DE IVRE ABBATISSARVM, ET MONIALIVM;

SIVE

PRAXIS GVBERNANDI MONIALES,

ALIASQ. MVLIERES SVB HABITV ECCLESIASTICO, ET REGVLARI DEGENTES.

Ad ſtylum Curiæ Romanæ elucubrata;

CONCILIORVM, CANONVM, SVMMORVM PONTIFICVM, & Sacrarum Congregationum Decretis, SS. Patrum Sanctionibus, Theologorum, ac Iuſdicentium Sententijs roborata, atque illuſtrata.

CVI ACCEDVNT SACRAE ROTAE ROMANAE DECISIONES quamplurimæ: præſertim quædam nouiſsimæ, non antea in lucem editæ, quæ vnà cum Formulario Epiſtolarũ Paſtoralium, Inſtitutionum, Ordinationum, Reformationum, aliorumq. agendorum pro eiſdem Monialibus, in fine Operis apponuntur.

AVCTORE D. ASCANIO TAMBVRINIO DE MARRADIO Monacho Valliſumbroſæ, & in Curia Romana Procuratore Generali, ac Sereniſſimi Principis Caroli Cardinalis Etruriæ Theologo.

OMÆ, Ex Typographia Petri Antonij Facciotti. MDCXXXVIII.

SVPERIORVM PERMISSV.

SER.MO PRINCIPI

FERDINANDO SECVNDO

MAGNO DVCI ETRVRIAE.

D. Ascanius Tamburinius Vallumbrosanus.

SI quid efficaciùs prægnans Mulier concupiſcit, in tenelli Infantis mẽbris, quē graui aluo continet, Natura ſæpè imprimit materni voti Signa; & miratur inde puerpera in vagiẽtis vultu proprij deſiderij imagines. Hinc mirum non eſt, ſi, quos identidem fœtus meum ingenium edit in lucem, omnes Medicea ſtemmata in fronte gerunt. Nihil enim ardentiùs verſat mens, quàm Etruſci Principatus gloriam; nec intenſiùs quicquam ambit, quàm FERDINANDI SECVNDI patrocinium. Omnes autem meas lucubrationes iuſtè, imò neceſſariò fieri debere meæ in Te obſeruantiæ pignora, tribus rationibus perſuaſum mihi eſt. Primùm, cùm Vallumbroſana Familia (cuius negotia in Romana Curia procurandi onus mihi hodie incumbit) omnia ferè debeat Mediceæ Munificentiæ pietati, atque in Tui Dominij Prouincijs

maiori ex parte cōquiescat, liberali Religione culta, melius certè nostris rationibus consulere nequeo, quàm Tui fauoris gratiam nobis quærere publicis nostri obsequij documentis. Præterea cùm Carolo Principi Etruriæ Cardinali (quo Patrono gloriamur) perspexerimus gratiùs nihil, quàm Regnantis Nepotis laudes, offerri posse; nos, vt Protectoris quoque animum nobis arctius conciliemus, Magni Ducis nomen colere debemus omnes, ego verò præcipuè, quem idem Princeps Cardinalis, Theologi familiaris titulo decorare voluit. Postremò gens mea, quam insigni Cœlorum beneficio Natura Tuo Sceptro subiecit, & singularis clemētiæ Tuæ fauor innumeris auxit beneficijs, me vocat ad edenda qualiacumquè possum, grati animi monumenta, ne prorsus alienus videar à gentilitijs mei sanguinis obsequijs degenerare, alumnus iam Sacro huic Ordini addictus. Tot nominibus Tibi debitum Tributum integra fide persoluo; rogoq. supplex, vt hunc ingenii mei partum Regia manu excipias, ne illum læthea fluenta absorbeant. Hinc Tua humanitate fretus audebit patentiori se Pelago credere, & contemnere procaciores fluctuum procellas. Sic Te Pater Omnipotens fœlici sobole ditet, & augeat potentiam.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS MEDICES,
COSMI IVNIORIS FILIVS,
MAGNVS DVX ETRVRIAE QVINTVS.

ANAGRAMMA.

Fis Mundo insurgens decus. Adderis vnica Virtus,
Dia. Exin murus fis, columenque tuis.

VICTORIA FELTRIA DE RVVERE,
MAGNI FERDINANDI MEDICES IVNIORIS CONIVX,
MAGNA DVX ETRVRIAE.

ANAGRAMMA.

Arni viuax mirifici decoris Ilex;
funde, redde Mundo germina,
acri auita virtute generosa.

EGo D. Fœlix de Patriarchis Abbas S. Praxedis de Vrbe Congregationis Vallisumbrosæ, ac Reuerendiss.P.D.Angelici de Graffis dictæ Congregationis Præsidentis Generalis in Romana Prouincia Vicarius Generalis; de mandato eiusdem Reuerendiss.P.Generalis vidi,ac diligentèr perlegi librum, cuius titulus est, De Iure Abbatissarum, & Monialium, &c. Auctore Adm.R.P.D.Ascanio Tamburinio, præfatæ Congregationis Monacho, & Sacræ Theologiæ professore, ac totius nostræ Congregationis in Curia Romana Procuratore Generali; in quo nihil prorsus inueni, quod Catholicæ fidei, ac bonis moribus aduersetur; Imò omnia adeò pia, & clara ex Sacrorum Canonum,& celeberrimorum Doctorum,ità diligentèr, ac non parùm labore desumpta, reperi; quod Opus tam pium, & adeò Regularibus omnibus vtriusque sexus valdè profuturum,in lucem, vt quàm primum edatur, duxi. Romæ die 4. Maij 1637.

Ego D. Fœlix de Patriarchis Abbas S. Praxedis, ac Reuerendiss. Patris Generalis Congregationis Vallisumbrosæ in Romana Prouincia Vicarius Generalis.

LIbrum inscriptum, De Iure Abbatissarum, & Monialium, ab Adm. R. P. D. Ascanio Tamburinio Congregationis Vallisumbrosæ in Curia Romana Generali Procuratore, diligentèr elaboratum; Ego D.Iulius Lambertus eiusdem Congregationis Professus,ac Romæ in Monasterio S. Praxedis Sacræ Theologiæ Lector accuratè perlegi de mandato Reuerendiss.D.Angelici de Graffis Congregationis dictæ Præsidis Generalis: cumq; in eo, nihil offenderim, vel à fidei norma,vel à morum pietate dissentaneum; imò multa perspexerim, non mediocrem Christianæ Reipublicæ vtilitatem allatura, dignissimum esse iudico,vt typis mandetur,& lucem aspiciat. In cuius fidem, præsentibus manu propria me subscripsi. Datum Romæ in Monasterio S.Praxedis die 20.Maij 1637.

Ego D. Iulius, qui suprà.

Imprimatur, Si videbitur Reuerendiss. P. Magistro Sacri Palatij Apostolici.

Io.Bapt.Episcopus Camer. Vicesgerens.

DE Iure Abbatissarum, & Monialium, &c. vtilissimum, ac vsu frequentissimum Opus, quod valdè vtilitèr accomodauit, ac post Tractatum de Iure Abbatum concinnauit Adm. R.P.Ascanius Tamburinius Monachus Vallisumbrosæ, ità mandante Reuerendiss. Padre Nicolao Riccardio Sacri Palatij Magistro, vidi, ac diligentèr inspexi, illudq; multiplici eruditione plenum reperi, ideo existimo publici iuris fieri posse ad maximum Orbis, & Vrbis commodum. In fidem. Romæ die 2. Iunij 1637.

Ita est Angelus Lucianus I.V.D. & in Gymnasio Almæ Vrbis publicus, ac Primarius Sacrorum Canonum professor manu propria.

Imprimatur. Fr.Hiacynthus Lupus Magister, & Socius Reuerendiss.P.Fr.Nicolai Riccardij Sacri Palatij Apostolici Magistri, Ordinis Prædicatorum.

ELEN-

ELENCHVS SVMMORVM PONTIFICVM, Conciliorum, Sanctorum Patrum, aliorumq; Doctorum, quibus totum Opus innititur.

A

ABBAS Antiquus.
Abbas Panormitanus.
Abdias Claudius.
Abraham Rabbinus.
Abramus Ortelius.
Adeodatus Papa.
Adrianus I. Papa.
Adrianus II. Papa.
Adrianus VI. Papa.
Ægidius Bellamera.
Ægidius Coninch.
Ægidius Romanus.
Æmilius Ferrettus.
Æneas Siluius.
Agapetus II. Papa.
Agatho Papa.
Aimon Crauetta.
Albanus Cardinalis.
Albertus Bolognettus.
Albertus Magnus.
Alderanus Mascardus.
Alexander II. Papa.
Alexander ab Alexandro.
Alexander Ambrosinus.
Alexander Castaneus.
Alexander de Imola.
Alexander Pesantius.
Alexander Trentacinquius.
Aloysius Riccius.
Aloysius Turrianus.
Alphonsus Aluarez.
Alphonsus de Castro.
Alphonsus Horeda.
Alphonsus de Mendoza.
Alphonsus Vegha.
Alphonsus Villadiego.
Alphonsus Villegas.
Alphonsus Viualdus.
Aluarus Pelagius.
Aluarus Valascus.
S.Ambrosius.
Ambrosius Catharinus.
Anastasius II. Papa.
Anastasius III. Papa.
Anastasius Germonius.
B.Andreas Abb. Strumen. Vallumbrosanus.
Andreas Alciatus.
Andreas Barbatia.
Andreas Bobadilla.
Andreas Gail.
Andreas Molphesius.
Andreas Piscara.
Andreas Tiraquellus.
Andreas Victorellus.
Angelus Aretinus.
Angelus Cherubinus.
B.Angelus Vallumbrosanus.
S.Antoninus Archiep. Florent.
Antoninus Diana.
Antonius Alciatus.
Antonius Bellonus.
Antonius de Butrio.
Antonius Capycius.
Antonius Corduba.
Antonius Cuccus.
Antonius Fernandez.
Antonius Gomez.
Antonius Monachus.
Antonius Naldus.
Antonius Perez.
Antonius Ricciullus.
Antonius Thesaurus.
Aristoteles Phylosophus.
Arnaldus Pontanus.
S.Athanasius.
B.Attho Episc. Vallumbrosan.
Attilius Regulus.
S.Augustinus.
Augustinus de Ancona.
Augustinus Barbosa.
Augustinus Lopez.
Auitus Papa.
Aulus Gellius.

B

Baldus.
Balthasar Gometius.
Bartholomæus Bellencinus.
Bartholomæus Cepola.
Bartholomæus à S.Fausto.
Bartholom. Fumus Armilla.
Bartholomæus Ganantus.
Bartholomæus Gipsius.
Bartholomæus à Ledesma.
Bartholomæus Medina.
Bartholomæus Salicetus.
Bartholomæus Socinus.
Bartholomæus de Vecchis.
Bartholus de Saxoferrato.
Basilius Magnus.
Basilius Poncius.
Beda Venerabilis.
Benedictus II. Papa.
Benedictus III. Papa.
Benedictus IV. Papa.
Benedictus VI. Papa.
Benedictus Bommatthæus.
Benedictus Pereira.
S.Bernardus Abbas.
S.Bernardus Card. Vallumbros.
Bernardus Aldarete.
Bernardus Diez.
Bernardinus Alphanus.
S.Bernardinus Senensis.
Boerius Epo.
Biblia Sacra in vtroque Testamen. sæpè.
S.Bonauentura Cardinalis.
Bonifacius III. Papa.
Bonifacius IV. Papa.
Bonifacius V. Papa.
Bonifacius VIII. Papa.
Bonifacius IX. Papa.
Bonifacius de Vitalinis.

C

Cæsar Baronius Cardinalis.
S.Cæsarius.
Caietanus Cardinalis.
Calderinus Pereira.
Canones Epanenses.
Canones Milleuitani.
Canones Romani.
Cappella Tholosana.
S.Carolus Borromeus Card.
Carolus de Graffis.
Carolus Sigonius.
Carolus Tapia.
Cassianus.
Cassiodorus.
Cathechismus Pij V.
Celestinus V. Papa.
Celius Rodiginus.
S.Chrisostomus.
Christophorus Portius.
S.Ciprianus.
S.Clemens I. Papa.
Clemens II. Papa.
Clemens V. Papa.
Clemens VII. Papa.
Clemens VIII. Papa.
Clemens Alexandrinus.
Clemens Romanus.
Collector Priuilegiorum.
Concilia Antiqua Galliæ.
Concilium Affricanum.
Concilium Agatense.
Concilium Agripinense.
Conci-

Concilium Aquifgranenfe I.
Concilium Aquifgranẽfe II.
Concilium Aquifgrarenfe.
Concilium Aquileienfe.
Concilium Arauxicanum I.
Concilium Arauxicanum II.
Concilium Arelatenfe I.
Concilium Arelatenfe II.
Concilium Arelarenfe III.
Concilium Arelatenfe IV.
Concilium Arelatenfe V.
Concilium Arelatenfe VI.
Concilium Aruernenfe I.
Concilium Aruernenfe II.
Concilium Aurelianenfe I.
Concilium Aurelianenfe II.
Concilium Aurelianenfe III.
Concilium Aurelianenfe IV.
Concilium Aurelianenfe V.
Concilium Auguftodunenfe.
Concilium Aurinenfe.
Concilium Cabilonenfe I.
Concilium Cabilonenfe II.
Concilium Calcedonenfe.
Concilium Cameracenfe.
Concilium Carpentoratenfe.
Concilium Chartaginenfe.
Concilium Cæfarauguftanũ.
Conciliũ Coftãtinopolitanũ.
Concilium Duziacenfe I.
Concilium Duziacenfe II.
Concilium Epaonenfe.
Concilium Francofordenfe.
Concilium Hifpalenfe.
Concilium Laodicenfe.
Concilium Lateranenfe I.
Concilium Lingonenfe.
Concilium Luriacenfe.
Concilium Lugdunenfe I.
Concilium Lugdunenfe II.
Concilium Lugdunenfe III.
Concilium Maguntinum.
Concilium Matifconenfe I.
Concilium Matifconenfe II.
Concilia Mediolanenfia fub D.Carolo Borromeo.
Concilium Nicenum.
Concilium Parifienfe I.
Concilium Parifienfe II.
Concilium Parifienfe III.
Concilium Parifienfe IV.
Concilium Parifienfe V.
Concilium Parifienfe VI.
Concilium Remenfe I.
Concilium Remenfe II.
Concilium Romanum I.
Concilium Romanum II.
Concilium Romanum III.
Concilium Romanum IV.
Concilium Romanum V.
Concilium Romanum VI.
Concilium Sueffonenfe I.
Concilium Sueffonenfe II.
Concilium Sueffonenfe III.
Concilium Tricaffinum I.
Concilium Tricaffinum II.
Concilium Triburienfe.
Concilium Tridentinum.
Concilium Toronicum.
Concilium Tullenfe I.
Concilium Tullenfe II.
Concilium Turonenfe.
Concilium Valentinum.
Concilium Vafenfe I.
Concilium Vafenfe II.
Concilium Veneticum.
Concilium Vernenfe I.
Concilium Vernenfe II.
Concilium Vermetienfe I.
Concilium Vermetienfe II.
Concilium Viennenfe.
Concilium Vormacenfe.
S.Congreg.Card.Epifc.& Reg.
S.Congreg.Card.Concil.Trid.
S.Congreg.Card.Rituum.
Conradus Lancellottus.
Cornelius Benincafius.
Cornelius Celfus.
Cornelius Ianfenius.
Cofmus Philiarcus.
Cronicæ Caffinenfes.
Cronicæ Gentilium.
Curia Philippina.
S.Cyrillus Hierofolimitanus.

D

S.Damafus Papa.
Didacus Conarruuias.
Didacus Lopez.
Didacus Nugnus.
Didacus Perez.
Didacus Stella.
Dionyfius Alexandrinus.
S.Dionyfius Areopagita.
Dionyfius Carthufianus.
Dionyfius Halicarnaffeus.
Directorium Inquifitorum.
Dominicus Bannes.
Dominicus de S.Giminiano.
Dominicus Iacobatius.
Dominicus Soto.
S.Dorotheus.

E

Eduardus Millius.
Effren Syrus.
Emanuel Aluarez.
Emanuel Sà.
Emanuel Roderiquez.
S.Epiphanius.
Erafmus à Cochier.
Eudofius Locatellus Vallũbr.
Eugenius I. Papa.
Eugenius II. Papa.
Eugenius III. Papa.
Eugenius IV. Papa.
Eufebius Cæfarienfis.
Eufebius de Vrbino.
Eutichianus Papa.

F

Fabius de Anna.
Federicus de Senis.
Felinus Sandeus.
Felix I. Papa.
Felix II. Papa.
Felix III. Papa.
Felix IV. Papa.
Ferdinandus Menchaca.
Flaminius Parifius.
Flauius Cherubinus.
Flores Diaz de Mena.
Fortunius Garcia.
Francifcus Alcozer.
Francifcus Aretinus.
Francifcus Borfatus.
Francifcus Caftillo.
Francifcus Conanus.
Francifcus Coriolanus.
Francifcus Turrianus.
Francifcus Felicianus.
Francifcus Galettus.
Francifcus Garcia.
Francifcus Ghislerius.
Francifcus Leo.
Francifcus Lortas.
Francifcus Mantica Card.
Francifcus Marcus.
Francifcus Medices.
Francifcus de Mendoza.
Francifcus Molina.
Francifcus Ortiz.
Francifcus Penia.
Francifcus de Pitiglanis.
Francifcus Ripa Vallumbrof.
Francifcus Salazar.
Francifcus Salgado.
Francifcus Sarmiento.
Francifcus Suarez.
Francifcus Toletus Card.
Francifcus Titelmanus.
Francifcus Valiefius.
Francifcus Varcas.
Francifcus Victoria.
Francifcus Viuius.
Francifcus de Zaba.
Francifcus Zabarella Card.
Francifcus Zipæus.

G

Gabriel Biel.

Ga-

Gabriel Vasquez.
Gabriel Penottus.
Gabriel Pereira.
Garcia Mastrillo.
Gelasius Papa.
Gaspar Antonius Thesaurus.
Genebrardus.
Genesius Minoccius Vallũb.
Georgius de Cabedo.
Georgius Natta.
Georgius Polaccus.
Glossa Interlinearis.
Gonzales Villadiega.
Gregorius Magnus Papa.
Gregorius II Papa.
Gregorius III. Papa.
Gregorius IV. Papa.
Gregorius IX. Papa.
Gregorius XIII. Papa.
Gregorius XIV. Papa.
Gregorius XV. Papa.
S.Gregorius Nazianzenus.
S.Gregorius Nissenus.
Gregorius Sayrus.
Gregorius de Valentia.
Guido Papæ.
Guillelmus Benedictus.
Guillelmus Cassadorus.
Guillelmus Durandus.
Guillelmus Redoanus.

H

Henricus Gandauensis.
Henricus Henriquez.
Hercules Marescottus.
Hieronymus Cenedo.
S.Hieronymus.
Hieronymus Gigas.
Hieronymus Gonzales.
Hieronymus Gratus.
Hieronymus Leo.
Hieronymus Llamas.
Hieronymus Manfredus.
Hieronymus Oforius.
Hieronymus Plato.
Hieronymus Rodericus.
Hieronymus Soto.
Hieronymus Venero.
Hyppolitus Riminaldus.
Historiæ Cassinenses.
Homerus Poeta.
Homobonus de Bonis.
Honorius I. Papa.
Horatius Tursellinus.
Hostiensis Cardinalis.
Hugo Cardinalis.
Hugo de S.Victore.

I

Iacobus Caualerius Card.
Iacobus de Graffijs.
Iacobus de Graffis.
Iacobus Menochius.
Iacobus Simaucha.
Iacobus Simoneta.
Iacobus Strozius.
Iacobus Sirmondus.
Innocentius III. Papa.
Innocentius IV. Papa.
Innocentius VI. Papa.
Innocentius VIII. Papa.
Ioannes I. Papa.
Ioannes III. Papa.
Ioannes V. Papa.
Ioannes VI. Papa.
Ioannes VIII. Papa.
Ioannes XI. Papa.
Ioannes XII. Papa.
Ioannes XIII. Papa.
Ioannes XXII. Papa.
Ioannes Alderete.
Ioannes de Anania.
Ioannes Andreas
Ioannes Anton. Massobrius.
Ioannes Antonius Nouarius.
Ioannes de Arias.
Ioannes Azorius.
Ioannes Bachon.
Ioannes Baptista Caccialup.
Ioannes Baptista Coccinus.
Ioannes Baptista Cõtettius.
Ioannes Baptista de Lezana.
Ioannes Baptista Marchesan.
Ioannes Baptista Posseuinus.
Ioannes Baptista Scortia.
Ioannes Baptista Signius.
Ioannes à Bobadilla.
Ioannes Boterus.
Ioannes Bertachinus.
B.Ioannes de Cellis Vallumbr.
Ioannes Campegius.
Ioannes Cephalus.
S.Ioannes Chrisostomus.
Ioannes Climacus.
Ioannes à Cochier.
Ioannes dela Cruz.
S.Ioannes Damascenus.
Ioannes Driedo.
Ioannes Franciscus Leo.
Ioannes Gallus.
Ioannes Geminianus.
Ioannes Gutierez.
Ioãnes Hieronym. Cãpanile.
Ioannes de Imola.
Ioannes de Lignano.
Ioannes Maior.
Ioannes Malderus.
Ioannes Maria Bellettus.
Ioannes Maria Nouarrus.
Ioannes Maldonatus.
Ioannes Marquez.
Ioannes de Medina.
Ioannes Monachus.
Ioannes Nauclerus.
Ioannes Petrus Mapheus.
Ioannes Petrus Moneta.
Ioannes Petrus Surdus.
Ioannes Roias.
Ioannes Sancius.
Ioannes Selua.
Ioannes Valerus.
Ioannes Villalbos.
Iosephus Angles.
Iosephus Gonzales.
Iosephus Scaliger.
S.Isidorus Hispalensis.
Isidorus Moscouius.
Isidorus Pelusiotra.
Iulius II. Papa.
Iulius Clarus.
Iulius Lanorius.
Ius Canonicum passim.
Ius Ciuile frequentèr.
Iustinianus Imperator.
S.Iustinus Martyr.
Iustus Lipsius.

L

Lactantius Firmianus.
Laërtius Cherubinus.
Lapus Abbas.
Laurentius Binius.
Laurentius Empoli.
Lauretus de Franchis.
B.Laurentius Iustinianus.
Laurentius de Peirinis.
Laurentius de Palacio.
Laurentius Portellus.
Laurentius Surius.
Leander Galganettus.
Lælius Zecchius.
S.Leo I. Papa.
Leo II. Papa.
Leo III. Papa.
Leo IV. Papa.
Leo V. Papa.
Leo VI. Papa.
Leo IX. Papa.
Leonardus Duardus.
Leonardus Lessius.
Leonardus Minicalcea.
Lucas Castellinus.
Lucas Vualdingus.
Lucius Sitius.
Ludouicus de Beia.
Ludouicus Bologninus.
Ludouicus Correa.
Ludouicus Gomez.
Ludouicus Lopez.
Ludouicus Messia.

Ludo-

ARGV.

ARGVMENTVM
OPERIS
AD PIVM LECTOREM.

IVxta Aristotelicum documentum 1. Physic. text. 42. *Ex primis principijs omnia, & non ex alijs, neque ex alterutris; meum de Iure Abbatissarum, & Monialium Opus incipiens; primò de educandis intra earum Monasteria Puellis, ac de Nouitiarum Monialium ad habitum, & professionem receptione, tanquam ex principijs, ex quibus omnia, operepretium tractandum, censui. Deinde Monialium status diuersitate perspecta, tria Religionis essentialia Vota, illarum obligationes ad Regulam, Leges, Statuta Regularia; nec non Subiectionem, Correctionem, Visitationem, Diuinum Officium, & Confessiones persoluendas, examinaui.*

Postmodùm ex prædictorum obseruantia, quibus Priuilegijs, Gratijs, Indulgentijs, atque Immunitatibus fruantur Moniales, explicui; maximè si Clausura Legibus deuinciantur; Quas quidem Leges vniuersas Moniales verè Religiosas concernentes, in septem Disputationibus consequentibus (alijs duabus pro accessu ad earum Monasteria adiunctis) pertractaui.

Post hæc ipsarum Monialium intra septa Deo famulatum præstantium, Velationem, Benedictionem, atque Consecrationem descripsi, vt inter alias Summi Regis sponsæ dignoscerentur: quibus vt recto obseruantiæ tramite, progrederentur, Abbatissam, seù Priorissam canonicè eligendam proposui, cuius Confirmationem, Benedictionem, & in Officio Durationem, Renunciationem, Resignationem, & demùm Potestatem in alijs quinque Disputationibus, ostendi.

Ne

Ne verò quis miretur, si quod initio ponendum videbatur (nimirùm Monasteriorum Aedificationem, & Constructionem) in finem ferè protraxi: Volui enim nobilius, formale scilicet, & animatum Sanctimonialium ædificium priùs construere, vt mox illud intra materialia mœnia custodiendum traderem. Demùm in eo, quod nostras terminat actiones, Opus persolui, Disputatione XXXIV. de Sepultura Monialium.

In hoc Opere, pro viribus, atque omni maiore conatu operam dedi, vt singula ferè Disputationum Quæsita Iuri, tàm veteri, quàm nouo Pontificio in Concilijs, Canonibus, & Apostolicis Constitutionibus exarato, necnon Sacrarum Congregationum Decretis, Sanctorum Patrum Sanctionibus, Theologorum, ac Iusdicentium sententijs innitantur, & ad conciliandam vtriusquè Iuris Doctorum opinionum varietatem, Sacræ Rotæ Romanæ Decisiones passim adduxi, quarum præsertim nonnullas nouissimas, nondum in lucem editas, vt tanti Tribunalis auctoritate Opus perficerē, in fine collegi. Sacra enim Rota Romana communem, magisq; communem opinionem constituit; aliorumq; Doctorum communem, ac communiorem sententiam excellit, testibus Ceualos in tract. commun. opinion. contra commun. in Præfat. num. 26. *Gratian.* Disceptat Forens. cap. 104. num. 58. *& Viuio* decis. 401. num. 53. *vbi ait, Iudices à Decisionibus Sacræ Rotæ recedentes, esse mentis lumine obcæcatos: idipsum tradunt Gomes* in Prohem. ad Regul. Cancell. par. 2. pag. mihi 59. *Cassador.* decis. 13. *Honded.* cons. 22. num. 30. lib. 1. *Menoch.* de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 72. *Quintilian. Mandos.* in tract. commiss. formul. 1. *vbi asserit, neminem reperiri tanta scientia, qui tantorum Patrum iudicium, & vestigia sequi, dedignetur. Vnde inferendum mihi videtur cum Marches.* par. 2. tit. Apostol. petit. & concess. cap. 1. num. 28. *melius esse cum Rota Romana errare, quàm benè sentire cum alijs Doctoribus, & hoc rationabili de causa; quia Rota Romana auctoritas cæteris omnibus Doctoribus præfertur, Sarnen.* in prohem. ad Regul. Cancell quæst. 2. vers. 4. *Surd.* cons. 403. num. 83. & seqq. lib. 3. *Marches* in princip. suæ Prax. Signat. vbi de Sacra Rota.

Postremò Formularium Literarum Pastoralium & Sacrarum Institutionum, Ordinationum, Reformationum, aliorumq; pro regimine, tam spirituali, quàm temporali Monialium ab Episcopis, alysq; Superioribus quotidiè agendorum, in vnum congessi, vt apprimè in omnibus Pastorale munus obire valeant.

DE

INDEX DISPVTATIONVM ET QVAESITORVM,

aliorumq. Dubiorum totius Operis.

✠ na-

DISPVTATIO IV.

De receptione Puellarum, aliarumq. Mulierum ad habitum Regularem, & de conditionibus, & qualitatibus in eis requisitis.

DISPVTATIO V.

De numero Monialium Monasterijs præfigiendo, ac de earumdem Dotium solutione.

Quæ-

DISPVTATIO VI.

De professione Monialium.

DISPVTATIO VII.

De diuersitate status Monialium, aliarumquè Mulierum sub habitu Regulari, siuè Ecclesiastico degentium.

DISPVTATIO VIII.

De Voto Paupertatis.

DISPVTATIO IX.

De Largitione Munerum Monialibus, alijsq. Regularibus interdicta.

DISPVTATIO X.

De Voto Castitatis.

DI-

DISPVTATIO XVII.

De Priuilegijs Monialium.

DISPVTATIO XVIII.

De Clausura Monasteriorum Monialium seruanda, quoad egressum.

DISPVTATIO XIX.

De Censuris, & Pœnis contra Moniales, Clausuram suorum Monasteriorum egressu violantes.

DISPVTATIO XX.

De licito Monialium egressu è Monasterio de licentia suorum Superiorum.

DISPVTATIO XXI.

De Transitu Monialium de vno ad aliud Monasterium.

DISPVTATIO XXII.

De Clausura Monialium quoad ingressũ.

DISPVTATIO XXIII.

De Licentia ingrediendi Monasteria Monialium.

DISPVTATIO XXIV.

Quibus Personis sit præbenda licentia ingrediendi Monasteria Monialium.

Quæ-

DISPVTATIO XXV.

De Accessu ad Monasteria Monialium.

DISPVTATIO XXVI.

De licentia accedendi ad Monasteria Monialium.

DISPVTATIO XXVII.

De Velatione, Benedictione, & Consecratione Monialium.

DISPVTATIO XXVIII.

De Electione Abbatissarum.

Quæ-

DISPVTATIO XXIX.

De Confirmatione, & Benedictione Abbatissarum.

DISPVTATIO XXX.

De Duratione Abbatissarum in Officio.

DISPVTATIO XXXI.

De Renunciatione, & Resignatione Abbatissatus.

DISPVTATIO XXXII.

De Potestate Abbatissæ.

DISPVTATIO XXXIII.

De Constructione, seu Aedificatione Monasteriorum Monialium.

DISPVTATIO XXXIV.

De Sepultura Monialium.

INDEX
RERVM MEMORABILIVM,
QVÆ IN OPERE CONTINENTVR,
Serie Alphabetica digestus.

Prior numerus Numerum; secundus Paginam indicat.

A

Acce-

Bul-

C.

††† fiten-

Con-

Cor-

E

Egredi

Ex-

F

Im-

Mili-

rum

Mo-

Mo-

††††† Ab-

Mu-

P

Reli-

cepta

Pro-

Q

R

Re-

Syriæ,

tam

V

quid

F I N I S.

DE IVRE ABBATISSARVM, ET MONIALIVM,

ALIARVMQ. MVLIERVM SVB HABITV ECCLESIASTICO, siue Regulari degentium.

PRAXIS CANONICA.

DISPVTATIO PRIMA.

De educatione Puellarum.

Quæſitum I. Vtrum Puellæ educationis gratiâ in Monaſterijs Monialium recipi queant.

Quæſitum II. De conditionibus Puellarum in Monialium Monaſterijs educandarum.

Quæſitum III. An Puellæ omnes poſſint recipi in educationem intra Monaſteria Monialium.

Quæſitum IV. An cogentes Puellas ad ingreſſum Monaſterij, etiam retento habitu ſæculari, & educationis cauſâ, incidant in aliquam pœnam.

QVÆSITVM PRIMVM.

Vtrum Puellæ educationis gratiâ in Monaſterijs Monialium recipi queant.

SVMMARIVM.

1 *Ingreſſus intra Monaſteria Monialium à pluribus ſummis Pontificibus, & Concilijs prohibetur.*

2 *Puellæ educationis gratia recipi poſſunt in Monaſterijs Monialium.*

3 *Educatio Puellarum in Monaſterijs Monialium in magnam Reipublicæ Christianæ vtilitatem cedit.*

4 *Puellæ in Monaſterijs Monialium ſanctis moribus, & virtutibus inſtruuntur, & ad religionem afficiuntur.*

5 *Educatio Puellarum moralem inducit neceſſitatem ad ingreſſum Monaſterij iuxta conſtitutionem Pij V. quæ incipit* Decori, & Honeſtati.

6 *Educatio Puellarum in Monaſterijs Monialium non prohibetur à Concil. Trid. & alijs ſacris Canonibus.*

1 IN Concilio Aquiſgranenſe ſub Leone III. anno Chriſti 799. *capitulari 4. can. 6.* expræſſe habetur, quod in Monaſterijs Monialium illæ tantùm virgines educentur, quæ in dictis Monaſterijs perſeueraturæ ſunt ſub his verbis; *Quicunque filiam ſuam aut neptem, aut parentem Deo Omnipotenti offerre voluerit, licentiam habeat, ſin autem, domi infantes ſuas nutriat, & non aliam infra Monaſteria mittere nutriendi cauſa præſumat, niſi, quæ in ipſo loco firmiter in Dei ſeruitio perſeuerare voluerit, vel ſecundùm inſtituta ſanctorum Patrum, ſeu canonicam auctoritatem.* Ita refertur *in tom. 2. Concil. Galliæ* à Iacobo Sirmondo *pag. mihi 253.* Idem ſancitum reperio in Concil. Aurinenſe V. ſub anno 549. ſub Vigilio Papa *in tom. 1. dictorũ Concil. pag. 282.* Quapropter receptio Puellarum in Monaſterijs Monialiũ videtur prohibita; quia etiam *in cap. Periculoſo de ſtat. Regul. in 6.* Bonifacius VIII. clauſuram Monialibus indicens, & pœnis, magnoq. rigore præcipiens, ait, *Nulliq. aliquatenus inhoneſtæ perſona, vel etiam honeſtæ ingreſſus, vel acceſſus pateat ad eaſdem, vt ſic à publicis, & mundanis conſpectibus ſeparatæ, omnino ſeruire Deo valeant;* Quod præ-

ceptum extenditur tàm ad viros, quàm fœminas, & tàm ad laicos, quàm clericos, & Monachos, vt probat Suarez *tom.4. de relig.lib.1.cap.10.nu.2.* Et videtur consonum capiti *Sub actis Leonis III.inter Capitularia Caroli Magni cap.7.* vbi habetur. *Omnino prohibemus, vt nullus masculum filium aut nepotem, aut parentem suum in Monasterio Puellarum ad nutriendum cōmendare præsumat, nec quisquam vllum suscipere audeat.* Tum quia Concilium Tridentinum *sess.25.de regular.cap.5.* innouās Cōstitutionem dictam Bonifacij VIII. expresè prohibuit omnibus, & singulis ingressum intra Monasterium Monialium sub his verbis; *Ingredi autem intra septa Monasterij nemini liceat cuiuscunque generis, aut conditionis, sexus, vel ætatis fuerint.*

Præterea Pius V. anno 1566.& Pontif. sui primo, quarto Kal. Iunij, omnimodam prædictarum Sanctionum obseruantiam cupiens, edidit Bullam, quæ incipit *Circa Pastoralis*, quæ habetur infra disput.18. quæs.5. in qua hæc ad rem nostram habentur verba; *Hac igitur perpetuò valitura Constitutione, inhærentes etiam Constitutioni fœlicis recordat. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri, quæ incipit,* Periculoso, *& decretis Concilij Tridentini super clausura Monialium editis, &c.* per hæc enim verba confirmat prædicta decreta prohibentia omnibus, & singulis ingressum intra septa Monialium.

Postmodū Gregorius XIII.anno 1572. Pontificatus sui primo, tertio Kal.Ianuarij confirmauit Constitutionem supradictam Pij V. Bulla, quæ incipit, *Deo sacris*, quæ habetur infra quæsito 1. Disp.6. Et in alia Constitutione, quæ incipit, *Quæ Sanctimonialium* anno 1584.Pontif. sui 13. omnes licentias ingrediendi quibuscunque Mulieribus cōcessas, reuocauit, prout refert Laurent. Portellus *in dubijs regular. verb. Clausura Monialium in addit. nu.5.*

Sixtus V. pariter in quodam motu proprio ædito anno 1589. die 5. Ianuar. reuocauit omnes licentias à sede Apostolica, & à se concessas Mulieribus cuiuscunque status ingrediēdi Monasteria Monialium, ibiq. permanendi ad tempus, & iussit Mulieres iam ingressas exire sub pœna excommunicationis latæ sententiæ Pontifici reseruatæ, tenoris sequentis. *Sixtus Papa V. Ad futuram rei memoriam. Sanctimonialium, quæ relicto sæculo, Dei obsequio se dedicarunt, quieti consulere cupientes ad ea remouenda, quæ religiosum earum propositum impediunt, curam nostram libenter intendimus. Quoniam itaq. sicuti experientia hactenus compertum est, & quotidie comperitur, licentiæ ingrediendi Monasteria Monialium Regnorū Hispaniarum, & inibi manendi mulieribus sæcularibus concessæ, regularem dictarum Monialium quietem, & tranquillitatem perturbare, multaq. & grauia incommoda afferre consueuerunt. Nos huic rei prouidere volentes Motu proprio, & ex certa nostra scientia, deq. Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas licentias ingrediendi Monasteria Monialium dictorū Regnorum, & ibi permanendi ad tempus, Mulieribus cuiuscunque status, gradus, & conditionis existentibus etiam Comitissis, Marchionissis, & Ducissis, sub quibuscunque verborum tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. fortioribus, & efficacioribus, ac insolitis clausulis, nec non irritantibus decretis, à sede Apostolica, & nobis concessas, quarum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus haberi volumus pro expressis, Apostolica authoritate tenore præsentium reuocamus, cassamus, irritamus, ac reuocatas, cassas, & irritas esse decernimus. Districtè prohibentes Mulieribus prædictis licentias huiusmodi prætendētibus sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, postquam harum litterarum notitiam habuerint, à qua non possint nisi à nobis, seu Romanis Pontificibus pro tempore existentibus absolui (præterquam in mortis articulo) nè Monasteria prædicta ingredi, aut inibi manere, seu stare audeāt, seu præsumant. Ipsorum verò Monasteriorum Abbatissis, seu Priorissis, ac Superioribus sub eadem, ac priuationis suorum officiorum, quæ obtinent, & inhabilitatis ad illa inposterum obtinenda ipso facto, sine alia declaratione incurrendis pœnis, nè eas introdu-*

troducere, seu admittere, vel iam admissas quoquo modo retinere audeant, seu præsumant. Quocirca dilecto filio nostro, & dictæ Sedis in Regnis Hispaniarum prædictis pro tempore existenti Nuntio, ac dictorum Monasteriorum Prælatis, & Superioribus per præsentes mandamus, quatenus præsentes litteras publicari, & præmissa omnia obseruari faciant. Contradictores quoslibet & rebelles, ac præmissis non parentes per prædictas, & alias sententias, censuras, & pœnas, aliaq. opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisq. contrarijs quibuscunque. Quia verò difficile foret, has litteras ad omnia loca deferri, volumus, quod earum transumptis, etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, & ostensæ. Datum Romæ, &c. ita referunt Eman. Roder. *tom. 1. qq. regular. q. 46. a. 6.* & Sãch. *in præcept. decal. lib. 6. cap. 16. nu. 61.*

2 His tamen non obstantibus dicendum est, Puellas educationis causa ingredi, & recipi posse seruatis seruandis Monasteria Monialium, vt patet ex Decreto Sacræ Congregationis Card. in fine huius quæsiti apponendo; & vt docent Suarez *loc. cit.* & Eman. Sà *in sum. verb. Monasteriũ nu. vlt.* Sanch. *loc. cit.* Ant. Cuccus *lib. 3. institut. maiorum tom. 2. nu. 11.* Eman. Roder. *loc. cit. a. 10.* Azor. *in Instit. Moral. par. 1. lib. 3. cap. 8.* Thomas Zesola *in praxi Episc. par. 2. verb. Moniales ad quæst. 10.* Sorbus *in comp. priuil. mendicant. verb. ingressus*, Fuscus *de visitat. & regimin. Ecclesiæ lib. 2. cap. 19. nu. 27.* Nauar. *tom. 4. de regul. n. 67. vers. quod nota*, Portel. *loc. cit. nu. 10.* Ludouic. Mirand. *de sacr. Monial. quæst. 2. a. 7. concl. 1.* Augustinus Barbosa *de offic. & potest. Episc. par. 3. alleg. 102. nu. 62.* & de iure Eccles. *lib. 1. cap. 44. nu. 53.* Martinus Bonacina *de clausura quæst. 4. punc. 4. num. 15.* Andreas Victorellus *de orig. & clauf. Monialium §. de Puellis secular. pag. mihi 42.* qui omnes in dicto decreto Sacræ Congregationis Cardinalium fundati, dicunt, supradictas sanctiones summorum Pontificum, & Concilij Tridentini Puellarum ingressum intra Monasteria Monialium, nequaquam prohibuisse, eò quia Puellarũ educatio in magnam Reipublicæ Chri-
3 stianæ, & Monasteriorum Monialium vtilitatem cedit; vnde Eman. Roder. *loc. cit. art. 9.* commendans hanc laudabilem Institutionem à sede Apostolica promanan-
4 tẽ, ait, quod Puellæ sic in Monasterijs sanctis moribus, exẽplis, & virtutibus instruũtur, & ad religionem afficiuntur, atque ad profitendum promouentur, vt si coniugalem statum etiam post educationem assumerent, maiorem proculdubio virtutis, orationis, & misericordiæ operum curam habebunt, nec non frequentius, ac digniùs ad Pœnitentiæ, & Eucharistiæ Sacramenta sic educatę, accederẽt; quę om-
5 nia moralem quandam constituunt necessitatem, iuxta præscriptum Bullæ Pij V. quæ incipit *Decori, Honestati*; Quapropter Sacra Congregatio Cardinalium supradicta anno 1575. vlt. Augusti rescripsit
6 Episcopo Hieracensi, *Nullo Concilij decreto prohiberi, quominus Puellæ in Monasterijs Monialium educentur; si tamen eadem Monasteria ante Concilium consueuerint huiusmodi Puellas recipere, si quæ à Superioribus Monasteriorum scriptam licentiam impetrarint, atque Abbatissæ, & reliquarum Monialium consensus accesserit; Tum verò hæ ipsæ puellæ eo vestitu in Monasteria intromittantur, qui virginali pudori, ac modestiæ conueniat, nullãq. secum famulam adducant, nec manere in eis possint nisi vsque ad ætatis suæ annum 25. atque in eis dum erunt eandem seruent clausuræ legem, quam Moniales ipsæ, & si semel exierint, nullam habeant ad ea reuertendi facultatem, &c.* Hoc decretum refertur à Stephano Quaranta *in sum. Bullarij verb. Monasteria Monialium*, & à Piacen. *in prax. Episc. par. 2. cap. 3. nu. 57.* Bonac. & Barb. *locis cit.* Ex quo colligunt Doctores supradicti conditiones requisitas ad ingressum licitum Puellarum in Monasterijs Monia-

lium educandarum, de quibus in quæsito sequenti.

QVÆSITVM II.

De Conditionibus Puellarum in Monialium Monasterijs educandarum.

SVMMARIVM.

1 *In Monasterio Monialium, vt Puellæ educandæ recipiantur, necessaria est consuetudo recipiendi eas.*

2 *S. Claræ Moniales non habent consuetudinem recipiendi Puellas educandas.*

3 *Monasteria, quæ à principio suæ fundationis, vel ex aliquo præcepto clausuram vouerunt, Puellas educandas recipere non possunt.*

4 *Educatio Puellarum in Monasterijs Conuertitarum non est ampliùs in vsu.*

5 *Puellarum receptio in Monasterijs Monialium, quam licentiam, & quem consensum requirat.*

6 *Puellæ recipiendæ in Monasterijs Monialium non debent esse supra numerum præfixum.*

7 *Puellæ educandæ in Monasterijs Monialium debent vti vestitu decenti, & modesto.*

8 *Puellæ educandæ in Monasterijs Monialium, sociam, seu ancillam habere nequeunt.*

9 *Puellarum educandarum ætas.*

10 *Puella educanda, si expleto tempore non egrediatur, excommunicationem non incurrit, sicut nec Abbatissa illius Monasterij.*

11 *Puellis educandis, quando Episcopus terminum præfigere debeat ad egrediendum è Monasterio, seu ad habitum regularem recipiendum.*

12 *Puellarum educandarum locus in Monasterijs Monialium.*

13 *Monasterium loco Puellarum educandarum carens, Puellas recipere nequit.*

14 *Puellæ educãdæ legibus Clausuræ adstringuntur.*

15 *Puellæ educandæ semel egressæ è Monasterio, an iterum in illud, siue in aliud possint ingredi.*

16 *Puellis educandis infirmis, & testari volentibus permittitur Notarius cum testibus.*

17 *Alimẽta quolibet semestre pro Puellis educandis sunt Monasterio soluenda; & non dietim transmittenda.*

18 *Puellæ qua ætate, & quo habitu recipi, & quãto tempore in Monasterijs permanere possint.*

19 *Licentia pro Puellis educandis à Sacra Cõgreg. Cardinalium obtineri debet, & cui præsentari debeat talis licentia.*

1 PRima Conditio est; vt Monasterium ad educationem Puellas recipere consueuerit, ac Decretum in contrarium non habeat, quia cuiuslibet Monasterij instituta obseruanda sunt; ex eadem sacra Congregatione per Barbos. *loc.cit.nu.*63. Vnde Eman.Roder. *loc.cit.* & Hieron. Roderic. *in com.qq.regul resol.*26.*num.*14. referunt apud Moniales S. Claræ non esse
2 consuetudinem, vt recipiant Puellas educationis gratia; Idem docent Cuccus, Azor. & Sanch. *loc.cit.* Propterea Miranda *loc.cit.q.*2.*art.*6.*concl.*2. ait, quod reci-
3 pi non possunt Puellæ non solùm in dictis Monasterijs S. Claræ, sed nec etiã in alijs, quæ à principio, & à sua fundatione promiserunt Clausuram, seu ad eam voto seruandam, vel aliquo præcepto Regulæ se obligarunt, sine speciali Sedis Apostolicæ licentia; & hoc testatur multoties explicatum fuisse à Sac.Cong.Cardinalium.

4 Similiter educatio Puellarum in Monasterijs Conuertitarum non est in vsu, imò prohibita ex dicta Sac.Cõg.Cat.12.Martij 1619. ex Gauanto *in Manual. Episc. verb. Monialium educatio actiua nu.*4.

5 Secunda Conditio est, quod Puellæ nõ admittantur, neque recipiantur, nisi de consensu Superioris, & Abbatissæ cum Monialibus capitulariter: imò hodie prærequiritur licentia Sacræ Congreg. Card. ex Bonacina *loc.cit.nu.*19. quæ est iuxta stylum Curiæ Romanæ, a quo non est recedendum. Dixi *de consensu Monialium capitulariter*, quia non sufficit simplex relatio

latio Puellarum, ab Abbatiſſa in Capitulo facta, ſed requiritur, vt per ſuffragia ſecreta, non ſolùm Abbatiſſæ, verum etiam aliarum Monialium, Puellæ recipiantur. ita refert Barb. *de Iure Eccleſ. lib.* 1. *c.*44. *num.* 54. decretum fuiſſe ab eadem Sac. Cong. in vna Amelien. die 4. Ianuar. 1608.

6 Tertia Conditio eſt; vt Puellæ non ſint ſupra numerum Monaſterio pręfixum per eandem Sac. Cong. ex Sanch. *cit. nu.* 62. & Bonacin. *loc. cit. nu.* 19. nec attenditur ſi ſint duæ, vel plures Sorores; ex Barb. *loc. cit. nu.* 51.

7 Quarta Conditio eſt, quod Puellæ vtātur veſtitu, qui virginali modeſtiæ, & pudicitiæ conuenit; quapropter S. Carolus Borromæus *in ſuis Conſtit. Synodal. lib.* 6. §. *de Puellis ſæcular. nu.* 4. ſanciuit, *quod dictæ Puellæ nigri tantummodo, aut fuſci, vel albi coloris veſtes non ſericas adhibeant, & nullo prætextu exquiſito vtantur ornatu, nec concinnatæ incedant, neque inaures, neque Monilia, aut eius generis inanes delicias ferant.*

8 Quinta Conditio eſt, quod recipiatur Puella educanda, ſola, ſine ſocia, ſeu ancilla: ex decreto Sac. Cong. Card. in vna Neapol. 12. Martij 1619. vt docet Barb. *de Iur. Eccleſ. cit. n.* 55. vbi ait, quod Chryſoſtoma Caracciola in Monaſterio domnæ Reginæ educationis cauſa degens, ancillam ad eius ſeruitia introducendam, petijt, per ſacræ Congregationis facultatem ſibi concedi; & ſacra Congregatio reſpōdit, *Non dari Ancillam pro educādis.*

9 Sexta Conditio eſt, quod Puella ſeptimum expleuerit annum, ſitq. minor viginti quinque annis; quibus expletis, ſi ſta-
10 tim non egrediatur, non afficitur excommunicatione, ſicut nec Abbatiſſa, vel Prioriſſa Monialium, illam retinentes; Tū quia non eſt illicitè ingreſſa Monaſterium; Tum etiam, quia dicta ſacra Congregatio Cardinalium talem excommunicationem
11 non impoſuit; Nihilominus in hoc euentu, debet Epiſcopus, ſeu Ordinarius loci Puellæ terminum præfigere, ad eligendū egreſſum de Monaſterio, vel ad habitum regularem ſuſcipiendum; & ita declarauit ſacra Congregatio Cardinaliū, vt notant Franciſcus Leo *in theſau. fori Eccleſ. par.* 2. *cap.* 16. *nu.* 54. Campanilus *in diuerſ. iuris canon. rubr.* 12. *cap.* 16. *nu.* 26. Barb. *de off. & pot. Epiſc. cit. nu.* 65.

12 Septima Cōditio eſt; quod Puellæ intra Monaſterium habitent in loco ſeparato à Dormitorio Monialium, & à loco in quo Moniales operibus manuum vacare ſolēt, vt Puellę opera ſua exercere, noctéq. quieſcere valeant; Niſi enim Monaſteria loca
13 particularia, pro educandis Puellis deſtinata, & conſtituta, detineant, Puellas educandas recipere nequeunt; per decretum ſacræ Congr. Card. in vna S. Seuerinen. 16. Ianuar. 1615. ex Barboſ. *de Iur. Eccleſ. cit. nu.* 53.

14 Octaua Cōditio eſt, quod Puellæ ſic introductæ è Monaſterio non egrediantur, ſed ad clauſuram ad inſtar Monialium teneantur, quam ſi violauerint, incidunt in excommunicationē, de qua infra diſp. 19. etiam ſi id faciant, non amplius reuerſuræ; ex Georgio Pollacco *p.* 2. *vacat. Epidim. cap.* 2. *n.* 5. & ſemel egreſſæ iterum admitti
15 nequeunt. Quod ſi educationis gratia in idem, ſeu aliud Monaſterium ingredi cupiant, licentiā nouam à ſacra Cong. Card. petere debent, exprimendo ſe prius extitiſſe in eodem, vel alio Monaſterio eadem educationis cauſa. Vnde quod refertur ab Eman. Roder. *loc. cit.* (de Puellis è Monaſterio exeuntibus ad Balnea valetudinis gratia, quibus permittitur, vt in idem Monaſterium redire poſsint, ſi recta via à balneis ad clauſuram reuertantur) intelligitur verum eſſe, cum adhibita licentia à prædicta ſacra Congregatione. Si verò
16 infirmentur in Monaſterio, & teſtari velint, debet concedi licentia Notario cum teſtibus ingrediendi, per decretum ſacræ Congr. Cardin. relatum à Naldo *in ſumma verb. Moniales nu.* 14. anno 1595.

17 Nona Conditio eſt, vt quolibet ſemeſtre pro dictis Puellis alimenta anticipatè ſoluantur, immo pro tali ſolutione debet idonea ſecuritas conſtitui; Ita Sanchez *loc. cit. nu.* 62. & Barboſa ſimiliter *loc. cit. n.* 54. Vnde non debet permitti, quotidianum victum dietim à parentibus, vel conſanguineis tranſmitti Puellis.

18 Decima Conditio est, quam ponit Barbos. *de offic. & potest. Episc. cit. nu. 63.* quod Puellæ à parentibus ad religionem destinatæ, septimo, vel octauo ætatis anno in Monasterijs Monialium in habitu sæculari recipi possint, ibiq. manere, vsque ad duodecimum, vel decimum quartum ætatis annum, vt bonis moribus imbuantur; quibus expletis, si religionem elegerint, habitu regulari induantur, sin autem, liberè in parentum domos mittantur, nec amplius in Monasterium recipiantur, vt etiam refert Eman. Roder. *loc. cit.*

19 Vndecima Conditio est, quod licentia pro Puellis à sacra Card. Congreg. obtineatur, obtentaq. cui directa fuerit presenterur, ac in propriæ Cancellariæ registro recondatur; aliàs inualida redderetur; cuius formula omnes prædictas conditiones compendialiter continens, habetur in formulario in fine libri apposita.

QVÆSITVM III.

An Puellæ omnes possint recipi in educationem intra Monasteria Monialium.

SVMMARIVM.

1 *Puellæ, quæ ex publicis locis extrahuntur, vel congrua dote carent in Monasterijs Monialiũ educari possunt, & n. 4.*

2 *Puellæ delectæ ex Hospitalibus, priuatis Monialibus deseruire nequeunt.*

3 *Processione solemni completa, debent Puellæ in Monasterium iterum recipi.*

4 *Puellæ à parentibus destitutæ, & congrua dote carentes, recipi possunt in Monasterijs, vt educentur.*

1 EX dictis in antecedenti Quæsito licet deducere quid dicendum sit de Puellis, quæ ex publicis locis extrahi solent, & in Monasterijs, vt educentur collocari, donec se offerat nubendi occasio. Similiter, & de Puellis congrua dote ad nubendum carentibus, aut quibus per testamentum legatum relinquitur hac conditione, vt in Monasterio educentur. Videtur enim par omnium ratio, dummodo prædictæ conditiones seruentur; Puellæ verò, quæ delectæ sunt ex hospitalibus, & alijs locis pijs (quæ licèt inseruiant Mo-
2 nialium Monasterijs, alicui tamen Moniali priuatim inseruire non possunt) dum in publicum, & ad Processiones perducuntur, Moniales, illas non comitari, sed
3 Processione completa, in Monasterium iterum recipere debent; Ita Eman. Roder. *loc. cit.* & Bonac. *loc. cit. de Clausura nu. 19.*
4 Idem dicendum est de Puellis à parentibus, & propinquis destitutis, ac congrua dote carentibus, licèt Eman. Roder. *loc. cit. art. 10.* velit huiusmodi Puellas in Monasterijs admissas esse tollerandas, seruatis prædictis conditionibus, sed imposterum non esse admittendas; quod non mihi probatur, nec etiam Bonacinæ *loc. cit. nu. 16. vers. Hinc patet*, vbi ait, quod par omnium Puellarum ratio videtur. Multæ aliæ conditiones Puellis educandis adaptari possent, quæ pro Nouitijs Monialibus assignanrur infra *disput. 4. quæst. 5.* desumptæ *ex Concil. Aquisgranense cap. 22. in tom. 1. Concil. antiquorum Gallæ.*

QVÆSITVM IV.

An cogentes Puellas ad ingressum Monasterij, etiam retento habitu sæculari, & educationis causâ, incidant in aliquam pœnam.

SVMMARIVM.

1 *Cogentes Puellam ad ingressum Monasterij, vt ibi educetur, incidunt in excommunicationem. Sed limita vt nu. 3.*

2 *Cogentes Puellam ad ingressum Monasterij, etiam habitu sæculari retento cum animo principali, vt postea regularem habitum suscipiat, excommunicatione vinciuntur.*

4 Concilium Tridentinum sess. 25. de Regul. cap. 18. *absolutè excommunicat quomodocunque cogentes fœminas ad ingrediendum Monasterium.*

3 In

5 *In Alternatiuis sufficit alterius partis veritas.*

6 *Lex vbi non distinquit, nec etiam nos distinguere debemus.*

7 *Cogere fœminas ad ingrediendum Monasterium, tàm directè, quàm indirectè est prohibitum* à d. Conc. Trid. seff. 25. Reg. cap. 18.

8 *Parentes cogere possunt filias suas impuberes ad ingressum Monasterij, vt ibi educentur.*

1 Cogentes Puellas ad ingressum Monasterij, non tantùm vt habitum sumant, vel profiteãtur, sed etiam, vt sæculari habitu retento, educẽtur, donec aptæ Matrimonio sint ætatis, incidunt in excõmunicationem à Concil. Trid. *seff. 25. de Regul. cap. 18.* latam; ita Ledesma *in addit. sum. tit. 2. tract. de statibus c. 5. concl. 8.* Raynerius *in catal. censur. c. 6. excom. 63.* Zipæus *in Iure Pontificio lib. 3. de Reg. n. 3.* Megala *in 3. par. lib. 4. cap. 6. n. 100.* Filiuccius *tom. 1. tract. 14. cap. 6. num. 89.*

Alij Doctores, quia ibi excommunicantur quomodocunque cogentes quamcunque fœminam ad ingrediendum Monasterium, de qua in disput. seq. diffusè, vt Barbosa *de offic. & potest. Episc. cit.* Nauar. *conf. 52. tit. de sent. excom. in prima editione*, Gauant. *loc. cit. nu. 1.* Suarez *de Cens. disp. 23. sect. 5. n. 9. Praxis Episc. verb. Monialis §. 13. pag. 73.* limitant hanc sententiam, sic; nimirum, effectu sequuto; & Sanch. *in decal. lib. 4. cap. 4. nu. 12.* ait, in-
2 currere excommunicationem cogentem ad solum ingressum habitu sæculari retento, sed animo principali, vt postea Puella habitum sumat, vel post ingressum liberũ, ad suscipiendum habitum, & professio-
3 nem, cogatur. Alij similiter Doctores limitando eandem sententiam dicunt non incurrere hanc excommunicationem parentes, vel alios puellam cogentes ad Monasterium ingrediendum, si v. g. iter longum arepturi, de illius vanitate, & caliditate in eorum absentia, timeant, ac ad periculum euitandum (donec reuertãtur) illam ad ingressum cogunt. Ita Suarez *tom. 5. in 3. par. disp. 23. sect. 7. n. 9.* Ledesma *de stat. religios. in commun. c. 5. concl. 8.* Laurentius de Peirinis *tom. 1. de Religioso subdito q. 1. cap. 29. vers. Colligitur secundo.*

4 Supradictas Doctorũ opiniones existimo probabiles, & in praxi tutas; mihi tamen probabilior est prior, quæ absolutè, & absque alia limitatione affirmat Concilium Tridentinum excommunicare quomodocunque cogentes quamcunque fœminam inuitam ad ingrediendum Monasterium: & ratio est, quia Concilium sicut expressit susceptionem habitus, aut professionem emittendam, sic etiam disiun-
5 ctiuè expressit ingressum Monasterij; in alternatiuis autem sufficit alterius partis veritas; tum quia expressit, & prohibuit sine vlla distinctione, & simpliciter ingres-
6 sum Monasterij, vbi ergo lex non distinguit, nec etiam nos distinguere debemus; Idem sentit Antonin. Diana *in suis resolut. Moral. tract. 15. & 1. Miscellan. resol. 56.* addit, quod optimè, sanctèq. prædictum Concilium absolutè loquutum est, quia per illum ingressum darur quodammodo occasio, vt postea puella Monasterium ingressa, ob verecundiam fœminarum, & Monialium suasionem, suscipiat habitum
7 inuoluntariè; Præterea subdit, Concilium non solùm prohibere directam, sed etiam indirectam coactionem, exempli gratia, si parentes male tractent Puellas in victu, vestitu, verbis, & alijs actionibus; vtique incurrent excommunicationem; sed de hoc fusius in sequenti disputatione, vbi de coactione fœminarum ad habitum suscipiendum; hæc enim dicta sunt, tanquam ad educationis Puellarum materiam, spectantia.

8 Vnum tantùm restat explicandum quod cum Puellæ sint in duplici differentia, scilicet, impuberes, vel puberes; parentes cogentes suas Puellas impuberes, vt ingrediantur Monasterium, non incurrunt excommunicationem, quia cum Pater, & Mater ex iure canonico habeant potestatem offerendi filios religioni, à fortiori poterunt filias impuberes cogere ad ingressum monasterij, vt ibi educentur, & filiæ tenentur obedire parentibus huiusmodi educationem præcipientibus; vnde ante-

antequam annos pubertatis attingant, nō poterunt Puellæ impuberes de Monasterio exire, ex Suarez *de relig. tom.3. lib.5. cap.9, nu.4.* & Sanch. *in sum. tom.1. lib.4. cap.10, nu.8.* Laurent. Portell. *in addit. ad dub, regul. verbo clausura Monialium n.4.* Si verò Puellæ cogantur intrare Monasterium puberes, idest post annos 12. tunc quomodocunque cogentes ligantur dicta excommunicatione; sed de hac re iterum redibit sermò in disp. seq. quæsito 4. cuius quæsiti resolutioni Lectorem remitto.

DISPVTATIO II.

De libertate Puellarum, aliarūq. Mulierum ingrediendi, & profitendi Religionem, & Pœnis contra illas cogentes ad ingrediendum, siue profitendum.

QVÆSITVM I.

Vtrum cogentes Puellas, aliasq. fœminas ad ingressum Religionis, seu ad professionem emittendam, incurrant aliquam pœnam.

SVMMARIVM.

1 *Puellæ Deo dicandæ non debent coactè ad Religionem ingredi.*

2 *Parentes dolis, aut minis procurantes, vt eorum filiæ Religionem ingrediantur, grauiter peccant.*

3 *Imperatores, & Reges non comprehenduntur in decreto* Conc. Trid. sess.25. de Regul. cap.18.

4 *Cogentes ad ingressum Religionis viros, vel illos impedientes retrahendo à Religione, non incurrunt excommunicationem.*

5 *Leges semper ad frequentiora respiciunt.*

6 *Puellas, aliasq. fœminas impediens iusta de causa, nè Religionem ingrediantur, vel illas à Religione retrahit, non ligatur excommunicatione.*

1 SVppono, Puellas Deo dicandas, non coactè debere Monasterium, ac Religionem, ingredi, *ex cap. Puellæ 20. q.1.* neque metu compelli ad habitum Monacalem suscipiendum *ex cap. sicut eadem causa, & quæst.* sic nec etiam volentes sunt impediendæ, *ex eod. c. Puellæ*; immo in illis integra, aut nubendi, aut Deo se dicandi, libertas exquiritur, vt probat Barb. *de Iure Eccles. lib.1. cap.44. num.7.* nec cupientes Religionem ingredi, sunt impediēdi; ideò Concilium Triburiense *cap.24.* & Concilium Toletanum *cap.10.* relata *in d. cap. Puellæ, & in cap. Hoc sanctum 33. q.2.* decernunt, quod Virginibus, alijsq. Mulieribus, ad ingressū Monasterij, & Religionis, nulla vis inferatur; Hinc est, quod Nauar. *in Manual. cap.14. n.17.* constan-
2 ter affirmet, parentes, dolis, aut minis, alijsque similibus medijs, procurantes, vt filiæ religionem ingrediantur, grauiter peccare, & hoc probat *ex cap. 1. de bis,*

bis, qui vi, & cap. requisiuit de sponſ. Idem affirmant Ledeſma *de ſtat. religioſ. in com. cap.* 5. *concl.* 8. Reginald. *in praxi lib.* 18. *num.* 373. Sayr. *in Claui reg. lib.* 6. *cap.* 9. *nu.* 2. & Peirin. *tom.* 1. *de Religioſo ſubdit. quæſt.* 1. *cap.* 29. *conc.* 2. vbi addit, hoc idem ſenſiſſe ſanctum Thom. 2. 2. *quæſt.* 189. *a.* 9.

Concilių poſtmodum Trident. vt ſcandalis in hac materia occurrentibus obuiaret, *ſeſſ.* 25. *de Regul. cap.* 18. ſanciuit, *& Anathemati ſubijcit omnes, & ſingulas perſonas cuiuſcunque qualitatis, aut conditionis fuerint, tàm Clericos, quàm Laicos ſeculares, vel regulares, atq. etiam qualibet dignitate fungentes, ſi quomodocunque coegerint aliquam virginem, vel viduam, aut aliam quamcunque mulierem inuitã, præterquam in caſibus in iure expreſſis, ad ingrediendum Monaſterium, vel ad ſuſcipiendum habitum cuiuſcunque Religionis, vel ad emittendam profeſſionem, quiq. conſilium, auxilium, vel fauorem dederint, quiq. ſcientes eam non ſponte ingredi Monaſterium, aut habitum ſuſcipere, aut profeſſionem emittere, quoquo modo eidẽ actui, vel præſentiam, vel conſenſum, vel auctoritatem interpoſuerint. Similiter quoque anathemati ſubijcit eos, qui ſanctam Virginum, vel aliarũ mulierum voluntatem veli accipiendi, vel voti emittendi, quoquò modo*

3 *ſine iuſta cauſa impedierint.* Quod Decretum comprehendit omnes, & ſingulas perſonas, præter Imperatorem, & Reges, qui, vt comprehendantur, expreſſa mentione indigent, vt docet Sanch. *in decal.*

4 *lib.* 4. *cap.* 4. *nu.* 2. Neque comprehendit, qui viros ad Religionis ingreſſum cogunt, vel ab eo impediunt; ex eodem Sanch. *cit. nu.* 3. & Miranda *de Sac. Monial. q.* 2. *art.* 10. *in concl.* & Ledeſm. *loc. cit.* & ex Peirino *loc. cit. concl.* 2. *verſ. Noto primò*; &

5 ratio eſt, quia Leges ſemper ad frequentiora reſpiciunt, iuxta *leg. Nam ad ea ff. de legibus*; Tum quia non tam facilè coguntur viri ad habitum regularem ſuſcipiendum, vel ab eo remouentur.

6 Quod autem dicitur de Puellis, & alijs Mulieribus intelligendum eſt, quando abſque iuſta, & legitima cauſa fit; impediendo, ſcilicet, vel retrahendo illas à religionis ingreſſu, *ex dicto can. Puella* 20. *quæſt.* 2. & ex Mirand. *loc. cit.* qui ait, ſecus dicendum eſſe, ſi Pater, vel Mater idipſum fecerit ex cauſa, nimirum, propter defectum dotis, vel ſalutis, aut alterius qualitatis; vel quia Puella ad Religionem illis minus idonea eſſe videtur; quod etiam affirmat S. Thom. 2. 2. *quæſt.* 101. *art.* 4.

QVÆSITVM II.

An dentur aliqui caſus, in quibus licitum ſit fœminas ad ingreſſum Religionis cogere.

SVMMARIVM.

1 *Cogi poſſunt viri, & Mulieres ad religionis ingreſſum in tribus caſibus.*

2 *Cogi an poſſint in caſibus à iure permiſſis, tàm viri, quàm mulieres, non ſolùm ad ingreſſum Religionis, verum etiam ad profitendum.*

1 Excipiuntur tamen, à prædicto decreto caſus expreſſi in Iure, qui ex Laurentio de Peirin. *tom.* 1. *citat. quæſt.* 1. *cap.* 29. *concl.* 2. *verſ. Noto tertiò*, ſunt tres; quorum primus eſt; quando quis ſponte Religionem vouit; ſecundus; coniux conſcius de diſpoſitione Iuris, conſentit, alterum ingredi religionem, vt in ea profiteatur; Tertius, quando quis delictum committit, propter quod neceſſe eſt in

2 in Monaſteriũ detrudi; In primo caſu, vouens poteſt compelli ad implementũ voti; ſed in ſecundo, & in tertio caſu nõ poteſt quis cogi ad profitendũ, ſed ad ingrediendũ Religionẽ, vel ad continentiã ſeruandã, vel ad luendam debitam crimini pœnam.

QVÆSITVM III.

Vtrum cogentes Puellas, aliasq. Mulieres in ſæculo exiſtentes, vt Religionis votum aliquod emittant, innodentur excommunicatione.

SVMMARIVM.

1 *Cogens Puellas, aliasq. mulieres in ſæculo exi-*

existentes, vt aliquod Religionis votum emmittant, non incidit in excommunicationem.
2 *Lex pœnalis non est extendenda, sed potius restringenda.*
3 *Impediens fœminas quandiù in sæculo morantes, nè votum Religionis emittant, non ligatur aliqua censura.*

1 EX dictis in quæsitis antecedentibus non licet inferre cogentes Puellas existentes in sæculo, aliasq. Mulieres, vt aliquod votum Religionis emittant, ligari excommunicatione lata à Conc. Trid. quia Concilium Tridentinum *loc. cit.* hoc
2 non exprimit; vnde cum lex pœnalis non sit extendenda, sed potiùs restringenda, cogenres has Mulieres in sæculo existentes, vt Religionem voueant, non erunt excommunicati; maximè cum tale votum Religionis ex metu graui ortum, irritum sit, & nullam inducat obligationem, vt dicunt Doctores communitèr, vel saltem poterit ab Episcopo dispensari, ita Portellus *in dub. Regul. verbo Moniales n.15.*
3 vbi citat pro sua sententia Suarez; Neque etiam incurrunt excommunicationem impedientes metu graui, nè fœmina emitteret votum Religionis, quando est in sæculo quia, Concilium Tridentinum hoc similiter non expressit.

QVÆSITVM IV.

Vtrum Parentes offerentes filias Religioni incurrant excommunicationem contra cogentes fœminas ad ingressum Religionis.

SVMMARIVM.

1 *Parentes potestatem habent, & ius naturale offerẽdi filios impuberes Religioni.*
2 *Parentes cogentes filias impuberes ad ingressum Religionis, an incidant in pœnam excommunicationis.*
3 *Pueri, & Puellæ impuberes oblati à Parentibus Religioni, non possunt resilire, sed tenentur obedire.*
4 *Filij ingredientes sua spontè ante pubertatem, Religionem, possunt egredi quoties ill s videbitur; secus si offerantur à parentibus.*
5 *Concilium Tridentinum generaliter loquitur contra cogentes mulieres ad ingressũ Religionis* sess. 25. de Reg. c. 18.

1 IN antecedenti disputatione q.4. diximus parenres cogere posse filias impuberes ad ingrediendum Monasterium, vt ibi educentur; nunc superest videre, an illas Religioni offerre quæant absque præiudicio excommunicationis; In quo negocio certum est, parentes potestatem habere, & ius naturale offerendi filios Religioni, eosq. teneri parentibus obedire, quatenus filij sint impuberes, & per consequens non possunt filij exire de Religione ante annos pubertatis; ita colligitur *ex cap. addidistis, & cap. sequent. 20. quæst. 1. & cap. final. 19. quæst. 3.* idem communiter tenent Doctores. Quo supposito. Portell. *in dub. Regul. verbo Clausura Mo-*
2 *nial. nu. 9.* ait non incurrere dictos parentes excommunicationem cogendo suas filias impuberes ad ingrediendum Religionem, sed hoc constanter non videtur affirmare.
3 Deinde *n. 18.* ait, si enim puer, vel puella oblati à parentibus religioni, non possunt resilire à tali oblatione ante pubertatem: Si item ante pubertatem tenentur obedire parentibus in spiritualibus, sequitur nõ peccare parentes offerentes Puellam inuitam ante pubertatem religioni.
4 Et postea subdit tales filios ingressos ordinè ante pubertatem sua spontè, posse exire quoties voluerint ante pubertatem, non verò oblatos à parentibus, ergo clarè innuit oblatos à parentibus posse intrare inuitos ante pubertatem titulo oblationis, quod tenuit Sanchez, dum ait, Tridentinum non curasse de examinanda libertate Puellæ ante susceptionem habitus, si non habet annos duodecim ob tenerum rationis vsum, quod probat pluribus rationibus.
5 Tandem concludit contrarium se retractans per hæc præcisa verba. Timeo

præ-

præterea tale dubium resoluere, quia Tridentinum valde generaliter loquitur contra cogentes, exprimit enim primo mulierem, secundo virginem, tertio viduam; virgo autem, & mulier in communi loquendi vsu etiam de Puella decenni intelligitur, & proinde securius censeo dicere, parentes in hoc casu etiam incurrere, & ipse Sanchez *d.lib.4.in decal.c.9.n.28.* ait, filiũ impuberem non teneri obedire parẽtibus vouentibus illum auferre Religioni.

DISPVTATIO III.

De metu, & persuasione erga Puellas, aliasq. Mulieres ad Monasterij, siue Religionis ingressum.

Quæsitum I. De metu voluntatem Puellarum, aliarumq. fœminarum ad ingrediendum Religionem cogente.

Quæsitum II. An metus reuerentialis Parentum, & aliorum, Puellis, alijsq. Mulieribus incussus, vt Religionem ingrediantur, inducat excommunicationem latam contra cogentes fœminas ad ingressum Religionis.

Quæsitum III. Vtrum Puellis, alijsq. Mulieribus persuadere Religionis ingressũ sit aliqua pœna vetitum.

QVÆSITVM I.

De metu, voluntatem Puellarũ aliarumq. fœminarum ad ingrediendum Religionem, cogente.

SVMMARIVM.

1 *Metus grauis, non verò leuis inducit cogentes fœminam ad ingressum Religionis, in excommunicationem, etiamsi talis metus sit iustè illatus.*

2 *Puella, dum cogitur ad ingressum Religionis, vel retrahitur, intelligitur de vi coactiua ei illata, nõ verò inductiua.*

3 *Pater instituens filiam naturalem hæredem hac lege, vt Monialis fiat, non incidit in excommunicationem.*

4 *Officium, vel fauorem, si quis fœminæ promittat, vt illam ad Religionem inducat, non incurrit excommunicationem.*

5 *Promissio, seu donatio alicui facta, vt Religionem ingrediatur, an sit licita, & absque Symonia vitio.*

6 *Coactio retrahens à Religione etiam indirectè, inducit excommunicationem.*

7 *Parentes filiabus minantes, vt eas in hæreditate non meliorent, nisi Religionẽ ingrediantur, non ligantur excommunicatione, secus si verbis, & operibus, tàm in vita, quàm vestitu cùm illis iniquè agerent, hoc fine, vt fastidita, habitum Regularem suscipiant.*

8 *Cogentes Puellas, aliasq. fœminas ad Religionis ingressum, non sunt excommunicati, nisi sequatur effectus.*

9 *Puella in Monasterium per vim inclusa, cuius sit illam è Monasterio, & cuius expensis educendã.*

10 *Scientes fœminam in Monasterium non spontè ingredi, & tali actui consensum, vel auctoritatem interponentes, quomodo excusentur ab excõmunicatione.*

11 *Scientia facti vbi petitur ad pœnam, exigitur dolus ad eam incurrendam.*

1 Certum est, coactionem ob metum leuem, non inducere cogentes tales fœminas, in excommunicationem; Decretum enim Concilij Tridentini cum sit pœnale, de metu graui, & non leui intelligi debet, quia habetur *in Clement.1.n.3. de for. comp.* non habere rationem in iure metum leuem, atque ita docet Sanch. *loc. cit.nu.4.*

2 Comprehenduntur ergo in tali decreto cogentes metu graui, licèt iustè illato, vt si quis v. g. iustam alicui delicti grauis ac-
2 cusationem minetur, nisi ingrediatur Religionem. Vnde vis, quæ infertur, dum cogi-

cogitur Puella, seu Mulier ad Religionem, vel retrahitur, intelligitur de vi coactiua, & non inductiua, vt referunt decisum fuisse à Sac. Card. Congreg. Armend. *in addit. ad recop. leg. Nauar. lib. 1. tit. 18. leg. 7. de Relig. n. 62.* & Azor. *instit. Moral. par. 1. lib. 13. cap. 9. quæst. 2.* Immò Barb. *de off. & potest. Episc. alleg. 104. nu. 3. & de Iure Eccles. lib. 1. cap. 44. nu. 5.* affirmat pœnam
3 huiusmodi excommunicationis nõ incurrere, qui Puellam instituit hæredem hac conditione, & lege, vt Monialis fiat; Exempli gratia, si Pater filiam naturalem hæredem hac lege instituat, vt Monialis fiat, sin minùs ad Monasterium bona pertineant, & filia pro alimentis habeat tantùm viginti quinque aureos, nõ incurrit prædictus Pater excommunicationem, sic filiam hæredem instituens, quia Concilij Trid. decretum, dum contra cogentes fœminas protulit excommunicationem, vtitur verbo *coegerint*, coactio autem non est nisi cum vis infertur: Vnde in tali exemplo videtur potius causa inducens ad Religionem, quã cogens, quia cum naturalis sit, non legitima, ius ad hæreditatem non habet, ac proinde potuit illam Pater ea lege instituere heredẽ; atque ita etiam docet Azor. *loc. cit.* de filia verò legitima sic hæres instituta, habetur in seq. quesit. *nu. 5.*

4 Idem dicendum est de illo, qui vt ad ingressum, vel professionem Religionis fœminam induceret, aliquod officium, vel fauorem, aut lucrum ei spopondit, quia hoc non est cogere, nec vim coactiuam
5 alicui inferre; Non erit tamen licitum, aliquid dare per vim pacti, vt quis fiat Religiosus, dicendo, videlicet, do tibi, vel promitto rem hanc, vt Religiosus fias, & non aliter; ita Bartol. *in lib. Titia num. 12. ff. de verb. oblig.* & Panor. *in cap. dilectus il. 2. nu. 7. de Simonia*, Felinus *ibid. nu. 2.* Archidiac. *in c. Quam pio 1. quæst. 2. vers. in ea.* Gloss. Host. & Ioan. Andr. & Anchar. *in cap. Dilectus* S. Thom. *2. 2. q. 189. art. 9. in corp.* S. Antonin. *2. par. tit. 1. c. 5. §. 13.* Angel. *verb. simonia 3. nu. 26.* Siluest. *eodem tit. quæst. 8. dist. 3.* Tabien. *eodem verb. nu. 28.* quæ sententia tantorum virorum intelligenda est, ait Suarez *tom. 3. de Relig. lib. 4. cap. 16. nu. 11. & nu. 17.* de promissione rei temporalis, hoc pacto, & conditione facta, vt maneat determinatè obligatus ad ingressum Religionis, talis enim promissio, pacto, & conditione coarctata, illicita est, & non caret Simoniæ vitio, vt probat S. Thom. *loc. cit.* Ledesm. Reginal. *in praxi lib. 18. num. 374.* Azor. *cit. lib. 12. cap. 1. quæst. 2.* Siluest. *verb. Religio 2. quæst. 2.* & habetur expresse *in cap. Quam pio cit.*

6 Sed si quis neget alicui, quod ex iustitia illi dare tenetur, vel nimis differat stipendij debiti solutionem, quia esset coactio retrahens, saltem indirectè incideret in dictam excõmunicationem; fertur enim contra cogentes directè, vel indirectè, de quo videatur Sanch. *loc. cit. num. 6.*

7 Parentes autem, qui filiabus minantur, fore, vt eas in parte, & hæreditate non meliorent, nisi Religionem ingrediantur, non incurrunt excommunicationem præfatam, quia, cum, liberè quemcunque de sua linea in tali hæreditate præferre valeant, nullum lucrum lege debitum filiabus denegant. Ita Sanch. *cit. nu. 8.* qui *nu. 9.* subdit, quod inducentes dolosè ad Religionis ingressum, non incurrunt pariter in dictam excommunicationem, quia cum decretum Sac. Conc. sit pœnale, vt diximus, & de sola coactione loquatur, non videtur extendendum ad dolũ, quia dolus non dicitur coactio vera, etiam si voluntarium auferat. Si verò parentes, aut consanguinei, siue tutores, sub quorũ cura extat puella, darent ei parum cibi, illamq. vestibus laceris suo statui indecentibus induerent, necnon verbis, & operibus secum iniquè agerent, hoc fine; vt tandem fastidita appeteret Religionem, incidunt profectò in excommunicationẽ prædictam, vt opinantur Ledesm. cit. & Peierinus *loc. cit. vers. Noto secundo.*

8 Aduertendum tamen est cum Nauar. *in Manual. cap. 27. nu. 51.* cogentes Puellas, aliasq. fœminas ad Religionis ingressum, non esse excommunicatos, nisi re vera sequatur effectus, sed peccabũt mortaliter cum sit materia grauis, & prohibita, vt in terminis probat Laur. Port. *in dub. regul.*

regul. verb. Moniales nu. 17. & affirmant, Eman. Rod. *tom. 2. summæ c. 8. n. 9.* & Sãch. *cit. nu. 9. nu. verò* 18. addit, quod consilium, auxilium, vel fauorem dantes cogentibus ad Religionis ingressum, vel susceptionem habitus, vel Professionem, dummodò sequatur effectus, vt diximus, incurrunt excommunicationem.

9 Dices, si Puella per vim in Monasterium secludatur, non propter causas superius dictas, sed ex libera impellentis voluntate, quid in tali casu agendum erit? Respondeo, Puellam debere de Monasterio educi, & si quid damni passa fuerit, debet Episcopus prouidere, vt eius indénitati prouideatur expensis illius, qui eam in Monasterium intromisit, & insuper debet seuerè castigari; si verò Puella Monialis effici cupiat, desiderij sui compos, facienda est, licèt Pater illi contradicat, & ita decisum fuisse refert Camp. *in diuers. iur. can. rubr.* 12. *cap.* 16. *nu.* 20.

10 Qui verò scientes feminam non spontè Monasterium ingredi, aut habitum suscipere, vel profiteri, quia quoquo modo eidem actui præsentiam, auxilium, consensum, vel auctoritatem interposuerint, excõmunicantur, ex Conc. Trid. *cit. c.* 18. excusabuntur tamen ex ignorantia quamuis crassa, dummodò non adsit dolus; &

11 ratio est, quia vbi scientia facti petitur ad pœnam, exigitur dolus ad eam incurrendam. Vnde non incurrunt talem excommunicationẽ, qui huiusmodi actui præsentes fuerint non animo auxiliandi, vel fauendi violentiæ illi, sed alio animo, videlicèt, si assisterent gratia Domini sui, quem comitantur, vel vt intersint Missæ celebratæ tempore professionis, vel vt audiant illam professionem, sic enim non fauent huiusmodi violentiæ, ac per consequens cessat in illis dolus.

QVÆSITVM II.

Vtrum metus reuerentialis Parẽtum, & aliorum Puellis incussus, inducat excommunicationem.

SVMMARIVM.

1 *Metus reuerentialis qualis sit.*

2 *Metus reuerentialis non inducit excommunicationẽ latam à* Concil. Triden. *sess. 25. de Regul. cap. 18. contra cogentes fœminas ad ingressum Religionis.*

3 *Parentes importunis precibus suadentes filiabus, vt Religionem ingrediantur, non afficiuntur excommunicatione, secùs si illis graue minarentur malum.*

4 *Henricus II. Rex Angliæ metum grauem intulit Monachis Cistercienfibus, nè S. Thomam Cantuariensem reciperent.*

5 *Parentes instituentes filiam legitimam hæredem hac lege, vt Monialis fiat, non vinciuntur excommunicatione.*

1 Notandum est in primis, metum reuerentialem esse illum, quo timet aliquis proprijs Parentibus, vel Prælatis, aut Magistris, vel similibus, quos paternè reueretur, displicere, licèt prædicti non incutiant metum, sed inferior concipiat, & propter reuerentiam imbibat huiusmodi metum; hoc ergo supposito, mihi videtur dicendum cum Riccio *in praxi tom.* 1. *resol.* 599. *nu.* 4. & Diana *loc. cit. vers. ex his apparet*, & Portello *loc. cit. verb. Moniales num.* 11. talem metum non inducere

2 excommunicationem, quia parentes in huiusmodi timore incutiendo, non se habent actiuè; etiam si Puellæ Monachalem statum conuenire ostenderẽt, ex eo quod, vel dotem non habeat pro decenti Matrimonio suo statui, vel ex eo, quod illi securum non erit manere in sęculo sine Matrimonio, & dicunt prædicti Doctores, quod hæc est praxis in tota ferè Ecclesia, obseruata, iuxta quam facientes, parentes, vel alij similes, nemo illos excommu-

3 catos iudicabit. Immò addit Portell. quod si prædicti importunis præcibus suaderẽt Puellæ, vt ingrederetur, vel non ingrederetur, non incurrerent dictam excommunicationem, quia suasio (etiam importuna) non est coactio, idem tenet Villalbos *in sum. par. 1. tract.* 17. *dub.* 3 *num.* 11. & *nu.* 13. subdit idem Portell. quod incurrerent censuram, qui Monialibus Puellam recepturis graue minarentur malum, idipsum docet Palatius *in 4. dist.* 28. *disp.* 1. quod intelligendum est, quando talis com-

minatio attentis circumstantijs minantis, 4 & mali, dicatur metus grauis respectu Monialium; qualis fuit metus Henrici Secūdi Regis Angliæ incussus Monasterio Pontiniaco Monachorum Cistercienfium, non recipiendi S. Thomam Cantuariensem. Similiter non incurrunt dictam censuram Patres, qui filias relinquunt hæredes cum pacto, vt Monasterium aliquod ingrediantur, quod si renuerint, ipsum Monasterium hæredem instituunt, & filiabus alimenta solùm necessaria relinquunt; ratio est, quia illa non est cōactio per vim, sed potius per modum concupiscentiæ. Ita censuit Sacra Congregatio Cardin. pro vt referunt Villal. *loc. cit.* & Dian. *in Resolut. Moral. tract.* 15. *&* 1. *Miscell. resol.* 56. *in fine*, vbi videtur sermo de filia legitima, non autem de naturali, de qua in antecedēti Quęsito *num.* 3.

QVÆSITVM III.

Vtrum Puellis, alijsq. Mulieribus persuadere Religionis ingressum muneribus, vel precibus, sit aliqua pœna vetitum.

SVMMARIVM.

1 *Puellæ Religionis ingressum persuadere, non est prohibitum, immo est actus meritorius, quatenùs suam libertatem non lædat.*

2 *Puellæ beneuolentiam muneribus absque vllo pacto captantes, vt illam liberè ad Religionem inducant, non est vetitum, dummodò munera non sint excessiua.*

3 *Pauperibus tutum est præbere alimenta gratis, & absque pacto, vt tali modo ad Religionem accedantur.*

4 *Preces quibus Religio Puellis suadēda est, non debent esse importunæ.*

1 Ex dictis infertur, non esse prohibitum, Puellæ, Religionis ingressum persuadere, quia ingressus Religionis est actus meritorius, *ex cap. Scriptura de voto*, quatenùs debitis fiat circumstantijs; ita S. Thom. 2.2.*q. vlt. art.* 9. quod probat auctoritate S. Iacobi Apostoli *in sua Epist. Canonica cap. vlt.* per hæc verba; *qui conuerti fecerit peccatorem ab errore viæ suæ, saluabit animam eius à morte, & operiet multitudinem peccatorum suorum*; sed illatio prædicta limitatione indiget, nempe, vt persuasio non tollat libertatem cui persuadetur Religio; aliàs vitiaretur opus, & Religionis ingressus non esset spontaneus, quod repugnat his, quæ diximus supra; in tam graui enim negotio, de totius vitæ dispositione agitur, & ideò voluntatis libertas maximè requiritur, nè postea Puella in malam vitam declinet, & à semita perfectionis retrocedat.

2 Infertur etiam; si quis muneribus absque vllo pacto intendat beneuolentiam Puellæ captare, aut alterius fœminę, vt spontè Religionē ingrediatur, licitè, & benè operatur, quia talis actio est mera, & liberalis donatio, nullo modo prohibita, immo egregia, quod colligitur *ex can. penult.* 23. *quæst.* 4. & Gloss. *in d. cap. Quam pio* 1. *q.* 2. & Panormit. *in d. cap. Dilectus lib.* 2. *de Simonia*, & ita etiam affirmant plures Doctores, docentes posse dari pecuniam infideli, non ex pacto, sed libertatis gratia, vt ad Christianam Religionem alliciatur, S. Thom. 2.2.*q.* 100. *art.* 3. *ad* 4. S. Antonin. 3. *par. tit.* 16. *cap.* 2. Angelus *verb. Simonia* 3. *nu.* 20. Sotus *de Iust. lib.* 9. *quæst.* 6. *art.* 2. *ad* 4. Lessius *simili tract. lib.* 2. *cap.* 35. *dub.* 12. Azor. *par.* 1. *Instit. Moral. lib.* 12. *cap.* 1. *quæst.* 2. Reginald. *in suo opere Moral. lib.* 18. *nu.* 374. Suarez *tom.* 3. *de Relig. lib.* 3. *cap.* 9. *nu.* 15. & Barthol. de Vecch. *in sua praxi Nouitiorum disp.* 1. *dub.* 2. *num.* 1.

3 vbi colligit ex auctoritate aliquorū Doct. tutum esse præbere pauperi alimenta gratis, & absque pacto, quatenùs tali modo Religione accendatur, *& nu.* 2. notat cum Suarez *de Simonia nu.* 4. non debere munera esse tàm excessiua, vt per ea quis principaliter, & ratione illorum ad Religionem trahatur, nè ingratus videatur, quia talis excessus potest esse culpabilis.

4 Infertur adhuc preces licitas esse, vt per illas Puellæ Religionis status suadeatur, dummodo non sint adeò importunæ, vt cogendi vim haberent, quia cum preces, & per-

& persuasiones importunæ, timori reuerentiali adiunctæ (quando scilicet factæ sunt, & proueniunt à persona, cui reuerentia debetur) metum grauem incutiunt, & aliquam coactionis rationem induunt, ex Barthol. de Vecch. *loc. cit. dub. 2. nu. 2.* sed de hoc metu *suprà quæsito antecedenti.*

DISPVTATIO IV.

De receptione Puellarum, aliarumq. Mulierum ad habitum regularem, & de Cōditionibus, & qualitatibus in eis requisitis.

QVÆSITVM I.

Vtrum receptio Puellarum spectet ad Abbatissam, & Conuentum Monialium.

SVMMARIVM.

1 *Receptio Puellarum ad habitū regularem spectat ad Abbatissam, & Conuentum Monialium.*

2 *Receptio Puellarum ad habitum regularem attendenda est secundùm consuetudinem, & constitutiones Monasteriorum, & licentiam Superiorum.*

3 *Receptio Puellarum ad habitum debet fieri per suffragia secreta, postquam Puellæ examinatæ fuerint ab Ordinario.*

4 *Moniales omnes supernumerariæ debent recipi cum licentia Sac. Congr. Card.*

5 *Suffragia secreta debent maiorem Capituli partem excedere, vt receptio puellarum sit valida.*

1 Omnia ferè Iura, & Doctores communiter docent ad Abbatissas, & Moniales spectare receptionē Puellarum ad habitum regularem; nam receptio ad Religionem spectat ad Prælatum immediatum

diatum Conuentus, siue ad Conuentum ipsum *ex cap. fin. de Regul in 6.* vbi Bonifacius dicti Capitis Auctor receptionem consuetudini tandem remittit, & tradunt Nauar. *lib. 1. Consil. de Const. Consil. 9. n. 12.* Abbas *in c. ad Apostolicam de Regul. n. 31.* Gloss. *in cap. finali verb. pertineat de Regul. in 6.* ibi Ioan. Andr. & Ioan. Monach. & Barthol. de Vecch. *in Praxi Nouitiorum disp. 7. dub. 4. nu. 2.* & Mirand. *de Sacr. Virg. quaest. 8. art. 1.* & Peirinus *tom. 2. de Religioso Prælato quaest. 3. cap. 1. conc. 1.* vbi resoluit cum Suarez *tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 10. nu. 6.* standum esse consuetudini, vt dictum est *ex d. cap. finali in 6.* Ideò Miranda *loc. cit.* ponit statutum speciale Nicolai V. pro Monialibus S. Claræ recipiendi Nouitias, *& tom. 2. Manual. Prælat. quaest. 15. art. 1. concl. 1.* apertè docet, quod
2 in hac re respicere oportet consuetudinē, constitutiones, præcepta, & etiam Priuilegia, quæ in particulari tenent singulæ Religiones, & tandem *loc. cit. de fac. Monial.* concludit, receptionem dictam, nullo modo sine suorum Prælatorum licentia
3 esse faciendam. Pro receptione autem Monialium super numerum, siue velatarum, siue conuersarum insuper licentia à Sacra Congreg. Card. prærequiritur; & maxime quoad velatas seruari debēt conditiones, & circumstantiæ in huiusmodi licentijs Romæ impressis, contentæ, vt docet Aldan. *in Comp. cit. lib. 1. tit. 8.* Sacram Congregationem declarasse.
4 Supposita ergo hac facultate Abbatissarum, & Monialium, per suffragia secreta poterunt, Puellas iam ab Ordinario examinatas (si eis libuerit) ad habitum Regularem recipere, iuxta præscriptum in Concil. Prouinc. Mediolanen. quinto sub Diuo Carolo Borrom. relatum à Barthol. Gauant. *in Manual. Episc. verb. Moniales §. Monialium receptio num. 22. & 28.* vbi *num. 30.* addit Sacram Congregationem Cardinalium sub anno 1603. decidisse suf-
5 fragia secreta debere maiorem capituli partē excedere, ad hoc vt receptio Puellarum locum habeat. Restat ergo discutiendum de recipiendarum ad habitum conditionibus; & primo quoad ætatem.

QVÆSITVM II.

De ætate, & exploratione voluntatis Puellarum.

SVMMARIVM.

1 *Puellæ ante duodecimum ætatis annum non sunt ad Religionem admittendæ.*
2 *Puellæ possunt etiam inuitis parentibus completo duodecimo ætatis anno ad Religionem admitti.*
3 *Exploratio voluntatis Puellarum ab Episcopo fieri debet, siue eius Vicario, antequam ad habitum admittantur.*
4 *Exploratio voluntatis Puellarum an semel, vel bis sit facienda.*
5 *Episcopus non debet se ingerere ad petitionem alicuius in explorationem voluntatis Virginis faciendam.*
6 *Puella exploranda quando in Ecclesiam exteriorem, vel aliam commodiorem sit ducenda.*
7 *Vicarius Episcopi, quando explorationem voluntatis Virginum præstare possit.*
8 *Abbatissa debet ante mensem Episcopum certiorem facere de professione Nouitiarum, vt earum voluntatem explorare valeat; sin autem, censuris compelli poterit.*
9 *Episcopus certioratus intra viginti quinque dies tenetur explorare Nouitiarū voluntates, aliàs non debet se in exploratione intromitttere.*
10 *Episcopus certum tempus præfigere debet, in quo Nouitia se deliberet, an profiteri velit.*
11 *Episcopus omittens alteram, vel vtramque explorationem facit contra Concilium Tridentinum.*

1 ANte duodecimum ætatis annum non sunt Puellæ ad habitum Religionis admittendæ, quia vt habetur *in Capitulare Dominico Leonis Papæ III. canon. 14.* relato *tom. 2.* Conciliorum Antiquorum Galliæ. *Infantulæ ætatis Puellæ non velentur, antequam illæ eligere sciant quid velint,* & vt in negotio tanti momenti, integrum illis reliquatur voluntatis arbitrium,

bitrium, ad eligendum, quicquid eis ma-
2 gis videbitur, expedire; Completo enim duodecimo in fœminis, in masculis decimo quarto anno, non solùm possunt ad Religionem recipi, verum etiam, stante eorundem voluntate libera, vt diximus, inuitis etiam parentibus, vel curatoribus, ad habitum Regularem admitti. Ita habetur *in cap.1. & 2.21. quæst.2.* & Gloss. *in d.cap.1. in fine*, Panormit, *cap.2. nu.2. de Regular.*& S.Antonin.*par.2.tit.11.cap.2. §.6.* & Eman. Roder.*qq.regul.tom.3.q.12. art.2.* affirmans, sancitum fuisse in Concilio Prouinc. Toletano, quod Puellæ, causa induendi probationis habitum, prohibentur, nisi sint maiores duodecim annis. Idem affirmant Vgul.*de offic.Episc.cap.21. §.1.* Azor. *loc.cit.lib.18.cap.18. quæst.55.* Naldus *verb. habitus nu. 6.* Barthol. de Vecch. *in praxi cit. disp.2. dub.6.num.16.* qui refert, Sacram Card. Congregationem declarantem verba Concilij Tridentini *sess.25. cap.17.* nimirum, *Explorauerit Virginis voluntatem*, decreuisse, *Puellam non debere admitti ad habitum suscipiendum, ante duodecimum annum, cuius causa requiritur voluntatis Puellæ exploratio; non est autem voluntas Congregationis, neque Concilij, vt ante dictam ætatem Puella admittatur*;&Armend.*loc.cit.n.43.* refert, fuisse decisum, non esse dispensandum cũ Puella, vt habitum recipere queat, donec duodecimum annum compleuerit; quicquid dicant Suar.*tom.3.de Relig.lib.5. cap.1.num.9.*&Sanch.*loc.cit.cap.18.n.33.* & Mirand. *loc. cit. quæst.8. art.2.*

3 Stante igitur in Puellis prædicta ætate, Concilium Trid.*sess.25. cap.17.* sic sancituit. *Libertati professionis virginum Deo dicandarum prospiciens sancta Synodus statuit, atque decreuit, vt si Puella, quæ habitum Regularem suscipere voluerit, maior duodecim annis sit, non ante eum suscipiat, nec postea ipsa, vel alia professionẽ emittat, quam explorauerit Episcopus, vel eo absente, vel impedito, eius Vicarius, aut aliquis, eorum sumptibus, ab eis deputatus, Virginis voluntatem diligenter, an coacta, an seducta sit, an sciat, quid agat, & si voluntas eius pia, ac libera cognita fuerit, habueritq. conditiones requisitas iuxta Monasterij illius, & Ordinis regulam, nec non Monasterium fuerit idoneum, liberè ei profiteri liceat.*

4 In quibus Concilij verbis non solùm determinatur ætas Puellarum ad habitum regularem recipiendarum, verùm etiam voluntatum exploratio ab Episcopo, vel eius Vicario facienda; circa quam explorationem inuenio Doctores inter se dissẽtientes; Nam Mirand.*loc. cit. quæst.8.a.4.* dicit, quod Ioann. à Bobadilla *in suo Manual. manuscripto*, inquit, quod Concilium Trident. *loc.cit.* quantum ad hoc nõ fuit vsu receptum, neque moribus vtentium, comprobatum, saltem in Hispania, vbi Puellæ siue maiores, siue minores duodecim annis, semel tantum, idq. ante professionem, ab Episcopis examinantur, siue ab eorum Vicarijs, & nunquam ante susceptionem habitus.

Michael Medina *de sacrorum homin. cõtin. lib.4. controu.9. cap.4.* & Sanch. *in decal.cit.lib.4.cap.18.n.33.*& Suar. *tom.3. de Relig.lib.5.c.2.nu.9.* in supradicto Concilij Tridentini decreto affirmant, duo decerni; Vnum est, si Puella ingrediens sit maior duodecim annis, quantæcunque ætatis sit, debet duplex Episcopi examen subire, ante scilicet habitus susceptionem, & ante professionem; Alterum est, quod Puella minor duodecim annis ingrediens Religionem, vnicum subeat examen, tempore scilicet professionis.

Barbosa *loc. cit. de offic. & potest. Episc. alleg.100.n.4.* dicit, quod voluntas Puellæ exploranda est; non solùm quando habitum suscipere intendit, sed etiam, quando professionem emittere procurat, ita vt ad Episcopum pertineat, tàm ante habitus susceptionẽ, quàm ante professionis emissionem, voluntatem Puellæ explorare, non obstante, quod Monasterium sit Regularibus subiectum, & ab illius Iurisditione aliàs exemptum; tamen si prior exploratio non fuerit facta, sufficit secunda, vt decisum fuisse, referũt Praxis Episc. *par. 1. verb. Moniales pag. 258.* & Armendarius *loc. cit. num.37.*

5 In explorationem ante habitus susce-

ptionem faciendam, non debet se ingerere Episcopus ad petitionem alicuius, qui cupiat Puellam, cuius voluntas explorari debet, in vxorem ducere, sed debet tempus, faciendæ Professionis expectari, quo
6 etiam tempore si habeatur suspicio, à Monialibus inuestigetur, curabitquè Episcopus illam in Ecclesiam exteriorem Monasterij duci, vel in aliam commodiorem, prout magis expedire iudicabit, vbi liberè voluntatem eius explorare valeat; si verò nulla adsit suspicio, neque alia causa iusta appareat, ad Crates ferreas, & non alibi,
7 Puellæ voluntatem explorabit; Vicarius verò nec primam, nec secundam explorationem prestare poterit, nisi impedito Episcopo, vt docet Sbroz *de offic. Vicarij lib. 2. quæst.* 108. Videatur Armend. *loco cit. num.*48. & Campanil. *loco cit. cap.*16. *nu.*18. & Fuscus *de visit. lib.*2.*c.*10.*nu.*40.
8 Aduertendum est, posse Episcopum compellere Monialium Abbatissam Ecclesiasticis censuris, ne sinat Nouitiam professionem emittere, nisi prius ipsum certiorem faciat, vt voluntatem Puellæ explorare valeat, ad præscript. Concilij Trid. *c.*17.*sess.*25.*de Regular.* per hæc verba; *Cuius professionis tempus, ne Episcopus ignoret, teneatur Præfecta Monasterio, eum ante mensem certiorem facere; quod si Præfecta certiorē Episcopum non fecerit, quamdiù Episcopo videbitur, ab officio suspensa sit.*
9 Episcopus verò certiotatus de tempore Professionis Nouitiæ ante mensem; intra viginti quinque dies illius voluntatem explorare, tenetur, quibus elapsis, in exploratione non debet ampliùs se intromittere, sicut decisum fuisse à Sacra Congregatione, affirmant Armend. *loco citat. nu.*45. & Campanil. *loco cit.* & ab Episcopo, certus dierum numerus, quindecim,
10 vel viginti præfigi debet, in quibus Puella, an velit profiteri, vel non, deliberet; si assensum præbuerit, seruatis seruandis profiteri debet; si verò renuerit, ad domum Parentum, vel consanguineorum remittenda est. ita Campan. *loco cit. nu.*16. Armend. *loco cit. n.*49. *lib.*7. *de Reilg.* Barbos. *de offic. & potest. Episc. alleg.*100.*n.*2.
11 Si autem Episcopus alteram, vel vtramquè explorationum prædictarum non egerit, contra Concilium Tridentinum fecisse, censuit Sacra Cōgregatio, teste eodem Barbos. *loco cit. nu.*9. addens ab istis sacris Virginibus, à quibus non solum susceptus est habitus, seu iam emissa est Professio sine examine, nihil ordinariorum debere suscitari, sed permittere eas in suo statu permanere.

QVÆSITVM III.

De defectibus impedientibus ingressum Religionis in Puellis, alijsque Mulieribus.

SVMMARIVM.

1 *Defectus vitandi in Puellis, alijsque fœminis ad religionem recipiendis.*
2 *Mulieres surdæ, cecæ, & gibbosæ nullo iure impediendæ sunt, quin ad religionem admittantur.*
3 *Illegitimæ Mulieres non excluduntur à Religione, sed à Prælatione.*

1 Aliæ etiam requiruntur conditiones in Puellis, & Mulieribus ad Religionē recipiendis, Non enim debent esse scandalosæ, neque petulantes, non excommunicatæ, nec Hæreticæ, vel Schismaticæ, aut flagitiosæ, vt bene probat Maiol. *de Irregular. lib.* 1. *cap.* 29. *num.* 50. immò debent esse irrepræhensibiles, vt decet sponsas Christi; & omnis defectus, qui alijs Virginibus nocere potest, tam ratione mali exempli, quam imitationis delicti, quam ratione scandali, vel infectationis, tam animi quā corporis, impedimēto esse debet, ne inter Moniales recipi possint, vel retineātur: expresū habetur *in c.*1. *de stat. Rel. in* 6. alij verò defectus, qui propriam fœminæ personam attingunt, nec ad alias transeunt, nullum ad religionis ingressum, impedimentum, afferre videntur.

Cauendum est tamen, ne in quouis Monialium genere sit aliqua contagiosa, morbosa, aut dœmoniaca, vel furiosa; quod si reperiretur ante professionē, excludenda
2 est; Surdæ vero, cecæ, claudæ, mutæ, & gibbosæ,

gibbosæ, nullo iure impediendæ sunt, maximè quando in illis maior religio, & subiectio futura spectatur; ita Maiol. *loco cit.*
3 *num.7.* vbi *num.9.* addit quod Illegitimæ non videntur excludendæ à Religione, sed ab omni Prælatione, Abbatissatus nempè, & Prioratus, non obstante, quod per ingressum Religionis tollatur omnis macula; sed in hac re puto attendendas esse Monasteriorum constitutiones.

QVÆSITVM IV.

De habitu Monialis Nouitiæ tempore Nouitiatus, nec non de anno probationis peragendo.

SVMMARIVM.

1 *Confirmationis Sacramento debet esse munita puella, antequam habitum regularem suscipiat.*
2 *Ingredi non debet Monasterium, qui Puellam habitu regulari induit.*
3 *Nomen Moniali quale sit imponendum.*
4 *Expensæ, occasione inducendi Monialem, sunt à superiore præscribendæ.*
5 *Locus pro Nouitijs in Monasterio debet esse separatus.*
6 *Habitum Nouitiarum debet Monialis Nouitia deferre toto tempore Nouitiatus, nisi regula approbata aliter determinet.*
7 *Habitus Nouitiarum distinctus non est de essentia anni probationis.*
8 *Nouitia Monialis debet per annum cum habitu regulari in probatione permanere, aliàs Professio erit irrita.*

1 ANtequam Puella habitu regulari induatur, debet esse Confirmationis Sacramento munita, ex Sacra congregatione Cardin. teste Gauanto *in Manuali Ep. sc. verb. Moniales, §. Monialiũ receptio*
2 *nu.36.* & qui eam induit, siue sit Superior, siuè Confessarius non ingrediatur Monasterium; ex dicta sacra Congregatione 13. Septembris 1583. vt refert idem Ga-
3 uant. *loco cit. nu.34.* imponatq. ei Nomen Sanctæ, non gentilis fæminæ, *ex Concil. Mediolan. primo num.36.* relato à d. Gauanto: immò imponat etiam, ne vocetur *Domna*, sed soror, ex decreto Sacræ Congregat. Card. apud Barb. *de Iure Eccles. lib.1.c.44.n.65.* licèt vsus obtinuit, quod Moniales Ordinis S. Benedicti, aliorumq. Ordinum non mendicantium vocentur *Domna* ad instar virorum prædictorũ Ordinum, qui vocantur *Don*; vt omnibus
4 compertum est. Et ad vitandas superfluas expensas in huiusmodi vestimento fieri solitas, sacra Congregatio, dicit Campanil. *in diuers. Iur. Canon. rubr.12. cap.16. num.13.* decreuit, Episcopum debere præscribere expensas occasione vestimenti fiendas.
5 Puella ergo sic induta, & in Nouitiatu, (qui sit locus separatus Monasterij, ex sacra Congregatione Card. sub anno 1603. per Gauant. *loco cit. nu.39.*) introducta, debet
6 habitum regularem Nouitiarum deferre toto tempore anni probationis; ita tradunt Azor. 1. *par. institut. moral. cap. 2. quæst.9.* Sanchez *loco cit. lib.5. cap.4. nu.29.* Emanuel. Roder. *loco cit. tom.3. quæst. 15. art. 9.* Barthol. à Santo Faust. *in Thesaur. Relig. lib.5. quæst.177.* Barthol. de Vechijs *in praxi nouit. disp.11. dub.7.* Barbos. *de potest. Episcopi alleg. 101. num.29.* Reginal. *in sua praxi lib.18. nu.384.* & Rod. à Cuna *in comment. ad cap.1. nu.12. distinct. 53.* vbi *num.13.* limitat nisi regula alicuius Religionis à Pontifice aprobata, aliud determinaret, vel nisi esset Religio, quæ habitum proprium nouitiorum nõ haberet, sicut non habet Venerabilis Societas Iesu, teste Sanch. *loco cit. cap.8. nu.70.* Quo tempore, sicut, & reliquo vitæ suæ, quoad vestimenta, multa illi prohibita sunt *in Clem.2. de stat. regul.* videlicèt, panni sericei, duplicationes vestimentorum, sandalia, comæ cum crinibus, caputia scaccata, virgulæ, chortæ, festa, &c. sed debet vestibus sui status, & professionis vti; *cap.24.*
7 *Sanctimonialis 23. distinct.* Non erit tamen de substantia, & essentia anni probationis, Nouitiam induere habitum Nouitiarum, ab habitu Monialium professarum, distinctum, vt docent Suarez *tom. 3. de Relig. lib.5. cap.14. n.10.* & Barthol. de Vecchijs *loco cit. dub.7. num.3.* cum sufficiat Noui-

tijs

tijs anno probationis deferre habitum Regularem iuxta regulam illius Monaste-
8 rij à Sede Apostolica approbatam. Cum tali habitu regulari debet Nouitia per annū in probatione manere; ex decreto Cōcilij Tridentini *d.sess.25. de Regul. cap.15.* aliàs si admittitur ad professionem irrita & inanis reddetur, ex eodem Concil. Trid. *loc. cit.* atque ita etiam docent Eman. Roder. *loc. cit. tom.2. quæst.2. art.7.* Azor similiter *loc. cit. cap.2. quæst.6.* Campanil. *in Diuersorio Iur. Canon. rub.12. c.3.* Miranda *loc. cit. quæst.22. a.1.* Bartholom. à S. Faust. *loc. cit. q.60.* & communiter Doctores.

QVÆSITVM V.

De diligentia adhibenda erga Nouitias in Monasterijs erudiendas.

SVMMARIVM.

1 *Nouitiæ Moniales, quæ in Monasterijs erudiuntur cum omni pietatis affectu, & vigilantissima cura studio, nutriendæ sunt.*

2 *Magistræ Nouitiarum Monialium quales esse debeant.*

3 *Moniales Nouitias erudiendi modus exactissimus à sancto Hieronymo traditus.*

PRæsens quæsitum tantæ vtilitatis, & eruditionis, ac Nouitijs Monialibus summopere necessarium, totum desumitur ex Concilio Aquisgranense celebrato sub anno 816. *can.22. in to.1. Conc. Antiquo-*
1 *rum Galliæ* sub his præcisis verbis. *Religio Ecclesiastica docet, vt Puellæ, quæ in Monasterijs erudiuntur cum omni pietatis affectu, & vigilantissima cura studio nutriantur: nè si lubricæ ætatis annos indisciplinatè viuendo trasegerint, aut vix, aut*
2 *nullatenus corrigi postea possint. Quapropter præferatur eis ex sanctimonialibus tales magistræ, quæ vtiq. & probabilis sint vitæ, & erga eas talem exhibeant curam, vt nequaquam hùc, atque illùc possint habere progressum, & aut desidia, aut lasciuia vitio maculentur: quin potius sacris imbuantur disciplinis, quatenus hìs man-*
3 *cipatæ, vagandi otio careant. Sed qui modus in huiusmodi erudiēdis tenendus sit, beatus Hieronymus in Epistola, quam ad Lætam de Institutione filiæ scripsit plenissimè docet, dicens; Igitur, quæ de repromissione nata est, dignā habeat ortu suo institutionē parentum; Samuel enim in templo nutritus est; Ioannes in solitudine præparatur, locustis alitur, & melle siluestri, & in typum pœnitentiæ prædicandæ, tortuosissimi animalis vestitur exuuijs. Sic erudienda est anima, quæ futura est templum Domini. Nihil aliud discat audire, nihil loqui, nisi quod ad timorem Dei pertinet; turpia verba non intelligat, cantica mundi ignoret. Adhuc tenera lingua psalmis dulcibus imbuatur, procul sit ætas lasciua puerorum, habeat modestam gerulam, nutricem grauem. Discat in pueritia, cui Imperatori tyruncula nutriatur. Ipse habitus, & vestitus doceat eam, cui promissa sit. Aures eius non perforentur, nec ora Christo consecrata cerussa, & purpurisso depingantur; nec aurum, & margaritæ collum eius deprimant, nec caput sacratum gemmis oneretur: sed habeat alias margaritas, quibus postea venditis, emptura est pretiosissimum margaritum. Sit nutrix eius sollicita, & prudens, vt ea quæ nutritur, nè percutiatur à vipera; nè bibat de aureo calice Babylonis, nec cum Dina egrediatur videre filias regionis, ne ludat pedibus, & trahat tunicas, quia venena non dantur nisi melle circumlita, & vitia non decipiunt, nisi sub specie virtutum.*

Postquam grandiuscula fuerit, & in exēplum sponsi sui sapientia, ætate, & gratia apud Deum, & homines crescere cœperit, pergat ad templum veri Patris cum parentibus suis; sed cū illis non egrediatur è templo, & nusquam ab eis inueniatur, nisi in auditu sanctarum scripturarum. Nusquam exeat foras, nè inueniant eam, qui circumeunt Ciuitatē, & vulnerent pudicitiam eius, auferētes therïstrum, & nudam in sanguine derelinquant. Non vescatur in publico, ne videat cibos, quos desiderat; discat iam nunc vinum non bibere, in quo est luxuria, vsque ad perfectam tamen ætatem propter indulgentiam, modico vtatur vino,

&

& carnium edulio sustentetur. Nullus ei iuuenis, nullus cincinnatus arrideat; vigiliarum dies, & solemnes pernoctationes sic celebret, vt ne transuersum quidem vnquã à nutrice discedat, non cum ancillis in auribus susurret, sed quod vni loquitur, omnes intelligant. Sit ei comes non compta, atque formosa, quæ gutture carmen dulce moduletur: sed grauis, pallens, subtristis, & pudicitiæ veterana, quæ illam doceat, & assuescat exemplo ad Orationes, & Psalmos nocte consurgere, mane hymnos canere, & stare in acie, quasi bellatricem Christi.

Horarum diei cursu peracto, accensaq. lucernula reddat sacrificium vespertinum; sic dies transeat, sic nox inueniat laborantem; Cibus eius olusculum sit, & similia, raròq. pisciculi, sic comedat, vt semper esuriat, vt statim post cibum possit legere, orare, & psallere; non habeat colloquia sæcularium Puellarum, & malarum Virginum contubernijs non misceatur. Balnearum verò fomitibus sopitos non suscitet ignes; pro gemmis, & serico, diuinos codices amet; discat primo Psalterium, erudiatur in Prouerbijs Salomonis ad vitam, consuescat in Ecclesiaste calcare quæ mundi sunt; sectetur in Iob virtutis, & patientiæ exempla, ad Euangelia transeat, nunquam ea positura de manibus. Apostolorum acta, & epistolas tota cordis imbibat voluntate, & sic per ordinem seriem noui, veterisq. testamenti; Cumq. pectoris sui cellarium his opibus locupletauerit, tũc virtutum floribus adornata, soli sponso cælesti, cui commissa est, calcatis cunctis, quæ mundi sunt, placere studeat.

Et in Concilio Prouinciali Mediolanensi 1. sub Diuo Carolo Borromeo *p. 2. de Monialibus §. de Præfectis, & alijs Ministris* habentur de Magistra Nouitiarum hæc verba; *Nouitiarum curam sola Magistra electa, loco à cæteris Monialibus separato, habeat; alia præterea nulla. Nec Nouitias in timore, & in cultu Dei, & in obseruatione Religionis erudiat, coneturq. & vitæ exemplo; nullam habeat ansam repræhensionis, assiduisq. admonitionibus ita eas instituere in spiritualis, & sanctæ vitæ ratione, vt progredientes (Deo adiutore) perfectæ eius ancillæ possint euadere.*

QVÆSITVM VI.

Vtrum Nouitiæ Moniales possint, ante annum probationis expletum, profiteri.

SVMMARIVM.

1 *Nouitiæ Moniales Ordinis S. Dominici, etiam anno probationis non expleto, in articulo mortis constitutæ, professionem emittere possunt, dummodò sint in legitima ætate.*

2 *Professionem emittens intra annum probationis non est obligatus ad Religionem, neque in genere, neque in specie, nec in foro conscientiæ.*

3 *Priuilegium quod Nouitiæ Moniales profiteantur in articulo mortis, non est reuocatum.*

4 *Legislatoris mens est, ijs semper prouidere, quæ communiter accidunt.*

5 *Lex generalis non tollit legem antiquam pro casu speciali.*

6 *Congregatio Sacra Cardinalium non potest derogare priuilegijs Papæ, & quando censet aliquod priuilegium derogatum, consulit Papam, & de tali derogatione fit mentio.*

7 *Priuilegia contra* Conciliũ Tridentinum *concessa Regularibus* à Pio V. *quomo- fuerint reuocata à* Gregorio XII.

8 *Professio emissa à Nouitijs in articulo mortis, an sit valida.*

9 *Papa non intendit vnquam quæsito alterius iuri derogare, & nu. 13.*

10 *Monasterium succedit in bonis Monialis Nouitiæ, si post emissam professionem in articulo mortis, illa decedat.*

11 *Nouitijs Monialibus decedentibus ab intestato, succedit in earum bonis Monasterium.*

12 *Matrimonium in articulo mortis contractum sicuti est validum, ita & professio emissa in articulo mortis est valida.*

14 *Moniales priuilegijs Fratrum quomodo gaudeant.*

1 RESpondeo, quod non obstante Concilio Tridentino *supra citat.* Pius

Pius V. concessit Sanctimonialibus Nouitijs Ordinis S. Dominici, vt, quæ, anno probationis nondum expleto, ab hoc sæculo transituræ, in articulo mortis conspiciuntur, ipsæ ante tempus requisitum, dummodo tamen in ætate legitima constitutę sint, ad professionem regularem admitti possint, Constitutione sequenti.

Summi sacerdotij cura, meritis licèt imparibus, nobis ex alto commissa, requirit, vt votis illis, per quæ animarum Christi fidelium, præsertim sanctimonialium, virtutum Domino sub suaui religionis iugo, virgineaq. perpetuæ Castitatis Laureola famulantium saluti spiritualiq. consolationi, consulitur, libenter annuamus, illasq. fauoribus prosequamur, opportunis. Sanè exhibita nobis nuper pro parte dilectarum in Christo filiarũ Monialium Nouitiarum nuncupatarum ad regulã profitendam ad Regulam S. Dominici fratrum Prædicatorum petitio continebat, quod quoniam aliquando accidit, vt illæ, durante tempore probationis illarum ad emittendam professionẽ regularem, & ante illius emissionem, ab hac vita migrant, & in dicto tempore probationis, obstantibus, cõstitutionibus siuè statutis, & ordinationibus dicti ordinis, non valentes dictã professionẽ emittere, carent cœlesti merito, quo ex dono, & benignitate sedis Apostolicæ cæteræ dicti Ordinis Moniales professæ, in dicta professione, & regula decedentes, gaudent. Quare nobis humiliter supplicari fecerunt, vt sibi in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui salutem animarum dictarum Monialium Nouitiarum sic ante professionis emissionem, & durante tempore probationis earumdem decedentium, sincero desideramus affectu, ipsasq. Moniales Nouitias, & earum singulas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibèt innodatæ existunt, ad effectum præsentium dumtaxàt consequendũ, harum serie absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, eisdem Monialibus Nouitijs, nunc, & pro tempore existentibus, & earum singulis, vt quando, & quoties aliqua ex eis nondum professa, de alicuius medici consilio ab hoc sæculo transitura conspicitur, ipsa pro consolatione animæ suæ professionem prædictam ante tempus requisitum quatenùs tamen in ætate legitima constituta sit ad illam emittendam in manibus Abbatissæ, seu Priorissæ, vel alterius Superioris Nouitiarum ipsius Monasterij, seu domus, ita tamen, quod ipsæ Moniales Nouitiæ sic decedentes indulgentiam, & alias gratias, quas Moniales verè professæ decedentes consequuntur, consequi possint, emittere in articulo mortis liberè, & licitè valeãt, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò concedimus, & indulgemus: Nec non eisdem Monialibus Nouitijs itatunc Professis decedentibus, plenariam peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem in forma Iubilei misericorditer in Domino eisdẽ auctoritate, & tenore elargimur.

Ac concessionem, indultum, & elargitionem huiusmodi, ac præsentes litteras sub quibusuis similium, vel dissimilium indulgentiarum, & gratiarum suspensionibus, reuocationibus, & limitationibus, etiam in fauorem quorumcumque factis, & faciendis nullatenùs compræhensas, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum restitutas, repositas, & de nouo concessas existere, ipsisque Monialibus, & professionem emittentibus suffragari posse.

Et sic per quoscunque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungẽtes, etiam S.R.E. Cardinales, & Sacri Palatij Apostolici causarum Auditores sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere, ac quicquid secùs super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Monasterij, seù domus, & ordinis huiusmodi etiam iuramento; confirmatione Apostolica; vel quauis firmitate alia roboratis, Statutis, & consuetudinibus: priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis, eorumq. Superioribus, & personis sub quibuscunque tenoribus, & for-

& formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil pœnitus omisso, & forma in illis tradita, obseruata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxàt specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque: Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, Die 23. Augusti 1570. Pontificatus nostri anno 5.

Circa quam Constitutionem quatuor solent dubitari.

Primò. An sit reuocata per Bullam Gregorij XIII. quæ incipit *In tanta rerum, & negociorum mole.*

Secundò. An Professio per huiusmodi Priuilegium facta, sit valida, ita vt si Monialis Nouitia ad pristinam redeat sanitatem, finito Probationis anno, nouam non teneatur emittere professionem.

Tertiò. An Monasterium succedat in bonis Nouitiæ sic professæ morientis intestatæ.

Quartò. An istud Priuilegium extendatur ad alios Nouitios, & Nouitias aliarum Religionum.

1 Ad primum diuersimodè respondent Doctores. Nam Barthol. de Vecchis *de Nouit. disp. 13. dub. 11.* Eman. Sà *tit. Religio nu. 56.* Lopez *in summ. par. 1. cap. 8.* Ioann. Cruz. *de stat. regul. lib. 1. cap. 8. dub. 4. & lib. 2. cap. 3. dub. 6. concl. 3.* putant absolutè huiusmodi priuilegium esse reuocatum per dictam Bullam Gregorij XIII. & ideò huiusmodi professionem in nullo foro obligare; ducuntur maximè ex quadam asserta decisione sacræ Congregationis Cardi-
2 nalium sub his verbis. *Qui emisit professionem intra annum probationis, non est obligatus neque ad Religionem in genere, neque in specie, neč in foro conscientiæ illi indicta est obligatio.*

Laurent. Portel. *de dub. regul. verb. Nouitia num. 5.* vult remanere huiusmodi priuilegium in suo robore solùm pro anticipatione professionis ante annum, quod est dicere cum Eman. Roderic. *to. 3. quæstion. regul. quæst. 15. nu. 6.* Mirand. *to. 1. quæst. 22. art. 10. concl. vnica*, & Barb. *de offic. & potest. Episc. alleg. 101. nu. 34.* valere tantùm hanc professionem ad Indulgentiam, & alias gratias consequendas, & in foro conscientiæ, non autem in foro fori.

Sed meliùs Sanchez *in præcept. decalog. lib. 5. cap. 4. nu. 16.* Henriquez *lib. 13. excom. cap. 40. nu. 2. in comm. litt. R*, Ioann. Baptista de Lezana *in summ. quæstionum regul. cap. 25. num. 39.* Megaglius *tom. 2. lib. 2. cap. 27. num. 50.* Barth. à S. Faust. *in thesaur relig. lib. 5. q. 167.* Diana *in dub. regul. tom. 3. tract. 2. resol. 17.* Peitin. *to. 3. Priu. ord. minim. cap. 6. num. 13.* & alij, qui fatentur absolutè non esse huiusmodi Pri-
3 uilegium reuocatum. Tum quia mens le-
4 gislatoris est, iis semper prouidere, quæ communitèr accidunt; *leg. Nam ad ea, ff. de Legibus*; & D. Tho. *2. 2. quæst. 120. art. 1.*
5 *in corpore* docet, non in casibus particularibus. Tum etiam, quia lex generalis non tollit legem antiquam pro casu speciali. Gloss. *in l. 3. C. de silentiar. lib. 12.* Gonzales *ad reg. cancell. §. 7. proem. num. 75.* Puteus *lib. 1. decis. 195. num. 2.* Gutier. *de iuram. confirm. par. 1. cap. 40. num. 2. in fine.* Vndè si vera est declaratio allata sacræ Congregationis, non intelligitur in casu speciali; sed de profitente absque priuilegio, intra annum probationis.

6 Præterea Congregatio non potest derogare priuilegijs Papæ, & quando censet aliquod priuilegium esse derogãdum, consulit Papam, & de tali derogatione fit men-
7 tio; Quare licèt concedatur Gregorium reuocasse, quæ contra Concilium Trident. concesserat Pius V., non propter hoc cogitur quis concedere, etiam reuocasse hoc priuilegium pro casu aliquo particulari, ad Monialis particularis consolationem, & bonum spirituale, concessum.

Tandem Gregorius reuocauit ea, tantùm quæ concesserat Pius V. super statu, & regimine Monialiũ, non autem super professione in articulo mortis emittenda, quia hoc non ad statũ, nec ad regimen Monialiũ pertinet: supponitur enim, Monialem à statu huius sæculi, & regimine decessuram. Et per hęc patet ad rationes in contrariũ.

Per

Per distinctionem Doctorum in responsione ad primum dubium, facile eorum responsio ad secundum dignoscitur; Nam qui absolutè voluit, huiusmodi Priuilegium esse reuocatum, dicunt etiam professionem talem non esse validam vtroque foro, vt dictum est.

Qui verò, cum Portell. *loc. cit.* tenent, huiusmodi Priuilegium habere vim tantùm in foro conscientiæ, consequentèr fatentur, illam professionem pro tunc valere quidem ad conseqnēdas gratias, & indulgentias, sed sic professam, si conualescat, teneri, anno nouitiatus expleto, de nouo profiteri, vel emissam ratificare.

8 Peirinus, & alij cit. quibus adhæret Zanard. *in summ. Theol. par.* 2. *cap.* 17, optimè docent, huiusmodi professionem esse validam, tùm in foro conscientiæ, tùm in foro fori, & per consequens Monialem sic professam, si ad pristinam redeat sanitatem, noua non indigere professione.

Ratio est, quia professioni sic emissæ adest consensus proprius, & Monialium, ergo solum deest complemētum anni probationis à concilio præscripti, quod cum sit ius positiuum, à Papa per Priuilegium dispensatur.

Ad tertium; Eman. Roder. *tom.* 4. *c.* 63. *nu.* 4. *&* 5. & alij supra citati negantes Priuilegium huiusmodi robur habere, & professionem sic emissam valere; negant etiam Monasterium succedere, si sic professa moriatur, quibus etiam adhærent Barbos. *in Collect. tom.* 1 *de Regul. tit.* 31. *in cap.* 16. *Ad Apostolicam num.* 4. Ledesm. *in sum. par.* 2. *tract. de stado de los Religiosos cap.* 7. *concl.* 2. *diffic.* 1. Peregrin. *in comp. Priuil. Cleric. Regul. tit. Nouitius* §. 2. Riccius 2. *par. praxis resol.* 493. qui omnes ducuntur solùm, quia esset in præiudicium succedentium ab

9 intestato, & summus Pontifex non intendit vnquā quæsito alterius iuri derogare.

Doctores verò supracit. affirmantes huiusmodi Priuilegium non esse reuocatum, & professionē esse in vtroq. foro validam, consequentèr volunt, omnes effectus veræ, & legitimæ professionis, illi deberi; inter

10 quos est successio Monasterij in bonis Professæ, si moriatur.

Probant præcipue Sanchez. Barth. à S. Fausto, Diana, Megalius, & alij *locis cit.* & Suarez *in Enchirid. cas. conscien. lib.* 3. *ver. de Profess.* §. *Monialis Nouitia*; quia licèt finis concessionis Priuilegij sit consolatio Nouitiæ, spiritualisque ipsius fructus, & nulla mentio ibi fiat successionis Monasterij in bona; attamen vbi semel virtute illius Priuilegij professa est, redditur verè imposterùm professa, & omnium professarum priuilegijs fruetur; sed eo ipso quod profitetur persona, Monasterium ipsi succedit;

11 ergo, &c. Confirmant hanc doctrinam Doctores, qui cum Decio, & alijs, quos refert, & sequitur Gratian. *in dec. Marchiæ dec.* 39. *nu.* 13. dicunt, Nouitijs decedentibus ab intestato, Monasterium in bonis illorum succedere.

Præterea probatur à simili à Confett. *in sum. Materiarum Priuil. Mendic. titul.* 20. *cap.* 13. & à Laur. de Peirin. *constit.* 8.

12 *Pij V. cit.* quia sicut Matrimonium in articulo Mortis contractum, est validum, (contrarium enim in iure non reperitur expressum) & filij illegitimi ex eisdem personis procreati per illud subsequens matrimonium legitimantur, adeò quod in omnibus parentum bonis succedere possunt; ita paritèr professio Nouitiæ in articulo mortis emissa, qua Matrimonium spirituale cum Christo sponso contractum dicitur virtute priuilegij, omnes parit effectus, quos produxisset, si expleto probationis anno emissa fuisset; vnde Moniali sic professæ, vel Monasterio non tantùm eleemosina ei non soluta, sed etiam omnia alia bona Moniali competentia debentur.

13 Nec summus Pontifex iuri alterius derogat in hoc, quia ius venientium ab intestato est, vt ea Moniali Nouitia decedente, & intestata, ipsi succedant; sed quando virtute priuilegij profitetur, non decedit Nouitia, sed professa, & certi iuris est, quod Monasterium succedit in omnibus bonis sui professi, ergo cum Monasterium naturalitèr illi succedat, absque cuiusquam iniuria succedit; & per hæc patet responsio ad rationes in contrarium.

14 Ad quartum: sicut Moniales priuilegijs Fratribus concessis fruuntur cum proportione,

tione, quia quando cōceditur priuilegium viris, censetur etiam concessum fœminis ab illis dependentibus, si illius sint capaces; ita Nouitij debēt gaudere priuilegijs Monialibus concessis in eadem proportione, dummodò participent in priuilegijs Mendicantium. Ita affirmant Eman. Roder. Barthol. à S. Fausto, Beia, Portell. Mirand, Vecchius; Peregrin. & alij cit.

QVÆSITVM VII.

Vtrum, tàm Monialis Nouitia, quàm Monasterium, possint probationis anno renunciare.

SVMMARIVM.

1 *Probationis anno, nec Monasterium, nec Nouitiæ renunciare possunt.*

2 *Annus probationis necessariò requiritur ad hoc vt professio religiosa sit valida.*

1 RESpondeo, post Concilium Tridentinum Nouitiam Monialem, & Monasterium nullatenus posse renunciare anno probationis, & Nouitiatus, quia neces-
2 sariò requiritur huiusmodi annus ex præscripto eiusdem Concilij Tridētini *sess.* 25. *de Regul. cap.* 15. vt affirmant Eman. Roder. *loc. cit. tom.* 3. *q.* 14. *art.* 7. & Hier. Roder. *similiter loc. cit. resol.* 101. Nauar. *consil.* 33. *tit. de regul. in antiquis*, Azor. *loco cit. lib.* 12. *cap.* 4. *quæst.* 4. Beia 4. *par. resp. cas. consc. casu vlt.* Mitand. *tom.* 1. *Manual. Prælat. q.* 22. *art.* 7. Sanchez *loc. cit. lib.* 1. *cap.* 4. *nu.* 18. Barthol. à S. Fausto *loc. cit. quæst.* 170. Peregrin. *in comment. ad constit. cleric. regul. cap.* 1. *littera C.* §. 12.

QVÆSITVM VIII.

An probationis annus debeat esse continuus.

SVMMARIVM.

1 *Nouitius de licentia sui Superioris, iustis de causis, potest extra Monasterium manere absque interruptione continuationis anni probationis.*

2 *Nouitia Monialis causa curandæ valetudinis egressa de licentia Superioris, & postmodum reuersa, nō discontinuat annum probationis.*

3 *Annus probationis debet esse cōtinuus, non interpolatus, vsque ad professionem.*

4 *Probationis annus interrumpitur per demissionem habitus animo deserendi Religionem.*

PRo intelligentia formetur Quæsitum, An Monialis Nouitia de licentia Superioris, habitu regulari retento, iustis de causis, intra annum probationis è Monasterio egressa per aliquod tempus, dicatur annum probationis interrumpere. Nauar. *consil.* 10. *nu.* 3. *de Cleric non resid.* & Peregrin. *loco cit.* §. 8. Hieron. Roderic. *similiter, loc. cit. resol.* 101. *nu.* 44. Flam. Paris. *de resig. benef. lib.* 3. *q.* 13. *nu.* 11. Sayrus *in flor. decis. sub tit. de Regul. decis.* 15. Ludouicus Beia *loc. cit.* Eman. Roderic. *similiter, loc. cit. art.* 8. Riccius *in praxi for. Eccles. decis.* 501. *in* 1. *edit.* Bonac. *de claus. q.* 2. *punct.* 10. *diffic.* 2. §. 2. *n.* 6. Grat. *discept. foren. cap.* 66. *nu.* 14. Suarez 3. *tom. de Relig. cit. cap.* 14. *num.* 13. Barthol. de Vecchis *loc. cit. dub.* 3. *nu.* 10. Miranda *loco cit. q.* 22. *art.* 5. affirmant,
1 posse Nouitiū de licentia sui Superioris cum habitu regulari, iustis de causis, intra annum probationis extra Monasterium egredi, & per aliquod tempus commorari, & tamen post accessum licitè profiteri; annumque probationis in tali casu non esse discontinuum; Idem dicendum erit de Moniali Nouitia, quia Armendar, *in addit. ad recopil. leg. Nauar.*
2 *lib.* 7. *de Regul. nu.* 13. ait decisum fuisse à Sacra Congreg. Cardinalium, *Nouitiam Monialem, durante probationis anno, curanda valetudinis causa, à Monasterio egressam, & postea reuersam, professionem emittere potuisse, ac si nunquam egressa fuisset.*

3 Ex quibus colligitur annum probationis necessariò debere esse cōtinuum, non interpolatum, quod communitèr docent Doctores, & præsertim Eman. Roderic.

in summa tom. 2. cap. 8. nu. 4. & Iacob. de Graf. *in aureis dec. lib. 3. cap. 5. nu. 15.* Emanuel Sà *verb. Religio nu. 9.* Paris. *loco cit* Sorbus *in verb. Nouitius de emis. prof.* Mirand. *loco cit. q. 22. art. 4.* Lessius *de iust. & iure lib. 2. cap. 41. dub. 7. nu. 59.* Naldus *in sum. verb. Nouitius nu. 4.* Suar. *loco cit. cap. 15. nu. 3.* Barthol. de Vecchis *loc. cit. disp. 11. dub. 3.* vbi *nu. 5.* cum Suar. *loco cit.* ampliat, quod talis continuatio non solum debeat esse per annum expletum, sed etiam vsque ad professionem. Et *nu. 6.* ait idem Barthol. de Vecchis, an-
4 num probationis tunc interrumpi, quando Nouitius dimisso Religionis habitu, egreditur Monasterium, animo deserendi Religionem, quòd si postea pœniteret, iterumque reciperetur, deberet ex integro à principio inchoare Nouitiatum, quod etiam referunt ferè omnes citati Doctores.

QVÆSITVM IX.

Vtrum probationis annus debeat computari de momento in momentum.

SVMMARIVM.

1 *Annus probationis debet computari de momento in momentum.*

2 *Professio regularis respectu anni bisextilis, quomodo sit inualida.*

Iacobus Graf. *tom. 1. consil. lib. 3. consil. 6. num. 2. de Regul.* Lessius *loco cit. lib. 2. cap. 41. dub. 7. nu. 59.* Zanard. *in direct. theolog. par. 2. cap. 26. num. 12.* Ludouic. Mirand. *loco cit. q. 22. art. 3.* Suar. de *Relig. tom. 3. cit. cap. 15. nu. 1.* Barthol. à S. Fausto *loco cit. lib. 5. q. 160. nu. 2.* Bar-
1 thol. de Vecchis *loc. cit. disp. 11. dub. 4.* Barbos. *alleg. 111. n. 22.* affirmāt, annū probationis à momento in momentum debere, computari, idest ab hora diei, in quo habitum quis suscepit, vsque ad eandem horam vltimi diei eiusdem anni.
2 Vnde si Nouitia Monialis compleret annum probationis die 24. Februarij anno bisextili, non diceretur expletus hic annus, nisi secunda die, quæ etiam appellatur 24. idest 25. die, & in hac 25. emittere professionem posset in puncto diei 24. Februarij præcedētis anni, in quo habitum susceperat; ita tradūt Eman. Roderic. *loco cit. tom. 3. q. 15. art. 4.* Miranda *loco cit.* Bonac. *de Sacrament. disp. 8. q. vnica puncto 5. nu. 15.* Barthol. de Vecchis *loco cit. dub. 4. num. 5.* Molina *de iustitia tract. 2. disp. 573.* Less. *loco cit. nu. 59.* Hieron. Roderic. *loco cit. resol. 101. nu. 39.* Iulius Lauor. *variar. lucubrat. tom. 1. tit. 1. de Nouitijs cap. 6. nu. 5.* vbi refert Sacram Congregationem Concilij in *vna Patauina 5. Iul. 1627. & in vna Andegauen. 2. Augusti eodem anno* censuisse, non valere professionem, respectu anni bisextilis, cuiusdam, qui ingressus est Religionem 27. Martij, & die 27. eiusdem mensis sequentis anni (currente anno bisextili) emisit professionem nō expectato lapsu diei, quæ illi anno accrescit. quicquid dicant Aloysius Riccius *loco cit. resol. 76.* & Barthol. à S. Fausto *similiter loc. cit. q. 176.*

QVÆSITVM X.

An, & quando Nouitia renunciationem bonorum suorum facere queat.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio à Nouitia debet fieri intra duos menses ante professionem cum licentia Episcopi, vel eius Vicarij.*

2 *Renunciatio non sortitur effectum nisi professione sequuta.*

3 *Vicarij nomine intelligitur etiam Capitulum Sede Vacante, non verò Vicarius foraneus.*

4 *Renūciatio satis est, vt toto bimestri tempore fiat, etiamsi immediatè ante professionem.*

5 *Bimestre, intra quod fieri debet professio, computandum est de momento ad momentum, & secundum quod occurrit mensis in Kalendario.*

6 *Professionem differre ex quacumque causa*

sa, facta semel renunciatione intra bimestre nihil refert.

7 *Renunciationes, quæ à mulieribus professionem emissuris fiunt, non inualidantur ex inobseruãtia statutorum à laicis præscriptorum.*

8 *Renunciatio locum habet in donatione, in beneficijs temporalibus, in fide iussionibus & in liberationibus.*

9 *Eleemosynæ, & donationes Deo, & Sanctis oblatæ, nec non victus, & vestitus Nouitiæ, non comprahenduntur in renunciatione.*

10 *Oblationes factæ Monasterio à Consanguineis Nouitiæ, non comprahẽduntur in renunciatione.*

11 *Contractus venditionis, emptionis, locationis, &c. non comprahenduntur in renunciatione.*

12 *Testamenta, Codicilla, & donationes causa mortis, in renunciatione non comprahenduntur.*

Concil. Trident. *loco cit. cap.* 16. decernit, *Nulla quoque renunciatio, aut obligatio antea facta, etiam cum iuramento, vel in fauorem cuiuscumque causæ*
1 *piæ valeat; nisi cum licentia Episcopi, siue eius Vicarij fiat intra duos menses proximos ante professionem, ac non aliàs intelli-*
2 *gatur effectum suum sortiri; nisi secuta professione, aliter verò facta, etiam si cum huius fauoris expressa renunciatione, etiam iurata, sit irrita, & nullius effectus.*

3 Nomine Vicarij Episcopi intelligitur etiam Capitulum Sede Vacante, vt tradunt Sbroz. *de offic. Vicar. lib.* 2. *q.* 270. Barth. à Sancto Fausto *in thesaur. relig. lib.* 5. *q.* 197. Sanch. *in præcept. decal. lib.* 7. *cap.* 5. *nu.* 69. vbi *num.* 70. dicit idem esse fatendum de Vicarijs quorumcunque Prælatorum iurisdictione Episcopali in sua Diœcesi gaudentium. Secùs verò dicendum est de Vicarijs Foraneis nisi expressa commissio illis data sit ab Episcopo; ex Sanch. *loco cit. num.* 72. & Barthol. à Sancto Fausto *loco cit. q.* 198. & Barth. de Vecchis *in sua prax. dub.* 9. *num.* 2. Quòd verò renunciatio sine tali licentia facta sit irrita, præter Concil. decretum, fuit etiam resolutum in S. Rota *in Romana fideicommissi* 15. *Nouembr.* 1624. *Coram Pirouano.*

4 Deinde Concil. Trident. *loco. cit.* dicit *intra duos menses ante professionem* circa quæ verba notant Sanch. *loco citato num.* 80. & Barthol. à Sancto Fausto *loco cit. q.* 192. quòd non requiritur, vt renũciatio fieri debeat integro bimestri ante professionem, sed satis est, vt toto eo bimestri ante professionem fiat, quamuis immediatè ante professionem.

5 Hoc autem bimestre computandum est de momento ad momentum, & secundùm quod occurrit Mensis in Kalẽdatio; ex Sanch. *loco cit. num.* 81. & Barthol. à S. Fausto *q.* 193. & Barthol. de Vecchis *similiter loco cit. nu.* 5. vnde renunciatio facta Moniali per diem ante dictos duos menses, non valet; ita fuisse decisum à Sacra Congregatione ait Aldan. *in cõpen. canon. resol. lib.* 4. *tit.* 3. *nu.* 8.

6 Et si contingat professionem differre ex quacumque causa, facta semel renunciatione illo bimestri, nihil refert, ex Sanch. *loc. cit. nu.* 81. Armendar. *loc. cit. lib* 7. *de Relig. nu.* 18. qui *nu.* 27. ait Concilij verba *intra duos menses,* verificari, etiam si vltra plures menses anni probationis professio fiat, & *nu.* 22. affirmat resolutum fuisse, tenere renunciationem, quàm aliquis fecerit ante Professionem per duos menses, licèt ante expletum decimum sextum annũ. Imò si ex quacumque causa contigerit Professionem vltra annum protrahi, renunciatio facta post decimum Nouitiatus mensem, non amittit suum valorem, vt fuisse decisũ refert Barthol. de Vecch. *loc. cit. num.* 5. & idem Aldan. *num.* 12. subdit, fuisse decisum *in vna Nocerina* 21. *Augusti.* 1627. quod Moniales post lapsũ annum probationis, non tamen emissa professione, minimè impediuntur renunciare bonis suis per duos menses ante professionem.

7 Ex quibus licet inferre formam laicorum statuto præscriptam, non esse seruandam in renunciationibus, quæ à mulieribus Professionem emissuris habitu regulari suscepto intra probationis annum fa-

ctæ fuerint, nec huiusmodi statuti omissio tales renũciationes inualidat, aut nullas, & irritas reddit, vtpotè ab his personis, scilicèt Nouitijs factas, quæ secundum præsentem statum, tamquam Ecclesiasticæ censentur, ac proinde legibus laicalibus solemnitatem inducentibus subiacere non debent, ita refert decidisse Sac. Congreg. Cardin. Aldan. *loc. cit. num.* 11. de anno 1606. & idem tenuit Rota in *Parmen. transactionis* 20. *Decemb.* 1627. Coram Durano.

8 Sub dicto decreto Concilij comprehenduntur donationes inter viuos à Nouitijs faciendæ, ex Nauar. *cõment.* 2. *de Regul. num.* 2. Molin. *de iustitia tract.* 2. *disp.* 139 *col.* 9. Eman. Roderic. *in summa par.* 2. *cap.* 7. *nu.* 8. Sanch. *loc. cit. lib.* 7. *cap.* 5. *num.* 20. Menoch. *de arbit. casu* 437.

Idem decretum Concil. Trid. locum habet in renunciatione officiorum publicorum, ex Barthol. de Vecchijs *loc. cit. disput* 8. *dub.* 7. *num.* 7. & Sanchez *loc. cit. num.* 43. intelligentes de renunciatione officiorum temporalium, quatenùs statim transferatur in eum, in cuius fauorem facta est renunciatio à Nouitio.

Fidei iussionem comprahendere hoc decretum, affirmant Sanch. *loc. cit. num.* 34. & Barthol de Vecchijs *eodem dub.* 7. *num.* 8.

Comprahenditur quoq. in renunciatione prædicta liberatio, qua Nouitius, seu Nouitia suum Tutorem, aut Curatorem à reddendis ratiocinationibus eximit; per Nauar. *consil.* 83. *de regul.* & Barthol. de Vecchijs *d. disput.* 8. *dub.* 9. *nu.* 9. qui affirmant, alitèr esse dicendum, si huiusmodi liberatio facta sit à Nouitia in testamento, non alterando naturam testamenti.

9 Non compræhẽduntur tamen sub prędicto decreto Concilij eleemosynæ dummodò sint modicæ cõsiderationis, attẽtis Nouitiæ facultatibus: ita tenent Azor. *loc. cit. lib.* 13. *cap.* 9 *q.* 2. & Nicol. Garc. *loc. cit. cap.* 9. *num.* 17. Peregr. similiter *loc. cit. par.* 2. *cap.* 1. *lit. G. n.* 7. Sanch. pariter *loc. cit. num.* 22. vbi subdit, quod in euentu, quo Nouitia exiret à Monasterio, non tenetur Monasterium eleemosynas à Nouitia erogatas, restituere.

Donationes Deo, & Sanctis oblatæ similitèr non comprçhendũtur sub eodem decreto, ex Emanuel Roderic. *tom.* 2. *qq. Regul. q.* 27. *art.* 5. Sanch. *d. cap.* 5. *num.* 28. quicquid dicat Barthol. de Vecchijs *loc. cit. dub.* 7. *nu.* 11.

Nec etiam veniunt sub precepto Concilij Trident. superius dicto, victus, & vestimenta Nouitię, nec etiã ea, quæ tribuũtur Monialibus, & Monasterio in professione emittenda, nec ea, quæ pro sustentatione Nouitiæ, Monasterio traduntur: ita Doctores in *sequenti numero citandi*.

10 Oblationes, & donationes Monasterio factæ à Tutoribus, & Curatoribus, siuè à Consanguineis Nouitiarum ex proprijs bonis, nequaquam comprçhẽdi sub dicto decreto, affirmant Suar. *de relig. tom.* 3. *lib.* 5. *cap.* 9. *nu.* 15. & 16. & Sanch. *loc. cit. nu.* 22. & 23.

11 Pari modo non videntur comprçhensi sub dicto statuto Concil. Trident. contractus Emptionis, Venditionis, permutationis, Locationis, & similium, in quibus tantundem recipit Nouitia, quantum dat; ex Sanch. *loc. cit. num.* 23. & Lauren. de Peirin. *loc. superius cit. num.* 75. & Bathol. de Vecchijs *d. dub.* 7. *nu.* 15.

12 Testamenta, Codicilla, & Donationes causa mortis, non comprçhendi sub eodẽ decreto, tenent Nauar. *coment.* 2. *de reg. nu.* 50. Carolus Tapia *in Authentica Ingressi C. de sacr. sanct. Eccles. verbo ideoque nec de his cap.* 1. *num.* 15. Menoch. *in addit ad lib.* 2. *de Arbit. casu* 436. *num.* 16. Guttier. *in cap. quamuis pactum de pactis lib.* 6. *verbo dum nuptui nu.* 4. Eman. Roderic. *in summa cit. tom.* 1. *cap.* 90. Aloys. Riccius *in Collect. dec.* 584. Vega *in summa tom.* 1. *cap* 91. *cas.* 4. Lelius Zech. *de repub. Eccles. tit. de regul. cap.* 3. *num.* 10. Eman. Sà *verb. religio num.* 5. Nicol. Gar. *de benefic. par.* 2. *cap.* 9. *num.* 17. Laurentius de Peir. *in constit. sui ordinis constit.* 2. *Sixti IIII.* Steph. Gratian. *disceptation. Forens. tom.* 5. *cap.* 587. *num.* 30. Hieron. Roderic. *loc. cit. resol.* 53. *nu.* 10.

Vtrum autem Monialis generalitèr renuncians suam legitimam, & quamcunque

què successionem sibi obuenturam, censeatur cedere Maioratui, & feudo, disputabitur infra disput.de voto paupertatis.

QVÆSITVM XI.

Vtrum Renunciatio absque solemnitatibus Concil. Trid. *sess.* 25. *de Regul. cap.* 16. facta ante ingressum Religionis, intuitu, habitum regularem induendi, sit valida.

SVMMARIVM.

1 *Nouitius ante ingressum Religionis an possit absque solemnitatibus de suis bonis disponere.*

Videtur renũciationem factam ante ingressum Religionis, & ante habitus susceptionem sine solẽnitatibus esse validã, quia tunc Nouitius, vel Nouitia poterant de suis bonis disponere absque supradicta solemnitate, cum in sæculo existerent, & ita docent Menoch. *in add. loc. cit. cas.* 436. *num.* 3. Mandos. *consil.* 22. *num.* 8. *vol.* 1. Stephanus Quaranta *in summa Bullar. verbo Monasteria, & Conuentus vers. dubium illud.* Passarel. *in compendio minorum cap.* 37. Zanar. *in direct. Theolog. par.* 2. *cap.* 17. Sorbus *in addit. ad compẽd. mendicantium verbo Nouitius* Naldus *in summa verbo Religiosus num.* 1. Francisc. Molina *de ritu Nupt. lib.* 3. *q.* 99. *num.* 30. Castil. *controuers. lib.* 1. *de vsufructu cap.* 65. *n.* 7. Gallet. *in Margarita cas. conscien. verbo Nouitius* 1. Vgolin. *de potest. Episc. cap.* 20. *§.* 7. *num.* 1. Barbos. *de offic. & potest. Episc. par.* 3. *alleg.* 99. *num.* 17. quod etiam tenuit Rot. Rom. *in vna Parmen. translationis.* 20. *Decembr.* 1627. Coram Durano, vbi fuit dictum, in donatione facta ab eo, qui adhùc non est Religionem ingressus, sed cogitat de ingressu, esse adhibendam solemnitatem legis, seu statuti sæcularis, ac ideò donationem factam per filium Patri per dies paucos ante Religionis ingressum, & habitus susceptionem, intuitu, & etiam contemplatione eiusdem Religionis; esse validam; quòd etiam affirmat Aldan. *in comp. canon. resol. lib.* 2. *tit.* 8. *num.* 15. referens hoc fuisse decisum sub die 13. Aprilis 1630. à Sacra Congregatione Cardinalium.

Hic non retineam sententiam multorũ dicentium, renunciationem, seu donationem factam ab existente adhùc in sæculo prætextu, & intuitu ingressus Religionis nullam, & inualidam esse, tanquam factam in præiudicium Religionis, & sine solemnitate supradicta Concil. Tridentin. hanc sententiam tuentur Nauar. *consil.* 7. *de donat. in antiq.* Molin. *loc. cit. tract.* 2. *disp.* 139. Flam. Parig. *de resig. benef. lib.* 3. *q.* 13. *num.* 9. Menoch. *consil.* 388. *nu.* 7. Fuscus *de visit. lib.* 2. *cap.* 18. *num.* 37. Roias *in Epit. success. cap.* 7. *num.* 30. Emanuel Sà. *verbo religio num.* 5. Miranda *loc. cit. tom.* 1. *q.* 23. *art.* 2. Less. *loc. cit. lib.* 2. *cap.* 41. *num.* 39. Guttier. *loc. cit. lib.* 6. *§. dum nuptui in fine.*

QVÆSITVM XII.

An renunciatio facta à Nouitia Moniali cum solemnitatibus Concil. Trid. *loco cit.* semper sit valida.

SVMMARIVM.

1 *Professione inualidata, inualidatur etiam renunciatio.*

2 *Professione ratificata, ratificatur etiam renunciatio.*

Laurentius de Peir. *in d. constitut.* 2. *Sixti IV. nu.* 78. & Barthol. à Sancto Fausto *loc. cit. lib.* 5. *q.* 187. & Sanch. *loco similiter cit. lib.* 7. *cap.* 5. *num.* 55. dicunt, quod ad hoc, vt renunciatio facta à Nouitia cum solemnitate prædicta, sit valida,
1 requiritur, vt professio valida sit, nam inualidata professione ex aliqua causa, inualidatur etiam renunciatio; similiter si professio non sequatur, quia moriatur Nouitia antequam professionem emittat, siuè ad sæculum redeat, donatio, & renunciatio nulla, & irrita est; ita docent Eman. Roderic. *in summa loco cit cap.* 90. *nu.* 6.

& Nauar. *consil.* 1. *de statu Monach. in antiquis* Passarel.*loc. cit.cap.* 37. Barb.*loc. cit. alleg.* 99. *num.* 11. Honded. *cons.* 73. *num.* 16.*vol.*2. & etiam Laurent. de Peirin. *loc. cit.* cum Sanch. *num.* 48. & alijs communitèr.

2 Et in casu quod professio nulla sit, & inualidè emissa, si postea ratificetur, statim censetur ratificata renunciatio, & reualidata, vt docent Aloys. Ricc. *in decis. Curiæ Archiep. Neap. dec.* 146.*par.* 4. & Sanch.*d.lib.*7.*cap.*5.*nu.*56.

QVÆSITVM XIII.

Vtrum Nouitia tempore probationis possit testamentum condere, & reuocare aliud testamentum à se confectum ante ingressum Religionis.

SVMMARIVM.

1 *Nouitius tàm ante, quàm post ingressum Religionis potest testamentum cōdere.*
2 *Testamentum non dicitur renunciatio, nec obligatio.*
3 *Nouitius potest reuocare testamentum à se factum ante ingressum Religionis.*
4 *Monialis Professa non potest testamentum suum ante professionem factum reuocare, poterit tamen illud, quatenus sit obscurum, declarare.*

1 Certum est per supradictum decretū Concil. Tridentin. Nouitium non carere facultate condendi testamentum ante, vel post ingressum Religionis; ex Nauarr.*con.*2.*de Regul.nu.*51.Less.*loc. citat. lib.*2.*cap.* 41.*dub.*4.*num.*40.Lel.Zech.*loc. cit. cap.*3. *num.* 10.Eman.Roderic.*loc. cit, tom.*2.*q.*47.*art.* 10.Steph. Gratian.*loc.cit. cap.*587.*num.*30. Barthol. de Vecch. *loc. cit. disput.* 8. *dub.* 10. *num.* 3. vbi ait, sic declarasse Sacram Cardinalium Congregationem die 22. Ianuarij 1598.& ratio est, quia Concil. Trident. *loc. cit.* de solis renunciationibus, & donationibus loqui-
2 tur, at testamentum non dicitur renunciatio, nec obligatio, & hæc dicta sint de potestate Nouitij condendi testamētum. An verò possit Nouitia reuocare testamentum à se confectum ante ingressum Religionis;

3 Dico, quod Doctores communitèr partem affirmatiuam tenent, vt Bart. *in Authentic. Ingressi num.* 1. *C. de Sacr. sanct. Eccl.* Couarr. *in cap.*2.*num.*4. *de testam.* Molina *de primog. lib.*1. *cap.*9. *num.* 34. Carol.de Tapia *loc.cit. num.* 46. Carolus de Grassis *de effect.Cler.effect.* 4. *num.* 31. Eman. Roderic. *tom.*3.*qq.regul.q.*3.*artic.* 8.Azor. *loc.cit. lib.*12.*cap.*8. Reginald. *in praxi lib.* 18.*num.*397. Castil.*loc. cit. cap.* 65.*num.* 6. Marc. Anton. Genuen. *in practicab. q.*332. Sanch.*loc.cit.lib.*7. *cap.* 3.*num.* 24. Hieron.Roderic.*in compend. qq. regul resol.*101.*num.*49.

4 Non poterit tamen Monialis professa testamentum suum ante professionem factum reuocare, vt testantur plerique, ex cit. Doctoribus, & etiam Abbas *in cap. in præsentia num.*61. *de probation.* Couar. *in d.cap.*2. *num.*9.*de Testamen.* Nauar. *com.* 2.*de regul.nu.*53. Valasc. *d.cap.* 16.*num.* 18. Miranda *d. tom.*1.*q.*24.*artic.* 10. Barthol. de Vecch. *cit. dub.* 11. Posse tamen Monialem professam testamentum suum ante professionem conditum declarare, tradunt Gozad. *consil.*41.*num.* 15. Valer. Reginald. *loc.cit.cap.*27.*num.*397. Sanch.*loc.cit.lib.*7. *cap.* 11. *num.* 16. Barthol.de Vecch. *d. disp.* 8. *dub.* 12. Eman. Roderic. *loc. cit. tom.* 3.*q.* 69.*art.* 3. qui Doctores affirmant, posse quidem Religiosum professum suum testamentum, vt supra declarare, præcipuè si indigeat propter obscuritatem interpretatione suę voluntatis, ita vt Religiosus ille declarationem verbis conuenientem proferat; & ita affirmat Rota *decis.* 1373. *num.* 7. coram Card. Seraphino: quicquid dicat Nauarr. *in cap. Non dicatis num.*43. *art.* 10. existimans, non posse Religiosum professum testamentum à se factum ante professionem declarare post professionem.

DISPVTATIO V.

De Numero Monialium Monasterijs præfigiendo, ac de earumdem Dotium solutione.

QVÆSITVM I.

Quot Moniales sint cuilibet Monasterio præfigiendæ.

SVMMARIVM.

1 *Numerus Monialium cuilibet Monasterio præfigi debet, qui commodè sustentari potest.*
2 *Tertia soror non est admittenda inter Moniales sine Apostolicæ Sedis licentia.*
3. *Numerus Monialium non augetur per susceptionem Conuersarum, seu seruientium Monialium.*
4 *Numerus Monialium cuilibet Monasterio, à quo sit præfigiendus.*

1 ANtiquitùs in sacris Concilijs iure cautum est, tot esse cuilibet Monasterio Moniales præfigiendas, quot Monasterium commodè capere queat, proprijsque redditibus, vel saltem eleemosynis sustentare possit. Ita habetur *in cap. periculoso, & cap. vnico §. sanè de stat. regul. in 6.* & in Concilio Arelatensi primo *cap.* 8, quod refertur *in cap. 1. de instit.* & in Arelatensi VI. *Can.* 8. nec non in Turonense III. *Can.* 31. & in Capitulari Caroli Magni Imperat. sub Leone III. *cap.* 6. hæc sancita fuerunt circa annum Christi 813. ex Iacobo Sirmondo *tom.* 2. *Concil. Antiquor. Galliæ sub dicto anno*.

Idem decernit Concilium Maguntinum 1. *cap.* 19. Et Gregor. IX. sub dat. Ananiæ nonis Octobris 1233. ann. 6. sui Pontif. præcipit, certum numerum personarum constitui in Monasterio Monialium S. Mariæ de Rosario, vt habetur *in regisstro Pontificio in fine primi tomi Annalium* Fr. Lucæ Vualdingo *const.* 9. *eiusdem Greg.* Idem habetur *in const.* 80. *eiusdem Pontif.* vbi taxat certum numerum Sanctimonialium propter quietem, & bonum regimen Monasteriorum, & demùm in Concilio Tridentino fuerunt supradictæ sanctiones, confirmatæ *sess.* 25. *de regul. cap.* 3. his verbis; *In Monasterijs autem, & domibus tam virorum, quam Mulierum bona immobilia possidentibus, is tantum numerus constituatur, ac in posterùm conseruetur, qui vel ex redditibus proprijs Monasteriorum, vel ex consuetis eleemosynis commodè possit sustentari.*

Notat autem Barbos. *de offic. & potest. Episcopi par.* 3. *alleg.* 98. *num.* 2. quod inter ius antiquum in *in dict. cap. vnico* & nouum Concilij Tridentin. in *d. cap.* 3. reperitur differentia, quia illud loquebatur tantùm de Monialibus ordinum non Mendicantium, præcipiens, ne reciperentur, nisi quot possint de ipsorum Monasteriorum bonis, seu prouentibus absq. penuria, sustentari, hoc verò postmodum extendit ad omnes regulares, tàm masculos, quàm fœminas, atque etiam mendicantes, in quibus licèt numerus statui non possit pro facultate bonorum, vel introituum

tuum, eo quod ijs carere debent, nihilominus statuendus est, habita consideratione ad consuetas eleemosynas, quibus valeant commodè sustentari.

Idem confirmarunt, & innouarunt respectiuè Pius V. *in Const.* quæ incipit, *Circa Pastoralis*, & Gregor. XIII. *in altera Constit.* quæ incipit, *Deo sacris* infra *disput.7. quæst.* 1. Et Sac. Congreg. Cardin. per decretum infr. quæst. 3.

Ex quibus decretis, & Constitutionibus satis constat, non posse Nouitias recipi intra Monasteria Monialium, quæ debitum, & iustum Monasterij numerum superent, & consuetis redditibus annuis, & eleemosynis non possint sustẽtari, quod etiam docent Nauar. *de redd't. Eccles. q.1. monit.62.* Barbosa *de iure Eccles. lib.* · *cap. 44. num.* 28. qui fatetur insuper decisum fuisse, à Sacra Cardinalium Congrega-
2 tione sicut etiam, quod tertia soror non admittatur Monialis sine Apostolicæ Sedis licentia, die 25. Maij anno 1595. ex. Grauant. *in Man. Episc. verbo Moniales num.* 10.

3 Notandum tamen, quod numerus præfixus Monialium cuique Monasterio non dicitur augeri per Conuersas, seu seruientes, quæ licèt ad clausuram, & habitum adstringantur, & possint recipi ad professionem, ex Nauar. *in cap. statuimus num. 44. de regularibus*, iuxta Constit. Pij. V. & Gregor. XIII. & aliorum; tamen de consuetudine multorum locorum istæ Conuersæ non habentur in consideratione ad effectum augendi numerum Monialiũ velat arũm, quia non faciunt numerum.

4 Huiusmodi verò numerus Monialium ab Ordinario in Monasterijs sibi subiectis præfigiendus est; In alijs verò, quæ Regularibus subiecta sunt, ab Ordinario, cum interuentu tamen Superioris Regularis, præfixio fieri debet; ex Sacra Congregatione Cardin. vt refert Barbosa *in Collect. Bullar. verb. Numerus*.

Pro Monasterijs autem Regni Portugalliæ refert Barbos. *de Iure Eccles. cit. num.* 29. decretum Sacræ Congreg. in vna Turonen. die 29. Maij 1603. Petente Catholico Rege, vt in omnibus Sanctimonialium Monasterijs Regni Portugalliæ certus Monialium numerus præfigatur; S. D. N. audita Sacræ Congregationis sententia, Collectori Lusitaniæ per Breue sub die 6. Iunij 1615. iniungi mãdauit, vt iuxta normam à Concilio Tridentino præscriptam, in omnibus, & singulis Monasterijs Monialium istius Regni, eum tantùm numerum ab Archiepiscopis, & Episcopis denuò profigi, ac imposterùm conseruari, curet, qui ex redditibus proprijs eorundem Monasteriorum, vel ex consuetis eleemosynis cõgruè possit sustentari, & iuxta dictorum Monasteriorum capacitatem, necnon Cellarum quantitatem, commodè ibi commorari valeat; ita tamen, quod in his, quæ Regularibus subiecta sint, ijdem regulares Superiores Numeri præfixionis assistant, vt supra numerum huiusmodi, nulla deinceps admittatur Monialis absquè Sedis Apostolicæ, aut eiusdem Sacræ Congreg. expressa licentia.

QVÆSITVM II.

An Monialibus debeatur Dos.

SVMMARIVM.

1 *Mulieres non sunt despõsandæ, indotatæ siue Deo, siue hominibus.*
2 *Moniales non recipiuntur in Monasterijs, nisi sufficienter dotatæ.*
3 *Pater debet constituere dotem filiæ nubẽti, vel Monasterium ingredienti.*
4 *In Constitutione Dotis attendenda est cõsuetudo regionis, & æquitas.*
5 *In Constituendis Dotibus debet spectari Consuetudo, & non quantitas Patrimonij, seu legitima.*

1 IAm vsus obtinuit, tàm in Ecclesia Dei, quàm in sæculo, vt Mulieres indotatæ nequaquam desponsentur; siue Deo consecrentur per Religionis ingressum, & Professionem, siue hominibus coniungantur in Matrimonio; Ideo prout ad rem nostram facit, Mulieres, quæ Deo dicantur, suas Dotes habere, consentaneum est,

est pro earum sustentatione, & vestitu; ait enim Mirand. *de Sac. Monial. q.* 8. *num.* 8.
2 quod cõsuetudine totius ferè Mundi hodiè introductum est, vt Moniales in Monasterijs non recipiantur, nisi prius sufficientèr dotatæ. Ideò leges decreuerunt,
3 quod Pater non solum filiæ nubenti, verũ etiam Monasterium ingredienti, congruã dotem constituat; Ita Bald. *leg. finali C. de dotis prom.* & Auth. *Nisi rogati in princ. C. Ad S. C. Trebel.* An. har. *cons.* 208. *nu.* 4. Felinus *c. Ecclesia num.* 79. *vers. cæterum de Const. t.* Euerardus *loco à matrimon'o carnali ad spirituale num.* 4. Greg. Lopez *leg.* 8. *verb. el padre cap.* 11. *p.* 4. Menoch. *de præsump.* 64. *præs.* 189. *num.*
4 91. Et in constitutione dotis semper attẽditur mos, & consuetudo regionis, & æquitas rationis naturalis, cum aliàs Moniales non possent à Monasterio sustentari; Exodi 22. *vers. si seduxerit, cap.* 1. *de adulter. l. quòd si nolit §. quia assidua ff. de edil. edict.* Cuman. *cons.* 46. *in fin.* Rimin. Sen. *consil.* 339. *num.* 17. *&* 18. cum alijs per Cardin. Mantic. *de tacit. & ambig. conuention. lib.* 12. *tit.* 21. *num.* 4. *in fin. vers. sexto, & vltimo, & num.* 34. *&* 40. vbi etiam concludit, quod magis debet spe-
5 ctari talis consuetudo, quã quantitas patrimonij, seù legitimæ, quia dos, licèt sit minor legitima, potest etiam dici congrua, si moribus recepta sit: Corn. *cons.* 107. *num.* 11. *lib.* 2. *& cons.* 162. *eodem lib. & cons.* 115. *lib.* 3. Ruin. *cons.* 56. *num.* 18. *lib.* 3.

QVÆSITVM III.

Vtrum in receptione Dotis committatur Simonia.

SVMMARIVM.

1 *Simonia non committitur super dotibus Monialium; limita vt num.* 2.

3 *Opulentia Monasterij non causat Simoniã recipiendo dotes pro Monialibus.*

1 IN pactionibus, & conuentionibus super dotibus Nouitiarum recipiendarum factis, fatendum est, nullam committi Simoniam, dummodò sit pro sufficienti, & congruenti earum sustentatione, & non tanquam pretium; ita decisum fuisse à Clem. VII. affirmat *Compend. Priu. Mend. c. verb. Moniales §. vlt.* & docent *D. Thom.* 2. 2. *q.* 100. *art.* 3. *ad* 4. & Caier. *ibidem*, Emanuel Roder. *tom.* 2. *qq. regul. q.* 48. *ar.* 1. Nau. *loc. cit. quæst.* 1. *monit.* 60. *nu.* 2. Soto *l. b.* 6. *de Iust. q.* 6. *ar.* 2. Suar. *to.* 1. *de Relig. lib.* 4. *cap.* 17. *num.* 16. Mirand. *loc. cit. ar.* 6. *&* 7. Portell *in addit. ad dub. regul. verb. Moniales num.* 19. non obstãtibus *cap. Simonia, & extrauag.* 1. *eodem tit.* vt rectè probãt Hieron. Roder. *loc. cit. resol.* 54. *nu.* .. & Diana *in resol. mor. tract.* 2. *de dub. regul. resol.* 100. Lessius *de Iustit. lib.* 2. *cap.* 35. *dub.* 13. *num.* 15. quod etiam habetur ex communi Ecclesiæ vsu, & cõsuetudine, vt notant Surdus *de alimen. tit.* 9. *q.* 27. *num.* 5. Suarez *tom.* 3. *de Relig. lib.* 3. *cap.* 9. *num.* 15. & Barthol. de Vecch. *in praxi Nouit. disp.* 1. *dub.* 3. *num.* 5. Imò Innocentius VIII. Monialibus Priuilegium concessit, vt in recipiendis dotibus, non incurrant Simoniam, præterquàm in duo-
2 bus casibus; primò si pactum ineant de aliquo dando, vel soluendo pro ingressu Religionis; secundò si recipiãt inhabilem, cum spe aliquid habendi; ex D. Francisco Ripa Vallombrosano *tractat. de Simonia par.* 1. *art.* 3. *num.* 17. Et 3. *par. a.* 5. *num.* 7. idipsum ex professò confirmans, ait, Moniales non ligari excommunicatione lata *in d. extrauag.* 1. quia multi Summi Pontifices, ab huiusmodi Censura, Moniales, ob ingressum Monasterij, dotem accipiẽtes, exemerunt per plura Priuilegia, vt refert Capucin. *in Compend. Priuileg. verb. Moniales num.* 16. *&* 31. Mirand. *loco cit. q.* 8. *ar.* 7. *concl.* 1 Lessius *loc. cit. n.* 141.
3 Neque obstat opulentia Monasterij in solita Monialium receptione cum dotibus consuetis, sicut neque in paupertate Monasterij, cum Dotes, vt dictum est, sẽper recipiendæ sint pro Monialium sustentatione. Ita Siluest. *verb. Simonia §.* 5. Soto *loc. cit. lib.* 9. *q.* 6. *ar. finali* Mirand. *loc. cit. ar.* 7. *concl.* 2. Hieron. Roder. *loc. cit. resol.* 54. *nu.* 3. Nauar. *in Manual. cap* 27. *nu.* 3. Et Eman.

Et Eman. Roder. *to.* 2.*qq. reg. q.* 84.*a.* 7. qui negauit quoad Monasteria opulenta, sed postea se retractauit *in addit. ad sum. tom.* 3. *cap.* 144. *num.* 8. idem affirmat Diana *tract.* 1. *de dub. reg. resol.* 97.

QVÆSITVM IV.

Dotes Monialium à quibus sint taxandæ.

SVMMARIVM.

1 *Dotes pro Monialibus taxandæ sunt ab earum Prælatis.*
2 *Dotes Mulierum sæcularium taxandæ sunt ab earum Patribus, propinquis, & Superioribus.*
3 *Dotes taxandæ sunt secundum cõsuetudinem Prouinciæ, & rerum valorem.*
4 *Dos ordinaria pro Monialibus quænã sit.*
5 *Prælati, pro dotibus Monialium non debent leges generales condere.*
6 *Prælati iustis de causis, poterunt, etiam inscijs Monialibus, taxare do.es.*
7 *Dos duplicata pro Monialibus, quænã sit.*
8 *Dos pro tertia sorore Moniali debet esse duplicata, & pro quarta triplicata.*

1 DOtes Monialium taxare, satis constat, ad Prælatos illatum pertinere; sicut potestati sæculari competit ob publicam vtilitatem, pro Fœminis carnalitèr nubendis, idipsum præstare, vt earum
2 dotes à Patribus, propinquis, & Superioribus taxentur. In quo quidem negocio statui non potest lex generalis, sed in vna-
3 quaque Prouincia secundum consuetudinem, ac rerum valorem, & aliarum circũstãtiarum dispositionem, assignati possunt dotes Monialibus, quæ pro congrua illarum sustentatione sufficiant; ita vt cuilibet Moniali pro illius conditione ad arbitriũ boni viri dos iusta, & sufficiens indicetur. vt per Decretum Sacræ Congregationis
4 fuit mandatum, quod puellæ ingrediantur Monasterium, cum dote ordinaria, quæ tunc est talis, quando est statuto, & consuetudini conformis, cum ponatur ad differentiam extraordinariæ, quæ non habet certam, & determinatam taxationem, sed iuxta arbitrium debet declarari *leg. penul.* vbi gloss. Gratian. *discept. forens. cap.* 945. *num.* 6.
5 Ita etiam Eman. Roder. *loc. cit. artic.* 3. qui tamen *ar.* 4. subdit, Non teneri Prælatos legem generalem condere, sed legẽ tantùm constituere secundùm loca, tempora, & personas.
6 Poterunt quidem Superiores Monialium in aliquibus casibus taxam dotium limitare, iustis concurrentibus causis, etiã inscijs, & contradicentibus Monialibus, dummodò sufficiens semper remaneat quantitas pro sustentanda Moniali, & hoc intendunt Sanctiones Summorum Pontificum & Conciliorum. Ita Mirand. *loc. cit. artic.* 8. Couar. *de sponsal.* 2. *par. cap.* 3. Eman. Roder. *loc. cit.* Nau. *in cap statu mus nu.* 44. Hieron. Roder. *loc. cit. num.* 4.
7 Aduertant tamen Superiores Monialium, quod eleemosyna duplex, quæ pro tertia sorore Moniali, & pro Supernumerarijs solui debet, significat duplicatam summã eius, quæ in receptione Monialis intra numerũ dari consueuit, ita vt, vbi sũma minor est ducentis scutis, ibi saltem soluãtur 400. & non minus; vt decreuit Sacra Congreg. Card. die 5. Septẽbr. 1604. *apud Campanil. rub.* 12. *c.* 16. *n.* 4. Quòd autẽ pro tertia sorore Moniali in eodẽ Mo-
8 nasterio intra numerũ præfixũ, duplicata, & pro quarta, triplicata portio solui debeat, & suffragio careat in Capitulo, quousque altera ex duabus primis eius sororibus decesserit, decreuit Sac. Congr. Card. 26. Augusti 1616. vt refert Gauant. *in Man. Episc. verb. Monialium Non tarie alimenta nu.* 8. & 9. quæ etiam de anno 1619. die 15. Febr. rescripsit Card. Vendramino, sequen. Epistolam.

E *Decreto antico, e più volte rinouato da questa Sacra Congregatione, che in vn'istesso Monasterio, non possono essere ammesse più di due Sorelle all'habito Monastico. E quando per gratia speciale della medesima Sacra Congregatione si concede tall'hora di Monacar la terza, ciò si fa con espressa conditione, che resti priua di* 1

Voto

Voto attiuo, e passiuo, sino alla morte d'vna delle due prime; di man'era, che non fiano più di due Sorelle col Voto. Ben'è vero, che quando il Monasterio è numeroso, come sarebbe di cento Monache in circa, hanno questi Illustrissimi miei Signori hauuto riguardo, che anco viuente le due prime Sorelle, la terza similmente goda il sudetto Voto attiuo, e passiuo: Ma simil grazia non se l'è mai conceduta nel primo ingresso; aggiungendo, che quando la terza Sorella si admette, pagha la Dote duplicata se è dentro, e la triplicata se è sopra il numero, il che hanno voluto questi Illustrissimi miei Signori, che io significhi à V. S. Illustrissima, à finche si contenti di fare osseruare il sudetto Decreto in cotesta sua Città, e Diocesi, &c. Di Roma. Ita Giorg. Polac. *vacat. Epidim p. 2. c. 7. de elect. nu. vltim.*

QVÆSITVM V.

An Monasterijs Monialium sit aliquid tribuendum à Parentibus, & consanguineis Nouitiæ, ante eius Professionem.

SVMMARIVM.

1 *Mutum, & commodatum an comprahẽdantur in decreto* Concil. Tridentin. *sess. 25. de Regul. cap. 16.*

2 *Pecunias anticipatè ad computum dotis, non possunt Moniales recipere.*

3 *Oblationes, & donationes factæ Monasterio à Tutoribus, & Curatoribus, & consanguineis Nouitiarum, ex bonis ipsarum, comprahendũtur in d. Concilij Tridentini decreto.*

4 *Dotem excessiuam Monasterium recipiens tenetur restituere.*

Antequam ad solutionem quarundam dubitationum pro præsenti quæsito deueniamus, præmittenda sunt verba Cõcil. Trident. *sess. 25. de Regul. cap. 16.* sub hac forma; *Sed neque ante Professionem excepto victu, & vestitu Nouitij, vel Nouitiæ illius temporis, quo in probatione est, quocunque prætextu à parentibus, vel propinquis, aut curatoribus eius Monasterio aliquid ex bonis eiusdem tribuatur, ne hac occasione discedere nequeat, quod totum, vel maiorem partem substantiæ suæ Monasterium possideat, nec facile, si discesserit id recuperare possit; quin potius præcepit Sancta Synodus sub anathematis pœna dantibus, & recipientibus, ne hoc vllo modo fiat, & vt abeuntibus ante professionem, omnia restituantur, quæ sua erant; quod vt rectè fiat, Episcopus etiam per Censuras Ecclesiasticas, si opus fuerit, compellat.*

1 His præmissis soluitur dubitatio, An decretum supradictum comprahendat mutuum, & commodatum.

Nauarrus *loc. cit. monit. 62. num. 3.* Mirand. *cit. artic. 7. concl. 2.* affirmant; quia verba Concilij generaliter loquuntur. Suarez tamen *de Relig. tom. 3. tract. 7. lib. 5. cap. 9. num. 16.* & Eman. Roderic. *in summa tom. 3. cap. 144. num. 6.* Villal. *in summa tom. 3. tract. 35. difficul. 19. num. 4.* contrarium sentiunt; sed mihi magis probatur prior sententia propter rationem adductam.

2 Vnde non licebit Monialibus recipere pecunias anticipatè ad computum Dotis, quam puella habitum receptura persoluere debet, alioquin tàm recipientes, quã persoluentes anathemati in prædictis Cõcilij verbis subijciuntur; Ita Barbos. *loc. cit. n. 37.* ait, rescripsisse Sac. Congreg. Card. Episc. Camarin. anno 1580. Idẽ dicendũ

3 est de oblationibus & donationibus Monasterio factis à Tutoribus, & Curatoribus, ac cõsanguineis Nouitiarũ ex Bonis ipsarum, secùs autem, si ex proprijs, vt asserunt Suarez *cit. tom. 3. lib. 5. cap. 9. num. 16.* Barth. de Vecchis *dub. 7. num. 14.*

4 Monasterium similiter Monialium, Dotem excessiuam, pro ingressu Nouitiæ recipiens, tenetur excessum restituere, quia secundùm constitutiones Apostoli eas, nil vltra sufficientem sustentationem, vltra permittitur recipi, nisi quod liberalitèr absquè expresso, tacito, aut præsumpto pacto, Monasterio offertur.

Maximè autem aduertendum est, Excommunicationem in Concilio Tridentino

no *cit.* non incurri ipso facto, cum verba *sub anathemate* non sententiam latam, sed ferendam, denotent; peccaret tamē mortaliter dans, vel recipiens quicquam contra tale decretum, quia materia est grauis. Ita Ledesma *loc. cit. diff. 1. dial. 1. & Peir. tom. 1. de subdito cap. 19. vers. Noto primo.*

QVÆSITVM VI.

Vtrum Monasterium ratione damni ex dilatione Dotis prouenientis, possit aliquid recipere.

SVMMARIVM.

1 *Monasterium ratione damni emergentis pro dote potest aliquid recipere, secus ratione lucri cessantis, vt nu. 5.*

2 *Pecuniæ quantitas, quæ recipitur pro dilatata Dotis solutione, non debet excedere damnum emergens.*

3 *Damni emergentis conuentio admittitur in omnibus contractibus.*

4 *Damnum sibi eminens euitare, cuilibet licitum est.*

6 *Negociandi occasio Religiosis negatur.*

1 Negari nō potest, Monasterium Monialium, ex dilatione Dotis damnum aliquod patiēs, ratione damni emergentis, posse aliquid recipere; Ita tamen,
2 vt quantitas, quæ recipitur ex dilatata Dotis solutione, in aliquo non excedat damnum, quod ex eo Conuentui resultat de facto. Imò licere Monasterio, aliquam pecuniæ quantitatē dicto damno proportionatam pacisci. Quod affirmant communitèr Doctores, quia in omnibus Cō-
3 tractibus conuentio damni emergentis admittitur, & tanquam licita approbatur;
4 cum iure optimo omnibus liceat, damnū sibi eminens euitare, maximè quando in euitādo, termini iuris naturalis, & diuini, seu etiā humani, non transgrediuntur; se-
5 cùs autem est, ratione lucri cessantis; nam Monasterijs Monialium, aliquid vltra sortem recipere, ratione lucri cessantis, ex solutione dilatata, vel prolongata dotis Monialis, quæ ad Professionem fuit admissa, minimè licet, maximè, quia Reli-
6 giosis in Iure negatur occasio negociandi, vt bene docent Eman. Roder. *loc. cit. art. 7.* & Mirand. *loc. cit. q. 8. art. 10. conclus. 1. & 2.*

QVÆSITVM VII.

De modo, & forma soluendi Monialium Dotes.

SVMMARIVM.

1 *Moniales velatæ absque dote non debent admitti; Conuersæ verò, aliquando.*

2 *Dotes Monialium soluantur in ære.*

3 *Dotes non sunt relinquendæ in manibus consanguineorum, sed apud Banchos, aut virum fide, & facultatibus idoneum, deponendæ.*

4 *Puella, an sit compellenda, paupertate oppressa, dotem promissam soluere.*

5 *In Dotibus recipiendis nulla fiat differentia inter Terrerias, & aduenas.*

7 *Dotes Monialium, intra numerum pro necessitatibus Monasterij erogari possunt, supernumerariarum autem in bonis stabilibus.*

7 *In dotis Monialium, & annuarum præstationum solutione, valor monetæ attendatur iuxta tempus Contractus.*

8 *Dotium solutio pro Monialibus supernumerarijs, & quid nomine duplicis eleemosynæ intelligatur, iuxta decretum Sacræ Congregationis.*

1 Barbosa *loc. cit. nu.* 42. aduertit, quòd Moniales velatæ tàm intra, quam supra numerum, absquè dotali eleemosyna, non debent admitti: pro Monialibus verò Conuersis recipiendis non semper spectatur dos, sed aliquādo necessitas Monasterij; ex declaratione Sacræ Congreg. Card. die 20. Martij 1596. qua necessitate cessante, à supernumerarijs Conuersis dotem duplicatam persolui solitam, exigendam esse existimo, iuxta decretū eiusdem Sacræ Congregationis in fine huius quęsiti opponendum.

2 Dotales eleemosynæ soluantur in ære, nec

nec assignatio bonorum stabilium, aut cēsuum permittatur, vt decreuit Sac. Congregatio Cardinal. *in vna Camarinen.* 28. Martij 1588. ex eodem Barb. *loc. cit.*
3 *num.* 38. Et nullatenùs apud Monialium consanguineos sunt relinquendæ, sed antequàm Puellæ habitum suscipiant, penès Mercatorem, aut virum, fide, & facultatibus idoneum, actualitèr sunt deponendæ, (vbi non adsunt Banchi,) qui ad omne Monialium mandatum absque aliqua exceptione soluturas se obliget, vt rescripsit eadem Sacra Congreg. Episcopo Camarinen. 15. Martij 1594. Barb. *cit. num.* 36.

4 Si obijcias haberi in alia declaratione eiusdem Sacræ Congregationis relata ab ab Isidoro Moscouio *de maiestate militā. Eccles. lib.* 1. *par.* 4. quod Puella Monasterium ingressa animo monachandi, sed paupertate oppressa, dotem promissam soluere non poterit, illā non esse cōpellēdam, eo quia dotem in conditionem necessariam ponere non debemus. Respondet Diana *tract. de dub. regul. resol.* 100. nō constare authenticè de supradicta declaratione, & ideò talis opinio ei non placet.

5 In his dotibus recipiendis nulla fiat differentia inter Terrerias, & aduenas; ex eadem Sacra Congregat. 30. *Septembris* 1616. per Gauant. *in Man. Episc. nu.* 12.

6 Dotales eleemosynæ si sint Monialium, vel Conuersarum intra numerum existentium, emissa ab eis professione, in vsus cōmunes Monasterij necessarios, erogari, & expendi possunt; Supernumerariarum autem Dotes, post earum professionem, in emptionem bonorum stabilium omninò conuertantur, vt, decisum fuisse à dicta Sac. Congreg. Cardinal. *die* 6. *Iunij* 1615. referunt Gauant. *loc. cit. verb. Moniales* §. *Monialium alimenta num.* 23. & Aldan *in Compend. canon. resol. lib.* 3. *tit.* 10. *num.* 19.

7 In lite verò inter multa Monialiū Monasteria, ex vna, & illorum censuarios, & debitores, de, & super augmento monetę partibus, ex alteras, pendente; eadem Sacra Congregat. Cardinal. *in vna Cremon.* 24. *Nouembr.* 1617. ex Barb. *loc. cit. nu.* 39. censuit, quod in monetæ valore regularitèr tempus Contractus attendatur, etiam in annuis præstationibus.

8 Pro Numero autē, ac solutione eleemosynarum pro Monialibus supernumerariis, quidquè intelligatur nomine duplicis eleemosynæ, & ꝓ vacatione locorum in Monasterio per Monialium obitum, extat sequens Decretum Sacrę Congregat. Cardin. Romæ impressum tempore Clementis VIII. tenoris sequentis.

Qvemadmodū sacri olim Canones, & nouissimè sacrum generale Concilium Tridentinum summa ratione decreuit, vt in Monasterijs, & domibus, tàm virorum, quàm mulierum bona immobilia possidentibus, vel non possidentibus, is tantùm numerus constituatur, ac in posterum conseruetur, qui vel ex redditibus proprijs Monasteriorum, vel consuetis eleemosynis commodè possit sustentari; ità quoque Sacra Congregatio S.R.E. Cardinalium, quæ negotijs, ac consultationibus Episcoporum, & Regularium præest, cui antiquius nihil est, quàm salutaria huiusmodi decreta debitæ executioni demandari curare, sæpius locorum Ordinarijs rescripsit, vt certum numerum in singulis Monasterijs Monialium, etiam curæ Regularium, seù Militiarum subiectis iuxta cuiusque Monasterij facultates præscriberent, & si quæ supra statutum numerum reciperentur, duplicem eleemosynam adferre, & supernumerariarum locum tenere deberent. Verùm quia in dubium plerumquè venit, nùm supranumerariæ prædictæ, aliquibus ex numero in quolibet Monasterio definito decedentibus, in earum locum subrogari possent, aut deberent: eadem Sac. Congregatio, quæ peculiariter super ea re sæpè numerò rescripsit, prouidere volens, ne quis deinceps dubitationis locus relinquatur, huius generalis decreti tenore statuit, & declarat, Moniales, quæ supra numerum in quolibet Monasterio constitutum recipiuntur, in locum Monialium decedentium intra numerum nequaquam subrogari, neque impedimento esse, quin aliæ in locum earumdem ex numero demortuarum recipi eo modo valeāt, quo in singulis Monasterijs Moniales intra numerum possunt admitti; quinimò easdem

sic supra numerum receptas, supranumerarias semper quoad hoc remanere, etiam si in cæteris ab alijs nihil differant: sed illis in omnibus pares, & æquales iuxta cuiusque Monasterij institutum esse debeant.

Declarat insuper eadem sacra Congreg. duplicis eleemosynæ nomine, intelligi semper debere duplicatam summam eius, quæ in receptione cuiusque Monialis intra numerum in quolibet Monasterio constitutum erogari pro tempore consueuerit: ita tamen, vt vbi summa, quæ confertur, minor est scutis ducentis, ibi saltem ratione duplicatæ eleemosynæ, soluenda sint scuta quadringenta, & non minus.

Eadem quoque Sac. Congregatio districtè prohibet, nè loca per obitum Monialium intra numerum decedentium pro tempore vacatura, cuiquam puellæ ad habitum regularem recipiendæ concedantur, neque promittantur, nisi sequuta vera, & reali illorum vacatione, atque ita demum, & nō antea de eis disponi, ac in Monialis demortuæ locum, permissionem, aut receptionem in Capitulo, seu quouis alio modo fieri iubet, dummodò tunc temporis puella ipsa recipiēda, & ætatem habeat idoneam, & cæteras qualitates requisitas: quibus etiam præditas esse debere vult, eas puellas, quæ supra numerum recipiendæ sunt, iam tunc cùm eis loca, vel promittuntur, vel dantur. Si quid verò contra à quoquam fieri contigerit, irritum, & inane, ac nullius roboris, & momenti fore, & esse decernit. Ac nihilominus Abbatissas, Priorissas, & alios quoscumque Monasteriorum superiores, qui cuiusuis puellæ receptioni, vel admissioni, aut locorū vacaturorum promissioni, seu concessioni aduersus præsentis decreti dispositionem consenserint, priuationi vocis actiuæ, & passiuæ, alijsque arbitrio eiusdem Congregationis infligendis pœnis, obstrictos, & obnoxios fore declarat. saluis etiā semper, & in suo robore permanentibus alijs quibuscumque ipsius Congregationis decretis aliàs latis, præsenti decreto non contrarijs, præsertim circa Monialium admissionem, & receptionem ad habitum, & professionem, & circa eleemosynarum depositionem, solutionem, & erogationem in bona stabilia, quibus nullatenus derogare vult, & intendit. Romæ die vj. Mensis Septembris. 1604.

Alex. Card. Florent.

Loco † sigilli.

Berlingerius Gypsius Secret.

DISPVTATIO VI.

De Professione Monialium.

QVÆSITVM I.

De Professione tacita, & expressa Monialium.

SVMMARIVM.

1 *Professio tacita, & expressa, quid sit.*
2 *Professio expressa scribatur in libro, & subscribatur à profitente & Superiore.*
3 *Propinæ, & conuiuia in professione Monialium sunt prohibita, non verò eleemosynæ.*

4 *Pro-*

4 *Professio tacita, quas habeat conditiones.*
5 *Nouitius debet habitum distinctum deferre ab habitu Professorum.*
6 *Nouitia per delationem habitus, tacitam Professionem facere intendit.*
7 *Nouitia debet deferre habitum cum consensu illorum, qui illam Religioni incorporare valent.*
8 *Nouitia Monialis, vt actus professarum exerceat, debet esse constituta in pubertate completa.*
9 *Professus tacitè in Monasterijs, in quibus regula non disponit fieri debere Professionem expressam, non est cogendus ad illam emittendam.*

1 PRo intelligentia huius disputationis præmitto, duplicem esse Professionē, tacitam, nimirùm, & expressam; Tacita est, quæ fit sine votorum emissione, sine voce, & scripto, sed tantummodò aliquid operando, & tacitè consentiendo, se professum esse. Professio expressa est, quæ, post expletum annum probationis, Monialis Nouitia expresè emittit tria vota essentialia Religionis, vocalitèr, in manibus Abbatissæ, & Superioris, apud quem est propria Iurisdictio; *ex cap. statuimus* 20. *q.* 2. quæ Professio iuxta varietatem Religionum, & Monasteriorum, varias habet formulas.

2 Professio emissa scribatur in libro, & subscribat Professa, si scribere nouit, tùm Superior, qui eam admisit; ex Conc. Prouinc. Mediol. 1. relato à Gauan. *in Man. Episc. verb. Monialium professio num.* 27. Et *num.* 23. 24. *&* 25. ait, quod propinæ dandæ Superioribus in habitu, & profes-
3 sione Monialium sunt prohibitæ, sicut & conuiuia in foresterijs Monialium, non verò eleemosynæ pro sacrestijs, & infirmarijs. Et quòd expēsę in professione, taxādę sunt ab Episcopo pro rebus necessarijs; ex decisionibus Sacræ Congregat. Cardin.

4 Professio tacita has secum fert conditiones. Prima, vt Nouitia deferat habitū
5 distinctum ab habitu professarum, de licentia Superioris per annum continuum; licèt in hoc seruanda sit consuetudo Monasterij, nam Moniales Cistercienses habitu albo, & nigro, non autem griseo vti debere, declarauit Sixtus Quartus *const.* 9. apud Laert. Cherub. *in Bullar. tom.* 1.

6 Secunda, quod Nouitia per huiusmodi habitus gestationem, tacitam professionē facere, non ignoret.

7 Tertia, quod deferat habitum cum consensu, & scientia illorum, qui Nouitiā Religioni incorporare valeant, Ita Eman. Roder. *tom.* 3 *qq. regul. q.* 17. *art.* 1. Nauar. *lib.* 3. *consf.* 41. *de regular.* Caetanus 2. 2. *q.* 109. *art.* 1. Sanchez *in decal. lib* 5. *cap.* 3. *n.* 14. vbi Quartam conditionē addit, nempè, vt Nouitia his actibus vtens, verum profitendi animum teneat, nec sufficit habere negatiuē; & *num.* 18. pro Quinta
8 conditione ponit, quod Nouitia actus professarum exercens, in legitima ætate à iure petita ad expresæ professionis valorem, quæ est Pubertas completa, con-
9 stituta sit. Tacitè professus in Monasterijs, vbi regula non disponit fieri debere professionem expressam, non est cogendus ad dictam professionem expressam faciēdam, vt declarasse Sacram Congregationem Cardinalium, refert Barthol. de Vecchis *in praxi Nouitiorum disp.* 14. *dub.* 7. *num.* 4. sub his verbis. *Moniales, quæ eius Ordinis sunt, qui requirit professionem, si tacitam professionem emiserint, & si palàm, & expresè id faciendum non fuit, cogendæ non sunt, vt expresè profiteantur; etenim singula Monasteria liberum habēt tacitè, vel expresè profitendi.*

QVÆSITVM II.

Professio tacita an per Concilium Tridentinum fuerit sublata.

SVMMARIVM.

1 *Professio tacita non fuit ablata per Concilium Tridentinum.*
2 *Probationis anno completo, Nouitius ad professionem admittatur, siuè è Monasterio expellatur.*
3 *Professio ante sexdecim annos completos emissa, inualida est.*

1 PRofessio tacita non est per Concilium Tridentinum *sess.* 25 *de regul. cap.* 15. subla-

sublata, vt docent Nauarrus *conf.* 28. *n.* 5. *de regul. in 2. edit.* Sorb. *verb. Nouitius de Profess. vers. quid autem dicendũ*, Azor. *par. 1. instit. moral. lib. 12. cap. 4. q. 6.* Eman. Roder. *loc. cit.* Gratian. *discept. forens. cap.* 640. *num.* 34. Barthol. de Vecch. *in Praxi Nouit. disp. 13. dub. 6.* Sanch. *loc. cit. num.* 36. Hieron. Roderic. *in Comp. qq. regul. resol.* 101. *num.* 53. Armend. *in addit. ad recopil. leg.* Nauar. *tit.* 18. *leg.* 7. *de Relig. num.* 6. & postremò Rota *in vna Vlixbonen. Professionis* 10. *Decembr.* 1621. coram R. P. D. meo Merlino; In dicto enim Decreto Concilij Tridentini præcipitur,

2 quòd completo anno Probationis, Nouitius, vel Nouitia ad Professionem admittatur, siue è Monasterio expellatur: ita Nauarr. *cit. conf.* 35. *n.* 5. Azor. *Instit. mor. 2. par. lib. 2. cap. 4. q. 6.* Sanch. *cit. num.* 39. vbi voluit, non esse opus assumi, vel deferri habitum post sexdecim annos, sed sufficit, illam annuam habitus dilationem, per quam Professio tacita inducitur, expleri, completis sexdecim ętatis annis, quia in Concilio decernitur, quod Professio ante sexdecim annos completos emissa, inualida sit, nullamquè inducat obligationem.

QVÆSITVM III.

Quænam Mulieres sint admittendæ ad Professionem, & quibus conditionibus debeant esse prædıtæ.

SVMMARIVM.

1 *Constitutiones, & decreta Sixti V. Clement. VIII. & Vrbani VIII. pro institutione, & professione Nouitiorum, non compræhendunt Moniales.*

2 *Fœminæ in materia odiosa non veniunt cum viris.*

3 *Conditiones requisitæ in Monialibus profitendis.*

4 *Monialis professa dubitans an baptizata sit, si ad cautelam denuò baptizetur, an nouam teneatur emittere professionem.*

5 *Examen vnicum vsu receptum est erga moniales ante professionem.*

6 *Professio non redditur inualida ob defectũ examinis, sed peccaminosa tantùm.*

7 *Virgines, & Viduæ iure communi sunt admittendæ in Moniales.*

8 *Vidua nullo modo admittatur, vt in Monasterio degat habitu laicali.*

9 *Fœminæ illicitè corruptæ non sunt admittendæ, nisi in Monasterijs Mulierum Pœnitentiæ.*

10 *Professio non tollit Nobilitatem.*

11 *Nobilitas est quoddam sanguinis Ius naturale, & incommutabile.*

12 *Religiosus mortuus est mundo, quoad eius contemptum, nõ autem quoad naturalia perdenda.*

Conditionibus, suprà in Nouitijs Monialibus desideratis, addi possunt

1 etiam sequentes pro Professis, & licèt Constitutiones assignatæ, à Sixto V. *in 2. cõst. quæ incip't, Ad Romanum spectat* non extendãtur ad Moniales, sicut & decreta Clem. VIII. & S. D. N. Vrbani VIII. circa receptionem, & institutionem Nouitiorum, cum in dictis Constitutionibus nullum reperiatur verbum, per quod ad Moniales insinuetur talia decreta esse extendendenda, vt docet Lezana *in sum. qq. regul. cap.* 25. *num.* 52. affirmans in hoc standum esse peculiaribus institutis Monasteriorum, præsertim, quia in Iure *in*

2 *cap. gener. in* 6. habetur, quod in materia odiosa virorũ fœminæ non compræhenduntur: tamen aliæ conditiones præter supradictas adhùc expetũtur ad complementũ veri, & integri status Mònachalis, & validæ professionis, quæ à Sanch. *in decal. lib.* 1. *c.* 4. *à num.* 2. *vsque ad n.* 61. dif-

3 fusè animaduertuntur; quarum Prima est ætas requisita in Trid. *sess.* 25. *de regul. cap.* 15. Secunda annus Nouitiatus continuus intra Monasteriũ absolutus, vt diximus *disp.* 4. Tertia, quod Nouitia ad professionem admit tenda non sit excõmunicata denuuciata. Quarta, quod non sit serua, & ancilla, quia tunc nõ potest profiteri, nisi post trienniũ absq. licentia domini sui, nec ligata vinculo Matrimonij. Quinta quod profitens non sit impotẽs prę morbo, aut senectute ad seruanda regulæ pręcepta.

cepta. Sexta, quod nõ sit demens. Septima, quod profitenda non sit obligata ad subueniendum parentum, aut filiorum necessitati. Octaua intentio profitentis. His præmissis.

4 . Aduertendum primò, quod Monialis, quæ emiserat professionem, & deinde probabilitèr dubitans non fuisse baptizatam, denuò ad cautelam baptizata fuit, hac professione ligatur, sed debet propter eandem cautelam, iterum emittere professionem, non expectato alio anno; ex Sacra Congregatione Card. teste Barthol. de Vecch. *in praxi disput.* 13. *dub.* 1. *num.* 17.

5 Aduertendum secundò, quod licèt Concilium Tridentinum duplex examen petat; in sententia tamen Doctorum infra citandorum consuetudine, receptum est, quod solummodò semel ante professionẽ. Moniales Nouitię examinentur: de quare *supra disp.* 4. *q.* 2. vbi de hac materia diffusè egi.

6 . Vnde defectus huius examinis non irritat professionem Monialis, cùm Concilium Tridentinum nihil dicat de inualiditate talis professionis, nec alitèr emissam reddat irritam, vt solet explicare, quandò id intendit; erit tamen illicita, & peccaminosa, non tantùm ex parte profitentis, verùm etiam ex parte Abbatissæ, vel Prælati admittentium ad professionem; & ita supponitur à Sac. Congreg. in quadam declaratione, quam refert Zerola *in praxi Episc. verb. Monialis.* Ita Sanch. *in decal. lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 84. Mirand. *de sac. Mon. q.* 8. *art.* 4. Barbos. *de potest. Episc. alleg.* 100. *num.* 9. Menoch. *consil.* 396. *num. vlt. volum.* 4. Lezana *cap.* 25. *num.* 12. *in sum. qq. regul.*

7 Aduertendum tertiò, quod non solùm Virgines, sed etiam Viduæ iure communi sunt admittendæ in Moniales; ratio est tùm ex vsu antiquissimo Ecclesiæ, tùm ex *can. Vidua* 20. *q.* 1. *& can. Viduas* 1. *&* 3. *& can. Viduæ cum sequentibus* 27. *q.* 1. Non conuenit tamen, viduam admittere ad habitum Monachalem Virginũ, prout declarasse Sacram Congregationem Cardinal. affirmat Gauant. *in man. Episc. verb. Monialium receptio num.* 7. 29. Ianuarij 1585.

8 Et *num.* 8. subdit, nullo modo admittatur Vidua, vt viuat ibi in habitu laicali, decisum refert Campan. *rub.* 12. *cap.* 16.

9 *num.* 31. sicut non sunt admittendæ fœminæ illicitè corruptæ, maximè si lapsus est publicus propter scandalum cæterarum, nisi in specialibus Monasterijs Mulierum Pœnitentiæ ad illas designatis, & nisi fortassis aliquæ sint circumstantiæ, quæ tale scandalum minuant, aut tollant, ex Suar. 4. *tom. de relig. tract.* 9. *lib.* 1. *cap.* 11. *num.* 2. & Lezana *in sum. qq. regul. cap.* 29. *num.* 9.

10 Aduertẽdũ quartò, qđ etsi videatur per Professionẽ Nobilitas tolli; quia per professionẽ moritur mundo, & omnibus eius pompis; Nihilominùs dicendum est, nõ perdi, quia Nobilitas est quoddã san-

11 guinis Ius, & subinde naturale, ac incommutabile *l. ius agnationis ff. de pactis*, nec Religiosus mortuus est mũdo quoad na-

12 turalia perdẽda, sed quoad illorum contemptum, & quoad possessionem propriæ voluntatis, & bonorum temporalium; tũ quia dicitur mortuus professus, & amittere dignitates nobiles sęcularium, quia per Professum administrari nequeunt; ita Sanch. *in præcep. decal. lib.* 7. *cap.* 12. *num.* 12. & 13. Vnde Moniales nobiles per professionem non intelliguntur amittere nobilitatem, ac per consequens iura naturalia, nisi quoad administrationem.

QVÆSITVM IV.

Quo tempore, admittendæ sint Moniales Nouitiæ ad Professionem.

SVMMARIVM.

1 *Nouitia ad Professionem nõ debet admitti ante decimum sextum ætatis suæ annum completum.*

2 *Nouitia, nisi per annum continuum post susceptum habitum in probatione steterit, illius Professio erit nulla.*

3 *Nouitia, quæ intra annum probationis*

D 3 Pro-

Professionem emisit, non erit obligata ad Religionem, nec in genere, neque in specie, nec etiam in conscientia.

4 *Nouitiatus tempore elapso, Nouitia ad Professionem est admittenda, si habilis fuerit, sin verò à Monasterio eijcienda.*

5 *Nouitia si antequam profiteatur abire voluerit, omnia ei restituenda sunt, quæ in ingressu tribuerat Monasterio, simul cum fructibus, retento tamen victu, & vestitu.*

6 *Professio expressa necessariò postulat traditionem corporis Profitentis, & acceptationem factam nomine Monasterij.*

1 DIco primo, Moniales Nouitias ad Professionem admitti non debere ante decimum sextum ætatis annum expletum, aliàs Professio nulla erit, nullamquè inducet obligationem, vt habetur *in* Concilio Tridentino *sess.25. de regul. cap.* 15. per hæc verba. *In quacunque Religione, tàm Virorum, quàm Mulierum professio non fiat, ante decimum sextum annum expletum, nec qui minori tempore, quàm per annum, post susceptum habitum in probatione steterit, ad Professionem admittatur. Professio autem antea facta sit nulla, nullamquè inducat obligationem ad alicuius regulæ vel Religionis, vel Ordinis obseruationem, aut ad alios quoscunque effectus.* Idem docent Ledesma *in sum. par. 2. tractado de los Religiones en' Commun. cap.*7. Nauar. *in cons.* 23. *de Regul. in antiq.* Ioan. de la Cruz *de statu relig. lib.*1. *cap.*8. *dub.*1. Zerol. *in Prax. Episcop. par.*1. *verb. Moniales* §. 2. Sanch. *de Matrim. lib.*2. *disp.*24. *num.*22. Campanil. *in diuers. iuris canon. rubr.*12. *cap.*11. *num.* 1. Armend. *loc. cit. num.*11. Mirand *in Man. Prælat. tom.* 1. *q.*24. *ar.*2. Franciscus Leo *in Thesaur. fori Eccles. par.*2. *cap.*1. *nu.*36. Laurent. de Peirin *de subd. Relig. cap.* 26. §.3. Hier. Roder. *loc. cit. resol.*101. *nu.*30. Hieron. Veneto *in examin. Episc. lib.* 6. *c.* 15. Sayrus *in floribus dec. tit. de Regul. decis.*97. Barbos. *de offic. & pot. Epis. par.* 3. *alleg.*101. *nu.*4.

2 Dico secundo; Nisi per annum continuum post susceptum Religionis habitum in probatione Nouitia extiterit, illius Professio est nulla; ex Concilij decreto, cum quo concordat Constantinopolit. sextum *cap.* 20. Quòd etiam affirmant. Azor. *cit. cap.*2. *q.*6. Eman. Roder. *cit. tom.*2. *q.* 15. *ar.*1. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib.* 18. *num.*385. Armend. *cit. nu.*4. Mirand. *cit. q.*22. *art.*1. Sanch. *in decal. lib.*5. *cap.*4. *num.*8. Bonac. *de Clausur. q.*2. *punct.* 10. *diff.*2. §.2. Barthol. à S. Fausto *in Thesaur. relig. lib.*5. *q.* 60. Barthol. de Vecch. *cit. disp.* 11. *dub.* 2. Barb. *cit. num.* 16. Ideò

3 Monialis Nouitia, quæ Professionem intra annum probationis emittit, non remanebit obligata ad religionem, nequè in genere, nequè in specie, nec etiam in foro conscientiæ, sicut decisiũ refert Barth. de Vecch. *cit. disput.* 13. *dub.*12. *num.*2. quia talis professio redditur irrita, & ab loci Ordinario debet declarari nulla.

4 Dico tertio cum Mirand. *de sacr. Monial. q.* 8. *ar.* 3. *in Concl.* Sacram Cardinal. Congreg. Concilij Tridentini Interpretum, statuisse, quod elapso tempore Nouitiatus, Moniales ad Professionẽ statim sunt admittendæ, & si habiles inueniantur, recipiendæ, sin verò à Monasterijs eijciendæ; si habiles debet illis terminus ab Ordinario præfigi quindecim, aut viginti dierum ad deliberandum, an velint profiteri, vel non; si renuerint, remittendæ sunt statim ad Parentum, & Consanguineorum domos.

5 Quo casu si Nouitia ante professionẽ abire voluerit, Moniales, omnia, si quæ tribuerat in ingressu Monasterij, simul cũ fructibus, si qui sunt, restituere debent, retento tantùm victu, & vestitu, vt ex Cõcilio Tridentino *sess.* 25. *de regul.* notant Peirinus *cit. q.* 1. *cap.*29. *concl.*3. & Zerol. *in praxi par.*1. *verb. Moniales n.* 3. qui *p.* 2. *eod. verb. dub.*11. addit omnia à Monasterio restituenda esse, non tantùm si Nouitia ad sæculum redire elegerit, sed etiã si moriatur, nisi de suis bonis, cum esset sui iuris, altèr disposuerit; vt etiam docent Nald. *num.* 6. & Gallettus *in Margar. casuum Conscien. verbo Nouitius qu.n* 10; si verò de Monasterio Nouitia exeat, habitus regularis non debet restitui, sed pre-

pretium illius, vt refert Barb. *de offic. & pot. Episc. cit. alleg.* 101, *num.* 39. decisum fuisse.

6 Dico quarto, quod ad Professionem expressam requiruntur omnia superiùs dicta, & sancita à Concilio Tridentin. *loc. cit.* ac insuper de essentia Professionis expressæ principalitèr censetur traditio propria Nouitiæ Monialis, nec non persona porestare fulgens illam nomine Monasterij acceptandi, illudquè ipsi profitenti, obligandi.

Ratio est, quia Professio est Contractus onerosus vltrò, citròque obligatorius, quo Nouitia fidem suam Deo adstringir, ac obligatur Monasterio; & Monasterium ad illam retinendam, & alendam iuxta Monasterij institutum, tenetur.

QVÆSITVM V.

Professio Nouitiæ à quibus sit admittenda, & acceptanda.

SVMMARIVM.

1 *Abbatissa cum maiori parte Monalium Nouitiam ad Professionem admittere debet.*

2 *Professio coram Episcopo, vel Prælato, seù Vicario fieri debet, præuio consensu maioris partis Capituli.*

3 *Episcopo, vel alio Prælato iubente recipi Nouitiam, contradicente maiori parte Monialium, non debet admitti.*

4 *Conuentus Monialium, repugnãte Abbatissa, & è conuerso, Nouitia admitti nõ potest ad Professionem.*

5 *Episcopus in Monasterijs exemptis auctoritate propria admittere nequit Nouitiam ad Professionem.*

6 *Episcopus Religioni exemptæ non potest quemquam incorporare.*

7 *Puella semel reiecta ab habitu, vel à Professione, an possit iterùm admitti.*

8 *Abbatissa solius, vel Capituli totius, an sit, Nouitiam ad professionem admittere.*

9 *Abbas an teneatur sequi consilium Capituli, vel tantùm audire.*

10 *Quæ à maiori parte decernuntur, à toto Capitulo fieri censentur.*

1 Ad hoc, vt integer sit contractus Professionis, non solũ pro profitẽte, verùm etiam pro Acceptante, Abbatissa cum maiori parte Monialium, Nouitiam profiteri cupientem, ad Professionem admittere, debet; ratio est, quia cum de notabili Conuentus commodo & vtilitate agatur, admittendo ad Religionem, opus est, vt admissio ab eo fiat, cui ex officio incumbit onus consulẽdi bono Cõuentus, ille autem cui tale opus incumbit, est immediatè superior cum maiori parte Capituli, & sic Abbatissa in suo Monasterio potest Monialium Professionem acceptare, vt videtur, etiam supponi in capit. *Consuluit qui Clerici vel vouentes*, nam talis acceptatio est actus Superioritatis pertinentis ad potestatem œconomicam, quam re vera Abbatissa erga Moniales exercet; ita docent Hostiens. *in dict. cap. consuluit num.* 1. Archid. *cap. Constitutionem num.* 1. *verb. emissa de regul. in* 6. Franch. *ibi num.* 7. & Dominicus S. *in alijs num.* 6. *ibidem* Azor. *lib.* 12. *instit. moral. cap.* 5. *q.* 6. Rosella *verb. Nouitius num.* 6. Henriq. *in cap. Porrectum num.* 4.

2 *de Regul.* Professio tamen Monialium in Monasterijs Episcopo subiectis fieri solet coram Episcopo, vel alio ab ipso facultatem habente, vel ab eius Vicario præuio tamẽ assensu maioris partis Capituli Nouitiam ad professionem admitti consentientis ex Bonac. *de claus. q.* 2. *punct.* 10. *§.* 6. *diffic.* 2. *num.* 3. Idem etiam dicendũ erit de Monasterijs exemptis, & regularibus subiectis, respectu Superiorum,

3 Imò iubente Episcopo, vel alio Prælato Monialium, recipi Nouitiam in Monasterio sibi subiecto, contradicente maiori parte Monialium, non debet admitti, quia admissio ad Professionem pertinet ad Abbatissam cum consensu maioris partis Conuentus; quòd si Episcopus in tali casu compelleret Moniales, poterunt ad Superiorem appellare. Ita Archid. *capit. fin.* 16. *q.* 7. *num.* 2. & Belamer. *ibid. num.* 1. Turrecrem. *eodem loco similiter num.* 1.

4 Nec

4 Nec etiam totus Conuentus repugnãte Præfecta, nec Præfecta, repugnante maiori Monialium parte, admittere possunt Nouitiam ad Professionem, vt tradunt Nauar. *lib. 1. consil. in pr ma editione tit. de constit. consil. 9. q. 5. num. 19.* Eman. Roderic. *cit. tom. 3. q. 17. art.* 7. Abbas *in cap. cum Ecclesia num. 3. de electione*; dum facultas admittendi pertineat ad Prælatũ, siuè ad Præfectã, & ad Conuentum, vt diximus.

5 A fortiori Episcopus non poterit in Monasterijs exemptis auctoritate propria admittere Nouitiam ad Professio-

6 nem, quia non est illius Superior; tùm quia ad ipsum non spectat, quemquam Religioni exemptæ incorporare, & ita docent Emanuel Roder, *loc. cit. art.* 11. Nauar. *consil. 4. num. 2. de Regular.* Azor. *loc. cit. cap. 5. q. 4.* Bonac. *cit. num.* 4. contra Innocentium *in cap. porrectum nu. 5. de Regul.* & Hostiensem, aliosque Doctores, quos refutat Eman. *loc. cit.*

7 Si petas, An Puella reiecta, tàm ab habitu, quàm à Professione, possit iterum proponi; Respondeo, quòd in constitutionibus Monach. Cassinens. *pro Monialibus cap.* 7. habetur, quod si quæ reiecta fuerit, non potest amplius proponi, nisi maior pars Capituli, præsente Prælato, consenserit; quo facto, potest denuò proponi; attento quod, si quę Moniales non fuerint actu in Capitulo, tàm in his, quàm in cæteris omnibus actibus capitulari bus, in quibus vox requiritur, non possint vocem suam alteri committere; in alijs autẽ Monasterijs obseruentur propriæ Constitutiones.

8 Maior difficultas insurgit, An solius Abbatissæ, sit Nouitiam ad professionem admittere, vel totius Conuentus; in hac re à simili procedere debemus de Abbate respectu Professionis Nouitiorum: In qua difficultate, prima sententia tenet, posse Abbatem in admissione Professionis Nouitij, audire consilium Conuentus non tamen teneri illud sequi. Ita Abb. *in cap. ad Apostolicam de Regular. num.* 11. Felinus *cap. quoniam de simonia num.* 3. Eman. Roder. *tom. 2. summ. cap. 4. num.*

9 8. *concl.* 7. Secunda sententia docet, debere Abbatem sequi consilium Conuentus in admissione Nouitij ad Professionẽ, & non tantùm audire, quia talis est vsus, & praxis Religionum, vt Superior sequatur consensum suorum Monachorum, quos tanquam Collegas ad cõsilium adhibet, vt sui officij participes. Ita Nauar. *consil. 9. de regul. num.* 6. Sanch. *loco cit. lib. 5. cap. 4. num.* 65. Bonac. *loc. cit. lib. 5. cap. 4. num.* 65. Bonac. *loco cit. num.* 6. vbi addit, non requiri consensum totius

10 Capituli, sed maioris partis, quia, quæ à maiori parte decernuntur, à toto Capitulo fieri censentur; Verùm in hac re negari non potest consuetudo Religionum, & Monasteriorum, nec non Priuilegia, & cõstitutiones à Sede Apostolica approbatas, vt affirmant communiter Doctores teste Sanch. *loc. cit. num.* 64.

QVÆSITVM VI.

Vtrum professio Monialis Nouitiæ possit differri.

SVMMARIVM.

1 *Nouitiatus tempore completo, Superiores, quos nouerint Nouitios habiles, ad professionem admittant, sin autem, eijciãt. Sed limita, vt num. 7.*

2 *Professio differri non potest à Superioribus, quando Nouitij habiles inueniuntur.*

3 *Nouitia Monialis ad professionem admitti non debet, nisi legere nouerit.*

4 *Professio differri potest ad arbitriũ pij, & prudentis Prælati, interueniente iusta causa.*

5 *Professio, quibus causis differri possit, & Nouitiatus prorogari.*

6 *A iure antiquo non est recedendum, nisi per nouum.*

8 *Nouitij assensus, an requiratur in prorogatione suæ professionis.*

9 *Professio in Ordine Minorum, & Capuccinorum, quanto tẽpore differri possit.*

1 IN Concilio Tridentino *sess. 25. de Regul. cap. 16.* habentur hæc verba. *Finitotem-*

to tempore Nouitiatus superiores, Nouitios, quos habiles inuenerint ad profitendum admittant, aut è Monasterio eos eijciant.

2 Ex quo infertur, non posse Nouitiorũ Professionem differri, quos Superiores expleto Probationis anno habiles inuenerint, quia vi, tàm iuris communis, quã Tridentini ad Professionem admitti debent, vt probat Galuan. *consil.* 12. *à num.* 1. *vsque ad* 23. & Barthol. de Vecchis *cit. disp.* 11. *dubio* 5. *num.* 4.

3 Notat autem Barbos. *loc. cit. de Iure Eccles. lib.* 1. *cap.* 44. *nu.* 26. Nouitiam Monialem non debere ad Professionem admitti, etiam si omnia requisita habeat, nisi legere nouerit, sicut decisum fuisse, ait, à Sac. Congreg. Card. *in vna Girgen.* 12. *Ianuar.* 1604 Et Eman. Roder. *cit. qq. reg.*

4 *tom.* 3. *q.* 17. *art.* 10. docet, Professionem posse differri ad arbitrium pij, ac prudentis Prælati Superioris, interueniẽte iusta causa etiam vltra annum, vt si non rectè Officium diuinum recitet, si dotem competentem Monasterium adhuc non receperit, ex mente Sacræ Congreg. Cardin. 31. Maij 1597. & Lezana *in sum. cap.* 24. *num.* 41. & Sanch. *loc. cit. lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 21. Hieron. Roder. *loc. cit. resol.* 101.

5 *num.* 53. sicut etiam propter alias causas rationabiles tradunt Nauar. *consil.* 30. *de regul. in nouis*, Lessius *cap.* 41. *dub.* 7. *nu.* 59. Eman. Sà *verb. Religio num.* 3. Mirãd. *in Manual. Prælat. tom.* 1. *q.* 25. *artic.* 11. Sayrus *in flor. decis. tit. de regul. decis.* 35. Barthol. à S. Fausto *in Thes. religios. lib.* 5. *q.* 168. Et præsertim Barthol. de Vecchis *loc. cit. num.* 2. addit, Nouitiatum posse prolongari interueniente iusta, vel rationabili causa, vt si Nouitius rectè non didiscerit, quæ necessariò discenda sunt, vel si non sufficientèr satisfecerit in probatione, vel si quid obstiterit ad rectam bonorum

6 suorum dispositionem; quia à iure antiquo non est recedendum ex Nauarr. *loc. cit.* nisi quatenus per nouum expresè receditur ab eo; sed hoc licitum erat, & in vsu ante Concilium Tridentinum, ergo & nunc licitum est. Tum quia dispositio Concilij Tridentini videtur esse de Nouitijs duntaxàt, quos elapso probationis anno habiles inueniuntur, non verò de illis, qui tunc ob aliquam causam inhabiles cẽsentur, sed probabilis spes habetur, eos moderato temporis interuallo, habiles euasuros, vt si infirmentur poterit prorogari tempus, donec duret spes recuperãdæ sanitatis, &c.

7 Vt elicitur ex declaratione Sacræ Cõgregationis Cardinalium, ad præscriptum Concilij Tridentini *loco cit.* ad illa verba *Superiores Nouitios, &c.* apud eundem Bartholom. de Vecch. *cit.* cuius tenor est; *Hæc verba respiciunt tantùm ad habiles non autem ad inhabiles, & ita ex licentia S. D. N. explicante hunc textum Illustrissimo Card. Carauelanese, censuit Congregatio sub die* 19. *Iulij.* 1570.

8 Si quęras, An in hac probatione desideretur assensus Nouitij. Respondeo hoc supponi à Doctoribus, quia Nouitius toto tempore probationis, perseuerandi, vel reclamandi libertate potitur, ita tradunt Nauar. *loc. cit. consil.* 30. Emanuel Roder. *in sum. p.* 2. *cap.* 8. *num.* 3. Barth. à S. Fausto *loc. cit. q.* 186. Hieron. Roder. *in Compend. qq. Regul. resol.* 101. *num.* 83. Sãchez *loc. cit. num.* 6. & Sayr. *loc. cit.*

9 Qui aduertunt, quòd in Ordine Minorum differri potest professio vsque ad 18. annum, iuxta eorum Regulam, & in Ordine Capuccinorum ad tres, vel quatuor, vel sex menses ad summum, existẽte iusta, & rationabili causa.

QVÆSITVM VII.

An Hermaphroditus possit ad professionem admitti.

SVMMARIVM.

1 *Hermaphroditus Professionem emittens, An teneatur ad obseruantiam trium Votorum.*

2 *Hermaphroditus quando è Monasterio egredi debet.*

3 *Sexu virili præualente, censetur Vir non fœmina, secùs si vterque sexus præualeat.*

Stan-

1 Stante consensu mutuo ad Professionem necessario, si fœmina fingens se esse hominem, & in Monasterio Virorum profiteatur, non teneatur ad Trium Votorum obseruantiam, quæ in professione expressa, voce, & scripto emittuntur; Nã talis Professio irrita est, & nulla, cum ibi, vterque, vel saltem vnus consensus deficere videatur. Ita Sanch. *in præscrip. decal. cap.* 4. *num.* 40. Nauar. *lib.* 1. *conf. in edit.* 1. *tit. de ætat. & qualit. conf.* 8. *num.* 1. Eman. Roder. *tom.* 2. *summ. cap.* 6. Henriq. *lib.* 14. *de Regul. cap.* 8. *num.* 6. qui multas rationes assignant, & præsertim, quia deficit intentio in acceptante; Superior enim intentionem non habuit, personam diuersi sexus admittendi ad Religionem, & consequẽtèr errauit circa subiectũ personæ, cuius error irritat Contractũ. Tum quia *in c. definiuimus* 18. *q.* 2. sic statuitur.

2 Ex quibus Bonacina *loc. cit.* §. 5. duo infert. Primum, eum, qui Monasterium Monialium ingressus fuit, cum ex pudendarum partium aspectu, pro fœmina haberetur, è Monasterio posse, ac recedere debere, si postea virilia prodeant. Secundum est, Hermaphroditum, in quo virilis sexus præualet, in Monasterio Monialium validè profiteri non posse, quia in tali casu iudicandus est secundum magis, & minus potens. Quando autem secundùm magis potens, & minùs potens, quis iudicandus est, semper attẽditur pars magis potẽs, vt *in l. quæritur Hermaphroditus ff. de stat. hominum*; præualens ergo

3 in nostro casu in sexu virili, censeri debet vt homo, non vt fœmina; & si profiteretur in virorum Religione, validè profiteretur, nam re vera est homo; si verò vterque sexus appareat æqualis, in neutra Religione validè ei profiteri licet, quia tã est vir, quàm fœmina; & in dubio standũ est Medicorum iudicio innixo assertioni huiusmodi Hermaphroditi; quòd si petito, & habito Medici consilio, dubium adhuc restat, sexum esse æqualem, præsumendum est; & per consequens Hermaphroditum vbiquè inualidè profiteri, possessio enim stat pro religione, in qua nequã quam admitti consentaneũ non est, priusquàm constet, cuius sit sexus; ita Sanchez *loc. cit. lib.* 5. *cap.* 4. *nu.* 41. Nauar. *de regul. conf.* 47.

DISPVTATIO VII.

De diuersitate status Monialium, aliarumquè Mulierum sub habitu Regulari, siuè Ecclesiastico degentium.

Quæsitum I. De Monialibus Velatis.
Quæsitum II. De Monialibus Conuersis.
Quæsitum III. De Monialibus Tertiarijs, Pinzocheris, Mantellatis, Corrigiatis, & Vrsulinis.
Quæsitum IV. De Canonissis.
Quæsitum V. De Oblatis Mulieribus.
Quæsitum VI. De Mulieribus Pœnitentibus, seu Conuertitis.
Quæsitum VII. De Mulieribus inclusis.
Quæsitum VIII. De Subdiaconissis, Diaconissis, Præsbyterissis, & Episcopissis.
Quæsitum IX. De prohibita Beguinarum secta.
Quæsitum X. De simulata Mulierũ Discalceatarum, seu Minoretarum Religione.
Quæsitum XI. De prætensa Iesuitissarum Congregatione.

QVÆSITVM I.

De Monialibus velatis.

SVMMARIVM.

1 *Moniales à Scriptoribus sacris, varijs vocitantur Nominibus.*

2 Origo

2 *Origo Monialium est antiquissima etiam in veteri Lege.*
3 *Virgines Nobiles prope Hierosolymitanũ templum, vsquè ad Nuptiarum tempus, inclusæ custodiebantur.*
4 *Beatissima Virgo Maria fuit in templo præsentata vsque ad Nubiles annos.*
5 *Maria Virgo omnium Monialium iure optimo dicitur Dux, & Magistra Sãctimonialiũ ad tria Vota Religionis.*
6 *Monialium antiquitas tempore Apostolorum.*
7 *Syriæ, & Egypti antiquæ Moniales, & Monachi.*
8 *Helena Constantini Mater Moniales alebat.*
9 *S. Pachomius Cœnobium fœminarum condidit, eiquè sororem in Abbatissam præfecit.*
10 *S. Macrina magnum Collegium condidit.*
11 *S.S. Flauia, & Valeria, aliæq. Virgines à S. Clemente velamine sacrantur.*
12 *S. Marcellina cum alijs Virginibus à Liberio Papa velatæ fuerunt.*
13 *Virginum priscarum, & recentiarum ingens numerus recensitur.*
14 *Moniales diù à clausura fuerũt absolutæ.*
15 *Moniales paulatim ad clausuræ leges astrictæ fuerunt.*
16 *Ordines, Congregationes, & Militiæ habent Moniales.*

1 Moniales, quæ Contemplatiuæ, ac Cœnobiticæ vitæ statum profitentur, & de quibus hic sermo instituitur, à Scriptoribus sacris, & in Capitularibus multotiès varijs vocitantur nominibus, videlicet, Sanctimoniales, Nonnæ, Nonnanes, Nunnæ, Nunnanes, Monachæ, & Moniales, & à S. Ignatio, se Deo consecrantes, à Cipriano, Deo dicatæ; ab Optato, velatæ Christi sponsæ, à Hieronymo, Christi flammeo consecratæ, ab Ambrosio, velatæ, & sacro velamine tectæ, ab Augustino, Dominicæ, Sanctimoniales, Castimoniales, à Fulgentio, Deo consecratæ, ab alijs, Deo per continentiam dicatæ, sacræ perpetuæ continentiæ sectatrices, virginitatem, seu continentiam professæ.

2 Harum antiquissima extat Institutio, & Origo etiam in lege veteri, nam Canisius *lib. 1. cap. 12. de Beata Virgine* tenet, Mulieres ad ostium tabernaculi excubãtes, de quibus fit mentio Exodi *cap. 38.* virgines, viduasque pias fuisse; Et de ijsdẽ Rabbi Abraham allatus à Barradio ait, erant in Israel mulieres Deum colentes, quæ spræta mundi vanitate, sua specula Domino offerebant, quia non erant illis opus, quæ per singulos dies veniebant ad ostium tabernaculi, vt orarent, & Dei audirent præcepta.

Iudith pietatis, & pudicitiæ laude clarissima vidua, vestes pudoris, & modestię, ac grauitatis plenas induta, cilicio corpus, & inedia affligens in precatorio suæ domus tabernaculo, cum puellis suis (virgines eas putes) clausa morabatur, & Deũ timens, sacris precibus, rerumquè æternarum meditationi dies, noctesquè operam nauabat.

Extra Templi Salomonici loca in illius conclauibus, virgines Deum assiduè colentes degebant, vt ex verbis *lib. 2. Machab. cap. 3.* colligere libet. *Accinctæquè mulieres cilicijs pectus per plateas confluebant, sed & virgines, quæ clausæ erant procurrebant ad Oniam, aliæ autem ad muros, quædam per fenestras aspiciebant, vniuersæ autem protẽdentes manus in cælum, deprecabantur*; quæ virgines, Lyranus, Hugo Cardinalis, & Gorionides eas fuisse putant, quæ in ædibus parentum custodiebantur, at Seranius *in Machabeorum Harmonia lib. 2. cap. 3. & 4.* veriùs putat eę virgines esse, quæ in quodam templi domicilio, in quo etiam viduę pietatem egregiè colentes commorari consueuerant, clausæ continebantur; Vnde nonaginta Cellas in tẽpli circuitu Salomonẽ extruxisse, narrat Iosephus *lib. 8. antiq. c. 3.* & ex eo Cardin. Baronius *in apparatu ad Annales Eccles.* in quibus non solũ fœminę Deo ex voto oblatę, sed aliæ etiã habitare potuerunt.

Annam sanctimonia, & vaticinandi dono celebrẽ viduam, (quam Cyrillus Hierosolymitanus *Cathec. 10.* Monialem religiosissimam vocat) in conclauibus tẽpli

pli cum Virginibus Viduisque Deo inseruientibus, habitasse, multi existimarunt, ex D. Lucæ cap. 2. colligi posse.

3 Docti sacrarum litterarum interpretes apud Lyranum censent, Virgines Nobiles propè Hierosolymitanum Templum vsq. ad nuptiarum tempus inclusas, custoditas fuisse, Quòd & Ioannes Baptista Mantuanus eleganti carmine testatur, dum canit

Mos erat antiquus longū seruatus in æuū,
Aede puellares annos includere sacra,
Aetatemq. Deo teneram primumq. dicare
Virgineæ florē vitæ, & generare pudoris
Ingenui curam, sanctosq. inducere mores.

4 Quo in loco Beata Virgo Maria Deipara tertio ætatis suæ anno fuit præsentata, & vsq. ad nubiles annos, soli Deo vacans, & forma virtutis effecta, degit; vt refert Suarez *tom. 2. in 3. p* D. Thom. *disp. 7. in princip.* vbi Deum, & Angelos suæ puritatis inspectores, & testes venerata est, & quando ad illam Gabriel Angelus à Deo missus Dominicæ Incarnationis Nūcius, accersit, *sola erat in penetralibus, quā nemo virorum videret, solus Angelus reperiret, sola sine comite, sola sine teste.* S. Ambrosius *hom. in Lucam.*

5 Post eius Filium, à quo omne bonum; Virginum Regina, & Magistra, Sactimonialium dux fuit ad Obedientiam, ad Virginitatem, ad Paupertatem seruandam, & ad hominum conspectum euitandum.

Obedientiam enim prætulit, cùm dixit, *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum,* de qua Masellus *lib. 8. cap. 17.* & Canisius *de Beata Virgine lib. 2. cap. 3. & 4.*

Paupertatem adamauit, immò pectore complexa est; de qua S. Bernardus serm. de Natiuit: *Nasciturus Dei Filius elegit, quod molestius est paruulo, & pauperis Matris Filio, quæ vix pannos haberet ad inuoluendum, &c.*

Votum Virginitatis prima omnium Beatissima Maria edidit, vt opinantur S. Bernardus *hom. 2. & 3. in Missus est*, S. Ambros. *de instit. Virginum*, & multi alij; quia propter S. Epiphan. *heresi* 78. notat veteris Ecclesiæ morem fuisse, virginitatē Deo promittere in honorem, & imitationem Beatæ Mariæ, quæ prima sine præcepto, consilio, vel exemplo Virginitatis munus Deo obtulit; & Canisius *loco cit.* ait. *Hanc primam viam inuenit Deipara, & inuentam Adæ filijs Dux, & Magistra demonstrauit, vt in carne vitam Angelicam degant, purumque, ac perpetuū cælibatum voto sancto confirment.*

6 Comprobatur etiam antiquitas Monialium Instituti tempore Apostolorum, nam vt dixi *tom. 1. de Iure Abba. disput. 2. quæst. 10. in prima impressione* S. Marcus erexit Monasteria Monachorum, & Monialium: testimonio Philonis apud Eusebium Cæsarien. *in hist. Eccles. lib. 2. c. 19.* quod confirmatur ab Eminentissimo Baronio *tom. 2. Annal. sub anno* 64.

Et Matthæus in Ethiopia S. Iphigeniam regiam Virginem edoctam, & baptizatam sacro velo cōsecratam multis virginibus plusquam ducentis præfecit; ex Martyrologio Rom. *die 21. Septembris*, & S. Paulus Teclam virginem Sanctissimā Deo dicauit, teste Cassiano *lib. 2. coll. 18. cap. 20.* vbi etiam affirmat S. Martham Christi Domini hospitam, cęnobium Monialium insigne construxisse, & hoc absq. dubio de licentia Apostolorum, quotum legibus Monasticis fuerat munitum. Suarez *tom. 3. de Relig. lib. 3. cap. 4. nu. 12.*

7 Et S. Hieron. *Epist. ad Sabinianum* Monasteriorum Egypti, & Syriæ sacrarum virginum, & viduarum meminit, & *in Epist. ad Eustochium* sermonem facit de Monasterio à S. Paula Romana Bethleem erecto, & etiā apparet ex epithafio eiusdem S. Paulæ plures virgines ex diuersis prouincijs congregasse; & S. Ioan. Chrysost. *hom. 8. in Matth.* loquens de ijsdem Monasterijs Egypti, tàm Monachorum, quàm Mulierum ait, *Si quis nunc ad Egypti veniat solitudines Paradiso prorsum omnem illam æremum videbit digniorem, & innumerabiles Angelorum cœtus; atquè hæc non in viris solùm, verum etiam in fœminis splendore conspicies; Non ita varijs astrorum choris cœlum refulget, vt Egyptus innumeris Monachorum, ac Virginū distinguitur, atque illustratur habitaculis.* Helena Regina Orbis, & Mater Imperij famu-

8 famularum Christi se famulam deputauit, ac sacris Virginibus Hierosolymis epulum præbuit.

9 S. Pachomius Thebaniensis Abbas fœminarum cænobium condidit, quibus so-
10 rorem præfectam dedit; & Macrina soror SS. Gregorij Nisseni, & Basilij Magni virginum collegium rexit, & in virtutibus erudiuit, matrem viduam ad Monasteriũ virginum, quarum dux, & magistra erat, adduxit; Martyrologium Romanum *die 19. Iulij*.

11 Et SS. Flauia, & Domitilla à S. Clemente velamine sacro consecratæ fuerunt; & S. Valeria virginitatem mentis & corporis Deo deuouit.

12 Conspicitur eadem antiquitas ex libro Tertulliani *de velan. virgin.* & S. Cypriani *de habitu virginum* apud Belarmin. *tom. 2. lib. 2. controuerſ. cap. 5.* & Marcellina S. Ambrosij soror à Liberio sacrata alias virgines sibi adiunxit; & S. Austreberta virgo aliquandiù consecrata in paternis ędibus vixit, deinde Monasterium ingressa, tandem fuit pręfecta ex Surio *tom. 1. in mense Februario.*

13 Ingens numerus priscarum Virginum velatarum, & Sanctimonialium ex S. S. Gregorio Theologo, Theodoreto, Ambrosio, & Augustino dignoscitur, apud Victorell. *de Origin. & clauſ. Monial.* nam S. Gregorius tria millia Sanctimonialium alebat, & S. Ambrosius *lib. 3. de Virginibus* ait *discite quantas Alexandrina, totiusquè Orientis, & Africana Ecclesia quotannis sacrare consueuerit virgines pauciores hic homines prodeunt, quàm illic virgines consecrantur*, & S. Augustinus *lib. 30. contra Faustum* dicit, *maiorē penè in Ecclesijs omnibus Virginũ, quàm Mulierum, haberi numerositatem*; & Theodoretus ait *Multa vitā amplexæ sunt solitariam, partim autem viuere amarunt cum pluribus, adeò vt ducentæ quinquaginta, & plures simul viuant, &c.* Et Antinoi Egypti Vrbe duodecim erant Sanctimonialiũ cęnobia. Ad Nili ripam sub S. Pachomij disciplina in Monasterio Thebensi quadringētæ Monachæ degebāt, & sexdecim millia cœnobia Virginum, quorũ singulis præerant Abbatissæ, iam militasse sub regula Sanctissimi Patriarchæ Monachorum Benedicti, fatentur Historiæ Casinenses. Tandē anno 1634. in Minorum obseruātium Ordine, in Comitijs Generalibus in Hispania habitis quindecim millia Monialium Cænobia recensita fuerunt, teste Victorell. *loc. cit.*

14 Status huiusmodi Monialiũ in Dei Ecclesia antiquus, vt visum est, diù à clausuræ iugo fuit absolutus, & Moniales miris, ac diuersis modis, & locis degebant.

15 At sacræ clausuræ leges paulatim diuersi Sũmi Pontifices illis tradiderunt, & pręcipuè Bonifac. VIII. qui, dum legibus clausuræ Moniales astrinxit, ac Episcopis, & Regularibus tamquā custodibus præfixit Monasteria, nonnulla proprijs diœcesanis, alia Capitulis Ecclesiarum, multa Prælatis Regularibus, & sæcularibus assignauit; ideò præter cænobia Episcopis
16 subiecta militant etiam in fere omnibus antiquis Ordinibus, Congregationibus, & Militijs Moniales quarum Monasteriorum origo nequaquam recenseri potest, cum illa multiplicata sint supra numerum, & quasi dicam præ multitudine numerari non possunt, ad instar stellarum cœli, in quibus Virgines summo Regi sponso in luce Virginitatis, & Castitatis deseruiunt de iure igitur earum, sicut, & de omnium Mulierum diuersitate in præsenti disputatione loquimur.

QVÆSITVM II.

De Monialibus Conuersis.

SVMMARIVM.

1 *Moniales Conuerſæ, tacitè, vel expreſsè profeſſæ perpetuam Clauſuram ſeruare, tenentur.*

2 *Tertiarijs clauſura debet ſuaderi, & ſi renuerint, alias ad habitum recipere nequeunt.*

3 *Conuerſæ non profeſſæ, nec profiteri volentes, dimiſſo habitu, domum reuertātur, nec aliæ recipiantur, niſi profiteātur, & clauſuram obſeruent.*

4 *Conuersæ admittendæ sunt ad habitum Regularē, quatenùs seruentur ea, quæ in alijs Monialibus obseruari solent.*

5 *Conuersæ in partibus Hispaniæ, ex antiqua consuetudine ad religionem recipiuntur.*

6 *Conuersæ recipi debent in Monasterijs, vt rerum temporalium curam habeāt, & num.8.*

7 *Conuersæ, quæ* Beatæ *Hispanico sermone nuncupantur, non sunt admittendæ ad habitum regularem, nec ad professionem, & num.13.*

9 *In Conuersis intra, vel supra numerum recipiendis, eadem prorsus, quæ in receptione aliarum Monialium, obseruanda sunt.*

10 *Moniales* S. Claræ *regularitèr Conuersas non habent.*

11 *Conuersæ nullo modo exeant ad effectum aperiendi, vel claudendi ianuam Monasterij.*

12 *Conuersæ seu seruitrices, quæ ad quæstuādum egrediuntur, quas conditiones habere debeant* ex Sac. Congregatione.

14 *Monasteria Monialium, quæ non egent, cessent à quæstu.*

15 *Monasterium si aliundè sustentari potest, non mittat Conuersas ad quæstuandū.*

16 *Moniales, quæ manuteneri non possunt sine quæstu, non recipiant Puellas in educationem neque ad habitum.*

1 PIus V. in Constit. quæ incipit *Circa pastoralis*, decernit, quod Moniales Religionem professæ tacitè, vel expressè, quamuis Conuersæ sint, seruent perpetuā Clausuram in omnibus Monasterijs, etiam si forsitan in aliquibus nunquam antea
2 viguerit, & quod Tertiariæ, si solemne votum emiserunt, per Ordinarios eadem Clausura illis suadeatur; & volentes sine Professione, & Clausura viuere, nullam aliam Monialem deinceps in sua Congregatione recipere possunt, & tandem statuit, quod nullæ aliæ Conuersæ recipiantur.

3 Gregorius XIII. in Constit. quæ incipit *Deo sacris* de qua infra, decreuit, quod Conuersæ non professæ, nec profiteri volentes, dimisso habitu, domum remittantur, nec aliæ in futurum recipiantur, nisi Professionem sint suo tempore emissuræ, & sub perpetua Clausura mansuræ; Quæ Constitutiones etiam si inter se contrariæ videantur, tamen Eman. Roder. *tom. 1.qq. regul. q.*45. *art.* 4. Et Mirand. *de sacr. Monial.q.*1.*art.*6. illas conciliāt affirmantes, non esse mentem DD. Summorū Pontif. vt in Monasterijs Moniales Con-
4 uersæ non admittantur, dummodò vnà cum alijs Monialibus, seruatis seruandis, recipiantur. Idem affirmat Sanch. *in præcept.decal.lib.6. cap.*15. *num.* 59. dicens, quod nimis rigidum videretur, si dicti Sūmi Pontifices receptionem Monialium Conuersarum omninò prohiberent, occluderetur namquè via multis honestis fœminis Religiosam Vitam optantibus profiteri; quia cum aliquę fœminę dote necessaria careant, intra Monialium Monasteria non admittuntur, vt Choro & diuinis Officijs incumbant, sicut quæ sufficientem dotem præstant, ideò Nauar. *in cap.statuimus* 19.*q.* 3. ab omnibus refutatur, & præsertim à Sanch. *loc. cit.* & Emanuel Roderic. *cit.* qui dicunt, Nauarr. allucinatum esse in supradictarum Bullarum explicatione, cum non sit credibile Summos Pontifices, rationabilitèr in omnibus procedentes, Conuersarum receptionem prohibere, voluisse, quæ ab initio admissæ fuerunt ad Religionem; Innocentius enim Quartus Regulæ Sanctæ Claræ Confirmator, & Vrbanus IIII. secundæ Regulæ S.Claræ auctor, Conuersas admittunt inter Moniales, vt easdem Regulas legentibus, perspicuum est; Miranda insuper co-
5 natur ostendere in partibus Hispaniarum hodie obseruari, quod Moniales Conuersæ ex antiqua consuetudine recipiantur, quæ etiam obtinuit, vt vbi Monialium Monasteria exrant, Conuersæ recipiātur; idem notant Sanchez *loc. cit.* & Bonac. *de clausur.q.*1.*punct.*9. *num.* 16. Eman. Roder. *loc.cit.art.*4. Suar. *de Relig.tom.*4. *lib.* 1.*cap.*8. dicentes, quod Viri Conuersi in Virorum Religiones admittuntur, vt rerū temporalium curam gerant, ita in Monialium Monasterijs rationi consentaneū est

6 est, quod Conuersæ, quæ temporalibus incumbant, recipiantur.

Hinc Mirand. *loc. cit. concl.* 1. & Greg. Polacc. *par.* 2. *epidim. vacat. cap.* 3. *num.* 1. & Eman. Roder. *cit.* meritò colligunt prædictos Summos Pontif. in præfatis cō stitut. statuisse, Conuersas, aut Moniales, quæ Hispanico sermone *Donadas*, vel *Bea*-
7 *tas*, & nostro idiomate *Pinzochere*, nuncupantur, nec ad habitum, neque à fortiori ad professionem admitti intra Monasteria Monialium, nec quæ ad eleemosynas petendas necessariæ forēt, aut quæ ad Clausuram obligari noluerunt, sed extra in domibus Monasterio contiguis degere, quia verè Religiosæ non sunt.

8 Conuersæ verò, quæ propriè Religiosæ sunt, & omnia requisita, in sequenti Constitutione Gregorij XIII. multotiès in hoc opere citata, contenta, retinent, admittendæ sunt.

DEo sacris virginibus, quæ contemptis illecebris sæculi, diuinis se obsequijs manciparunt, æquissimum est præcipua quadam a nobis ac singulari sollicitudine prouideri, tum vt ab eis omnia, quæ sanctū ipsarum propositum impedire posset; remouantur, tum etiam vt eis in cultu Dei casta ac Religiosæ permanentibus, quæ ad victum necessaria sunt, subministrentur. Et quidem post Sacri Concilij Tridentini decretū, quo constitutio fel. recor. Bonifacij Papæ viij. prædecessoris nostri, quæ incipit Periculoso, *renouatur, prohibēs ne aut ipsis Monialibus ex Monasterijs suis egredi, aut vlli cuiuscunque sexus, aut ordinis persona ad eas ingredi liceat, Et præterea vniuersis Episcopis præcipitur, vt in omnibus Monasterijs sibi subiectis, in alijs verò Sedis Apostolicæ auctoritate clausurā sanctimonialium, vbi violata diligenter restitui, vbi verò inuiolata, conseruari, maximè procurent. Piæ memoriæ Pius Papa V. etiam prædecessor noster victui quoque, & necessitatibus ipsarum prospicere cupiens, eum superiora illa approbasset, atque innouasset, eademque omnia etiam in Monialibus quarumcunque Militiarum etiam Hierosolymitanæ omnibusque alijs tacitè vel expressè Religionem professis, quocunque nomine censerentur, locum habere decreuisset; ne illæ quicquam detrimenti in necessitatibus suis hac occasione paterentur, etiam præcepit locorum ordinarijs, & superioribus earum vt fidelium eleemosynas per Cōuersas non professas, vel professas quidem, sed ætatis saltem quadraginta annorum, & iam pridem Conuersas, quæ in domibus, cōtiguis extra tamen Monasteriū degerent, colligendas curarent; ita tamen vt prædictæ Conuersæ neq. clausuram aliarum Monialium, nisi in casibus permissis ingrederentur, nec ex illis ipsis habitationibus suis ad tales eleemosynas colligendas sine permissu ordinariorum, aut superiorum suorum exire possent. Quod sine hoc quidem sufficere videretur, idem Pius prædecessor mandauit ipsis ordinarijs & superioribus, vt negocium darent aliquibus personis pijs tales eleemosynas colligendi aliaque arbitratu suo prospicerent, quæ ad subleuandam Monialium inopiam expedire iudicarent. Cum autem, sicut accepimus, multæ Moniales, etiam quæ Tertiariæ vocantur, sub solemni religionis voto, perpetuaq. clausura degentes, aliæque talibus literis comprehensæ, & in ipsa clausura permanentes multis præterea ad se sustentandas necessarijs egeant, neque vsque ad hoc tempus vllo sufficienti remedio earum necessitatibus subuentum sit: Quin etiam aliæ Tertiariæ citrà vllum solemne hucusque votum viuāt, quæ ad suas suorumue domos neutiquam rediturae essent, sed sub solemni religionis voto, & clausura prædictis permanerent, si earum congruæ sustentationi prouideretur, Nos, qui illas necessarijs rebus destitui nolumus, certioresque facti sumus in multis ciuitatibus, oppidis, villis, aut alijs locis tā in Ecclesijs, & Monasterijs, quàm Hospitalibus, Collegijs, Confraternitatibus, & alijs locis pijs, etiam quæ à priuatis hominibus, tùm Ecclesiasticis, tùm Laicis multas ac diuersas eleemosynas Christi pauperibus erogari, Considerantes in eiusmodi personas, vel in primis exercendam esse charitatem, quæ voluntaria paupertate suscepta ab omni hominum commercio segregatæ Deo seruiunt, & assiduis precibus, iram ipsius ob peccata conceptam, a Christiano populo*

pulo deprecantur, illud quoque cogitantes, si eis ad tales eleemosynas petendas ad loca prædicta conferre se liceret, vix fore, vt prædicta Monasteria, Ecclesiæ loca, ac personæ eis singulis non tantum saltem tribuerêt, quantum singulis alijs pauperibus eodem concurrêtibus solent, vniuerso illi Deo deuotarum mulierum generi de opportunæ ac sufficientis subuentionis auxilio prouidere cupientes, De nobis attributæ potestatis plenitudine statuimus, & ordinamus, vt omnes, & quicunq. Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, Episcopi, & alij Ecclesiarũ Prælati, necnon Abbates, Priores, Præpositi, & alij Ecclesias Patriarchales, Primatiales, Metropolitanas, Cathedrales, & alias Ecclesias, necnon Monasteria, Prioratus, Præposituras, Canonicatus, Præbendas, dignitates, personatus, administrationes, officia, cæteraq. beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura, secularia, & Sancti Benedicti, Sancti Augustini, Cistercien. Cluniacen. Præmostraten. Cartusien. Camaldulen. Sancti Basilij, Cassinen. aliàs Sanctæ Iustinæ, Montis Oliueti, Sancti Saluatoris, ac Lateranen. & Cruciferorum, seu Fratrum Sancti Hieronymi, necnon Prædicatorum, Minorum, Minimorum, & Carmelitarum, Eremitarum eiusdem Sancti Augustini, Seruorum beatæ Mariæ Sanctæ Claræ, & quorumcumque aliorum tàm virorum, quàm mulierum etiam Mendicantium Ordinum, & Congregationum, & Militiarum regularia, etiam de iure patronatus laicorum etiam nobilium Ducum, Regum, & aliorum Principum ex-stentia in titulum, commêdam, administrationem, & alias quomodocunque obtinentes, necnô Rectores, Gubernatores, Confratres, Administratores, ceteriq. omnes, qui ratione illorum, necnon Capitulorum, Conuentuum, Mensarum, Hospitalium etiam Laicorum, & per Laicos administrari solitorum, Christifidelium Confraternitatum, Scholarum, Collegiorum, ac aliorum piorum locorum quocunque nomine nuncupatorum, & in quibusuis mundi partibus consistentium, quæ singulis annis, mensibus, hebdomadis, vel diebus ex Ecclesiarum, Monasteriorũ, Prioratuum, Officiorum, dignitatum, & beneficiorum, ac Congregationum, Hospitalium, Confraternitatum, Scholarum, Collegiorum, piorum, & aliorum locorum prædictorum fructibus, redditibus, & prouentibus pauperibus Christi aliquas eleemosynas in pane, frumento, farina, vino, edulijs, pecunia, seu alijs ad victum vel vestitum pertinentibus, etiã ad supplicationẽ & preces & per cedulas & bolettina, aut alias distribuere, & elargiri ab immemorabili tẽpore consueuerunt, aut alio quocunq. iure teneantur ex dictis fructibus, redditibus, & prouentibus, & quoad Hospitalia prædicta ex ijs, quæ seruata in illis actuali hospitalitate supersunt, seu supererint, necnon quæcunq. personæ particulares etiam laicæ, vel vniuersitates etiam laicorum, quæ testamẽto, vltima voluntate, vel alia dispositione, etiam inter viuos, aliquas tales eleemosynas facere tenentur, dimidium partem omniũ, & quarumcunque eleemosynarum, & largitionum huiusmodi quocunque nomine nũcupatarum, quocunq. tempore, & modo distributi solitarum, etiam si speciali nota digna, & secundum pias defunctorum, aut aliorum voluntates sub certa forma ab eis in testamento, vel alia quacunq. dispositione distribuendæ sint, dummodo non incertas personas, nec ad certos vsus pios alios, quam victus, & alimenta pauperum distribuantur, quibuslibet prædictarum Monialium etiam Tertiariarum sub solemni Religionis voto, & perpetua clausura de cætero viuentibus, & in terris & locis quorum pauperibus huiusmodi eleemosynæ distribuuntur, consistentibus, vere, realiter, & cum effectu, & absq. vlla eleemosynarum & largitionum huiusmodi petitione, exactione, & conquisitione, aut alia desuper à nobis expectata iussione, aut mentis nostræ declaratione, ac quibusuis mora, subterfugio, ac exceptione cessantibus, & eiectis, dare atque distribuere omnino teneantur, & quam dimidiam partem nos illis applicamus. Vt autem præmissa omnia cum charitate, & pietate procedant, & efficaciter suum effectum sortiantur, vniuersis & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis & alijs locorum ordinarijs per Apostolica scripta mandamus, vt quisque

per

per se, vel alium, seu alios ad præsentium executionem in suis ciuitat bus, & diœcesibus procedens, ab Ecclesijs, Monasterijs, Hospitalibus, Confraternitatibus, Scholijs, Collegijs, locis, & Ecclesiasticis, ac laicis personis prædictis, etiam quomodolibet exeptis, dimidium eleemosynarum huiusmodi exigant, ac proportione, vt ordinarijs ipsis locorum æquum esse videbitur, singulis pauperum Monialium, etiam Tertiariarum monasterijs huiusmodi suarum ciuitatum, & diœcesum, etiam si alijs superioribus subiectæ sint, cum effectu distribuant. Nos enim eisdem locorum Ordinarijs, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegatis, ac cuilibet illorum, tam per se, quàm alium, vel alios præmissa faciendi, ac etiam contradictores quoslibet & rebelles per pœnas pecuniarias eorundem Ordinariorum, & cuiuslibet illorum arbitrio infligendas, & applicandas, ac in subsidium, sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris & facti remedia, quacunque appellatione postposita respectiue compescendi, auxiliumque brachij sæcularis inuocandi, aliaque in præmissis, & circa ea necessaria, & opportuna faciendi, gerendi, mandandi, & exequendi, plenam & liberam facultatem, & auctoritatem concedimus, & impartimur. Insuper, quia valde rationi consonum est, vt etiam ij, qui ipsis Monialibus, etiam Tertiarijs indigentibus præfatis consanguinitate aliqua sunt coniuncti, aliquod in præmissis subsidium conferant, cum ratio sanguinis, & debitum charitatis, & honestatis id expostulet, singulis locorum Ordinarijs committimus, vt omni eos officio, & diligentia monere, eisque persuadere studeant, parentes vero, & fratres, ac alios, ad quos illas, si in sæculo permansissent, dotare pertinebat, vel ad quos bona, & successiones deuenerunt, & qui si eas nuptui tradidissent, multo amplius, quàm ingredientibus monasterium dedissent, vel qui si eas nunc domi retinerent, vel si ad illorum domos redirent, eas alere tenerentur, quibuscunque vijs ipsis beneuisis inducant, vt Monialibus, etiam Tertiarijs prædictis iuxta eorum facultates charitatiuè subueniant, scituri id sibi etiam ad animarum salutem plurimum profuturum. Cæterum, quod attinet ad Conuersas professas, quas prædictus Pius prædecessor per prædictas literas sub certis conditionibus ibi contentis permisit posse manere extra monasteria pro colligendis eleemosynis, eisdem locorum Ordinarijs iniungimus, vt quibus monasterijs prædictarum Monialium quotidianis laboribus computatis, supradicta, vel alia qualibet ratione sufficienti subuentione, & sustentatione prouisum esse cognouerint, easdem Conuersas sub eadem clausura, cum alijs Monialibus reducant, neque à suis Monasterijs amplius exire permittant, Conuersas verò non professas, & profiteri nolentes, dimisso habitu domum remittant, neque alias in futurũ, nisi professionem suo tempore emissuras, atque sub perpetua clausura mãsuras in monasteria huiusmodi recipi permittatur. Quod autem idem Pius prædecessor statuit de cætero, nullas alias Conuersas professas recipi amplius, etiam de consensu suorum superiorum posse, ita esse intelligendũ declaramus, præter illas Cõuersas, quæ extra monasterium in domibus contiguis degerent. Eleemosynarum verò prædictarum contributionem, & applicationem durare, & valere decernimus, ac suos effectus ad plenum sortiri debere, donec numerus Monialium etiam Tertiariarum huiusmodi (quem per ipsos locorum Ordinarios, etiam in Monasterijs ab eorum cura, & regimine quomodocunque exemptis, cum illarum superiorum interuentu stabiliri, & ordinari, neque supra illum numerum alias recipi posse: etiam de consensu superiorum suorum, volumus, & mandamus) ita imminutus fuerit, vt reliquæ Moniales, & Tertiariæ ex proprijs redditibus monasteriorum ipsorum, vel consuetis eleemosynis se commodè sustentare queant: super quo eorundem Ordinariorum conscientiam oneramus; ita tamen, vt decedentibus singulis ex tribus, earundem Monialium partibus, tertia quoque earundem eleemosynarum partis distributio, & sic successiuè in totum extinguatur, atque in pristinum statum sub debitis, aut solitis oneribus reuertantur, & remaneant.

Declaramus præterea nullis monialibus etiam Tertiarijs licere habere ostium, per quod ex monasterio introiri possit ipsarum monialium Ecclesiam exteriorem, in quam sæcularibus ad missas & diuina officia patere solet accessus, sed omnino muro obstruẽdum: neque itidem licere monialibus etiam Tertiarijs egredi à ianua monasterij, quæ est pro clausura ipsius monasterij etiam ad claudendum aliam vlteriorem ianuam, qua patere solet aditus sæcularibus venientibus vel ad rotã, vel ad crates, seu loca colloquijs destinata, quæ vulgo parlatoria vocantur, vel ad pulsandum ipsam ianuam clausuræ, quæ loca, cum saltem pro causis prædictis patere soleant sæcularibus, extra clausuram censeri debent, etiam quo tempore clausa sunt. Insuper quoscunque Dominos & Magistratus temporales in Domino hortamur, monemus, & requirimus, vt ad omnem ipsorum Ordinariorum, aut alicuius ipsorum petitionem, vel simplicem requisitionem illis in præmissis assistentes omnem opportunum fauorem, & auxilium præstent, & exibeant. Ipsis deniq. Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum ordinarijs Præcipimus, & mãdamus, vt has præsentes nostras literas (quarum transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica cõstitutæ munitis eandem vbiq. fidem in iudicio & extra adhiberi debere volumus, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibita vel ostensæ) singuli in sua ciuitate & diœcesi publicent, ac publicari, easq. iuxta earum continẽtiam, & tenorem vnà cum prædictis ac alijs prædicti Pij V. & aliorũ prædecessorem nostrorum literis, & constitutionibus, & iussionibus pro integra clausuræ instauratione, custodia, & firmitate editis inuiolabiliter obseruent, & obseruari faciant. Non obstantibus testatorum, & aliorum voluntatibus, ac fundationibus, & Bonifacij prædicti de vna, & Concilij generalis de duabus, non tamen tribus dietis, ac quibusuis alijs Apostolicis, necnõ in prouincialibus & Synodalibus Concilijs editis specialibus vel generalibus constitutionibus, & ordinationibus, ac quibusuis ecclesiarum, monasteriorum, & aliorum ordinũ, Hospitalium, Militiarum, Confraternitatum, Collegiorũ, & aliorum piorum locorũ prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus priuilegijs quoque, indultis, exemptionibus, libertatibus, gratijs, & literis Apostolicis ecclesijs, monasterijs, & ordinibus Hospitalibus, Cõfraternitatibus, Collegijs, & pijs locis, ac eorũ superioribus & personis sub quibuscunq. tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarũ derogatorijs, alijsq. efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusq. & alijs decretis in genere vel in specie ac alias quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis, & pluries innouatis, etiam si in eis caueatur expresse, quòd illis nisi sub certa inibi expressa forma, aut alias derogari non possit: Quibus omnibus & singulis, etiam si de illis eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus, pro plenè, & sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter, & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque: aut si supradictis vel quibusuis alijs ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ ordinationis, statuti, applicationis, concessionis, impartitionis, commissionis, iniũctionis, declarationum, decreti, voluntatis, onerationis, hortationis, monitionis, requisitionis præcepti, mandatorum, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud sanctum Petrum Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo

ßimo secundo, Tertio Kal. Ianuarij, Pontif. Nostri Anno primo.

9 In Monialibus ergo Côuersis recipiêdis, & admittendis, tàm quoad receptionem, quàm quoad professionem omnia obseruari debent, quæ supra in disputatione pro Nouitijs Monialibus intra numerum, dicta sunt, & eadem praxis pro illis, quæ pro alijs Monialibus obseruatur, omninò adhibenda est; ex Sac. Congreg. Cardin. teste Barbos. *de iure Eccles. lib. 1. cap. 44. num. 40.*

Pro Conuersis verò supernumerarijs insuper aduertendum est, quod Puella sit virgo, prædita qualitatibus necessarijs, capitulariter, votisquè secretis Moniali û admittatur, & soluat dotem duplicatam à Conuersis persolui solitam, ac tempore debito professionem emittat, ex eadem Sacra Congregatione.

10 Non ignoro Moniales Sanctæ Claræ regulariter Conuersas non habere, ex decreto Sacræ Congregationis in vna Tarentina 12. Aprilis, & in vna Fulignen. 22. Nouembr. 1619. quapropter eadem Sacra Congregatio rescribens Archiepiscopo Olixbonen. dixit, quod prohibitio Monialibus Franciscanis facta de non recipiendis Conuersis, intelligitur de Monialibus primam regulam obseruantibus, & ideò Abbatissæ, & Monialibus S. Claræ Terræ Grottharum diœces. Tarent. supplicantibus pro facultate retinendi Conuersas, vel ancillas laicas; Sacr. Congreg. respondit, vt supra, quod Moniales Sanctæ Claræ regulariter non habent Conuersas. Ita Barbos. *de iur. Eccles. cit. lib. 1. cap. 44. num. 43.*

11 Nullo modo permitti debet, quod Côuersæ exeant è Monasterio, aut videri se sinant ad effectû claudendi, vel aperiendi ianuam Monasterij, sed id muneris alteri extra clausuram degenti committatur; ex eadem Sacr. Congreg. Cardin. per Barb. *loc. cit. num. 44.*

12 Notādum tamen, quod licèt Conuersæ teneantur legibus Clausuræ, ita vt neque possint exire adorandum Altare in Ecclesia exteriori, vt declarauit eadem Sac. Congreg. 27. Octobr. 1592. ex Gauanto *in Man. Episc. verbo Monialium Clausura à num.* 18. nihilominùs possunt Moniales seruitrices, siue Conuersę pro questu, & ad eleemosynas colligendas egredi, quæ tamen binę incedere debēt, nec ab inuicem separari, dum necessariā pro Monialibus stipem colligunt, neque plures, quàm octo probatæ vitæ, non pulchræ excedentes singulæ 40. annos, mittantur, neque pernoctare debent, ex eadē Sac. Congreg. 14. *Aprilis* 1615. & 15. *Septembris* 1603. ex eodem Gauant. *cit.* nisi in casu necessitatis, & tunc in ædibus proximiorum consanguineorum, aut aliarum piarum matronarum; ex eadem Sac. Congreg. *in vna Bonon. ann.* 1593. & maximè extra oppida, in quibus Monasteria adessent, nisi de Episcopi & Ordinarij licentia, & tunc simul dormiant; de quibus satis in Constit. superiùs relata, & in Bulla Pij V. quæ incipit *Circa Pastoralis.*

13 Si deinde non egeant, cessent à questu; sic decreuit dicta Sacra Congregatio 14. *April.* 1615. ideò tunc temporis rarò côtigere potest, vt Moniales Conuersæ iustam teneant causā eleemosynas petendi, stante prædicta Constitutione Gregorij XIII. in qua necessitatibus Monasteriorû Monialium in quacunque Mundi parte existentium, prouidè occurritur; qua propter Sacra Congregatio Cardinal. *in Bo-*

14 *nonien. cit. ann.* 1593. censuit, *Moniales Monasteriorum, quamquam ab immemorabili tempore, Conuersas ad quæstuandum transmittere solitas, constito, illas ex Monasteriorum redditibus sustentari posse, dicta immemorabili non obstante, imposterum ad quæstuandum, aut ad quodlibet aliud negocium peragendum, Conuersas extra Monasterium, mittere non posse*, ex Barbos. *loc. cit. num.* 46. qui immò *nu.* 47. addit, eandem Sacr. Congregationē *in vna Bonon.* 14. *Aprilis* 1615. decreuisse, *In Monasterijs, quæ nisi dictas Conuer-*

15 *sas ad quæstuandum mittant, manuteneri non possunt, deinceps Puellis Monasticum habitum non tradi, nec educationis causa eas in illis intraduci posse absque Sedis Apostolicæ speciali licentia.*

Ex quibus conciliantur Constitutiones

nes elatæ initio huius Quæsiti, quæ aliàs cōtrariæ videbantur, vt ait Mirand *loc. cit.* Nā quando in illis denegari videtur, Cōuersas in Monasterijs recipi, & ad Professionem admitti, intelligitur de d. *Donad s* vel *Beat s* aut *P nzocheris*, quæ cum non sint verę religiosæ, vt diximus, non sunt ad Clausuram admittendæ; Quando verò idipsum conceditur, intelligitur de Conuersis, quæ hispanico sermone appellantur *Sargentes*, quæ verè sunt religiosæ, & ad Clausuram adstrictæ; & sic apparet, quid respondendum sit Nauar. *loc. cit.* dū asserit se Gregorium XIII. consuluisse circa prædictas Conuersas, & eum respondisse, mentem Pij V. fuisse, quam verba ipsa indicant, nempè, ne vllæ Conuersæ posthàc recipiantur, & solas expressisse Conuersas, quæ in domibus Monasterio contiguis ad petendam stipem manere debebent.

QVÆSITVM III.

De Monialibus Tertiarijs, Pinzocheris, Mantellatis, Corrigiatis, & Vrsulinis.

SVMMARIVM.

1 *Tertiariarum nomine, quæ Mulieres veniant.*
2 *Tertiariæ in quotuplic sint d fferentia.*
3 *Tertiariæ in Ital a vocantur etiam Pinzocheræ, Mantellatæ, & Corrigiatæ.*
4 *Tertiar æ, quæ non sunt verè religiosæ nō possunt Puellas ad habitum recipere, nec manere in communitate, nec gaudere immunitate Ecclesiastica, neque alijs gratijs potiri, & num. 6.*
5 *Tertiariæ, non veræ religiosæ, non possunt habere Ecclesias, neque Capellas pro officijs persoluend s.*
7 *Tertiariarum conditiones, vt ad habitum recipiantur, & earum sepultura, & subiectiones.*
8 *Tertiariarum Priuilegia, Indulgentiæ, & immunitates.*

1 Svb nomine Monialium Tertiariarum veniunt omnes sorores, & Moniales Terriariæ Religionum, quæ teste Mirand. *loc. c t q. 36 art. 7.* sunt in triplici differentia, & per Hier. Roder. *in comp. qq. loc. cit.*
2 *resol. 131. num. 1.* reducuntur ad duplicem statum; videlicèt, aut sunt Moniales in Congregatione viuentes, & tria Vota essentialia emittentes sub proprio Prælato, & propria regula; vel sunt Tertiariæ viuentes extra Congregationem in proprijs domibus, tria essentialia Vota non emittentes.

Si de primis loquamur, quæ verè, & propriè Religiosæ sunt; certum est in earum receptione, & Professione, omnia obseruāri debere, quę pro alijs Monialibus, supra docuimus.

3 Si verò de Tertiarijs secundi generis loquamur, quæ in Italia nuncupantur Pinzocheræ, vel Mantellatę, eo quod Mantellum cinericei coloris defetūt, vel Corrigiatæ quatenus Corrigiam S. Augustini cingunt, ex Corduba *in annot. Priul. mend c. verb. M on ales,* & quæ extra Cōgregationem degunt, nec solemnitèr profiteri volunt, ne Clausuram obseruare coganrur;

4 Dicendum est tales Tertiarias non esse verè Religiosas, nec posse communitèr viuere, nec Puellas Nouitias ad habitum recipere, nec seipsas Religiosas esse, fateri, *ex cap. vnic. de Relig. domibus in sexto,* de quibus etiam fit mentio in Bulla Pij V. *Circa Pastoral s* supra cit. Et Miranda *de Sac. Mon. q. 1. art. 4. concl. 6.* ait per Sixtū IV. huiusmodi Tertiarijs omnia supradicta prohiberi, vt colligitur *in Monum. ord. prima impress. fol. 32. & in Comp. priu. ver. Tertiariæ,* & licèt ibi loquatur Miranda de Tertiarijs Fratrum Minorum S. Francisci, eadem tamen doctrina est de Tertiarijs cuiuscunque Ordinis iuxta dictum *capit. vnic.* & Bullam supradictam Pij V. Ideo Piacen. *in Praxi Ep sc. par. 2. cap. 3. num. 52.* tractans de Tertiarijs iuxta ea quę diximus, indistinctè loquitur, dum affirmat illis prohibitum esse à Sac. Congreg. Cardinal. *in vna Lucen. ann. 1595. die 22. Ianuar.* vt in Communitate maneant, nisi professionem emittant, nec gaudeant immunitate Ecclesiastica, si in domibus priuatis

uatis habitent, & teneri in Paſchate, & in Morte à proprio Parocho Sacramenta recipere, *in vna Roſſaten.* 11. *Septembr.* 1574. teſte eodem Piaceſ.*loc.cit.*

Tertiariarũ huiuſmodi cura, Ordinario commiſſa eſt; vnde Miranda *de ſac. Monial. cit.q.2. art.4. concl.* 6. manifeſtè docet, Tertiarijs ſui Ordinis, quæ ſolemnitèr profiteri nolunt, ne ad Clauſuram cogantur; omnia prohibita eſſe, quæ initio retulimus; Et Moniales Tertiariæ, quæ non ſubſunt fratrum Minorum obedientiæ, quantùm ad ſpiritualia, ordinarijs locorum ſubduntur; quantùm verò ad ciuilia, vel criminalia, Iudicibus ſæcularibus, ſicut aliæ fœminæ ſæculares, quia re vera non ſunt religioſæ, nec Priuilegio fori potiuntur; nec Canone *Si quis ſuadente*; quod etiam affirmant Suarez *de cẽſuris diſp.22. ſect.* 1. *num.* 28. Ioann. de la Cruz *de ſtat. relig. lib.1. cap.2. dub.3. concl.* 2. Hieron. Roder. *loco cit. nu.9.* & Sellius *in ſelect. canon. cap.* 8. *num.* 3. qui refert per Sac. Congreg. Epiſcop. *in Piſtorien.* 20. *Decembr.* 1616. hoc deciſum fuiſſe.

5 Similiter non poſſunt habere proprias Eccleſias, neque Capellas, vbi Miſſæ ſacrificium offeratur, & Sacramentum Eucharıſtię reſeruetur, & diuina officia perſoluantur; ex Sac. Congreg. Cardin. teſte Gauant. *in man. Epiſcop. verb. Euchariſtia num.* 3. nec à ſolutione decimarum ſunt exemptæ, nec ordinum, quorum ſe eſſe Religioſas fatentur, priuilegijs gaudent.

6 Vt autem aliquibus Priuilegijs inſignitæ ſint, neceſſarium eſt illa de nouo à Sede Apoſtolica obtineri, ſicut Moniales S. Vrſulæ Salmaticen. obtinuiſſe, docet Hieron. Rodet. *loc. cit. num.* 10.

Ex quibus ſatis conſtat prædictas Tertiarias non gaudere gratijs religionum; & præſertim, dum hæc ſcriberem peruenit ad manus meas decretum Sacræ Cõgregat. Cardin. *in Piſtorien.* 20. *Decembr.* 1616. relatum à Sellio *loc. cit. nu.* 14. *cap.* 4. quod non fruuntur priuilegio confitendi ſe Sacerdotibus regularibus proprijs ordinis à prælato regulari deputatis, ſicut poterant ante Bullam Gregorij XV. de exemptorum Priuilegijs, illę, quæ verę ſunt Moniales Regularibus ſubiectæ.

Nec ad inſtar aliarum Monialium verè Religioſarum, debent prædictarum Tertiariarum volũtates ab Epiſcopo, ſeu Ordinario loci, explorari; per decretum pariter Sacræ Congreg. Card. *ſub die* 8. *Nouembris* 1620. ex Sellio *loco cit. cap.* 35. *num.* 20.

7 Licebit tamen ſuperioribus Regularibus recipere Mulieres ad habitũ Tertiariarum, quatenus, ſuperiores ſint ſuffulti facultate ſufficienti à Sede Apoſtolica (Capucinis exceptis) atque ad ipſos veſtiendi eas officium pertinet, dummodò probatę vitę, ac moribus preditę ſint, ac in quadraginta annorum ſaltem ætate conſtitutę, quę de proprijs poſſideant, vnde ſufficienter viuere poſſint; & non cum alijs viris, quàm cum conſanguineis, vel affinibus in primo tantùm gradu ſibi coniunctis cohabitent, & ab ordinario loci licentia prius impetrata, qui non aliter eam concedere debet, niſi de prędictis pręuio examine, ſibi conſtiterit, & in huiuſmodi habitu concedendo, reſpectiueque deferendo, omninò à velo ſuper caput, à pectorali, à patientia, abſtinere debent quinimò, quę ſupradicta tria, vel aliquod ipſorum, deferre, depręhenſę fuerint, illa dimittere, etiam per cenſuras Eccleſiaſticas ab Ordinarijs locorum compelli poſſunt; ex Sac. Congreg. Cardin. *in Piſtorien.* 20. *Decemb.* 1616. vt refert Sell. *loc. cit.* quod decretum fuit typis Romæ demandatum, vt affirmat Gauant: *cit. num.*4. *&* 8.

Tertiarię ſi qualitatibus pręſcriptis in Bulla Fęlic. record. Leonis X. ſint prędıtę, ſcilicèt, ſi collegialitèr, aut clauſtralitèr viuant, ſi virginalem, vel cęlibem, aut caſtam vidualem, ſub expreſſo voto, & Tertiariarum habitu, vitam ducant; poſſunt, & debẽt etiam inuito, ac minimè requiſito Parocho, in Eccleſijs fratrum ſepeliri, ſecus verò ſi ſupradictis qualitatibus careant, vt ſupra diximus; ita deciſum fuiſſe à Sac. Congreg. Epiſc. & Regul. *in Nepeſina* 11. *Decembr.* 1615. *ad* 1. teſtatur idem Sellius *loc. cit.* quod & cõfirmat Gauant. *in Man. Epiſc. cit. num.* 12. *&* *nu.* 9. ait, quod Mulieres collegialitèr viuentes

tes, seu cum Claustralibus degentes, tùm etiam Mulieres virginalem seu cęlibem vitam ducentes, expresso voto, non solemni, & sub decenti habitu regularium, gaudent priuilegijs fratrum; quorum tertiæ regulæ habitum gestant; ex D. Leone X. *sub anno* 1516. *&* 1518. & *num.* 10. ait quod Mulieres, quæ expresso voto castitatis, & cum habitu Tertiariarum viuunt, etiam si domi habitent suæ, exemptæ sunt ab Ordinario, quoad sepulturã, & quoad alia priuilegia, si habent; ex Sac. Congregat. Cardin. 1616. & *num.* 11. subdit, non eligentes, sepulturam, sepeliantur in cõmuni earum sepulchro, si adest, aliàs in Parochiali; ex eadem Sac. Congregat. cit. quæ omnia ad sequens decretum Sacræ Congreg. referenda sunt.

Sacra Congregatio Cardinalium negotijs Episcoporum, & Regularium præpositorum, ad tollendas omnes contentiones inter Episcopos, & superiores Regularium super immunitate, & exemptione Tertiariarum, quæ in priuatis domibus degunt, vulgò Pinzocheræ *seu alio quouis nomine nuncupatarum, in primis, & ante omnia in memoriam reuocat ea, quæ Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini interpretum in eamdem sententiam respondit* videlicet.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini interpretum, sæpiùs respondit, minimè posse Sacerdotes Regulares Mulierum Tertij Ordinis; quas de Pœnitentia, *vel* Pinzocheras *vocant, Confessiones sacramentales audire, nisi fuerint ab Ordinario approbati ad Confessiones personarum sæcularium audiendas; quemadmodum, nec posse illis Sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum administrare in die Paschatis Resurrectionis Sanctissimi Domini Nostri Iesu Christi. Verùm, quoad sepulturam, atque alia priuilegia, Fratres Tertiarios, Mantellatos,* Corrigiatos, *aliosque similes ità demùm Ordinis, cuius Tertiæ regulæ habitum assumpserint, priuilegijs potiri, & ab Ordinarij iurisdictione exemptos esse, si viri collegialitèr viuant, seù cum Claustralibus habitent, & mulieres virginalem, seù cælibem, aut castam vidualem expresso voto, & sub dicto habitu, vitam traduxerint, quemadmodum cauetur Constitutione Concilij Lateranen. sub Leone X. quæ habetur sess. 21. in fin. Hoc autem voto mulierum, alia duo, scilicet paupertatis, & obedientiæ nequaquam includi; quinimò huiusmodi mulieres, si vitam Virginalem, aut cælibem simpliciter, expresseque vouerint, etiam in consanguineorum, & & affinium suorum, aut proprijs domibus, vel seorsum habitantes, supradictis priuilegijs Ordinis, cuius Tertiæ Regulr habitum deferunt, exemptioneque ab Ordinarij iurisdictione frui debere, vt idem Leo postea declarauit Constitutione edita die prima Martij 1518. An autem prædictæ qualitates in huiusmodi Tertiarijs concurrant, Ordinarij loci esse iudicium.*

Præterea si contingat, aliquas ex prædictis Tertiarijs sine sepulturæ electione decedere, eas sic decedentes, ità demum in Ecclesijs Ordinis, cuius habitum assumpserunt, si in ipsis earum communis sepultura reperiatur, sin minus; in Ecclesijs Parochialibus sepeliendas esse, decernit.

Superioribus autem Regularibus, sufficienti facultate ad id à Sede Apostolica suffultis (Capuccinis exceptis) licere mulieres ad huiusmodi habitum recipere, atque ad ipsos vestiendi eas Officium pertinere, non autem ad habitum admittendas, & recipiẽdas esse, nisi probatæ vitæ, ac bonis moribus præditas, atque in ætatem saltem quadraginta annorum constitutas, quæ de proprio habeant, unde sufficienter viuere possint, & non cum alijs viris, quàm cum consanguineis, vel affinibus in primo tantùm gradu sibi coniunctis cohabitent; etiã ab Ordinario loci licentia priùs impetrata, & qui non alitèr eam concedat, nisi de prædictis, præuio examine diligenti sibi constiterit.

Verùm in huiusmodi habitu concedendo, & respectiuè deferendo, omninò à velo supra caput, quod Supraiectum *vocãt, à Pectorali, quod vulgò dicitur,* Sottogola, *& à Patientia obtinendum esse; quinimò eas, quæ supradicta tria, vel aliquo ipsorũ deferre, deprehensæ fuerint, illa dimittere, etiã per censuras Ecclesiasticas ab Ordinarijs locorũ compellendas esse; decernit.*

Supra

Supradictis verò Decretis, mulieres Tertij Ordinis, quæ collegialitèr viuunt, non comprehendi, quinimò eas dispositioni Constitutionis Pij Papæ V. editæ Romæ Anno 1566. 4 Kalendas Iulij, quæ incipit, Circa Pastoralis, *penitùs subiacere, expressè declarat, Non obstantibus quibuscunque in contrarium facientibus. Dat. Romæ* 20. *Decembris, Anni* 1616.

Antonius Cardinalis Saulius.

Refertur à Iulio Lauorio *in varijs elugubrat. tit.* 2. *cap.* 11. *nu.* 103.

8 Hinc non reticeam prædictarum Mulierum Priuilegia, & Indulgentias, quæ diuersis temporibus à Sancta Sede Apostolica obtinuerunt; nam Eugenius IV. & Martinus V. confirmauerunt literas Bonifacij VIII. inserendo illas de verbo ad verbum, in quibus conceditur, quod Generali & cuilibet Officiali, & Prioribus Ordinis Eremitarum S. Augustini, in quibuscunque prouincijs constitutis, sit licitum, quascunque Mulieres idoneas aliquod Canonicum obstaculum non habêtes, quæ habitum Regularem dicti Ordinis (adinstar Mantellatarum, seu Pinzocherarum, Ordinum, Fratrum Minorum, & Prædicatorum) habere, ac gestare voluerint, tam Virgines, quam Matronas, ac Viduas in Mantellatas, seu Pinzocheras prædicti Ordinis Eremitarum recipere, & admittere; Ac earum singulis habitum Regularem, & Regulam eiusdem Ordinis Eremitarum exhibere, ad instar huiusmodi Mantellatarum, seu Pinzocherarum Ordinum Fratrum Minorum, & Prædicatorum præfatorum, prout secundũ Deum saluti animarum earundem salubriùs visũ fuerit expedire: Et voluit quod huiusmodi Mulieres gaudeant, & gaudere possint, & debeant, tàm exemptionis priuilegio, quàm omnibus immunitatibus, libertatibus, Indulgentijs, ac alijs priuilegijs quibuscunque, præfato Ordini Eremitarum, eiusque Fratribus, & personis per Sedem Apostolicam concessis, ac imposterùm concedendis.

Sixtus IV. confirmauit suprascriptam concessionem Eugenij, &c. & concessit præfatis Mulieribus, quod omnibus, & singulis priuilegijs immunitatibus, fauoribus, gratijs, & indultis spiritualibus, & tẽporalibus Ordini, & Fratribus prædictis concessis, & concedendis, & quibus illi in genere quomodolibèt potiuntur, & gaudent, tàm in vita quàm in mortis articulo, etiam circa peccatorum remissionem, & iniunctarum peccatorũ relaxationem vti, potiri, & gaudere, ac participes esse possint, ac debeant.

Et quod liceat Fratribus præfatis eisdem Pinzocheris, & Mantellatis personis (in eorum etiam domibus quoties opus fuerit) Eucharistiæ, & Extremæ Vnctionis Sacramenta ministrare, ac illarum cadauera tumulanda deferre, etiam Parochialium Ecclesiarum personarum earundem Rectorum, licentia desuper minimè requisita, & Contradictione qualibet non obstante; ita refert Laurentius Empoli *in bullar. Ordin. Eremitarum S. Augustini Const.* 5. *Sixti IV.*

Idem Sixtus fecit consimilem concessionem Ordini Fratrum Carmelitarum, quasi ad literam, vt supra. Additur tamen in fine, quod præfati fratres Carmelitæ possint suis Pinzocheris, & Mantellatis personis, etiam in earum domibus, quotiès opus fuerit, Confessionibus diligenter auditis, de absolutionis beneficio prouidere; &c. vt supra. Et quod dum huiusmodi personas decedere contigerit possint earum cadauera, ad eorundem fratrum Ecclesias tumulanda deferre; non obstante contradictione Rectorum Parochialium, &c.

Idem Sixtus cõcessit Generali, & Prouincialibus, Prioribus, Ordinis Carmelitarum eandem auctoritatem recipiendi præfatas Pinzocheras, & Mantellatas sicut concesserat Ordini Eremitarum Sancti Augustini sub simili tenore.

Leo X. declarauit, præfatas Mantellatas Ordinis S. Augustini, omnibus, & singulis priuilegijs, & gratijs indultis, & quę in Marimagno, seu alijs concessionibus, tã per ipsum, quàm per alios Romanos Põtifices prædecessores, Ordini antedicto concessis, continentur, plenè ac largitèr perfrui posse, & debere.

Idem

Idem Leo X. in Concilio Lateranensi statuit, quod præfatę Mantellatę, & Pinzocherę quarûlibet Ordinum, in proprijs domibus habitantes, eligere valeant sepulturam, vbi voluerint; Et quod in die Paschatis tantùm Eucharistiam, necnon extremam Vnctionem cęteraque Ecclesiastica Sacramenta (Pœnitentię Sacramento dumtaxàt excepto) à proprio Sacerdote recipere, & ad onera, quę laicis incumbunt perferenda, teneantur. Ac decreuit, quod in foro sęculari coram Iudicibus sęcularibus conueniri possint.

Præfata Constitutio non intelligitur de vouentibus Castitatem Virginalem, vel Vidualem. Nam tales gaudent omnibus priuilegijs, sicut Fratres.

Idem Leo postea referendo præfatum statutum per eum in Concilio factum, quia occasione illius aliquæ dubitationes exortæ fuerunt; Ad tollendum omne dubium, Motu proprio, & ex certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine decreuit, & declarauit, quod præfatum statutum minimè intelligi debeat de facientibus Votum solemne Castitatis, Ita vt Mulieres Virginalem vitam, aut Cęlibem solemnirèr vouentes, etiam in Consanguineorum, vel affinium suorum, vel proprijs domibus, aut seorsùm habitantes, Priuilegijs, & immunitatibus prædictis in omnibus, & per omnia, frui & gaudere debeant.

Quæ quidem Priuilegia in multis postmodùm fuerunt correpta, in multis aucta, vt patet tàm ex dictis, quàm ex praxi hodierna eorumdem Priuilegiorum.

Supradictæ Mulieres alijs nominibus nuncupantur apud varias nationes, in nostra enim Italia quibusdam in locis solent Vrsulinæ nuncupari à Diua Vrsula, quam vt earum Institutricem, & Magistram venerantur.

Videatur nouissimè Lezana *tom. 2. sum. qq. regul. cap. 14. per totum* vbi diffusè, & sapientèr de Tertiariorum vtriusquè sexus diuersitate, origine, regulis, professione, obligationibus, priuilegijs, gratijs, & indulgentijs, pertractat.

QVÆSITVM IV.

De Canonissis,

SVMMARIVM.

1 *Canonissæ quænam sint, & earum status, & conditiones.*

2 *Abbatissæ, seu Priorissæ Canonissarum, tenentur aliæ obedientiam præstare, & reuerentiam impendere.*

3 *Abbatissa Canonissarum iurisdictionem habet, non solùm in Canonissas, verùm etiã aliquando in Clericos, ac collationẽ Beneficiorũ simul cum suis Canonissis.*

4 *Canonissæ Regulam nõ habent ab Ecclesia approbatam.*

5 *Canonissarum viuendi ratio non est à iure damnata.*

6 *Canonissæ non veniunt sub appellatione clericorum in materia odiosa.*

7 *Canonissæ sunt diuersi instituti à Beghuinis.*

1 Sciendum est, quod sunt quædam Mulieres, quæ simul congregantur, & instar Canonicorum Regularium viuunt, ac diuinas laudes, & preces recitare, & cantare solent, & vulgò dicuntur *Canonissæ sæculares*, quæ degunt in Germania, Flandria, & Lotharingia, vt per Azor. *Instit. moral. tom. 1. lib. 13. cap. 9.* & Barbos. *in Collect. Doct. lib. 3. Clement. tit. 10. Clemẽt. Attendentes num. 5.*

Quæ Canonissæ quamdiù Moniales sunt, Maritos non habent, sed possunt, è Monasterio exire, & matrimonium contrahere, exceptis paucis, nempe Abbatissa, Priora, & Sacrista, quæ perpetuã virginitatem vouent; vt per Gloss. *in cap. dilecta verb. Canonissas extra de maiorit. & obed.* dicentẽ, illum textũ loqui de his Monialibus, & Canonissis *cap. indemnitatibus §. supradicta verbo prouinciarum de elect. in 6.* & vtrobique Doctores Azor. *loco supra cit.* Petr. Greg. *in sintag. Iur. lib. 15. c. 17. num. 9.* Rota *in vna Tullen. seu Nullius Monasterij 840. 26. Februarij 1625.* coram Buratto, & eadem Rota *in alia Nullius siue Tullen. Iurisd. 821. 26. Iulij 1624.* coram eodem.

Quo

2 Quo ad has Canonissas animaduertendum est, quod vna pręest cæteris, quæ Abbatissa, seu Priorissa vocatur, cui tenētur aliæ Canonissæ obtemperare, & reuerentiam impendere, eiusque salubria mādata obseruare, vt *in d. dec. Nullus siue Tullen. iurisdictionis supra cit.* vbi talia notantur verba, *Tamen cum supponatur, & articuletur dictas Mulieres subesse iurisdictioni Abbatissæ Monasterij, quæ est pro tempore, &c.* Et vt etiam habetur *in cap. dilecta num. 2. de maior. & obed. vers. quare*; & ibi gloss. *in verbo Iurisdictioni* similiter Hostiens. *in cap. dilecta d. tit.* & Azor. *loco superius cit.* vbi subdit, quod non solū
3 talis Abbatissa, seu Priorissa habet iurisdictionem in Canonissas, verùm etiam aliquando in Clericos, eò quod huiusmodi Clerici sint ipsius auctoritate, Ecclesijs, siue Cappellis Canonicarum Collegio subiectis præfecti, vt colligitur *ex cap. dilecta supra citat.*

Si quæras, an dictæ Canonissæ habeāt simul cum earum Abbatissa collationem beneficiorum. Dico hoc non esse in iure clarum; in hac re Hostiensis *loc. cit.* negat Abbatissam habere collationem beneficiorum, & officiorum priuatiuè ad suas Canonissas.

An autem huiusmodi Canonissæ vitæ regula vtantur ab Ecclesia approbata; Respondeo negatiuè cum Clementina *Attēdentes de stat. Monach.* vbi habetur. *Illas quoque Mulieres, quæ vulgò dicuntur Canonissæ sæculares, & vt sæculares Canonica vitam ducunt, non renunciantes, neque professionem aliquam facientes, per locorum Ordinarios, si exemptæ non fuerint, sua, si verò exemptæ fuerint, Apostolica auctoritate, præcipimus visitari; Per hoc tamen*
4 *non intendentes earum statum, regulam, seu ordinem approbare.* Similiter *in cap. indemnitatibus §. supradicta de elect. in 6.* sic legitur. *Sunt iuxta quarundam prouinciarum consuetudinem, Mulieres, quæ nec proprijs renunciant, nec professionem faciūt regularem, sed viuunt, vt in sæcularibus Ecclesijs Canonici, nec tamen earum statum, Ordinem, seu Regulam intendimus approbare*, & *in cap.* Perniciosam 17. q. 2. habemus. *Perniciosam, & detestabilem consuetudinem quarundam Mulierum, quæ licèt neque secundum Regulam B. Benedicti, atque Basilij, seu Augustini viuāt, Sanctimoniales tamen vulgò censeri desiderant, aboleri decernimus*; Cum enim *iuxta Regulam S. Benedicti degentes, in Cœnobijs, tàm in Ecclesia, quàm in Refectorio, atque Dormitorio communitèr esse debeant, propria, sibi vindicant receptacula, & priuata Domicilia*, & *in glos. cap. quicunque 12. q. 5.* habetur esse in iure cōmuni damnatam hanc regulam. Attamen quidquid glos. tradiderit, non est huius-
5 modi Canonicarum viuendi ratio à Iure damnatà. Nam *in Clementina Attendētes*, & *cap. Indemnitatibus supra citatis.* Bonifacius Octauus, & Clemens Quintus, quamuis talem Religionem non approbent, non tamen improbant eam viuendi normam; & institutum, vt etiam per Azor. *loco supra cit.*

Et in Concilio Rhemensi 2. sub Eugenio III. *num.* 4. earum status, non damnatur, sed potiùs reformatur per documenta, quæ sequuntur.

Ad maiorem autem domus Dei decorem adijcientes, statuimus, vt Sanctimoniales, & Mulieres, quæ Canonicæ nominantur, & irregularitèr viuunt, iuxta Beatorum Benedicti, & Augustini rationem, vitam suam in melius corrigant, & emendent; superfluitatem, & *inhonestatem vestium recidant, & in claustro sint assiduè permanētes, Choro, Refectorio, & Dormitorio sint contentæ, & relictis Præbendis, & alijs proprijs, earum necessitatibus de communi prouideant. Quòd si vsque ad proximum Apostolorum festum non adimpleuerint: ex tunc in earum Ecclesijs, donèc hoc nostrum mandatum adimpleuerint, diuina prohibemus officia celebrari; & si quæ ipsarū mortua fuerit, Christianorum careat sepultura. Prohibemus etiam, ac in earumdē Collegijs, aliqua, quæ irregularitèr victura fuerit, recipiatur.* Eiusdem speciei documenta pro Canonissarum reformatione legitur. In Synodo Diœcesana Augustensi *c.* 12. in fine, sub hoc tenore.

Canonissa continentiæ studium nulla vo-

ti solemnitate obstrictum sectantes, commune habeant Dormitorium, habitu modesto, mundo, & castitatis indice vtantur: magna quoque instituti sui commoda ex mensa communione perciperent, si contra inueteratum apud eas morem adduci ad hoc possent: quod, vt faciant, eas in Domino hortamur. Sicubi liberiore vita detrimentum famæ patiantur, reformari eadem curabimus.

6 Appellatione clericorum in materia odiosa supradictæ Mulieres non veniunt, quia non sunt propriè, sed secundum quid, Canonicæ.

Tum quia sicut in materia odiosa appellatione clericorum non veniunt illati, sic nec appellatione clericorũ ve. Canonicæ, Ita Abbas *in cap. Bono in 2. notab. de rest. spoliat.* Decius *cap. 2. nu. 15. dict. tit.* & Rota *in d. dec.*

7 Nec etiam dicendæ sunt prædictæ Canonicæ, Beguinæ tertij Ordinis, quæ nec paupertatem, neque cõtinentiam, neque obedientiam profitentur, vt putauit M. Mantuan. *lib. 2. Enchirid. rerum singul. cap. 49.* sunt enim Beguinæ alterius Instituti, vt constabit infra *quæsito* 10.

QVÆSITVM V.

De Oblatis Mulieribus.

SVMMARIVM.

1 *Oblatæ Mulieres seu Donatæ, Conuersarũ nomine nequaquam veniunt.*

2 *Oblatæ non sunt verè Religiosæ, cum tria vota essentialia non emittant.*

3 *Moniales Turris Speculorum Romæ sunt Oblatæ, votis simplicibus astrictæ, & legibus Clausuræ non obnoxiæ, earumque Constitutiones aliquæ.*

4 *Oblatæ Turris speculorum Romæ, non sũt verè Religiosæ.*

1 MVlieres Oblatę seu Donatę aliquãdo pro Conuersis vsurpantur, & si Conuersarum nomine nequaquàm appellari possint, iuxta ea, quæ dicta sunt superiùs *in quæsito* 2. quia Conuersæ sunt verè & propriè Religiosę tria solemnia Vota essentialia emittentes, cum omnibus re-

2 quisitis ad alias moniales. Oblatæ autem, & donatæ haud veræ, & propriæ Religiosę nuncupari queunt, quia, vt ait Nauar. *lib. 2. Consil. de stat. monac. cons. 6.* nullo se voto, aut Obedientię, vel Castitatis astringunt, nec Clausuræ legibus subijciuntur, ac per consequens non erunt veræ Religiosæ: idem puto esse dicendum cum Eman. Roder. *loc. cit. tom. 1. q. 44. art. 4.* de illis Oblatis, quæ duo vota emittunt.

3 Moniales insignis Monasterij Turris Speculorũ Vrbis (sic ab Vrbano Quarto nuncupatę) Oblatæ dicuntur, quia Votis simplicibus deuinciuntur, & Clausuræ iuribus non astringuntur, cùm aliquando, Præsidentis licentia (sed non solæ) clauso Curru, vna ex senioribus, & prudentioribus duce, egrediantur; sub speciali norma Sanctæ Franciscæ Romanæ Ordinis Venerabilis Congregationis Montis Oliueti (quam, vt Magistram sequuntur, & venerantur) viuunt; In earum Constitutionibus *c. 32.* præcipitur, vt nullus quinque Annorum maior prædictum Monasterium ingredi possit, exceptis Confessario extrema vrgente necessitate, & medico ex graui alicuius morbo, nec non Cæmentarijs, atque Artificibus, in casibus necessarijs, ex Andrea Victorell. *de Orig. & Clauf. Monial. §. an sint aliqua pag. 34.* vide Nauarr. *consil. 81. & 82. de*

4 *Regul.* & Azorium *par. 1. Instit. moral. lib. 13. cap. 9. q. 5.* qui vnanimirèr affirmant prædictas mulieres vocari Oblatas, nec esse verè, & propriè Religiosas, & ideò legibus, & regulis, quibus alligantur aliæ Moniales, minimè teneri, quia trium Votorum professione solemni non se astringunt.

QVÆSITVM VI.

De Mulieribus Pœnitentibus, seu Conuertitis.

SVMMARIVM.

1 *Conuertitarum, seu Pœnitentium mulierum*

rum Ordo, quando inceperit, & à quo fuerit institutus.

2 *Conuertitarum Ordo est quasi Asylus illarum mulierum, quæ suis abusebantur corporibus, & meretriceos quæstus faciebant.*

3 *Conuertitæ cur vestibus albis induantur.*

4 *Mulieres quæ in sæculo fuerũt criminosæ, in Monasterium aliquando nolentes detruduntur, ad mandatum Superioris, vt pœnitentiam agant.*

5 *Conuertitæ seorsim habitare debent à Virginum Claustris, & ingredientes Monasterium possunt eo ipso profiteri.*

6 *Conuertitarum Priuilegia, Gratiæ, Indulgentiæ, Regula, statuta, aliaque iura potiora recensentur per Constitutiones Pontificias.*

7 *Conuertitæ si egeant, possunt pro quæstu egredi è monasterio, si sint præditæ quibusdam qualitatibus à Sacr. Congreg. Cardin. præscriptis.*

8 *Conuertitarum, iura, & priuilegia, Regula, & Constitutiones.*

9 *Conuertitarum aliud Genus.*

1 ORdo Mulierum Pœnitentium, seù Conuertitarum in Dei Ecclesia Militantium institutus fuit à Beltramo Gallo, qui peracta fratrum de Pœnitentia, vel saltem renouata institutione sub tutela S. Mariæ Magdalenæ, prædictum Ordinem Cõuertitarum sub eadem protectione, & regula Sancti Augustini anno 1278. fundauit, ex Barbos. *loc. cit. lib. 1. c. 41. num. 138.* vbi docet, quod talis Ordo
2 est quasi asylus, & portus earum mulierum, quæ suis abutebantur corporibus, & meretriceos quæstus faciebant, in quem post diuturnam voluptarum tẽpestatem, recipiuntur.
3 Induuntur huiusmodi Mulieres albis vestibus, quibus Virginitas passim apud Superos *Apoc. 7.* insignitur, vt intelligant tantùm se pœnitentia consequi posse, vt Virginum merita (si non aureolam) adæquent; de hoc Ordine agit Crusenius *in monast. p. 3. cap. 5.*
4 Aliquando supradictæ Pœnitẽtes, quæ in sæculo fuerunt criminosæ, & repræhensibiles, in Monasterium detruduntur non volentes, sed inuitæ ad perpetuam pœnitentiam agendam, ad mandatum Superioris *ex cap. fraternitatis dist. 34. & cap. si ille dist. 50. & c. de lapsis 16. q. 6.* aliquando etiam volentes, vt propriæ vitæ quærant remedia, admittuntur in Monasteriũ; ita Maiolus *de Irregular. lib. 1. c. 29. nu. 6.*
5 Debent hæ Mulieres seorsim habitare à Virginum Claustris, ex eodem Maiol. *loc. cit. num. 7.* & eo ipso, quod ingrediũtur Monasterium, possunt professionem emittere, iuxta Constitutionem quandã Apostolicam, emanatam *de qua infra* ante Concilium Tridentinum, à quo talis Constitutio non fuit sublata, imò in suo robore relicta; vt elicitur ex verbis eiusdem Concil. *sess. 25. de Regul. cap. 18.* nempè, *Ab his tamen excipiuntur mulieres, quæ Pœnitentes, aut Cõuertitæ appellantur, in quibus Constitutiones earum seruentur,* & ita decisum fuisse à Sac. Congreg.
6 Card. fatetur *Aldan. sub die 11. Ianuarij 1620.* Et *die 14. Aprilis 1615.* Eadem Sac. Congreg. (teste Gauanto *in Man.*
7 *Episcop. verbo Monial. Clausura num. 20.*) sanciuit, quod Moniales Conuertitæ, si egeãt, possint pro quæstu egredi à Monasterio; quatenùs sint in ætate saltem 40. annorum, non pulchræ, & illis qualitatibus præditæ, quibus Conuersæ, vt diximus *supra disput. 7. q. 1. num. 9.*
8 Sed harum Mulierum iura potiora, Priuilegia, simul cum Regula, & Constitutionibus, pro earum gubernatione, & regimine, ac deputatione Officialium, eorũ què facultatibus, & iurisdictione, habentur diffusè in Bulla Leonis X. quæ incipit, *Saluator noster* sub dat. Romæ anno Domini 1520. 14. Iunij Pontif. anno octauo, quæ cum per compendium inserta contineatur in sequenti Constitutione Clemẽtis Septimi, & Pauli III., non per extensũ apponendam, censui.

Paulus Episcopus Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

PRouisionis nostræ debet prouenire subsidio, vt ius suum cuilibet conseruetur. Hinc est, quod nos tenorem quarundam literarum fel. rec. Clementis Papæ VII. præ-

decessoris nostri, in registro ipsius prædecessoris repertũ pro eo, quod sicut exhibita nobis nuper pro parte dilectarum in Christo filiarum Priorissæ, & Conuentus Monasterij Monialium Conuertitarum nuncupatarum B. Mariæ Magdalenæ de Vrbe, Ordinis S. Augusti ipsæ huiusmodi tenore indiget ex registro ipso de verbo ad verbum transcribi, ac ad ipsarum Priorissæ, & Conuentus instantiam, præsentibus inseri fecimus, qui talis est.

CLEMENS Episcopus seruus seruorũ Dei, ad perpetuam rei memoriam. Cum ex corpore, & anima constet homo, & nobilitate subiecti actionis nobilitas mensuretur, Christus, qui Saluator noster testatus fuerit, gaudium esse in Cœlo maius super vno peccatore pœnitentiã agente, quã super nonaginta nouẽ iustis, qui non indigent pœnitẽtia, manifestè apparet Monasteriũ Monialiũ B. Mariæ Magdal. in quo mulieres carnit libidini, & licentiosæ vitæ antea assuetæ charitatiuè recipiuntur, ac in viã Domini diriguntur, earumq. & illas sequentiũ animabus æterna salus paratur, tanto pauperũ hospitalia in quibus Christi pauperes hospitantur, infirmi curantur, esurientes cibãtur, nudi cooperiũtur, & aliæ vitæ subsidia ministrantur, nec nõ etiã aliarũ sanctimonialiũ loca excellere, quantò anima corpus, & perpetua trãsitoria, ac cœlestia terrena, & spiritualia corporalia, quãtòq. millenarius numerus denariũ numerũ antecellit. Vnde nos, qui in minoribus cõstituti, & Cardinalatus honore fulgẽtes (Deo à quo cũcta bona procedunt auctore) Monasteriũ ipsũ fundauimus, circa illius conseruationẽ, augumentũ, & propagationẽ eò diligẽtiùs vigilamus, quò opera nostra sumpsit exordiũ, & maiori nunc diuina fauente clementia, fungimur potestate, vberrimamq. inde acceptabilem messem Deo in dies conspicimus prouenire. Dudũ siquidem fel. recor. Leo Papa X. prædecessor noster per eũ accepto, quòd quã plures incontinentes mulieres in Alma Vrbe nostra degentes, si aliquẽ religiosum locũ vbi reciperentur haberẽt, à turpi, & inhonesta vita huiusmodi recederẽt, & castè deinceps viuendo, gratũ exhiberẽt altissimo famulatũ, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine paroch. alẽ Ecclesiam S. Luciæ de Vrbe Regionis Colũnæ, in Monasteriũ Monialium, sub inuocatione B. Mariæ Magdal. cũ campanili humili, campana, dormitorio, refectorio, hortis, hortalitijs, et alijs officinis necessarijs pro perpetuis vsu, & habitatione mulierũ à lapsu carnis, & sordida vita recedẽtiũ, & pœnitẽtiã agere volentiũ, Monialiũ B. Mariæ Magdal. de pœnitentia nuncupãdarũ, cuiuscunq. status, gradus, nobilitatis, cõditionis, præeminẽtiæ, & nationis forent, erexit: & inibi vnã Abbatissam, seu Priorissam, quæ non perpetuò, sed ad certũ tẽpus inibi præesset præficiendã esse, ac mulieres huiusmodi, vocatis Rectoribus Societatis Charitatis de Vrbe, qui de qualitatibus earũ plenè informari deberent, recipi, & tria vota solẽnia in manibus huiusmodi Abbatissæ, aut Priorissæ pro tẽpore existẽtis emittere, ac Regulã B. Augustini earũ statui cõgruã profiteri, & habitũ nigrum subtus, ac desuper chlamydẽ, seu scapulare album, ad designandã vitæ mutationẽ gestare, ac sub perpetua, & strictissima clausura, quã nullus cuiuscunque dignitatis status, auctoritatis, & præeminentiæ existens, ac etiam Cardinalatus honore præfulgens, sub maledictionis, & damnationis æternæ, & excommunicationis latæ sententiæ pœna cuius absolutionẽ sibi, & successoribus suis canonicè intrãtibus, tantũmodò reseruauit, violare præsumeret, viuere, & à colloquio, voce, vel in scriptis, quarumcunque personarum sæcularium, vel regularium etiam affinium, & parentum quomodocumque, nisi per craticulam ferream præsentibus Abbatissa, seu Priorissa huiusmodi, ac duabus antiquioribus, & grauioribus ipsius Monasterij Monialibus, ac etiam si videretur duobus Rectoribus Societatis huiusmodi penitùs abstinere, ac sub cura Fratrum Minimorũ Conuentus S. Trinitatis de Vrbe subesse; redditus verò, prouẽtus, & bona quæcunque dicto Monasterio, quomodolibet pro tempore spectantia, & pertinentia, per Rectores Societatis huiusmodi regi, & gubernari, ac distribui, nec non quatuor claues, & seras totidem in portis introitus ipsius Monasterij esse, ipsasq. claues penès quatuor Rectores Societatis huius-

iusmodi permanere debere, nec portam ipsius Monasterij, nisi saltem duobus ex Rectoribus Societatis huiusmodi tunc præsentibus, aperiri posse. Et pro sup portatione onerum ac expensarum inibi in dies pro tempore necessariarum omnia, & singula bona, ac spolia Curialium meretricũ, ex illicito quæstu, & extra matrimonij claustra, & pudorem viuentiũ in dicta Vrbe pro tempore ab intestato, & absque condendi, seu faciendi testamentum facultate decedentium, quæcunque, & qualiacunque forent, eisdem Monasterio perpetuò applicata, & incorporata esse decreuit, ac ex tunc, prout cum casus adueniret, & è contra, applicauit, & incorporauit, necnon in ipsis Curialibus, & inhonestis mulieribus, quæ ad minus quartã, vel quintam partem bonorum suorũ, quorumcunque mobilium, & immobiliũ eidem Monasterio piè relinquere, legare, vel donare vellent, faciendi, & condendi testamentũ, ac de reliquis earũ bonis mobilibus, & immobilibus cuiuscunque qualitatis, quantitatis, & valoris forent, liberè, & licitè disponendi facultatem concessit: ac voluit, quòd Rectores dictæ Societatis pro dicto Monasterio agentes bonorum legatorum, donatorum, seu relictorum huiusmodi, & aliorum bonorum earundem Curialium meretricũ ab intestato, aut sine facultate testandi decedentium, & propterea ad Monasterium ipsum pertinentium, quandocunque casus contigerit possessionem realem, & actualem capere, & retinere, ac de ipsis bonis nomine, & ad opus dicti Monasterij disponere possent, ita tamen, quòd de ipsis bonis duo inuẽtaria coram probis viris per Notarium publicum incontinenti, & quanto citius posset facere tenerentur, quorum vnum Abbatissæ, seu Priorissæ pro tempore, reliquum verò Societati huiusmodi consignari deberent. Et insuper Correctori pro tempore, reliquũ vero Societati huiusmodi consignari deberent. Et insuper Correctori pro tempore dict. Cõuentus Fratrum Minorũ statuta, tàm circa horarum ac diuinorum Officiorum celebrationem, quàm alia directionem ipsarum Monialium concernentia condendi, ac de Confessoribus idoneis Rectoribus Societatis huiusmodi gratis, & acceptis, eisdem Mo-

nialibus pro tempore existentibus prouidendi, ipsasque Moniales, & earũ singulas pro tempore existentes, à quibuscunque earum peccatis, criminibus, excessibus, ac delictis quantumcunque grauibus, & enormibus, etiam Sedi Apostolicæ reseruatis, de quibus corde contritæ, & ore confessæ forent toties quoties opus fuerit, auctoritate Apostolica absoluendi, eisque pœnitentiam salutarem iniungendi facultatem concessit, ac Monasterium ipsum, illiusque Abbatissam, & Moniales, ac res, & bona quæcunque sub suo, & Sedis eiusdẽ, ac Beati Petri protectione, & inuiolabili conseruatione suscepit, nec non Abbatissæ, seu Priorissæ, ac Monialibus pro tempore existentibus eiusdẽ Monasterij singulisq. Christi fidelibus vtriusq. sexus, vndecunq. existentibus, & manus ad utrices pro sustẽtatione Monasterij, & Monialiũ huiusmodi porrigẽtibus, omnes, & singulas, ac easdẽ Indulgentias, facultates, ac peccatorũ remissiones, quas Societati Charitatis huiusmodi, ac illi manus adiutrices porrigẽtibus concessit. Ac Rectoribus Parochialium, & aliarũ Ecclesiarũ in Vrbe consistẽtibus, vt quam primũ de obitu Curialium meretricum huiusmodi notitiam haberent, id Rectoribus Societatis huiusmodi infra certum breue, & peremptoriũ terminũ eis desuper etiam, sub censuris, & pœnis tunc expressis præfigendũ, notificare, & reuelare haberẽt, præcepit inter alia per suas literas, prout in illis pleniùs continetur. Et deinde dicto prædecessore sicut Domino placuit de medio sublato; Nos diuina fauente clementia ad summũ Apostolatus apicem assumpti omnia beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura apud Sedem prædictã tunc vacantia, & in antea vacatura, collationi, & dispositioni nostræ reseruauimus, decernentes ex tunc irritum, & inane, si secus super his à quoquã quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Cum itaq. postmodum Eccles. S. Luciæ prædictæ per liberã resignationẽ, dilecti filij Ioan. Baptistæ Baccari, nuper ipsius Ecclesiæ Rectoris, de illa, quã tunc obtinebat in manibus nostris sponte factã, & per nos admissã, apud Sedem eandẽ vacauerit, & vacet ad præsẽs, nullusq. de illa, præter nos hac vice disponere potuerit, siue possit,

reseruatione, & decreto obsistentibus supradictis, & sicut accepimus pro eo, quod in dictis literis inter alia, quòd ipso Ioanne Baptista qui tunc etiam dictæ Ecclesiæ Rector existebat, in hoc expressè, consentiente, & omne ius sibi in dicta Ecclesia quomodolibet competens in manibus dicti prædecessoris sponte, & liberè remittente, ipse prædecessor eandem Ecclesiam in Monasteriũ huiusmodi erigebat, expressum fuit, & forsan etiam ex alijs causis de viribus literarũ huiusmodi à nonnullis hæsitetur. Nos vt literarum prædictarum votiuus succedat effectus prouidere volentes. Motu proprio nõ ad alicuius super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, auctoritate Apostolica tenore præsentium literas prædictas, ac omnia, & singula in eis contenta, ab earundem literarum dat, & in illorum fauorem indesecuta quæcunque approbamus, & innouamus, & valere, plenamque roboris firmitatem obtinere, ac omnibus & singulis, quorum interest suffragari debere, & in omnibus, & per omnia, etiam perinde, ac si tempore datæ literarũ huiusmodi consensus Io. Baptistæ, & remissio iuris, ac resignatio, & illius admissio huiusmodi interuenissent volumus, & pro cautiori tutela in Ecclesia S. Luciæ prædicta, & apud illum vnum sub inuocatione B. Mariæ Magdalenæ huiusmodi Monasterium Monialium cum Ecclesia, campanis, campanili, claustro, dormitorio, refectorio, hortis, hortalitijs, & alijs officinis necessarijs, pro perpetuis vsu, & habitatione Mulierum Curialium nuncupatarum, & extra Matrimonij pudorem viuẽtium, & huiusmodi impudicam vitam relinquere, ac in eodem Monasterio Altissimo famulari volentium, perpetuò erigimus, & instituimus, ipsamque Ecclesiã S. Luciæ siue præmisso, siue alio quouismodo, aut ex alterius cuiuscunq. personæ, seu per similem dicti Ioan. Baptistæ, vel cuiusuis alterius resignationem, de illa in Romana Curia, vel extra eam, etiam coram Notario publico, & testibus sponte factam, aut Constitutionẽ piæ memoriæ Ioannis Papæ XXII. etiã prædecessoris nostri, quæ incipit; Execrabilis, vel assecutionem alterius beneficij Ecclesiastici, quauis auctoritate collati vacet etiam si tanto tẽpore vacauerit, quòd eius collatio iuxta Lateranensis Statuta Concilij ad Sedem prædictam legitimè deuoluta, ipsaq; Ecclesia dispositioni Apostolicæ specialiter, vel aliàs generalitèr reseruata, et sub tit. S. Laurentij in Lucina existat, et ad collationem, prouisionem, et quamuis dispositionem Siluij, tit. S. Laurentij huiusmodi præsbyteri, aut cui collatio, et prouisio, et omnimoda dispositio beneficiorum Ecclesiasticorum, sub dicto titulo existentium reseruatæ existunt Sigismundi S. Mariæ Nouæ Diaconi Card. dilectorum filiorum nostrorum, ac pro tempore existen. dicti tit. Presbyteri Card. pertineat, & super ea inter Ioan. Baptistam prædictum, ac alium, siue alios in dicta Curia, vel extra eam lis, cuius statum, ac nomina, & cognomina Iudicum, & collitigantium, necnon fructus, redditus, & prouentus Eccl. S. Luciæ, & Monasterij prædictorum, & quorumcunque illis annexorum præsentibus habere volumus pro expressis, pendeat indecisa, cum annexis huiusmodi, ac omnibus iuribus, & pertinentijs suis eidem Monasterio perpetuò vnimus, annectimus, & incorporamus, ac pro illius Ecclesia concedimus, & assignamus, ita quod liceat Abbatissæ, seu Priorissæ, & Monialibus Monast. huiusmodi per se vel alium, seu alios, corporalem Eccles. S. Luciæ, & annexorum, iuriumq. & pertinentiarum prædictorum possessionem propria auctoritate liberè apprehendere, & perpetuò retinere ipsorumque Ecclesiæ, & annexorum fructus, redditus, & prouentus, in suos, ac dictorum Ecclesiæ, & annexorum vsus, & vtilitatem conuertere, cuiusuis licentia desuper minimè requisita, ac in eadem Ecclesia titulum, qualitatem, & essentiam beneficij Ecclesiastici perpetuò supprimimus, & extinguimus, ac Ecclesiæ, & annexorum huiusmodi fructus, redditus, prouentus, ac bona quæcunque eidem Monasterio perpetuò applicamus, & appropriamus, & quod per Capellanum à Deputatis dictæ Societatis Charitatis, ad eorum liberum nutum quoties voluerit, ponendum, & amouendum eidem Ecclesiæ in diuinis deseruiri, ac illius parochianorum animarũ

curam

curam exerceri, ipsique deputati pro tẽpore si voluerint auctoritate Apostolica curã buiusmodi à dicta Ecclesia perpetuò amouere, & separare, & vni, vel pluribus Ecclesijs vicinis de illarũ Rectorum consensu perpetuò applicare & concedere, & quod ipsa Ecclesia S.Luciæ, de cætero in perpetuum non S. Luciæ, sed S. Mariæ Magdalenæ inuocari, & nuncupari debeat. Quodque Confessor Monialium earundem infra septa Monasterij, vel illius Ecclesiæ huiusmodi habitare, nullatenus possit: & quod Gubernatores dicti Monasterij, saltem quolibet mense ad Monasterium ipsum accedere, & ex illius Abatissa, seu Priorissa, & Capellano, alijsque personis ad hæc opportunis inuestigare occurrentia, & facere sicuti bonos decet pastores, ac sollicitè vigilare, ne Monialis aliqua dicti Monasterij, de his, quæ exterius, nec aliqua persona non Monialis dicti Monasterij quicquam nisi de expresso consensu, & licentia dd. Gubernatorum scire possit ordinare: necnon que statuta, & ordinationes licita, & honesta, Monasterium, & Ecclesiam huiusmodi illorumque Abbatissam, seu Priorissam, Moniales, Capellanos, Confessores, & personas, ac bona quæcunque quomodolibet concernentia, quoties voluerint condere, alterare, & mutare, quascunque pœnas, de quibus eis placuerit in contrauenientes apponere, & quæcunque stabilia bona cuiuscũque valoris existant ad Monasterium, & Ecclesiam prædictam quomodolibet tunc, & pro tempore pertinentia, pro euidenti vtilitate, aut necessitate Monasterij huiusmodi, vendere, & permutare, ac in emphyteusim perpetuam, vel ad tempus locare, & quocunque alio titulo alienare, dictæ Sedis, vel cuiusuis alterius licentia desuper minimè requisita: & loco decedentis ex Venerabilibus fratribus nostris Theatino, & Casertan. Episcopis, quibus curam dicti Monasterij, in spiritualibus commissimus alium, ac decedente etiam reliquo, etiam alium, & sic duos Prælatos si fieri possit, ita prouectæ ætatis, sicuti ipsi Theatin. & Casertan. Episcopi, & illisin exemplari vita, modestia, sana doctrina, diligenti prudentia, & efficacia sermonis, ac alijs virtutibus, quibus ipsi Episcopi à Deo decorati existunt, similes diligenti discussione, maturaque deliberatione eligere, & tunc Romano Pontifici præsentare, & si ipse Romanus Pontifex ipsos præsentatos, vel eorum aliquem recusauerit, alium, vel alios similiter eligere, & præsentare, & sic successiuè quoties aliquis ex Prælatis, huiusmodi defecerit, & tàm prælati, quàm deputati, & Gubernatores prædicti, omnia, & singula in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna facere, & exequi. Quod Monasterium, & illius Ecclesia, seu Priorissa, Moniales, Capellani, Confessores, personæ, res, & bona quæcunque ac ipsam Ecclesiam visitantes, & eidem Monasterio benefacientes omnibus, & singulis priuilegijs, immunitatibus, indulgentijs, etiam plenarijs, peccatorum remissionibus, indultis, exemptionibus, prærogatiuis, facultatibus, & gratijs, quibus alia quæcunque Monasteria, quorumcunque Monialium Ordinum, & quorumcunque, etiam Mendicantium, & huiusmodi Societas Charitatis, illiusque Confratres, Ecclesia, personæ, res, bona quæcunque, ac Ecclesiam Societatis huiusmodi visitantes, & eidem Societati beneficiantes, quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent ac vti potiri, & gaudere poterunt in futurum, non solum ad instar, sed æque principaliter vti potiri, & gaudere, Quodque tam Cortesanæ nuncupatæ, quam quæ palã in postribulis quæstũ faciunt, & alias ex quocunque turpi quæstu viuentes, & quomodolibet, etiam in domibus proprijs, vel alibi ad instantiam certarum personarum secularium, vel Ecclesiasticarum, tenent vitam impudicam agentes mulieres, quæ quartam, vel quintam partem bonorum suorum eidem Monasterio reliquerint, vel donauerint, aut perpetuò concesserint, testamentum condere, & de reliquis earum bonis, prout eis placuerit disponere liberè, & licitè valeant, earumque testamenta, ac dispositionem huiusmodi plenum consequantur, & consequi debeant, quo ad omnia effectum. Quæ vero eis quartam, vel quintam partem huiusmodi eidẽ Monasterio verè, & cum effectu non reliquerint testamenti factione, præterquam,

quo

quo ad earum prolem, de legitimo matrimonio habitam, careant, & siue testamentum, siue donationem causa mortis, vel inter viuos, aut aliam dispositionem fecerint, siue non nisi dispositio huiusmodi, in fauorē suæ prolis, de legitimo matrimonio procreatæ facta fuerit, earum bona mobilia, ac ædificia per eas, aut ex earum bonis pro tēpore constructa immobilia, se mouentia, necnon actiones, & iura quæcunque, etiam extra Vrbem vbilibet existentia, etiam si ipsæ mulieres recreationis, seu visitandi consanguineos, vel affines, siue vitandi malum aerem, siue alia quacunque causa extra dictam Vrbem, nisi animo amplius non redeundi ad eam, recesserint, & ibi decesserint, etiam si bona emphyteotica, & feudatalia, etiam Ecclesiastica, perpetuò, vel ad tempus existant, eidem Monasterio perpetuò applicata, & appropriata, ac eiusdem Monasterij existere: ipsumque Monasterium ad eadem onera, ad quæ ipsæ mulieres occasione bonorum feudalium, vel emphyteoticorum huiusmodi tenebantur, omninò teneri, & si ad certum numerum generationum aut nominationum eadem bona emphytheotica concessa fuerant, Monasterium ipsum, non perpetuò, sed per viginti annos pro qualibet generatione, seu nominatione huiusmodi bona eadē absq. consensu illorum domini directi tenere posse; si vero emphyteosis perpetua fuerint, illa Monasterium ipsum in perpetuum tenere valere; & contingente obitu alicuius prædictarum Mulierum omnes, & singulos cuiuscunque status, conditionis, ac dignitatis Ecclesiasticæ, vel mundanæ existentes, infra decem dies à die obitus huiusmodi computandos, bona mobilia; & immobilia, ac debita, & nomina debitorum, nec non iura, instrumēta ac scripturas publicas, vel priuatas, hereditates huiusmodi habentes illa tradere, & scientes reuelare Camerario, & vni ex Gubernatoribus dicti Monasterij teneri, & statim post obitum huiusmodi de tunc repertis, facta verò traditione huiusmodi, etiam de traditis bonis huiusmodi, duo Inuentaria per Gubernatores Monasterij huiusmodi fideliter confici, & vnum illorū penès ipsum Camerarium, reliquum verò penès deputatos Societatis huiusmodi conseruare, & si infra mensem aliquis prætendēs in hereditate huiusmodi ius habere comparuerit, ipsa bona hereditaria, donec controuersia huiusmodi terminetur, apud aliquam ædem sacram, aut virum idoneum consignāda postmodum, prout iustum & determinatum fuerit, deponi debere; & deficientes, in traditione, aut reuelatione huiusmodi, nec nō quicumque, qui impedimentum aliquod indirectè, quouis quæsito colore præstiterit, seu per quem steterit, quominus depositum huiusmodi integrè, & liberè amotis omni dolo, & fraude fiat, omnis iuris sibi ad ipsa bona quomodolibet competentis, priuatos ipso facto absque aliqua declaratione existere; nec nō Gubernatores Monasterij huiusmodi pro tempore existentes, ex bonis applicatis huiusmodi filios, & filias, si qui fuerint Curialium, & Mulierum huiusmodi, ali, & moribus imbui, & masculos aliqua arte, qua honestè viuere possint erudiri facere, feminas verò nuptui tradere, vel in aliquo Monasterio Monialium collocare, curamque filiorum, & filiarum huiusmodi piè, ac diligentèr suscipere, et gerere in quantum vires hereditatis, et bonorum matrum suarum suppetant, et non vltra, debere, et quicunque Curatus cuiuscunque Parochialis Ecclesiæ dictæ Vrbis quotiens desuper fuerit requisitus præmissa in eius Ecclesia, dum maior inibi populi multitudo ad diuina cōuenerit, publicare, et quemcunque Notarium, ac tabellionem, præmissā postquam de illis notitiam habuerit, Curialibus, et mulieribus huiusmod, ad quarum testamenta, seu donationes, aut dispositiones rogatus fuerit, antequam notam desuper scribere incipiat, notificare, et siue ipsæ mulieres quartam, vel quintam partem huiusmodi reliquerint, aut concesserint, siue non, de illarum testamentis, seu donationibus, vel dispositionibus quibuscunque saltem Camerario, et vni ex Gubernatoribus dicti Monasterij plenam, ac distinctam notitiam dare, et facere infra decem dies à die rogatus huiusmodi computandos, omninò teneri, et efficacitèr obligatum esse, et Notarium quemcunque in danda notitia huiusmodi deficientem, pœnam mille ducatorum eidem

dem Monasterio eo ipso applicatorum, & si illam soluere recusauerit, seu desuper cum Gubernatoribus Monasterij huiusmodi non concordauerit, & in recusatione, aut non concordia huiusmodi per octo dies perseuerauerit, pœnam falsi, & perpetuæ inhabilitatis ad Notariatus, & quæcunque alia Officia imposterùm exercenda, incurrere ipso facto, nec sibi pœnas huiusmodi, nisi dumtaxàt per Confratres dictæ Societatis Charitatis, aut maiorem partem illorum ex eis, qui in Congregatione ordinaria per eos fieri solita tūc affuerint, aliquatenùs remitti, aut relaxari posse. Denique quodcunque dubiū, quod circa præmissa, vel eorum aliquod quandocunque quomodolibet emerserit, per Deputatos, & Gubernatores Societatis Charitatis, & Monasterij huiusmodi, vel eorū maiorem partem declarari, decidi, ac determinari liberè, & licitè posse, ac declarationi huiusmodi tanquam generali lege à Romano Pontifice editæ vbiquè in omnibus stari debere, nec illi quenquam vllatenus contrauenire posse, ac venditiones, permutationes, locationes, & alienationes faciendas prædicta, & inde secutura quæcunque, quæ ex nunc prout postquam factæ fuerint, & è contra, approbamus, & confirmamus, supplemusque omnes, & singulos, tàm iuris, quàm facti defectus in eisdem, ac prædictis literis forsan interuenientes perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inuiolabilitèr obseruari debere, necnon præsentium literarū transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & Sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiast. cōstitutæ munitis, eandē prorsus fidē vbiq. adhiberi posse, ac debere quæ adhiberi posset atq. deberet, eisdē præsētibus literis, si forent exhibitæ vel ostensæ, ac præsētes literas postquam in acie Campi Floræ, & Valuis Cancellariæ Apostolicæ, ac scalis Palatij Capitolij more solito affixæ, & publicatæ fuerint, etiam Notarios prædictos, & alios quoscunque, quos quomodolibèt concernunt ad obseruationem omnium, & singulorum præmissorum arctare in omnibus, & per omnia perindè ac si eis personalitèr intimatæ fuissent, & sic per quoscunque, tàm ordinaria, quàm delegata, & mixta auctoritate fungentes Iudices & personas vbique iudicari, cognosci, ac decidi debere, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, cognoscendi, ac decidendi facultate, ne non irritum, & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scientèr, vel ignorantèr cōtigerit attentari decernimus; & nihilominùs dilectis filijs Gubernatori, & Vicario dictæ Vrbis, ac Generali Auditori Causarum Cameræ Apostolicæ nūc, & pro tempore existentibus, nec non vniuersis, & singulis mandamus, quatenùs eorum quilibet per se, vel alium, seu alios auctoritate nostra faciat præsentes literas, & in eis contenta quæcunque plenum effectum sortiri, ac ab omnibus inuiolabilitèr obseruari, nec permittat quenquam contra tenorem præsentiū modo aliquo molestari, impediri, aut inquietari, contradictores quoslibet, & rebelles, etiam per quascunque, de quibus eis placuerit, censuras, & pœnas, ac alia iuris remedia appellatione postposita compescendo. Nos enim Gubernatori, Vicario, & Auditori prædictis, & eorū cuilibet in præmissis summariè simplicitèr, & de plano, sine confectione registri, & sine quauis tela iudiciaria, sed de manu Regia ad requisitionem cuiusuis ex Deputatis, & Gubernatoribus prædictis, iustitiam vnica sententia, etiam per viam mandati executiui administrandi, & quod decreuerint, executioni debitæ demandandi perinde, ac si essent tres conformes sententiæ, plenam, & liberam licentiā, & facultatem concedimus, sublata cuilibet appellandi, ac de nullitate dicendi desuper qualibet facultate, non obstantibus nostris de vnionibus, & vnionum cōfirmationibus, ac de valore beneficiorum in illorum dispositionibus exprimendo, nec non bon. me. Bonifacij Papæ Octaui similitèr prædecessoris nostri, & nouissimi Lateranen. Concilij, ac alijs Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non Statutis, & consuetudinibus, ac fundationibus etiam iuramento cō firmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoq. indultis, ac literis Apostolicis prædictis, & alijs S.R.E. Cardin. nec non Collegio Cardinaliū huiusmodi, ac populo Romano, & illius Ciuibus, ac in Vrbe, & in eius districtu ædificatibus

tibus

tibus, & alijs quibuscunquè personis, Collegijs Ecclesijs etiam Consistorialitèr, ac per viã generalis legis, & Statuti perpetui, ac initi, & stipulati contractus, ac Motu proprio, & ex certâ scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, & cũ quibusuis irritatiuis, annullatiuis, cassatiuis, reuocatiuis, modificatiuis, præseruatiuis, exceptiuis, restitutiuis, declaratiuis, mentis, attestatiuis, ac derogatoriarum derogatorijs, aliijsque efficacioribus efficacissimis & insolitis clausulis quomodolibèt, etiam plùries concessis, cõfirmatis, & innouatis, quibus omnibus, etiã si pro illorũ sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, & indiuidua, ac de verbo ad verbũ, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quauis alia expressio habenda, aut exquisita forma seruãda foret, & in eis caueatur expresse, quòd illis nullatenus derogari possit, tenore huiusmodi præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbũ insertis, nec non modos, & formas ad id seruandos pro indiuiduo seruatis habentes hac vice dumtaxàt, illis aliàs in suo robore permansuris, harum serie specialiter, & expresiè derogamus, cæterisq. cõtrarijs quibuscunquè. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginã nostræ approbationis, innouationis, voluntatis, erectionis, institutionis, vnionis, annexionis, incorporationis, assignationis, suppressionis, extinctionis, appropriationis, confirmationis, supplectionis, decreti, mandati, concessionis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attẽtare præsumpserit indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorũ eius se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud Sanctũ Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo vigesimo. Quinto Idus Augusti. Pontificatus Nostri Anno Secundo. Cæterùm, vt earundem literarum tenor prædictus sic insertus omnimodã rei, seu facti certitudinẽ faciat Apostolica auctoritate decernimus, vt illud idem robur, eandẽ vim, eundemq. vigorem dictus tenor, per omnia habeat, quæ haberent originales literæ supradictæ, ac eadem prorsus eidẽ tenori fides adhibeatur, quandocunq. & vbicunque, siue in iudicio, siue alibi vbi fuerit exhibitus, vel ostẽsus in omnibus, quæ adhiberetur, eisdẽ originalibus literis, si forent exhibitæ, vel ostensæ; Per hoc autẽ nullum cuiquã ius de nouo acquiri volumus sed antiquum tantùmodo conseruari. Nulli ergo omninò hominũ liceat hanc paginam nostri decreti, & volũtatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autẽ hoc attẽtare præsũpserit indignationis Omnipotẽtis Dei, ac Beatorũ Petri, & Pauli Apostol. eius se nouerit incursurũ. Dat. Romæ apud S. Petrũ, Anno Incarnat. Dominicæ, Millesimo quingentesimo trigesimoseptimo, Octauo Kal. Maij, Pontificatus Nostri, Anno Tertio.

9 Poteſt & aliud addi genus Monialium Cõuertitarum, nimirũ, quæ in Monasteriũ ob adulteriũ detruduntur, quæ licèt habitũ deferãt, & tondeantur, propriè tamen non sunt Moniales, vt habetur *in gloss. in Auth. sed hodie in verb. recipere ad l. Iul. de Adult.* de quibus Petrus Gregor. *par. 1. syntag. iur. lib. 15. cap. 17. nu. 10.*

QVÆSITVM VII.

De Mulieribus inclusis.

SVMMARIVM.

1 *Mulieres inclusæ sunt, quæ in domibus se recludunt, vt pœnitentiam agant, & Deo liberiùs deseruiant.*

2 *Mulieres inclusæ gaudent priuilegio fori, quamuis nullam emittant Professionem.*

3 *Mulieres inclusæ multæ fuerunt in principio nascentis Ecclesiæ.*

4 *B. Verdiana, & B. Iulia, ac Ioãna, sorores, Ordinis Vallis Vmbrosæ, aliquandiù inclusæ vixerunt.*

1 Svnt etiam aliquæ Mulieres, quæ in domibus se recludunt, vt pœnitentiam agant, & Deo liberiùs deseruiant, quæ si sub vnius superioris obedientia, & com-
2 munem vitam ducant, & in communi possideant, gaudent priuilegio fori, etiam si nullam emittant professionem, ita Barbos. *de iur. Eccles. lib. 1. cap. 39. num. 43.* vbi

vbi ait, secùs esse dicendum de alijs mulieribus, quæ in domibus suis priuatam vitam ducunt, vt constat *in d. c. in idemnitatibus §. suprad ста de elect. in 6.* idem affirmat Marian. *in cap. 1. num. 16. de foro competenti.*

3 An autem hodiè harum Mulierum aliquę reperiantur, ignoro; scio quidem, quod in principio nascentis Ecclesiæ fuerunt multæ Virgines, & Mulieres, quæ, (vt soli Deo viuerent,) in septa adeò mira, & recondita se abdiderunt, & recluserunt, vt iure merito, nomen Mulierum reclusarum sortitæ sint; inter quas Sancta Maria Magdalena, & Sancta Martha eius soror, Sancta Romana Virgo Tiburtina, Sācta Melantia Romana iunior, Alexandra Virgo, nec non Germana Virgo, connumerantur à Surio, Beda, Cæsario, & alijs scriptoribus. Videatur Andreas Victorel. *de orig. & Clausura Monial. §. Mulieres extra pag. 6.* vbi de prædictis seorsim agit.

4 Quibus addi possunt B Verdiana, & sorores, nimirùm Beata Iulia, & Beata Ioanna ex nobili Attauantorum familia, Florētinæ, quę vt diuinis laudibus, precibusq. liberiùs vacarent, in paruis Cellulis sub habitu, & Instituto Vallumbrosano diù inclusæ vixerunt, circa Annum Domini 1240. vt retuli *in Annotationibus Arboris Sācti ssimi P. N. Institutoris Ioannis Gualberti Abbatis sub eodem Anno.*

QVÆSITVM VIII.

De Subdiaconissis, Diaconissis, Præsbyterissis, & Episcopissis.

SVMMARIVM.

1 *Subdiaconissæ, Diaconissæ, Præsbyterissæ, & Episcopissæ nomen, variè à scriptoribus accipitur*

2 *Subdiaconissæ, Diaconissæ, Præsbyterissæ, & Episcopissæ, quænam olim fuerant.*

3 *Presbytera idem sonat, quod senior vidua.*

4 *Diaconissæ olim habebantur tanquàm viduæ continentes; habebantque aliquod munus, & dignitatem in Ecclesia.*

5 *Mulieri non permittitur, vt in Ecclesia loquatur, neque vt viro dominetur.*

6 *Diaconissarum institutio vnde oriatur.*

7 *Mulieres ad munus Diaconissatus, quanā olim eligebantur.*

8 *Diaconissarum ætas.*

9 *Virgines olim non nisi quadragesimo ætatis anno velabantur.*

10 *Diaconissis præscripta erat perpetua continentia.*

11 *Diaconissarum ordinatio quænam, & quomodo olim fiebat.*

12 *Diaconissæ erant Religiosæ personæ.*

13 *Diaconissarum, & Chorepiscoporum status, quare sublatus.*

14 *Diaconissarum præcipua munera, & Officia.*

15 *Diaconissæ Mediolani.*

1 DE Subdiaconissis, Diaconissis, Præsbyterissis, & Episcopissis diffusè agunt, præter Canones, & Concilia, & SS. Patres *infra citand.* Campanil. *in diuers. iur. can. rubr. 11. cap. 2. num. 3.* Vasquez *tom. 3. in 3. par. disp. 245. cap. 3.* Basilius Poncius *de impedim. Matrim. cap. 10.* Sebast. Cæsarien. *relect. de Ecclesiast. Hierar. par. 2. disp. 9. §. 3.* Barbos. *de iur. Eccl. lib. 1. cap. 3.* Lauor. *variar. lucubr. tom. 1. tit. 4. cap. 24. num. 28.* Galganet. *de iur. publ. lib. 3. tit. 51. de Diaconissis*, ex quibus, & præsertim ex Lauorio, & Barbosa hæc collegi, videlicèt;

2 Diaconissæ nomen sicut etiam Subdiaconę, & Præsbyteræ, & Episcopæ, apud scriptores Ecclesiasticos, non vnica significatione reperitur acceptum. Hæ namquè primùm mulieres erant, quę à viris, qui ad subdiaconatum, Diaconatum, Præsbyteratum, & Episcopatum promoti erant, ex mutuo consensu, relinquebantur, & castitatem seruare, & cælibem vitā ducere, promittebant. Ita in Concil Turonen. 2. sub Ioanne 3. *cap. 3. Episcopum Episcopam non habentem, nulla sequatur turba mulierum*; quod ex eiusdem Concilij *cap. 12.* constat intelligi de vxore Episcopi, vbi decernitur, qualitèr se erga illam gerere debeat, vt suspicio contubernij cum illa omninò remoueatur; & *cap.*

20.

20. addit, *si inuentus fuerit Præsbyter cum sua Præsbytera, aut Diaconus cum sua Diaconissa, aut Subdiaconus, cum sua Subdiaconissa annum integrum excommunicatus habeatur*. Ita etiam intelligendus est D. Gregorius *lib.* 4. *Dialog. cap.* 11. Dum de Præsbytera vxore Vrsini Præsbyteri loquitur; *ex quo etiam mirum castitatis exemplum deducitur, etenim dictus Vrsinus ex tempore ordinationis acceptæ, Præsbyteram suam, vt sororem diligens, sed quasi hostem cauens, ad se propius accedere, etiam obitus tempore non permisit; dum enim anno ordinationis suæ quadragesimo inardescente grauiter febre correptus, ad extrema deductus esset, & Præsbytera sua naribus eius sua aure apposita, an aliquod in eo vitale spiramen adesset, dignoscere curaret, id ille sentiens, dum tenuissimus inesset flatus, quantulo nisu valuit, vt loqui potuisset, inferuescente spiritu, collegit vocem, atque erupit dicens; recede à me mulier, adhùc igniculus viuit paleam tolle*. Zacharia item Pontifex decernit, ne Præsbytera, Diacona, vel Monacha in contubernium admittatur; S. Basilius *Epist. ad Paregotium Præsbyterum* de eisdem meminit. Et Altisiodoren. Concilium *Can.* 21. prohibet, ne Præsbytera cũ suo Præsbytero dormiat. Vndè liquet, huiusmodi nomen non ab aliquo Ecclesiastico ministerio, sed potius à virorum ordinibus vulgari quodam vsu potiùs, quàm vlla vera ratione deductum esse.

3 Sed & in alia significatione Præsbiteræ, & Diaconissæ nomen vsurpatum legimus, Præsbytera enim idem ac senior vidua, ex Cõcilio Laodiceno *can.* 11. interpretatur, & apud S. Athanasium *ad Virgines*, iuxta Græcæ vocis ethymologiam, Præsbytera, senior fœmina dicta est. Vnde Photius *in suo Nomocanone tit.* 1. *cap.* 37. notat, diuersam esse Presbyteram à Diaconissa;

4 Diaconissæ olim dicebantur, quæ apud nos viduæ continentes dicuntur; & aliquod munus, & dignitatem in Ecclesia habent; vt enim notat Baronius *anno* 34. *num.* 288. post Diaconorum electionem viduæ, quæ præerant ministerio quotidiano, & ab eo cessarunt, non penitùs in ordinem redactæ sunt, sed alijs functionibus mancipatæ. Earum autem non vnum munus, illę etenim foribus Ecclesiæ mulieribus tantum patentibus præerant, sicut foribus, quas ingrederentur viri, ianitores, & qui ostiarij dicti sunt, præfecti erãt. Vnde S. Ignatius *ep. st.* 12. inquit, *saluto custodes sacrorum vestibulorum Diaconissas*, & S. Epiphanius *lib.* 3. *contra Hæreses tom.* 2. *hæres.* 79. *contra Collyridiarios*, de earum ministerio refert, quod ministrarum quidem Diaconissarum appellatarum ordo est in Ecclesia, sed non ad sacrificandum neque, vt quidquam aggredi permittantur, verùm reuerentiæ gratia muliebris generis, aut propter horam balnei, aut visitationis, affectionis, aut laboris. Et vt quãdo nudatum fuerit corpus Mulieris, ne à viris sacrificantibus conspiciatur, sed à ministrante Muliere, cui præcipitur à Sacerdote, vt curam gerat ad tempus indigentis Mulieris in tempore denudationis corporis ipsius, ita vt ordo bonę disciplinæ, & Ecclesiasticæ bonæ Constitutionis valdè scientificè munitus sit in mensura regulæ. Quapropter neque permittit Diuina Scriptura Mulieri, vt in Ecclesia loquatur, neque vt viro dominetur. Et multa possunt de hoc dici. Obseruandum est autem, quod Diaconissis solum indiguit Ecclesiasticus ordo, viduasque eas nominauit, vt ex his adhùc seniores aniculas, nusquam autem Præsbyteridas, aut sacrificulas constituit. Et *in fine librorum contra hæreses, in compendiaria doctrina, de Fide Catholica*, ait, quod *Diaconissæ constituuntur in ministerium Mulierum solum propter reuerentiam, si opus fuerit balnei gratia, aut visitationis, aut inspectionis corporum*: & Clemens 1. *lib.* 3. *constitut. Apost. cap.* 15. earum officium commemorat dicens, Accidit aliquando, cum in aliquorum domos Diaconum ad mulieres mittere non potes propter infideles; mitte igitur Mulierem Diaconissam propter improborum cogitationes; Nam ad multos vsus muliere Diaconissa indigemus; ac primùm cum illuminantur mulieres, Diaconus vngit frontem ipsarũ

Oleo

Oleo sancto, deinde Diaconissa eas abstergit, non enim est necesse, mulieres aspici à viris; sed solum in manus impositione caput illius vnget Episcopus quemadmodùm Sacerdotes, & Reges antiquo tempore vngebantur, non quod qui nunc baptizantur, Sacerdotes ordinentur, sed quod à Christo Christiani dicuntur, Et *lib.3.cap.19.* ait *At mulier quidem mulieres curet, vtriq. obeant munus nunciandi, peregrinandi, ministrandi, seruiendi, sicut de Domino aiebat Isaias*, & lib. 8. cap. 32. *Diaconissa*, ait, *non benedicit, sed nec aliud ex his, quæ faciunt Presbyteri, exercet ipsa, sed tantùm portas custodit, ministrat Presbyteris, quando baptizantur mulieres propter honestatem*. Et Concilium Nicenum 1. *cap.74.* sic habet. *Et huiusmodi Diaconissæ ad hoc solùm paratæ sint, vt fæminas in baptismo suscipiant*.

6 Ex quibus infertur earum constitutionem eò principaliter respexisse, vt multa, quæ per viros propter reuerentiam muliebris generis, exerceri nō poterant, per ipsas Diaconissas explerentur; quod confirmat idem Clemens *lib.2.Const. cap. 26. ad Diaconum, aut Episcopum nulla mulier sine Diaconissa accedat*.

7 Ad huiusmodi munus Diaconissatus eligebantur mulieres, aut Virgines, aut viduæ, quæ tamen vnico contentæ fuerint thoro cōiugali, quod docet Clemens lib. 6.constit.cap.17. *Diaconissa verò eligatur Virgo pudica; si autem non fuerit Virgo, sit saltem vidua, quæ vni nupserit, & fidelis, atque honorata sit*, Et S. Epiphanius supra citatus *in Compend. doctor. de fide Cathol.* subdit; *& ipsæ sint etiam, quæ in vnis nuptijs continentèr se habuerint, aut ab vnis nuptijs viduitatem seruarint, aut semper Virgines sint*. Vnde malè aliqui existimarunt, viduas non fuisse in Diaconissas electas; quod colligitur *ex Concil.Nicæno cit.* & *Carthagin. IV. sub Anastasio can. 12.* & S. Basilio *epist. ad Amphilochium* cap. 24. *viduam* inquit, *quæ in viduarum numerum relata est, hoc est, quæ ab Ecclesia in Diaconatum suscepta est.*

Atque hinc facilè componuntur nonnulli dessidentes Canones circa ætatem, quæ in Diaconissarum numerū adscribēdis, requirebatur, nam aliquando statui-
8 tur ætas annorum quadraginta, vt Concil. Calcedonen. *art. 15.* & Vormatien. *cap.74.* aliquando verò præscribitur ętas sexagenaria, vt Nicænum *cap. 74.* & Basilius *loco cit.* Quæ quidem diuersitas ortum habuit, quod cum ad Diaconissæ ministerium eligerentur, tàm Virgines, quàm viduæ, prius illud tempus virginibus, posterius viduis deligendis statutum erat, vtpotè quæ propter experientiam voluptatis maiori indigerent examine, &
9 probatione; Virgines autē non nisi quadragesimo ætatis anno, velabātur, ex Cōcil. Cæsaraugust. 1. *can.28.* & Calcedon. iv. *art.15.can.15.* allegato, quod refertur à Gratiano *d. cap. Diaconissam 27. q. 1. Diaconissa non ordinanda ante annum quadragesimum, & hoc cum diligenti probatione.*

10 Diaconissæ porrò præscripta erat perpetua continentia; vnde dictum Concil. Calcedonen. subdit; *si verò ordinationem susceperit, & quantocunque obseruauerit ministerium, & postea se nuptijs tradiderit in vriam faciens gratiæ Dei, hæc anathema sit cum eo, qui in nuptijs illius conuenerit*, qui canon sub simili verborum forma reperitur in Concil. Vormaticensi *cap. 73.* & Concil. Aurelianen. 2. *can. 17.* sub his verbis *fæminæ, quæ benedictionem Diaconatus hactenus contra interdicta Canonum acceperunt, si ad coniugium probantur iterum deuolutæ, à Communione pellantur. Quod si huiusmodi contubernium admonitæ ab Episcopo cognito errore dissoluerint, in communionis gratiam acta pœnitentia reuertantur. Huiusmodi, qui sumpserit in coniugium, anathematizetur.* Hinc in Conc. Rom. sub Gregorio I. ipse Gregorius anathemate percutit quendā nomine Adrianum Ephilarati filium, qui Epiphaniam Diaconam illicito ausu in vxorē habeat, & illam similiter, & eos, qui ei consensum præbuere. Neque hoc mirum est, cum eligerentur ex fœminis Religiosis Virginibus, aut viduis, vt ex supra citatis auctoritatibus colligi potest.

De, alijs Diaconissarum qualitatibus,

G Cle-

Clemens *lib.3.cap.15.* ait *Elige Diaconissam fidelem, & sanctam ad mulierum ministeria*, & Concil. Carthag. iv. sub Anastasio cap. 22. *Viduæ, vel sanctimoniales, quæ ad ministerium baptizandarum mulierum eliguntur, tam instructæ sint ad officium, vt possint apto, & sano sermone docere imperitas, & rusticas mulieres tempore, quo baptizandæ sunt, qualiter baptizatori interrogatæ respõdeant, & qualiter accepto baptismate viuant.*

11 Cum autem in Diaconissæ numerum aliqua referebatur, olim manus imponebantur, ac benedicebatur, eaque ratione dicebatur ordinari; Extat etiam constitutio Apostolica de Diaconissæ institutione apud Clementem Romanum *lib.8. cõstit.cap.26.* his verbis; *de Diaconissis ego Bartholomæus cõstituo ò Episcope, impones ei manus præsẽtibus Presbyteris, Diaconis, & Diaconissis; & dices; Deus æterne, Pater D. N. Iesu Christi, qui viri, & mulieris authores, & qui Mariam, Deboram, Annam, & Oldam Spiritu sancto impleuisti, qui non duxisti indignum, vt filius tuus vnigenitus ex muliere nasceretur, qui in tabernaculo testimonij, & in templo custodes fœminas ianuis tuis præfecisti, ipse etiam nunc respice hanc ancillam electam ad ministerium, & da ei Spiritum sanctum, & mundam effice ab omni inquinatione carnis, vt opus sibi impositum dignè perficiat ad gloriam, & laudem Christi tui.* Extat etiam earum ordinatio in antiquo libro, qui inscribitur, *Ordo Romanus*.

Quæ ordinatio quasi benedictio tantũ erat, sicut velatæ, & quæ religionis habitum assumunt, hodie benedicuntur, & cõsecrantur, vt *in Pontificali Rom.* nec aliquem characterem insignibat, aut ordinis potestatem conferebat, quia fœminæ ordinis sunt incapaces, D. Thom. *in 4. dist. 25.q.2. art.2.* Gloss. *in cap. Diaconissam 27. q. 1.* Maiol. *de irregular. lib.1.cap.28. num. 1. & 2. & seq.* dat rationem; Loquuntur etiam de Diaconissis Victoria *relect.2. de potest. Eccles. q.2. num. 3.* Soto *in 4. dist.23.q.1.ar.1.concl.1.* Angles *in florib. Theol. q. de clauib. art. 1. diffic. 5.* Henriq. *in sum. lib.1.cap.21. §.2. lit. H.* Campanil. *in diuers. iur. Canon. rub. 11. cap. 2.* Si autem dicas cum Aen. Sylu. *de Histor. Bohemica cap. 6.* quod Milada soror Boleslai Bohemorum Regis, quę eximia specie Virgo, sacris imbuta literis, & multa pollens eruditione, cum Romam orationis causa petiuisset, à Ioanne Pont. Max. benignè excepta, & ipsius auctoritate Monasterium S. Georgij in arce Pragensi cõstruxit, ibiquè Sacerdos consecrata sit; dico, intelligendum, in Abbatissam electam fuisse, consecratam, & benedictam, vt suprà.

12 Religiosæ tamen personæ Diaconissæ efficiebantur; Vnde Basilius Poncius *in tract. de impedim. matrim. cap.10. ad tex.* Gratiani *in C. Diaconissam 27. q. 1.* ait, non rectè Baronium *loco citato* censuisse, Diaconissas inter laicales, & sæculares personas computari, idquè probat ex Cõcil. Niceno *cap.19. vulgato*, & 17. ex his, qui ex Arabico translati sunt; *Commemorauimus*, inquit, *Diaconissas, quæ in hoc ordine inuentæ sunt, quæ nec manus impositionem aliquam habent, ita vt omninò inter laicas habeantur. Similiter autem Diaconissæ, quæ in Catholico Canone non habentur, simili loco, idest laicæ, & tanquam non consecratæ deputentur.* Sed sine dubio non inspecta satis exemplari fide locutus est Baronius, quia, vt patet *ex eo capite* statuunt Patres, quid faciendum de Paulianistis, idest qui à Paulianistarum hæresi reuertebantur, decerniturque, vt iterùm baptizentur, & restituantur in eum gradum Ecclesiasticum, in quo antea fuerant, si digni tamen extiterint, imponaturque manus ab Episcopo, sicut ei, cui nunquã antea erat imposita. Deinde decernunt, quid de Diaconissis fieri debeat, quę apud Paulianistas, erant, & ad fidem Catholicam transibant, vt scilicet *baptizentur de nuò, & inter laicas deinceps, non Diaconissas habeantur.* De his autem tantùm, non de Diaconissis Catholicis sermonem esse, constat, quia *in eodem Canone*, post prædicta subijcitur. *Quod si aliqua Diaconissa ex illa hæresi ad Fidem reuertatur, oportet eam iterum baptizari, & cum ea benedi-*

Ctione

ctione recipere, quæ ſuper ſæcularem fieri ſolet, examinandumque, vt ſupradiximus, an verè conuertatur; ſic ergo intelligendum eſt, quod *in Canone vulgato* 19.dicitur, *quæ in hoc ordine inuentæ ſunt, vel in eadem ſpecie ſunt*, ideſt ad eadē hæreſi Diaconiſſæ veniunt computandæ inter laicas, ſcilicèt Catholicas, quia manus impoſitionem nō habent. Quam enim habere poſſunt apud Paulianiſtas, quæ ab illis diſcedentes iterum baptizabantur; Imò ex iſto canone potius colligitur, ſacras, & religioſas perſonas fuiſſe Diaconiſſas Catholicas inter laicas. Præterea, quo pacto iſte Nicænus canon Diaconiſſas Catholicas inter laicas numeraret, cum eiuſdem Concilij *can.*74.probet Diaconiſſas, & illas ex ſanctimonialibus, aut viduis eligi, conſtituat, vt ſuum munus impleant, dum baptizātur fęminæ: *Hactenus Pocius citat.*

13 Ex hac igitur ordinatione Diaconiſſis forſan inſoleſcentibus, & maiora conantibus, prout innata eſt fęmineo ſexui ambitio, earum ordinationem repulerunt Patres declarātes nullam eam benedictionē eſſe, nec quidquam ordinis conferre. Hinc Concil. Laodicenum 1. *ſub Sylueſtro anno* 320. *c.* 11.ait, quod non oportet eas quæ dicuntur Presbyteræ, vel Præſidentes Eccleſijs, ordinari, Et Arauxicanum 1.c. 26. *Diaconiſſæ omnimodè non ordinandæ, & ſi quæ iā ſunt, benedictioni, quæ populo impēditur capita ſubmittant*. Et Epaunenſe c. 21. *viduarum conſecrationem, quas Diaconiſſas vocant, ab omni regione noſtra penitùs abrogamus* Item Aurelianenſe 12.ſub Sylueiio Papa cap.18. *Placuit, vt nulli poſt modum fœminæ Diaconalis benedictio pro conditionis huius fragilitate credatur*.

Diaconiſſarum igitur ſublatio eodem ferè modo contingit, quo & Chorepiſcoporum vſus ſublatus eſt, qui cum aliqua minora officia in Eccleſia haberēt, & maiora præſumerent, ſublati fuerunt, vt teſtatur S. Damaſus Papa relatus à Gratiano 68. *diſt. cap. Chorepiſcopi* in hæc verba; *Chorepiſcopi tā ab hac ſacra Sede, quā à totius orbis partibus fuerāt Epiſcopis prohibiti. Nimis ergo eorū inſtitutio improba, nimis eſt praua, quia vt hi de ſummo Sacerdotis miniſterio aliquid præſumant, omni auctoritate carent*.

Verum tamen eſt adhuc poſt Arauxicanum, mentionem eſſe de Diaconiſſarū ordinatione vigenti in Concilio Calcedonenſi *act.* 15.*c.* 15. Imo etiam poſt Epaunenſe, Aurelianenſe, & Turonenſe 2.conſtat in vſu fuiſſe Diaconiſſæ ordinationē, ex libro, qui dicitur, *ordo Romanus*, quem poſt S.Benedicti tempora ſcriptum eſſe apparet, eum in eo ſępius de B. Benedicto, eiuſq. regula fiat mentio, vt refert Baſilius Poncius citatus, ex quo colligitur, non ſimul Diaconiſſarum ordinationem abolitam, ſed paulatim euanuiſſe.

14 Aliquę tamen remanſerunt, quę dicebantur Diaconiſſæ, nōn ab aliquo Ordine, quem ſuſcepiſſent, neque miniſterio, ad quod eſſent deſtinatæ, aut conſecratæ, ſed à viris, quorum vxores erant, & ita Presbyteræ vxores dicuntur Presbyterorum *in cap. vlt.* 32.*diſt.* & Vualden. *de ſacram. lib.*2.*tit.*7.*cap.*58.*nu.* 70. Michael Medina *lib.*4.*de continen. Controuer.* 6. *cap.* 7. Paul. Layman. *in Theol. moral. lib.* 5. *trac.* 9. *cap.* 11.*nu.*7. Sebaſt. Cæſar. *loc. cit. nu.* 7.& Campan. *ſimiliter loc. cit. cap.* 2. *nu.* 5. refert ſe talem veritatem ab hominibus nonnullis, & Græcis expetijſſe, qui omnes reſponderunt, Sacerdotis Vxorem apud eos Presbyteras appellari: idem refert Barboſ. *loc. cit. nu.* 12. qui *nu.* 7. collegerat ex varijs Concilijs, & ſacris Canonibus quinque eſſe præcipua munera, quibus dictæ Diaconiſſæ incumbebant; primum, vt alias mulieres inſtruerent de rebus, de quibus, cum Diaconis, aut Epiſcopis agere debebant; ſecundum erat, vt foribus Eccleſiæ mulieribus tantum patentibus præeſſent, ſicut foribus, quas ingrederentur viri, Ianitores, & qui Oſtiarij dicti ſunt, præfecti erant; tertium ſicut munus Diaconi erat vngere Oleo Sancto frontem mulierum, quæ baptizabantur, ita Diaconiſſarum, abſtergere, ne à viris aſpicerentur; quartum erat miniſtrare Presbyteris, quando baptizabantur mulieres, propter honeſtatē, quintūm erat, quando Epiſcopus ad domum mulierum aliquem mittere volebat, non

mittebat diaconum, sed Diaconissam, ne quid mali infideles suspicarentur.

15 Non ignoro, Mediolani in Ecclesia Metropolitana Ambrosiana vsus adhùc vigore, quatuor mulieres seniores, (quas communitèr, tã laici, quàm Ecclesiastici diaconissas appellant) indutas partim albo, partim nigro colore, adinstar Monialium, accedere quotidie ad ianuam Chori, & ante Offertoriũ offerre, & porrigere Hostiam, & Vinum Ministris pro Missa conuentuali decantãda; & hoc à multis audiui, & præsertim à D. meo D. Antonio Naldo Clerico Regulari viro eruditissimo, & vndiquè conspicuo.

QVÆSITVM IX.

De Beguinarum secta prohibita.

SVMMARIVM.

1 *Beguinarum sectam amplectentes, & de nouo assumentes, & Religiosi in hoc dãtes auxilium, vel fauorem ipso facto sũt excommunicati, & num. 3.*

2 *Beguinæ, cum nulli obedientiam promittãt, nec proprijs renuncient, nullãq. Regulam profiteantur, non sunt Religiosæ.*

4 *Beguinarũ status prohibitus, & perpetuò ab Ecclesia Dei de iure optimo abolitus.*

1 MVlieres statum Beguinarũ amplectentes, & de nouo assumentes, ac Religiosi in hoc dantes cõsilium, vel fauorem, ipso facto sunt excommunicati, vt notatur *in Clem. cum de quibusdam de relig. domib.* vbi talia extant verba. *Cum de*
2 *quibusdam mulieribus Beguinabus vulgariter nuncupatis, (quæ cum nulli promittãt obedientiam, nec proprijs renuncient, neque profiteantur aliquam Regulam approbatã, religiosæ nequaquam existunt, quamquàm habitũ, (qui Beguinarũ dicitur) deferant, & adhæreant Religiosis aliquibus, ad quos specialiter trahitur affectio earundẽ) Nobis fide digna relatione insinuatũ extiterit, quod earũ aliquæ quasi perductæ in mẽtis insaniã de summa Trinitate, ac Diuina essentia disputẽt, & prædicent, ac circa fidei articulos, & Ecclesiastica Sacramenta opiniones Catholicæ fidei contrarias introducãt, & multos super his decipiẽtes simplices, eos in errores diuersos inducant, aliaq. quã plura periculum animarum parientia sub quodã velamine sanctitatis faciant, & committant.*
3 *Nos tàm ex his, quàm ex alijs de ipsarum opinione sinistra frequẽtèr auditis, eas meritò suspectas habentes, statum earundẽ, sacro approbante Concilio, perpetuò duximus prohibendũ, & à Dei Ecclesia penitùs abolendũ, eisdẽ, & alijs mulieribus quibuscũq. sub pœna excommunicationis, quã in contrarium facientes incurrere volumus, ipso facto inungentes expressè, ne statum huiusmodi dudùm fortè ab ipsis assumptũ, quoquo modo sectentur vlterius, vel ipsum aliquatenùs de nouo assumant. Prædictis verò Religiosis, per quos eadem mulieres in huiusmodi Beguinagij, statum foueri, & ad ipsum suscipiendum induci dicuntur, sub simili excommunicationis pæna, quam eo ipso, quod secùs egerint, se nouerint incursuros, distri-*
4 *ctiùs inhibemus, ne mulieres aliquas prædictum statum (vt præmittitur) dudùm assũptum sectantes, aut ipsum de nouo forsitan assumentes quomodocunque admittant, ipsis super eos sectando, vel assumendo præbentes vllo modo consilium auxilium, vel fauorem nullo cõtra præmissa priuilegia valituro.* Videãtur Azor. *inst. mor. p. 1. lib. 22. c. 13. q. 14.* Gamb. *de casib. reseruat. c. 11. n. 11.* Iul. Lauor. *de indulg. p. 2. c. 13. nu. 35.* Filliuc. *tract. 14. nu. 67. vers. 4. & n. 74. & 243.* Barb. *de offic. & potest. Episc. p. 3. alleg. 50. n. 226. secund. Lugdunensem impressionẽ,* & *in Collect. Doct. lib. 3. Clem. cũ de quibusdam de relig. dom.* egomet *de iure Abbat. tom. 1. disput. 17. quæsit. 1.*

QVÆSITVM X.

De simulata Mulierum Discalceatarum, seu Minoretarum Religione.

SVMMARIVM.

1 *Discalceatarum, seu Minoretarum Mulierũ ficta Congreg. aboletur à Greg. IX.*

IN speculo Minorum *tract. 1. fol. 4.* & in Bull. Eman. Roderici *cõst. 12. Greg. IX.* & in

& in registro Pontificio Bullarum Fratrũ Minorum *in calce primi tomi* authore F. Luca Vualdingo *sub constitut.* 89. habetur relatio manifesta huius fictæ Congregationis Mulierum Discalceatarum, seu Minoretarum, quæ de Ordine S. Damiani se esse affirmabant, vnde rationabili causa
1 speciali constitutione ab eodem Greg. IX. destruuntur sub his verbis.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei Archiepiscopis, & Episcopis ad quos literæ ista peruenerint.

AD audiētiam nostram noueritis peruenisse, quod nonnullæ mulieres per vestras ciuitates, & diœceses discurrentes se fortè de S. Damiani Ordine mentiuntur, & vt alij suæ assertioni mendaci fide credulitatis accedant, discalceatæ vadūt, habitum, & cingulum Monialium eiusdem Ordinis, chordulas deferētes, quas quidem discalceatas, seu Chordularias, alij Minoretas appellant, cum tamen Moniales ipsæ, vt gratum præstent domino famulatum perpetuò sint inclusæ, vnde quia in eiusdem Ordinis confusionem, ac derogationem Ordinis Fratrum Minorum, & ipsorum Fratrum scandalum, ac Monialium earundem prædictarum Mulierum religio simulata redundat Vniuersitati vestræ, per Apostolica scripta præcipiendo mandamus, quatenus mulieres ipsas ad obijciendum cum eisdem cingulis, & cordulis huiusmodi habitum monitione permissa per censuram Ecclesiasticā cum super hoc requisiti fueritis appellatione postposita compellatis. Dat. Laterani IX. Kal. Martij ann. 1241. Pontif. verò 14.

QVÆSITVM XI.

De Iesuitissis, seu de prætensa Iesuitissarum Congregatione.

SVMMARIVM.

1 *Iesuitissarum prætensa Congregatio, vnde originem trahit, earumque temeraria institutio.*

2 *Iesuitissarum Congregatio sine Sedis Apostolicæ auctoritate plantata, & erecta, meritò eradicatur, & destruitur ab Vrbano VIII.*

1 IN quibusdam Italiæ, & etiam Vltramontanis partibus, (annis iam elapsis) quædam Mulieres, seù Virgines Apostolica Sede inconsulta, Iesuitissarum assumpto nomine, in vnum Congregatæ, prætextu status, & Vitæ regularis ducendæ, specialem vsurparunt habitum, ædificia in Monasteriorum, & Collegiorum formam, ac domos Probationum erexerunt, in eisq. Præpositam Generalem, in cuius manibus tria Religionis Vota essentialia
2 emittebant, constituerunt; Quæ Congregatio sine auctoritate Summi Pontificis erecta, & contra sacras sanctiones plātata, atque Christianæ Reipublicæ tàm perniciosa, meritò à Sanctissimo Domino nostro Vrbano VIII. nunc felicitèr regnāte extincta, & abrogata, atquè suppressa est per sequentem Constitutionem, in qua pleniùs de hac re habetur notitia.

PAstoralis Romani Pontificis, cui curæ vnica Domini Sabaoth ineffabili superni Patrisfamilias prouidentia cōcredita esse dignoscitur sollicitudo, in id præcipuè incūbit, ne in agrū Dominicum Operarij sine delectu temerè se ingerāt, sata dissipent, cō sita euellant, zizania inserant, & adulterinas in eo plantas superinducant, licèt autē orthodoxis Lateranen. & Lugdunen. Conciliorum generalium ordinationibus districtè prohibitum esset, ne quis nouæ Religionis instituēdæ auctoritatem sibi arrogare præsumeret, pariterque fel. rec. Ioannis XXII. virorum, & piæ memoriæ Clementis V. Romanorum Pōtificum prædecessorum nostrorum salutaribus Constitutionibus mulierū cœtus auctoritate priuata, & de facto instituti tanquam exitiosi palmites damnati, & sublati fuissent, Et nihilominus (prout non sine graui animi nostri molestia acceperamus) in nonnullis Italiæ, & Vltramontanis partibus, certæ mulieres, seu Virgines Iesuitissarum nomine assumpto, citra vllam Sedis Apostolicæ approbationem ab aliquot annis in vnum conuenire solitæ, vitæ religiosæ ducendæ prætextu peculiarem, & distinctum à cæteris habitū vsurpassent, ædificia in Collegiorum formam redegissent, domos Probationū erexissent, in eisq. Superiorē, ac prætensæ Congregationis suæ Generalem

indito Præpositæ titulo, & attributis facultatibus beneuisis constituissent, in illisque manibus Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ vota, ad instar solemnium emittere, clausuraq. legibus non adstrictæ pro libitu diuagari, ac specie salutis animarum promouendæ, aliaque opera permulta sexus, & ingenij imbecillitati, & modestiæ muliebri, ac virginali præsertim pudori minimè conuenientia, & quæ viri sacrarum literarũ scientia, rerum vsu, vitaque innocentia, spectatissimi, difficilè admodum, & nonnisi magna circumspectione adhibita aggrediuntur, attentare, & exercere cõsueuissent; Nos excrescentes in agro militãtis Ecclesiæ vepres, maturè euellere satagentes, venerabili Fr. Aloysio Episcopo Iricaricen. nostro, & Apostolicæ Sedis in partibus inferioris Germaniæ Nuncio, & nonnullis locorum Ordinarijs dedimus in mandatis, quatenùs propositis grauibus periculis, & scãdalis exinde resultantibus, mulieres, seu Virgines præfatas ex parte nostra Apostolica seriò monitas à temerario incepto ad saniora consilia reuocare conarentur; Verùm, quia illæ Dei timore, ac nostro, & Sedis Apostolicæ respectu post habito, in graue animarum suarum præiudicium, & bonorum omnium offensionem arroganti contumacia paternis, & salutaribus monitionibus nostris nedùm non paruerunt, sed etiam in dies similia attentare, ac multa sanæ doctrinæ aduersantia proferre non erubescunt. Nos tantam temeritatem acriori censura coercendam, & plantas istas Ecclesiæ Dei noxias ne vlteriùs se diffundant, radicitùs euellendas & extirpandas esse decreuimus. Habitaq. itaquè cum venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus aduersus hæreticam prauitatem generalibus Inquisitoribus ab eadẽ Sede specialitèr deputatis matura consultatione, de illorum vnanimi consilio, & assensu, Conciliorum præfatorum decretis, eorũdemquè Prædecessorum nostrorum vestigijs inhærentes, prætensam Cõgregationem mulierum, seu virginum Iesuitissarum nuncupatarum, illarumque sectam, & statum ab ortus sui primordio nullos & inualidos, nulliusque roboris vel momenti fuisse, & esse Apostolica auctoritate tenore præsentium decernimus, & declaramus; Et quia de facto processerunt, eadem auctoritate penitùs, & omninò supprimimus, & extinguimus, perpetuæq. abolitioni subijcimus, & ab Ecclesia Dei sacrosancta funditùs tollimus, delemus, & abrogamus, ac pro suppressis, extinctis, euulsis, deletis, & abolitis ab omnibus Christifidelibus haberi, & reputari volumus & mãdamus, nec mulieres, & virgines huiusmodi ad votorum præfatorum obseruationem vllo modo teneri aut obligari volumus. Insuper assertas Visitatrices, Rectrices, & Præpositam generalem, ac alias quascunque Congregationis, & sectæ huiusmodi officiales quocunque nomine appellatas officijs, & muneribus suis de facto vsurpatis omnino priuatas esse, & fore decernimus pariter, & declaramus, & quatenus opus sit priuamus, illasque ab eisdem officijs, & muneribus omnino amouemus, easque omnes & singulas mulieres seu virgines, quæ voti seu cuiusque alterius vinculi, promissionis, vel cuiuslibet causæ prætextu ad aliquã obedientiam se obligatas putarent, ab ea, & quocunque vinculo, & promissione huiusmodi, etiam rata, & iurata absoluimus, & totaliter liberamus. Adhæc mulieribus seu virginibus, & assertis earum Superioribus præfato, & quocunque alio nomine nuncupatis, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis maioris pœna ipso facto incurrenda, à qua non nisi à Nobis seu Romano Pontifice pro tempore existente, præterquam in mortis articulo constitutæ absolui possint, præcipimus, & mandamus, vt extra huiusmodi Collegia, vel domos, vbi hactenus habitarunt aliæ ab alijs seorsum degant, nec insimul ad aliquod spirituale vel temporale consultandum, seu peragendum, aut de eo quouis modo tractandum conueniant, susceptum per eas de facto, vt præfertur habitum statim deponant, nec illum amplius reassumant, minusque alias virgines, sed mulieres ad illum admittant vel recipiant, nec vllæ earum ad hæc consilium auxilium, vel fauorem directè, vel indirectè, aut alias quomodolibet præstent, vel pro religiosis, seu prætensæ Congregationis, aut sectæ huiusmodi sequacibus vllo modo se gerant, mulieres etiam ac virgines, quæ

eo

eo animo vota licet de facto, vt præfertur, emiſerunt, vt illo ſtatu ab Apoſtolica Sede reprobato ea emiſſura non fuiſſent, vtpote conditione ſub qua tacitè vouerunt non impleta à votorum huiuſmodi obligatione omninò ſolutas & liberas eſſe declaramus. Quæ autem in quemcunque euentum vouere voluerūt, cum earum vota ſint ſimplicia boneſte viuere ſeorſum tamen ab alijs huius reprobati ſtatus ac prætenſæ Congregationis ſeu ſectæ, & ab omnibus ſupra prohibitis abſtinētes, in ſæculo poterunt ſub Ordinarij obedientia, & cum vſu non dominio bonorum, ſed tantum cum facultate, quam illis miſericorditer concedimus, de ijs in vita, & in morte ad vſus pios diſponendi, ab inteſtato etiam ad eos, deuoluendis, qui paupertatis voto ab his mulieribus non emiſſo, illis ſucceſſuri fuiſſent. Et in euentum in quem aliquæ ex mulieribus, ſeu virginibus præfatis ad coniugalem ſtatum tranſire voluerint, eis permittimus, vt matrimonium ſeruatis alias ſeruandis contrahere poſſint, eiſque Apoſtolicam benedictionem, & quatenùs opus ſit cum omnium votorum de facto, vt præfertur emiſſorum relaxatione impartimur. Quoniam verò ſecundum Apoſtolum qui matrimonio iungit virginem ſuam bene facit, & qui non iungit melius facit, eaſdem mulieres, & virgines per viſcera miſericordiæ Chriſti, quo poſſumus paternæ charitatis affectu monemus, & in Domino hortamur attentè, vt deſiderij quo ſe regularis vitæ ducendæ teneri oſtenderunt memores, tollant iugum Domini ſuper ſe, & abnegantes ſemet ipſas & ſæcularia deſideria approbatum ab eadem ſancta Sede aliquem ſanct monialium Ordinem quantocitiùs ingrediantur, inibique fideli & pia promiſſione vota voueant Deo Iacob, & innocentes manibus & mundo corde in aſſiduo ſpiritualiū operum exercitio ſuperædificantes exhibeant ſe illuſtriorem gregis Chriſti portionem, lampadeſque ſuas flamma charitatis ſuccenſas prudentèr aptent ſponſo cœleſti obuiam ituræ. Decernentes præſentes literas, omniaque, & ſingula in eis contenta, etiam ex eo quod prætenſæ Congregationis, vel ſectæ mulieres, aut virgines huiuſmodi, vel alij quicunque in præmiſſis, ſeu eorum aliquo intereſſe habentes, ſeu habere quomodolibet prætendentes eis nullatenus conſenſerint, nec ad ea vocatæ, & auditæ, ſeu vocati & auditi, minuſq. cauſæ, propter quas eadem præſentes emanarint adductæ, verificatæ, ſeu alias ſufficientèr, aut etiam nullatenùs iuſtificatæ fuerint nullo vnquā tempore de ſubreptionis, obreptionis, nullitatis, aut inualiditatis vitio, ſeu intentionis noſtræ, aut alio quouis defectu, etiam quātumuis magno, inexcogitato, & ſubſtantiali, ſiue etiam ex eo quod in præmiſſis, ſeu eorum aliquo ſolemnitates, & quæuis alia ſeruanda, & adimplenda ſeruata, & adimpleta non fuerint, aut ex quouis alio capite à iure, vel facto, aut ſtatuto, vel conſuetudine aliqua reſultante, ſeu etiam enormis enormiſſimæ, & totalis læſionis, aut quocunque alio colore etiam in corpore iuris clauſo, ſeu occaſione, vel cauſa etiam quantumuis iuſta, rationabili, & priuilegiata, etiam tali quæ ad effectum validitatis præmiſſorum neceſſario exprimenda foret, aut quod de voluntate noſtra huiuſmodi, & alijs ſuperius expreſſis ſeu relatis nihil vllibi appareret, ſeu aliter probari poſſet notari, impugnari, inualidari, retractari, in ius vel controuerſiam reuocari, aut ad terminos iuris reduci, vel aduerſus illas reſtitutionis in integrum aperitionis oris, reductionis ad viam & terminos iuris, aut aliud quodcunque iuris, facti, gratiæ, vel iuſtitiæ remedium impetrari, ſeu quomodolibet concedi, aut impetrato, vel conceſſo quempiā vti, ſeu ſe iuuare in iudicio vel extra poſſe, neq. ipſas præſentes ſub quibuſuis ſimilium vel diſſimilium gratiarum reuocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, aut alijs contrarijs diſpoſitionibus pro tempore quomodolibet faciēdi comprahendi, ſed ſemper ab illis exceptas perpetuoque validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, ac per omnes, & ſingulos ad quos ſpectat, & quomodolibet ſpectabit in futurum inuiolabilitèr obſeruari, ſicq. & non aliter in præmiſſis omnibus & ſingulis per quoſcunque Iudices ordinarios, & delegatos etiam Cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & S.R.E. Cardinales etiam

de

de latere Legatos, & Nuncios, ac alios quauis auctoritate & potestate fungentes in quauis causa & instantia sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate vbique iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca venerabilibus Fratribus, ac dilectis filijs nostris, & Apostolicæ Sedis Nuncijs, necnon Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Ordinarijs vbilibet existentibus per Apostolica scripta mandamus, vt statim, atque præsentes nostræ literæ ad eorum, & cuiuslibet eorum notitiam quoquo modo peruenerint, illas solemniter publicent, & publicari faciant, ac in eis contenta quæcunque debitæ executioni demandent, & demandari procurent per se, vel alium, seu alios, prout in Domino iudicauerint expedire. Contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmissis non parentes per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas aliaque opportuna iuris, & facti remedia, omni & quacunque appellatione, recursu, & reclamatione remotis compescendo, inuocato etiã ad hoc si opus fuerit auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus quatenus opus sit recolendæ memoriæ Bonifacij Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri de vna, & in Concilio generali edita de duabus dietis, cæterisque in contrarium facientibus quibuscunque. Vt autem præsentes, & in eis contenta quæcũque ad omnium notitiam deducantur, & ne aliquis de eis ignorantiam prætendere possit, volumus pariter, & mandamus quod eædem præsentes per aliquem, seu aliquos ex Cursoribus nostris ad Ecclesiæ Lateranen. & Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, nec non Cancellariæ Apostolicæ valuas, ac in acie campi Floræ affigantur, & publicentur, & cum inde amouebuntur earũ exempla in eisdem locis affixa dimittãtur, quæ sic publicatæ, & affixæ, post duos menses à die publicationis computandos omnes, & singulos quot concernunt perinde afficiant, & arctent, ac si vnicuique illorum personaliter intimatæ, & notificatæ fuissent, quodque illarum transumptis impressis sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica cõstitutæ munitis, & manu alicuius Notarij publici subscriptis eadẽ prorsus fides adhibeatur, quæ præsẽtibus adhiberetur si forẽt exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ suppressionis, extinctionis, subiectionis, ablationis, deletionis, abrogationis, decretorũ priuationis, amotionis, absolutionis, liberationis præcepti declarationum, permissionis, impartitionis, monitionis, hortationis, voluntatum, & mandatorum infringeret, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorũ Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo sexcentesimo trigesimo. Id. Ianuar. Pontificatus nostri Anno octauo.

DISPVTATIO VIII.

De Voto Paupertatis.

Quæsitum I. Moniales, omnesq. Religiosos, quantùm deceat esse, paupertatis, quam voto promiserunt, amatores.

Quæsitum II. An Moniales, aliæuè Personæ Regulares possint habere peculium, & redditus, ac prouentus annuos.

Quæsitum III. De causis rationabilibus concedendi peculium.

Quæsitum IV. De legatis Monialibus relictis.

Quæsitum V. Qua ratione acquiratur Monasterio relictum Moniali hac conditione, vt ad illam, & non ad Monasterium pertineat.

Quæsitum VI. An pro victu, & vestitu sit licitum aliquid Monialibus in particulari assignare.

Quæ-

QVÆSITVM I.

Moniales, omnesq. Religiosos, quantum deceat esse, paupertatis, quã Voto promiserunt, amatores.

SVMMARIVM.

1 *Incitamentum ad Paupertatem diligendam est paupertas Domini nostri Iesu Christi.*
2 *Paupertatem Apostolos Christus docuit.*
3 *Paupertas est penna magna, qua ad cœlum volatur.*
4 *Beatitudines, quæ regnum Cœlorum acquirendum proponunt, in quo differant à Beatitudine Paupertatis.*
5 *Pecuniarum non solùm cauenda est possessio, verùm etiam voluntas ipsa ab animo penitùs est extrudenda.*
6 *Alimenta, & vestimenta hominibus necessaria, quænam sint.*
7 *Moniales omnesq. religiosi quærere debẽt, & amare Paupertatem, quam Voto promiserunt.*

1 Vrgentissimum incitamentum, quod ad amorem paupertatis religiosæ, Moniales, aliosque religiosos trahere debet, est Dominus noster Iesus Christus, qui in terris degens, paupertatem ita dilexit, vt ab incunabilis cum lacte suxisse videatur, dùm *fœno iacere pertulit, præsepe non abhorruit*, atque *cum diues erat factus est pro nobis egenus* 2. ad Corinth. 8.

2 Quam Apostolos docuit, quando præcepit Lucæ 9. *Nolite possidere aurum, neque argentum, neque duas tunicas*, & eam ita amplexati sunt, vt 2. ad Corinth. 4. dicatur, *Vsque in hanc horam, & esurimus, & sitimus, & nudi sumus*, & cap. 11. *in fame & siti, in frigore, & nuditate.* De hac Paupertate S. Ioan. Chrysost. *serm.* 18. *in Epist. ad Hæbreos* scribit: *Nihil opulentiùs eo, qui paupertatem spontè diligit, & eam alacritèr suscipit.* Et S. August. *serm.* 29. *de verbis Apostoli* inquit, *fælicitas magna Christianorum, quibus datum est, vt paupertate faciant pretium regni cœlorum; Nõ tibi displiceat paupertas tua, nihil ea potes ditiùs inuenire; vis nosse, quàm locuples*
3 *sit? cœlum emit*, & ideo S. Bernardus *serm.* 14. *de aduentu* docet, quod *Paupertas est penna magna, qua in cœlum volatur.* Vnde qui cito cupit in hac vita ad perfectionem, & post hanc ad gloriam pertingere, iudicemque duodecim tribuum Israel deputari, debet diuitiarum oneta deponere, & per paupertatem, ad instar peregrinorum, expeditum se reddere; vt admonet B. Laurent. Iustinian. *in Ligno vitæ, tract.*
4 *de paupert. c.* 2. Quoniam aliæ Beatitudines regnum cælorum acquirendum proponunt per verba de futuro, *consolabũtur, filij Deo vocabuntur, misericordiam consequentur, & possidebunt terram*; sed paupertas statim acquirit regnum cælorum, ex Matth. 5. *Beati pauperes, quoniam vestrum est regnum cœlorum.*
5 Hanc verè & perfectè amplectuntur primò, qui nihil habent, nec desiderant, quia

vt

vt Cassian. *lib. 7. inst. cap. 21.* docet *Non solùm pecuniarum est cauenda possessio, verùm etiam voluntas ipsa ab animo penitùs extrudenda; nihil enim proderit pecunias non habere, si voluntas in nobis fuerit possidendi*; similitèr qui necessarijs tantummodò sunt contenti; quæ autem necessaria sint, S. August. *serm. 205. de tempore* docet, *quod sufficit, quærite, plùs nolite, cætera grauant, non subleuant, onerant, non honorant; habentes igitur alimenta, & quibus tergamur, his contenti simus*.

Et egregiè S. Bernardus *Epist. 2. ad Fulconem* inquit *Conceditur tibi, vt si benè deseruias, de altario viuas, non vt de altario luxurieris, & de altario superbias vt inde compares tibi frena aurea, sellas depictas, calcaria deargentata, varia griseaq. pellicea à collo, & manibus ornatu purpureo diuersificata, deniquè quicquid præter necessarium victum, ac simplicem vestitum de altario retines, tuum non est, rapina est,*
6 *sacrilegium est*. Quæ autem alimenta, & vestimenta sufficientia sint, habetur Ecclesiast. 29. *Initium vitæ hominis, aqua, & panis, & vestimentum, & domus protegens turpitudinem*.

7 Quærere ergo studeant, & amare Moniales, alijque omnes Religiosi, veram Paupertatem, quam voto promiserunt, vt digni efficiantur promissionibus Christi; & caueant, ne inter illos numerentur, de quibus Sanctus Bernardus *sermon. 4. de Aduentu* ait, *Multi pauperes esse volunt, eo tamen pacto, vt nihil eis desit; & sic diligunt paupertatem, vt nullam inopiam patiantur*. Quam paupertatem, vt Moniales, alijq. Religiosi faciliùs amplecti possint, sequentes regulas, & documenta in infrascriptis adieci quæsitis, quibus scrupulos, & dubitationes leues de medio auferantur.

QVÆSITVM II.

An Moniales, aliæuè Personæ Regulares possint habere peculium, & redditus, ac prouentus annuos.

SVMMARIVM.

1 *Moniales omnes tenentur ad obseruantiã Votorum, quæ promiserunt.*

2 *Paupertas religiosa priuat regularem primò, & principalitèr dominio cuiuscunquè rei temporalis.*

3 *Dominium rei temporalis est ius perfectè disponendi de re temporali.*

4 *Paupertas religiosa priuat regularem vsufructu rei temporalis, qui est ius vtẽdi illa re, salua ipsius substantia.*

5 *Paupertas religiosa priuat regularem vsu iuris, qui est ius vtendi aliqua re, non tamen priuat vsu facti.*

6 *Religiosus non solum habere non potest dominium, & vsumfructum alicuius rei, prout importat quid iuris; sed nec etiã possessionem, aut administrationem.*

7 *Religiosi habere possunt vsum facti dependentèr à voluntate superioris.*

8 *Religiosi habere possunt dominium bonorũ spiritualium, seu internorum.*

9 *Per Paupertatis votum non renunciatur bonis spiritualibus, & internis, sed solum temporalibus.*

10 *Religiosi habere possunt dominium quarumdam rerum, quæ non sunt precio æstimabiles.*

11 *Regulares omnes tenentur ad Paupertatẽ religiosam ex vi voti, & præcepti Ecclesiastici.*

12 *Peculium, & annui redditus Regularibus prohibentur à sacris sanctionibus.*

13 *Regulares vtriusquè sexus an aliquo modo, & forma potiori possint peculio, & annuis redditibus.*

14 *Votum Paupertatis excludit possidere aliquid independentèr à voluntate superioris.*

15 *In Monasterijs, in quibus non potest obseruari vita communis ex defectu rerum simplicitèr necessariarum, an & quomodo permitti possint annui redditus, & peculium.*

16 *Præcepta Ecclesiastica, & Concilium Tridentinum, Summiquè Pontifices non obligant cũ morali impossibilitate.*

17 *Ioannes Gallus, qui interfuit Concilio Tridentino, affirmat, annuos redditus de licen-*

licentia superioris, non fuisse religiosis prohibitos in dicto Concilio.

18 *Prælati regulares subditis concedentes cēsus annuos, quare laudentur.*

1 SVppono cum communi Doctorum sententia, Moniales omnes cuiuscumquè ordinis sint, siue subditæ Prælato Regulari, siue Episcopis, teneri ad obseruantiam votorum, quæ promiserunt, eo modo, quo alij Religiosi, exceptis ijs, quæ ipsarum sexui, & fragilitati repugnant; ratio est, quia Moniales sunt verè personæ religiosæ; Videatur Suarez *tom. 4. de Relig. lib. 1. de variet. Relig. cap. 12.* & Lezana *tom. 1. in sum. qq. regul. c. 25. nu. 1.*

2 Suppono secūdo Paupertatem religiosam priuare Regularem primò dominio cuiuscunq. rei temporalis, est enim domi-
3 nium ius perfectè disponendi de re temporali, quod tollitur per paupertatem;
4 secundò priuare vsufructu, qui est ius vtēdi aliena re, salua ipsius substantia, quo priuatur etiam Religiosus per paupertatem;
5 tertiò priuare vsu iuris, qui est ius vtendi aliena re, non tamen priuat vsu facti, quia iste non opponitur paupertati, cū constet etiam seruos, qui nihil habēt proprij, hunc vsum habere respectu ciborū, & vestium, quæ illis à Dominis suis conceduntur; ex Azorio *part. 1. institution. mor. lib. 12.* & Less. 2. *de iustit. & iure capit. 4.*

6 Suppono tertiò, Religiosum non solùm habere non posse dominium, vsum fructum, aut vsum alicuius rei, prout important quid iuris, sed nec etiam possessionē, administrationem, aut peculium, prout quid iuris important, quia hæc omnia denotant facultatem vtendi re aliqua ex voluntate propria, quod repugnat paupertatis voto, vnde Monialis dicens, hoc est Meū, intendēs, illud esse suū quoad dominiū, & dispositionē ad libitū, & formalitèr, peccat mortalitèr, secùs si dicat, hoc est Meum, intendens, quoad vsum, & administrationem, & simplicem detentionē; ita Nauar. *com. 3. de reg.* Sanch. *lib. 7. in decal. cap. 18. nu. 25.* & Lezana *cit. num. 3.*
7 vbi addit, quod religiosi solùm possunt dici habere vsum facti, idest vsum rerum necessariarum dependentèr à voluntate superiorum, qui vsus non repugnat pauper-
8 tati; & *num. 4.* subdit, quod religiosi possunt habere dominium bonorum spiritualium, seù internorum animi, eo quod per
9 votum Paupertatis non renunciatur prædictis bonis, sed solùm temporalibus; ex S. Thom. *2. 2. q. 186. art. 7. ad 4.* & Less. *loc.*
10 *cit.* imò possunt religiosi habere dominiū quarūdam rerū, quę non sunt precio æstimabiles, ver. gr. paucarum reliquiarum, Agnus dei, & similium, quia per votum paupertatis solùm abdicarunt à se dominium rerum pecunia, aut precio æstimabilium; ex S. Tho. *loc. cit.*

11 Suppono quarto Regulares omnes teneri ad non habendum proprium non solùm ex vi voti Paupertatis, vt diximus, sed etiam ex vi præcepti Ecclesiastici illis hoc prohibentis, vt colligitur *ex cap. Nō dicatis 12. q. 1.* & *cap. cum ad Monasteriū de stat. Monach.* & ex Concil. Tridentin. *sess. 25. de regul. cap. 2.*

Prætermissis his, & alijs Notationibus, & dubitationibus circa regularis Paupertatis Votum, de quo satis *in 2. to. de iure Abbatum disp. 21.* Ad celeberrimā huius materiæ quæstionem inter Moniales valdè practicatam, deueniendum est; An scilicet licitum sit Monialibus habere peculium, & annuos redditus, aliosquè partiales prouentus ad nutum Abbatissæ, & superiorum reuocabiles.

12 Multæ sanctiones Apostolicæ magnam afferūt difficultatem, & præsertim dd. cap. *Non dicatis 12. q. 1.* & cap. *Monachi de stat. Monach.* & cap. *Cum ad Monasterium eodem titulo*; similitèr *caput secundū*, Concil. Tridentini *sess. 25. de regul.* nec nō *cap. 33. Regulæ Sanctissimi P. N. Benedicti Abbatis*, & alij Canones, qui peculiū, redditus, & annuos prouentus, tàm in viris, quàm in fœminis Religiosis omnino damnare, videntur.

Qua propter Corduba *in sum. q. 54.* Valētin *2. 2. disp. 1. q. 4. pūct. 3.* Molin. *de iust. to. 2. disp. 276.* Less. *ibidē lib. 2. c. 4. dub. 5. n. 30.* Azor. *2. par. inst. t. Moral. lib. 12. cap. 9. quæsito 1.* Vasq. *in opusc. de redditibus Ec-*

*Ecclesiæ cap.3.dub.11.num.40.*Suarez *de relig. tom.3.lib.8. cap.14.num.18.* Carolus Tapia *in authent.* Ingressi *verbo ipso ingressu cap.3. num.55.* Palatius *in 4. dist. 38.disp.1.in solut.ad 9.*Nauar.*de rest.lib.3. c. 1.par.3.dub.1.nu. 163.* & Eman. Roder.*in sum.tom.2.cap.31. num. 3.* negant Regularibus post Concilium Tridentinũ; & prædictas constitutiones, peculium, red ditus, aut annuos prouentus, etiam ad nutum superiorum amouibiles.

Contrariam tamen, & affirmatiuam sẽtentiam docuerunt Facundez *de præcept. tract.2.lib.8.cap.6.num. 13.* Graffius *in dec.aureis par..lib.3.cap.5.num.53.* Barthol.à S.Fausto *in Thesaur. relig. lib. 8. q. 30.*Syluest.*verb.Abbas q.3.*Nauarr. *comment.2.de Regul.num.15.*Eman. Roderic. *tom. 3. qq. regul. q.29. art. 10.* Peirinus *de relig. tom. 1. cap. 2.q. 2. §. 1.* Villalbos *in summ.par. 2.tract.35.dub. 30. num. 2.* Riccius *par.4.dec.345. cap. 5. num. 125.* Tannerus *in 2.2.disput,6.q.3.dub.4. num. 108.*Cenedo *de paupert.relig.dub.9.nu.4.* Sanch.*in decal. tom.2. lib.7.cap. 22. num. 11.*Mirand. *in Manual. Prælat. tom. 1. q. 28. art.8.*Barbos. *de offic.& potest. Episc. alleg. 103. num. 4.* & Antoninus Diana *in resol.moral.tract.de paupert. relig. resol. 32.*Lezana *tom. 1.qq. reg.cap.6. num. 29.*
13 qui omnes constantèr affirmant, non esse prohibitum ex natura voti paupertatis, nec ex vi iuris communis, Viros, & Mulieres regulares posse habere peculium, & annuos redditus, & prouentus ad nutũ superiorum amouibiles. imò religiosum, saltem ex licentia Pontificis, posse emittere professionem sub hac conditione, quod possit habere aliquod peculium, quoad vsum facti, quia vt sic non est habere dominium. Fatentur etiam licitum esse, ex iusta causa cuiliber Religioso vtriusq. sexus concedere dictum peculium & annuos redditus, vt supra, etiam si religiosus, & Monialis non sit in Ordine officialis, & bonorum Monasterij administrator, dummodò existant causæ rationabiles, quæ à dictis huius sententiæ Doctoribus assignãtur, de quibus *quæsito sequent.*, quia vo-
14 tum paupertatis solum excludit possidere aut vti aliqua re independentèr a volũtate superioris.

15 Præterea in illis Monasterijs in quibus, vel ob nimiam paupertatem, vel ob malitiam incuriam, aut negligentiam superiorum, non potest obseruari vita communis, dando singulis, & omnibus Monialibus ea, quæ sunt ipsis simplicitèr necessaria, vel de facto non dantur, potest permitti Monialibus aliquod peculium, & annui redditus, etiam rei stabilis, ad vsus tantùm simpliciter necessarios, & amobilitèr à
16 voluntate superiorum, quia ista prædicto modo habere, est tantum contra præcepta Ecclesiastica, Concil. Tridentinum, & Summos Pontif. qui non obligant cum morali impossibilitate, qualis censetur es-
17 se in casibus propositis. Imò Ledes.*de stat. relig. in com. cap. 4. concl.3. dub. 13.* citat Ioannem Gallum, quem ait fuisse præsentem Concilio Tridentino, nec tamen vnquam intellexisse annuos redditus fuisse
18 prohibitos à dicto Concilio *loc.cit.* & laudat Prælatos concedentes tales redditus subditis, quia cum religiones, vt plurimùm non dent illis necessaria, isti si non habent dictos redditus ad sibi subueniendum, sibi quęrunt, & forsan inhonestè.

QVÆSITVM III.

De causis rationabilibus concedendi peculium.

SVMMARIVM.

1 *Causæ rationabiles, quibus peculium, & redditus annui Regularibus concedi possunt.*
2 *Peculium superfluum est prohibitum Religiosis.*
3 *Moniales debent semper esse paratæ in renunciando peculium, & redditus annuos Monasterio ad nutum Abbatissæ.*
4 *Moniales habent simplicem vsum facti circa peculium.*

1 PRima causa est, vt non habeant peculium Moniales, quoad dominium tãquam

quam aliquid proprium, sed solùm quoad simplicem vsum. Secunda, vt illud habeãt cum licentia expressa, aut saltem tacita Abbatissæ; de qua fusiùs *infra disp. sequẽti quæsito tertio*.
2 Tertia vt peculium, sicut & redditus annui, & prouentus nõ sint superflui, sed moderati, non excedentes statum, & conditionem regularem, quia Concilium Trident. *sess. 25. cit.* interdicit, Regularibus mobilia superflua concedi, ergo etiam peculium rei superfluum, illud autem dicitur in præsenti superfluũ, quod non est necessarium ad statum Religiosi habentis peculium, vt tradit Peirin. *tom. 2. de subd. q. 2. §. 1. colligitur 9.* vbi ait, quod in hoc debet attendi ratio qualitatis personę, conditionis, loci, varietatis temporum, & nonnullarum aliarum circumstantiarum ad decentiam status conseruandam necessariarum, vnde quod vni Moniali est superfluum, alij potest esse necessarium, si consideretur religio strictior, vel laxior, vel qualitas personæ, & gradus, vt si est Abbatissa, vel alia officialis, aut simplex subdita, vel ætas, vt si sit iuuenis, vel senex, infirma, vel sana; dixi *ratio loci*, quia in vna prouincia aliquid est necessarium, quod in alia erit superfluum. Ita Sãchez *lib. 7. in decal. cap. 17. num. 17.* vnde decisum fuit à Sacra Congregat. Cardin. vt refert Naldus *verb. religiosus num. 3. Regulares superiorum arbitrio, & præfinitioni stare debere quoad mobilium superfluitatem, vel conuenientiam, nisi de excessu arbitrij constiterit*.

Quarta causa est, quod debẽt redditus esse incorporati bonis Monasterij communibus. Quinta vt tàm peculium, quàm redditus, & prouentus supradicti, non solùm sint ad nutũ Abbatissæ reuocabiles, verùm etiam, vt possint auferri à Monialibus priuatis, quando Abbatissę expediẽs videbitur, & communi Monialium Conuentui applicare. Sexta, vt Moniales illis prouentibus, & redditibus non malè, nec in malos, & profanos vsus, vtantur, sed pro certis, & determinatis pijs, licitisque necessitatibus ab Abbatissa cognitis. Septima, vt iusta, & rationabili causa hoc fiat ex Sanch. *in decal. par. 2. lib. 7. cap. 22.* Octaua, non debet Monialis habere peculij vsum penès se, sed apud publicam depositariam Monasterij; vnde cum D. Aldonza de Toledo, viro mortuo, facta fuisset Monialis, sibiq. reseruasset ducentos aureos annuos, interrogata Sacra Cõgregatione Cardinalium, an securè id posset facere; Respõdit esse contra Conciliũ, illam dominam annuos redditus apud se retinere, sed potius dãdos esse Abbatissę, quæ illius necessitatibus prouideret, ita refert Thom. de Iesu *in cap. non dicatis p. 4. cap. 5.* Nona, vt Monialis à dicta depositaria aliquid peculij acceptura, exponat suam necessitatem, quæ etiam Abbatissæ constare debet; & sic stantibus dictis cõditionibus, dicunt Doctores secundæ sententiæ in antecedenti quæsito citati, quod optimè saluatur consuetudo, vt Abbatissa concedere queat peculium, & redditus, ac prouẽtus annuos suis Monialibus, quæ
3 semper debent paratæ esse illos voluntati Abbatissæ resignare, etiamsi in vsum Monasterij, aliarumquè Monialium dictos prouẽtus, & annuos redditus, expendere voluisset, cum circa illos, Moniales, quæ
4 votum Paupertatis emiserunt, vt dictum est, nullum habeant dominium, sed simplicem vsum facti.

QVÆSITVM IV.

De legatis Monialibus relictis.

SVMMARIVM.

1 *Religiosi bona stabilia in communi possidentes sunt capaces hæreditatum, & Legatorum.*

2 *Legari potest omnibus, qui possunt hæredes institui.*

3 *Monachus quicquid acquirit Monasterio acquirit, & nu. 8.*

4 *Monialibus non licet possidere absolutè relictum, vel datum, siue etiam earum industria partum.*

5 *Pecuniæ relictæ, siue acquisitæ à Monialibus debent Abbatissæ, & officialibus Monasterij tribui.*

6 *Moniales, an retinere aliquid valeant pro*

 susten-

sustentatione proprij indiuidui.

7 *Monialis, cui Pater reliquit centum nummos aureos ad suum libitum expendendos, an de licentia Abbatissæ possit illos alicui sæculari tradere.*

1 PRo certo compertum est, Moniales, sicut & alios Religiosos, bona stabilia in communi possidentes, esse legatorum,
2 & hæreditatum capaces; cum per regulã certissimam, ijs omnibus possit legari, qui possunt hæredes institui, vt habetur *inst. de legatis §. legari*, hac tamen lege, & cõditione, vt non sibi ipsis, sed Monasterio semper acquirant, iuxta regulam genera-
3 lem *quidquid Monachus acquirit Monasterio acquirit*, quæ habetur argumento *l. placet de acquir. hered. & cap. in præsentia de probation.* & ideo ex dictis in ante-
4 cedenti quæsito colligunt supradicti Doctores, non licere Monialibus absolutè possidere relictum, vel datum, siue earum
5 labore, & industria partum, imò huiusmodi pecuniæ ex dictis capitibus prouenientes, vel quæ ab alijs susceperunt, non debent possideri, nec colligi, aut expendi ab ipsis Monialibus, sed à publicis officialibus Monasterij, & Abbatissæ tribui, quæ ex eis primùm Monialis ipsius, cuius causa id quæsitum est, necessitati prouidebit, & quod superest debet expendere in vsũ Monasterij, per decisionem Sacræ Congregat. Cardinal. relatam ab Armendar. *in add t, ad recopil. leg. Nauarr. lib. 7. de Relig. num. 74.* vbi *num. 77.* dicit etiam fuisse resolutum, Moniales, cæterosq. regulares, res etiam parui momenti sibi relictas, vel donatas, tanquam proprias, retinere non posse. Idem dicendum est de acquisitis proprio labore, vel à parenti-
6 bus acceptis, ex Armend. *cit. num. 82. & n. 83.* dicit licere, clàm, vel superiore inuitò, illa comparare, & retinere ad sustentationem proprij indiuidui, si superior, vel Abbatissa, quantumuis requisita, necessaria negauerit, vel subtraxerit; idem
7 affirmat Barb. *loc. cit. nu. 7.* Ex quibus inferendum est cum Corduba *in tract. cas. conscient. q. 54. dub. vltim.* Eman Roder. *loc. cit. q. 47. art. 15.* Vega *sum. tom. 2. cap. 32. casu 19.* Sanch. *lib. 7. cit. cap. 22. num. 16.* Hieron. Roderic. *in compend. qq. regul. resol. 98. num. 9.* vbi alios Doctores cumulat. & sequitur, licere Moniali, cui pater, vel alij cõsanguinei, & propinqui concesserunt exempli gratia centum aureos ad suum libitum expendendos, de licentia Abbatissæ, alicui sæculari illos tradere, vt dominium illorum maneat apud sæcularem, & viginti sibi quot annis soluat, dum vixerit, atquè ea defuncta illos sibi retineat, maximè si ita Moniali concessi sint, vt concedens noluerit dominium in Monasterium transferri, sed omninò cedere in Monialis vsum, quia tunc non acquirit Monialis dominium, aut proprietatem, nec vsum iuris, sed solum facti ex licentia superioris, vt dictum est. Et non obstat decretũ Concilij Tridentini *loc. cit.* de non concedendo alicui regulari bona stabilia, etiam ad vsum fructum, & administrationem, vt benè docent præter citatos Beia *respons. c. s. consc. ent. par. 3. casu 36.* Lessius *de iust. lib. 2. cap. 41. num. 63.* Ludouicus Lopez *prima par. Instruct. cap. 155. col. penult.* secùs dicendum erit, vt puto, quando Moniali prædicti centum aurei, nulla addita conditione relinquuntur, quia tunc acquiruntur Monasterio, iuxta regu-
8 lam dictam, quidquid Monachus acquirit, Monasterio acquirit.

QVÆSITVM V.

Qua ratione acquiratur Monasterio relictum Moniali hac conditione, vt ad illam, & non ad Monasterium pertineat.

SVMMARIVM.

1 *Testatoris voluntas semper seruanda est, omni meliori modo, quo fieri potest.*

2 *Conditiones turpes adiecta Legatis non vitiant, sed vitiantur.*

3 *Pœnæ adiecto actui interdicto est ipso iure nulla.*

4 *Superior consentiens, vt Monachus, siue Mo-*

Monialis fruatur legato aliquo, an peccet.

HOc quæsitum in longum protrahitur à Sanchez *in decal.lib.7.cap.17. per totum*: Nos autem breuitati studentes, dicimus in tali casu mentem testatoris esse, vsum legati sic relicti pertinere solum ad Religiosum, & non ad Monaste-
1 rium, quia semper voluntas testatoris seruanda est omni meliori modo, quo fieri potest, sed non potest seruari quantum adhoc, quod Monachus acquirat dominium, aut proprietatem illius, quia est contra votum Paupertatis, ergo seruatur quantum ad vsum solum, ita Azor. *tom.1.lib.12.cap.10.q.3.* & Molina *tom. 1.de Iust.disp.140.col.9.* Si verò testator expressit, velle tale legatum pertinere ad Monachum, quoad dominium, & proprietatem, valebit legatum, sed illa conditio habebitur pro non adiecta, ita Imola *leg.si alienum 49.in principio num.3.ff. de hæredibus instit.* Angelus *l.quidam 5.§. illo num.2. C.de necessarijs seru.hæred. inst.* Iason *Authent.ingressi num.37.C.de sacrosanct.Eccles.* Caldas *l.si curatorem verb.lasis num.147.C.de in integrum* Riminaldus *instit. per quas personas à nu.104. vsquè*
2 108. & ratio est, quia conditiones turpes adiectæ legatis non vitiant, sed vitiantur, ac proinde ijs reiectis valet legatum *l.1.l. si quis ita, leg.si quis ita constitutus, l. quæ sub conditione l. conditiones quæ, & l. conditiones contra ff. de conditionibus instit. & l.3.tit.4.par.6.* hæc autem conditio est turpis, & sacrilega, vt potè contra votum Paupertatis, ergo habetur pro non adiecta.

Si testator vltra procedat, & velit illud Legatum pertinere solum, & quoad dominium, & quoad proprietatem ad Monachum, & non ad Monasterium, & nolente Prælato consentire pertineat ad extraneum; tunc tale legatum est validum in fauorem Monasterij, & illa conditio ha-
3 betur pro non adiecta, quia adiectio pœnæ actui interdicto est ipso iure nulla *leg. vnica in fin. C. de his quæ pœnæ nomine relinquuntur*, vbi hæc habentur verba, *Quòd si aliquid facere, vel legibus interdictum, vel aliàs probrosum, vel etiam impossibile iussus aliquis eorum fuerit, tunc sine vllo damno etiam neglecto testatoris præcepto seruabitur*; atquè ita tenent Bartol.*l. Lucius Tit us 78.§. tres hæredes num. 3.ff.ad trebell.* & ibi Cuman.*num. 6.*Bald. *d.leg.vnica num.44.* Tabiena *verb. Monachus q.14. num.15.* Cæpola *caut. 252. num.2.* Angel.*in sum.verb.Monasterium num.11.* Syluest.*verbo Religio 6.q.7.dic.3.* Gualdens *de arte testandi tit.5. caut. 63. num.1.* Cuc.*lib.3.instit.maior.tit.1, num. 114.* Galganet.*de cōditionibus, & demonstrat.par.2.cap.5.q.12. conf.7.* Corduba *in sum.q.154.* Sanch. *loc. cit.n.17.* Eman. Roderic.*tom.2.qq.regul.q.125.art.3.* Lezana *to.1.sum.qq.regul.cap.6.n.34.* quicquid dicant Graffius *par.1.decis.lib.3.cap. 5.num.41.* & Barthol.à S.Fausto *in thesau. relig.li.8.q.88.* vnde hic apponitur pœna actui malo, & per consequens interdicto videlicèt, quod Religiosus habeat proprium, ergo talis adiectio pœnæ, est nulla, & habenda pro non adiecta.

4 Vtrum autem superior consentiens, vt Monachus siue Monialis potiatur tali legato, peccet; Dico, non peccare, quatenus consentiat frui legato pro pijs vsibus & necessarijs, non vanis, & superfluis, cōtra Graffium *in decis.par.1.lib.3.cap.5.nu. 42.* affirmantem Monachum, siue Monialem, ex huiusmodi vsu effici proprietarios.

QVÆSITVM VI.

An pro victu, & vestitu sit licitum aliquid Monialibus in particulari assignare.

SVMMARIVM.

1 *Regulares omnes non solùm tenentur ad votum Paupertatis, verùm etiam ad communem vitam religiosam seruandam.*

2 *Paupertatis votum absquè communi vita religiosa seruari potest, licèt difficilitèr.*

3 *Regularibus pro victu, & vestitu, An à superioribus aliquid assignari possit.*

4 *Moniales ex cõſuetudine iam introducta, quomodo poſſunt aliquos priuatos redditus vitalitios in ſubſidium ſuarum neceſsitatum habere.*

5 *Moniales, quibus permittuntur redditus, debent animo, & corde parata eſſe ad nutum Abbatiſſæ, illos relinquere, aliàs Proprietariæ efficerentur.*

1 FAteor, Regulares omnes teneri non ſolùm Paupertatis votum ſeruare, ſed etiam ſpecialitèr viuere communi vita, nimirum in victu, veſtitu, lectiſternijs, & alijs diſpenſatis, & diſtributis à ſuperiore; ratio
2 eſt, quia licet ſine tali vita communi Paupertatis votum ſimplicitèr obſeruari poſſit, vt benè probat Nauarr. *com. 3. de reg. num.* 25. & Thomas de Ieſu *in d. cap. non dicatis 4. par. cap.* 3. Nihilominùs Eccleſia Dei à Spiritu ſancto edocta, videns, quod ſine vita communi difficilè obſeruari poſſit religioſa paupertas, hac de re omnibus religioſis iſtum ſpecialem modum Paupertatis, qui in vita communi conſiſtit, obſeruandum præſcripſit, & præſertim in Concilio Tridentino *ſeſſ.* 25. *de regul. cap.* 2. & in Concilio Mediol. *par.* 3. *tit. de communis vitæ vſu* & in Concilio Aquileienſi primo relato *in tom.* 4. *par.* 2. *Conciliorum Gener. pag. mihi* 588. vbi fit ſpecialis mentio de Monialibus: & in Concilio Cameracen. *tit. de Monach. cap.* 9. & 10. quæ omnia renouata fuerunt etiam à Clemente VIII. *in reform. pro regular.* vt habetur *in* 3. *tom. Bullar. Cherub. conſt.* 60. & poſtmodùm confirmata fuerunt iuſſu S.D.N. Papæ Vrbani VIII. in decreto *de Apoſtatis & eiectis.*

3 Non deſunt tamen Doctores aſſerentes, licitam eſſe aliquorum Religionum, & Monaſteriorum conſuetudinem, in quibus ex ſuperiorum licentia, certi annui redditus cuilibet religioſo aſſignantur ad victum, & veſtitum, ac ad alia eius perſonæ neceſſaria; quòd ſi præter dictos annuos redditus aliquid deficit, ipſe quærat, & ſibi acquirat, vt proprijs neceſſitatibus ſubueniat; ſi verò ſupereſt, debet illud pijs, & religioſis vſibus aplicare, non excedendo limites licentiæ, à ſuperiore cõceſſæ, dummodò tamen ſit paratus, legitimæ reformationi faciendæ, & introducẽdæ pro ſtatu regulari, obedire; ita Sanch. *loc. cit. cap.* 22. *num.* 14. Nauarr. *d. comm.* 3. *num.* 26. Tapia *loc. citat. cap.* 3. *num.* 45. Barb. *cit. nu.* 7.

Hinc inferunt Miranda *de Sac. Monialibus q.* 9. *art.* 1. & Cordub. *loc. cit. ſum. q.* 54. conſuetudine iam eſſe introductum, vt Moniales habeant aliquos priuatos red-
4 ditus vitalitios in ſubſidium ſuarum neceſſitatum, tàm pro victu, quàm pro veſtitu, quorum proprietas reſidet penès Monaſterium, adminiſtratio verò, penès depoſitariam, quæ ab Abbatiſſa in Monaſtetio deſignatur, vt pro dictis neceſſitatibus Monialium expendat in caſu, quo vita cõmunis minimè poſſint obſeruare, Lezan. *tom.* 1. *ſumm. qq. regul. c.* 25. *nu.* 7. & cum ſequentibus conditionibus.

5 Aduertunt tamen, quod & nos ſuperiùs tetigimus, quod Moniales quibus huiuſmodi redditus permittuntur, corde, & animo paratæ ſint ad Abbatiſſæ nutum illos relinquere, aliàs inreuocabilitèr poſſidẽtes, etiam Abbatiſſa ſciente, & conſentiente, voti Paupertatis tranſgreſſores, & Proprietariæ efficiuntur, ex Eman Roder. *loc. cit. q.* 29. *art.* 12. Cordub. *de Caſib. cit. q.* 54. *§.* 3. Petrus Nauar. *l. b.* 3. *de reſtit. c.* 1. *num.* 166. Azor. *loc. cit. cap.* 9. *quæſt.* 2. & Sanch. *loc. cit. cap.* 22. *num.* 14. qui affirmant, ſacros Canones prohibẽtes dictos redditus, intelligendos eſſe de redditibus ſuperfluis, & illicitis, & independentibus à voluntate Abbatiſſæ. Similiter eſſet contra votum Paupertatis, ſi Abbatiſſæ volenti peculium, & annuos redditus reuocare, Monialis reſiſtat; ita Graffius *lib.* 3. *de caſib. reſeru. cap.* 4. *num.* 51. Eman. Roder. *loc. cit.* Leſſ. *de iuſt. cap.* 3. *dub.* 5. *num.* 37. Sanch. *cit. num.* 15. Barthol. à S. Fauſto *in theſ. lib.* 8. *q.* 10. Peirin. *tom.* 1. *de ſubd. q.* 2. *cap.* 2. *coll gitur* 4. vbi notat, quod religioſus non tenetur obedire, ſi ſuperior auferat dictos redditus, vt ſibi retineat, vel auferat illi particulari religioſo, & non omnibus.

Videatur Diana *loco cit. reſ.* 32. vbi ferè omnes dictas deciſiones à Doctoribus

citatis

citatis probatas, ostendir non esse dissonas, & contrarias Concilio Trident. *loco cit.*& decretis Clementis VIII. sub die 12. Martij 1596. editis, & ab Vrbano VIII. nunc fœlicitèr regnante, innouatis anno 1621.die 25.Septembris.

QVÆSITVM VII.

An Monialis de licentia Abbatissæ possit bona stabilia possidere.

SVMMARIVM.

1 *Monialis etiam de licẽtia Abbatissæ non potest bona stabilia possidere, & si sint magnæ vtilitatis Monasterio,& n.* 3.

2 *Summus Pontifex quomodo dispenset cum Moniali in voto Paupertatis.*

1 Lezana *in summ. tom.* 1. *cap.* 6. *num.* 19. respondet negatiuè, & probat ex Concil.Trident.*sess.*25. *de regular.cap.* 2. vbi habet *Nec deinceps liceat superioribus bona stabilia alicui regulari concedere etiam ad vsumfructum, vsum, administrationem, vel commendam*, ait enim, quasi diceret, si ante Concilium hoc licebat, modo non liceat; imò nec Summus Pon-
2 tifex potest hanc licentiam præbere Moniali, nisi cum ipsa dispenset in voto Paupertatis,aut auferat superioritatem omnium Prælatorum, & velit peculium illud Moniali concessum,solùm esse reuocabile ab ipso.

3 Tandem ex dictis etiam liquidò constat,non licere Moniali possidere agros, aliaquè bona stabilia, etiam de licentia Abbatissæ, & iusta de causa, etiam magnæ vtilitatis, vel necessitatis Monasterij, sed omnia debent à Monasterio possideri, & eorum redditus, & prouentus distribui eo modo, quo diximus supra *quæsit.*2.& 4. & ita docent Barth. à S. Fausto *loc.cit.q.*31.Petrus Nauarr.*lib.*3. *de restit. cap.*1.*num.*180. Eman. Roder.*loc.cit.art.* 12.Cordub.*c.t.q.*54.Barbos.*de offic.& potestat. Episc. loc.cit.num.* 5. Azor. *d. cap. quæs.*2.

QVÆSITVM VIII.

An Monialis Nouitia professionem emissura, & bona sua Monasterio relictura,possit illud obligare ad sibi soluendam certam annuam pensionem.

SVMMARIVM.

1 *Nouitia domina bonorum suorum potest ea cui vult relinquere.*

2 *Monasterium tenetur Nouitiæ conuentã pensionem ex debito iustitiæ persoluere.*

3 *Nouitia Monasterium hæredem institutum potest obligare.*

4 *Vtilitas rei acquisitæ à religioso professo penès Monasterium existit.*

Sypposito cum Laurent. Peirino *tomo* 1. *de subsidito quæstio.* 2. 8. 1. *vers.colligitur* 6. quod facultates relictæ à Nouitia excedant dictam pensionem, & quod Nouitia retineat, vel expendat talem redditum dependentèr à voluntate superioris,dico,posse obligare Monasteriũ
1 ad huiusmodi solutionem; & ratio est, quia Nouitia tunc est domina bonorum suorum, ergo potest ea relinquere cui sibi placet,vel absolutè,vel cum conditione; nec hoc,vt supponitur, est contra votum Paupertatis, nec contra Conc. Trid.
2 decretum. Imo Monasteriũ tenetur Nouitiæ pensionem cõuentam ex debito iustitiæ persoluere, quia Nouitia erat in sua libertate, quando suum testamentum, & renũciationem condidit, ac suum vniuersalem hæredem Monasterium instituit, & nominauit, cum obligatione soluendi sibi iam professę talem pensionem, & dum Monasterium hæreditatem sic grauatam acceptauit,absquè dubio tenetur ex iustitia illam pensionem soluere. Tum quia, si Nouitia obligasset Monasterium hæredem institutum, vt certam pensionem alteri extra Religionem solueret, & Monasterium acceptasset, teneretur ex debito iustitiæ soluere,ergo tenetur soluere Nouitiæ iam professæ; vt etiam fatetur Ledes.

de stat.relig.in com.cap.4.concl.3.dub.14. Tum deniquè, quia licèt ius exigendi illam annuam pensionem, personæ cohæ-
4 reat, vtilitas tamen, siue dominium ex illo iure proueniens, penès Monasterium, seu Monialem illam de licentia superioris, existit, cum in vtilitatem Monasterij resultet, si, vt supponitur, Monialis talem pēsionem in vsus licitos, ac necessarios expendat, ad quos aliàs Monasterium tenebatur, vt colligitur ex Graffio *lib.3. de cas. reseru.cap.4.num.51.* & Nauarro *com.2.de regul.num.38.*

QVÆSITVM IX.

An Moniales bona stabilia possint in communi possidere.

SVMMARIVM.

1 *S. Claræ Moniales possunt in communi bona stabilia, & annuos redditus possidere.*
2 *Moniales cuiuscumq. Ordinis bona stabilia in communi habere possunt.*
3 *Paupertatis votum dicit abdicationem dominij bonorum temporalium.*
4 *Moniales omnes cauere debent à retentione quid notabilis quomodolibet acquisiti, animo occultandi Abbatissæ.*
5 *Declarationes Sacræ Congregat. Cardin. circa votum Paupertatis.*

1 Miranda *loc.cit.de Sacr.Monial. q.9. art.3.in Concl.* docet, Moniales S. Claræ, tàm primæ, quàm secundæ regulæ post Concilium Tridentinum posse habere bona stabilia in communi, non obstante earum Regula, & Constitutionibus; atquè ita prius docuit Eman.Roder. *tom. 3.cit.q.29.ar.14.* vbi post formatā disputationem, argumentis hinc indè resolutis, concludit, supradictas Moniales posse nunc in communi bona possidere, & retinere. Et Hier.Roder. *loc. cit.resolut.110. num.15.* addit, Moniales S.Claræ non solùm posse habere bona in communi immobilia, nunc post Concilium Tridentin. verùm etiam posse de licentia superioris habere prouentus, & redditus annuos vitalitios, pro suis necessitatibus, & pijs causis ad instar aliarum Monialium, vt diximus, quia vsus sic obtinuit, & non est contra Concilium Tridentinum cit. vt docēt Sanch. *lib.7.cit.cap.12.num.2.* Nauarr. *de reddit.Eccl.q.1.nu.100.in 2.edit.* Sellius *in select. canon. cap.16.num.3.* vbi refert decisum fuisse à Sacra Congregat.
2 Moniales omnes cuiuscunquè ordinis bona stabilia in communi habere posse, quia
3 non repugnat voto Paupertatis, cum huiusmodi votum dicat abdicationem dominij tantùm priuati bonorum temporalium, vt diximus; & Armend. *in addit. ad recopil. leg.* Nauar. *fol.158. num.3.* ait, quod Moniales S. Claræ non sunt compræhensæ in exceptione facta à Concilio Trid. *loc. cit.* pro fratribus ordinū Minor. de Obser. ex speciali dec. S.Congr. Card.
4 Caueant tamen Moniales, tàm S.Claræ, quàm omnes aliæ, ne retineant quid notabile, animo illud occultandi Abbatissæ, aliàs grauitèr contra votum paupertatis peccarent, sicut etiam si aliquid acciperent, tàm à parentibus, quàm à propinquis, seu ex proprio labore, & industria acquirerent, sine licētia Abbatissæ, vt docent Nauarr. *in cap. Non dicatis num. 5.* Syluester *verb. religio 6. quæst.7.* S. Antonin.*3.par.tit.16.cap.1.§.11.* S. Bonau. *in speculo discipl.par.1.cap.4.* Lessius *2. libro de iust.cit.cap.4.dub.5.num.25.* & Rebellus *de instit.par.2.lib.3. quæst.15.sect.2.* vbi addit, licitum esse Moniali recipere rem mediocri valoris, eamque tradere alteri Moniali pro commutatione alterius rei, vel etiam extraneo, dummodò habeat promptum animum rem illam tradere Abbatissæ, etiam commutatam, quoties ipsa voluerit; ita etiam tradunt Nauarr. *comment.2. Regul.num.20.* Less. *cit. cap.41.dub.9.n.80.* Sanch. *loc.cit.cap.19.*

His omnibus hactenùs relatis; in re tāti momenti, decreta quædam, & responsiones sacræ Congregationis Cardin. tanquam fundamenta voti Paupertatis addere mihi libuit, quibus multæ aliæ enodantur dubitationes, quæ circa Paupertatis votum essent dilucidandæ. Imo hæc omnia

nia

nia de dicto voto à me scripta prædictis decretis,& responsionibus tenoris sequẽtis,subijcio.

Declarationes Sacræ Congregationis Cardinalium circa votum Paupertatis.

5 Stephanus Quaranta *in summa Bullarij verbo casus reseruati pag. mihi* 194. *&* 195. ponit infrascripta quæsita cum suis declarationibus prædictæ Sacræ Congregationis Cardinalium sub his verbis.

Quæritur primò, An ex dispensatione inferiorum Summo Pontifice, liceat Regularibus possidere, vel tenere agros, annuos redditus,aliaque bona immobilia, videlicet,& mobilia superflua, non obstãte decreto Concilij Trid. *sess.* 25. *de regularib. cap.* 2.

Secundò, An propter talem dispensationem, seu scientiam Superiorum possidentes,vel tenentes immobilia, vel mobilia superflua, à culpa, vel à pœna excusentur.

Tertiò, An Superioribus asseuerantibus huiusmodi licentias posse concedere, fides adhibenda sit.

Quartò, An Superiorum arbitrio, & præfinitioni stare debeant Regulares,quo ad mobilium superfluitatem, & conuenientiam.

Quintò,An superiore quantumuis requisito, necessaria suis Regularibus negãte, vel subtrahente, liceat ipsis clàm, vel inuito eo,illa sibi comparare,seu retinere.

Sextò,Et quatenus liceat, an itidem liceat cum necessaria ideò negantur, vel subtrahuntur, quia Monasterij facultates non suppetunt;

Septimò, An dicti Superiores Regulares dictum cap.2.declarare,& interpretari possint.

Ad primum Congregatio Concilij respõdit, non licere.

Ad secundum,non excusari,neque à culpa,neque à pœna,ipso facto incurrenda.

Ad tertium,minimè adhibendam.

Ad quartum,nisi de excessu arbitrij constiterit, vtique stare debere, babita videlicet ratione personæ, officij, & regulæ, statusque paupertatis, quam professi sunt, & cæterarum itidem qualitatum.

Ad quintum,non licere.

Ad Sextum,licere,si præcisa necessitas sit ad indiuidui sustentationem, cæterùm communem penuriam ab omnibus percipiendã vsque adeo,vt si quid priuatim alicui delatum, vel ab ipso partum fuerit, id omne ad Superiorẽ rectè deferri oporteat, qui ex eo primum succurrat eius necessitati, cuius intuitu illud obuenerit; si peculiari,aliaque necessitate vltra communem,prematur,reliquum Conuentui incorporetur,& in communem cedat vtilitatem.

Ad septimum, non posse.

Hier. Card. Matthæius.

Apud eundem Stephanum Quarant. *loco cit.* habẽtur sequentes declarationes.

In aliquibus Monasterijs Monialium reperiuntur nonnullæ moniales,quę Census, & annuos quosdam redditus, & prouentus, seu fructus percipiunt,sub diuersis contractuum speciebus.Nam;

Aliquæ in ipsarum persona emerunt certos redditus à personis Laicis.

Aliquæ ab alijs Monialibus;

Aliquæ ab ipsis Monasterijs;

Aliæ verò dederunt pecuniam Monasterio, vt ex earum pecunijs fieret emptio nomine Monasterij ad rationem septem, vel octo pro centenario,& Abbatissæ dabãt dictis Monialibus illos redditus, quos ex dictis emptionibus exigebant singulis annis.

Aliquæ Monasterijs, seu eorum superioribus certas pecuniarum summas manualitèr pro Monasterij indigentijs,dederunt pacto adiecto, vel etiam tacita conuentione adhibita, vt Monasterium, seu Abbatissa certos redditus ad rationem tot pro centenario, earum vita durante, concedat.

Quæritur an in huiusmodi casibus liceat Monialibus dictos redditus, fructus, & prouẽtus recipere absque incursu Proprietatis, vel potius tanquam Proprietariæ,incurrant pęnas per Concil. Trident. *sess.*25. *cap.*2.*de Regul.* proprietarijs inflictas, etiam si de licentia Abbatissæ, & ad Abbatissæ nutum,vel Conuentus,seu Monasterij

nasterij nomine percipiant.

Congregatio Concilij censuit, in nullo supradictorum casuum licere Monialibus dictos fructus, seu redditus percipere, & si perceperint incidere in pœnas propositas Decreto d.c.2. sess. 25. de regul. *neq. ab huiusmodi pœnis excusari ob licentiam Abbatissæ, quæ etiam dicti Concilij decreto in supradictis casibus concedere quidem prohibetur, sed debet pro suo munere ex Monasterij redditibus, vel eleemosynis Monialium necessitatibus in dies subuenire.*

Hier. Card. Matthæius.

Idem Stephanus Quarant. *loc. cit. verb. Monasteria Monialium pag. mihi* 460. alias declarationes Sacræ Congreg. Card. n. in eadem materia recenset, quæ respiciũt Constitutiones reformationem Monialium concernentes, quæ sub proprijs numeris referuntur infrà in fine Disputationum.

Illustrissimo, & Reuerendissimo Sig. mio osseruandissimo; Nostro Signore istesso hà voluto vedere, & esaminar le scritture mãdate da V. S. Illustrissima, e date à nome delle Monache sopra l'osseruanza de' Decreti della riforma de' Monasterij di cotesta Città, & essendo assai chiari Capitoli 45. & 46. *dell' Ordinationi generali, Sua Santità vuole, che l'osseruino come cantano, nè si aggiũga obligo doue non è. E circa alla difficoltà, che consiste intorno all' vltimo Decreto fatto alli* 6. *di Maggio* 1600. *come s'habbia da praticare: Sua Beatitudine hà ordinato, si dichiari à V. S. Illustrissima, che sia lecito all' Abbadessa, e Superiora di ciascuno Monasterio di permettere alle Monache, che possa ciascheduna di esse prendere qualche cosa delle souentioni, che gli vengono date senza passare per le ministri communi de' Monaster. j, e senza obligo d'hauerne à rendere altro conto, come saria à ragione d'vn scudo il Mese, per seruitij minuti, purche s'osserui nel resto il Decreto come stà. E benche quanto alla vita commune, non intende Sua Santità, che le Monache professe prima della riforma, le quali non eleggono voluntariamente, siano astrette ad accettarla, come non l'obliga meno il sudetto Capitolo* 45. *così commanda, che nõ si riceuano nell' auuenire in modo alcuno Monache all' habito, ne alla professione se nõ sotto all' intera riforma, & osseruanza della vita commune; e così in ciascuno de' sudetti casi V. S. Illustrissima si compiacerà ordinare, che sia eseguita la mẽte di sua Beatitudine, e le bacio humilmente la mano. Di Roma il dì* 8. *Marzo* 1602.

Di V. Illustriss. e Reuerendiss.

Humiliss. seruitore

Il Card. di Fiorenza.

Sanctissimus Dominus noster Clemens Papa Octauus ad tollenda dubia, & difficultates ortas super executione, & obseruatione Capitulorum 45. & 46. *Constitutionum super regimine Monialium Ciuitatis Neapolitanæ, declarauit, ac decreuit, Capitulũ* 45. *obseruandum fore totum, vt iacet in Monasterijs, in quibus iam fuit introducta, & acceptata à maiori parte Monialium vita communis, in alijs vero in quibus retinentur hactenus prouisiones, & subuentiones in illa parte tantùm, in qua mandatur, vt si quæ Moniales huiusmodi sanctam, & regularem viuendi rationem elegerint, & earum bona à se abdicauerint, & Monasterio cesserint, Superior Monasterij renunciationem huiusmodi recipere, & ex Monasterij bonis in his, quæ ad victum, & vestitum, ac reliquam vitæ sustentationem, pertinent, illis prouidere teneatur: Moniales verò, quæ post easdem constitutiones receptæ fuerint, vel imposterùm admittentur, in eisdem Monasterijs, in quibus subuentiones retinentur, nullatenùs inuitæ cogantur ad vitam Communem, sed teneantur obseruare Capitulum* 46. *cum declarationibus inde sequutis sub die* 6. *Maij* 1600. & 5. *Martij præsentis anni.* 1602. *illæ autem Moniales, quæ in eisdem Monasterijs reperiebantur professæ ante Constitutiones, quibus idem Capitulum* 46. *obseruare non placuit, priuatæ sint omninò voce passiua, donec resipiscentes, tàm sanctũ institutum acceptauerint; easdem porrò Constitutiones omnes innouans S. Sanctitas mandauit in cæteris omnibus obseruari, & executioni demandari. Romæ* 1602.

Di-

Dices in supradictis declarationibus Concilij Tridentini cauetur, nullo modo licere religiosis tales redditus possidere, nec posse superiores facultatem possidendi suis subditis præbere; ergo, &c.

Respondet Peir. *tom. 1. de subdito q. 2. c. 2. §. 1.* has declarationes non maiorem obligationem inducere, quam ipsum Concilium, & eodem modo esse interpretandas, & notat, quod possunt religiosi non solum retinere prædictos annuos redditus, & census sibi relictos in renunciatione, quam fecerunt ante professionem, seu quos Parentes, vel amici eis reliquerunt, sed etiam quos ipsi professi instituerunt ex numis eorum industria, prædicando, docendo, libros scribendo, quæsitis; ratio est, quia potest Conuentus religiosis benemeritis in prœmium suorum laborum eis licentiā concedere huiusmodi annuis censibus fruēdi; Idem affirmat Cenedus *tract. de Paupertate lib. 10. num. 9.*

QVÆSITVM X.

Vtrum statutum laicale fœminarum exclusiuum propter masculos, liget moniales.

SVMMARIVM.

1 *Ius commune Masculis, & fœminis pariformitèr desert successionem.*

2 *Mulier ex eo, quod nascitur, infligitur sibi potentia succedendi à statuto exclusiuo fœminarum propter masculos.*

3 *Mulier ingrediens Monasterium, an trāseat cum potentia non succedendi in hæreditatem, si masculus extiterit.*

4 *Religio superueniens non se extendit ad ad casus, qui suam virtutem ante religionem sortiuntur.*

5 *Succedendi ius viuente Patre potest auferri per statutum sub conditione, si masculus extabit.*

6 *Statutum vbi iniecit vinculum ante Religionem, ligat indistinctè.*

7 *Primogenitus si ex statuto succedat in hæreditate solus, si secundogenitus fiat clericus, tamen eum ligat.*

8 *Prædia tributaria antequam transeant in Ecclesiam, possunt vigore statuti collectari; ita vt transeant cum onere iam imposito.*

9 *Statutum exclusiuum fœminarū propter masculos, an & quomodo excludat Moniales.*

10 *Fœmina, masculo nato, excluditur à successione, stante statuto exclusiuo fœminarum.*

A Doctissimo, & eruditissimo viro P. B. Domino meo præsens, quæsitum accepi, quod quotidianum dicit Abbas *in cap. quod si Clerici num. 40. de for. comp.* licèt controuersia sit inter Doctores, recepta tamen magis communis opinio in iudicando, & consulendo, videtur affirmatiua, siuè rationes attendamus, siue numerum Doctorum, qui eā sequuti sunt.

Etenim, vt doctissimè tradit Castrens. *cons. 305. num. 4. post med. vers. si vero statutum lib. 1.* in loco vbi est tale statutum,
1 censetur sublatum, & abolitum ius commune, quod pariformitèr Masculis, & fœminis desert successionem; Ita quod ius succedendi, quo ad tales personas ex toto efficitur municipale *l. ius Ciuile ff. de iust. & iur.* & consequentèr non dicitur deferri hæreditas mulieri de iure communi, sed ex forma legis municipalis *l. 1. ff. vt*
2 *ex legib. senat. cons. bonorum poss. det.* Vnde eo ipso, quod Mulier nascitur, infligitur sibi hæc potentia succedendi ab ipso statuto, scilicèt in toto, si non extiterit masculus, & in nihilum si extiterit, & inconsequens transeundo in Monasterium, transit cum illa potentia, sic limitata, & conditionata, & non cum illa, quam haberet à iure communi, cum illud non vigeat, vbi adest tale statutum, vel si viget, cum conditione adiecta à statuto, si Masculus non extabit, quæ tātum valet, quātum si ab eodem iure communi, à quo statutum, sumit robur. *d. l. ius Ciuile ff. de iust. & iur.* Sicut igitur ingrediens Monasteriū in loco, vbi non viget tale statutum, ingreditur cum illa potētia succedendi, quā habet

habet à Iure communi,& cum illis conditionibus, quas adijceret ius commune, & non aliàs, ne fiat deterioris conditionis *l. Deo nob's C. de Ep scop. & Cler.* ita,& habens potestatem succedendi ex l. municipali certo modo limitatam transit, cum eadem potẽtia, sic stricta,& limitata,& nõ aliàs, cum non efficiatur deterioris conditionis, quia etiam si non ingrediatur, excluditur,& sic non debet petere, quod sit melioris, cum satis sit non effici deterioris, vt dixi,

Et hæc ratio tanquam clara destituit vnicam in contrarium, quod statutum non possit Moniales non subiectas ligare, & eas impotentes ad succedẽdum efficere, cùm statutum non liget Moniales, sed hoc effecerit dudùm ante scilicet tempore suæ natiuitatis & sic antequam de ingressu esset cogitatum. Nam ratio sexus, quæ hunc effectum producit, adest illi à principio, & sic etiam secundum sententiam eorum, qui contrariam partem
4 conantur defendere cum Religio superueniens non se extendat ad casus, qui suam virtutem ante Religionem sortiuntur, statutum obstat, cum ratio sexus, quæ effectum producit adsit à principio.

Quod eo magis procedit cum filiæ de Iure communi, & naturali habeant potẽtiam, & ius succedendi Patri tale, quod per se est separatum à filiatione, & est per se probabile, etiam viuẽte Patre, propter votum parentum *l. scripto ff. vnde liberi*, Bart. *in l. is potest nu. 8. ff. de acquir. hæred.*
5 Quod ius, & potentia, etiam viuente Patre potest auferri per statutum, & censetur ablata sub conditione, si masculus extabit, vt benè Castren. *loco supra alleg.* fœmina igitur ingreditur cum illa qualitate, & conditione, ac certè si hoc, quod disponit statutum disponeret ius commune, sine dubio ingrederetur cum ista qualitate in Monasterium. Idem ergo stante statuto, quod tanquam ius commune ciuile operatur, solùm attenditur, vt supra dixi. Atquè ita cũ his rationibus per Castren. adductis, eas ad litteram referendo transeunt, Soncin. Sen. *cons. 81. ex num. 5. lib. 1.* Felin. *in cap. Ecclesia S. Mariæ num.* 79. *de constit.* Guliel. *in cap. Rainucius in verbo duas habens filias num. 126. de testamen.* Tiraquell. *de iure primog. quæst. 43. n. 14.* Mandel. *cons. 98. in primo dubio*, vbi dicit veriorem, & magis communem, Brun. *de sta. fœmin. excl. art. 6. num. 37. & seqq.* qui testantur ita in praxi seruari Honded. *cons. 11. num. 37. lib. 2.* vbi dicit hanc sequendam in iudicando, Bursat. *cons. 93. ex num. 48.* qui similiter ita testatur, Blanch. *de compren. q. 3. num. 32. post vers. in hac quæst.* vbi dicit ita decisum esse ab omnibus, & postea refert dd. rationes Castren. Carol. de Graff. *de eff. cler. eff. 2. n. 269. & duobus seqq.* vbi dicit opinionem hanc esse omninò tenendam, & cumulat ferè infinitos, qui ita dicũt Gaspar. Ant. Thesaur. *quæst. forens. lib. 2. q. 3.* & latissimè *q. 92.* qui omnes infinitos congerunt concordantes cum rationibus Castren. de quibus supra.

Et secundum has rationes fuisse iudicatum per Rotam Florentinam testatur Burgien. *dec s. 9. num. 81. & 82. part. 2.* & per Senat. Pedemont. de anno 602. Thesaur. *vbi supra q. 92.* vbi pulchrè,& latissimè materiam refert, infinitos congerendo attestantes de communi, & quod ita in praxi obseruatur.

6 Et hanc opinionem admittunt omnes Canonistæ, dum tenent, quod vbi statutũ iniecit vinculum ante Religionem,& Clericatum liget indistinctè, exemplificando in pluribus casibus, & in indiuiduo contra Moniales Abb. *in d. cap. quod si Clerici n. 40. de for. comp.* vbi Imol. *nu. 4. post med. vers. & per hoc* vnde Barbat. *nu. 91.* Butr. *nu. 10.* & alij quos non transcribo, cum referantur in Thesaur. Tiraq. Honded. & alijs, vbi supra Socin. Iun. *in l. filius fam. §. diui num. 171. de leg. b.* Paris. *cons. 40. num. 16. lib. 3.* Nact. *cons. 282. num. 12.* Rimin. Iun. *cons. 15. num. 80. lib. 1.* Blanch. *vbi supra quæst. 3. num. 32. vers. in hac quæstione* Marant. *disput. 8. num. 26.* Carol. de Graff. *d. effect. 2. num. 121.* vbi latissimè Mascard. *de gent. stat. interpr. conclus. 1. num. 235.*

7 Et pro coroboratione huius sententiæ affertur exemplum de primogenito, qui si ex statuto solus succedat in hæreditate, quamuis

quamuis secundum genitus fiat Clericus eum ligat, cum ante Clericatum iniecerit vinculum, ita ad rem nostram contra Moniales Socin. *d. conf.* 81. *num.* 5. *post med. lib.* 1. Imol. *in d. cap. quod Clerici num.* 4. *post. med.* Tiraq. *d. q.* 43. *num.* 6. Brun. *dict. art.* 6. *num.* 37. *circa medium* Mascard. *d. concl.* 1. *num.* 235. Capra *reg.* 15. *num.* 47. *& seq. & num.* 51.

8 Similiter de prædijs tributarijs in quibus postquam sunt delata ad Ecclesiam non intelliguntur statuentes imponere collectam, antequam tamen transeant in Ecclesiã, possunt collectari vigore statuti. Itaquod si postea transeant in Ecclesiam, transferantur cum illo onere tributorum, vt ad rem nostrám Socin. *d. cõs.* 81. *num.* 5. *post med.* Brun. *d. art.* 6. *nu.* 38. *& alij*.

Et hanc opinionem admittunt eo fortius prædicti Doctores dũ statutũ, prout hic, generalitèr loquitur, quia tunc non potest considerari odium aliquod Religionis, nec quod sit contra libertatem, sed potiùs fauor agnationis, & boni publici causa. Ita post alios supra alleg. de communi Gail *pract. obseru. lib.* 2. *cap.* 32. *num.* 4. *vers. secus si simpliciter* Purpur. *in l. vlt. num.* 152. *in fine, & seq. C. de pactis* Paris. *cons.* 40. *num.* 6. *circa med. lib.* 3. cum alijs latissimè per Thesaur. *dict. quæst.* 92.

Et certè si consideremus rationes, quæ possunt adduci pro contraria opinione, sine dubio apparebit, hanc esse veriorem, & in iudicando admittendam.

9 Nam cum non possint statuentes Moniales includere, tanquam non subditas, dum statutum generalitèr loquitur, & indistinctè, & ratio sexus sit illa, quæ à principio, & ante religionem producit effectum, sine dubio dicendum est, statutum non loqui de Monialibus, cum ante Monachatũ effectus producatur, vt supradixi, & bene tradit Brun. *d. art.* 6. *num.* 48. Mascard. *d. concl.* 1. *num.* 236. Graff. *d. eff.* 2. *num.* 271.

Quod huiusmodi statutum sit contra libertatem Ecclesiasticam, propter quam non debet quis retrahi ab ingressu Religionis, tollitur, cum, etiam si nõ ingrediatur, sit exclusa. Socin. *d. cons.* 81. *num.* 5. *lib.* 1. *post med.* Blanch. *vbi supra num.* 32. Quod verò sit attendendum tempus delatæ successionis iuxta opinionem Salic. *in auth. cassa num.* 14. *de sacr. sanct. Eccles.* quo reperiuntur Moniales, & sic non subiectæ, vltra tot responsiones adductas, per Tiraq. *d. quæst.* 43. *num.* 7. *&* 8. *& seq.* Brun. *d. art.* 6. *nu.* 48. *& seq.* Thesaur. *d. q.* 92. clara est responsio, quod tempus delatæ successionis, licèt consideretur respectu emolumentorum; tamen ad id requiritur facultas succedendi, quæ cum sit sublata ante delatam successionem, & ante ingressum, imò ab ipsa natiuitate, propter rationem sexus, quæ effectum producit veniente successione, non potest considerari illud tempus, cum facultas, & ius succedendi sit sublata ante per statutum, quod fieri potest etiam viuente Patre, vt supra dixi, cum sit quid diuersum à filiatione. Bart. *in l. is potest num.* 8. *ff. de acquirend. hered.* & tradunt omnes *in l. Gallus §. vt quid si tamen ff. de l. b. & posth.* Brun. *d. art.* 6. *num.* 48. Molin. *de primog. lib.* 2. *cap.* 10. *num.* 81. Graff. *d. eff.* 2. *num.* 271.

Ex quibus sine dubio patet, quod opinio in contrarium, tanquam sine ratione, non sit sequenda, cum ista sit magis communis, & verior, prout fatentur etiam illi, qui contrarium tenuerunt, præcipuè Cephal. qui cum alijs solet pro contraria allegari, nam *cons.* 146. *num.* 26. expressè fatetur, hãc esse magis communem; Salyc. etiam *in auth. cassa* ab omnibus ferè allegatur pro ista opinione, scilicet quod ipse distinguat, quando statutum est prius cõditum, vel post, & dum dicit fuisse iudicatum per valentissimos Doctores, intelligunt secundum hanc distinctionem prout in specie Blanch. *de cõpr. vbi supra q.* 3. *post num.* 32. Mascard. *de gener. stat. inter cõclus.* 1. 235.

His accedunt, quod cum versemur in quærendis, & non in quæsitis, tantò magis statutum ligat, cum bona, antequam acquirantur, sint sub potestate statuentiũ, vt in puncto Vrsill. *ad afflict. decis.* 310. *num.* 9. *in fine* cum alijs longa serie adductis

ctis per Graff. *d. effect. 2. num.* 188.

Nec non ratio statuti finalis, quæ attẽditur quę est pro conseruatione boni publici, & familiæ, ac agnationis. Vnde per totam Italiam sunt huiusmodi statuta, vt dicit Siluanus *conf.* 1. *num.* 119. & sic fœ-
10 mina nõ excluditur odio Religionis, quia Monialis, sed quia fœmina, & quia masculus includitur, & eo statim nato, fœmina est exclusa, vt latissimè Tiraq. Brun. & Graff. *vbi supra*, & Thesaur. *d. q.* 92. *nu.* 6. *& seq. & num.* 12. vbi dicit ex hoc inductam esse consuetudinem, & obseruãtiam omnium Prouinciarum, quod Monialis habeatur pro dotata, vt compræhendatur sub statuto mandante fœminas dotatas non succedere, Surd. *conf.* 192. *num.* 21. *lib.* 2.

QVÆSITVM XI.

Vtrũ Monialis generalitèr ante Professionem renuncians suam legitimam, & quamcumquè successionem sibi obuenturam, censeatur cedere Maioratui, & Feudo.

SVMMARIVM.

1 *Feudum non venit in renunciatione quãtumuis generalissima, & amplissima, nisi de ipso expressa mentio fiat.*
2 *Renunciatio generalis nil aliud importat, quàm renunciationem paternam, & maternam, & huiusmodi similem.*
3 *Bona feudalia non dicuntur bona paterna, sed filiorum.*
4 *Feudorum natura ab alijs bonis est diuersa, & separata.*
5 *Renunciatio non continet, nisi quæ expressa sunt, aut veniunt in necessariam cõsequentiam expressorum.*
6 *In renunciatione stricta est facienda interpretatio.*
7 *Renunciatio generalis legitimæ, & cuiuscunque successionis nõ tollit Moniali ius feudi sibi debiti.*
8 *In renunciatione vniuersali compræhenduntur feuda, quamuis de illis expressa mentio facta non sit.*
9 *Quicquid dicitur de feudo, militat etiam in maioratu.*

1 Dicendum existimarem, in huiusmodi renunciatione quantumuis amplissima, & generalissima, non venire feudum, ad quod renũcians habebat, vel habere poterat ius, nisi de ipso expressa, & specifica mentio fiat, vt ait Eman. Roderic. *tom.* 2. *q.* 78. *§. tertio probatur* Sanch. *in decal. lib.* 7. *cap.* 25. *num.* 29. Tiraq. *de retract. lignag. glos.* 3. *nu.* 6. Bald. *in auth. in successionibus ante fin. C. de suis, & legit.* Pancirol. *conf.* 1. *vol.* 1. *num.* 43. *&* 45. Menoch. *conf.* 401. qui benè hanc materiam discutit, & præcipuè *num.* 79. dicit, quod sub generali renunciatione bonorum non veniunt bona, quæ aliunde ex alia causa obueniunt renuncianti, quã ex bonis eius, & causa, cui fit renunciatio, sed requiritur specialis remissio, & vt etiam post alios tradit Socin. Sen. *n l.* 1. *§. veteres num.* 3. *ff de acquir. hered.* Dec. *in conf.* 266. *col.* 1. *& in conf.* 310. *col.* 1. Parif. *conf.* 49. *num.* 41. *lib.* 3.

Et quod feudum in generali renunciatione non compræhendatur, probatur il-
2 la ratione, quod generalis renunciatio nil aliud importat, quàm renunciationem Paternam, & maternam, & huiusmodi si-
3 milem, cum autem bona feudalia non dicantur bona Paterna, sed propria filiorũ, ergo non erit dicendum, in generali renũciatione comprehendi feudum: ita arguit in casu nostro Pancirol. *loco citat. num.* 43. Bart. *in l. item videndum in fin. ff. de petit. hered.* vbi Bald. & Angel. et latè disputat Alberic. *in l. tres fratres ff. de pact.* Dec. *in*
4 *l.* 1. *num.* 4. *ff. si cert. petatur.* Tum quia natura feudorum ab alijs bonis est diuersa, et separata, et ideò requiritur specialis mẽtio in renunciatione, aliàs non intelliguntur compræhensa bona feudalia, vt docet Tiraq. *de retract. lignag. glos.* 3. *num.* 9. Cardin. Alexan. *in cap.* 1. *ad fin. tit. de inuest. de re alien. facta*, Decius *in conf.* 139. cuius subscriptio incipit *an, & quando fœmina* in fine.
5 Similiter probatur, quia renunciatio acci-

accipitur, vt non contineat, niſi quæ expreſſa ſunt, aut veniunt in neceſſariam conſequentiã expreſſorum, ſicuti Carder. tradit *conſ. 5. in t. t. de præben.* Peregr. *de*
6 *fideicom. art.* 52. *num.* 25. & ſtricta in renunciatione facienda eſt interpretatio Card. *conſ.* 12. Dec. *conſ.* 373. *num.* 2. *&* 3. *&* 495. *num.* 19. *&* 20. & meliùs *conſ.* 452. *num.* 21. vbi pro ratione adducit, quod voluntas, quæ ex facto colligitur, limitatur quatenùs neceſſariò ex tali facto inferatur. Bart. *in l. 1. §. hoc interdicto ff. de itinere, actuq. priuato*, quod etiam repetit
7 *conſ.* 460. *num.* 6. idcircò renunciatio generalis legitimæ, & cuiuſcumq. ſucceſſionis non tollit Moniali ius feudi ſibi debiti, pulchrè Dec. *conſ.* 551. *colum.* 1. & latè Curt. Iun. *in conſ.* 101. *per tot.* & idẽ Curt. *conſ.* 23. *num.* 1. vbi dicit, quod renunciatio eſt ſtrictè intelligenda, quam primum aliquid operata eſt, reſtringi debet, vt minus præiudicet; per text. *in l. ſi ſeruitus ff. de ſeruit. vrban. præd.*

8 Si verò renunciatio eſſet Vniuerſalis & non generalis, (vt in caſu noſtro) tunc in feudo Monialis admittenda non eſſet, cum in renunciatione vniuerſali comprehendantur feuda, quamuis de ipſis expreſſa mentio facta non ſit, vt in terminis dixerunt Corn. *in conſ.* 421. *in fine lib.* 4. Iaſon *in conſ.* 234. *col.* 2. *verſ. tertio iſtud ſtatutum lib.* 2. Dec. *in conſ.* 76. *colum.* 2. & apertiùs *in conſ.* 379. *num.* 11. Menoch. *loco ſupra cit. num.* 84.

9 Nota tamen, quicquid dixi de feudo, militare etiã in maioratu, & eiſdem rationibus, quibus ducor ad probãdum, quod Monialis, nõ obſtãte huiuſmodi renũciatione generali, debeat ſuccedere in feudo, ducor ad ſic probandum de maioratu, cum valeat argumentum de feudo ad maioratum, vt benè aiunt Paulus Card. Socin. Pariſ. Pinell. Couar. Antonius Gomez. quos omnes refert, & ſequitur Molina *de primog. cap.* 7. *num.* 1. Eman. Roder. *qq. Regul. tom.* 2. *q.* 78. *art.* 14. *§. tertio probatur.*

QVÆSITVM XII.

De Pœnis contra Regulares vtriuſque ſexus Proprietarios.

SVMMARIVM.

1 *An peccatum contra votum Paupertatis poſſit aliquando eſſe veniale.*
2 *Regulares vltra peccatum Mortale, quod committunt frangẽtes votum Paupertatis, in iure communi priuantur Communione Altaris.*
3 *Regulares proprietarij carent Eccleſiaſtica ſepultura.*
4 *Regulares proprietarij conuincti priuantur voce actiua, & paſſiua per biennium, & acriùs infliguntur iuxta Ordinis Constitutiones.*
5 *Proprietarius debet de Monaſterio expelli, ſed limita, vt num.* 6.
7 *Regularis proprietarius eſt excommunicatus.*

1 NOtandum, quod Viuald. *in Candelab. ſacram.* 3. *p. cap.* 14. *num.* 68. & Paſſarell. *in Priuil. Minim. tit. de propriet. abdic.* putant, in materia paupertatis non poſſe dari materiam leuem, propter quam ſolum venialitèr peccetur. Sed nihilominus probabiliſſima ſententia eſt, poſſe delictum proprietatis, quantũuis ex ſuo genere mortale, reddi veniale ex paruitate, & leuitate materiæ, quia peccatum proprietatis ſolum habet malitiam quaſi furti, vt importat vſum rei alienæ inuito domino, & malitiam ſacrilegij, vt eſt contra votum, ſed vtroquè modo eſt capax materiæ leuis, & paruæ, vt patet in furto vnius quatrini, & in tranſgreſſione voti dicendi ſemel Gloria patri, &c. ergo etiã in Proprietatis peccato poteſt dari materia leuis ratione cuius ſolum ſit peccatum veniale. Ita Corduba *in ſum. q.* 109. Rebellius *tract. de iuſt. p.* 1. *lib.* 3. *q.* 15. *ſect.* 3. *num.* 22. & Religioſus tunc non ſubiacet pœnis proprietarijs inflictis; ſicut nec Monialis retinens proprium de licentia ſuperioris dicitur cõtrauenire voto Paupertatis, quia conſentiunt ſuperio-

res. Rora *dec.216 par.2.num. 12. nouiss.*
2 Pœnę autem sunt sequentes; Prima, habetur *in capit. Monachi de stat. Monachor.* vbi (vltra peccatum mortale, quod committit Regularis frangens paupertatis votū) priuatur insuper cōmunione Altaris. Secunda pęna contra proprietarios legitur *in eodem cap. Monach de*
3 *de stat. Monach.* quod nimirum proprietarij non debeāt in loco sacro sepeliri, sed in sterquilinio cum pecunia, quę illi inuēta fuerit *ex cap. cum ad Monasterium de stat. Monachor:* vbi Zabar. *num. 1. notab. 2.* Graffius *in dec. aur. par. 2. lib. 3. cap. 19. num. 5.* Surd. *de aliment. tit. 8. priuil. 79. num. 2.* Eman. Reder. *qq. regul. to. 3. q. 61. ar. 1.* Barbos. *loc. infr. cit.* vbi addit cū cit. Doctoribus, quod æquitas suadet, solam propriam pecuniam, seu partem pecuniæ sepeliendam esse, ne rota perdatur; quod etiam affirmant Hostien. *in d. cap. cum ad Monast. num. 7.* Io. Andr. *num. 4.* Anchar. *num. 10. notab. 5.* Abb. *nu. 5.* Gregor. Lopez *l. 4. glos. 3. tit. 7. part. 2.* Sanch. *in decal. lib. 7. cap. 20. numer. 11.*
4 Tertia pœna est, vt Religiosus deprænhensus in proprietate, aut conuinctus, priuatus sit biennio voce actiua, & passiua, & acriùs iuxta suæ Regulæ, & Religionis Cōstitutiones puniatur, ex Concil. Trident.
5 *sess. 25. cap. 2. de Regul.* Quarta pœna: debet proprietarius de Monasterio expelli *per capit. cum ad Monasterium de stat. Monach.* sed huiusmodi pęna, & expulsio
6 correpta est *in cap. final. de Regul.* vbi habetur talem Regularem deputandum esse Ergastulo Monasterij, vt pęnitentiam agant, quod etiam notant Sanchez *loco cit. lib. 7. cap. 20. num. 12.* & Abb. *in d. c. cum ad Monaster. num. 13.* Barbos. *de iure Eccles. lib. 1. cap. 43. nu. 88.* Ioan. Baptista de Lazana *in summa quæst. regul. cap.*
7 *6. num. 59.* Quinta pęna est, vt proprietarius sit excommunicatus, vt habetur in quibusdam Concilijs Prouincialibus Coloniæ, sed talis excommunicatio non habetur in iure. Ex quibus satis constat, quid dicendum sit de pęnis Monialibus proprietarijs infligendis.

DISPVTATIO IX.

De Largitione Munerum Monialibus, alijsquè Regularibus interdicta.

Quæ-

Quæsitum XI. Vtrum Monialis possit sine licentia Abbatissæ suam pietantiam donare.

QVÆSITVM I.

Vtrum munerum largitio sit Regularibus interdicta, & sub quibus pœnis.

SVMMARIVM.

1 *Munerum largitio de iure communi, & nouo vetita est Regularibus.*
2 *Bulla Clementis VIII. de Largitione munerum omnes regulares, quoad actionē largiendi, quò vero ad acceptationem, omnes laicos comprehendit.*
3 *Pinzocheræ nō cōprehenduntur in d. Bulla.*
4 *Protectores Ordinum, & Generales, omnesq. Prælati comprehenduntur in dicta Bulla.*
5 *Monialis expressè, vel tacitè acceptans munus, quomodo agat contra Bullam Clemen. VIII. de largitione munerum, & contra Charitatem.*
6 *Pœna apposita cōtra transgressores Bullæ.*

1. Largitio munerum de iure communi vetita est omnibus Regularibus per ea, quæ traduntur *in c. Nulli liceat*, & cap. *si quis tit. de rebus Ecclesiæ alien.* & *cap. cū ad Monasterium*, & cap. *Monach. 2. de stat. Monach.* & in Concil. Trident. *sess. 25. de Regul. cap. 2.* quod etiam tuetur Sosa *in explicatione huius bullæ fundam. 2. n. 8. & §. 3. num. 72.* Ortiz. *in summa cap. 5. num. 10.* Ioan. Valerus *in differ. vtriusquè for. verb. Munera num. 1.* Diana *in resol. moral. tract. 6. de paupert. religiosa resol. 2.*

Et insuper speciali Constitutione, & iure nouo Pontificio Clementis VIII. Regularibus vtriusquè sexus interdicta fuit munerum largitio, & meritò, quia Regulares per votum Paupertatis, & incapacitatem dominij, custodes bonorum Ecclesiasticorum, & fideles administratores tātùm constituuntur.

Quam Constitutionem, hìc apponendam censui, cùm tota hęc disputatio in ea fundetur, cuius tenor est.

Religiosæ Congregationes, ab insigni sanctitate viris, Spiritus sancti afflatu instituta, tantas Ecclesiæ Dei vtilitates omni tempore attulerunt, vt ad eas conseruandas, & instaurādas Romani Pōtifices prædecessores nostri magnā iure optimo diligentiam semper adhibuerint. Nam cum ea sit rerum humanarum conditio, & natura, vt etiam quæ optimè fundata, & constituta sunt, partim hominum imbecillitate, & ad malum procliuitate, partim Dæmonis astutia, paulatim deficiant, ac nisi cura peruigili sustententur, in deterius prolabantur: Idcircò summorum Pontificū vigilantia magnoperè laborauit, vt Regularium ordinum disciplina; aut labefactata in pristinum restitueretur, aut salutaribus constitutionibus communita, integra, atque incolumis permaneret. Quorum nos vestigijs pro eodem officij munere insistere, & pastoralem illorum solicitudinem (quantum possumus) diuina adiutrice gratia cupimus imitari. Quare ne ex muneribus, quæ à pluribus religiosa vita professoribus, ex Christi patrimonio, quibusuis hominibus, quauis ex causa sæpe tribuuntur, grauia incommoda, & mala etiam boni specie existant, præcauere studentes.

Hac nostra perpetuò valitura constitutione vniuersis, & singulis, cuiuscunque ordinis mendicantium, vel non mendicantium, bona immobilia, & redditus certos ex indulto Apostolico possidentium, vel non possidentium, seu cuiusuis Congregationis, societatis, & instituti (non tamen Militiæ) regularibus personis vtriusque sexus omnem, & quamcunque largitionem, & missionem munerum penitùs interdicimus. Sub qua prohibitione, comprehendi volumus omnia, & singula capitula, Conuentus, & Congregationes, tam singulorum cōuentualium, Monasteriorum, Prioratuū, Præpositurarum, Præceptoriarum, domorū, & locorum, quàm prouincialia, aut Generalia cuiuslibet Prouinciæ, siue vniuersi Ordinis, societatis, aut instituti, eorumque, vel earum Camerarios, Commissarios, & quoscunque officiales, & singulares personas: Ipsos etiam ordinum, Congregationum, & societatum huiusmodi superiores

quascunque dignitates obtinentes, etiam Generales & Prouinciales, Magistros, Ministros, & quocunque nomine Præfectos, nec non Conuentuum, Monasteriorum, Prioratuum, Præpositurarum, præceptoriarum, domorum, & locorum quorumcunq. Abbates, Priores, Præpositos, Præceptores, etiam Maiores Guardianos, Ministros, Rectores, atq. Abbatissas, Priorissas, & alio quouis titulo Præsidentes, tàm ipsis regularibus, quàm locorum Ordinarijs, seu quibusuis superioribus subiectas vtriuslibet sexus ad vitam, vel ad tempus deputatos.

Adeò, vt nemo vnquam eorum, vel earū directè, vel indirectè palàm, vel occultè, tā communi, quam particulari, & proprio nomine, etiam sub quouis statuti, vel consuetudinis, seu verius corruptelæ, aut alio prætextu, vel quacunque causa nisi, in Generali capitulo, aut alia Generali Congregatione, re maturè discussa vnanimi consensu omnium, superiorumquè permissu causa approbata fuerit, quidquam tale attentare valeat.

Id autem ita absolutè, & generatim vetitum intelligatur, vt neque omninò fas sit quidquam donare, tam ex fructibus, redditibus, & prouentibus, collectis, vel contributionibus, aut oblationibus, siue eleemosynis, aut subsidijs certis, vel incertis, ordinarijs seu extraordinarijs, mensæ, seu massæ communis, vel cuiusuis fabricæ, & sacristiæ, quorū bona communiter, vt præfertur administrantur, seu quæ rationibus reddendis sunt obnoxia, quam ex pecunijs etiam, quæ à singulis quouis modo acquisitæ, in commune conferendæ omnino sunt. Nec si per viā voluntariæ contributionis in commune cōgeruntur. Nec si forsan priuatim, & nominatim cuilibet religioso à suis superioribus, vel à proprijs affinibus, propinquis, familiaribus, amicis, aut beneuolis, vel à pijs Christifidelibus, etiā eleemosynæ, aut charitatis, & illius propriæ personæ intuitu attributæ, seu quoquomodo per quelibet religiosum suo Monasterio, Domui, aut loco acquisitæ, eiq. vs ad libitum de eis disponat per superiores concessæ fuerint.

Præterquam leuiora esculenta, aut poculenta, seu ad deuotionem, vel Religionem pertinentia munuscula, communi tantum, nunquam verò particulari nomine (vbi superiori de consensu conuentus videbitur) tradenda.

Sed, & huiusmodi missiones numerum ipsis religiosis vtriuslibet sexus, non solum per se, verum etiam per alios tam directè, quam indirectè prohibitas declaramus.

Neque verò quispiam ad hac generali prohibitione se excusare valeat, etiamsi munera miserit, cuius personæ laicæ, vel ecclesiasticæ, cuiuscumq. status, gradus dignitatis, ordinis, vel conditionis, & quauis nō solum mundana, & Ducali, Regia, Imperiali, verum etiam ecclesiastica, & Pontificali, aut alia maiori, etiam S.R.E. Cardinalatus dignitate fulgenti, etiam proprio loci ordinario, etiam ex causa, & occasione benedictionis, vel susceptionis habitus regularis, tōsuræ aut professionis Monialium, tam sibi subditarum, quam non subditarum, aut ipsi etiam proprio ordinis, vel Congregationis Protectori, viceprotectori, Generali, vel Prouinciali, aut cuiusuis Monasterij, Prioratus, domus, aut cuiuslibet alterius loci Regularis superiori, aut alio quocunque officio, munere, aut dignitate fulgenti, vel cuicumque etiam simplici, & particulari religioso.

Ita vt inter ipsos quoque Religiosos (ne praua ambitione impulsi pro consequendis in sua religione gradibus, & dignitatibus alter alterius gratiam, aut beneuolentiam aucupentur) quæcumque largitio, aut donatio munerum (nisi rerum minimarum de licentia expressa & in scriptis superiorum) sit penitus interdicta.

Insuper prohibemus, ne vnquam eisdem Regularibus liceat vllas pecunias quoquo modo erogare in alicuius etiam benefactoris, aut Protectoris, vel ordinarij honorem, etiam occasione transitus, vel primi ingressus, aut ad beneficiorum acceptorum memoriam, gratiq. animi testificationem, seu pro prædictis personis quauis authoritate, vel dignitate fungentibus, honorificè, lautè, & opiparè excipiendis seu pro quibusuis conuiuijs eisdem, aut cuiusuis alteri quacumque occasione, vel causa exibendis, vel pro comessationibus, aut

aut compotationibus quibusuis personis, tàm eiusdem Ordinis Congregat. Monasterij, domus, aut loci, quàm extraneis largiendis.

Aut pro exhibendis spectaculis, etiam pijs intra Ecclesiam, Monasteria, & Domos sacras, seu pias, vel extra eas, in quibusuis publicis, aut priuatis, sacris, aut prophanis locis, etiã vbi sanctorum, & sanctorũ vita, aut res piæ gestæ, etiam in memoriã passionis dominicæ populis spectãdæ proponũtur, aut alias in prædictis, siue in quibusuis rebus superuacaneis ad pompã, & ostentationẽ, aut ad oblectationem, vel paucorũ lucrum, & priuata commoda, quomodolibet pertinentibus, nisi re ipsa pro diuino cultu, & veris Christi pauperum indigentijs, seruato in hoc charitatis ordine, & habita necessitatis ratione, & consilio, & consensu superiorum subleuandis alias in rebus licitis, & per capitulum Generale, aut Prouinciale non prohibitis, vel taxam ibi forsan præscriptam non excedẽtibus, sumptus huiusmodi fiant.

Declarantes tamẽ per hæc, laudabilem, & Apostolica doctrina, sacrisq. canonibus commendatam hospitalitatem, præsertim erga pauperes, & peregrinos, nequaquàm imminui, aut prohiberi. Quinimò, si qui redditus ad id, vel ex fundatione, vel ex institutis, statutis, aut consuetudinibus aliquorum Monasteriorum, ordinum, aut Regularum huiusmodi locorum, aut ex testatorum, vel donantium voluntatibus siue aliàs applicati, aut donati sunt, eos omninò (vt decet) integrè in vsus pios, hospitalitatis huiusmodi erogãdos esse, & præsertim in Monasterijs seu locis desertis, & ab laicorũ ædibus longiùs remotis, vbi tamen pauperum, & verè egenorum ratio in primis habeatur.

Si quos verò ditiores occasione transitus, siue aliàs ex deuotionis, aut necessitatis causa eò diuertere cõtigerit, eos sane deceret refectorio communi cum religiosis, mensaque, & ferculis communibus, nequaquàm à cæteris distinctis, contentos esse. Verùm omnino ipsi Regulares in hospitibus huiusmodi potentioribus excipiendis ita se gerant, vt in in eis frugalitas, & paupertas religiosa prorsus eluceat.

Pari etiam ratione districtè inhibemus, ne quisquam ex prædictis laicis, aliàs quã, vt superius dictum est, vel clericus sæcularis, vel regularis quocumque honore, præeminentia, nobilitate, aut excellentia, etiam S. R. E. Cardinalatus dignitate præditus, etiam Protector, Viceprotector, loci Ordinarius, Prælatus, Generalis, Prouincialis, aut Monasterij, Domus, vel loci cuiuslibet superior, eorùmue affines, propinqui, familiares, aut Ministri vtriuslibet sexus, quidquam contra hanc superius expressam prohibitionem recipiant.

Quod si vel ab aliquo particulari Religioso, vel à superiore quopiam, Generali, Prouinciali, aut alio quocunque officio fungente, aut à Conuentu, capitulo, vel Congregatione, siue ab vniuerso ordine, & religione, quidquam receperint, id quod acceperint suum non faciant. Verùm ipso facto absque aliqua monitione Iudicis, decreto, sententia, aut declaratione, ad illius restitutionem omninò, in vtroque foro, teneantur; adeò, vt restitutione ipsa realiter non facta, neque etiam in foro conscientiæ absolui possint.

Hanc autem restitutionem fieri volumus, non priuatim ei religioso, qui donauit, sed ei Monasterio, Domui, vel alteri loco, de cuius bonis facta est largitio, vel si nõ de eius bonis donatum est, in quo idem religiosus, donans professionem emisit, vel si nomine totius capituli, Conuentus, aut Congregationis, vel vniuersi ordinis, seu religionis donatio facta extiterit, pariter communi, mensæ, aut massæ, cuius nomine donatum fuerit, accepta munera restituantur: ita vt nec qui donauit, nec Conuentus, Capitulũ, Congregatio, ordo, aut religio, cui restitutio facienda est, illam remittere, & iterum condonare, aut recipientem ab obligatione restituendi eximere, vel vt in pauperes eroget, concedere quoquo modo possit.

Quod si quis ex supradictis Regularibus vtriuslibet sexus, cuiuscunque gradus, ordinis, dignitatis, ac vbilibet locorum existentibus coniunctim cum cæteris, seu diuisim, nostrarum huiusmodi prohibitionum, statutorum, ordinationum, iussionum, decretorum, mandatorum, transgressor fuerit, sta-

tu mus, vt omnibus, & singulis per eum obtentis dignitatibus, gradibus, muneribus, & officiis, eo ipso priuatus, ac ad illa, & alia similia, vel dissimilia in futurum obtinenda, inhabilis perpetuò, & incapax, ac perpetua infamia, & ignominia notat us existat. Et praeterea priuationem vocis actiuæ, & passiuæ absque vllo superioris decreto, aut ministerio, ipso facto incurrat: necnon vltra huiusmodi pœnas, etiam tanquam contra furti, & simoniæ criminum reum, tàm per viam denunciationis, accusationis, aut querelæ, quàm etiam ex officio procedi, & inquiri, condignisque supplicijs affici debeat.

Pœnis alijs à iure statutis, ac per alias Constitutiones Apostolicas, aut propria cuiusuis Ordinis, Congregationis, Monasterij, Domus, aut loci, statuta, vel consuetudines contra personas aliquid præmissorum committentes forsan decretis, & inflictis, nihilominus in suo robore permansuris,

Quo circa vniuersis, & singulis, &c. Sequuntur clausulæ vniuersales circa huius constitutionis exequutionem, & non obstantiæ, &c. Dat. Romæ, anno Incarnat. Dominicæ 594. 13. Kal. Iulij Pontif. nostri anno tertio.

2 Quæ Constitutio compræhendit expresse viros, & Mulieres verè Regulares, quoad actionem largiēdi, quo verò ad acceptationem, compræhendit omnes laicos cuiusuis dignitatis, etiam Regiæ, & Imperialis, nec non Ecclesiasticæ, ita vt extēdatur etiā ad S.R.E. Cardinales, Episcopos locorum Ordinarios, aliosq. Prælatos, etiam cum interueniunt benedictionibus, susceptionibus habitus regularis, & emissionibus professionis Monialium, alijsq. similibus functionibus.

3 Dixi *verè Regulares* ad excludendas Pinzocheras, Tertiarias, Mantellatas, & Oblatas Mulieres, quæ cum verè Religiosę non sint, minimè compræhenduntur in dicta constitutione, sicut nec etiam Nouitiæ eadē de causa, vt benè docet Barthol. à S. Fausto *in Thes. Relig. lib. 8. quæst. 205. & 106.*

4 Complectitur etiam Protectorem Ordinis, & Generalē, & Prouinciales, aliosq. Prælatos, ac etiam subditos, quibus siue per ipsos Religiosos, seu Moniales, vel per alios, & tam directè, quàm indirectè, largitio fiat, quod si Monialis, absque Abbatissæ licentia, volentem sibi aliquid largiri, roget, ne sibi largiatur, sed donet consanguineo, cui precibus Monialis donans largiatur; dubitatur an in tali casu Monialis agat contra dictam Bullam: respondent Sosa *in explic. eiusdem Bullæ num. 73.* & Sanch. *lib. 6. de Matrim. dist. 4. num. 7. & lib. 7. in decal. cap. 19. nu. 74. & 75.* quod quando Monialis profitetur nolle se acceptare, dicendo, talis rei non indigeo, si

5 tibi placuerit, mihi gratum erit, si meo dederis consanguineo; tunc non facit contra dictam Constitutionem; secùs si Monialis expressè, vel tacitè acceptaret, & peteret dari consanguineo, quod etiam tenet Scortia *in select. Const. Pontif. theorem. 396.* & Sanchez *loc. cit.* addit; tunc Monialem posse contra charitatem peccare, si absq. iusta causa non acceptauit, quod sibi dabat sæcularis, quia priuauit Monasterium tali bono, aut pecunia, quæ ad ipsum pertinebat, si acceptaret ex Lezana *tom. 1. qq. Regul. cap. 6. nu. 37.*

6 Contra transgressores huius Constitutionis appositæ sunt pœnæ in eadem Bulla, nempe priuatio ipso facto dignitatum, munerum, & officiorum, & vocis actiuæ, & passiuæ, & insuper pœna inhabilitatis ad omnia hæc, & imposterùm obtinenda, nec non infamiæ perpetuæ, ac furti, & simoniæ absquè aliqua declaratione scilicet pœnę, non tamen absquè declaratione culpæ, seu criminis, cui illa pęna imposita est, & hoc colligitur ex S. Thom. 1. 2. *q. 96. art. 4. & 2. 2. q. 62. art. 3.* vbi Bannes *dub. 2.* & Soto *lib. 1. q. 6. ar. 6.* Valent. *par. 2. disp. 7. punct. 6.* Ioann. de la Cruz *lib. 1. de stat. Relig. cap. 3. not. 3.* Sanchez *de Matrimon. lib. 7. disput. 46. num. 18.* qui omnes affirmant nimis esse durum, vt quis contra se exequatur pœnam, & priuationem suorum bonorum, & officiorum.

QVAE.

QVÆSITVM II.

An Monialis de licentia Abbatissæ possit consanguineo, siue familiari conficere aliquid magni valoris propria industria, & arte.

SVMMARIVM.

1 *Monialis, an ex sua industria, & arte conficere possit aliquid magni valoris pro suis consanguineis.*

2 *Bulla Clementis VIII. de largitione munerum, probibet largitionem munerum de pecunijs iã Monasterio acquisitis.*

1 Bonacina *in tract. var. disp. 3. punct. 1. num. 5.* Scortia *cit. theorem. 396.* respondent affirmatiuè, dummodò consanguineus, siue familiaris subministret omnia nẽcessaria, vt res magni valoris conficiatur, & de licentia Abbatissæ, quia in tali casu nulla sit largitio, nequè alienatio rerum Monasterij, sed tantum inacquisitio quædam, circa quam poterit Abbatissa præiudicare Monasterio; quod etiam Sanch. *cit. lib. 6. disp. 4. num. 13.* fatetur de communi sententia Doctorum, & pro-
2 bat hac ratione; Nam Clemens VIII. in dicta Bulla prohibet tantum largitionem munerum de pecunijs, vel alijs rebus iam Monastetio acquisitis, decernens faciendam esse restiturionem de muneribus cõtra Bullam exhibiris; in nostro autem casu de Moniali conficiente propria industria rem magni valoris, cum nullum ius acquiratur Monasterio, non erit exhibenda restitutio, ac per consequens prædictus casus non compræhendens restitutionem, non erit in Bulla prohibitus; ita Doctores citati.

QVÆSITVM III.

An in aliquo casu liceat Moniali de licentia Abbatissæ aliquid largiri.

SVMMARIVM.

1 *Licentia quæ requiritur, vt religiosus possit aliquid tenere, possidere vel dare, sufficit quod sit tacita, vel prudentèr præsumpta.*

2 *Taciti, & expressi eadem est virtus.*

3 *Quod sit cum implicita superioris lic̃etia, illius consensu fieri dicitur.*

4 *Taciturnitas superioris non contradicentis, non excusat Monialem, nisi quando ex alijs signis constat, illam esse virtualem approbationem.*

5 *Taciturnitas Superioris ex eius pusillanimitate sæpe nascitur, vel ex proteruia subditi.*

6 *Monialis occultẽs munus ei largitum, an frangat votum Paupertatis.*

7 *Licentia superioris, quæ requiritur, vt religiosus possit aliquid donare, tenere, vel possidere, debet esse voluntaria, & non coacta.*

8 *Licentia superioris, vt Religiosus possit aliquid donare, tenere, vel posiidere, debet esse legitima.*

9 *Abbatissa eandem licentiam largiendi cõcedere potest suis Monialibus, quam potest Abbas suis Monachis.*

10 *Abbatissa habet administrationẽ sui Monasterij ad instar Abbatis.*

11 *Religiosi occasione alicuius festi non probibentur, prandium, aliaque comestibilia suis consanguineis, ac alijs benemeritis, præbere.*

12 *Sumptus excesiiui, & comestiones lautæ regularibus in Bulla Clementis VIII. de largitione munerum prohibentur.*

13 *Eleemosynas possunt præbere Moniales de licentia superioris, ac alia opera Charitatis, & Hospitalitatis exercere.*

14 *Superiores Monasteriorum possunt, & debent facere eleemosynas de superfluis bonis, & aliquando etiam si desint superflua, arbitrio prudentis viri.*

15 *Superiores Monasteriorum habentes administrationem bonorum possunt illa expendere in licitos vsus.*

16 *Procuratores Monasteriorum eas possunt erogare eleemosynas, quæ fuerint illis à superioribus commissæ.*

17 *Monachus nihil habet proprium.*

18 *Nemo potest dare quod non habet.*

19 *Religiosi peccant mortaliter, si absque superioris licentia bona Monasterij expendant*

pendant in alios vsus, præter à superioribus deputatos.

20 *Religiosis, in quibus casibus liceat, opem pauperibus erogare.*

21 *In necessitate omnia sunt communia.*

22 *Religiosis, an permissum sit frustum panis pauperibus elargiri.*

23 *Abbatissa, & Moniales, an possint aliquando munus suis parentibus pauperibus, vel alijs benefactoribus præbere, & quanti valoris.*

24 *Religiosi possunt donare ad redimendam propriam vexationem.*

25 *Largitionis licitæ quantitas relinquenda est arbitrio boni viri.*

26 *Consuetudo recepta donandi sine licentia superiorum excusat Religiosum, & Monialem saltem regulariter.*

1 NOtandum, quod licentia, quæ requiritur, & regulariter sufficit ad hoc, vt Monialis, vel quilibet Religiosus, tenere, possidere, accipere, dare, vel expendere possit, sufficit, quod sit tacita, vel prudenter præsumpta, quādo scilicet creditur prudenter superiorem ita velle,
2 quia taciti, & expressi eadem est virtus; *l. cum quid ff. de rebus cred. t. & cap. de rescri*
3 *ptis*, & quod fit cum implicita, & prudenter præsumpta superioris licentia, cum illius consensu fieri dicitur, ex S. Thom. 2. 2. *q.* 32. *ar.* 8. *ad* 1. & Cordub. *in sum. q.*
4 109. Vnde taciturnitas superioris videntis Religiosum aliquid possidere, accipere, expendere, vel donare sine licentia & nō contradicentis, non excusat à peccato talem religiosum, nisi quando ex alijs signis sibi constat, illam esse virtualem approba-
5 tionem; & ducor, quia huiusmodi taciturnitas sæpè nascitur ex pusillanimitate superioris, vel ex proteruia subditi, ergo non semper arguit licentiam implicitam, nisi id constet ex alijs signis. Ita Graffius 2. *par. dec. lib.* 3. *cap.* 19. *num.* 31. Sanch. *loco cit. num.* 12.

6 Si quæras, An Monialis retinens, & occultans munus, quod cum licentia tacita Abbatissæ accepit, etiam si sciret talem acceptationem Abbatissæ displicere, frangat votum Paupertatis; Respondent negatiuè Mendoza *q.* 8. *post concl.* 4. Sanchez *in sum. tom.* 2. *lib.* 7. *cap.* 19. *num.* 61. quatenùs Monialis occultat munus præ verecundia, vel ne reprehendatur ab Abbatissa, parata tamen semper illud Abbatissæ tradere, & non retinere, etiam dum sciret, Abbatissam id minimè concessurū, vt notat inter alios Peir. *tom.* 1. *de subdit. q.* 2. *§.* 4. *concl.* 2. secùs dicendum est si Monialis occultaret, ne Abbatissa auferat, quod aliquando contingit in Monialibus, vt vult Sanchez *in decal. lib.* 7. *cap.* 19. *nu.* 60. quia tunc Monialis peccaret contra votum Paupertatis, cum sic occultans vellit contra Abbatissæ licentiam rem illam possidere. atque ita tradunt Hostiens. *in cap. cum ad Monasterium de stat. Monach. num.* 6. Ioan. Andr. *ibidem num.* 3. S. Bonauent. *in spec. d. scipl. ad Nou. t. par.* 1. *cap.* 4. D. Antonin. 3. *par. tit.* 16. *cap.* 1. *§.* 11. *notab.* 1. Armilla *verb. Religio num.* 27. Greg. Lopez *lib.* 14. *verb. proprio tit.* 7. *p.* 1. Passarel. *in compend. priuil. minor. cap.* 43. *tit. de propriet.* Graffius *par.* 1. *dec. lib.* 3. *c.* 5. *num.* 48. Leonard. Less. *lib.* 2. *de iust. & iure cap.* 4. *dub.* 5. *num.* 25. & Sanch. *loc. citat.* vbi multos alios cumulat Doctores idem sentientes.

7 Debet pariter huiusmodi licentia superioris esse voluntaria, & non precibus importunis, vel fauoribus, metu, aut dolo, coacta, & ratio est, quia tunc Religiosus non operaretur secundum voluntatem superioris, sed suam. Ita Sanch. *in decal. c.* 19. *à num.* 16. & Nauar. *comm.* 2. *num.* 21. *corol.* 7.

8 Debet tandem huiusmodi licentia esse legitima, idest ad necessarios, & pios vsus; quia si sit ad prauos, ac inhonestos, aut inutiles vsus, non est valida, superior enim non valet illam concedere; ex Nauar. *lib.* 3. *consil. tit. de regul. cons.* 73. *nu.* 33. & Molina *tom.* 2. *de iust. disp.* 276.

9 Notandum præterea Abbatissam posse eandem concedere licentiam largiēdi, possidendi, accipiendi, vel expendēdi suis Monialibus, quam potest Abbas suis Mo-
10 nachis; ratio est, quia Abbatissa habet administrationem sui Monasterij, & bonorū illius, adinstar Abbatis, vt volunt Nauarr. *com.*

com.3. de regul. num. 4. Cordub. *loc. cit. q.*54. Lopez *cit. cap.*55.

11 His præmissis, ac notatis, deueniendum est ad responsionem quæsiti, & dico, non vitari Monialibus, alijsquè religiosis occasione alicuius festi, præbere prandium, aliaquè comestabilia suis consanguineis,
12 alijsquè personis benemeritis; vitantur tamen sumptus excessiui, & comestiones lautæ in dictis festi occasionibus per illa verba Bullæ, *opiparè, honorificè, lautè.*

13 Possunt etiam Moniales, alijq. religiosi de licētia superioris eleemosynas præbere, ac pietatis opera erga infirmos, & pauperes exercere, iuxta laudabiles consuetudines piorum locorum; nam bulla supradicta Clementis VIII. prohibens largitionem munerum nequaquam locum sibi vendicat, si Monialis eleemosynam præbeat, vel charitatis opera exerceat, dummodò seruatis seruandis id efficiat, vt docent Riccius *in praxi tom.* 2. *resol.* 25. Sosa *in explicatione dictæ Bullæ.§.*7. *num.* 91. & Diana *in resol.moral. de Pauper. Relig. resol.*9. Imò subdo cum Molina *tom.*2. *de iust.d.sp.*276. Vazquez *opusc. de eleemosyn.cap.*4. *num.* 1. Graffio *par.* 1. *decis. lib.*3.*cap.*5.*num.*63. Eman. Roder. *in sum. par.*2.*cap.*32. Sanch. *in decal.lib.*7.*cap.*19. *num.*9 Superiores Religionum, & Mona-
14 steriorum posse, & debere facere eleemosynas de superfluis bonis Monasterij; & etiam si superflua desint, poterunt arbitrio prudentis viri moderatas eleemosy-
15 nas pauperibus erogare; ratio est, quia cùm Superiores habeant legitimam administrationem dictorum bonorum, poterunt in vsus legitimos illa distribuere, quos debita eorū administratio postulat.

16 Dices Moniales Cellerariæ Monasterij, siue sindicæ administrationem bonorum Monasterij habentes, possunt ne dictas eleemosynas pauperibus elargiri? Respōdeo cum S. Thom. 2.2.*q.*32.*art.*8. *ad* 1. Eman.Roder.*qq.regul.q.*57.*art.*2. Sanch. *loc.cit.num.* 92. Tabien. *verb. eleemosyna num.*9. Mirand. *tom.* 1. *Manual. Prael. q.* 18.*art.*12.*concl.*2. Procuratores Monasteriorum nequaquàm posse facere, nisi eas eleemosynas, quæ sibi fuerint à superiori bus commissæ; vnde à simili videtur dicendum de Cellerarijs, & Sindicis Monialibus, quæ administrationem bonorum, adinstàr dictorum Procuratorum
17 habens, ratio est, quia ex S. Thom *loc.cit.* Monachus nihil habet proprium, & ne-
18 mo potest dare, quod non habet.

19 Ex quibus infert Peirin. *tom.*1. *de subdito q.*2.*cap.*2.*§.*8. religiosos peccare mortaliter contra paupertatis votum, si in alios vsus, præter deputatos à superiore, etiam licitos, & pios, bona conuentus expendant absque expressa, vel præsumpta superioris licentia, vt supra diximus initio huius quæsiti.

20 Aliqui tamen excipiuntur casus, vt notat idem Peir. *loc.cit. concl.* 3. quibus licitum est Religiosis eleemosynam facere absquè expressa licentia Prælati, cum in his casibus præsuponatur tacita. Primus est, si pauper extrema necessitate laboraret, in quo casu, etiam si superior licentiam denegaret, poterit quilibet Religiosus egeno opem ferre, quia in neces-
21 sitate omnia sunt communia; ex S. Tho. *loc.cit.* & Nauar. *in sum.cap.*17.*nu.* 105.

Secundus casus est, quando adest magna necessitas, & ad superiorem non potest haberi recursus, ex Nauar. *cit.* & Tabien. *d.verb.eleemosyna num.*8.

Tertius casus, quando res, quæ in eleemosynam erogantur, sunt parui momenti, & quæ communiter pauperibus ostiatim mendicantibus elargiri solent. ita Graffius *d. par.*1.*dec. lib.*3. *cap.*5.*nu.* 62. & Eman. Roder. *tom.*2.*sum. loc. cit.* ratio est, quia præsumitur tacitus superioris cōsensus, secùs autem si non præsumatur;
22 Qua propter ait Peir. *loc. cit.* non licere fratribus in particulari dare frustrum panis nisi præsumatur cōsensus Prælati, quia si singuli darent ad libitum talem eleemosynam quotidiè, vel bis, aut ter in hebdomada, hoc in damnum graue redundaret Monasterij.

Quartus casus, quando Religiosus habet peculium de licentia superioris, potest ex illo aliquā dare eleemosynam suo statui conuenientem. Ita Molina *tom.*2. *de iust. disput.*276.

Pote-

23 Poterunt insuper Abbatissæ de licentia superioris, & ipsæ Moniales de Abbatissæ licentia ex peculio eis licitè permisso, vel ex alijs sua industria acquisitis, pro aliqua pia, & rationabili causa, v. g. pro nuptijs cognatorum pauperum pro gratificatione beneficiorum, & in similibus, munus decem aureorum largiri, vel etiam plurium; maximè si loquamur de parentibus iuxta eorũ necessitatẽ, arbitrio prudentis viri pensandam, vna, & pluribus vicibus in anno, ex Beia 4. *par. cas. casu* 32. *col.* 3. Vega 2. *par. sum. cap.* 86. *cas.* 30. Rodriquez *tom.* 2. *sum. cap.* 32. *concl.* 3. *dub.* 9. Sanch. *in decal. lib.* 7. *cap.* 19. *num.* 64. Peirin. *tom.* 1. *de subd. q.* 2. *§.* 6. *concl.* 2. & vt tradunt Facundez *in præcept. decal. ar.* 2. *lib.* 8. *cap.* 6. *num.* 12. Cordub. *in summ. q.* 54. Lopez *par.* 1. *instruct. cap.* 52. Ioan. de la Cruz *de stat. Relig. cit. cap.* 1. *par.* 3. *dub.* 1. *num.* 162. qui licèt loquantur de viris regularibus, nihilominùs non video vllam esse differentiam, cum vtriusque sexus sit eadem obligatio propter votum Paupertatis.

24 Possunt tandem donare Religiosi ad redimendam propriam vexationem, largiendo v. g. Aduocato, vt lites bonum habeant finem, quia hoc naturalis ratio dictat; vt docent Peirin. & Barthol. à S. Fausto *loc. cit.*

25 Adderem tamen in dictis casibus largitionis, non posse aliquid certè, & manifestè determinari, nisi attenta persona largiente, & statu Monasterij, nec non personæ, cui largitur, sed omnia arbitrio prudẽtis superioris, siue confessarij admittenda esse.

26 Adderem prætereà consuetudinem aliquid retinendi, accipiendi, dandi, vel expendendi sine licentia Superiorum, quando est recepta, & viget, consentientibus ipsis, excusare Religiosum, siue Monialem à peccato; saltem regulariter, quia talis consuetudo habet vim licentię. Ita Sanchez *libr.* 7. *in decal. capit.* 19. *num.* 7. quicquid dicant Calderin. Rimin. Redoan. Grassius, Tapia ab eodem Sanch. *ibid. citati.*

QVÆSITVM IV.

Quid intelligatur nomine esculenti, & poculenti.

SVMMARIVM.

1 *Esculenti, & poculenti nomine quid intelligatur.*

2 *Peccatum Proprietatis habet malitiam quasi furti.*

1 NOmine esculenti, & poculenti in Bulla, Barthol. à S. Fausto *in Thes. relig. lib.* 8. *q.* 21. intelligi, ait, valorem, & quantitatem rei, quæ in furto inducit peccatum mortale; quia peccatum proprie-
2 tatis, solùm habet malitiam quasi furti, quia importat vsum rei alienę inuito domino, *vt dictum est disput. anteced.* sed ego dicerem, hoc relinquendum esse arbitrio prudentis superioris, & Confessarij, quod elicitur ex glossa *in cap. statuimus §. insuper de rescriptis in* 6. cùm enim in dicto capite esculenta, & poculenta illa sint, quę paucis diebus consumi possunt, glossa dicta addit, hoc arbitrio boni viri relinquẽdum esse, cum alitèr non determinetur, habita consideratione personæ dantis, & recipientis; vt videtur etiam probabiliùs sentire Sanchez *in summ. tom.* 2. *lib.* 7. *cap.* 19. *num.* 42. Cenedo *de paupert. relig. dub.* 26. *num.* 6. Azor. *instit. Mor. par.* 1. *lib.* 12. *quæsit.* 4. Suarez *de relig. tom.* 3. *lib.* 8. *cap.* 15. *num.* 13. Diana *loco cit. de pauper. relig. resolut.* 13.

QVÆSITVM V.

An Monialis possit de bonis paraphernalibus aliquid largiri.

SVMMARIVM.

1 *Bona paraphernalia non possunt Moniales largiri, quia sunt acquisita Monasterio.*

2 *Seruus, qui Domino suo aliqua acquirit, non potest de illis aliquid largiri.*

3 *Religiosus, cui facta est de nouo aliqua dona-*

donatio non potest de ea aliquid donare, sicut nec de rebus industria acquisitis.

4 *Religiosus tenetur restituere res acquisitas ludendo.*

1 NEgatiuè respondet Barth. à S. Fausto *loc. citat. q.* 110. *num.* 1. vbi dicit incidere in Bullam dictam Clementis VIII. largientes, & donantes de bonis paraphernalibus, quia huiusmodi bona sunt acquisita Monasterio, ac per consequens eorum largitio erit prohibita eo modo,
2 quo seruus, qui domino suo acquirit, non potest de acquisitis aliquid largiri, quia nullum circa acquisita eidem domino, habet dominium, & *num.* 2. addit, quod Re-
3 ligiosa cui de nouo facta est aliqua donatio, eadem ratione non poterit de re donata largiri, quia statim, quod facta fuit donatio, res acquisita fuit Monasterio.

Idem dicendum videtur de rebus industria, labore, alioquè modo acquisitis à Monialibus, imò etiam de rebus acquisitis ludo, quia Religiosus tenetur restituere perdenti acquisita ludendo, cum
4 non possit aliquid lucrari in ludo, non poterit inquam de acquisitis in ludo donare, nec de illis acquirere Monasterio, sed potius restituere; ita Couar. 2. *par.* §. 4 *in regul.* & idem Barthol. *cit. q.* 112.

QVÆSITVM VI.

An Monialis incidat in Bullam Clementis VIII. si absque Abbatissæ licentia accipiat pecuniam, vt eam liberè in eleemosynam disponat.

SVMMARIVM.

1 *Monialis recipiens pecuniam ad dispensandum non efficitur domina illius.*

2 *Moniales an largiri queant ea, quæ ad dispensandum illis tradita fuerunt.*

TVrrianus 2. 2. *tom.* 1. *disp.* 34. *dub.* 3. vbi citat Vasquez, & Laiman *in theol. moral. lib.* 4. *tract.* 4. *cap.* 7. *num.* 16. & Cenedo *de pauper. Relig. dub.* 24. *num.* 11. affirmatiuam partem defendunt, & ratio illorum est, quia Monialis postquam accepit huiusmodi pecuniam efficitur domina, cum liberè ad dispensandam illam accipiat.

Sed contrarium mihi videtur sentiendum cum Sanchez *in sum. tom.* 2. *lib.* 7. *c.* 1. *num.* 4. & Barthol. à. S. Fausto *in Thesauro relig. lib.* 8. *q.* 109. *nu.* 2. & Diana *loc. cit. resol.* 29. ratio est, quia Monialis recipiendo dictam pecuniam non acceptauit dominium illius, & proprietatem, sed tantũ illam recepit nomine alieno, nempè tradentis, vt pauperibus illam erogaret.

1 Ex quo soluitur similis casus si Monialis recipere à parentibus, & consanguineis v. g. aliquam pecuniarum summam, ad eorum beneplacitum dispensandam, reseruãdo tamen pro se dimidiam. Quæritur an Monialis dispensando partem sibi reseruãdam, peccet contra votum paupertatis, & in pœnas Bullæ prædictę incidat. Negatiuam partem docuit Sosa *in expositione d. Bullæ* cui videtur adhærere Diana *in resol. moral. tract. de paupert. relig. resol.* 10. ratio est, quia Monialis illa tunc fit tantũ administratrix, non domina illorum bonorum conditione qua supra.

2 Vnde infert Diana *loc. cit.* quod Confessarij habent principium satis amplum ad tollendos scrupulos, & adhibenda multa remedia in casibus occurrentibus, nam si Monialis de illis donis dominium non recipiat, sed illud apud dantẽ consanguineum relinquat, tunc sine scrupulo potest de illos disponere in personam confessarij; siue alterius personæ, in quo casu se haberet tanquam ministra consanguinei.

QVÆSITVM VII.

Quid requiratur ad validam donationem factam Monasterio à Nouitia Moniali.

SVMMARIVM.

1 *Donationi validæ factæ à Nouitia Moniali, quid requiratur.*

Dona-

2 *Donatio facta à Nouitia Moniali, quando sit nulla, & irrita.*
3 *Melioratio in tertia bonorum parte in regno Castellæ, vsque ad mortem est reuocabilis.*

1 Certum est, ad validitatem donationis factæ Monasterio à Nouitia Moniali requiri omninò licentiam Episcopi, vel eius Ordinarij ex Concil. Trident. *seß.* 25. *de regular. cap.* 15. & 16 & donatio aliter
2 facta est irrita, & nulla, quod etiam docet Eman. Roder. *qq. regular. tom.* 2. *q.* 7. *art.* 14. Molina *de iust. tract.* 2. *disp.* 139. Less. *simil. tract. lib.* 2. *cap.* 41. *dub.* 4. *num.* 40. dicentes decretum Concil. Trident. non procedere de donatione causa mortis, testamento, & Codicillis; affirmant idem Aloysius Riccius *in collect. decis. collectan.* 184. Nauar. *comment.* 2. *de regul. num.* 51. Azor. *loc. cit. quæsit.* 14. & Sanchez *in decal. lib.* 7. *cap.* 14. *nu.* 51. ait, idem esse dicendum de contractu reuocabili, qualis est inter virum, & vxorem, sicut & me-
3 lioratio in tertia bonorum parte, quam facit Pater in filiũ in regno Castellæ, quæ vsquè ad Mortem reuocabilis est.

QVÆSITVM VIII.

An Monialis possit aliquid æquipollens alicuius meritis elargiri, & vltra.

SVMMARIVM.

1 *Lex naturalis postulat, vt benefacientibus benefaciamus.*
2 *Lex gratitudinis postulat, vt plus reddatur, quàm sit acceptum.*
3 *Monialis potest largiri aliquid æquipollens meritis alicuius, & vltra.*
4 *Donatio remuneratoria non est contra Bullam Clementis VIII. de largitione munerum, quando excedit valorem meritorum in quarta parte.*
5 *Confessario, an possit Monialis aliquid largiri vltra suam mercedem.*
6 *Famulis benè seruientibus in fidelitate, labore, & industria Monasterio, potest vltra stipendium aliquid donari.*

1 De lege naturali tenemur benefacientibus benefacere *l. si non fortè ff. de condition. bus indeb. & l. si non sit ff. de peten. hæredit.* ideò non est probabile, vt notat Eman. Roder. *tom.* 2. *q.* 48. *art.* 3. voluisse Summum Pontificem tollere remunerationem, quæ fit ob merita, quæ præcesserunt, vt docent Barthol à S. Fausto *in thes. relig. lib.* 8. *q.* 227. *num.* 4. Riccius *loc. citat. tom.* 1. *& par.* 3. *dec.* 227. *num.* 4. Paulinus Berti *in exposit. d. Bullæ q. vlti. cas.* 7. Homob. *in exam. Eccles. par.* 1. *tract.* 1. *cap.* 9. *q.* 28. Ioan. de la Cruz *d rect. consc. par.* 1. *præcep.* 7. *ar.* 7. *dub.* 2. Molina *de iust. citat. tract.* 2. *disp.* 244. *num.* 12. Peirin. *de relig. subd. tom.* 1. *c.* 2 *q.* 2. §. 8. & nouissimè Diana *in resol. mor. de Pauper. Relig. resol.* 15. vbi fatetur de communi Iurisconsultorum, & Theologorum.

2 Imò lex etiam gratitudinis postulat, quod plus reddatur, quàm sit acceptum, ex D. Thom. 2. 2. *q.* 116. *ar.* 6 ergo pote-
3 rit Monialis largiri aliquid æquipollens meritis, & vltra; Ita etiam Ioan. Valerus Chatt. *in differ. vtriusq. fori verb. Munera differ.* 1. *num.* 97. vbi pro sua sententia citat Cordubã, & Nauarr. idem docent Cenedo *de pauper. relig. dub.* 27. & Diana
4 *loco cit. resol.* 16. addentes, donationem remuneratoriam non esse propriè donationem *ex l. Attilius regulus ff. de donat.* ergo nec contra d. Bullam, cum hæc sit satisfactio, & eleemosyna, non donatio, quando excedit valorem meritorum, & beneficiorum tantùm in quarta parte, si enim notabilitèr excedat, reducitur ad donationẽ propriè dictam; Vnde si res donatæ valeant duodecim & Monialis donet sexdecim, huiusmodi donatio non videtur in Bulla prohibita; quod etiam docet Petrus Barbos. *in l. quæ datis* 34. *num.* 60. *ff. soluto Matrim.* Nauar. *de redd. tibus Eccl. q.* 1. *nu.* 9. Sanch. *de Matrim. num.* 6. *tom.* 2, *disp.* 6. *num.* 9. vbi putat hanc opinionem esse probabilem; Qui Doctores intelligendi sunt modo quo supra; non autem de excessu donationis vltra merita; de quo videatur

deatur Surdus *lib.2.consf.164.nu.33.* Menoch.*de arbitr. iudic. cap. 132.n. 5.*

5 Ex quibus deducitur, posse Monialem de licentia Abbatissę, vltra assignatum stipendium, aliquid amplius præbere Confessario, quatenus deseruiat maxima charitate, patientia, & assiduitate; vt affirmát Scortia *loc.cit.theorem. 39.* & Barthol. à S.Faust.*loc.cit. q. 227.* qui subdit famulis inseruientibus Monasterio magna fidelita-
6 te, assiduitate, & industria, posse aliquid vltra salarium exhiberi, & non est talis exhibitio propriè donatio, sed beneficij remuneratio, Idem tenuit Paulinus Berti *in explicatione d. Bullæ Clementis VIII. q. vlt. cas. 6.*

QVÆSITVM IX.

An Moniales inter se possint munera largiri de licentia Abbatissæ.

SVMMARIVM.

1 *Largitio munerum est prohibita in ordine ad Religiosos, in quibus ambitionis vitium timetur.*

2 *Largitio munerum inter Religiosos fieri potest de rebus minimis cum tacita licentia Superioris.*

3 *Monialis alteri Moniali munera præbēs, quando incurrit in Bullam Clementis VIII. de largitione munerum.*

4 *Lex fundata in præsumptione, non obligat in conscientia, si præsumptio cesset.*

5 *Cessante causa cessat effectus.*

6 *Licentia, qua indigent Moniales, vt munera inter se largiantur, non est necesse, vt sit in scriptis, & sufficit tacita, & verbalis, & semel obtenta, intelligitur semper durare.*

1 ANtoninus Diana *in resol.mor.de pauper.relig.resol.18.* ait, largitionē munerū intelligēdam esse prohibitam in ordine ad Religiosos, in quibus ambitio timeri potest, vt habetur in verbis ipsius supradictæ Bullæ *Ne praua ambitione impulsi, &c.* secùs si ambitio non timeatur;
2 tunc enim ait, posse fieri largitionem, sed
3 de rebus minimis; vnde Monialis, quæ alteri Moniali munera præbet, cum fine vlla ambitionis intuitu, hoc moliatur, non includitur sub prohibitione dictæ Bullæ, in qua causa finalis largiendi munera inter Regulares fundatur in præsumptione ambitionis graduum, & dignitatum, qua cessante, cessabit etiam saltem in foro conscientiæ prohibitio, nam lex fundata in
4 præsumptione non obligat in foro conscientiæ, si prohibitio cesset, & cessante
5 causa cessat effectus *l. cessante de appellat.*
6 Quibus sic stantibus, non erit necessaria Abbatissæ licentia expressā, & in scriptis, sed sufficiet tacita, & multo magis verbalis, saltem in foro conscientiæ, & semel obtenta intelligitur semper durare, vt docet etiam Ioan. Valer. *loc. cit. num. 86.* & Diana *loco cit.* quicquid dicat Barthol.à S. Fausto *loco cit. q. 229. num. 5.* vbi loquitur de licentia, quantum ad forum exterius.

QVÆSITVM X.

Vtrum Monialis possit commodare, mutuare, commutare, emere, & expendere.

SVMMARIVM.

1 *Religiosus, an possit commutare, quæ ad suum vsum permissa sunt, & nu. 4.*

2 *Commodare est actus ciuilis Religiosis prohibitus.*

3 *Vsuarius non potest alteri vsum rei sibi permissæ concedere.*

5 *Monachi in eodem Monasterio possunt sibi ipsis commutare libros, & res, quæ illorum vsui concessæ fuerunt.*

6 *Fratribus Minoribus interdictus est vsus commutandi, necnon Monialibus eorū legibus subiectis.*

7 *Religiosi possunt commutare res ad eorum vsus permissas, etiam sæcularibus, si certi sint de earum restitutione.*

8 *Qui mutuat perdit amicum, & pecuniam.*

9 *Religiosus non potest emere, & expendere*

dere quicquam absquè superioris licentia, sed limita vt num. 10.

1 TEssius *lib. 2. de iust. & iure cap. 41. dub. 9. num. 79.* constantèr docet, Religiosum sine peccato non posse commodare, & mutuo dare ea, quæ ad suum vsum permissa sunt, nisi essent parui mo-
2 menti, & crebrò occurrentia, quia commodare est contractus ciuilis, qui est Monacho prohibitus, vt constat *ex ff. de rebus creditis, & ff. commodati*. Idem docet Peir. *tom. 1. de subd. quæst. 2. cap. 2. §. 5. conclus. 1.* ratio est, quia vsuarius non potest
3 alteri vsum rei sibi permissæ concedere, vt habetur *ex §. instit. de vsu & habit.* in rebus tamen paruis, & crebriùs occurrē-
4 tibus censetur esse licentia tacita, sicut etiam quando res datur personæ, de qua certum est, quod illam restituet, vt vult Petrus de Ledesma *de stat. Relig. in com. cap. 4. concl. 3. dub. 6.* & Sanch. *lib. 7. in decal. cap. 19. num. 65.*

5 Et Liamas *in method. cur. par. 3. capit. 9. quæst. 12.* ait, quod Monachi in eodem Monasterio possunt sibi mutuò ad vsum dare libros, & res cuiuscunque pretij, quæ vnicuiquè illorum in vsum concessæ fuerunt, absquè scrupulo, nam dans vsum voluntariè præbet, quem habebat concessum, dominium verò non amittit Monasterium; imò contra charitatem peccaret, qui confratri indigenti, librum, vel aliam rem non commodaret, vt rectè monet S. Bonauent. *in dicto spec. discipl. par. 1. cap. 4.* dummodò ipse non indigeat. Idem sentit Facundez *in præcep. Ecclesiastica trac. 2. lib. 8. cap. 6. num. 4.* adhærere videtur Diana *in resolut. mor. tract. de paup. relig. s. resol. 37.* & hęc sententia mihi probabilior apparet, cum sit hodiernæ praxi religiosorum conformis, à qua Eman. Roder. *3. par. sum. cap. 31. n. 4.* & Barth. à S. Fausto *loc. cit. q. 157.*
6 excludūt fratres minores, quibus aliquid cū alio permutare absq. auctoritate Prelati, & sindici interdictum est; Et idem forsan dicendum videbitur de Monialibus, statutis, & legibus prædictorum fratrum subiectis.

7 Si petas, An Monialis, vel alius Regularis possit commutare, etiam cum sæcularibus, res, quas habet ad vsum, quando nullam iacturam patitur Monasterium; Respondeo affirmatiuè cum Peirino *loco cit.* Ioan. de la Cruz *de stat. relig. lib. 1. cap. 3. dub. 4. conclus. 2.* & Ledesm. *in addit. ad sum. tom. 2. cap. 2. dub. 9.* ratio est, quia mutua charitas, & vicissitudo liberalis inter regulares, & seculares hoc videntur postulare, sed intelligendum est secundū Peirinum, quando mutuans est certus de restitutione, quia licèt transferatur dominium, recipiens tamen remanet restitutioni obnoxius, dixi *si est certus de restitutione*, quia nisi certus esset, peccaret contra votum paupertaris.

8 Hinc tamen vnum aduertendum est, Religiosos multùm cautos esse debere in mutuanda pecunia, præsertim sæcularibus, quia vt ait Peir. *loc. cit.* qui mutuat perdit pecuniam, & amicum; Quæ omnia intelligenda sunt supposita semper licentia tacita, vel expressa superioris.

9 Quo verò ad secundam partem huius quæsiti, scilicèt vtrū Monialis possit emere, & expendere; dico cum Nauar. *com. 1. de regul. num. 23.* Lopez *2. par. instruct. cap. 6. q. 2.* Barthol. à S. Fausto *loco citato* Eman. Roder. *cit. cap. 32. concl. 3. dub. 7.* Sanchez *loc. cit. num. 67.* Religiosum non posse emere, nec vendere quicquam absquè tacita, vel expressa superioris licentia, quia exerceret actum dominij cōtra paupertatem regularem, quod limita-
10 tur primò à Peir. *loc. cit. concl. 2.* si quis emat non animo, vt sibi applicet, sed vt acquirat Monasterio, & sibi tantum simplicem, & purum vsum, quousquè superiori placebit. Secundò quando commutatio cedit in vtilitatem Monasterij, quatenus superior non intelligatur notabiliter inuitus.

QVÆSITVM XI.

Vtrum Monialis possit sine licentia Abbatissæ suam pitantiam donare.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Res quæ vnico actu consumuntur, non habent distinctum vsum à dominio.*

2 *Monialis potest donare propriam pitantiam; quatenus rationabili de causa contrarium ab Abbatissa non præcipiatur.*

1 Mihi videtur pars affirmatiua valde probabilis, quia in rebus, quæ vnico actu consumuntur, non potest secerni vsus à dominio, vt habetur *in Extrauag. ad cōditorem 9. Quod autem, de verborum significatione*, cum ergo pitantia in actu comestionis sit consumptibilis, & debeatur Moniali eius vsus, habebit per conse-
2 quens dominium illius, & sic eam donare poterit: ita S. Antonin. *in sum. par. 4. tit. 12. cap. 4. §. 10.* Turrecrem. *in summ. lib. 2. cap. 112. ad 10.* Cenedo *loco cit. dub. 17. num. 9.* Syluest. *verb. dominium §. 3.* Petr. de Aragona *2. 2. q. 62. art. 1.* & nouissimè Diana *cit. resol. 28.* vbi dicit sententiam contrariam esse probabilem. Nostra ergo sententia sic firmatur, quatenùs rationabili de causa Abbatissa contrarium non præcipiat.

DISPVTATIO X.

De Voto Castitatis.

Quæsitum I. An Moniales teneantur ad Virginitatem, vel Castitatem seruandam.

Quæsitum II. De Custodia Castitatis, varijsque remedijs illam interiùs, ac exteriùs conseruandi.

Quæsitum III. De vtilitatibus, & fructibus Castitatis.

Quæsitum IV. Vtrum sub Voto Castitatis cadat abstinentia à vinculo Matrimonij, & ab omni actu carnali prohibito.

QVÆSITVM I.

An moniales teneatur ad Virginitatem vel Castitatem seruandam.

SVMMARIVM.

1 *Castitas, quid sit.*

2 *Moniales omnes ex vi voti solemnis, & Ecclesiæ præcepto, tenentur ad Castitatem seruandam.*

3 *Castitas dupliciter consideratur.*

4 *Monialis virgo ad Virginitatem, & Castitatem, non virgo ad Castitatem seruandam tenetur.*

5 *Religiosi professi contrahentes Matrimonium sunt irregulares irregularitate Bigamia similitudinaria.*

1 Castitas ex D. Thom. *2. 2. q. 151. art. 1.* est virtus, qua homo secundum iudicium rationis, & electione voluntatis moderatè vtitur membris corporis; ad
2 quam seruandam, teneri omnes Moniales professas ex vi voti solemni Castitatis, & Ecclesiæ præcepto, habetur *ex c. Cum ad Monasterium de stat. Monach.* & ex Concilio Turonen. *cap. 16.* & Tridentino *sess. 25. de regul. cap. 1.*
3 Castitas dupliciter consideratur, primò, vt dicit abstinentiam perpetuam ab omnibus voluptatibus carnis, tàm licitis, quā illicitis, & hæc spectat ad Virgines, & Virginalis dicitur, & consecrationem specialem sibi vindicat, *vt infra suo loco dicemus*. Secundò quatenus Viduas, aliasquè Mulieres non Virgines respicit, quæ Votum Castitatis emittere possunt, ac velum Professionis recipere, & gestare, atque benedictione solita huiusmodi mulieribus, benedici. Ita Nauar. *de regul. cons. 91.* & Petrus Caroccius *in dialog. de voto castit.*
4 *interrog. 2.* quare Monialis virgo ad Virginitatē, & Castitatem; non virgo ad Castitatē seruandā tenetur. Et religiosi professi
5 ducentes in Matrimoniū sunt irregulares irregularitate bigamię similitudinariæ; *ex cap. Monach. 27. q. 1.* Ius enim interpręratur, istos contraxisse duo Matrimonia, alterum spirituale, cum Christo, & alte-

rum carnale, licèt inualidum, cum fœmina; Sanch. *lib. 7. de Matrim. disp. 85. num. 5. & 6.*

QVÆSITVM II.

De Custodia Castitatis, varijsquè remedijs illam interiùs, ac exteriùs conseruandi.

SVMMARIVM.

1 *Castitas maximè conseruatur per humilitatem cordis, & custodiam sensuum.*
2 *Oculus est principium fornicationis.*
3 *Adultero eruitur oculus.*
4 *Moniales cauere debent iocos, saltationes, bacanalia, choreas, aliasque Istrionum inuentiones, & spectacula.*
5 *Moniales interessentes agitationibus Thaurorum, & ferarum, an incidant in excommunicationem latam à Pio V. in Constit. quæ incipit,* De salute gregis.
6 *Vbi est eadem ratio, est etiam eadem iuris dispositio.*
7 *Moniales non veniunt appellatione Clericorum in materia pœnali, & odiosa.*
8 *Corrumpunt bonos mores colloquia praua.*
9 *Res turpes, & obscænæ per auditum transeunt, ad intellectum transmittuntur.*
10 *Tactus est actui venereo cognatus, & finitimus.*
11 *Castitas custoditur per carnis mortificationem, & macerationem.*
12 *Difficile inter epulas seruatur pudicitia.*
13 *Vestium asperitas castitatem conseruat.*
14 *Decentia vestium, quàm sit necessaria Monialibus.*
15 *Religiosis personis prohibetur vti vestibus sericis, & virgatis.*
16 *Monialis inducens nouitatem in ornamentis prouocantibus ad libidinem, non excusatur à peccato lathali.*
17 *Comam nutrire Monialibus quomodo sit prohibitum, & nu. 20.*
18 *Comam non nutrire in Monialibus est optimum signum ad ostendendum contemptum sæculi, & propriæ pulchritudinis.*
19 *S. Clara apud B. Mariam de Portiuncula capitis sui crines deposuit.*
21 *Castitas conseruatur per fugam, quia victoria contra carnem obtinetur fugiendo.*
22 *Habitu virorum, & armis non debent vti Moniales in bacanalibus.*
23 *Mortis, & aliorum nouissimorum consideratio castitatem tuetur.*
24 *Confessarius cautus, quã vtilis sit ad Castitatem præseruandã in Monialibus.*
25 *Cellæ custodia, custodia est et ã castitatis.*
26 *Ocium, torpor, ac nimia quies castitati aduersantur.*
27 *Virilis resistentia castitatem quàm maximè defendit.*
28 *Passio, & vulnera Christi castitatem nutriunt, & protegunt.*

Virginitas, & Castitas multis modis, & remedijs ab illecebris defenduntur, & à turpibus conseruantur.

1 Primò per humilitatem cordis, qua nostra fragilitas ad Deum recurrit, & ad resistendum motibus carnis auxilium petit; iuxta illud Sapient. 8. *Vidi quod non possum esse cõtinens, nisi Deus det.* & S. Gregor. *lib. 5. in primo Reg. cap. 14.* ait, *si mens Deo subdi humilitèr despicit, carnis suæ desideria dominando, ac præminendo non premit.* Et Thomas de Kempis *serm. 5. ad fratres num. 5. hic non pugnatur armis, aut ferro, sed patientia, oratione, & humilitate.*

Secundò per custodiam sensuum, maximè per visum, auditum, & tactum; De visu extat illud Genes. 39. *iniecit vxor Putiphar oculos in Ioseph, & ait, dormi mecum:*
2 vnde S. Isidor. *lib. 2. de summo bono capit. 39.* ait, *oculus est principium fornicationis.* & *in l. si quis in seruitutem de adult.* deter-
3 minatur, vt *adultero eruitur oculus, tanquam adulterij fons, & origo.*

4 Caueant igitur Moniales Deo sposo toto corde, & animo deseruientes, mundana oculis corporeis contemplari, & tanquam à facie colubri fugiant inanes saltationes, iocos, & bacanalia, choreas, aliasquè illicitas Istrionum inuentiones, torneamenta, & spectacula, circa, quæ obiter dubitant Doctores.

An

5 An scilicet Moniales interessentes agitationi taurorum, & ferarum incidant in excommunicationē latam à Pio V. in sua Constitutione, quæ incipit *De salute Gregis*.

Prædicta excommunicatio nō fuit moderata à Gregorio XIII. quoad Ecclesiasticos, sed tantum quoad seculares, ideò quoad Regulares, & Moniales adhùc remanet in suo robore; quapropter Auila de censuris 2. *part. cap.* 5. *disp.* . *dubio* 4. *dico* 6. ait, Moniales comprænhendi in tali excummunicatione, quia ratio indecentiæ, qua Summus Pontifex adductus est ad hanc constitutionem faciendā, à fortiori militat in Monialibus, vbi autem
6 est eadem ratio, militat etiam eadem iuris dispositio. At contrarium videtur probabilius, quia Pius V. in dicta sua Extrauaganti loquitur de Clericis, tam Regularibus, quam sæcularibus, Moniales autem non sunt Clerici sæculares, aut Regulares;
7 tùm quia versamur in materia pœnali, in qua stricta interpretatio verborum est facienda, & in qua non valet argumentum à minori ad maius; vel è contra, sed propriè significationi verborum standum est; ita docet Bonacina *tom.* 3. *disp.* 2. *quæst.* 4. *punct.* 7. *num.* 10.

8 De auditu sufficiat hic referre versum Menandri de quo S. Paulus 1. Corinth. 15. *corrumpunt bonos mores colloquia praua*; & Tertull. *lib.* 2. *ad vxorem cap.* 3. ait, *bonos corrumpunt mores confabulationes pessimæ*, res enim turpes, & obscenæ per auditum transeunt, ad intellectum transmittuntur, qui conseruans, & meditans species, easque voluntati præsentans, hæc labore laxata, & victa, quandoquè succidit, vnde Thom. de Kemp. *loco cit. num.* 2. ait, *fors per sensus hauritur, vnde mens casta deturpari, & delectationum sordidarū veneno ad mortem nonnunquam solet infici*; ideò cum Ecclesiast. 28. *sepi aures tuas spinis, linguam nequam noli audire.*

De tactu, videtur loqui Christus Matt. 5. *si manus tua scandalizat te, abscinde eā*; nō alia ratione, nisi vt ait Climacus *grad.* 5. *fit nonnunquam, vt ex solo tactu corpus inquinetur; nihil quippè sensu isto grauius, nihil periculosius*, & meritò D. Thom. 2. 2. q. 154. *art.* 4. docet, *tactus est actus venereo cognatus, & finitimus, & modico interuallo separantur ab inuicem.*

Et tandè de custodia sensuum in generali S. Augustinus *lib.* 50. *homil.* 35. inquit, *Si Virginitatem animæ integram seruare desideras, quantum potes obserua blandimenta draconis, ne fortè si incautus fueris quinque sensus, qui in te sunt, quasi quinque Virgines permittas à serpente corrumpi, quicquid enim pulchrescit visu, quicquid dulcescit gustu, quicquid blanditur auditu, quicquid lenocinatur odoratu, quicquid mollescit à tactu. In his omnibus, si incauti fuerimus subrepentibus concupiscentijs malis animæ Virginitatē corrumpi permittimus, & impletur illud, quod per Prophetam dictum, est* Hierem. 9. *Intrauit mors per fenestras vestras.*

11 Tertiò conseruatur Castitas per carnis macerationē, & mortificationem, qua motus carnales restringuntur, quæ fit per panis, vini, ac aliorū ciborum subtractionē, atquè cilicij, vilisquè indumenti gestationem. iuxta illud ad Corinth 9. *Castigo corpus meū, & in seruitutē redigo*, quod enim spectat ad cibum, extat illud S. Hieronym.
12 tritum axioma, *difficile inter epulas seruatur pudicitia*; & S. Bernard. *serm.* 66. *in Cātic.* dicit, *Abstinebo à vino, quia in vino luxuria est, aut si infirmus sum, modico vtar, Abstinebo à carnibus, ne dum nimis nutrio carnem, simul, & carnis nutriam vitia; panem ipsum cum mensura studebo sumere, ne oneroso ventre stare ad orandum tædeat*, Et S. Ambros. *lib.* 1. *de pœnit. cap.* 14. dicit *libido grauis ignis est, & ideò non demus illi alimenta luxuriæ, pascitur libido conuiuijs, nutitur delicijs, vino accenditur, ebrietate flammatur.*

13 Per vilis autem indumenti gestationē, & vestium asperitatem maximè conseruatur castitas, dicente D. Bernardo, in Epistola ad Guilielmum Abbatem, *Mem ēto, quod asperior cardo pānum facit leniorem, sic asper habitus carnem facit castiorem.*

14 Decentia enim ornatus omnibus religiosis commendatur, & maximè necessaria est fœminis, præsertim Deo cōsecratis, vt

latè prosequitur S Hier. *ad Demetriadem, & ad Eustoch. Epist.* 8. & Concil. Carthaginen. IV, *cap.* 11. relatum à Suarez *tom.* 4. *de Relig. tract.* 9. *lib.* 1. *cap.* 12. *num.* 3. Sanciuit, *Sanctimonialis virgo, cum ad consecrationem suo Episcopo offertur, in talibus vestibus applicetur, qualibus semper vsura est professioni, & sanctimoniæ aptis*. & in Clement. *Attendentes de Stat. Monachor. inferius citanda* personæ Religiosæ prohi-
15 bentur vti vestibus sericis, & virgatis, &c. quare Nauar. *cap.* 23. *num.* 18. aduertit, quod si Monialis inducat nouitatem in se
16 ornando, & sic ornata se ostendat sæcularibus, qui ex nouitate talis ornatus grauitèr prouocentur ad libidinem, non videtur excusanda à peccato mortali, si verò solùm ex animi leuitate, & ex vanitate, vel ad ostendendam pulchritudinem, & elegantem corporis formam, & habitudinem, & non ex praua intentione Monialis se ornet, peccat solum venialitèr.

17 Comam nutrire pariter Monialibus videtur prohibitum propter verba Clemēt. *Attendentes* videlicèt: *Visitatores autem huiusmodi sollicitudinis studium diligenter impendāt, vt Moniales ipsæ, quarum nonnullas dolentes audiuimus in subscriptis excedere, pannis sericis, variorum foderaturis, sandalitijs, comatis, & cornutis crinibus, scacatis, & virgatis caputiolis non vtantur*; Quia inibi glossa dubitat propter illa verba *non vtantur comatis, & cornutis*; idest tortis *crinibus*, cum videatur solùm Monialibus prohiberi illa fucata compositio crinium, non verò simpliciter habere comam, si honestè, & occultè deferatur.

At videtur dicendum, glossam oppositum sentire, & fateri esse consuetudinem receptum, vt Moniales tondeantur, & deformato capite Deo viuant, potius quàm crines poliendo humani generis hosti deseruiant; idem probant Panormit. *ibi num.* 11. *argum. cap. duo sunt* 12. *quæst.* 1. & Abbas *in cap. si quis de vit. & honest. clericor.*
18 & ducor, quia hoc est optimum signum, vel medium ad ostendendum in Monialibus contemptum sæculi, & proprij ornatus, ac pulchritudinis, & sic legitur San-
19 ctam Claram, cùm conuersionis suæ initio ad B. Mariam de Portiuncula festinasset, vt mundo nuntium remitteret, ibi capitis crines deposuisse, simul cum ornatu sæculari, & hoc tanquam opus maximè laudabile vsu receptum est; & quamuis licitum videatur, non tamen inuenitur præceptum in iure, & ideo consuetudo, vel regula, vbi fuerit, seruanda est, vbi autem non fuerit, non erit contra Religionem capitis comam nutrire, erit tamen illi cō-
20 trarium capillis abuti, vel illos contorquēdo, vel etiam ad vanam ostentationem, absque veli operimento eos deferendo.

21 Quartò cōseruatur Castitas per fugam, & occasionum declinationem, atque vitationem, nam victoria contra peccatum libidinis videtur in fuga consistere, contra verò alia peccata in resistentia; vnde S. Thomas *in epist.* 1. *Corinth.* 6. *lect.* 3. ait, *Notandum, quod cætera vitia vincuntur resistendo, quia quantò magis homo particularia cōsiderat, & tractat, tantò minus in eis inuenit vnde delectetur, sed magis auxiletur, sed vitium fornicationis non vincitur resistendo, quia quanto magis illa homo cogitat particulare, magis incenditur, sed vincitur fugiendo, idest totaliter vitando cogitationes immūdas, & quaslibet occasiones*, Et S. Augustin. *lib. de honest. mulier. cap.* 2. concludit dicendo, *nec tibi verecundū sit fugere, si Castitatis palmam desideras obtinere*.

22 Declinent itaquè Moniales à vanis occasionibus baccanalium, & recreationum, nam tenentur vitare præsertim, ne virorum habitu vtantur, nec cuiusuis speciei armis se cingant, ex decreto speciali Sac. Congregat. Cardin. *in vna Ferrarien.* 27. *Aprilis* 1604. Barb. *de iure Eccles. lib.* 1. *cap.* 44. *num.* 57.

23 Quintò conseruatur castitas per sepulcrorum habitationem, nempè frequentē mortis, & aliorum nouissimorum considerationem, vnde Gregorius Magnus 16. *moral. cap.* 31. ait, *Nihil sic ad edomandū desideriorum carnalium appetitum iuuat, quàm, vt vnusquisque hoc, quod viuum diligit, quale sit mortuum penset*; Et S. Isidorus de summo bono; *Quando impulsu dæmonum*

monum mens ad fornicationis delectationem impellitur, diuini iudicij metus, & æterni tormenta incendij ante oculos proponatur, quia nimirum omnis pœna grauioris supplicij formidine superatur, sicut enim clauus clauum expellit, ita sæpè recordatio ardoris gehennæ ardorem excludit luxuriæ.

24 Sextò per cautum, & sollicitum Patrē Spiritualem, qui multum prodest, tum ad aperiendos motus dæmonis, tū ad adhibenda remedia, vt docuit Cassianus *Coll. 2. cap. 10.* vbi ait *Nullatenus decipi poterit quisque, si non suo iudicio, sed maiorum viuat exemplo, nec valebit ignoratiori eius callidus hostis illudere, qui vniuersas cogitationes in corde nascentes, perniciosa verecundia nescit obtegere, sed eas maturo examine seniorum, vel reprobat, vel admittit, illicò namque, vt patefacta fuerit cogitatio maligna, marcescit.*

25 Septimò conseruatur per custodiam cellæ, non ad quietem, sed ad laborem, & occupationem, non ad ocium, & somnum, sed ad vigilias, legendum, scribendum, orandum, psallendum, cœlestia contemplandum, peccata propria, & populi plangendum, ideò S. Bernardus *in epistol. ad fratres de monte Dei*, ait, *Monachus moriens, aut vix, aut nūquam à cella in infernum descendit, quia vix vnquā aliquis nisi cœlo prædestinatus in ea vsq. ad mortē perstitit*; Et serm. 40. in Cant. *sede solitarius, vt turtur, nihil tibi, & turbis, nihil cū multitudine cæterorū, etiam ipsum obliuiscere populum, & domum patris tui, & cōcupiscet Rex decorem tuum.* Et S. Dorothæus *ser. 16. ad Monachos* ait, *Cella attolit, ac sursum eleuat*; & quidam Cellæ deuotus hæc edidit carmina.

Cella, tibi quasi Cœlum sit, qua cœlica cernas,
Hic legis, hic oras, meditaris, hic crimina plangis,
Pax est in cella, foris autem plurima bella.

26 Octauò, conseruatur Castitas per fugā ocij, nam ocium, dessidia, torpor, quies nimia occasiones sunt malarum cogitationum, tentationum, ac omnium peccatorum. Ideò Sanctus Hieronymus *ad Eustoch.* ait, *omnium vitiorum mater est ociositas*; & Eccles. 33. *ociositas multam docuit malitiam*, & Ezechiel. 16. vbi agitur de causis peccati sodomorum, hæc habentur verba; *hæc fuit iniquitas sodomæ sororis tuæ, superbia, saturitas panis, & abūdantia, & ocium ipsius*; quod etiam intellexerunt profani Doctores, & præsertim poetæ, nam inter illos Ouidius ait.

Ocia si tollas, periere Cupidinis arcus,
Contemptaq. iacent, & sine luce faces.

27 Et tandem conseruatur Castitas per virilem resistentiam contra diabolicas tentationes, & per æternarum pœnarum, quæ debentur impijs, considerationem,
28 ac per feruentem erga Deum dilectionem, & per recursum ad passionem, & vulnera D. N. Iesu Christi; vnde dicebat S. Augustinus in Manual. cap. 2. *Cum me pulsat aliqua turpis cogitatio, recurro ad vulnera Christi, cum me premit caro mea, recordatione vulnerum Domini mei resurgo, cum Diabolus mihi parat insidias, fugio ad viscera misericordiæ Dei mei, & recedit à me, si ardor libidinis moueat mēbra mea, recordatione vulnerum Domini nostri Filij Dei extinguitur; In omnibus aduersitatibus non inueni tam efficax remedium, quàm vulnera Christi, in illis dormio securus, & requiesco securus.*

His ergo medijs, & remedijs studeant Religiosi omnes, & præsertim Moniales, vt imaculato Agno supra Syon montem sedenti, castam omni tempore exhibeant seruitutem; & vt Summo Regi sponso spōsam animam seruent, atquè custodiant.

QVÆSITVM III.

De vtilitatibus, & fructibus Castitatis.

SVMMARIVM.

1 *Castitatem seruantes omnium virtutum fundamentum acquirunt.*
2 *Castitatis Alphabetum qualitates, & fructus eiusdem Castitatis complectens.*

Ex

EX quibus licet colligere, custodientes castitatem per prædicta media, & remedia vtilitates, & fructus illius adipisci, mundiriam nempè mentis, & decorem, & libertatem ab anxietatibus carnalibus, & sic castitas custodita fundamē-
1 tum omnium virtutum in casta Moniali collocat, ac illam efficit Deo amabilem, Angelis laudabilem, & hominibus commendabilem, & tandem illam ad Beatam ducit vitam; iuxta illud Matth. 5. *Beati mūdo corde, quoniam ipsi Deum videbunt*.

Multas alias vtilitates, & fructus consequitur Monialis, quæ Castitati sum-
2 mopere studens, virtutibus, & qualitatibus in sequenti Castitatis Alphabeto insignitur; videlicèt.

A Angelis est simillima, *Matth.* 22.
B Beatificatio hominū; *Climac. grad.* 15.
C Columba formosa; *Kempis ser.* 4. *nu.* 4.
D Dei similitudinē præferens; *Clim. ibid.*
E Epulis inimica; *Ephr. Syr. apud Aluar.*
F Filia cœlestis Hyerusalem; *Kem. ibid.*
G Gloria sequaciū; *Aluar. t.* 2. *l.* 3. *p.* 2. *c.* 3.
H Habitaculum Spiritus S. *Ephrem. ibid.*
I Iustorum illuminatrix; *Ephrem. ibid.*
L Lōgęuitas vitæ; *Chrysh. ho.* 23. *in* 1. *corin.*
M Monile prætiosum; *Plat. lib.* 2. *cap.* 5.
N Noe refugium; *Gen. cap.* 7.
O Odor fragrans; *Kemp. loc. cit.*
P Palma victoriosa; *Kemp. ibid. num.* 1.
Q Quies mentis; *Hugo lib. nupt. car. c.* 1.
R Rosa suauissima; *Ephrem. loc. cit.*
S Stupor naturæ; *Kemp. cit. num.* 6.
T Tribulationū expers; *Alua. cit. excel.* 6.
V Virtus pulcherrima; *Alua. cit. excel.* 7.
X Xp̄o dilecta; *sic canit Ecclesi. de Ioan.*

QVÆSITVM IV.

Vtrum sub voto Castitatis cadat abstinentia à vinculo Matrimonij, & ab omni alio actu carnali prohibito.

SVMMARIVM.

1 *Castitatem vouentes mortaliter peccant Matrimonium contrahendo: ipsumquè Matrimonium inualidum est.*

2 *Castitatis votum amplectitur abstinentiam a vinculo Matrimonij, & ab omni alio actu castitati aduerso.*

3 *In Religiosis sacrilegium est quicquid in sæcularibus est quoquomodo peccatum contra castitatem; quatenus malitia sacrilegij sit mortalis.*

4 *Moniales, Matrimonium, aliosquè actus castitati aduersos, perpetrantes, quibus pœnis cum socijs in crimine puniantur.*

1 INdubitatum est Religiosos Castitatem vouentes, non solum peccare Matrimonium contrahendo, verùm etiam Matrimonium ipsum quamuis consumatum, irritum reddi, & inualidum. Ita sancitum fuit in Concil. Viennensi *clement. vnica de consang.* & in Tridentino *sess.* 24. *cap.* 9. & in alijs Concilijs, & docet Sanch. *lib.* 7. *de Matrimon. disp.* 26. & ratio est, quia sub voto Castitatis non solum cadit absti-
2 nentia à vinculo Matrimonij, sed etiam ab omni alio actu interno, & externo castitati aduerso; & secundum se prohibito per legem Dei, vt à turpibus cogitationibus, ac delectatione morosa, ab omni pollutione, atque actu venereo, carnali contactu, & impudico aspectu, ac literarum, & munusculorum missione, à frequenter accessu, aut locutione cum fęminis, & viris, alijsque omnibus, quæ aliquo modo virtuti Castitatis aduersantur: ita Lancellottus *in ignom. vitæ relig. lib.* 2. *sect.* 2. *art.* 1. *resol.* 2.

3 Vnde quicquid in sæcularibus extra cōiugium est quoquòmodo peccatum contra castitatem, in religiosis erit etiam sacrilegium, quatenùs malitia sacrilegij sit mortalis in actibus, in quibus malitia libidinis est in sęcularibus mortalis; venialis verò in quibus est venialis. Ita tradunt Less. *de iust. lib.* 2. *cap.* 21. *dub.* 9. *num.* 68. Suarez *tom.* 1. *de relig. lib.* 3. *cap.* 3. Barth. à S. Fausto *in thesau. relig. lib.* 7. *q.* 96. sed de hoc iterum redibit sermo *in disput.* 27. *de Consecr. & benedict. Monial.*

4 Quæ omnia tàm de Matrimonio, quā de alijs actibus inhonestis, ab infrascriptis Concilijs sub rigorosis pęnis Monialibus prohibentur; nam in edicto Clotarij 2. regis

regis in Concil. Parisiensi V. *in to. 1. conc. antiq. Galliæ* habetur.

Puellas, & viduas religiosas, aut sanctimoniales, quæ se Deo vouerunt, tàm quæ in proprijs domibus resident, quàm quæ in Monasterijs positæ sunt, nullus, nec per præceptum nostrum competat, nec trahere, nec sibi in cõiugio sociare penitus præsumat; & si quis exinde præceptũ elicuerit, nullũ sortiatur effectũ; & si quicunq. aut per virtutẽ, aut per quẽlibet ordinẽ ipsas detrahere, aut sibi in cõiugium præsumpserit sociari, capitali sententia feriatur, & si in Ecclesia coniugiũ fecerint, & illa rapta, aut rapienda in hoc consentire videbitur, sequestrati ab inuicem in auxilio deportentur, & facultates eorum propinquis hæredibus socientur. & in capitulis Zaccharíæ Papæ editis sub anno 747. *in tom. 1. Concil. ant. Galliæ can.* 20. sic legitur;

De Virginibus velatis si deuiauerint quid quid de illis agendum sit, in lib. decretorum B. Innocentij Papæ cap. 19. adsertum est. Quæ Christo spiritualiter nubunt, & à Sacerdote velantur, si posteà videlicet publicè nupserint, vel se clanculò corruperint, non eas admittendas esse ad agendam pœnitentiam, nisi is, cui se iniunxerant, de mundo recesserit. Si enim de hominibus hæc ratio cu stoditur, vt quæcumquè viuente viro alteri nupserit, habeatur adultera, nec eis agenda pœnitentiæ licentia concedatur, nisi vnus ex his fuerit defunctus, quantò magis de illa tenenda est, quæ ante immortali se sponso cõiunxerat, & posteà ad humanas nuptias transmigrauit?

DISPVTATIO XI.

De Sacrilegio in personam Monialium patrato, eiusque pœnis.

Quæsitum I. Vtrum Moniales carnaliter cognoscere sit sacrilegium.

Quæsitum II. Moniali abutens, qua pœna sit plectendus.

Quæsitum III. Moniales, quę se violari permittunt, qua pœna sint infligendæ.

Quæsitum IV. De Pœnis ab antiquis Concilijs, contra Monialibus abutentes; ac seipsis abuti permittentes, inflictis.

Quæsitum V. Laicorum sacrilegium patrantium coerctio, ad quod forum pertineat.

Quæsitum VI. Monialium violatores, vtrum etiam à Deo puniantur.

QVÆSITVM I.

Vtrum Moniales carnalitèr cognoscere sit sacrilegium.

SVMMARIVM.

1 *Sacrilegij nomine quid intelligatur.*
2 *Sacræ rei appellatione, quid veniat.*
3 *Sacrilegium, quid sit, & Sacrilegus quis nam dicatur.*
4 *Moniales carnalitèr cognoscere, non solũ sacrilegium est, verum etiam incestus, & adulterium.*
5 *Episcopi, quos possint sibi reseruare casus erga perpetrantes obscenitates cum monialibus, & quæ sint huiusmodi obscenitates.*

1 NOmine sacrilegij propriè intelligitur rerum sacrarum furtum, siue furari rem non sacram in loco sacro; In latiori autem significatione, vt ad rem nostram facit, nomine sacrilegij intelligitur peccatum, quo res sacra polluitur, aut
2 indignè, & impiè tractatur; Appellatione verò rei sacræ venit omne illud, quod sãctitatem aliquam habet, aut ex Christi institutione, siue Ecclesiæ consecratione, vnctione, benedictione, & similibus. Ita Azor: *instit. moral. par. 1. lib. 9. cap. 27.*
3 *quæsit. 1.* vnde *quæs. 3.* addit sacrilegium esse, quod contra personam sacram committi-

mittitur, v. g. si quis rem haberet cum fœmina voto castitatis adstricta, accedēs enim ad illam, verè est sacrilegus, quia committit peccatum contra honorem, & cultum, & sanctitatem personæ sacræ debitam, illam violando, & facit contra votum castitatis, & religionis officium, & opus, quia potitur virgine Deo sacrata, & comiscetur se contagione sacrilega cum Virgine summo sponso dicata, vt inquit Franchus *in cap. 1. num. 2. de stat. regul. lib. 6.* atque ita habetur *in cap. impudicas, & cap. Virginibus, & cap. si qua Monacharum 27. quæst. 1.* & tradunt D. Thom. 2. 2. q. 114. *art. 1.* Nauar. *de reddit. monit. 16. num. 1.* Cardinalis Tuscus *tom. 1. litt. S. concl. 6.* Mastrillus *decis. 68. nu. 3.* Syluest. Angel. & Caietan. *verb. sacrilegium* Lessius *de iust. & iur. lib. 2. cap. 45.* Tolet. *lib. 5. instruct. cap. 12.* Suarez *de relig. to. 1. tract. de sacrileg. lib. 3. cap. 1. num. 1.*

4 Imò glossa *in cap. Virginibus* ait, qui cū Moniali carnalem copulam habet, tribus criminibus illaqueatur; nempe sacrilegio supradicto, secundò adulterio spirituali, quia sponsam Christi corrumpit; tertiò incestu, quia sponsa Dei est, qui est Pater noster 12. q. 2. *cap. qui abstulerit*, & per consequens consanguinea nostra, cum omnes filij Dei simus, & incestus committitur cum affini, sicut & cum cōsanguinea 35. q. 3. *c. de incestis*, ita etiam Homobon. *de casib. reseru. par. 2. cap. 5. sect. 1.* Petr. Gregor. *de iur. Pontif. lib. 4. tit. 14. cap. 4. in schol. lit. A.* Diez *in punct. criminal. can. 75.* & Eman. Roder. *tom. 2. qq. regul. q. 30. artic. 1.* qui addit de his tribus criminibus potest sacrilegus accusari, vt per Gloss. *notabilem*, quam sequitur Abbas *in d. cap. num. 3.*

Addi etiam potest stupri crimen non carnale solum, si re vera virgo erat, sed etiam spirituale, quia maxima iniuria infertur Patri spirituali, & Ecclesiastico Antistiti, quorum curæ subditur.

Quinimò, si Moniali inferatur vis, raptus accedit, qui secundum leges ciuiles grauius puniri debet *l. si quis non dicam C. de Episc. & cler. cap. si quis 36. q. 2.*

5 Tandē si Episcopus, vel superior sibi casum reseruauit contra obscenitates, aliaq. grauia crimina cùm Monialibus, alijsque honestis fœminis in monasterio existentibus, perpetrantes, hunc casū incurrerent omnes infrascripti, vt docet Homob. de Bon. *p. 2. de casib. res. casu 5. c. 5. sect. 1. ver sicul. 1.* scilicet omnes, qui Monialis pudicitiā verbis tantū attentarūt *ex c. si quis non dicam rapere, de pœn. 1. dist. 1. & l. itē* apud Labeonem §. *si quis virgines, ff. de in ur.* & à fortiori illi, qui Monialem osculantur, vel impudicis manibus illam tangunt; vel per litteras, vel Nuncium per se, vel per alium, aut per signa, siuè nutus ad turpia sollicitant, & appellant, & cum illis de obscenis loquuntur, similiter omnes illi, qui cum seruientibus, quæ conuersæ dicuntur, siuè cum Nouitijs prædicta moliuntur; quod etiam affirmant Azor. *loc. cit. lib. 9. cap. 2. q. 10.* Hentiq. *lib. 7. de indulg. cap. 19. num. 6.* Idem dicendum erit de illis, qui huiusmodi obscenitates, cum Puellis educandis seu nuptis, aut Viduis in Monasterio existentibus, committunt.

Non tamen incurrerent dictum casum, qui prædictas obscenitates, cum fœminis tribus solemnibus Votis non astrictis committerent, cum Clausuræ legibus non teneantur, nec verè Religiosæ sint.

QVÆSITVM II.

Moniali abutens, qua pœna sit plectendus.

SVMMARIVM.

1 *Sacrilegus abutens Moniali iure diuino, & in foro conscientiæ excommunicatur.*

2 *Ingrediens Monasterium causa violandi Moniales, est excommunicatus, non propter sacrilegium, sed propter ingressum.*

3 *Sacrilegus, qui sponsam Christi corrupit, si est Clericus, iure Pontificio in foro cōtentioso punitur pœna depositionis ab ordine, & amissionis beneficiorum.*

4 Lai-

4 *Laicus, qui sponsam Christi corrupit, debet excommunicari iure Pontificio, at iure ciuili pœna mortis puniri.*

5 *Virginum Christi corruptores priuatis Italiæ statutis mortis pœna puniuntur.*

6 *Bona cognoscentis carnaliter Monialem, applicanda sunt Monasterio, quatenus vis, vel raptus interueniat.*

7 *Matrimonium inualidum contrahit, qui Monialem professam in vxorem ducit, & vterq. excommunicatione feriri debet; nec amplius aliquam vxorem ducere potest.*

8 *Sacrilegi Monialium capite plectebantur, vel ex saxo præcipitabantur, vel acerbissima aculei pœna cruciabantur.*

9 *Ecclesia neminem coercit pœna capitali, quia habet gladium spiritualem viuificantem, non mortificantem.*

1 Sacrilegus supradictum scelus committens iure diuino, & in foro consciẽtiæ, excommunicationis pœna punitur, & à Christianorum consortio expellitur, & tantum in mortis articulo absoluitur, eiq. communicatur, si pęnituerit *d.cap. impudicas, & cap. Virginibus 27. q. 1.* ibi Archidiac. Idem docet Graff. *dec. f. aurearũ lib.2.cap.4 . num. 15.* vbi ait, hanc pęnã excommunicationis intelligi debere, modo Episcopus huiuc casum sacrilegij sub pœna excommunicationis latæ sententię, sibi reseruauerit, alias violantibus Moniales non est annexa excommunicatio de iure communi, ni diabolica instigatione, causa huius criminis patrandi, Monasterij

2 septa ingrederentur, nam in tali casu, non ratione sacrilegij, sed ingressus, essent excommunicati, vt diximus.

3 Iure etiam Pontificio in foro contentioso punitur huiusmodi sacrilegus pœna depositionis ab ordine, & amissionis beneficiorum, si clericus est, & Monasterio perpetuò ad pœnitentiam peragendum

4 includitur, quia sponsam Christi corrupit; laicus vero excommunicari debet, *cap. si quis Episcopus 6.27. q. 1.* & sexto Synodo in Trullo *cap.4.*

Iure ciuili sacrilegus pœna mortis puniri debet, *l. sacrilegio ff. ad l. Iuliam pet. l. aut facta §. locus ff. de pœnis*; Ita affirmant Iulius Clarus *lib. 5. sentent. iur. §. fornicatio versic. cum Moniali* & Graffius *loco citat.*

5 Priuatis etiam Italiæ statutis, & legibus sacrilegi Virginum corruptores mortis pęna puniuntur, vt docent Marsil. *in l. 1. C. de rapt. Virgin. num. 4.* & Menoch. *l. 2. de arbitr. iudic. casu 389. num. 27.* Et *in d.cap. si quis 36.q.2.* habentur hæc verba, *si quis non dicam rapere, sed attentare tantummodò matrimonij coniungẽdi causa, sacratissimas Virgines, ausus fuerit, capitali pœna feriatur*; idem dicunt S. Thom. *2. 2. q. 154. cit. art. 10*, Menochius, & Farinacius, quos refert & sequitur Homob. de Bon. *2. par. Cas. reser. cap. 5. sect. 1. versic. Quinimò* vbi addit cum Farinacio *de delic. carnis q. 146. §. sacrilegium nu. 10.* quod bo-

6 na carnaliter cognoscentis Monialem, si vis, vel raptus interueniat, applicanda sunt illi Monasterio, in quo sacra Virgo

7 permanebat: & additur, quod professam Monialem in vxorem ducens, inualidè Matrimonium contrahit, & vterq. excommunicatione feriri debet, & alijs pœnis puniri, & in pœnam, nullam Vxorem imposterùm ducere potest; idem sentit Molfes. *tract. 4. 11. num. 42.* Petrus Gregor. *cit. sub littera D.* Barbos. *in collect. doct. in lib. 5. decretal. de priuilegijs t. 33. cap. sicut in indictis num. 3.* vbi ait, exlege duo-

8 decim tabularum, atq. bonis auctoribus, apud omnes gentes acceptum fuisse, vt sacrilegi capite plecterentur, vel ex saxo pręcipitarentur, vel acerbissima culei pęna, quę Parricidijs infligitur, punirẽtur; & eã describit Imperator *in §. alia deinde inst. de publicis iud.* Idem affirmant Cęlius Rodig. *lectionum antiq. lib. 12. c. 13.* Petr. Gregor. *Syntagmatum iuris lib. 33. capit. 15.* Sabruzan. *de Parricidijs lib. 1. cap. 8.* cõ-

9 stat autem Ecclesiam pœna capitali neminem coercere, gladium enim habet spiritualem, quo viuificat, nõ materialem quo mortificat; *cap. inter hæc 33. quæst. 2. capit. sententiam sanguinis ne clerici, vel Monachi in cap. Archiepiscopus de raptoribus.*

QVAE-

QVÆSITVM III.

Moniales, quæ se violari permittunt, qua pœna sint infligendæ.

SVMMARIVM.

1 *Vestales virgines, quæ se violari permittebant, quibus pœnis, apud Ethnicos puniebantur.*
2 *Moniales, quæ se violari patiuntur, perpetui carceris pœna mancipantur.*
3 *Moniales cur eadem pœna non puniantur, qua mares illas violantes.*

1 Virgines Vestales, quę antiquitùs falsis Dijs virginitatem vouebant, supradicti criminis reæ, virgis cedebantur, deinde viuas defodi lege sancitum erat, vt habetur apud Iuuenalem *sat.* 4. his carminibus.

Nemo malus fœlix minimè corruptor, & idem,
Incestus cum quo nuper vitata iacebat,
Sanguine adhuc viuo terram subitura sacerdos.

De qua re videatur Lopez *in annot. ad Diez cap.* 83. Alexand. ab Alexand. *lib.* 5. *dierum gen. cap.* 12.

2 At nostræ Virgines, & Sanctimoniales Deo vero, & viuo dicatæ, quæ se corrumpi, vel violari patiuntur, hac pœna plectũtur, vt perpetuo carceri mancipentur, *ex d. cap. impudicas* 27 *q.* 1. Marsil. *in l.* 1. *C.*
3 *de rapt. Virgin. nu.* 57. vbi duplicem affert rationem, cur Moniales grauiori pœna non puniantur, prima est, quia tanta eis culpa non inest, sicut Maribus, qui eas inclusas attentarunt, & illarum pudicitiã sollecitarunt. Secunda, quia vt plurimum propter vim, & metum, quæ à sibi coniũctis inferuntur, Monasteria inuitè ingrediuntur contra dispositionem sacrorum Canonum, & præsertim Concilij Tridentini *sess.* 25. *de regul. cap.* 18. idcò si non in totum saltem aliqua ex parte in foro externo excusantur.

Ego verò tertiam adderem rationem, quia cum Moniales omnes subiectæ sint Ecclesiasticæ iurisdictioni, non ea pœna capitali, sicut viri, puniendæ sunt, quia, vt diximus, Ecclesia gladium habet spiritualem, quo viuificat, non autem materialem, quo mortificat.

QVÆSITVM IV.

De Pœnis ab antiquis Concilijs, contra Monialibus abutentes, ac seipsis abuti permittentes, inflictis.

SVMMARIVM.

1 *Mulier habetur adultera, si viuente viro, alteri nupserit.*
2 *Contractus inter homines sine ratione, sicut dissolui non potest, sic nec sponsio Virginum cum Deo facta, sine vindicta solui non debet.*
3 *Virginem, quæ in honorem Christi vestem mutauit, nullus rapere, aut sibi coniugem sociare præsumat.*
4 *Lex Romana statuit, vt qui Virginem, vel Viduam Deo sacratam rapuerit, eiquè se coniunxerit, capitis sententia feriatur, & num.* 8.
5 *Virgines vestales corrupta virginali gratia, viua in terra defodiebantur.*
6 *Puella, quæ se Deo vouerunt, si post* 25. *annos ad terrenas nuptias transierint, cõmunione cum illis, quibus se alligauerunt, priuentur.*
7 *Episcopus, quibus casibus antiquitùs poterat Virgines ante* 25. *annos velare.*
9 *Puellam absquè parentum volantate, nullus trahere, aut accipere præsumat.*
10 *Puellæ, quæ antiquitùs violentiã timebãt virorum, ad Ecclesiam confugiebant.*
11 *Viduarum consecratio ab omni religione penitùs abnegata est.*
12 *Virgines velatæ propositum non seruãtes, quas pœnas subire debeant.*
13 *Moniales professæ in adulterio depræhensæ cum adulteris, à communione antiquitùs arcebantur.*
14 *Moniales, quæ postea nupserint, cum adulteris suis excommunicabantur in antiquie*

quis Concilijs, & num. 15.16.18. 19.

17 *Puellæ, quæ spontè habitum susceperunt, si nuptias eligant, crimen magnum committunt.*

IN antiquis Concilijs nõnullas pœnas, tàm spirituales, quàm corporales cõtra Monialium, & Virginum raptores, & prophanatores, earumquè castitatem inuasores, inuenio, & præsertim in Concilio Turonense secundo *canon. 20. sub anno Christi 567. in tom. 1. Conciliorum antiquorum Galliæ* collectorum à Iacobo Sirmondo sub hoc tenore.

Et quia in sententia Papæ Innocentij ad Victricium Episcopum Rotomagense lata, legitur scriptum de Virginibus, quæ Christo spiritalitèr nupserunt, & velari à Sacerdote meruerunt, si postea nupserũt, quòd vix etiam ad agendum pęnitentiam mereantur accedere, quia sic dicit.

1 *Si enim de omnibus hæc ratio custoditur, vt quæcumq. viuente viro alteri nupserit, habeatur adultera; quanto magis, & illa damnanda est, quæ antè immortali sponso se coniunxerat, & posteà ad humanas nuptias transmigrauit* & adiecit: *Hæ verò, quæ nec dum sacro velamine tectæ sunt, tamen in proposito Virginali semper se manere simulauerunt, licèt velatæ non sint, si postea nupserint, his agenda aliquato tẽpore pœnitentia est, quia sponsio earum à*

2 *Deo tenebatur. Nàm si inter homines solet bonæ fidei contractus nulla ratione dissolui, quantò magis ista pollicitatio, quam cum Deo pepigerunt, solui sine vindicta non debet?* Post hoc de viduis adiunxit: *Nam si Paulus Apostolus, si quæ à proposito Viduitatis discesserunt dixit, eas habere damnationem, vbi ait, quia primam fidem irritã fecerunt, &c.* Quis Sacerdotum contra decreta talia, quæ à Sede Apostolica processerunt agere præsumat; vel quis, quod peius est, contra sententiam, quam vas electionis Paulus Apostolus, Spiritu Sancto ministrante, promulgauit, aliud conscribere vlla ratione præsumat, cùm dicat, ipse per Spiritum Sanctum; Qui prædicauerit præter id, quod prædicaui, anathema sit? Et quorum, auctorum valere possit prædicatio nisi quos Sedes Apostolica semper aut intramisit, aut apocryphos fecit, & patres nostri semper hoc custodierunt, quòd eorum præcepit authoritas? Nos ergo hoc sequentes, quod vel Apostolus Paulus, vel Papa Innocentius statuit, in canonibus nostris inserentes sta-

3 tuimus obseruandum, vt nullus sacratam Deo Virginem, quæ in honorem Christi vestem mutauit, aut rapere, aut competere, aut sibi coniugem sociare præsumat,

4 quia etiam lex Romana constituit, vt quicunq. sacratam Deo Virginem, vel viduã fortasse rapuerit, si postea eis de coniunctione conuenerit, capitis sententia feriantur. Item, *si quis non dicam rapere, sed attentare matrimonij iungendi causa sacram Virginem ausus fuerit, capitis sententia feriatur.* Cum etiam in Chronicis ha-

5 beatur de Virginibus gentilium tempore, quæ se Deæ Vestæ sacrauerant, postm isso proposito, & corrupta virginali gratia, legali sentẽtia viuas in terrã fuisse defossas. Si profana colentes tali sunt sententia condennatæ, quantò magis quæ in honorem Redemptoris sui se veste mutauerint, & perseuerare noluerint, vtique grauem debent expectare sententiam? Sicut in Arelatensi Synodo habetur inser-

6 tum *De puellis, quæ se vouerunt Deo, & præclari nominis decore floruerunt, si post 25. præsertim ætatis suæ annum ad terrenas nuptias sponte transierint, id custodiendum esse, decreuimus, vt cum his, quibus se alligauerunt, communione priuentur: ita vt eis postulantibus, pœnitentia nõ negetur, cuius pœnitentiæ communio multo tempori*

7 *differatur.* Cum etiam id in antiquis Mileuitanis canonibus fuerit statutum: *Item placuit, vt quicumq. Episcoporum necessitate periclitantis pudicitiæ Virginalis, cùm vel petitor potens, vel raptor aliquis formidatur, vel si aliquo etiam mortis scrupulo periculoso compuncta fuerit, ne non velata moriatur, aut exigentibus parentibus, aut his, ad quorum curam pertinet valuerit virginem, seu velauit intra 25. annos ætatis, non ei obsit Concilium, quod de istorum annorum numero constitutum est.* Nos ve-

8 rò quos lex perimi iubet, si cupiunt audi-

re præconem, volumus, vt conuertantur ad viram. Nam perimendi sunt oris gladio, & à communione priuandi, si relicta sibi decreta seniorum obseruare noluerint, & pastorem suum audire despexerint, & esse separati noluerint. Qui ergò in hac pertinacia durare voluerint, & plus in volutabro malæ conuersationis permanere, quàm se de vetito coniugio separare, perenni excommunicatione damnentur. Et quicunq. Episcoporum, aut presbyterorum, vel Diaconorum; aut subdiaconorum, eos communicare præsumpserit, vsq. ad Synodum ab omnibus Episcopis excommunicatus habeatur. Et excludatur excusationis adinuentio, quam modò aliquæ dicere meditantur, quòd proptereà se veste mutauerint, ne eas inferiores personæ macularēt: cum non solum Domini gloriosæ memoriæ Childebertus, & Clotarius reges, constitutionē legum, de hac re custodierint, & seruauerint, quam nunc Dominus Charibertus
9 rex successor eorum præcepto suo roborauit, vt nullus vllam puellam absq. paren-
10 tum voluntate trahere, aut accipere presumat. Quęcumq. ergò timet violentiam, & non vult habere maritum, refugiat ad Ecclesiam donec propinqui possint eam Principis imperio, aut Sacerdotis, vel Ecclesiæ beneficio liberare, & defensare, ac condigno sociare marito. Nam quæ se veste mutauerit, absque dolo in eo proposito, quod disposuit perseuerare procuret. Illud verò, quòd aliqui dicunt, vidua, quæ benedicta non fuit, quare non debet maritum accipere; cùm omnes sciant, quòd nunquam in canonicis libris legitur benedictio vidualis: quia solum propositum illi sufficere debet, sicut in Epaonensibus canonibus à Papa Auito, vel omnibus Episcopis conscriptum est.
11 *Viduarum consecrationem, quas diaconas vocant, ab omni Religione nostra penitus abnegamus.* Et expressiùs decretum est in Synodo Arelatensi; *Professas viduas si in incontinentia persistiterint, cum raptoribus esse damnadas.* In Prophetis legitur, quia de alienigenis contra interdicta Dei Hebræi sortiti vxores, populum Dei à gentibus superatum; post prædicante Propheta, quia dimisere vxores, & filios, & separauerunt se ab illicitis coniugijs, statim victoriam fuisse secutam. Quicunq. ergo de laicis ingenuus eum talibus excommunicatis communicare præsumpserit, excommunicatum se esse cognoscat.

Et in canonibus romanis *ad Gallos Episcopos can.* 1 *.in tom. Conciliorum citatorum*
12 *Galliæ* habetur. *Queritur de Virginibus velatis, & mutato proposito, quod exinde iudicatū sit. Si virgo velata iam Christo, quæ integritatem publico testimonio professa à Sacerdote prece effusa benedictionis velamē accepit, siue incestum commiserit, seu furtum, seu volens crimen protegere, adultero mariti nomen imposuit, tollens membra Christi faciens membra meretricis, vt quæ sponsa Christi fuerat, coniux hominis diceretur, in eiusmodi muliere, quot sunt causæ, tot reatus, integritatis propositum mutatū, velamen amissum, fides prima deprauata, atque in irritum deuocata, quali hic, & quanta satisfactione opus est? quàm magna pœnitentia eius, quæ interitum carnis incurrit? non est parua culpa reliquisse Deum, & iuisse post hominem; vnde annis quamplurimis deflendum ei peccatum est, quo dignè fructu pœnitentiæ facto possit aliquando ad veniam peruenire si tamen pœnitens pœnitenda faciat* Et Can. 2 sequēti.

Puella, quæ nondum velata est, sed proposuerat sic manere, licet non sit in Christo velata, tamen quia proposuit, & in coniugio velata non est, furtiuæ nuptiæ appellantur, ex eo quod matrimonij cælestis præceptum non seruauerit amore properante ad libidinis cæcitatem, & his pœnitentiæ agendæ tempus constituendum est: quoniā seu rapta, seu volens ad virum ire peruerso ordine cōsensit, nec propinquorum, nec sacerdotum testimonio conrogato tales ad velamen solemnitatis ordinem casto pudore tenuerūt, sed contra veteris testamenti præceptum fecerunt, quas lex lapidari præcepit, & nūc cessante illa vindicta spiritaliter feriuntur, vt Ecclesiam tanquam mortui introire nō possint. Habent tamen pœnitentiæ agendæ locum, sed cito non habent veniam. Quoniam si secūdum legem proclamasset Puella,

la, & diù contestata se continuisset, vt quę fuisset immunis à culpa, vtrisq. ergo expedit sub eadem temporis constitutione à communione suspendi, dign.mq. agere pœnitētiam, fletu, hum litate, ieiunio, misericordia, redimere crimen admissum.

13 Præterea in can. 4. Concilij Venetici *in d. tom. 1. Conciliorum* statuitur, *Eas etiam, quæ virginitatem professæ, & benedictionē fuerint per manus impositionem sub contestatione huius propositi consecutæ, si fuerint in adulterio deprehensæ, cum adulteris ipsarum arcendas à Communione censemus.*

14 Similiter in Concilio Marisconensi primò *can. 12. in d. tom. 1. Conciliorum* decernitur, *de Puellis verò, quæ se Deo vouerunt, & præclara decore ætatis ad terrenas Nuptias transferunt, id custodiendū esse decernimus, vt si qua Puella voluntariè, aut parentibus suis rogantibus, Religionem professa, vel benedictionem fuerit consecuta, & postea ad coniugium, aut illecebras sæculi, (quod potiùs stuprum est, quàm coniugium) iudicandum transgredi præsūpserit, vsquè ad exitum cùm ipso, qui se huiusmodi consortio miscuerit, communione priuetur, quod si se pœnitentia ducti sequestrauerint, quamdiù Episcopo loci illius visum fuerit, à communionis gratia suspendātur.* Et in Concilio Parisiensi V. *sub anno 615. can. 13. in tom. 1. cit Conciliorum antiq. Galliæ* legitur.

15 *Viduabus, & puellis, quæ sibi vestes in habitu religionis in domibus proprijs, tam à parentibus, quam per seipsas mutauerint, & se postea contra statuta Patrum, vel præcepta canonum coniugio crediderint copulandas, tamdiu vtriq. habeantur à cōmunione suspensi, quousque quod illicitè perpetrauerunt, emendent; aut si emendare neglexerint à communione Ecclesiastica, vel omnium Christianorum conuiuio in perpetuum sint sequestrati.*

Ac etiam in Concilio Arelatense 2. *sub anno 452. can. 52. in d. 1. tom. Concil. antiq. Galliæ* decreuerunt.

16 *De puellis, quæ se vouerunt Deo, & præclari decore nominis floruerunt si post 25. annos ætatis ad terrenas nuptias spontè trāsierint, id custodiendum esse decreuimus, vt cum his cum quibus se alligauerint, communione priuentur, ita vt eis postulantibus, pœnitentia non negetur, cuius pœnitentiæ communio multo tempore differatur.*

In responsionibus Leonis *anno 452. in quæst. 15. in d. tom. 1. Concil. Antiq. Galliæ,* sic statuitur;

17 *Puellæ, non coactæ parentum imperio, sed spontaneo iudicio Virginitatis propositum, atquè habitum susceperunt, si postea nuptias eligunt, præuaricantur, etiam si consecratio non accessit, cuius vtiquè non fraudarentur munere, si in proposito permanerent, ambigi vero non potest crimen magnum admitti, vbi, & propositum deseritur, & consecratio violatur, nam si humana pacta non possunt impunè calcari, quid eos manebit, qui corruperint foedera Diuini Sacramenti?*

Et ex Concilio Turonico 1. *can. 6. in tom. 1. Concil. antiq. Galliæ cit. sub anno 461.* decretum habemus.

18 *Qui verò se sacratis Virginibus per coniunctionem nefandam miscuerint, vel propositum professæ Religionis dereliquerint, vtriquè à Communione habeantur alieni, qui si quis Templum Dei violauerit disperdet illum Deus, donec resipiscentes à laqueo Diaboli, à quo capti tenentur ad ipsius voluntatem, ad auxilium pœnitentiæ reuertantur.*

Demum ex Epistola Symmachi Papæ *sub anno 506. §. 4. refertur 36. q. 2. in tom. 1. Concil. antiq. cit.* præcipitur.

19 *Raptores igitur viduarum, vel Virginū pro immanitate tanti facinoris detestamur, illos vehementiùs persequendo qui Deo sacratas Virgines, vel volentes, vel inuitas matrimonio suo sacrare tentauerint, quos pro tam nefandi criminis atrocitate, à communione suspendi, præcipimus.*

QVÆSITVM V.

Laicorum sacrilegium patrantium coerctio ad quod forum pertineat.

SVMMARIVM.

1 *Sacrilegium est mixti fori, ita vt cogno-*

scere possit de illo, & Ecclesiasticus, & saecularis.

2 *Sacrilegium non debet poni tantùm inter crimina Ecclesiastica, cum sit mixti fori.*

1 Resoluunt ferè omnes Doctores, sacrilegium mixti esse fori, ita vt non minus, sed æquè principaliter de eo aduersus laicum cognoscere possit iudex Ecclesiasticus, atquè sæcularis; & inter eos locus sit præuentioni; *ex cap. proposuisti de for. comp. & in d. cap. cum sit generale de iudicijs, & in cap. fælicis vers. per hoc, de pœnis in 6.* Idem tenent Decian. *lib. 1. in tract. criminali cap. 33. num. 7.* Ozascus *decis. 103. num. 7.* Guttier. *pract. lib. 3. q. 1. num. 13.* Farinac. *in praxi criminali q. 8. num. 132.* Petrus Barbos. *in leg. Titia nu. 51. ff. soluto Matrimonio,* Cardos. *in praxi iudic. verb. sacrilegium num. 15.* Curia Philip. *par. 3. §. num. 7.* Bobadill. *in sua polit. lib. 2. cap. 18. num. 238.*

2 Ex quibus patet falsum esse, quod dicunt aliqui, qui sacrilegium ponentes inter crimina Ecclesiastica; affirmant eius cognitionem principalitèr, & priuatiuè ad Ecclesiam pertinere, etiam contra laicos, cuius sententiæ fuit Bald. *in authen. Clericos num. 7. C. de Episcop. & Cleric.* idem tenet Nauar. *in cap. nouit. notab. 6. num. 4. de iudic.* Dicunt tamen aliqui distinguentes inter pœnam spiritualem, & corporalem, si agitur de pœna spirituali ad Ecclesiam cognitio sacrilegij pertinere; si verò de corporali, vel satisfactione partis, ad sæcularem Iudicem, ita Card. *in Clem. 1. versic. Ciuitas num. 5. de pœnis.*

QVÆSITVM VI.

Moniales violantes, & à Diuino seruitio abducentes, quàm seuerè à Deo, & ab eius Ecclesia puniantur.

SVMMARIVM.

1 *Sacrilegos Monialium Violatores, solet Deus præter mortem æternam maximis plagis, & calamitatibus animaduertere.*

2 *Moniales sunt sponsæ Christi, & Templum Dei.*

3 *Templum Dei si quis violauerit disperdet illum Deus.*

4 *Moniales à diuino seruitio abducentes, quibus maledictionibus ab Ecclesia Dei feriantur.*

1 Homobonus de Bonis *loco cit. §. sacrarum Virginum,* ait, quod in hoc facinus ob immanitatem solet Deus præter æternæ mortis Barathrum maximis calamitatibus, ac plagis animaduertere, vnde est illud prouerbium, *à sacris abstinēdæ manus,* & subdit, quod vulgò creditum est, fatum instare ei, qui sacris rebus, & Deo dicatis hominibus iniuriam infert; vnde Homerus.

Cum diuo certare viro, simul atquè cupit, quis
Cuiquè Deus bene vult, illum mala plurima cingent.

De hac re videntur plurima exempla, apud Hieron. Lamas *in 3. p. sum. cap. 8. §. 14* & Marc. Anton. Genuen. *in Ma-*
2 *nual. Past. cap. 27.* sunt enim sponsæ Christi templum Dei, de quo loquens Apost. 2. Corint. 3. *si quis Dei Templum viola-*
3 *uerit, disperdet illum Deus,* & S. Bernardin. Senen. *t. 2. de laudibus Virginitatis serm. 48. cap. 2.* ait,

Arreptus moritur monacha quicūq. potitur.

4 Quàm verò ab Ecclesia Dei seuerè puniantur, & meritò, qui Moniales violauerint, & illas à seruitio diuino abduxerint, earumq. bona perturbauerint, constat ex sequenti anathemate apposita à Pontifice, dum Moniales consecrat, sub hac forma.

Auctoritate Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, firmiter, & sub interminatione anathematis inhibemus, ne quis præsētes Virgines, seu Sanctimoniales à diuino seruitio, cui sub vexillo Castitatis subiectæ sunt, abducat, nullus earum bona subripiat,

piat, ſed ea cum quiete poſſideant. Si quis autem attentare præſumpterit, maledictus ſit in domo, & extra domum, maledictus in Ciuitate, & in agro; maledictus vigilando, & dormiendo; maledictus manducando, & bibendo, maledictus ambulando, & ſedendo; maledicta ſit caro eius, & oſſa, & à planta pedis, vſque ad verticem non habeat ſanitatem; Veniat ſuper illum maledictio hominis, quam per Moyſen in lege filijs iniquitatis Dominus permiſit. Deleatur nomen eius de libro viuentium, & cū iuſtis non ſcribatur. Fiat pars, & hæreditas eius cum Cain fratricida cū Dathan, & Abiron, cum Anania, & Saphira, cum Symone Mago, & Iuda proditore, & cum eis, qui dixerunt Deo, recedere à nobis, ſemitam viarum tuarum nolumus. Pereat in die Iudicij; deuoret eum ignis perpetuus cum Diabolo, & Angelis eius, niſi reſtituat, & ad emendationē venerit, fiat fiat. *Ex Pōtificali Romano de Benedict. & conſecrat. Virgin, pag.* 158.

DISPVTATIO XII.

De Voto Obedientiæ.

QVÆSITVM I.

Quæ, & Quotuplex ſit Obedientia Monialium, aliorumquè Religioſorum, & quanta illius neceſſitas.

SVMMARIVM.

1 *Obedientiæ definitiones variæ.*
2 *Obedientia, quotuplex ſit.*
3 *Obedientia materialis, & formalis, nec non obedientia expreſſa, tacita, & interpretatiua, quid ſint.*
4 *Obedientia tacita, & expreſſa eſt obligatoria.*
5 *Obedientiæ ſpeciale obiectum eſt præceptum expreſſum, vel tacitum.*
6 *Voluntas Prælati non eſt regula noſtræ voluntatis, ſicut eſt diuina.*
7 *Obedientia, quàm ſit neceſſaria ſtatui regulari.*
8 *Actiones rerum naturalium ſicut procedūt ex potentijs naturalibus, ita humanæ ex voluntate humana.*
9 *Religio ſine obedientia conſiſtere non poteſt.*
10 *Religioſus per Votum Obedientiæ offert Deo propriam voluntatem.*
11 *Obedientiæ Votum continet ſub ſe Vota Caſtitatis, & Paupertatis.*
12 *Religioſi multi, & Moniales, quando profitentur, cur ſolius Obedientiæ Votū exprimant, & non alia Vota eſſentialia Religionis.*

1 Albertus Magnus *in parad. animæ cap.* 3. ſic definit obedientiam, Obedientia eſt cum ſubditus, quod ſibi maximè contrarium eſt, fidelitèr, & libentèr exequitur, nunquàm manifeſtās ſigno

vel facto, quod sibi contrarium sit præceptum.

Et Ioan. Climac. *grad.* 4. sic definit, Obedictia est animæ propriæ perfecta abnegatio, per corpus certiùs ostensa.

Et B. Laurentius Iustinianus *in ligno vitæ tract. de obedientia cap.* 1. Obedientia est spontaneũ, & rationale propriæ voluntatis sacrificiũ, quæ definitio coincidit cũ illa S. Antonin. *par.* 4. *tit.* 5. *c.* 11. §. 1. Obedientia est spontanea, & rationalis propriæ voluntatis abnegatio.

Alij tamen communitèr eam sic definiunt; Obedientia est virtus moralis prõptam reddens voluntatem propriam ad implendam præcipientis voluntatem.

2 Quotuplex autem sit, omissis varijs distinctionibus apud Doctores, dico ad rem nostram, quod obedientia est duplex ex S. Bernardo *de disp. & percept. col.* 5. Alia est perfectionis, alia necessitatis, quam sufficiẽs dicit S. Thom. *quodlibet* 1. *ar.* 15. Perfectionis est illa; quæ obedit in omnibus, quæ contra Deum non sunt, de qua S. Bernard. *loc. citat. in princip* ait, *Perfecta Obedientia legem nescit, terminis non arctatur, nequè contenta angustijs professionis largiori voluntate fertur in latitudinem charitatis: & ad omne, quod iniungitur, spontanea vigore liberalis, alacrisq. animi modum non considerans, in infinitam libertatem extenditur.*

Obedientia verò necessitatis est illa, quæ terminis Regulæ, & votorũ coarctatur; de qua idem S. Bernard. *loc. cit. Is, qui profitetur, spondet quidem Obedientiã, non tamen omnimodam, sed determinatè secundum regulam, nec aliam, quàm S. Benedicti; vt oporteat eum, qui praeest, non frana sua laxare voluntati super subditos, sed præfixam ex regula sibi scire mensuram; & & sic demùm sua imperia moderari circa id solum, quod rectum esse constiterit, nec quodlibet rectum, sed id tantùm, quod prædictus Pater instituit, aut certè quod sit secũdum quod instituit.*

3 Diuiditur prætetea Obedientia in formalem, & materialem; formalis est illa, qua quis aliquid facit ea expressa intentione, quia superior (siue ille sit Deus, siue Prælati, aut alij superiores Regulares) ita mandat; Materialis obedientia est omne opus virtutis, quo impletur præceprũ, & si non ea intentione expresè fiat, de qua S. Thom. 2. 2. *q.* 104. *ar.* 2. *ad* 1. & ibi Caiet. Eman. Roderic. *qq. regul. tom.* 3. *q.* 19. *ar.* 1. Nauar. *in sum. cap.* 23. *num.* 35. Azor. *instit. Moral. par.* 1. *cap.* 13. *quæs.* 6. Valentia 2. 2. *q.* 3. *disp.* 7. *punct.* 1. Sanchez *in decal. lib.* 6. *cap.* 1. *nu.* 1. Peirin. *tom.* 1. *de subd. cap.* 2. *in fine* Barth. à S. Fausto *in thes. lib.* 6. *q.* 35. vbi subdit, quod formalis obedientia est specialis virtus inter ceteras virtutes morales, & hæc rursus subdiuiditur in expressam, tacitam, & interpretam, expressa, est illa, quæ habet pro obiecto pręceptum superioris expressum, & clarum, quando nimitum superior voce, aut scripto aliquid præcipit; tacita verò est, quæ circa præceptum tacitũ ver-
4 sarur, vt quãdo Superior per signũ aliquid præcipit, & istæ duæ obedientię sunt obli-
5 gatoriæ, quia vt ait S. Thom. *loc. cit.* speciale Obedientiæ obiectum est præceptũ expressum vel tacitum; obedientia verò interpratata est, quæ pro obiecto interpretatam habet voluntatem superioris per aliquas coniecturas, licèt nullum præceptum appareat superioris, & hæc non
6 est obligatoria, quia vt ait S. Th. *loc. cit.* voluntas Prælati non est regula nostræ volũtatis, sicut est diuina, sed eius præceptũ; subditus etenim non tenetur velle quicquid scit velle Prælatum, quod subditus exequatur, nisi expresè vel racitè ei præcipiat. Præceptum verò Superioris obligat semper subditum ad aliquam culpam siue mortalem, siue venialem ex S. Thom. *loc. cit.* & Sanchez *loc. cit. lib.* 1. *cap.* 1. *num.* 2.

Cauete tamen debent Moniales, alijq. regulares, ne prædictam Obedientiam interpratatam paruipendant, cum sit valdè perfecta, & magis meritoria, est enim promptior, & alacrior, nam præuenit superioris præceptum, quòd quidem est signum maioris amoris, in quo ratio meriti consistit, ex S. Bonauent. *in* 2. *sentent. distinct.* 29.

7 Ex quibus colligitur necessitas Obedien-

dientiæ ad statum regularem, quia vt ait
8 S. Thom. *loc.cit.* sicut actiones rerum naturalium procedunt ex potentijs naturalibus, & in istis oportet inferiora moueri, & regi à Superioribus per naturalem virtutem illis diuinitùs collatam, ita operationes humanæ procedunt ex humana voluntate, & in istis etiam oportet, quod Superiores moueant, & regant inferiores per suam voluntatem, per præceptum ex vi authoritatis diuinitùs ordinatæ; de qua re videatur Valen. *tom.3.disp.7. q. 3. p. 2.*
9 Et præsertim necessaria est obedientia in Religionibus, vt sine illa consistere non possit Religio, nam stabit Religio suo modo, si abnegetur Paupertas, & quilibet Religiosus suo statui sua accomodet commoda stabit etiam Religiosi, descifcente castitate, modò viuendi ratio in teliquis non omittatur; sed si Obedientia auferatur à Religione, tunc cecidit totum Religionis corpus, quia in eo casu membra capiti non subijciuntur, vt colligitur ex D. Thom. 2.2.*q.* 186. *ar.* 8.& Aluar. *de vita spirit.tom.2.lib.5.par.3. cap.* 3. Valen. *loc. cit.disp.*10.*q.* 2.*punct.*2.*asser.*4.
10 Prædicta necessitas Obedientiæ colligitur etiam ex eo, quod Religiosus offert per illam Deo propriam voluntatem, quę potior est, quàm corpus, quod offertur, per castitatem, & exteriora bona, quæ per votum Paupertatis offeruntur Deo. Hinc colligunt aliqui Doctores, & præsertim
11 S.Thom. 2. 2.*q.*186. *ar.*8. Votum obedientiæ continere sub se vota Castitatis, & Paupertatis. Ideo multi Religiosi, & Moniales, quando professionem emittũt,
12 exprimunt solius Obedientię Votum, tanquàm continens cætera vota essentialia Religionis.

QVÆSITVM II.

Moniales, alijquè Regulares in quibus teneantur suis Superioribus obedire, in quibus verò non.

SVMMARIVM.

1 *Regulares omnes vtriusquè sexus tenentur obedire suis superioribus in his, quæ spectant ad eorum superioritatem.*
2 *Moniales tenentur obedire suis superioribus, siue sint Episcopi, siue alij Prælati inferiores.*
3 *Moniales ad eadem tenentur quoad votũ obedientiæ, ad quæ tenentur alij regulares respectiuè ad sexum.*
4 *Moniales non tenentur obedire suis Vicarijs, sicut Prælatis.*
5 *Obedire nolentes ex contemptu sine rationabili causa in re graui, peccant mortaliter.*
6 *Obedientiam præstare nolẽtes in leuibus, quomodo peccatum contrahant.*
7 *Subditus in quocunquè dubio practico, seu speculatiuo quomodo teneatur obedire Superiori, etiam si dubitet, an res sit licita, vel illicita.*
8 *Melior est conditio possidentis.*
9 *Regulares non tenentur obedire suis Superioribus præcipientibus aliquid contra Dei mandata.*
10 *Homo potiùs debet mortem eligere, quàm peccare, nam omne peccatum est contra Deum.*
11 *Obedire non debent Moniales, alijquè religiosi Prælatis præcipientibus contra ordinationes Ecclesiæ, & ius canonicum Summorum Pontificum.*
12 *Superior vnius Monasterij non potest præcipere contra proprias Constitutiones.*
13 *Subditi obedire non tenentur contra præceptum superioris maioris.*
14 *Prælatis duobus contraria præcipientibus, nõ licet obedire minori, neglecto maiori.*
15 *Prælatis duobus æqualia præcipientibus, cui sit obediendum.*
16 *Moniales Episcopo subiectæ tenentur magis parere Episcopo, quàm Abbatissæ; idem dicendum de Monialibus subiectis cæteris Prælatis.*
17 *Subditus non tenetur obedire in ijs, quæ sunt circa periculum vitæ.*
18 *Homines in pertinentibus ad corporis sustentionem, omnes sunt pares.*
19 *Peste infectis tenetur Monialis deseruire ex præcepto Abbatissæ.*
20 *Superior potest præcipere omnes illos actus exteriores necessarios ad commune illud*

illud bonum, cuius curam gerit.

21 *Rex potest præcipere defensionem Ciuitatis præliatione, quæ semper est cum periculo vitæ.*

22 *Religiosus infirma valetudine laborans, & religioni maximè necessarius, & vtilis, excipitur à seruitute, & obsequio infirmorum peste infectorum.*

23 *Subditus non tenetur obedire superiori iubenti, vt exteris peste infectis administret in ministerio corporali.*

24 *Cuilibet iminet cura proprij corporis, non autem salutis proximi, nisi in casu necessitatis.*

25 *Moniales seu Oblatæ in Xenodochijs deseruientes an teneantur Mulieribus peste laborantibus administrare.*

26 *Obedire non tenentur subditi superiori præcipienti, quæ concernunt propriæ, vel consanguineorum vtilitati.*

27 *Subditus non tenetur obedire, si ei præcipiatur circa actus merè internos, sed limita, vt num. 31.*

28 *Ecclesia non iudicat de occultis.*

29 *Potestas legislatiua debet esse coniuncta, cum potestate coactiua.*

30 *Cognoscere actus merè internos spectat ad solum Deum.*

32 *Monialis non tenetur obedire Abbatissæ in rebus propositis sub consilio.*

33 *Obseruare, quæ sunt de consilio est magna obedientia perfectio.*

34 *Obedire non tenetur subditus superiori, si præcipiat, quæ contrariantur naturæ corporis.*

35 *Par in parem non habet imperium.*

36 *Prælato præcipienti insolitam abstinentiã, subditus non tenetur obedire.*

37 *Secretum, an Monialis teneatur reuelare, si Abbatissa iubeat.*

38 *Lex naturalis, quomodo dictet secretum esse seruandum.*

39 *Fidẽ proximo seruare, est de iure naturæ.*

40 *Monialis interrogata ad manifestandum delinquentem occultum, non tenetur reuelare.*

41 *Iudex, seu Prælatus non potest de persona delinquente occulta iuridicè interrogare; sed amplia, vt num. 42.*

1 Aduertendum est, regulares subditos vtriusque sexus, teneri obedire suis Prælatis in omnibus pertinentibus ad eorum superioritatem. Vnde Moniales Prælatis suis siue sint Episcopi, siue Genera-
2 les, aut Prouinciales parere tenentur eo modo, quo cęteri Religiosi; quia verè emittunt votum obediẽtiæ prædictis Præ-
3 latis, proindè tenentur ad eadem, quę Religiosi tenentùr respectiuè ad sexũ, ex Suarez 4. *tom. de Relig. lib.* .. *de variet. Relig. cap.* 12. & Ioan. Baptista de Lezana *in sum. qq. regul. cap.* 25. *num.* 1. & *nu.* 2. ait,
4 Moniales non teneri obedire Vicarijs, quos solent habere, sicut Prælatis, non enim sunt ipsarum Prælati, & nullam super illas iurisdictionem habent, sed superintẽdentiam, vel quid simile exercẽt; Idem affirmat Mirand. *in Man. Prælat. tom.* 2. *q.*
5 21. *art.* 2. Obedire nolentes ex contẽptu, & scienter sine rationabili causa in re graui, peccant mortaliter, imò etiam in leuibus, quando non obediunt, subiectionem præstare nolentes, ex contẽptu dictis Prælatis. Ita S. Tho. *in* 2. *dist.* 44. *q.* 2. *ar.* 3. S. Bonau. *ibidem dist.* 44. *ar.* 3. Durand. *q.* 4. *ar.* 4. S. Antonin. 3. *p. tit.* 6. *c.* 1. §. 9. Cordub. *in reg. S. Francisci c.* 10. *q.* 1. *punc.* 6. Syluester *verb. religio q.* 6. Lessius *de iust. lib.* 2. *c.* 41. *dub.* 9. *nu.* 76. Sanch. *loc. cit. cap.* 2. *nu.* 15. Hier. Roder. *in compend. qq. regul. resol.* 101. *nu.* 4. vbi *nu.* 5. addit, quod in quocũque dubio siue practico, siue speculatiuo, rationabili, vel irrationabili, teneri subditos obtemperare superiorum mandatis, nisi inde periculum, siue graue præiudicium, spirituale, vel temporale, personæ, rebus, honori, sibi vel alteri, imineat; in quo casu licitè poterint nõ obedire, quousque de tali dubio sufficiẽter edocti fuerint, vel de absẽtia huiusmodi periculi, & præiudicij certiores reddãtur, ex Mol. *to.* 1. *de iust. disp.* 113. *col. penult.* §. *illud circa rem*, Ludou. Lopez *par.* 1. *instruct. cap.* 56. Cord. *lib.* 3. *qq. conscien. q.* 6. Soto *de tegẽdo secreto mẽbr.* 3. *q.* 2. *col.* 5. Sayr. *in clau. reg. lib.* 1. *c.* 13. Salas *de leg. p.* 2. *q.* 21. *tra.* 8. *disp.* 1. *sect.* 26. *n.* 268. Less. *lo. cit. n.* 77. Hẽriq. *lib.* 14. *de irreg. c.* 3. *n.* 3. *cõ. lit. X.* Sanch. *cit. c.* 3. *n.* 12. Pott. *in addi. ad dub. reg. n.* 2. *v. Obed.*

Et

Et Lezana *tom.1 ſum. cap. 4. num. 24. & ſeq.* docet, non ſolùm Religioſos teneri Prælato obedire in rebus, quas certò cognoſcunt eſſe licitas, & honeſtas, ſed etiam quando dubitãt an res, quæ præcipitur ſit licita, vel non, & dummodo non ſciãt euidentèr eſſe malam, & illicitam; & ratio deſumitur ex S. Auguſt. *libr.22. contra fauſt. c.74.* à ſimili, eo quod etiam Regi iniquo indicenti bellum obediendum eſt à ſubditis, dum non conſtat bellum eſſe iniuſtum. Tum quia ſubditus etiam ſi habeat dubium ſpeculatiuum an res quæ illi præcipitur ſit licita, nec ne, poteſt tamẽ habere iudiciũ prudẽtiale, quo iudicet, an res quę illi præcipitur ſit licita, & honeſta, quia cũ Prælatus ſit in poſſeſſu ſuæ iuriſdi-
8 ctionis, & in dubijs melior ſit cõditio poſſidentis, poterit ſubditus iudicare, Prælatum licitè præcipere, & per conſequens tenetur illi obedire. Ita Nauar. *cap. ſi quis autem num.114. de pœnit. diſt. 7.* & Bannes *2.2.q.40. ar.1 dub.6.*

9 Non tamen tenentur Regulares obedire ſuis ſuperioribus cùm præcipiunt cõtraria Dei mandatis, quia Actor.5. dicitur *obedire oportet magis Deo, quàm hominibus*, vnde Gloſſ. explicans illud S. Pauli ad Rom. 13. *qui poteſtati reſiſtit Dei ordinationi reſiſtit*, inquit, ſi quid iuſſerit, numquid eſt illi parendum, ſi contra Proconſulem iubeat? Rurſus ſi quid Proconſul iubeat, & aliud Imperator, numquid dubitatur, illo contempto, iſti eſſe omninò parendum? ergo à ſimili ratione, ſi aliud Prę latus, aliud Deus iubeat, contempto Prælato obtemperandum eſt Deo. Tum quia cum hæc ſit iuſſio iniuſta & peccaminoſa, ſubditus non tenetur obedire ſuperiori ſic præcipienti; contra autem Deum, ſiue eius mandata, dicitur eſſe nõ ſolùm omne peccatum læthale, ſeu veniale, ſed etiam omne, quod eſt, aut inducit de proximo in periculum peccati mortalis; ex S.Tho.
10 *quodlib.11. ar. 3.* vbi ait, quod potius debet homo præeligere mortem, quàm venialitèr peccare, quia omne peccatum
11 eſt contra Deum. Nec tenentur obedire contra ordinationes Eccleſiæ, vt verb.gr. quod Monialis non ieiunet die ſtatuta ab illa, & in ſimilibus, vt habetur *in cap. ſi quis Epiſcopus 2. quæſt.3.* & S. Antonin. *3.p. tit.16. cap.1. §. 9.* Nec etiam contra ius canonicum, & ſummorum Pontificũ decreta, quia cum inferior non poſſit in lege ſuperioris diſpenſare, *ex cap. inferior 21. diſt.* non poterit Superior præcipere contra dictum ius, & decreta. Non
12 tenentur pariter contra ordinationes, & conſtitutiones ſui ordinis obedire eadem ratione, qua ſupra, quia ſuperior vnius Monaſterij non habet authoritatem, vt præcipiat contra proprias conſtitutiones; de quo videatur S. Antoninus *loco cit.* & Tabiena *verb. obedient'a num.5.* Armilla *eod. verbo num. 4.*

13 Neq. tenentur obedire contra præceptũ ſuperioris maioris, quia hoc dictat ratio naturalis, aliàs ſuperior non eſſet, ſi poteſtas minor ſubordinata non eſſet maiori, de qua re Lancell. *in gnom. vit. Rel. lib.2. ſect.1. ar.3. reſol. 6.*

14 Vnde duobus Prælatis contraria præcipientibus non licet obedire minori, neglecto maiori, ſi tamen contingat (quod rarò accidit) vt duo Prælati æqualis omninò authoritatis aliquid præcipiant, tunc parendum eſt ei, qui præcipit in ordine ad nobiliorem finem, vel ei, qui primò prę
15 cipit, & ſi cætera ſint paria, poterit Monialis tunc obedire, cui magis ei placuerit; ſic elicitur ex Lezana *num.21.* & Peir. *dicta q.1 de obed. cap. 7.*

16 Similiter Moniales Epiſcopo ſubiectę tenentur magis ei obedire, quàm Abbatiſſæ, quia eſt earum Prælatus, & maior ſuperior; ita in terminis reſoluit Barthol. à S.Fauſto *in Theſaur. Relig. lib. 6. quæſt. 58. num.2.* idem dicendum eſt de Monialibus, tàm Regularibus, quàm ſæcularibus Prælatis ſubiectis reſpectu dictorum
17 Prælatorum. Nec tenetur ſubditus obedire, ſi præceptũ ſit circa periculum vitæ, quia ſuperior nõ poteſt regularitèr iubere ſubdito, vt mortis periculo ſe exponat: ita D. Th. *2.2. quæſt. 104. art. 5.* quod pro-
18 bat hac ratione, nam in pertinentibus ad corporis ſuſtentationem omnes homines natura ſunt pares; idem tenent Arm. *verb. obed. num.5.* Tabien. *verb. Epiſc. concl. 6. §.5.*

§.5. Roder. *to.2. sum. cap.9. concl. 1. n. 2.*
19 Poterit tamē Abbatissa præcipere Moniali, vt inseruiat alijs Monialibus peste infectis, & eo casu dicta Monialis tenetur Abbatissæ præcepto parere; ratio elicitur ex Caiet. *to.3. opusc. tract. 9. q. vnica.* nā su-
20 perior potest præcipere omnes illos actus exteriores necessarios ad commune illud bonū, cuius gerit curā, & tunc subditi tenentur obedire etiam cū periculo vitæ; ratio rationis est, quia Rex potest præcipere suis subditis præliationē pro defensione Ciuitatis, quæ semper est cum periculo vitæ, Tum quia alioquin sequeretur male prouisum esse in religionibus charitati fraternæ, si tempore pestilentiæ sani Religiosi abirent, infirmis desertis absque re-
21 medijs, & obsequijs: atque ita fatentur Eman. Rod. *to.3. qq. reg. q.31. ar.3.* Sanch. *in decal. lib.6. cap.2. num.56.* Peier. *tom.1. de subd. q.1. cap.11. concl.3.*
22 At Eman. Roder. *loc. cit. artic. vltimo*, & Sanch. *similiter loc. cit. num.57.* excipiūt ab hac obligatione Religiosum infirma valetudine laborantem, & illum, cuius vita esset valdè vtilis bono Religionis; quia, sicùt imprudentèr huiusmodi Religiosos exponeret Superior tanto periculo, præsertim si alij adessent, ita tales Religiosi non tenerentur prouidentiæ illius superioris parere, vt probat Peier. *loco cit.*
23 Non tenetur verò Religiosus Superiori obedire, si ei præcipiat, vt exteris peste infectis administret ex Caietan. *2.2. quæst.26. artic.5.* Bann. *ibidem quæst.33. artic.3. dub.4.* Rodriq. *tom.3. qq. regul. q.3. artic.3.* Vega *part.2. summæ cap.52. casu 6.* Tab. *verb. Episcopus §.5. concl.6.* Armil. *verb. obed entia num.5.* Nauarr. *in summ. cap.24. num.11.* Lopez *part.1. instruct. cap.67. colum.4.* & hoc maximè verificatur, si loquamur de administratione corporali ad includendas Moniales, quæ huiusmodi administrationem tantummodò exercere possunt, ratio desumitur ex S. Thom. *2.2. quæst.26. artic.5. ad 3.* vbi ait,
24 quod cuilibet iminet cura proprij corporis, non autem imminet cuique cura de salute proximi, nisi in casu necessitatis, & ideo non est de necessitate charitatis, quod homo proprium corpus exponat pro salute proximi, nisi in casu, quo tene-
25 retur eius saluti prouidere.

Putarem tamen, Moniales quasdam, seù Mulieres oblatas, quę in Xenodochijs deseruiunt infirmis, teneri peste infectis ministrare, maximè si absq. dote, & ad hūc finem recipiantur, vt toto tempore vitæ suæ, infirmis ad dicta Xenodochia conuolantibus inseruiant, ratio est, quia ad tale munus exercendum perpetuò recipiuntur absq. vlla distinctione, quæ quidē distinctio apponi non potest, ne relinquantur tanquam derelictæ Mulieres peste infectę, si in dictis Xenodochijs reperirentur, quod etiam confirmatur experientia à me Florentiæ visa annis elapsis tempore contagij, dū Moniales, seu oblatę venerabilis Archihospitalis S. Marię Nouæ Mulieribus peste laborantibus solæ, & absq. exceptione administrabant tanto charitatis feruore, vt omnes admirarentur dicētes cum Ecclesiast. *cap.36. vbi non est Mulier ingem scit egens.*
26 In multis adhuc excusantur Religiosi, & Moniales suis Superioribus non obedientes. Primo si Superior præcipiat res vtilitati sui corporis, aut suorum consanguineorum concernentes, & non vtilitati spirituali, tunc non teneretur Monialis obedire, ratio est, quia tale præceptum non est secundum regulam, neque secundum statum religionum, ita Hieronymus Grat. *in discipl. regul. p.2. cap.1. §.2.* & Lezan. *tom.1. sum. cap.4. num.3.*
27 Secundo, nec etiam tenetur Religiosus obedire Superiori præcipienti actus merè internos ver. gr. Fidei, Spei Charitas, & huiusmodi, ratio est, quia non potest superior creatus, aut humana potestas præcipere, vel prohibere actus merè in-
28 ternos iuxta illud, Ecclesia non iudicat de occultis *ex cap. sicut tuis de simon. 28.* ac per consequens superior non potest cogere subditos ad tales actus. Et confirmatur ratione clara, & euidenti, quam tradit S. Thom. *2.2. quæst.91. art.2.* nam de his potest homo legem facere, de quibus potest iudicare, sed de actibus merè internis homo iudicare non potest, ergo nec circa

circa illos legem facere; maior probatur
29 ex Aristot. *Ethic. cap.* 5. vbi ait, potestatẽ legislatiuã debere esse coniunctã cum potestate coactiua, alioquin esset inutilis, & inefficax: minor est clara, quia cognoscere actus merè interiores spectat ad solum
30 Deum, iuxta illud Hieremiæ cap. 17. *Prauum est cor omnium, & immutabile, quis cognoscet illud? Ego Dominus scrutans cor, & probans renes*; si tamen actus internus
31 est modus necessarius externi, qui præcipi solet, tunc actus internus cadit sub eodem præcepto, quo externus, & obligatur Religiosus ad illum: v. g. si Episcopus, siue alter Prælatus, vel Abbatissa præcipiat Moniali, vt Diuinum officium recitet pro aliquo; Monialis tunc tenetur habere actus interioris attentionis, & intentionis, & tunc non est disponere de actu interiori Monialis, sed disponere de actu coniuncto actui recitandi officium Diuinum, actus enim recitandi officium est exterior, & non potest rectè perfici sine applicatione actus interioris, & ideo per connexionem necessariam poterit in tali casu præcipi actus ille interior, & subditus sub mortali tenetur obedire, vt fatentur Tolet. *in sum. lib.* 8. *cap.* 15. *num.* 1. Eman. Roderic. *tom.* 3. *qq. regul. q.* 19. *artic.* 2. Portel. *verb. obedientia num.* 2. Angel. *eodem verb. num.* 1. Sanch. *loc. cit. cap.* 2. *num.* 6. Mirand. *in Manual. Prælat. tom.* 1. *q.* 26. *ar.* 3.

32 Tertiò nec etiã tenetur Monialis subdita ad ea, quæ Abbatissa ei proponit sub Consilio; quia quæ sub consilio sunt; vt patet ex ipso nomine, ad nihil obligãt, ex Less. *de iust. lib.* 2. *cap.* 46. *dub.* 4. *num.* 23. Valent. *loc. cit.* obseruare tamen ea, quæ sub consilio à Superioribus propo-
33 nuntur, erit magna obedientiæ perfectio, quam aliqui vocant superobedientiam, ex Sanch. *d. lib.* 6. *in decal. cap.* 1. *num.* 2.

34 Quartò non tenetur subditus obedire superiori in his, quæ contrariantur naturę corporis, ver. gr. si Abbatissa præciperet Moniali, vt non comedat, vel (quod absit) vt se nudet coram alijs, & similia, ratio est ex D. Thom. *loc. cit. q.* 104. *ar.* 5. quia in natura, vt diximus, omnes homines pares sunt, neq. vnus alteri subijcitur, cum par
35 in parem non habeat imperium *cap. inferior dist.* 21. *& cap. innotuit §. quamuis de elect.* atque ita videntur docere Ledesm. *de stat. religios. in com. cap.* 4. *concl.* 8. & S. Anton. 3. *p. tit.* 16. *cap.* 1. §. 9. Armil. *verbo obedient. num.* 4. Tab. *eodem verb. nu.* 5.
36 Similiter non tenetur subditus obedire Prælato præcipienti aliquã particularẽ, & insolitã abstinentiam, & maximè contrariam propriæ regulæ, & constitutionibus; ex eisdem S. Anton. Tab. & Armil *loc. cit.* quia obedientiæ votum summoperè fundatur in regula, & proprijs constitutionibus.

37 Si petas, An Monialis teneatur obedire Abbatissæ præcipienti reuelare secretum fidei suæ commissum; Respondeo, si secretum commissum vergit in damnum Monasterij, vel alicuius personæ, vel Abbatissæ, aut alterius superioris, tunc non est expectandum Abbatissæ, vel alterius superioris præceptum, sed statim reuelan-
38 dum, quia licèt lex naturalis dictet secretum esse seruandum, alia tamen lex etiam naturalis, & fortior dictat, bonum commune communi bono particulari præferendum esse; ita docent S. Thom. 2. 2. *q.* 70. *ar.* 1. *ad* 2. S. Antonin. 2. *par. tit.* 1. *cap.* 19. §. 7. Reginald. *in praxi lib.* 24. *num.* 112. Nauar. *in sum. cap.* 18. *nu.* 54. Angel. *verb. testis num.* 33. Syluest. *eodem verb. q.* 8. *d.* 2. Azor. *tom.* 3. *instit. moral. lib.* 13. *cap.* 31. *quæsito* 4. si verò secretum non vergit in damnum tertiæ personæ, sed solùm in damnum manifestantis, non tenetur Monialis manifestare, ratio est, quia
39 iure naturæ debemus fidem proximo seruare, maximè vbi adest manifestum propriæ personæ damnum; ita videntur sentire S. Th. *quodlib.* 1. *art.* 15. Syluest. *loc. cit.* Reginal. *loc. cit. num.* 110. Scot. *in* 4. *dist.* 21. *q.* 2. In casu verò, quod occultatio secreti nulli prodesset, & reuelatio nul li noceret, tunc reuelare secretum non esset plusquàm peccatum veniale. Nauar. *in sum. cap.* 18. *nu.* 52. Azor. *loc. cit. quæs.* 1.

40 Ex quo sequitur, quod Monialis interrogata etiam sub iuramento ad manifestãdum aliquem, quem deliquisse nouit, non tene-

tenetur etiam ad quodcunquè præceptū Abbatissæ, vel alterius superioris, illum manifestare, dummodò occulta sit persona, & illi soli sub secreto sit notum delictum; ratio est, quia iudex, seu Prælatus, aut superior non potest de persona delinquente occulta iuridicè interrogare, & per consequens subditus nō tenetur obedire, manifestando delictum occultum. Ita elicitur ex Caiet. 2.2. q. 33. ar. 7. Suarez *tom. 4. de relig. lib.* 10. *cap.* 11. *num.* 7.
41 (see margin)

42 secùs verò dicendum est, quando præcedit aliqua infamia, quia tunc iuridicè Monialis interrogatur, & iuridicè respondere tenetur. Sotus 5. *de iust. q. 6. artic. 1. concl.* 1. Azor. *loc. cit. cap.* 25. *quæsito* 3. Lezana *loc. cit. num.* 23.

QVÆSITVM III.

De conditionibus veræ Obedientiæ.

SVMMARIVM.

1 *Obedientia, quas habeat conditiones.*

1 OBedientia perfecta, & Deo grata, imò, & meritoria has requirit conditiones; Prima, vt sine mora fiat, ex Psal. 118. *Viam mandatorum tuorum cucurri;* & regula Sanctissimi Patriarchę Benedicti cap. 5. *Mox vt aliquid imperatum à Maiore fuerit, ac si diuinitùs imperetur, moram pati nesciant in faciendo.* Secunda, vt viriliter fiat, iuxta illud Psal. *viriliter agite, & confortetur cor vestrum.* Tertia, vt sine querela, & murmuratione sit, ex Apostolo ad Ephes. 5. *omnia facite sine murmurationibus.* Quarta, vt cum humilitate fiat Lucæ 17. *cum hæc omnia feceritis, quæ præcepta sunt vobis, dicite, serui inutiles sumus, quod facere debuimus, fecimus.* Quinta, quod præcipitur hilariter impleatur; Ecclesiast. 5. *In omni dato tuo hilarem fac vultum tuum,* & S. Bened. cit. *cum bono animo à discipulis præberi oportet, quia hilarem datorē diligit Deus.* Sexta, vt libēter exequatur præceptum, quia seruitia coacta nunquam Deo placuerunt; ideo Propheta Psal. 53. canebat, *voluntariè sacrificabo tibi.* Septima, sit obedientia cum perseuerantia, & non solum initio religionis, quia *qui perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit.*

Has conditiones enumerant Doctores, & præsertim Barthol. à S. Fausto, *lib.* 6. *quæst.* 38.

QVÆSITVM IV.

Monialis qualiter teneatur Præceptis Abbatissæ obtemperare.

SVMMARIVM.

1 *Abbatissa habet domesticam, & ciuilem potestatem, non autem spiritualem.*

2 *Abbatissa potest suis Monialibus præcipere, & transgredientes peccabunt iuxta præcepti qualitatem.*

3 *Filij, sicut non obediendo parentibus, peccant mortaliter, ita Moniales non obtemperando Abbatissæ præceptis; & num. 4.*

5 *Abbatissa non est propriè Prælata.*

6 *Moniales, an in aliquo casu non obediendo Abbatissæ, sint à peccato immunes.*

7 *Moniales in dubijs tenentur stare conscientiæ Abbatissæ.*

1 SAnchez *loco cit. lib. 6. cap. 1. num.* 17. docet, Abbatissam non habere potestatem spiritualem in Moniales, sed solam domesticam, & ciuilem, qualem habet Materfamilias in filios, & Magistratus in ciues, & consequentèr posse ad instar eorum Monialibus præcipere, eiusquè præcepta obligabunt, iuxta rei, & materiæ imperatæ qualitatem. Ita etiam Sotus *in 4. dist. 20. q. 1. ar. 4. col.* 7. Ledesm. *in sum. Sacrament. tract. de Clauibus diffic. 4. dub. vltim.* & quod non habeat potestatem iurisdictionis spiritualis, docent Azor. *loc. cit. lib.* 11. *cap.* 19. *quæsit.* 18. Lessius *d. lib.* 2. *cap.* 40. *dist.* 13. *num.* 107. Sayr. *lib. 6. cit. cap.* 11. *nu.* 94. Suarez *tom. 2. de relig. lib. 6. cap.* 10. *num.* 15. Barthol. à S. Fausto *loc. cit. lib. 6. quæst.* 92. Sed de hoc fusiùs infra in disput. *de potestat. Abbatissæ.*

Admissa ergo huiusmodi potestate ciuili,

uili, & domestica, non autem spirituali in Abbatissa, affirmandum est ex communi
2 cõsensu Doctorum, illam suis Monialibus posse præcipere, & iuxta præcepti qualitatem transgredientes peccabunt; tamen absolutè loquendo nolle Abbatissæ obedire, erit peccatum mortale, & ratio est,
3 quia sicut filij proprijs parentibus non obedientes, absolutè, peccant mortaliter, ita & Moniales præceptis Abbatissæ non obtemperantes, absolutè peccabunt mortaliter; antecedens, & consequens docent Sanchez *loc. cit. num.* 18. Victoria *de potest. Eccles. q.* 2. *num.* 4. Martinus Ledes. *par.* 2. *q.* 20. *ar.* 4. & Barthol. à S. Fausto *cit.*
4 *q.* 92. *num.* 5. vbi ait, Moniales teneri Abbatissæ parere in spectantibus ad gubernationem domesticam, sicut filij parentibus, sub pœna peccati mortalis. Videatur S. Thom. *in* 4. *dist.* 25. *q.* 2. *ar.* 2. *quæst. unc.* 1. *ad* 2. Syluest. *verb. Abbatissa initio, &* Tabien. *num.* 5. Armilla *num.* 2. di-
5 centes, Abbatissam non esse propriè Prælatam, nec iurisdictionem ordinariam habere, sed quasi ex commissione.

6 In aliquo tamen casu Moniales lethaliter non peccabunt non obediendo Abbatissæ, nimirum, quando quod præcipitur, peccatum mortale infert, & interim Moniales certæ sint, quod se abstinentes ab huiusmodi præcepto non peccabunt, ex Cordub. *loc. cit. q.* 7. *proposit. vnica*, Salas *loc. cit. quæst.* 14. *num.* 156. Sanch. *lib.* 6. *cap.* 1. *num.* 14.

Quod si ex vtraque parte existat æquale dubium, & periculum peccati, in cuius alterum necessariò incidendum est; deposita conscientia debent Moniales obedire, quia sic obediendo non peccant, stante
7 re certa regula quod in dubijs tutior pars est eligenda, & etiam, quia in dubijs tenentur tuta conscientia stare iudicio Abbatissæ. D. Thom. *in* 4. *loc. cit. dist.* 19. *q.* 14. S. Bonau. *in* 2. *dist.* 39. *ar.* 1. *quæst.* 3. *ar.* 3. Syluest. *verb. Obedientia q.* 2. Nauarr. *cap. si quis autem num.* 114. *de pænit. dist.* 7. Cordub. *lib.* 3. *q.* 1. *&* 6. *initio*, Portell. *loc. cit. num.* 5.

QVÆSITVM V.

An Abbatissa possit præcipere Monialibus in virtute Spiritus Sancti, & Sanctæ Obedientiæ.

SVMMARIVM.

1 *Abbatissa præcipere non possunt suis Monialibus in virtute Spiritus sancti, & sanctæ Obedientiæ, & præcipiendo, eorum mandatum non tenet; limita, vt num.* 4.

2 *Præcipere in virtute Spiritus sancti, & & sanctæ Obedientiæ ad solos Prælatos Ecclesiæ spectat.*

3 *Moniales vouent obedire Abbatissis iuxta potestatem, cuius Abbatissæ sunt capaces.*

5 *Monialis tenetur obedire Abbatissæ, si Prælatus præcipiat, vt Abbatissa in virtute sanctæ obedientiæ imperet.*

6 *Abbatissa potest præcipere in virtute sanctæ Obedientiæ sibi præstita.*

Azorius *loc. cit. lib.* 13. *c.* 10. *quæst.* 7. conatur ostendere, Abbatissã Monialibus præcipere posse in virtute sanctæ Obedientiæ, & ratione voti emissi; & Moniales parere ex vi professionis regularis teneri; cui videtur fauere Victoria *cit. de Clauibus num.* 325.

1 Dicendum tamen est cum Sanch. *cit. nu.* 21. non esse integrum Abbatissis, in virtute Spiritus sancti, & sanctæ Obedientiæ præcipere, & si præcipiant, factum non tenet, neque obligat ad instar præcepti impositi à Prælato; ratio est, quia ex vsu Ec-
2 clesiæ præcipere in virtute Spiritus sancti, & sanctæ Obedientiæ ad solos Prælatos Ecclesiasticos potestate spirituali præditos, spectat, ita etiam Martinus Ledesm. *cit. q.* 20. *ar.* 4. Sot. *cit.* Vasquez *p.* 2. *q.* 96. *dist.* 154. *cap.* 6. *num.* 59. Barthol. à S. Fausto *loc. cit. q.* 92. *num.* 3. Ludouic. Lopez *part.* 2. *instruct. Confessar. vbi de clauibus cap.* 1. Eman. Roder. *cit. q.* 15. *ar.* 1.

3 Si dicas, Moniales vouent obedire Abbatissæ,

batissæ, ergo virtute huius Voti poterit Abbatissa exigere sibi debitam Obedientiam, quod est præcipere in virtute sanctæ Obedientiæ.

Respondeo, Moniales vouere Abbatissæ obedire iuxta potestatem, cuius ipsa est capax; at cum Abbatissa habeat tantũ domesticam, & ciuilem, non verò spiritualem, vt diximus, potestatem, non poterit præcipere, nisi secundum suam capacitatem, & per consequens, nec virtute Spiritus sancti, nec sanctæ Obedientiæ, cũ tale præceptum pertineat ad solos Prælatos Ecclesiasticos, vt dictum est.

4 Potest tamen aliquando modus ille loquendi, præcipio tibi in virtute sanctæ Obedientiæ, & Spiritus sancti, bonum habere sensum scilicet in virtute Spiritus sãcti, qui me præfecit huic Monasterio, &c. qui modus cum nullam importet iurisdictionem spiritualem, non erit damnatus in ore Abbatissarum, & in hoc sensu videtur loqui Azorius *loc. cit.* & Cornexo. *tom.2.in 3.par. tract. 5. de excommunic. dispu.2.dub.5.*

5 Quæres etiam; si Prælatus præcipiat in virtute sanctæ Obedientiæ, vt Monialis teneatur obedire Abbatissæ, An sit peccatum mortale ei non obediendo. Respõdeo affirmatiuè, ratio est, quia præceptũ spirituale ad id obligans, non oritur ex Abbatissa; sed à Prælato potente huiusmodi præceptum imponere; Ita Lopez *loc.cit.* & Barthol.à S.Faust.*cit.q.93.*

6 Non nego, Abbatissam posse præcipere sub pœna voti Obedientiæ sibi præstiti, & virtutæ Obedientiæ ipsi debitæ, sicut Princeps sæcularis, & mater familias possunt præcipere in virtute obedientiæ, vel sub pœna Obedientię ipsis debitæ, sed nego, posse præcipere in virtutæ sanctæ Obedientiæ, quia vt diximus, talis modus præcipiendi ex accommodatione vsus iã introducti, spectat ad potestatem spiritualem, & ad Prælatos Ecclesiasticos, quicquid dicat Salas *loco cit.quæst. 95. tractat. 14.sect.19.*

QVÆSITVM VI.

An Prælatus possit cõmittere Abbatissæ, vt in graui necessitate præcipiat in virtute sanctæ Obedientiæ, & sub pœna excommunicationis.

SVMMARIVM.

1 *Episcopi, aliique superiores Monialium non possunt committere Abbatissæ, vt imponat præcepta in virtute sanctæ Obedientiæ, etiam in re graui.*

2 *Prælati Monialium possunt illis imponere præceptũ obligans ad mortale, quo obediãt Abbatissæ iubẽti in materia graui.*

3 *Abbatissa non potest præcipere Monialibus sub pœna excommunicationis.*

1 EMan. Roder. *loc.cit. q. 25.ar. 1.* Lopez *cit.nu.17.* dicunt, Prouincialẽ posse committere Abbatissæ, vt in graui necessitate imponat præcepta spiritualia, & in virtute sanctæ Obedientiæ; idem docent de Episcopo respectu Monialium sibi subiectarum, & probant ex eo quod non est de iure diuino potestas huiusmodi fœminis interdicta. Sanchez *loc.cit.* reijcit hanc sententiam, affirmans Prælatum inferiorem Summo Pontifice nunquàm posse talem iurisdictionem fœminis delegare, quia delegatio huiusmodi non extẽditur ad fœminam incapacem iurisdictionis spiritualis.

2 Addit tamen *num.25.* posse Prælatum imponere Monialibus præceptum obligans ad mortale, quo præcipiat, vt obediant Abbatissæ iubenti hanc, vel illam rem concernentem finem spiritualem, in materia graui, & tunc Moniales sub mortali tenentur obedire Abbatissæ, quia in tali casu est tanquàm conditio determinans præceptum Prælati. Idẽ docet Barthol. Ledesm. *loc. cit. concl. 2. num. 17.* Ex quibus colligitur primò, nõ esse tutam sententiã illorum, qui Abbatissæ tribuũt potestatem cum rigore iurisdictionis, dicũt enim Abbatissam esse capacem illius, saltem per delegationem, iuxta dicta *in cap. dilecta de maior. & obedien.* ratio eorum

rum est, quia Prælati religionum, vel Episcopus, aut Pontifex videntur talem iurisdictionem cōmisisse Abbatissæ tanquā necessariam ad regimen Monasterij, quæ ratio nullo modo subsistit, cùm sufficiat potestas dominatiua, vt diximus; Ita communis sententia Theologorum D. Thom. *in 4. dist. 19. cit. quæst unc. 3. & 4.* Palud. *dist. 19. q. 2. ar. 1.* & Summist. *verb. Abbatissa*, & Canonist. vt benè docet Suarez *tom. 4. de relig. tract. 9. cap. 1 . nu. 8.*

3 Ex dictis in superioribus quæsitis colligendum est, etiam Abbatissam non posse præcipere aliquid suis monialibus sub pœna excommunicationis, vel alterius censuræ, quia tale præceptum ex vsu Ecclesiæ importat quemdam actum iurisdictionis, cuius fœminæ non sunt capaces; ex Soto *in 4. cit. dist. 20. q. 1. ar. 4.* Enriquez *lib. 6. de pœnis cap. 2. num. 4.* An verò ex commissione Pontificis id facere queat Abbatissa, dicetur infra, *vbi de Potest. Abbatissæ.*

DISPVTATIO XIII.

De Regula, & Legibus, Statutisq. Monialium.

QVÆSITVM I.

De Regula Monialium, & obligationibus ex ea insurgentibus.

SVMMARIVM.

1 *Regula Religiosorum quid sit.*
2 *Religio omnis, tàm virorum, quàm Mulierum, instituì debet sub regula à Sede Apostolica approbata.*
3 *Moniales necessariò aliquam regulam profiteri debent.*
4 *Monasteria Monialium si absquè regula erigantur, necessarius est modus regulariter viuendi pro Monialibus, à Sede Apostolica approbatus.*
5 *Monialium obligationes insurgunt ex regulæ approbatione.*
6 *Obligatio Monialium erga propriam regulam, qualis, & quanta sit.*
7 *Regulares eo modo tenentur obseruare contenta in Regula, quo ipsa regula præscribit.*
8 *Peccatum, quando habet oppositionem ad diuersas virtutes, includit duplicem malitiam.*

1 PRæmitto (ne æquiuocè laborem) Regulam Regularium esse quasi exemplar, & mensuram eorum, quæ ex vi votorum tenentur regulares exequi, itaut, sicut non tenentur obedire, nisi in his, quæ aliquo modo spectant ad regulam, quam professi sunt, sic è contra, omnia, quæ ex vi votorum facere tenentur, debent esse in regula contenta; nam dicitur regula ex Isidoro *6. ethimol. cap. 16.* eo quod ducit, neque aliquando aliorsum trahit; vel quòd regat, vel quod normam rectè viuendi præbeat, vel quòd distortum, prauumquè corrigat; siue vt *l. 1. ff. de regulis iuris* habetur *Regula est, quæ rem, quæ est, breuitèr enarrat; non vt ex regula ius summatur, sed ex iure, quod est regula fiat.* Suar. *tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 1. cap. 1. & sequen.*

2 Notandum *ex cap. vlt. de relig. domibus & cap. vnico eodem titul. in 6.* quod nulla Religio, tàm virorum, quàm mulierum insti

institui debet, nisi sub regula à Sede Apostolica approbata, quod etiam statutum fuit antea *in cap. perniciosam* 18. *q.* 2. vbi decernitur, abolendam esse detestabilem consuetudinem quarumdam mulierum, quæ licèt approbatam Regulam non profiteantur, Sanctimoniales tamen vocari volunt; *& in cap. indemnitatibus §. supradicta de election. in 6.* in hoc sensu videtur supponi, moniales, quæ verè religiosæ sūt, debere viuere sub aliqua regula, & reli-
3 gione approbata; necessarium enim est, vt aliquam regulam profiteantur, vt etiā aduertit Suarez *tract. 9. lib. 1. cap. 10. nu. 9.* vbi subdit, quod nulla est regula à Sede Apostolica pro solis Monialibus, vel pro illis principalitèr approbata, & ideo necessarium est, vt secundum aliquam ex approbatis Regulis religiosorum viuant, siue sint subiectæ ipsis religiosis, siue Episcopis.

4 Hac de causa, si quis velit Monialium Monasterium erigere, & non sub regula approbata, necesse erit, vt modus viuendi illarum sit per Summum Pontificem approbatus, alioquin esset honesta quædam mulierum congregatio, non tamen vera religio, iuxta ea, quæ traduntur *in d. cap. vnico* & à Ioan. Andr. *ibidem*, & Panorm. *par.* 1. *consil. cons.* 5.

5 Præsupposita ergo regula à Sede Apostolica in Monialibus, insurgit earundem obligatio ad obseruandum dictam regulā, & constitutiones, non solum, quia professæ sunt secundum dictam regulam viuere, sed etiam, quia Summi Pontifices illam approbantes præcipiunt, vt explici-
6 tè, vel implicitè illam obseruent, quails autem, & quanta sit hæc obligatio, iuxta vniuscuiusquè Monasterij morem iudicandum est; & quamuis constitutiones non obligent ad culpam, possunt tamen per Prælatū compelli Moniales ad earum obseruantiam. ita Suarez *loc. cit. cap.* 12. *nu.* 11. quo autem ad ea, quæ continentur in Regula, non tenentur Moniales omnia obseruare sub mortali, sed aliqua sub mor-
7 tali, & alia sub veniali, & alia nec etiam sub veniali· ratio est, quia eo modo obligantur regulares obseruare, quæ in regula continentur, secundum quem ipsa regula præscribit, regula autem quædam præscribit vt obligatoria ad mortale, alia solum ad veniale, alia verò ad nullam culpam, ex S. Thom. 2. 2. *q.* 186. *ar.* 9. Vazquez *p.* 2. *disp.* 162. *cap.* 4. *num.* 16.

Quapropter, quæ sunt in regula spectātia ad obseruantiam votorum essentialiū religionis, obligabunt ad mortale quantum est ex genere suo, nisi fortè ratione paruitatis materiæ obligent ad veniale, quia hoc modo obligant ipsa vota ex S. Thom *cit.* Caiet. *ibidem*, Sanch. *lib. 6. in decal. cap.* 4. *num.* 8. quæ verò sunt in regula præscripta, vt opera supererogationis, & de consilio, qualia sunt abnegare se in omnibus, habere Deum præsentem, &c. non obligant, neque ad culpam mortalem, nec veniale. quia huiusmodi opera non apponuntur, vt præcepta, sed solum pertinent ad maiorem charitatem religiosorum; Quæ tandem præscribuntur à regula, quæ aliàs sunt sub præcepto, v. g. diligere Deum, & proximum, &c. obligant ad mortale, vel veniale, secundum quod aliàs obligarent; hæc enim regularitèr loquendo non proponuntur à regula, tanquam noua præcepta, sed solùm cum intentione reducendi in memoriam ea, quæ aliàs præcepta sunt à Deo, vel ab Ecclesia; ex Caiet. *loc. cit.* & Valentia 2. 2. *disp.* 10. *q.* 4. *punc.* 5. & nouissimè Lezana *tom.* 1. *sum. cap.* 7. *num.* 9.

Quare, si in Regula præciperentur cum intentione inducēdi nouam obligationē, seu præceptum, transgressio illorum includeret duas malitias, vnam ex proprio obiecto, alteram ex circumstantia voti, quod frangitur transgrediendo regulā, ex voto promissā, quia licèt diuersitas præceptorū nō faciat diuersitatem specificā in peccatis, tamen quando peccatum habet
8 oppositionem ad diuersas virtutes, est in illo duplex malitia; ita elicitur ex Valētia *loc. cit.* & Sanch. *loco cit. num.* 7. si autem loquamur de obseruantijs religionis à regula præscriptis, dicetur infra *quæst.* 3.

QVAE-

QVÆSITVM II.

Vtrum Moniales teneantur suis Abbatissis in omnibus in Regula contentis obedire.

SVMMARIVM.

1 *Regulares tenentur suis Superioribus obedire in omnibus, quæ expresse, vel tacitè sunt secundum regulam.*

2 *Religiosi, in quibus suis Superioribus subdantur.*

3 *Summi Pontifices approbantes aliquam Regulam præcipiunt explicitè, vel saltem implicitè illius obseruantiam.*

4 *Regula religiosorum aliquam necessitatē operandi importat, siuè ad culpam, siuè ad pœnam.*

5 *Monialis non tenetur obedire Abbatissa aliquid præcipienti supra Regulam.*

6 *Subiugatio propriæ voluntatis subditi voluntati Superioris est libera; limitata tamen intra fines Regulæ.*

7 *Subditus nullo iure cogi potest ad profitēdam Regulam.*

8 *Subditus post professionem cogi non potest ad obseruandum, quod in professione non promiserit.*

9 *Monialis non tenetur obedire Abbatissa præcipienti aliquid contra Regulam, & infra Regulam; secùs verò si præcipiat præter Regulam.*

1 SVpponendum est tanquam certum, regulares omnes teneri suis Superioribus obedientiam præstare in omnibus, quæ expresse, vel tacitè sunt secundum regulam, ex D. Thom. 2.2. q. 104. *artic.* 1. *ad* 3. Caiet. *ibidem q.* 88. *ar.* 3. Gabr. Vasquez *p.* 1. *q.* 95. *ar.* 2. *disp.* 154. *cap.* 4. *nu.* 20. & Cordub. *in exposit. regul. S. Franci-*
2 *sci dist.* 2. qui constantèr affirmant, quod religiosi Superioribus subduntur, non solùm quoad operationes, vel ommissiones eorum, quæ in regula continentur, expressè, & directè, sed etiam quoad ea, quæ tacitè, vel implicitè & indirectè in regulæ statutis præcipiuntur, & quæ rationabilirèr ad vitam regularem reduci, & ordinari possunt, scilicet obseruantia silētij, culparum recognitio, obsequia ad fraternæ societatis conseruationem pertinētia, & omnia negocia, & officia religionis agere, sine quibus status religionis obseruari nequit, quia professi sunt secundum
3 regulam viuere; tum etiam, quia Summi Pontifices approbantes Regulam præcipiunt explicitè, vel saltem implicitè illius
4 obseruantiam; vnde dicendum erit, regulam importare necessitatem aliquam operandi, siue ad culpam, siue ad pœnam, quia hoc est de ratione legis, & per quod differt à consilio. Suarez *tom.* 4. *de rel g. lib.* 1. *cap.* . *num.* 2. alias inter Abbatissā, & Moniales continuæ orirentur disceptationes, & lites maximè in præceptis, quæ respiciunt eius potestatem dominatiuam, in quibus Monialis Abbatissæ secundum regulam obedire tenetur.

5 Non tenetur verò Monialis obedire Abbatissę præcipienti aliquid supra regulam, vt v g. nimis macerare corpus, subire Martyrium, mortificationes extraordinarias facere, vel solùm pro libito Abbatissæ, nisi quando hoc imponitur in pœnam iustam alicuius criminis. Ita S. Thom. 2.2. q. 104. *ar.* 5. *ad tertium, & quodl b.* 10. *ar.* 10. *in corp. &* 2. *d st.* 44. *ar.* 3. *q.* 2. Caietan. 2.2. *quæst.* 88. *ar.* 8. Sanch. *lib.* 6. *in decal. cap.* 2. *num.* 15. Rosella *verb. Obedentia*
6 *num.* 10. & ratio est, quia vt ait S. Thom. *quodl.* 3. *ar.* 13. subiugatio propriæ voluntatis subditi voluntati superioris est libera, & voluntaria, limitata tamen intra fines
7 regulę professę, ad quam profitendam nullo iure antequam profiteretur cogi poterat subditus, ergo neque cogi debet
8 post professionem ad seruandum, quod excedat priorem, & spontaneam suam obligationem, aliàs exigeretur ab illo plùs quàm soluere promisisset, quod est contra iustitiam; Qua propter S. Bernardus *de dispensat. & præcepto* ait *Prælati iussio, vel probib tio non prætereat terminos professionis, nec vltra extend potest, nec contrabi citra. Nihil me Prælatus prohibeat borum, quæ promisi, nec plus exigat, quàm promisi, Vota mea non augeat sine volun-*

 tate

tate mea, nec minuat sine certa necessitate.

9 Nec etiam tenetur Monialis obedire Abbatissæ præcipienti aliquid contra Regulam, vt tenet communis Theologorũ sententia, & præsertim S. Thom. 2. 2. *cit. ar.* 5. S. Antonin. 3. *par. ti.* 16. *cap.* . Nauar. *in sum. cap.* 23. *num.* 30. Sanch. *loc. cit. cap.* 3. *num.* 8. quod probatur ex S. Bernardo *de dispẽs. & præcept. initio* vbi ait. *Si modus est obedientionis tenor professionis, nec se valeat extẽdere potestas imperantis, nisi quatenus attigerit votum profitentis &c.*

Si verò Abbatissa præcipiat aliquid præter Regulam, tenetur Monialis obedire, dummodo præceptum quodammodo reducatur ad Regulam; ratio est, quia si reducuntur ad Regulam, ad illã quoquomodo iuuant, & pertinent.

Secùs dicendum est, si Abbatissa præcipiat, quæ sunt infra Regulam, nisi fortè subsit aliqua causa rationabilis taliter præcipiendi, vt probatur ex supracitatis verbis S. Bernardi nimirum, *nec vltra extendi potest, nec contrahi citra*, in quibus omnibus laudabile cuiuscumque Monasterij institutum semper attendi debet.

QVÆSITVM III.

Profitentes aliquam Regulam, omnia in Regula contenta, quo modo obseruare teneantur.

SVMMARIVM.

1 *Regula qualibet quatuor continet.*
2 *Obseruantiæ regulares, quando obligent Religiosum ad earum obseruantiam.*
3 *In potestate Institutoris Regula fuit obligare, vel non obligare ad culpam.*
4 *Communis acceptatio, & consuetudo est optima legum interpres.*
5 *Promittẽtes, obseruare aliquam Regulam ad omnia eo modo, quo iacent, se obligant.*
6 *Moniales S. Claræ in transgressione præceptorum Regulæ peccatum mortale nõ incurrunt, nisi in transgressione quatuor principalium Votorum.*

1 HVic quæstioni occurritur, Notãdo, in quacumque Regula quatuor cõtineri; Primum, quod alias est de iure diuino, naturali, aut Ecclesiastico; secundũ, spectans ad tria vota religionis essentialia. Tertium, quod est communitèr supererogationis opus; Quartum est huius, vel illius Religionis speciale statutum; quibus sic notatis.

2 Si loquamur de obseruantijs Religionis à Regula præceptis, quæ non proponuntur, vt mera consilia, nec sunt directè de Votis promissis, aut de rebus aliàs præceptis, sed sunt obseruantiæ quædam externæ ordinatæ ad obseruantiam votorum, si regulę institutor mentem suam explicauerit, quod noluerit, quoad illas religiosos ad culpam obligare, tunc talis regula non obligabit ad culpam quoad tales obseruantias; ratio est, quia in potestate in-
3 stituentis regulam fuit obligare, vel non obligare ad culpam. si ipse declarauit non habuisse intentionem obligandi, absq. dubio nõ obligauit, ex Sanch. *lib. 6. in decal. cap. 4. num. 11. & seq.*

Quod si institutor regulæ non explicauit suam mentem circa obligationem ad culpam, tunc attendenda est communis acceptio, & sensus religionis, cui regula fuit tradita, vnde si talis sensus religionis fuit, regulam obligare ad mortale, ad mortale obligabit, si ad veniale, ad veniale, & si ad solam pœnam, & non ad culpam, ad
4 pœnam, & non ad culpam obligabit, quia communis acceptatio, & consuetudo est optima legum interpres *cap. cum dilectus de consuet. leg. si de interpretat. ff. de legibus* Videatur Nauar. *in sum. cap.* 23. Valentia 2. 2. *disp.* 10. *q.* 4.

Si autem nec Institutor regulæ, neque communis consensus, siue consuetudo Religionis declarauit modum obligationis regulæ, in tali casu, si materia, quę præcipitur, vel prohibetur nõ est grauis, sed exigua, aut leuis, non poterit obligare ad culpam mortalem, quia cum peccatum mortale sit grauis offensa Dei, cadere nõ potest, nisi supra materiam grauem, & sola illa est capax huiusmodi malitiæ, etiam si legislator intenderet oppositum, ex Me-

din.

din.*p.2.q.96.ar.4.in p.reg.* Alphonſ. de Caſtro *lib.1. de leg. pœnal. cap.t. 5. document.2.*

5 Vnde promittentes ſeruare aliquam Regulam, ad omnia eo modo, quo in ea iacent, ſe obligant, nimirum, ſi continentur, vt præcepta ad mortale obligantia, te nentur ſub mortali, ſi ad veniale, ſub veniali, ſi ſolùm, vt opera ſupererogationis, ad nullam obligant culpam, & ſic quis intelligitur ſe obligare eo modo, quo regula præſcribit, & obligat. Ita S. Thom. 2.2. *q.186.ar.9.* Vaſq. *p.2. q.96.ar.4.diſt.162. cap.4.num.6.* quare ſi monialis profitens intenderet ſub mortale ſe obligare, aut veniali ad ſingula in regula contenta, exiſtimans ex errore, ita voluiſſe illius Regulæ Inſtitutorē, peccaret mortaliter, vel venialiter, quia verè & realiter, & vt cõſuetum erat in tali religione, profiteri intendit.

6 Ex quibus colligitur, Moniales S. Claræ primæ, & ſecundæ regulę in tranſgreſſione præceptorũ regulæ, peccatũ mortale non incurrere, niſi in ijs, quæ quatuor principalia vota reſpiciunt; nempè Obedientiæ, Paupertatis, Caſtitatis, & clauſuræ, & electionem, ac depoſitionem Abbatiſſæ, vt conſtat ex decreto Eugenij IV. quod refertur *in compēd.priuil.verb. Moniales* §.2. & à Miranda *de ſacr. Monialibus q. 9.ar.4.*

QVÆSITVM IV.

An Moniales teneantur obſeruare Leges, Conſtitutiones, & ſtatuta ſuorum Superiorum.

SVMMARIVM.

1 *Regula in quo differat à Conſtitutionibus.*
2 *Poteſtas condendi Leges, & Conſtitutiones in Religionibus, ad Generalem cum Capitulo generali ſpectat.*
3 *Superior cuiuſlibet Monaſterij poteſt imponere mandata pro tempore, quo eius officium durat.*
4 *Conſtitutiones, & ſtatuta, vt obligent, debent eſſe de rebus regulæ concernentibus.*
5 *Promulgatio Legum, & Conſtitutionum regularium, an ſit neceſſaria etiam pro Monialibus.*
6 *Moniales præſupponitur ignorare ſtatuta ſuorum Prælatorum, niſi eis promulgentur.*
7 *Moniales tenentur leges, & ſtatuta ſuorum ſuperiorum obſeruare.*
8 *Moniales Congregationis Vallis Vmbroſæ obſeruant decreta illius in capitulis edita.*
9 *S. Claræ Moniales, & omnes fratribus Ordinis Minorum ſubiectæ, tenentur obſeruare ſtatuta in eorum capitulis generalibus acta.*
10 *Moniales, an teneantur leges Abbatiſſæ obſeruare.*
11 *Abbatiſſa competit poteſtas ciuilis, & domeſtica, non ſpiritualis.*
12 *Abbatiſſa leges quomodo obligent Moniales.*

1 IN primis aduertendum eſt, ex Suarez *loc.cit.num.5.* differre inter ſe Regulā, & Conſtitutiones, quia Regula, vt plurimùm eſt ab aliquo antiquo Antiſtite conſtituta, & à Summo Pontifice approbata, nec non in religione perpetua; Conſtitutiones verò, & ſtatuta à ſolis Prælatis, aut capitulis Religionum ſunt ordinata, imò multoties ſine authoritate Pontificia, aut approbatione; ac pro temporum varietate ſæpiùs mutantur.

2 Item poteſtas condendi leges, & Conſtitutiones in Religionibus ad Generalem cum Capitulo Generali, ſpectat, quatenus totam repreſentat communitatem, vt docet S. Thom. *1.2.q.90.ar. 1.* & ita in praxi apud Religiones verſatur; & licèt Gene-

3 ralis, vel etiam quilibet ſuperior localis poſſit imponere mandata, nihilominus pro tempore ſolùm determinato ſui officij durant, niſi aliud in ſpecialibus religionum Ordinibus ſtatuatur.

4 Quæ Conſtitutiones, & ſtatuta ad hoc vt in conſcientia obligent neceſſe eſt, vt ſint de rebus implicitè, vel explicitè regulam concernentibus, quia vt dictum eſt *quæſ.2.* regulares non tenentur, niſi ad ea, quæ aliquo modo ex prędictis regulā concer-

concernunt, sub qua viuere professi sunt. S. Thom. *quodlib.* 10. *ar.* 10.

5 Similitèr ad hoc, vt huiusmodi Leges, & Constitutiones Regularium obligent subditos, requiritur promulgatio aliqua, sicut requiritur necessariò pro obligatione cuiuscumq. legis, licèt in singulis monasterijs ab aliquibus Doctoribus promulgatio non censeatur necessaria, ex Suarez *loc. cit. tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 8.

6 Pro Monialibus autem putarem, Legũ, & Constitutionum promulgationem esse necessariam, singulisquè earum Domibus faciendam esse a suis Superioribus, cum supponatur, eas clausuræ leges strictè obseruantes, omnia statuta à suis Superioribus edita, ignorare. Ad quæsitum ergo.

6 Ne inanis Prælatorum Iurisdictio in Moniales videatur, fatendum est; Moniales ad omnes Leges, & statuta à Prælatis & Superioribus earum condita, obseruãda teneri, aliàs frustra illis subijcerentur.

8 In mea Congregatione Vallis Vmbrosę, decreta pro Monialibus eidem subiectis conduntur in Capitulo Generali, siuè Intermedio ab immemorabili tempore, & ab illis prompto animo executioni demandantur.

9 De Monialibus S. Claræ aliarumquè Religionum Prælatis Ordinis Minorum subiectis, docet Mirand. *loc. cit. q.* 5. *ar.* 3. *in Concl.* obseruare debere statuta, in eorum capitulis generalibus, & prouincialibus acta, idemquè puro rationabiliter dicendum fore de alijs Monialibus, Prælatis aliarum Religionum subiectis, ac etiã de Episcopali curæ creditis; cum quotidie Episcopalia decreta, & Sinodalia, in quibus laudabiles pro Monialibus sanctiones inspiciuntur, in lucem prodeant.

10 Si quæras, an præter Leges, & statuta Prælatorum, & Superiorum Monialium, ipsæ teneantur Leges proprię Abbatissæ, & Priorissæ obseruare. Respondeo, Abba-

11 tissæ non plus iurisdictionis competere potest, quam matrifamilias in sua domo competat, aut Reginæ in suo regno, & ideo non tutè supponitur, Abbatissam posse Leges condere præsertim Ecclesiasticas ad instar Prælatorum, vt tradunt S. Thom. *in* 4. *dist.* 25. *q.* 2. *ar.* 1. *quæst.* 1. S. Antonin. *par.* 3. *tit.* 17. *cap.* 2. §. 2. Sotus *in* 4. *dist.* 20. *q.* 1. *ar.* 4. Francisc. Victoria *in relect. de potest. Eccles. quæst.* 2. *num.* 5. Vasquez 1. 2. *disp.* 165. *num.* 8. Valentia 3. *par. disp.* 7. *q.* 16. *punct.* 3. Argentina *in* 4. *q. vnica ar.* 3 *concl.* 2. Couar. *in cap. Alma mater p.* 1. §. 11. *num.* 2. Sayr. *lib.* 5. *thes. cap.* 10. *num.* 26. Grassius *lib.* 4. *decis. cap.* 5. *num.* 3. Vgolinus *de censur. tab.* 1. *cap.* 2. §. 7. qui omnes affirmant Abbatissæ non posse competere iurisdictionem Ecclesiasticam, & spiritualem, sed ciuilẽ,

12 & ideò illius Leges cum sint ciuiles, & temporales obligabunt Moniales ad culpam, ratione materiæ, si res, & materia, quæ pręcipitur sit ex se grauis, & grauitèr faciat ad bonum commune, in ordine ad quod præcipitur; non autem ex directa potestate Leges ferendi, quę per se respiciat finẽ supernaturalem, & statum gratię eo modo, quo se habet potestas spiritualis, & Ecclesiastica, quę in hoc maximè differt à potestate temporali, & laica; ex Nauarr. *in cap. nouit de iudic. not.* 3. *num.* 33 sed de hac re iterum habebitur sermo infra *in disp. de potest. Abbatissæ.*

QVÆSITVM V.

Ad Statuta, & Leges Superiorum, quomodo obligentur Moniales.

SVMMARIVM.

1 *Statuta Religionum præter substantialia Regulæ, non ad culpam, sed tantum ad pœnam obligant.*

2 *Statuta Regularia fratrum Minorum, quomodo illos obligent.*

3 *Moniales sub cura fratrum Minorum degentes sub excommunicationis pœna obedire debent Constitutionibus factis, & fiendis in Capitulis Generalibus, vel Prouincialibus.*

4 *Papa Regularium statuta confirmans, nõ prætendit eos à stricta obseruantia, vel à suis institutis amouere.*

1 NOtandum est ex Hieron. Roder. *in comp. qq. regul. resolut.* 90. *num.* 40. quod

quod statuta Religionum pręter substantialia Regulæ, non ad culpam, sed tantùm, ad pœnam obligant; vt ex statuto Ordinis Prædicatorum expressè elicitur; in fauo-
2 rem verò Minorum est Bulla Sixti Quarti, in qua habetur, nulla statuta, Consuetudines, vel declarationes præter regulam, à quibuscunque edita, etiam Apostolica conformitate roborata, obligare transgressores ad aliquam Ecclesiasticam Censuram, vel ad peccatum mortale, nisi aliàs ex diuina Lege, vel Ecclesiæ præcepto ad mortale inducant; tenentur tamen ad statuta postea facta, & imposterùm authoritate Apostolica facienda *ex d. Bulla*, & *ex* Portell. *verb. statutum num.* 12. & Mirand. *tom.* 2. *quæst.* 29. *art.* 10. imò est declaratio quædam Pij V. inter viuæ vocis oracula, per quam fratres minores per quæcumque statuta, etiam Apostolica ad aliquas censuras, seu Ecclesiasticas pœnas, vel ad peccatum mortale non obligātur, sed tantùm ad pœnas, seu pęnitentias per Prælatos iniungendas; dummodò non sit contemptus, vel præceptum non sit sub pœna excommunicationis, vel in virtute sanctæ obedientiæ impositum.

3 Per Bullam autem Leonis X. præcipitur Monialibus sub cura fratrum Minorum degentibus, quod sub excommunicationis pœna, Constitutionibus factis, & in Capitulis Generalibus, vel Prouincialibus fiendis, obediant, & sub forma à suis Superioribus tradita viuant, quæ Constitutio cum sit magni momenti in hac re, meritò sub præciso tenore hìc apponitur;
4 maximè cum in ea alia scitu digna reperiantur, nimirum de petitione absolutionis Abbatissæ à ministerio tempore visitationis, & de non molestandis ipsis Visitatoribus.

L E O P A P A X.

Dilecto filio nostro Christophoro Tituli S. Marię in Ara Cœli presbytero Cardinali, totius Ordinis fratrum Minorum Generali Ministro.

Dilecte fili noster salutem, & Apostolicam benedictionem. Cum sicut accepimus, & Magistra rerū te docuit experientia in Generalibus, & Prouincialibus Capitulis per fratres tui Ordinis suis temporibus fieri solitis, circa salubrem eorundē fratrum, ac sub illarum cura sororum, & Monialium viuendi Ordinem, ac eorum fælicem gubernationem, quamplurima salutaria ordinentur statuta, nonnullæ tamē sorores, seù Moniales aliquando concessionum à Sede Apostolica obtentarum prætextu, aut alia per eas sumpta occasione institutis, ipsis impudentèr abiectis alium non verentur viuendi modum sectari. Nos considerantes, vt æquitatis vigor, & ordo exposcit rationis, quod vnusquisque illius debet sequi vestigia sub cuius Obedientiæ militat iugo, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac potestatis plenitudine sub excommunicationis sententia, ac diuini iudicij obstatione, & æterni iudicij interminatione S. Claræ, ac vniuersis, & singulis alijs sub cura huiusmodi, nunc, & pro tempore degentibus sororibus; seu Monialibus, præcipiendo mandamus, quatenus ipsæ iuxta Regulares in hactenus celebratis, & futuris celebrandis Capitulis Generalibus, seu Prouincialibus editas, & factas institutiones, ac desuper ab eorum Prouinciali, seu alijs Superioribus traditam formam obedire teneantur, vt in earum assumpta professione Altissimo famulatum impendere debeant, quodq. vt ipsa sororum, seù Monialium Monasteria debitè regantur, & gubernentur, ac illarum Abbatissæ circa sibi commissum officium, summa cum diligentia, omniquè sanctimonia, si non diuino amore amotionis saltem metu sempèr intentæ existant; volumus, & vt præmittitur mandamus, vt dùm annit singulis ab earū Visitatoribus visitantur, & Abbatissæ ministerij absolutione à dictis Visitatoribus iuxta desuper Vrbani Quarti Romani Pōtificis prædecessoris nostri editam Constitutionem petere tenentur, nedum in verbo, sed etiam facto realiter, & cum effectu facere, ac si ipsis visitatoribus videbitur, & ipsa necessitas, ac Monasterij exigeret reformatio acceptare cum effectu debeant. Et huiusmodi Abbatissæ officium in ipsius Visitatoris manibus dimittere teneantur, ita quod

quod mera, & libera eidem Visitatori remaneat facultas, eisdem sororibus, seu Monialibus sub dicta, & alijs sibi visis sententijs, censuris, & pœnis præcipiendi, vt circa alicuius Abbatissæ electionem intendere debeant, aut alias iuxta ipsius verba prædicta constitutionis tenorem procedendi, & Monialem, quæ Abbatissæ ministerium huiusmodi gessit iuxta excessus exigentiam corrigendi, & cassandi, ac censuras, & pœnas huiusmodi, iteratis vicibus aggrauandi, & alia in præmissis necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, & exequendi. Et nihilominus vniuersis, & singulis Venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filijs Abbatibus, Prioribus, & personis, in dignitate Ecclesiastica constitutis, Cathedralium etiam Metropolitanarum Canonicis, aut alicui eorũ motu simili mandamus, quatenus dictis Visitatoribus in præmissis efficaci præsidio assistentes faciant, auctoritate nostra eisdem Visitatoribus postquam pro parte eorundẽ, vel alicuius eorum fuerint requisiti per se, vel per alium, seu alios, omnibus, & singulis præmissis pacifice frui, & gaudere non permittentes eos desuper quomodolibet contradictores, ac eis auxilium, consilium, vel fauorem præstantes per supradictas, & alias eorum arbitrio imponendas pœnas, & censuras, compescentes, inuocato si opus fuerit auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri de vna, & Concilij Generalis de duabus dictis, ac vltra certum numerum personis ad iudicium non vocandis, & alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis ipsarum sororum, seu Monialium Monasteriorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus priuilegijsq. indultis, & litteris Apostolicis eisdem Monasterijs, eorumq. Abbatissis, sororibus, & Monialibus, & alijs quibusuis personis, etiam Archiepiscopali, Episcopaliuè dignitate fulgentibus, per quoscunq. Romanos Pontifices, aut Nos, & Sedem Apostolicam, nunc, & pro tempore concessis, confirmatis, & approbatis, ac desuper factis, & faciendis decretis, & declarationibus. Quibus omnibus illorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse Motu simili derogamus, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Cæterùm, quia difficilè foret præsentes litteras ad singula quæq. loca, in quibus fratres, & sorores, seu Moniales huiusmodi illis indigerent, deferri, volumus, & præfata auctoritate decernimus, vt earum transũptis manu notarij publici, & sigillo alicuius Prælati munitis eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, ac si ipsæ originales litteræ ostensæ, vel exhibitæ forent. Dat. Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die prima Iulij 1518. Pontificatus nostri anno sexto. Ex Eman Roderiq. in Bullario Const. 19 eiusdem Pontificis.

4 Ex lege verò ordinaria, Papa statuta Regularium confirmans, non prætendit eos à stricta obseruantia, vel sub strictiori disciplina degentes à suis institutis amouere; non enim vero simile est Papam voluisse confirmare contraria Iuri, & Concilio Tridentino asserenti, non esse suæ intentionis, Regulares sub arctiori regula, vel statutis viuẽtes ab eorum instituto, & obseruantia amouere, *sess. 25. de regul. cap. 22.*

DISPVTATIO XIV.

De subiectione, Visitatione, & Correctione Monialium.

Quæsitum IV. An potestas Prælatorum Episcopis inferiorum in Moniales, sit ordinaria, vel delegata.
Quæsitum V. An Capitulum sede vacante possit visitare Moniales, quæ ab Episcopo authoritate Apostolica visitantur.
Quæsitum VI. Moniales, in quibus interrogandæ sint ab earum Visitatoribus.
Quæsitum VII. De inquisitione delictorum Monialium in Visitatione ab Episcopo, siue ab alio Superiore adhibenda.
Quæsitum VIII. De Pœnis contra impedientes Visitatores Monialium.

QVÆSITVM I.

Moniales quibus subijciantur.

SVMMARIVM.

1 *Moniales S. Bened. & Cõgregationis Cassinensis Visitatoribus, & Abbatibus eiusdem Congregationi sunt subiectæ.*
2 *Moniales Cõgregationis Cisterciensis per Abbates eiusdem Congregationis regũtur, visitantur, & illis subijciunt.*
3 *Moniales Cõgregationis Fulliensis reformatæ Generali, & Abbatibus eiusdem Congregationis subsunt.*
4 *Moniales S. Claræ Ordini fratrum Minorum subiectæ, à Ministro Generali eiusdem Ordinis visitantur, corriguntur, & gubernantur.*
5 *Moniales tertij Ordinis S. Francisci, Generali, & Prouincialibus eiusdem Ordinis, debent subiacere.*
6 *Ministri Ordinis S. Francisci habent authoritatem Apostolicam specialiter cõcessã in vniuersas Moniales S. Claræ.*
7 *Protector Ordinis Minorum, licèt sit præcipuus Prælatus dicti Ordinis; tamen gubernationẽ Monialiũ Generali, & Prouincialibus eiusdẽ Ordinis cõmisit.*
8 *Moniales Congregationis Vallis Vmbrosæ Præsidenti Generali eiusdem Cõgregationis subduntur, tàm in gubernio spirituali, quàm temporali; nec non Visitatoribus eiusdem Congregationis.*
9 *Moniales, quæ Regularibus, siue Prælatis particularibus, aut Sedi Apostolicæ immediatè non subijciuntur, Ordinariorum iurisdictioni suppositæ sunt.*

1 MOniales S. Benedicti Congregationis Cassinen. Prælatis eiusdem Congregationis, nempe Visitatoribus, & Abbatibus, subiectas esse, constat *ex Bulla Gregorij XIII.* quæ incipit *Ex nostri Pastoralis officij* sub anno 1574. die 16 Aprilis *in tom. 2. Bullar. Laer. Cherubini const. 15. eiusdem Pontif.*

2 Moniales etiam Cisterciensis Congregationis per Abbates eiusdem Congregationis regũtur & visitantur, a proinde supradictæ Moniales illis subijciuntur, *ex Bulla Pij V.* quę incipit *in eminenti dignitatis* sub anno 1563. Kalend. Octob. *in eodem Bullario const. 70. eiusdem.*

3 Moniales similiter Cistercienses Congregationis Fullien. reformatæ, Prælatis eiusdem Congregationis, nempè Generali, & Abbatibus, subiunt; *ex Bulla Pauli V.* quę incipit, *Quæ Regulares* anno 1606. die 10. Octob. *in d. Bullario tom. 3. Const. 29. eiusdem.*

4 Moniales S. Claræ Ordini fratrum Minorum subiectæ, à Ministro Generali eiusdem Ordinis visitantur, corriguntur, & gubernantur, *ex Const. Eugenij IV.* quę incipit *Ad statũ singulorum* anno 1431. quarto idus Maij, & habetur apud Ioann. Baptist. Confectium *in Collect. Priuil. const. 1. eiusdem Pontif.* Eandem authoritatem Vicario Generali, Prouincialibus, eorumq. Vicarijs super eisdem Monialibus concedit in Bulla, quæ incipit *O, rdinis tui præsertim* sub anno 1446. nonis Februarij *ex eodem Confect. loco cit. Const. 2.*

5 Moniales tertij Ordinis S. Francisci pleno iure Generali, & Prouincialibus eiusdem Ordinis debent subiacere, atquè ab eisdem visitari, & corrigi possunt, *ex Bulla Sixti IV.* quæ incipit, *Romani Pontificis*

tificis prouidentia. sub anno 1471. decimo octauo Kal. Ianuarij *ex eodem Confect. loc. cit. Constit. 11. eiusdem Pont. f.*

6 Ex quibus constat, Ministros Ordinis S. Francisci habere authoritatem Apostolicam specialiter concessã in vniuersas Moniales S. Claræ, siue sint primæ, siue secundæ Regulæ, & in Tertiarias religiosas eiusdem Ordinis, & quamuis ex Emanuel. Roder. *qq. regular. tom. 1. q. 17. ar. 8.* prima regula S. Claræ statuat, vt earum Protector esset præcipuus Prælatus earum, qui ex Ordine Minorum Visitatorẽ ad libitum instituat, & licèt Vrbanus IV. in regula ab ipso edita decernat, quod

7 Protector Ordinis Minorũ sit præcipuus Prælatus, qui Visitatorem pro Monialibus S. Claræ secundæ regulæ instituat; tamen ipsa experientia cogente, & pluribus rationibus ad id suadẽtibus, quidam Protector, regimen, & gubernationem Monialium, Generalibus, & Prouincialibus Minorum pleno iure commisit, sed quia talis commissio per obitum Concedentis expirabat, & expediebat, vt esset specialiter, & immediatè concessa à Summo Pontifice, ne conscientiæ Prælatorum, quibus ex regula ingressum Monasteriorum Monialium prohibetur, sine speciali licentia Sedis Apostolicæ coinquinarentur, commissionem acceptare noluerunt; vnde Innocent. IV. vt refert Lucas Vualdingus *tom. 1. Annal. min. in fine in registro Pont. const. 35. eiusdem Innoc. IV.* primò gubernationem Monialium Generalibus, & Prouincialibus Ministris concessit, vt constat ex confirmatione Innocentij VIII. qui declarauit, quod Prælati Ordinis Minorum per se, vel suos fratres, quos ad hoc idoneos viderint, visitationis officium eis impendant, corrigendo, & reformando in Monialibus sibi commissis, tam in capite, quàm in membris, quæ correctione, & reformatione nouerint indigere: instituendo, & destituendo, mutãdo, & ordinando, prout secundum Deum viderint expedire.

Post Innocentium verò alij Summi Pontifices, & præcipuè Eugen. IV. *in Extrauag.* quæ incipit *Ad ea*, & in altera extrauaganti d. Ordinis decreuit, vt Moniales S. Claræ quocunque nomine appellẽtur, & Tertiariæ S. Francisci in regulari obseruantia viuere volentes, per Vicarios Generales, & Prouinciales eiusdẽ obseruantiæ gubernarentur; & restatur ipse certo experimento illi constasse saluberrimam gubernationem sub eorum cura Moniales habuisse.

Sed quoniam poterat dubitari quanta esset prædictorum fratrum authoritas in Moniales, ideo Iulius II. *in extrauaganti*, quæ incipit *Ex reuelatione* statuit, quod Ministri Prouinciales in vniuersas Moniales sibi subditas, eandem authoritatẽ habeant, quam Protectori concesserat Vrbanus Quartus in regula ab ipso composita, & edita; sed hæc potestas restricta fuit per Martinum V.

8 Moniales Congregationis Vallis Vmbrosæ Præsidenti Generali, illiusque gubernio tam spirituali, quã temporali subduntur ex multis summorum Pontificum Cõstitutionibus, & ex antiquissima, & inueterata cõsuetudine, nec nõ Visitatoribus.

9 Aliæ verò Moniales, quæ Regularibus non subijciuntur, siue Prælatis particularibus, aut Sedi Apostolicæ immediatè, Ordinariorum iurisdictioni suppositæ sunt, nisi per speciale indultum Sedis Apostolicæ eximantur, iuxta tradita in Concilio Arelatensi V. sub anno 554. ex Iacobo Sirmõdo *tom. 1. Conc. antiq. Galliæ Can. 5.* sub his verbis.

Vt Episcopi de Puellarum Monasterijs, quæ in sua Ciuitate constituta sint curam gerant; nec Abbatissæ eius Monasterij aliquid liceat contra Regulam facere.

QVÆSITVM II.

Vtrum Regularis possit deputari administrator, in temporalibus Monasteriorum Monialium.

SVMMARIVM.

1 *Generales, & Prouinciales Religionũ deputare possunt suos Regulares pro admini-*

ministrationi rerum temporalium, in Monasterijs Monialium sibi ipsis subiectarum.

2 *Administratores bonorum temporalium Monialium, tàm Regulares, quàm sæculares possunt corrigi ab Episcopo, si circa dictam administrationem deliquerint, quoties opus fuerit.*

3 *Administratores bonorum temporalium Monialium, quibus rationem singulis annis dictorum bonorum reddere debeant.*

4 *Episcopus rationabili de causa potest Superiores Monialium, etiam Regulares admonere, vt huiusmodi administratores amoueant, & quid, si Superiores negligant.*

5 *Fratres minores, in spiritualibus tantùm, non in temporalibus deputari possunt pro gubernio Monialium.*

1 EX dictis satis compertum est, Generales, & Prouinciales Religionum, propter facultatem illis à Sede Apostolica attributam erga Moniales eorumdem curæ creditas, deputare posse regulares sibi subditos pro administratione rerum temporalium in Monasterijs Monialium, vt de facto, & ab immemorabili multæ Congregationes consueuerunt. Qui administratores nouissimè ex Constit. Gregorij XV. de exemptorum Priuilegijs, *vt infra disputatione* 17. tueri non possunt,
2 quominùs si deliquerint circa dictorum bonorum administrationem, ab Episcopo loci, tanquam Sedis Apostolicæ delegato, quoties, & quando opus fuerit puniri, & corrigi valeant.
3 Similiter statuit, quod siue seculares extiterint, siue regulares, quomodolibet exempti, Episcopo loci, adhibitis etiam Superioribus regularibus singulis annis rationes administrationis, gratis tamen exigendas, reddere teneantur, ad idquè iuris remedijs cogi, & compelli queant;
4 Et subiungit, quod liceat Episcopo ex rationabili causa superiores regulares admonere, vt eiusmodi administratores amoueant, iisquè Superioribus id facere detrectantibus, aut negligentibus, habeat Episcopus facultatem illos amouendi, quoties, & quando opus esse iudicauerit. Vnde meritò in Concilio Aquileiensi primo §. *de Monialibus* sancitũ fuit, vt Episcopi quærãt quot sint redditus Monasteriorũ, vel quę eleemosynarũ quantitas, & in sibi subiectis ordinaria, in alijs Apostolica authoritate sibi Pontificia Constitutione attributa, adhibitis Superioribus regularibus præstituant numerum Monialium, quæ in Monasterio ali possint, si plures sint, quàm ali commodè possint decedentibus aliquibus non sufficiatur alia, nisi redigatur numerus eo, vt adæquatis facultatibus possit sustentari; quod districtè præcipimus obseruandum, ne præmat egestas, & rei necessariæ inopia pereant omnia: Interim verò curetur, vt ipsis Monialibus, vel ipsarum industria, vel publicis, & priuatis eleemosynis subueniatur, dispositis etiam per Ecclesias capsulis, in quas charitatis subsidia conferantur.

Quia vero Monasteria, quæ opibus olim affluebant, actorum seu procuratorũ negligentia, siuè potẽtiorum vsurpatione collabi, ita solent, vt egere incipiant, & ad pastoralem pertinet sollicitudinem, quæ cadere cęperunt authoritate, & subsidio fulcire, ne corruant, omnes, & singulos Episcopos hortamur in Domino, & serio monemus, vt omni studio curẽt, quod Monasteriorum terrę, redditus, census, & iura recuperentur, agant apud locorũ Magistratus, Procuratores dicto excitent Monialium protectores, seu Conseruatores incedant, omnia conenrur, ne coram Deo negligentię arguantur, & socordię apud homines, quod si idem fit numerus re imminuta, quę integra fuit, nec restitutionis spes ostendatur, cogitent Episcopi de numero paulatim minuendo, per obitũ Moniali ũ, facto Abbatissis, seu Priorissis graui pręcepto, ne de receptione alicuius ad monachatum, aut tractent, aut deliberent se inconsulto; nisi enim præsenti remedio occurratur, erit magnoperè timendum, ne multorum annorum ęre alieno, quod necessitate contrahitur, vniuersus Monialium status opprimatur, quę

N con-

consultius minui ex parte aliqua, quàm totum extingui permittendum, qua ratione, si augeantur Monasteria legatis pijs, & nouis redditibus, æquum est seruatis quæ seruanda sunt reliquis numerum etiam Monialium augeri.

5 Verum Innocentius IV. statuit in Monasterijs Monialiũ, in quibus fratres Minores deputati fuerint pro earũ seruitio, in spiritualibus dũtaxat deseruiant. Tũ quia illis per Regulam S. Francisci, & declarationes Summorum Pontificum prohibetur, non solum ingressus, sed etiam accessus ad Monasteria Monialium; Tum quia rerum temporalium administratio sæpe sepius sine pecuniarum contractatione minimè confici potest, quod à fratribus minoribus est alienum; Tum deniq. quia Administrator temporalis necessariò debet locare possessiones Monialium, vendere triticum, & alia, quæ ex dictis possessionibus colliguntur, quæ omnia nemo ignorat, ipsorum fratrum statui, & professioni à tẽporalibus abstractæ, contraire.

Quibus etiam accedit decretum Illustrissimi tunc temporis Domini dicti Ordinis Protectoris confirmatum à Clemẽte Octauo, quoad Procuratores Monasteriorũ Monialium in Lusitania existentiũ, sub hoc tenore.

CLEMENS PAPA VIII. ad futuram rei memoriam.

Romanum Pontificem decet ea, quæ per Regularium Superiores salubritèr ordinata sunt, libenter approbare, & si ipsorum ratio expostulat, Apostolicæ suæ cõfirmationis munimine roborare: pro vt in Domino conspicitur salubritèr expedire; Cũ igitur à dilecto filio nostro Cardinale Matthaio nuncupato vniuersi Ordinis S. Francisci de obseruantia Protectore, Correctore, & Gubernatore emanarunt literæ subsequẽtis tenoris, videlicet. Hieronymus Tituli S. Pancratij Sãctæ Romanæ Ecclesiæ Præsbiter Cardinalis Matthaius nuncupatus, totius Ordinis fratrum Minorum S. Francisci de obseruantia Protector, Corrector, & Gubernator vniuersis, & singulis literas nostras patentes inspecturis, lecturis, paritèr, & audituris notum facimus, qualitèr ad nostras aures nuper peruenit nonnullorũ Monasteriorum Monialium de obseruantia Regnorum Portugalliæ Procuratorias, siue factorias, sic commissas esse aliquibus ex fratribus dictæ obseruantiæ; vt ipsi vniuersam curam, solicitudinem, & administrationem pecuniarum, bonorum, redditutuum, & litium eorundem Monasteriorũ; & per se ipsos gerant, non sine personarum sæcularium scandalo, ac suæ regulæ, religionis, ac professionis detrimento. Nos igitur, qui ex iniuncti nobis officij ratione ijs omnibus, quæ contra obseruationem regulæ B.P. Francisci, ac Religionis; & professionis eorundem fratrum obligationem esse noscuntur, obuiare tenemur, præsentium nostrarũ litararum tenore decreuimus statuimusq. & ordinamus ac in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis, priuationisq. officiorum, & dignitatum, inhabilitatisq. ad illa, & alia imposterum obtinenda incurrendis pœnis, mandamus modernis, & pro tempore existentibus dicti Ordinis de obseruantia Ministris, Prouincialibus, Cõmissarijs, Visitatoribus, Diffinitoribus, Guardianis, seu quibuscunque alijs Prælatis, & Officialibus, ad quos id nunc spectat, aut pro tempore spectabit, vt omnes, & quoscumque dicti ordinis fratres, qui in dictis Monasterijs Monialium prædictas procuratorias seu factorias exercent, infra trium dierum spacium à præsentatione præsentiũ nostrarum literarum computandum, à dictis prouratorijs, siue factorijs omninò cum effectu amoueantur, & ad Monasteria fratrum redire, & eorum Prælatis obedire faciant, & procurent, factoriasque, & procuratorias prædictas personis sæcularibus bona conscientia, sicut antea fiebat, à Monialibus committi curabunt; in quorum fidem has nostras patentes literas manu propria subscripsimus, iussitu musque sigillo, quo in talibus vtimur, muniri, & à secretario nostro firmari. Datum Romæ, in Palatio nostra solita Residẽtia sub die vltima Februarij anno Iubilei millesimo sexcentesimo.

Nos attẽdentes literas prædictas, & earum obseruationem ad maiorem religionis perfectionem conducere maxime auctoritate

tate Apostolica tenore præsentium eas perpetuo confirmamus, & approbamus, illisq. perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, omnesque, & singulos, tàm iuris, quàm facti aliosque, & substantiales defectus, si qui in illis interuenerint, supplemus easque validas, & efficaces fore, & esse perpetuamque roboris firmitatem obtinere, ac ab omnibus, & singulis Ordinis S. Frãcisci de obseruantia Regnorum Portugalliæ Prælatis, & Superioribus nunc & pro tempore existentibus sub pœnis in præmissis literis contentis inuiolabiliter obseruari debere decernimus; non obstantibus quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac ipsius ordinis de obseruantia, & iuramento cõfirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis, & innouatis, cæterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ, &c.

QVÆSITVM III.
Quorum sit Monialium Visitatio, & Correctio.

SVMMARIVM.

1 *Prælati omnes tenentur visitare suos subditos statutis temporibus.*
2 *Monasteria Monialium, à quibus visitare debeant singulis annis.*
3 *Monasteria Monialium Regularibus subiecta sub eorum cura, & custodia sunt relinquenda.*
4 *Prælatorum, quorum est Moniales visitare, eorundem est etiam illas corrigere, & punire, si deliquerint.*
5 *Prælati omittentes subditos ex negligentia, vel timore corrigere, peccant mortaliter, etiam aliquãdo in peccatis venialibus, quatenus in illis introducuntur consuetudines contrariæ Religioni.*

1 SVppono teneri Prælatos Ecclesiasticos, tàm sæculares, quàm Regulares statutis temporibus visitare Prouinciam, Diœcesim, aut Conuentum, & Religionem, ad explorandum subditorum mores, vt iubetur *in cap. 1. de offic. ordin. & c. cum ol m de accusatione, & cap. Romana de cens.* & hoc certum est de Visitatoribus in vniuersum.

2 Quo vero ad Moniales omnes; Certum est ex Clement. 2. *Attendentes de stat. Monac.* Monasteria Monialium, quæ Papæ immediatè subijciuntur, ab Ordinarijs locorum Apostolica authoritate, non exempta autem ab iisdem Ordinarijs, sed authoritate propria; exempta vero, per Prælatos, quibus subsunt singulis annis visitari debere; quod etiam docent Lapus, Abbas, Anchetan. Zabarell. Paulus de Eleaz. Bonifac. de Vitalin. *in d. Clement.* & Viuianus *in ration. lib. 3 pag. 349.* Petrus Aragona *in compend. pag. 500.* & Barb. *in Collect. in d. Clement.*

Postmodum in Concilio Tridentino *sess. 25. de regular. cap. 9.* idipsum renouatum est, ibi enim disponitur, quod *Monasteria sanct monialium sanctæ Sedi Apostolicæ immediatè subiecta, etiam sub nomine Capitulorum S. Petri, vel S. Ioannis, vel aliàs quomodocunquè nuncupentur, ab Episcopis tamquã dictæ Sedis delegatis gubernentur, non obstantibus quibuscunq.* Quod decretum declarauit Sacra Congregatio esse intelligendum, quoad gubernium spirituale, non temporale; ex Armendar. *in addit. ad recopil. leg. Nauar. lib. 2. tit. 18. leg. 7. de regul. num. 93.*

3 *Monasteria vero, quæ à deputatis in Capitulis Generalibus, vel ab alijs regularibus reguntur, sub eorũ cura, & custodia relinquantur;* vt sanciuit Concilium Tridentinum *loco cit.* & *cap. 1. eiusdem sess.* vbi *præcipit, vt omnes Regulares, tam viri, quam mulieres ad regulã quã professi sunt præscriptam vitam instituant, & componant, atquè in primis, quæ ad suæ professionis perfectionem, vt Obediẽtiæ, Paupertatis, & Castitatis, ac si qua alia sunt alicuius regulæ, & ordinis peculiaria vota, & præcepta, ad eorum respectiuè essentiã, nec nõ ad communẽ vitam, victum, & vestitum conseruanda pertinentia, fideliter obseruent, omnisquè cura, & diligentia à Superioribus adhibeatur, tam in Capitulis Generalibus, & Prouincialibus, quàm in eorum*

eorum Visitationibus, quæ suis temporibus facere non prætermittant, vt ab illis non recedatur, cum compertum sit, ab eis non posse, ea quæ ad substantiam regularis vitæ pertinent, relaxari.

4 Ad eosdem Prælatos, ad quos spectat Monialium visitatio, pertinet earundem correptio, & punitio, si deliquerint, tenentur etenim Prælati subditos ita corrigere, & punire, vt sanguis eorum de manibus Prælatorum requiratur; ex cap. *irrefragab li de offic. ordin.* sunt enim veri Pastores, & Ecclesiarum rectores. Imo
5 Prælati omittentes corrigere subditos ex negligentia, vel timore, facilè peccant mortaliter, cum teneantur illos in via perfectionis instruere. Ita Eman. Sà *in summa verbo correctio nu. 2.*

Addunt etiam aliqui Doctores, Prælatos mortaliter peccare, si omittant corrigere subditos in aliquibus peccatis venialibus illis nimirum, quibus introducuntur consuetudines contrariæ religioni, quia hoc cedit in magnum detrimentum religionis ipsius; ex Thom. de Iesu *in visit. regul. tract. 1. cap. 6.* Bannes 2. 2. *q. 33. art. 2. dub. 2.* Lezana *tom. 1 sum. cap. 18 nu. 15.*

QVÆSITVM IV.

An potestas Prælatorum Episcopis inferiorum in Moniales sit ordinaria, vel delegata.

SVMMARIVM.

1 *Iurisdictio manans ex concessione perpetua à Summo Pontifice facta, vel alio supremo Principe, est ordinaria.*
2 *Iurisdictio Prælatorum Regularium in Moniales sibi subiectas, est ordinaria.*
3 *Priuilegia auctoritatem ordinariam conferunt, si sint perpetua.*
4 *Generales, & Prouinciales cõstituere possũt Ministros pro Monialibus visitãdis, licèt id eis non esset specialitèr concessũ.*

1 IVrisdictio manans ex concessione perpetua facta à Summo Pontifice, vel ab aliquo Principe, siue Communitate non recognoscente superiorem, est ordinaria, iuxta tradita per Gloss. & ibi Bart. *in leg. pluribus ff. de Procurator.* & gloss. *in cap. finali de officio ordin.* & Panormitan. *in cap. Quoniam de officio delegati § cæterũ num.* .. & Syluest. *verb. Indulgentia n. 7.*
2 At Iurisdictio Prælatorum Regularium in Moniales sibi subiectas ex concessione perpetua facta, à Summo Pontifice emanat, vt clarum est, ergo talis iurisdictio cẽsetur ordinaria, non delegata: ita etiam docent Eman. Roder. *loc. cit. ar. 10. & 11.* & Mirand. *de fac. Monialibus cit. quæst. 5. artic. 2.*
3 Nec obstat, quod Iurisdictio sit ex priuilegio, & commissione, quia vt docet Eman. Roder. *loc. cit. ar. 10.* priuilegia proinde authoritatem ordinariam conferunt, quia perpetua; vnde iure optimo possunt Prouinciales cõstituere Commis-
4 sarios pro Monialibus visitandis, licèt eis id non esset specialiter concessum, quia ex vi suæ concessionis ordinariæ eosdem creare possunt, & à fortiori idem poterũt Generales Ordinum, ex Emanuel Roder. *loc. cit.*

QVÆSITVM V.

An Capitulum sede vacante possit visitare Moniales, quæ ab Episcopo authoritate Apostolica visitantur.

SVMMARIVM.

1 *Iurisdictio delegata, quando trãseat in Capitulum Sede vacante.*
2 *Iurisdictio delegata commissa est in perpetuum muneri Episcopali.*
3 *Monasteria Monialium Sedi Apostolicæ subiecta, non est credibile destitui Visitatione spirituali toto tempore Sedis Episcopalis vacantis.*

MOlina *de iust. tom. 6. tract. 5. disp. 11. num. 8. & 9.* distinguit inter casum, in quo aliquid Iurisdictionis in perpetuum committitur Episcopali muneri, ex delegatione Sedis Apostolicæ (vt ex officio deinceps competat Episcopis) & inter

ter casum, in quo, id Episcopo, & sub nomine dignitatis, & etiam eius successori à
1 Summo Pontifice delegato, ad aliquam tantum peculiarem causam; *ex cap. Quoniam Abbas; de offic. deleg.* in hoc secundo casu iurisdictio delegata non transit in Capitulum sede vacante; in primo verò, Capitulum in dubio succedere debet in iurisdictione Episcopali delegata, nisi aliud aliunde legitimè colligatur ex mente delegantis, quia supposita perpetuitate huius delegationis, per quam id, de quo actũ fuerit, annectitur in perpetuum muneri Episcopali, non quidem principaliter in bonum Episcopi, nec tanquam eius priuilegium, sed in bonum eorum, in quos exercetur iurisdictio delegata. Cum ergo cõ-
2 stet Iurisdictionem delegatam commissã esse in perpetuum Episcopali muneri, ac proinde, quod in ea succedat Capitulum sede vacante; poterit in spiritualibus Moniales exemptas visitare, quia, vt aduertit idem Molin. *loc. cit.* credendum non est, Concilium Tridentinum *d. cap. 9.* & Clement. *Attendentes*, toto tempore sedis vacantis voluisse, Monasteria Monialium Summo Pontifici immediatè subiecta, visitatione destitui, & quolibet alio regimine spirituali priuari.

3 Contrarium tamen sentiunt Azor. *par. 2. instit. moral. lib. 3. cap. 37. quæsito 15.* & Nicol. Garzia *de Benefic. par. 5. cap. 7. nu. 45.* & alij Doctores apud Barbos. *de offic. & potest. Episc. par. 3. alleg. 73. nu. 8. & 9.*

QVÆSITVM VI.

Moniales, in quibus interrogandæ sint ab earum Visitatoribus.

SVMMARIVM.

1 *Moniales, in quibus interrogandæ sunt ex decreto* Concil. Trident. sess. 25. de Regular. cap. 9.

2 *Moniales (præter substantialia vota) in Regula, & eius obseruantijs sunt interrogandæ, & examinandæ.*

3 *Interrogationes omnes, quæ fieri solent Monialibus in visitatione.*

1 PRæter ea, quæ Concilium Tridentinum *loc. cit. cap. 9.* decernit circa substantialia Vota, & victum, & vestitum, debent Moniales interrogari, quot sint professæ, & si tempore præscripto fiat Professio, & An habitus professarum, & Nouitiarum sit distinctus.

2 Si regulam, quam professæ sunt, præter substantialia Vota, etiam ieiunia, silentia, carnis abstinentiam, aliasquè obseruantias continentem, obseruent: si vestes debitas gestent, si tempore debito celebrent officia, & an omnes conueniãt; an sit aliqua per simoniam recepta, an debitam clausuram obseruent, & tempore congruo portæ claudantur, An habeãt conuersationes, & præsertim laicorum suspectas, periculosas, aut scandalosas; qualiter Abbatissa, Vicaria, & aliæ Præfectæ Monasterij, & Officiales officium suum compleant; qualiter se gerat Confessarius tàm ordinarius, quàm extraordinarius.

3 De alijs pluribus interrogãdæ sunt earum statum regularem concernentibus, quę breuitèr ponuntur à Gauant. *in tract. de Visit.* & à Georg. Polacco *2. par. Vacat. Epidim. circa finem*. Examinetur ergo vnaquequè Monialis sub his verbis.

De Nomine.
De Cognomine.
De Patria.
De Professione.
De Aetate in Monasterio.
De Dote allata.
De Renunciatione.
De Clausura.
De Portis.
De Clauibus Monasterij.
De Parietibus.
De Rotis.
De Cratis ferreis duplicibus.
An apertæ existant in Aduentu; & Quadragesima.
De fenestrellis Communionis, & Confessionis.
De alijs fenestris Monasterij.
De Ecclesia interiori, & exteriori.
De Sacramentorum frequentia.
De Chori disciplina; & Silentio.
De Oratione mentali.

De officio diuino.
Choralis an verè sit Conuersa.
De statutis obseruandis.
De flagellis, & disciplinis.
De Capitulo Culparum.
De lectione ad Mensam.
De victu, & vestitu communi.
De largitione munerum.
De Annulorum gestatione, & chirotecarum.
De Obedientia.
De Paupertate.
De Castitate.
De Ieiunijs.
De Silentio.
De cella separata.
De exercitijs Monasterij communibus.
De officio, & munere cuiuslibet in particulari.
De Collocutorijs.
De auditricibus.
De comitibus in loquutorio.
De frequenti accessu laicorum sine licentia.
De epistolis receptis, & datis.
De electione Officialium.
De Prælata.
De Vicaria.
De discretis.
De Magistra Nouitiarum.
De Officialium moribus.
De Præfecta Sacristiæ.
De Ianitrice.
De Rotarijs.
De Oeconoma,
De Officialibus minoribus.
De Redditibus, & oneribus.
De satisfactionibus.
Examinentur rationes dati, & accepti, & expensarum.
De negotijs Monasterij.
De comis, canibus, & Auibus non alendis.
De speculis.
De Instrumentis musicalibus.

Quæ omnia sunt materia & præparatoria ad Inquisitionem generalem, & specialem in Visitationibus Monialium faciēdam; de quibus diffusè *Quæsito sequen.*

QVÆSITVM VII.

De Inquisitione delictorum Monialium in Visitatione ab Episcopo, siue ab alio Superiore adhibenda.

SVMMARIVM.

1 *Visitatores Monialium curare debent erga Moniales se tanquam Patres, non tanquam Iudices, procedere.*
2 *De delictis Monialium tribus modis possunt Episcopi, siue alij Prælati Iudices, & Visitatores inquirere.*
3 *Inquisitio prima generalis delictorum Monialium est moraliter necessaria pro Visitatione incboanda.*
4 *In Inquisitione generali non prærequiritur aliqua clamorosa insinuatio, vel infamia, aut accusatio delictorum.*
5 *Iuramenti petitio non requiritur in generali Inquisitione, & Visitatione.*
6 *Inquisitio generalis non est perfectum iudicium.*
7 *Crimina occulta in generali Inquisitione non sunt interroganda, neque patefacienda.*
8 *Visitatores in Inquisitione generali inquirere possunt de delictis Monialium eligendarum in Abbatissas.*
9 *Inquisitio secunda specialis delictorum Monialium quomodo, & quando sit facienda.*
10 *Inquisitio specialis delictorum est hodie valde in vsu.*
11 *In Inquisitione speciali debet tantùm interrogari de delicto speciali, nisi sit alteri coniunctū, & si præcesserit suspicio.*
12 *Inquisitio tertia delictorum particularis, quomodo sit facienda.*
13 *Delictum quando est Iudici notorium non potest prætermitti à Iudice, quin contra delinquentem iuridicè procedat.*
14 *Inquisitio specialis fieri nō debet, nisi præcedat infamia proportionata delicto, siue clamorosa insinuatio, vel indicia manifesta, aut semiplena probatio.*
15 *Iudex non potest via inquisitionis specialis pro-*

lis procedere, nisi adsit accusator formalis, vel virtualis.

16 *Christus Iudam non abiecit, quia non erat accusatus.*

17 *Iudicium ex tribus personis constat, nempe, Accusatore, Reo, & Iudice.*

18 *Delictorum denunciatio apud Prælatum, vel Iudicem tribus modis fieri potest.*

19 *Prælatus paternè monitus non potest reũ punire, sed debet monere, & minis terrere, vt cautiùs viuat.*

20 *Reus in paterna monitione iussus sub excommunicationis sententia fateri delictum, non tenetur.*

21 *Reipublicæ conuenit, ne delicta maneant impunita.*

22 *Accusatio iuridica, quas solemnitates requirat.*

23 *Pœna talionis est eadem, qua puniendus esset accusatus.*

24 *Pœna talionis tanquam seuera in plerisq. locis est abrogata.*

25 *Correctio fraterna semper præmittenda est, si spes emendæ habeatur, & delictum non sit publicum.*

26 *Correctioni fraternæ omnes tenemur sub peccato mortali iure naturali diuino.*

27 *Moniales, si per correctionem fraternã spẽ nullam habeant emendationis sororis delinquentis, tenentur illam paternè Prælato denunciare.*

28 *Proximi salutem tenemur omnes procurare omni meliori modo, & via, salua ipsius fama.*

29 *Delictum denunciandũ est Iudici, quando, nec in correctione fraterna, vel paterna nihil profecerit Monialis, & si possit per testes idoncos delictũ probare.*

30 *Denunciare iuridice nemo tenetur, quod probare non potest.*

31 *Denunciare non tenetur quis delinquentem de peccatis occultis, quando nulla speratur peccantis correctio.*

32 *Correctionis fraternæ finis, est Charitas.*

33 *Delicta omnia, si in hoc sæculo punirentur, locum non haberent diuina Iudicia.*

34 *Monialis interrogata (etiam sub Iuramẽto) non tenetur manifestare, quam nouerit occultè deliquisse.*

35 *Iudex non habens plenam, vel semiplenã probationem de delicto, non potest iuridicè interrogare.*

36 *Superior deposito munere Visitationis, si præcipiat, vt sibi tanquam Patri denuncientur spectantia ad bonum Monasterij, debet Monialis ei obedire.*

37 *Delicta in damnum Communitatis, vel Monasterij reuelanda sunt Prælato, licèt non præcesserit infamia, nec adsint testes.*

38 *Delicta publica sine vlla monitione deferenda sunt ad Prælatum Iudicem, licèt haberetur spes emendationis per correctionem fraternam.*

39 *Peccatum occultum, quod vergit in damnum publicũ, etiam si esset dubia spes emendationis, adhùc est denunciandum.*

40 *Iudex non debet firmare iudicium ad delationem cuiuscumquè Monialis, et à senioris, sicut nec ad libellos, vel epistolas sine authore.*

41 *Libelli sine nomine authoris nullam inducunt infamiam.*

42 *Inter Mulieres liuore Inuidiæ solent sæpe falsa denunciari.*

43 *Denunciatio non debet recipi à Superiore Iudice, nisi denuncians sit bona fama.*

44 *Superior audita accusatione alicuius criminis, quid agere debeat, & obseruare.*

45 *Superior, quãdo Canonicam purgationem Monialibus accusatis indicere possit, licèt parum sit in vsu.*

46 *Monialis, cui indicitur purgatio Canonica, debet coram Prælato suo iurare, se non comisisse delictum, de quo infamata censetur.*

47 *Testes compurgatores quando, & quomodo iurare debeant.*

48 *Monialis deficiens in indicta purgatione punitur tanquam conuicta.*

49 *Complex, si complicem accuset, debet cum iuramento deponere.*

50 *Complici complicem accusanti maior fides adhibenda est.*

51 *Subditi, an possint suum Prælatum delinquentem accusare.*

52 *Monialis accusata, si fuerit Abbatissa, vel Priorissa, maiore opus erit discussione, accusatione, & inuestigatione.*

53 *Mo-*

53 *Moniales parere debent Abbatissæ, etiam pendente eius accusatione in iudicio.*
54 *Testes interrogandi sunt iuridicè prævio Iuramento de iure communi, nisi consuetudo Religionis aliud exposcat.*
55 *Testis non iuratus non facit probationem.*
56 *Processus non substantiatur sine iuramēto.*
57 *Testes iuridicè interrogati tenentur sub mortali veritatem fateri, maximè, si delictum vergat in publicam perniciē, vel damnum tertij, quod absq. illius testimonio vitari non potest.*
58 *Testis non potest de iure testimonium ferre de auditis in Confessione.*
59 *Confessionis vinculum maius est quolibet hominis præcepto.*
60 *Testis non potest de delicto sibi sub secreto detecto testificari; dummodo non sit in damnum Reipublicæ.*
61 *Secretum seruare est de iure naturæ.*
62 *Testis nō tenetur suo notabili damno spirituali, vel temporali testimonium ferre.*
63 *Testis deponere non tenetur, quæ ex auditu cognouit.*
64 *Mulieres de iure à testimonio exclusæ, aliquando permittuntur testes esse.*
65 *Moniales admittuntur in testes contra alias Moniales.*
66 *Fœminarum duarum testimonio quis cōdemnari non potest, secus verò de Monialium testimonio.*
67 *Delictū, tunc censetur plenè probatū, si per duos testes oculares, & cōtestes, ac omni exceptione maiores, testificatum est.*
68 *Testes oculares quales sint.*
69 *Contestes quinam dicantur.*
70 *Testes omni exceptione maiores sunt, quibus nulla exceptio opponi potest.*
71 *Testes singulares quinam sint, & quam probationem faciant.*
72 *Testes singulares sufficiunt ad excludendā Monialē à dignitate Abbatissatus.*
73 *Iudex, testibus examinatis, & peractis probationibus, si certò cognouerit ream Monialem non commisisse delictum, debet illam tanquam innocentem absoluere, secùs si delictum probatum fuerit.*
74 *Sententia Iudicis cōtra Monialem ream, quomodo sit ferēda, & pœna desigñāda.*
75 *Sententiam præcedere debet examinatio legitima probationum.*
76 *Testium qualitates, & reæ Monialis defensiones, excusationes, & exceptiones, sunt à Iudice inspiciendæ.*
77 *Prælati Regulares non tenentur in causis suorum subditorum procedere cum apicibus, & rimulis Iuris; sed tantum essentialia iuris obseruare.*

1 NOtandum, quod Visitatores Monialium, curare quàm maximè debēt, se erga Moniales, tanquam Patres, non tanquam Iudices procedere, vt omnia paterna charitate fiant, & benignè, ac charitatiuè eas corrigant, & quoad fieri potest, nihil de supplicijs cogitent, sollicitè curando, ipsarum vulneribus mederi, & vitia omnia ab illis radicitùs suauitèr euelli, quod habetur *in cap. licèt plerumquè dist. 5.* & est D. Gregor. *epist. ad Episcopos per Galliam, & Germaniam constitutos* in hęc verba *Licèt plerumquè accidant in Sacerdotibus*, (dicamus nos in Monialibus) *quæ sunt reprehendenda, plus tamen erga corrigendas agat beneuolentia, quàm seueritas, plus cohortatio, quàm comminatio, plus charitas, quàm potestas, cum nemo nostrum sine peccato viuat*; quæ verba ad literam apposita fuerunt in Concilio Tridentino *sess. 13. cap. 1. de reformat.* Hinc S. Benedictus in sua Regula *in cap. 3.* scripsit; Meminisse debent superiores, quo nomine sint insigniti, Patres videlicèt, atquè idcircò curent rē ipsam egregiè præstare.
2 Episcopus tamen, vel alius Superior, Visitator, & Iudex tribus modis de delictis Monialium inquirere potest. Primò
3 Inquisitione generali, tàm ex parte Monialium, quàm ex parte delictorum, vt quando Visitans interrogat, An inter Moniales sint aliqua crimina, & an obseruentur Leges, & Statuta Monasterij, vel cōstat Monialem aliquam commisisse crimē notabile intra tria vota essentialia, & cōtra præcepta diuina, & Ecclesiastica, &c. Qui modus Inquisitionis est iustus, cum nullam denotet infamiam, nec Monialibus iniuriā ferat, & est necessarius moralitèr ad Visitationem inchoandam, tamquā præam-

præambolum quoddam ad generalem Monasterij gubernationem, vt docet Sotus *in par. 2. in relect. de rat. teg. secr. mib. 2. quaest. 7. concl. 3. dub. 1.*

4 Vnde pro hac Inquisitione generali facienda non requiritur, quod præcedat aliqua clamorosa insinuatio de aliquo crimine, aut accusatio, nam in huiusmodi Inquisitione Prælatus, & Visitator procedit ex officio ob bonum commune Monasterij, & non ad petitionem partis; ex Alderete *de relig. discip. lib. 1. cap. 7. num. 3.* Thoma de Iesu *tract. 2. de V fit. regul. cap. 1.* Lezana *tom. 1. sum. cap. 27. num. 2.*

5 Præterea non requiritur petitio Iuramenti à Religiosis saltem de iure communi, quicquid sit de statutis particularibus

6 Religionum ratio est, quia hæc generalis Inquisitio non est perfectum Iudicium, sed præparatoria ad Inquisitionem specialem; quæ Iudicium est. Lezana *loc. cit.* & Graff. *2. par. dec. l. lib. 3. cap. 28. num. 5.* Alderete *loc. cit. num. 4.*

7 Similiter in Inquisitione generali crimina occulta interroganda, aut patefaciẽda non sunt, nisi de illis præcedat aliqua infamia, aut suspicio probabilis; ita vt nec delinquẽs teneatur declarare suum peccatum, quod commisit, quamuis publicum, quia non iuridicè interrogatur; sicut nec de aliquo crimine in particulari.

8 Possunt tamen in hac Inquisitione generali Visitatores inquirere de meritis, aut de demeritis Monialiũ, quæ possunt eligi in Abbatissas, & Priorissas, quamuis de eis nulla præcesserit infamia. Coriolan. *de casib. reseru. par. 2. casu 5. de inquisit. partic. num. 19.*

9 Secundo modo, quando ex Visitatione, seu Inquisitione generali constat de delicto commisso, fit Inquisitio per interrogationem specialem ex parte delicti, & generalem ex parte personarum, vt si delictum sit notorium, & malefactor occultus, nec vlla infamia laboret, Prælatus, & Iudex non debet facere inquisitionem de singulari aliqua persona, quia cum nulla de illa præcedat infamia, iniquè infamaretur, sed inquisitio in cõmuni solummodò agenda est; Ita Thom. de Iesu *loc. cit. tract. 2. cap. 5. num. 6.* ratio desumitur ex communi vsu Reipublicæ Christianæ, & Prælatorum, ac Iudicum timoratæ conscientiæ, qui ob bonum publicum ita procedũt; vnde per hanc Inquisitionem Visitator, & Iudex debet interrogare, An v.g. sciatur, Monialem aliquam Proprietariam esse, vel contra honestatem, vel clausuram perpetrasse delictum; & hæc conuenit cum præcedenti, fit enim absquè

10 alicuius personæ infamia; imo hodiè huiusmodi modus inquirẽdi est valdè in vsu; benè tamen aduertunt Doctores, vt re-

11 fert Polac. *par. 2. V acat. epidim. in fine*, in hac Inquisitione non debere Visitatores vsurpare, nisi speciale delictum, de quo interrogatur, si præcesserit suspicio, quãuis nulla habeatur notitia de Moniali delinquẽte, & nisi delictum, de quo inquiritur, sit taliter alteri coniunctum, vt perfectè sine eo cognosci non possit. Coriolan. *loc. cit. num. 19.*

12 Tertiò potest fieri Inquisitio in particulari, tàm ex parte Monialis delinquentis, quàm ex parte delicti, v. g. An soror N. clausuram violauerit, vel cõmiserit tale, & tale delictũ, & tunc contra delinquẽtem debet fieri specialis inquisitio, & iuramento præuio testes interrogandi; cũ

13 enim delictum sit Iudici notorium, non potest prætermittere, quin iuridicè contra delinquentem Monialem sic infamatam, procedat, ex Nauarr. *de iudic. num. 87.* Alderete, *loc. cit. cap. 7. num. 6.* & hoc valet etiam in casu, quo iniustè tale delictum sit Episcopo, siue alio Prælato patefactũ, quia eo ipso, quod crimen deductum est in notitiam Iudicis siuè benè, siue malè, tenetur Iudex contra illud procedere, Less. *2. de iust. capit. 29. dub. 15. numer. 125.* Thom. à Iesu *loc. cit. tract. 2. cap. 4. num. 7.*

14 Non tamen debet Inquisitio specialis fieri, nisi præcedat infamia proportionata delicto, & sufficiens, siue clamorosa insinuatio, vel indicia manifesta, quæ vehementem afferant suspicionem, aut semiplena probatio, cum sine aliquo istorum, delicta reputentur occulta iudicio humano. Ita S. Thom. *2. 2. q. 69. ar. 2. & 3.*

& ha-

& habetur, *ex cap. qualiter, & quando, & cap. Inquisitionis de Accusat.*

15 Tum quia, vt docet S. Thom. *loco cit. quæst. 67. art. 3.* contra nullum potest Iudex via Inquisitionis (intellige specialis) procedere, quando nullus est accusator formalis, siue virtualis, & colligitur *ex cap. si quis potest item 23. q. 4.* vbi dicitur,

16 sicut nec Christus Iudam abiecit, quamuis enim furem eum esse sciret, quia tamen non erat accusatus, minimè eum abiecit.

17 Tum denique, Iudicium ex tribus personis constat, scilicet, accusatore, reo, & Iudice, cum ergo in hac Inquisitione speciali accusator non existat, nō potest fieri iudicium, ex Francisco Aret. *in pract. crim. cap. 14.*

18 Tribus etiam modis potest Monialis, vel quilibet subditus suum Prælatum de aliquo delicto admonere, vel denunciare. Primò paternè, vel maternè, admonendo Prælatum vel Prælatam inter se, & ipsum solum, ad emendationem fratris,

19 vel sororis, & tunc Prælatus, & Superior non potest reum punire, neque iuridicè interrogare, sed debet tantum monere, & minis terrere, vt cautiùs viuat; nam non potest iuridicè procedi contra reum sine legitima probatione, infamia, & in-

20 dicio, imò reus tunc sub excommunicationis sententia iussus confiteri delictum, non tenetur; ex Angl. *2. par. quæst. de correct. ar. 1. disp. 7. concl. 1.* Peirin. *tom. 1. de subd. quæst. 1. cap. 16. concl. 2.* Lezana *in sum. tom. 1. cap. 27. num. 3.*

Secundò iuridicè denunciando crimē Superiori tanquam Iudici competenti, & sic intendit subditus correctionem fratris, vel sororis, & etiam pœnam delicto de-

21 bitam propter bonum publicum Reipublicæ, cui cōuenit, ne delicta maneant impunita *cap. nouit de iud.* & ad exemplum aliorum, quo modo denuncians non se obligat ad probandum, sed tantum præparat viam Iudici, vt ipse inquirat, ideo sufficiit, quod proponat delictum, testes, indicia crimen probantia. Tertiò etiam iuridicè, sed accusando vindictam inten-

22 dit, quæ accusatio tres requirit solemnitates; prima est vt fiat in scriptis *ex cap. 2. quæst. 8. per totum, & l. cui. ff. de accusat.* D. Thom. *2. 2. quæst. 68.* Caietan. *ibidem* Secūda est, quod in libello accusatorio scribantur nomen accusatoris, accusati, & species delicti, & cum qua persona delictum est commissum, locus, tempus, vbi, & quando commissum est *cap. fin. 2. q. 8.* Ter-

23 tia olim accusator tenebatur probare, & stare ad pœnam talionis, quæ eadem est, qua puniendus esset accusatus, iuxta illud Exod. 21. *Oculum pro oculo, dentem pro dente, & cap. calumniator, & cap. qui non probauerit 2. q. 3.* sed quia pœna talionis admodùm seuera, & dura visa est, propte-

24 rea in plerisquè locis est abrogata. Ita cōmuniter Doctores, & præsertim Eman. Roder. *tom. 2. qq. regular. q. 6. art. 1.* Clauis reg. *lib. 12. cap. 14. num. 11.* Angles *par. 2. de correct. frater. ar. 2. concl. 1.* Bonaccin. *in decal. disp. 10. q. 3. punct. 1. prop. 3. &* Sot. *q. 5. ar. 4.*

25 Ante autē denunciationē semper præmittenda est correctio fraterna si sit spes emendæ, & oportunitas, dummodo pec-

26 catum non sit publicum, vt dicemus. Nā omnes tenemur de iure diuino naturali ad correctionem fraternam sub peccato mortali, ex S. Thom. *2. 2. q. 33. ar. 2.* Caietan. *ibidem* Eman. Roder. *loc. cit. q. 8. ar. 1.* Nauarr. *in sum. cap. 28. num. 12.* Syluest. *verb. correctio q. 1. num. 2.* Graff. *loc. cit. lib. 2. cap. 69. num. 2.* Peir. *tom. 1. de subdito q. 1. de obedient. cap. 16. concl. 3.* & Lezana *cap. 27. num. 2. cit.* & communiter Doctores hoc probātes ex Matth. 18. *si peccauerit in te frater tuus, &c.*

27 Ad hanc ergo primò, & principaliter tenentur Moniales, erga suas sorores, at quando nulla spes emendæ per correctionem iam factam, seu faciendam, habetur, denunciare paternè omnes tenentur cum emenda speretur, per paternam Prælati grauiorem, & seueriorem admonitionem; ex S. Thom. *loc. cit. ar. 8.* Syluest. *cit. num. 5.* Graff. *cit. num. 19.* Eman. Roder. *tom. 2. q. 6. art. 5.* Spathario *de modo corrigendi*

28 *regul. tract. 5. cap. 1. num. 9.* Ratio, quia omnes procurare tenemur ex præcepto diuino salutem spiritualem proximi omni melio-

meliori modo, & via salua ipsius famæ, & honore, sed admonere pium, & charitatiuum Prælatum, & Superiorem de proximi defectibus, vt corrigatur, est modus optimus ad salutem illius, ergo, &c.

29 Quòd si spes nulla habeatur, nec in correctione fraterna, nequè in paterna denunciatione, nihil profecerit, per testes idoneos si possit delictum probare, tenetur subditus, siue monialis peccantem iuridice denunciare Prælato, secus verò si testes idoneos non habeat, vel leues

30 ad probandum delictum, cum nemo teneatur denũciare iuridicè, quod probare non potest, *ex c. plerumq. 2. q. 7. & c. placuit. 6. q. 2.* Ita Nauar. *in man. cap. 17. nu. 134.* Angel. *verb. denunciatio n. 13.* Graff. *loc. cit. cap. 69. num. 15.* Regin. *in praxi c. 24. num. 50.* Eman Roder. *loc. cit. q. 6. art. 2.* Sayr. *in claui regia cit. lib. 12. cap. 10. num. 7.* Armilla *verb. inquisitio n. 8.*

31 In delictis verò secretis, quæ sunt contra peccantem solùm, vt ver. gr. Luxuria, Gula, Auaritia, &c. quãdo nulla speratur peccantis correctio, sed potiùs timetur in peccatis durior obstinatio, non te-

32 netur sciens denunciationem facere, quia esset contra finem fraternæ correctionis, qui est charitas; ex S. Thom. *loc. cit. art. c.* 6. & Eman. Roder *loc. cit. ar. 5.* vbi addit, tunc rogandum esse Deum, vt talem peccantem a via perditionis auertat, & ad viã veritatis reducat; quod intelligitur, si

33 delicta omnino occulta sint, & per denũciationem iudicialem probari nõ possint, si enim omnia delicta punirentur in hoc sæculo, locum non haberent diuina iudicia. ex Naldo *in summa verb. accusare num. 1.*

34 Ex quibus sequitur, non teneri Monialem interrogatam, etiam sub iuramento manifestare illam, quam nouerit deliquisse, dummodo adeo occulta sit, vt nulla præcesserit infamia, & ratio est, quia

35 tunc Iudex nõ potest iuridicè de Moniali illa interrogare, cum non habeat plenã, aut semiplenam probationem ac per consequens interrogata Monialis non tenetur manifestare sociam suam nondum diffamatam, etiam si sub iuramento interrogetur; Suarez *tom. 4. de relig. lib. 10. cap. 11. num. 7.*

36 Quod si Superior deposito munere Visitationis pręcipiat, vt sibi tanquam Patri, & in ordine tantùm ad emendationem secretam denuncientur, quæ ad bonum publicum Monasterij spectant, debet Monialis suo Prælato obedire.

37 Si autem delicta sint in damnum Monasterij vel Communitatis, licèt non præcesserit infamia, nec possint adduci testes, reuelanda sunt Prælato, absquè eo, quod præcedat correctio fraterna, vt secundũ prudentiam suam remedium adhibeat, cum his tamen cautelis, vt denuncientur ea, quæ ad vitandum malum necessaria videntur, salua quantum potest proximi fama. Ita Angles *2. par. quæst. de correct. diffic. 6.* Salon *2. 2. q. 68. ar. 1.* Peirin. *tom. 1. de subd. q. 1. cap. 16. concl. 2. versic. vbi notandum.*

38 Si delicta sint publica, statim sine vlla monitione deferri possunt ad Prælatum Iudicem, cum iam Rei fama sit læsa per peccatum publicum, in quo casu, si adhuc esset spes publicæ emendationis per correctionem fraternam, tamen subsistendũ

39 esset in accusatione, imò si peccatum esset occultum, & in damnum publicum vergat, nisi sit spes certa emendationis, etiam si esset dubia, adhuc esset denunciãdum, ratio est, quia concurrente dubio emendationis, & periculo damni publici, huic potius consulendum est, quàm famæ, & periculo delinquentis. Ita Naldus *in sum. verb. accusare. nu. 1.*

40 Aduertat tamẽ Episcopus, seu Superior ad nullius Monialis etiam senioris delationem iudicium firmare, nequaquam debere, cum Monialis in errorem adduci possit, neq. ad Epistolas, vel libellos sine authore, & nomine etiam si in illis notificẽtur testes, qui delictum possunt testifica-

41 re, quia huiusmodi literæ, aut libelli nullam inducunt infamiã, *ex cap. Inquisitionis extra de accusat.* & Less. *loc. cit. cap. 29. nu. 136.* Thom. de Iesu *loc. cit. cap. 3. num. 9.*

42 Aduertat etiam, nunquam inaudita rea Moniali aliquid certi in animo suo statuere,

re, quia sæpè inter Mulieres præsertim liuore inuidiæ, & odij, solent falsa denunciari, sed in delatione, & accusatione criminis debet Superior sibi persuadere, posse delatricem falli, seu visa, seu narrata deferat, & accusatione facta, tacitùs Superior consideret, quæ inter deferentem Monialem, & ream emulationis causa in-
43 tercurrāt; & denunciationem non accipiat, nisi denuncians fuerit bonæ famæ, ne detur locus conspirationi.

44 Audita accusatione alicuius criminis particularis, cum nomine personæ illud perpetrantis, munus prudentis Iudicis, & Superioris erit, accusatam ad se vocare, cui frigidè potius, quam calidè delata proponat, minuens etiam verbis delictum, humanamquè conditionem inculpans, vt inde ex ore proprio reæ Monialis accusationem proprij delicti eliciat; si verò rea neget, det operā Superior, vt ad primam narrati delicti deueniatur, antequam ad aliam inquisitionem iterum cum rea faciendam accedat; & obseruet, quibus suspicionibus, & coniecturis nitatur Monialis auctrix illius narrationis, mores illius considerans, an ad accusationē prona sit, & ad augendas res supra veritatem; & aliàs maligna, & perturbatrix pacis.

45 Si delatrix visa à se referat, reaquè Monialis neget, nec minus hæc in negatione fortis existat, quàm altera in accusatione, Iudex post tentatos animos vtriusquè, si pares in verborum constantiā illas inuenerit, poterit eis canonicā purgationē imponere, quā de iure cōmuni potest Episcopus, siue Superior indicere Moniali sibi subditæ, de non seruanda castitate infamatæ, licet iam his temporibus parum sit in vsu; si delictum non possit plenè probari, & de veritate constare, vt habetur *in cap. Moniales de purgat. canon.* non tamen passim huiusmodi purgatio indicēda est;
46 & Monialis, cui indicitur, coram Prælato suo iurare tenetur, se non commisisse delictum illud, de quo infamata, inquisita,
47 denunciata, vel accusata censetur; & aliqui testes compurgatores appellati, iurare debent (non quod rea non commiserit illud delictum) sed quod opinantur, &
48 credūt, ipsam verum iurasse, quod si Monialis in indicta sibi purgatione defecerit, tamquam cōuicta punitur, si fuerat accusata, si verò inquisita tantum, aut denunciata, pœna arbitraria punienda erit. Atetin. *in practic. crimin. par. 3. & cap. 13. de purgat.*

49 Si complex complicem accuset, deponere debet cum iuramento, quia licèt quoad seipsam sit rea, tamen dum deponit contra aliam, fungitur iure testis, & tūc facit iudicium. Coriol. *loc. cit. de Reo nu. 7.*
50 maiorq. fides adhibenda est; & nisi Monialis accusata clarè se purget, vix fides accusatrici denegari potest, cum ipsa sui accusatrix facta sit, quod gratuitò nemo prudens operatur.

51 Subditi prohibētur accusare suos Prælatos *cap. prohibentur 2. q. 1. & cap. oues 2. q. 7.* Attamen cum bonum commune id postulauerit, possunt ex affectu charitatis Moniales Prælatam accusare, vt notat S. Thom *2. 2. quæst. 68. art. 1. ad 2.*
52 Ideò si quæ accusatur sit Prelata, maiore opus erit discussione accusatione, & inuestigatione, quia multa ratione muneris in illa sunt, quæ emulationes, animorumquè alienationes nata sunt producere; & ad
53 huc tamen Moniales ei parere debent pēdente accusatione. Abbas *in cap. ex parte num. 4.* & Felin. *col. 2. de accus.*
54 Testes interrogādi sunt sub Iuramēto sal
55 tē iure cōmuni, quia testis nō iuratus non
56 facit probationem, & sine iuramento nō substantiatur processus. *ex cap. cum delicti de accusat.* nisi consuetudo Religionis oppositum teneat, scilicèt per præceptum sanctæ Obedientiæ, vel excommunicatio-
57 nis; sufficit enim, & æquiualet iuramento, & sic iuridicè interrogati tenentur sub mortali veritatem fateri, nam astringuntur iusto Prælati præcepto. Ita S. Thom. *2. 2. quæst. 70. artic. 1. in corp.* Nauarr. *cap. inter verba conclus. 6. num. 300.* Eman. Roder. *tom. 2. cit. quæst. 13. ar. 7.* Syluester *verb. testis quæst. 8. n. 1.* Less. *lib. 2. de iust. cap. 30.* Azor. *par. 3. instit. moral. lib. 13. cap. 25. q. 1.* Sotus *lib. 5. de iust. q. 7. artic. 1. concl. 1.* & maximè tenentur veritatem fateri, quando delictum est in publicam

blicam perniciem, vel in dãnum particulare priuatæ personæ, quod absque illius testimonio vitari non potest; ex S. Thom. *loc. c. t.* Valentia *tom. 3. disput. 5. quæst. 4. par. 1.* Nauarr. *in sum. cap. 15. num. 17.* Vega *2. par sum. cap. 115. casu* 8. Spatharius *tract. 7. cap. 7. num. 3.* ratio est, quia sicut denunciator tenetur statim denunciare delicta propter vitãdum publicum, vel priuatum damnum; ita tenetur testis ad id præsertim propter liberationem innocentis; iuxta illud Psal. 81. *Eripite pauperem, & egenum de manu peccatoris liberate.*

58 Non poterit tamen testis de iure testimonium ferre de illo, quod per Sacramentalem Confessionem nouit, etiam si hoc esset in salutem totius Reipublicæ, ita Nauarr. *cap. inter verba concl. 1. numer. 309.* Sotus *de ratione tegend secretum memb. 3. q. vnic. Conc. 4.* Lessius *lib. 2. de iust. cap. 30. dub. 6. num. 45.*

59 Ratio est, quia hoc est proprium illius Sacramenti, quod est maius vinculum, quàm quodlibet hominis præceptum, & hoc summoperè aduertant Monialium

60 Confessores. Imò si delictum sub sigillo secreti alicui detectum fuit, vel consilij, siuè auxilij petendi gratia, testificari de huiusmodi delicto non potest ille, cui delictum detectum fuit; etiam si contra delinquentem esset infamia, vel semiplena probatio exiltat. ex Nauarr. *in sum. cap. 25. num. 46.* Lessius *loco cit.* Reginal. *in*

61 *Praxi lib. 24. num. 47.* ratio est, quia seruare secretum est de iure naturali, cui cedit ius Prælati in cogendo subditum ad testificandum. idem sentiunt Valent. *tom. 3. disp. 5. quæst. 14. p. 1. col. 7.* Spathar. *tractat. 7. cap. 8. num. 2.* Azor. *instit. moral. par. 4. lib. 13. cap. 28. dub. 2.* hoc tamen intelligendum est cum Valent. & Less. *cit.* modò id, quod acceptum est sub secreto non sit in damnum Reipublicè, & corporale, vel spirituale multitudinis, vel graue alicuius personæ particularis.

62 Nec etiam tenetur testis ferre testimonium cum notabili damno spirituali, vel corporali, seù temporali personæ, honoris, vel bonorum per Nauarr. *in sum. cap. 25. num. 50.* Less. *loc. cit. nu. 50.* Reginal. *loc. cit. num. 48.* vbi addit, quod nec etiam tenetur, si ex eius testificatione sit oriundum scandalum, ratio est, quia tale officium præstare non debemus, cum damno nostro, nisi esset in commodum Communitatis.

63 Similiter non tenetur testificari quis ea, quæ tantum ex auditu cognouit, & maximè a personis infimis, & malę fidei; ex Nauarr. *loc. cit. cap. 45. num. 46.* & Spathar. *cit. num. 10.* quia talis cognitio est valde incerta.

64 Mulieres à testimonio ferendo excluduntur *in cap. ex eo 15. q. 3. & cap. Mulierem 33. q. 5.* quod verum est regularitèr, nam in aliquibus casibus Mulieribus laicis etiam de iure canonico *cap. tãta de simonia* permittitur testes esse, & accusare, quando veritas alitèr haberi nequit,

65 multò magis Moniales contra alias Moniales admittendæ sunt in testes, quia earum delicta, non nisi per ipsas probari va-

66 lent; & quamquam ex duarum fœminarum dicto non possit quis condemnari, vt multi tenent; hoc tamen non videtur locum habere in Monialibus, quæ sunt religiosæ timentes Deum, & sic duæ sufficientèr probant, si aliàs omni exceptione maiores sint. Lezana *tom. 1. cap. 27. citat. numer. 15. in fine*; at in hoc circumspecti existant, & prudentèr interrogẽt Iudices.

67 Notandum, quod tunc intelligitur delictum plenè probatum, quando ad minimum per duos testes oculares, & contestes, ac omni exceptione maiores testificatum est, iuxta illud Christi, *In ore duorũ, vel trium stet omne verbum.*

68 Testes oculares sunt, qui oculis, (vel de auditu, quando delictum auditu percipitur) delictum perceperunt.

69 Contestes dicũtur, qui in facto, loco, & tempore, personis, alijsquẽ circumstãtijs ad substantiam facti attinenribus, & necessarijs concordant, vt si duo testes iurẽt se vidisse sororem N. alloquentem N. talibus verbis, prima die Mensis Augusti, hora sexta, in locutorio.

Dicũtur etiam contestes si in substãtia principali, & facto concordent, per eadẽ

O verba

verba formalia, vel æquiualentia, & in loco, & in tempore; licèt aliàs in aliquibus verbis, vel circumstantijs discordent, imò illa accidentalis discordia magis testimonium aliquando confirmat, testificantur namquè modo humano.

70 Testes omni exceptione maiores sunt, quibus nulla exceptio opponi poreſt, per quam eorum fides minuatur. Alderete *loc. cit. cap. 3. de discipl. nu. 6.*

71 Testes singulares sunt, qui deponunt de diuersis numero delictis, vel sunt, qui in aliquo, vel aliquibus discordant, vt si Monialis testis dicat se vidisse sororem N. prima die Augusti, non in locutorio, sed in alio loco, vel si in locutorio, alia hora, vel testetur vidisse quidem illam, sed variat in die, loco, & hora, vel si vna testificetur allocutam fuisse N. & alia N. licèt aliàs cōcordent in loco, & in tempore, & istæ nō faciunt plenam probationem, sed plusquā semiplenam. S. Thom. 2. 2. *quæst.* 70. *ar.* 2. Suar. *tom.* 4. *de relig. lib.* 10. *cap.* 12. *nu.* 37.

Si verò quinque, vel sex testes singulares fide digni conueniunt in deponendo actus numero quidem distinctos, sed tamen eiusdem speciei, vt diuersas sollicitationes, & frequentes hominum allocutiones, cum saltem in genere probent denūciatam Monialem tali vitio deditam; te-

72 stes prędicti singulares sufficiūt ad excludendam illam à dignitatibus Abbatissæ, Priorissæ, & huiusmodi. Coriolan. *loc. cit. de testibus num.* 15.

73 His peractis, & finitis probationibus, si Monialis rea verè se defenderit, & testes per ipsam adducti certò probent, illam non comisisse delictum sibi impositum, ita vt Iudex credere possit illam esse innocentem, debet eam absoluere; ex Alderete *loc. cit. lib. 1. cap. 6. num.* 2.

Si autem è contra videat delictum plenè probatum esse, & defensiones pro ea adductas, parum aut nihil iuuare, eam condemnare debet pro criminis qualitate. Alderete *ibidem num.* 3. & sic ferenda

74 est sententia contra Monialem ream, vel in scriptis, vel in voce, dum tamen ad illā audiendam citetur rea, & imponenda est illi pœna tum iure communi, tum iure particulari designata; ex Alderete *c. t.*

75 *cap.* 17. *num.* 3. Ad quam præcedere debet examinatio legitima probationum, nimirum, an plenè conuicta sit Monialis rea; ita vt certò constet peccatum ab ipsa patratum; indicia an sint leuia, aut grauia, delictum an sit contra bonum commune, an verò solum in damnum tertiæ personę, aut solius delinquentis.

76 Qualitates testium etiam inspiciendæ sunt, & defensiones reæ, excusationes, exceptiones, ac alia huiusmodi sedulè examinanda sunt à Iudice, qui ante omnia Deum exorare debet, vt eius mentem illuminet ad rectè iudicandum. Alderete *dict. lib.* 1. *cap.* 18. Thomas à Iesu *loc. cit. tr.* 3. *cap.* 14. & Lezan. *loc. cit. num.* 18.

77 His omnibus postremò addere mihi visum est, Prælatos Regulares ex priuilegio Bonifac. VIII. non teneri in causis suorum Religiosorum procedere apicibus, & rimulis Iuris seruatis, *sed secundum consuetudines approbatas, & generalia facta, & facienda Ordinis instituta*. Quod ipse Pōtifex exponit dicens, quod licèt Prælati omnes ad apices Iuris ex supradicta Constitutione non teneantur, vt sunt citationū interualla, dilationes, interlocutoriæ, & cætera huiusmodi, quæ non sunt de essentia iuris, non tamen possunt in actis iudicialibus pro eorum arbitrio procedere, sed iure diuino, ac naturali ad substantialem Iuris ordinem tenentur. Ita Thomas de Iesu *loc. cit. tract. 3. cap.* 1.

QVÆSITVM VIII.

De Pœnis contra impedientes Visitatores Monialium.

SVMMARIVM.

1 *Visitatores Monialium impediens in munere visitationis ipso facto est excommunicatus.*

2 *Excōmunicatio lata cōtra impedientes Visitatores Monialiū quando incurratur.*

3 *Admonitio contra impedientes Visitatores Monialium, quæ, & quotuplex esse debeat.*

4 *Impedientes Visitatores Monialium excom-*

communicationem incurrunt, nisi moniti resipiscant.

1 IN Clement. *Attendentes de stat. Monacho.* statuitur, ne quis Visitatores Moniali ū in munere visitarionis audeat impedire sub pœna excommunicationis ipso facto incurrenda sub his verbis. *Si quis vero Visitatores ipsos in præmissis impedire præsumpserit, seu aliquo præmissorum (nisi moniti resipiscant) ipso facto excommunicationis sententiam se nouerint incursuros, Priuilegijs, Statutis, & Consuetudinibus quibuscunque in contrarium minimè valituris.*

Mareria huius excommunicationis est impedire Visitatores in his, quæ spectant ad Monialium reformationem, & voluptuosam vitam, & ad debitum famulatum Deo præstandum, cum autem multis modis possit fieri, vt tale impedimentum inducatur, sequitur tot modis incurri posse hanc excommunicationem; quot modis impedimentum præstari potest.

Sed in hac re possunt oriri aliquæ dubitationes.

2 Prima, Vtrum talis excommunicatio incurratur ob solum animum, aut conarum impediendi; Cui respōdeo negatiuè, quia ad incurrendam excommunicationem requiritur effectus consumatus sub censura prohibitus, talis autem effectus non est arrenratio, aut animus, siue conatus, sed ipsummet impedimentum.

Secundo dubitari potest, An ista excommunicatio incurratur statim ac impedimentum in visitatione Monialium fuit appositum.

Respondeo requiri monitionem, qua præmissa, si impediens non cessat impedire, aut non reuocat impedimentum, statim excommunicatur.

3 Obserua tamen hic cum Bonac. *tom. 1. de censur. disput. 2. quæst. 2. punct.* 4. quod non sufficit, vt ista monitio fiat antequam apponatur impedimentum, sed debet subsequi positionē impedimenti, ita vt Prælatus admoneat ipsum impedientem, vt cesset ab impedimento; in textu namque dicitur, *nisi moniti resipiscant*, is autem nō dicitur resipiscere, qui nō deliquit, seu nō impediuit. Ita Sayr. *lib. 3. cap. 35. nu.* 14. Suarez *disp. 23. sect. 5. num. 9.* Filliuc. *tract. 14. cap. 5. quæst. 4. num.* 73. Nauarr. *cap. 27. num. 140. excom. 38.* Lauor. *de indulg. par. 2. cap. 13. num. 43.* Barbos. *in collect. super d. Clement. cit. nu. 6.*

Præterea subiungit Bonac. *loc. cit.* sufficere generalem monitionem non specialem, & particularem, quia textus non præscribit monitionem specialem, sed simpliciter, & indistinctè loquitur.

Si quæras, quotuplex monitio fieri debeat. Respondeo cum Suar. & Filliuc. *loc. cit.* triplicem, vel vnam pro triplici fieri debere, quia vbi ius monitionem iuridicā requirit, intelligendum est de monitione canonicè facienda, quæ trina est, vel vna pro trina, nisi aliud necessitas suadeat. Talis autem monitio fieri debet ab ipso Visitatore, vel ab eius Superiore; Ita Sylvest. *verb. excommunicatio 9 numer.* 74. §. 39. Angel. *verb. excōmunicatio 7. cas.* 39.

4 Aduerte tandem cum cit. Doctoribus, quod omnes, & singuli præsumentes impedire Visitatorem Monialium in visitationis munere, excommunicationem incurrunt, nisi post impedimentum moniti resipiscant; vnde sequitur viros cuiuscumquè conditionis, & fœminas, etiam ipsasmet Moniales huic excommunicationi subijci, impediendo Visitatores, ne visitationis munus exsequantur; Nec obstat, quod in textu verba genus masculinum denotent, quia in dispositione iuris, masculinum concipit fœmininum. Ita Bonacin. *loc. cit. nu.* 8.

DISPVTATIO XV.
De Officio Diuino.

Quæſitum III. An liceat Monialibus Canonicas horas in cătu præſertim organico, & figurato perſoluere.

Quæſitum IV. De ſpecialibus Officijs à Monialibus ex indulto Apoſtolico recitandis.

Quæſitum V. An Moniales Nouitiæ, & Conuerſæ teneantur diuinum officium recitare.

Quæſitum VI. An Moniales teneantur Miſſam conuētualem celebrare facere, eamq. applicare adinſtar Religioſorum Ordinis, cuius ſunt.

Quæſitum VII. Vtrum Moniales regularium poſſint in ſuis Eccleſijs adminiſtrare facere Euchàriſtię Sacramentum à Sacerdote ſæculari.

Quæſitum VIII. Vtrum tempore Interdicti, & ceſſationis à diuinis poſſint Moniales in ſuis Monaſterijs diuina celebrare, & admittere ad diuina, & recipienda Sacramenta perſonas ſæculares.

QVÆSITVM I.

An Moniales teneantur diuinum Officium perſoluere.

SVMMARIVM.

1 *Religioſi omnes vtriuſquè ſexus profeſſi tenentur ſub mortali horas canonicas recitare ex conſuetudine vbiquè recepta, & num.* 14.

2 *Moniales omnes in communi, & in Choro tenentur ad inſtar aliorum religioſorum officium diuinum recitare.*

3 *In Monialibus ex obligatione Chori in communi, nō ſufficientèr naſcitur obligatio Chori in ſingulis.*

4 *Moniales S. Claræ non obligantur ex Regula recitare officium diuinū in Choro.*

5 *Conſuetudo Chori in Religionibus, quo fine fuerit introducta.*

6 *Moniales S. Claræ, etiam ſanæ non ſemper tenentur diuinum officium in Choro recitare.*

7 *Abbatiſſarum diſcretioni remittitur, quomodo, & quando, & cum quibus remiſſio perſoluendi diuinum officium in Choro ſit concedenda.*

8 *Moniales Choro non intereſſentes tenentur priuatim diuinū officiū perſoluere.*

9 *Moniales in* Confiteor *nihil poſſunt mutare.*

10 *Moniales Clariſſæ propter imperitiam dicere poſſunt Officium laicarum.*

11 *Abbatiſſa non poteſt diſpenſare cum Moniali, ne recitet Officium diuinum.*

12 *Moniales infirmæ diuinum officium perſoluere non debent, ſi præcipiat Medicus.*

13 *Moniales grauiter ægrotātes ſepties Orationem Dominicam dicere poſſunt pro ſeptem Horis Canonicis.*

14 *Monialis quando excuſatur ab Officio diuino perſoluendo.*

1 Religioſi omnes viri, ac Mulieres, & ad cultum diuinum deſtinati, certum aliquem Ordinem Regularem Eccleſiæ authoritate approbatum profeſſi, & ad Chorum deputati, tenentur Horarias preces Canonicas recitare, tàm etſi ad nullum ordinem ſacrum promoti fuerint; non quidem ex aliquo præcepto, nec vllo iure Canonico, cum tale non extat, ſed ex ex ſolo inſtituto peculiari, & conſuetudine vbiquè recepta. Ita habetur ex Clem. 1. *de celebrat. Miſſar. cap. dolentes*, vbi legitur, *diſtinctè præcipientes, vt diuinum officium celebrent*. Nauarr. *de orat. cap. 7. nu. 21. & 5. argum. cap. 1. de celebr. Miſſ. & cap. final.* 29. Azor. *par. 1. lib. 10. cap. 6. quaſ. 1.* S. Antonin. 3. *par. tit.* 13. *cap.* 4. §. 1. Turrecrem. *in cap. 1. diſt. 91. q.* 15. Macignus *tract. de Hor. canon. cap.* 13. *num.* 28. Malderus 2. 2. *tract.* 10. *cap.* 2. *dub.* 3. Bellochius *in praxi caſ. reſeru. par.* 2. *q.* 15. *nu.* 8. Graff. *par.* 1. *deciſ. lib.* 2. *cap.* 50. *numer.* 6. Emanuel Roder. *tom.* 2. *qq. regul. q.* 10. Aragona 2. 2. *q.* 35. *ar.* 12. Conradus *in reſponſ. caſ. conſc. par.* 1. *q.* 240. Palud. *in* 4. *diſt.* 15. *q.* 5. *ar.* 1. Suarez *de relig. tom.* 2. *lib.* 17. *num.* 6. & eodem *tom.* 2. *cap.* 10. *num.* 1. Portell.

1.Portell. *de dub.regul.verb. Hor. Canon. num.*3.Reginald. *tom.*2.*lib.*18.*cap.* 12.*n.* 140. qui omnes fatentur ex d. consuetudine teneri Moniales ad prædictas Horas Canonicas, quæ consuetudo ad culpam obligat,vt infra *num.*8.

2 Moniales itaquè in cōmuni, & in Choro tenentur omnes diuinum Officium recitare ad instar aliorum Religiosorum. hanc Conclusionem expressè probant Angel.*verb.Hora Canon.*§.26 & Syluest. *eodem verb. nu.* 10. & loquendo de Monialibus,Mirand. *de fac. Monial q.*9. *ar.*6. *concl.*1. & d Clement.1.*de celebrat.Miss.* & ratio est, quia in Ecclesia Deus censetur peculiariter assistere, & facilius ab eo impetrare *ex* 2. *Paral.p.* 7.

3 Sed aduertendum est,cum Suarez *tom.* 2.*de relig.cap.*10. *num.* 15. quod ex obligatione Chori in toto corpore Monasterij existente, non sufficientèr nascitur obligatio Chori in singulis, nam Moniales, & Religiosi qui Chorum profitentur, non tenentur ex vi legis generalis,seu pręcepti obligantis sub culpa mortali ad recitandum Officium in Choro, nisi fuerit speciali constitutione præceptum, vel nisi de hoc Votum proprium fieret,quod in nulla Religione fieri puto; neque scio in aliqua consuetudinē esse sub mortali obligantem. Quando ergo Superior non imponit speciale, aut personale præceptum, non est talis obligatio in singulis ex præcepto; vt optimè docet Caietan. *verb. Hora canonica* per hæc præcisa verba. Vbi contemptus deest,& propter meam absentiam non notabiliter læditur diuini cultus officij, & Prælati dissimulant, non incurro mortale pèccatum ex hoc, quod desum Horis Canonicis in Ecclesia mea, quia contra præceptum Iuris positiui propriè non venio, nec notabile damnum in-

4 fero diuino cultui. Et Eman. Roder. *tom.* 3.*qq.regular.q.*6. *ar.*6. ait,quod ex Regula Moniales S. Claræ non tenentur dicere Officium diuinum in Choro; ergo,&c.

5 Tum quia consuetudo Chori non est introducta in Religionibus hoc sensu, sed olim,vt Horę Canonicę omninò in Choro dicendæ sint,& omnes adesse debeant, vt non solùm pro se,sed etiam pro vniuersali Ecclesia orent, tanquam fideles ministri pro suis benefactoribus. & vt Deo seruiant iuxta suum Institutum.

6 Imò Eman.Roder. *loc.cit.*affert priuilegium, quod habetur *in supplem. ord n.* Leonis X. qui indulsit, & decreuit, Moniales etiam sanas S. Claræ non teneri semper Officium in Choro persoluere, ac exonerando conscientiā ipsarum, discre-

7 tioni Abbatissarum pro tempore existentium commisit, vt quando, & quomodo, siue cū quibus hæc remissio, siue exēptio toleranda solertèr inuigilent; & diligenter aduertant,& prudentèr concedant,ne sub colore pietatis ex nimia indulgentia permittant in aliqua sororum, seu Monialium habitum generari diuinæ offensionis. Idem dicendum de alijs,quibus regula non obligat: ita etiam docent Hier. Roder.*lo.cit.n.* 6. Portell.*in duo.reg.verb.Hora Canon.n.*13. Peirin. *tom.*1.*de rel g sub dito q.* 1.*cap.* 24. §. 3. Barth.à S.Fausto *in Thes.Relig.lib.*7.*q.*177. & Mirand.*loc.cit.*

8 An verò Moniales non interessentes Choro,teneantur priuatim Horas Canonicas, & Officium persoluere, Angelus *verb.Hora* §.10.& Aragon apud Lessium *loc.cit. num.*40.docent, non esse mortale, nisi omittatur diuinum Officium ex consuetudine, aut contemptu, vel vt dicit Aragon. loquendo signantèr de Monialibus, si bis, aut ter ommittant priuatim dicere Horas Canonicas, quia huiusmodi obligatio in eius sententia oritur ex regulę statuto, quòd non solet obligare ad læthale *ex d. cap. dolentes de celeb.*

Sed hæc sententia videtur hodie ab omnibus reiecta, cum sit praxi contraria, & regulari obseruantiæ dissona; ideo Dicò, quod communior,& melior opinio est affirmatiua, dummodo sit consuetudo iam introducta, vt ait Hieronym. Roder. *in comp.qq. regul.resol.*98 *num.*5.S.Antonin.3.*par.tit.* 4.§.1. Turrecrem.*in capit. Eleuterius dist.* 91. *ar.*10. & Scortia *in select. Sum. Pontif. epit.* 116.*theor.*316. & Soto *lib.* 10.*quæst.*1. *ar.* 3. Eman .Roder. *tom* 1. *qq.regular. quæst.*42.*ar.*20.Nauar. *in Man.cap.*25.*num.*96.Mirand. *de Sacr.*

Monial. q. 9. art. 6. concl. 2. Diana *in resol. moral. tract. 2. de dub. regul. resol. 96.* & hoc probant, quia Moniales constitutæ sunt in statu Ecclesiastico, & regulari irreuocabili, & omninò ad chorum addicto, quem profitentur.

9 Aduertant tamen ex Gauanto *tom. 2. thes. sect. 5. cap. 17. num. 12.* Moniales, in *Confiteor* nihil mutare, neque dicere *tibi Mater, vobis sorores, &c.* sed *tibi Pater, vobis fratres*, sicut viri.

10 Ex decreto tamen Clementis VII. *in comp. Priuil. verb. Moniales §. 30.* apparet dictum Summum Pontificem concessisse Monialibus Clarissis sub cura fratrum minorum degentibus; quod propter inperitiam, iudicio Prælatorum Confessorum, vel Abbatissarum, satisfaciant dicendo officium Laicarum.

11 Non tamen potest Abbatissa cum Moniali dispensare, ne officium recitet, sicut potest Episcopus, vel Abbas respectu suorum subditorum; ex Nauar. *cap. 12. de Horis num. 24. & 25.* Turrecrem. *d. st. 91. cap. Eleuterius*, Scortia *in select. sum. pont. epitom. 1. 6. theorem. 318.*

12 Moniales verò infirmæ ad hoc, vt non teneantur recitare diuinum Officium, sufficit, quod Medicus dicat, vt non recitent, absque alia licentia; ratio est, quia Monialis infirma, quoad sanitatem redimendam, Medico est subiecta, & illi parere tenetur independenter à voluntate Superioris; quod valet etiam, si Medicus dubitaret, an infirmitas Monialis illā excuset ab Officio persoluendo: Ita Barth. à S. Fausto *de Hor. Canon. l. b. 2. quæst. 221.* Peirin. *in addit. ad pr. u. sui ord. conf. Leonis X. c. 4. n. 57.*

13 Religiosis grauitèr ęgrotantibus Clemens VII. indulsit, vt Orationem Dominicam septies in die recitando, septem Horis Canonicis satisfaciant. Ita Sorbus *in compend. priuil. verb. Officium diuinum pag. 449. versic. Fratres Ordinis*, quod priuilegium extenditur etiam ad Moniales communicatione priuilegiorum Mendicantium gaudentes.

14 Tenentur ergo Moniales cessante legitimo impedimento Horas Canonicas recitare, vt colligitur ex Concilio Lateran. sub Leone X. & *d. cap. 1. de celebratione Missarum*, & Hostiense *ibidem*, & Nauar. *loc. cit. de Hor. Canon. cap. 11.* Graff. *par. 1. dec. lib. 2. cap. 54.* Toleto *d. l. b. 2. cap. 14.* Less. *lib. 2. cit. cap. 37. num. 54.* Valentia *2. 2. distinct. 6. q. 2. punct. 10.* Syluest. *loc. cit. quæst. 9.*

Dixi *cessante legitimo impedimēto*, quia accedente verb. grat. graui infirmitate, ob quam recitatio esset nocitura, quæ impedit tractare etiam alia negotia, non autem infirmitas leuis, non tenetur, tunc Monialis ad diuinum Officium; & sic videtur dicendum de alijs similibus impedimentis retardantibus cætera negocia.

Verum quidem est, quod Monialis, si totum officium recitare non valet, in isto casu impedimenti, valet tamen recitare maiorem partem, ad eam tenetur, sin verò, ad nihil tenetur. Ita Sanch. *in Decal. lib. 1. cap. 9. per totum* Lessius *loc. cit.* Nauarr *cit. cap. 1. num. 15.* Azor. *d. cap. 13. quæst. 4.* Scortia *in select. consil. theorem. 318.* & ratio est, quia maior pars ad se trahit minorem *l. quod maior pars ff. ad manicip.*

QVÆSITVM II.

De sollicitudine, & obligatione Abbatissarum, vt debitis horis, & conuenientèr diuinum Officium in Choro persoluatur.

SVMMARIVM.

1 *Abbatissa curare debent, vt omnes Moniales conueniant in Choro ad persoluendas Horas Canonicas.*

2 *Obligatio recitandi Officium in Choro cadit in Superiores.*

3 *Superiorum munus est curare, vt statutis horis Officium in Choro celebretur, sub peccato mortali.*

4 *Superiores sub duplici obligatione tenentur ad diuini Officij recitationem.*

5 *Superiores sunt Communitatis pars, & capita.*

6 *Prælati, qui sunt causa, vt diuinum officium omittatur in Choro, peccant mortaliter.*

1 IN Concilio Aquileiense 1. quod habetur *in tom. 4. par. 2. Concil. general. §. de Monialibus*, sic ordinatur. *Statutis horis, tàm matutinis, quàm diurnis, & vespertinis Præfectæ curent, vt Moniales in Ecclesiam ad laudes Deo persoluendas conueniant, & in ea non nugis, & collocutionibus operam dent, nulla vero Monialis quocunq. prætextu excusetur à Choro, nisi, vel ægritudinis causa, vel ægrotantium custodia, vel iusti impedimenti excusatione, quam Præfectarum munus erit cognoscere, & si legitima fuerit, etiam admittere. Quæ in Chorum non venerint pœna Regula aut alia, etiam grauiori pro culpa modo à Præfecta plectantur, at si contumaciùs perseuerarint, Episcopo significetur, & medicinam conficiat ipsi ægritudini accommodandam.*

2 Obligatio ergo dicendi publicè Horas Canonicas in Choro iuxta vniuscuiusquè institutum, & consuetudinem cadit in Prælatam, vel Rectorem, aut Superiorē. Nam quoties obligatio aliqua cadit in aliquod mysticum corpus alicuius communitatis, tunc caput talis corporis ratione sui muneris maximè tenetur curare, vt obligatio illa impleatur, quia ad Superiorem pertinet mouere inferiores ad operandum, & quia aliàs non posset moraliter tale opus huiusmodi obligationi satisfacere; quæ obligatio, & frequentia Chori aucta specialiter, & explicata est in multis Concilijs in quibus præcipitur, vt Choro adstricti Regulares sub cura, & sollicita diligentia Superiorum, Horas Canonicas persoluant, & præsertim in Concilio Aquisgranensi sub Stephano Papa V. & Ludouico Pio cap. 131. eiusdem Concilij in *to. 3. d. florum Concil. par. 1. sect. 2. & in cap. dolentes de celebr. Missarum & in Clement. 1. de celebr. Missarum,*

3 vbi §. *vltimo*, Superioribus Regularibus in specie mandatur, vt sollicitam diligentiam adhibeant, vt debitis horis cõuenientèr diuinum Officium celebretur; ita notat Trull. *in elucid. sui ordin. lib. 2. cap. 12. num. 1.* & Suarez *tom. 2. de relig. cap. 10. num. 8.* in dicto enim canone hæc inter alia sunt verba *Si Dei, & Apostolicæ Sedis indignationem euitare voluerint,* quę verba manifestè important præceptum ad mortale obligans, vt benè probat Peirin. *in Const. 3. Sixti IV. num. 7.* ratio est, quia tùm ex iure communi, tùm ex Regula, & constitutionibus Pontificum tenentur Regulares, & Moniales, vt dictum est *quæs. 1.* ad recitandum diuinum Officium

4 in Choro, quæ obligatio in Superioribus est duplex; vna, vt sollicitè curent, hoc munus in Ecclesia per communitatem conuenienter fieri; altera obligatio est assistēdi personaliter, & psallendi cum alijs;

5 cum, & ipsi sint pars Communitatis, & capita; sed hæc non est maior in Prælatis, & Superioribus, quàm in æteris ex rigore præcepti, nisi fortasse tenerentur ratione boni exempli, & scandali vitandi, & ob circumstantiam personę. Suar. *tom. 2. de relig. de Hor. Can. lib. 4. cap. 10. num. 8.* Filiuc. *tom. 2. tract. 23. cap. 4. num. 135.* Barthol. à S. Fausto *de Hor. Canon. lib. 2. q. 8.* Peirin. *de relig. Prælato quæst. 1. cap. 4. conclus. 28. num. 123.*

6 Imò Superiores, & Prælati, quibus cura Ecclesiæ incumbit, qui sunt causa per suam incuriam, vt vno die omittatur totum officium diuinum in Choro, vel aliqua Hora, peccant mortalitèr, nam ad illos pertinet ex officio curare, vt in Choro Horæ dicantur, vt probatum est. Quo peccato afficiuntur etiam, qui tali omissioni causam præbent, vel ad illam cooperantur, etiam si priuatim Officium recitēt. Ita docent Suarez *cit. cap. 13. numer. 13.* Ledesm. *par. 2. sum. tract. 9. cap. 4. conclus. 7.* Soto *lib. 10. de iust. loc. cit.* & Barthol. à S. Fausto *loc. cit.* & ratio est, quia agunt contra præceptum Ecclesiasticum ad mortale obligans.

Peccant etiam mortalitèr Superiores, & Abbatissæ, quando permittunt, quod in Choro omittatur Officium Beatæ Mariæ Virginis, si cõsuetudo adest; nam tunc est pars Officij diuini, & Pius V. eandem consuetudinem confirmauit in Bulla Breuiarij. Gauant. *in rubr. Breuiar. sect. 9. cap. 1. num. 5.* Graff. *2. par. decis. cit. lib. 2. cap. 53. num. 23.* Soto *lib. 10. de Iust. quæst. 5. articul. 4.*

Idem

Idem dicendum est de Litanijs maioribus in Festo S. Marci, & in diebus Rogationum; nam tunc præcipiuntur in rubricis Breuiarij illis etiam, qui non intersunt Choro; & Pius V. in dicta Bulla Breuiarij de his non loquitur. Gauant. *loc. cit. sect. 6 cap. 16. num. 3.* Suarez *tom. 2. de relig. de Hor. Can. l. b. 4. cap. 10. num. 8.*

Eadem obligatio procedit de officio mortuorum in die Cõmemorationis omnium defunctorum post festum omnium Sanctorum, ex ijsdem locis citatis.

Secùs verò dicendum est de officio defunctorum, prima die non impedita cuiuslibet mensis, & qualibet feria secunda non impedita in Aduentu, & Quadragesima; quia tunc nulla est obligatio, sicut nec recitandi Psalmos Graduales, & Pœnitētiales soluēre nos Pio V. in Bulla Breuiarij ab antiqua cõsuetudine, & ab omni peccato exhortans tantum, & proposita Indulgentia centum, vel quinquaginta dierum pro vnaquaquè vice ad præscriptum Breuiarij, alliciente. In Choro autem si consuetudo vigeat recitandi, conseruetur. Gauant. *loc. cit. cap. 2. num. 18. & capit. 3. num. 9. & capit. 4. numer. 14.* extra Chorum ad prædicta nulla est obligatio, ob Bullam Pij V. pro breuiario. Gauant. *sect. 9. cap. num. 2.* Suarez *loco cit. cap. 13. num. 13.*

QVÆSITVM III.

An liceat Monialibus Canonicas Horas in cantu præsertim organico, & figurato persoluere.

SVMMARIVM.

1 *Canendi Deo laudes est antiqua consuetudo in Testamento veteri, & nouo, & in Dei Ecclesia.*

2 *Ecclesia Catholica approbat, & laudat Horas Canonicas in Choro decãtãdas.*

3 *Cantare diuinum officium est consuetudo sanctissima in Ecclesia introducta ex fide.*

4 *Cantatio, quæ fit in diuinis laudibus multas affert commoditates, & vtilitates animabus canentium.*

5 *Moniales, & rel quà Clerici regulares, & sæculares possint diuinas laudes in Choro decantare.*

6 *Cantus organicus, & figuratus quando sit prohibitus, & quando licitus.*

7 *Monialibus cuiusdam ex regula quare prohibitus sit cantus organicus, & figuratus.*

1 QVam sit laudabilis consuetudo Deo Optimo Maximo diuinas Laudes canendo persoluere, extant testimonia veteris, & noui Testamenti quamplurima, & præsertim Exodi 15. & Deuter. 32. & 2. Reg. 7. & 1. Paralipo. c. 5. & Psal. 33. & 83. & apud S. Lucam *cap. 2.* & S. Paulum *ad Ephes. 5. & ad Colossen. 3.* & in actibus Apost. 16. Apocal. *capitul. 4.* Consuetudo enim hæc ab initio nascentis Ecclesiæ, tã in Oriente, quàm in Occidente amplexata fuit a S Patribus, de qua Clemens Papa *lib. 8. Const. cap. 34.* & Philo *in lib. de vita contemplatiua*, & S. Dionys. *cap. 3. de cælesti hierarch a* & S. Ignatius *epist. ad Philadel.* Iustinus *sim liter quæst. 107. ad orthodoxos* S. Basil. quoq. *epist. 63.* S. Nazianz. *orat. 32. in fine* qui omnes testãtur de consuetudine Ecclesiæ Orientalis: de Ecclesia verò latina, & Occidentali testes sunt, S. Augustinus *l b. 9. Confess. cap. 6.* & S. Hieron. *epistol 4. ad Rusticum* & S. Ambr. *lib. 7. in Luc. cap. 15.* & alij multi.

2 Ideo Ecclesia Catholica Horas Canonicas & Laudes diurnas, & nocturnas in pluribus Concilijs miris encomijs exaltat, & extollit, quatenùs à clericis ac religiosis viris vtriusquè sexus ritè, & debitè in Choris persoluantur. Videantur Concilia Agaten. *cap. 39. can. 21.* & Laodicen. *can. 15.* & Carthagin. *cap. 10.* & Aquisgraten. cap. 142.

3 Hanc inquam consuetudinem, vt Horæ Canonicæ cum cantu, & psalmodia in Ecclesia decantentur, sanctissimam esse, habetur de fide, vt declarauit Concilium Tridentin. *sess. 23. cap. 18.* & habet fundamentum in sacris scripturis, vt notauit S. Augustin. *epist. 119. ad Ianuarium cap. 18.* nam consuetudo canendi diuina Cantica à tem-

à tempore Moyſis fuit Exod. 15. Deuter. 32 poſtea temporibus Dauid cæpit vſus canendi Pſalmos, & Laudes Deo in cythara.
4 Cantatio, & Pſalmodia in Dei Laudibus inſtituta multas affert commoditates, & vtilitates animabus canentium, & pſallentium, vt elicitur ex S. Auguſt. *lib. 9. Confeſſ. cap. 6.* & Lactantio Firmiano *lib. 6. cap. 21.* & S. Thom. 2. 2. *q. 91. ar. 1. ad num.* vbi ait, tantùm ad hoc fuiſſe ordinatum, vt homo occupatus in Laudibus Dei, ab his, quæ ſunt contra Deum retrahatur.

5 Ex quibus ſatis colligitur Clericos, & Regulares, nec nō Moniales diuinas Laudes in Choris non ſolum recitare, verùm alta, & ſonora voce canere poſſe; vt habetur *in extrauaganti prima de vita, & honeſtate Cleric.* & ex Doctoribus ibidem communitèr ſcribentibus, & ratio eſt, quia hic modus orandi, & laudandi Deum, non habet per ſe, & natura ſua circumſtātiam aliquam malam, vel à recta ratione alienam.

6 Si dicas in eadem extrauaganti videtur prohibitus cantus organicus, ſiue figuratus, vt affirmant Nauarr. *in dict. extrauaganti,* dicens, peccare cantores, qui in Horis Canonicis, & in Miſſa canunt cantum organicum, propter varias circumſtātias, & quia canunt magis ad demulcendas aures, quàm ad excitandam deuotionem, quia eſt contra finem prædictæ ſanctæ inſtitutionis, vt tradit S. Thom. *loco cit. ar. 2.* & Caietan. *ibidem ar. 1.*

Reſpondeo, cantum in diuinis Officijs, non eſſe per ſe malum, nec ſimpliciter iure Eccleſiaſtico prohibitum, maximè cū talis vſus adhùc retineatur in ipſamet Eccleſia Romana, & in Sacello Summi Pontificis; Ideo *in dict. extrauaganti,* & in ſententia Nauarri videntur prohibiti cantus indecentes, & modulationes indecoræ, & turpes, & quæ fiunt in tragedorum modum, & per immoderatos geſtus, & vocū mutationes, fauces dulci medicamine colliniendo; vnde in ſententia Nauarri *lib. de Oratione, & Hor. Canon. cap. 16. num. 30.* ad hoc vt cantus organicus in diuinis laudibus ſit licitus, duo requiruntur; primum, vt non cantetur delectionis dandæ, vel accipiendę gratia; ſecundum, vt non cantetur, exiſtimando, quod ſic cantus, ex ſe magis placeat, & arrideat Deo, quā non canentium pia Officij recitatio; cæterum licitus erit cantus organicus, & figuratus non ſolùm ad prouocandam deuotionem propriam, ſed etiam ad excitandā mentem adſtantium diuinis laudibus. Videatur Suarez *tom. 2. de Relig. lib. 4. de Hor. Canon. cap. 7.* & Mirand. *tom. 1. Manual. Pral. q. 37. ar. 6.*

Confirmatur, quia aliquibus Regularibus, & Monialibus in Regula, & conſtitutionibus prohibitus fuit cantus organicus, & figuratus, imò etiam ſimplex cantus, vt legitur præſertim de Monialibus Ordinis fratrū Minimorum S. Frācīſci de Paula, tamen, vt ait Laurent. de Peirin. *tom. 2. Priuil. ſui ordin. conſtit. octaua Clementis VII.* talis prohibitio à Regula, & conſtitutionibus dictarum Monialium introducta, ſublata fuit à Protectore eiuſdē Religionis ad hunc finem, vt Moniales propriam deuotionem, & adſtantium, mentem canendo excitarenr ad Deum, vt patet in ſequenti Diplomate.

Antonius Miſeratione diuina, &c.

INiunctum nobis ab Apoſtolica Sede ſeruitutis officium nos admonet, & inducit, quòd ad ea libenter intendamus, per quæ Monaſteriorum, & Religioſorum locorum omnium, & perſonarum, præſertim fœminei ſexus, in illis regularis caſtimoniæ deditarum, felici regimini conſulatur, & ex hoc populi erga illa deuotio augeatur. Sanè pro parte veſtra nuper fuit expoſitum coram nobis, quòd licèt in Regula, & ſtatutis veſtris inter alia expreſsè caueatur, quòd vos in Miſſis corā vobis in Monaſteriorum veſtrorum Eccleſijs ſolemniter celebrandis, introitum, & cætera officia per Moniales aliarum Religionum decantari ſolita, decantare non poſſitis: nec aliquas perſonas in veſtra Monaſteria, præterquā ad Eccleſiam, & crates quouis modo ingredi permittatis, prout in Regula, & ſtatutis prædictis dicitur plenius contineri. Quia tamen ex talibus ſtatutis deuotio populi ad Ec-

Ecclesias prædictas pro solemni Missa audienda cõfluentis in dies minuitur, & quãplures virgines ab ingressu Ordinis huiusmodi retrahuntur, necnon visitationes Monasteriorum vestrorũ à vestris Superioribus, & vestri curam gerentibus debitè fieri nequeunt, propter quod à sincera vestra Regula obseruantia vos, vel alias pro tempore Moniales vestri Ordinis in posterum declinare facilè posset contingere, cupitis, statuta, & regulam huiusmodi circa præmissa moderari, super quibus supplicare fecistis humiliter, vobis per Sedem Apostolicam de opportuno, & salubri remedio misericorditer prouideri. Nos igitur auctoritate D. Papæ, cuius Pœnitentiariæ curam gerimus, & de eius speciali, & expresso mandato super hoc viua vocis oraculo nobis facto, vt vos, & pro tempore Moniales Ordinis prædictis Missis coram vobis in vestrorũ Monasteriorum Ecclesijs solemniter celebrandis, etiam alta voce, sine tamen notulis, prout alia Officia, tã diurna, quàm nocturna simpliciter decantatis, respondere.

Et in Concilio Mediol. *tit. de Monialibus verbo clausura prope finem*, habetur quod Moniales non debent intus alijs instrumentis vti, quàm harpicordo, nec foris per alios præter Organum, & non possunt discere cantum figuratũ foris ab aliquo, etiam ad fenestellam, nec soni scientiam, nisi vbi intus Moniales Organo vtũtur; sic enim ad fenestellam Organista tantum id docere poterit.

QVÆSITVM IV.

De specialibus Officijs à Monialibus ex indulto Apostolico recitandis.

SVMMARIVM.

1 *Moniales Ordinis Minorum recitare possunt Officium Conceptionis B. Mariæ Virginis.*

2 *Moniales S. Claræ possunt celebrare Officium Sanctissimi Nominis Iesu.*

3 *Moniales S. Claræ possunt Officiũ S. Agnetis, & festum vndecim millium Virginum celebrare.*

4 *Priuilegia, quibus gaudent Regulares in recitatione diuini Officij, potiuntur & Moniales.*

Indulgentia quædam pro Religiosis diuinum Officium recitantibus.

1 Priuilegio Sixti V. Moniales ordinis Minorum recitare possunt Officium Conceptionis B. Mariæ Virginis in die, & per totam octauam eiusdem festi, ad instar Officij Natiuitatis Beatæ Virginis, ita vt tàm in Choro, quàm extra, illud persoluere queant; ex Eman. Roder. *cit. constit. Sixti V.* qui *const.* 10. simile priuilegium concessit Monialibus S. Claræ, & Conceptionis, & Tertiarijs, nimirum, quod possint celebrare, & recitare Officium S. Didaci Confessoris.

2 Moniales S. Claræ priuilegio Clementis VIII. potiuntur, vt singulis annis die 14. Mensis Ianuarij, possint celebrare Officium Sanctissimi Nominis Iesu cum Indulgentijs, de quibus in dicto Priuilegio relato ab Eman. Roder. *cit. cõst.* 3. *Clem.* 3. in qua approbatur Officium proprium Sanctissimi Nominis Iesu exaratum, & emendatum per Eminentiss. Cardin. Baronium, vt illud recitare liberè valeant.

3 Similitèr possunt Officium S. Agnetis, & festum simul cum Officio vndecim millium Virginum sub ritu duplicis maioris perpetuis futuris temporibus celebrare; ex priuilegio d. Leonis X. *in Bullar. Laert. Cherub. const.* 9. *eiusdem*, quæ quidem

4 omnia priuilegia pro recitatione diuini Officij, & festorum celebratione concessa à Sede Apostolica, sicut & multa alia meritò ad Moniales extenduntur, quia cum sentiant onera Religionum, debent etiam earumdem gratijs spiritualibus potiri, & consequentèr debent omnibus priuilegijs gaudere, quibus fratres in tali recitatione, & celebratione fruuntur, vt bene docet Eman. Roder. *qq. regul. cit. art.* 10. vbi similiter aduertit, quod quantùm ad recitandum de sancto relicta feria, stante aliqua vrgente occupatione, vel necessitate, possunt Prælati Monialium dispensare, sicut etiam ad supplendum quicquid fuerit relictum, & ad interponendum, & post-

postponendum idem Officium cum debilibus, & infirmis, sicut dispensare possunt, cum proprijs fratribus, vt diximus, quia Moniales per communicationis viã, omnium priuilegiorum,& gratiarum participes sunt, vt dicemus infra.

Quid autem dicendum sit de recitatione diuini Officij in festis sanctorum illius Religionis, sub qua militant Moniales, nõ potest cum d.Eman. Roder. *cit.ar.* 2. aliquid determinari; quia nouissimè à Sacra Congregatione Rituum lex vbiquè obseruanda emanauit, vt officia noua sanctorũ, non recitentur, nisi fuerint ab eadem approbata. Videatur Peirin.*in addit.ad const.Leon.X.cap.4.nu.*56.

5 Quo verò ad recitationem Diuini Officij, extant aliquæ Indulgentiæ; nam Leo X. concessit Religiosis diuinum Officium soluentibus per librum, remissionẽ dimidiæ partis peccatorum commissorũ illa die, qua prædictum Officium recitant; Et Martinus V. concessit recitantibus Officium in Choro, cum alijs pro qualibet hora centum dies Indulgentiæ; & Ioannes XXII.inclinantibus, quando nominatur Nomen I E S V, quadraginta dies Indulgentiæ,& totidem similiter inclinantibus,cum in fine Psalmorum dicitur, *Gloria Patri*,ex Casarub.*in Compend.verb.Officium diuinum.*3.*num.*2.

QVÆSITVM V.
An Moniales Nouitiæ, & Conuersæ teneantur diuinum Officium recitare.

SVMMARIVM.

1 *Nouitiæ Moniales non tenentur ad diuinum Officium.*

2 *Moniales Conuersæ nulla obligatione astringuntur ad diuinum Officium persoluendum.*

3 *Moniales Conuersæ exercitijs corporalibus Monasterij quomodo iniungantur.*

4 *Moniales Conuersæ, an præter exercitia corporalia teneantur Officium B.Mariæ Virginis, vel alias preces recitare.*

1 Nouitiæ, cum adhuc non sint verè Religiosæ, neque in onerosis sub illa voce comprænhendantur, non tenentur ad Officium diuinum ad instar Nouitiorum:ratio principalis est, quia nulla est lex,vel consuetudo, quæ illas obliget, vt probant Suarez *tom.*2. *de relig.lib.* 4.*cap.* 17.*num.*2. Lessius *loc. cit.num.*49. Azor. *d. cap.*6. *quæs.* 3. Scortia *loc. cit. theorem.* 316.Nauar. *de Hor.Canon.cit.numer.* 23. quicquid dicant Paludan.*in* 4.*dist.*45.*q.*5. & Syluest.*verb.hora q.*2.*dic.*6.

2 Moniales Conuersæ etiam si professionem solemnem faciant,nullã habent obligationem, & præceptum circa diuinum Officium persoluendum; Ratio; quia non sunt ad Chorum deputatæ, sed loco diuini Officij iniuncta est illis ministratio, & cura omnium exercitiorum Monasterij, quorum intuitu receptæ fuerunt ad habitum regularem.

3 An verò ad huiusmodi exercitia corporalia teneantur Conuersæ sub mortali, aut veniali,disputant Doctores.Archidiacon. Ancharan. Tabien. *verb. Hora* §. 8. Graff.*par.*1. *decis.lib.* 2.*cap.*50. §.7.Scortia *loc.cit*.vbi præfatos Doctores citat,volunt teneri ad dicta exercitia corporalia sub mortali. Azorius verò *dict.cap.*6.*q.*4. Syluest. *verb. hora* §. 3. affirmant sub veniali, licèt Syluester ibidem notet, Conuersas esse in statu periculoso, si notabilitèr sint negligentes in dictis exercitijs corporalibus, cũ ad hæc in religione recipiãtur, & alantur ex eleemosynis,vt inseruiãt deseruientibus populo in alijs exercitijs spiritualibus,quibus aliquo modo recompensare tenentur.

Nauarrus tamen *de Horis Canonic. cit. cap.*7.*num.*33.Sot. *loc.cit.artic.*3. Armill. *verb.hora num.*4.dicunt teneri sub veniali, aut mortali,aut temporali, iuxta præceptum Regulę;non autem, quod præceptũ Ecclesiæ de penso Horarum, se extendat ad Conuersas.

4 In quibusdam tamen Monasterijs præter ad dictã curam exercitiorum,obligantur ad recitationem diuini Officij B. Mariæ Virginis, vel numerum quarundam Orationum Dominicalium, vel salutationum

num Angelicarum, quæ suo modo diuinum Officium, pro Conuersis Monialibus dici possunt, ad quod persoluendum non obligantur sub mortali, neque ex consuetudine, neque iure, nec aliqua alia lege, imò in Congregatione Fulliensi, nec etiã ad veniale. Barthol. de S. Fausto *in Thes. religios. lib. 1. quæst. 170. numer.* 3. Idem fatetur Aragona de Cõuersis sui Ordinis Eremitarum S. Augustini. & Sũma Corona de Conuersis Ordinis Canonic. Regular. & fratr. Prædic. secùs tamen dicendum est de Conuersis Ordinis S. Benedicti, nempè Monachorum Nigrorum, & S. Francisci Reformati, qui ex vi Statutorũ particularium ad Officium diuinum Conuersis adaptatum recitare tenentur.

QVÆSITVM VI.

An Moniales teneantur Missam conuentualem celebrare facere, eamquè applicare adinstar Religiosorum Ordinis, cuius sunt.

SVMMARIVM.

1 *Missam Conuentualem tenētur Moniales celebrare facere in suis Ecclesijs, & num.* 3.

2 *Cappellani Monialium debent Missam celebrare de Sancto, cuius officium fit à Monialibus.*

3 *In omni Ecclesia Collegiali, & Conuentuali celebranda est Missa Officij currentis; sed amplia, vt num.* 5.

4 *Monasteria Monialium sunt Collegia, aut Conuentus.*

6 *Missa Conuētualis celebranda in Ecclesijs Monialium, an pro Viuis, & defunctis applicari debeat.*

1 Corduba *in annotat. super verb. Moniales in Compend. Priuil. fratrum Minorum* dicit, quod Moniales de iure communi tenentur, in suis Ecclesijs facere celebrare Missam Conuentualem, quia expressè sub verbo *Mandamus* habetur *in cap. cum creatura de celebr. Missarum quinta rubr.* quod in Ecclesijs Collegialibus quotidie Missa celebretur Conuentualiter de festo, aut de feria secundum

2 temporis conuenientiam. Vnde Cappellani Monialium debent dicere Missam de sãcto, de quo Officiũ fit à Monialibus, sed cum Missali Romano. Gauant. *in comm. in rubr. Missal.* Item in cap. dolentes *eodem tit.* Mandatur in virtute obedientię Prælatis, & Clericis, quod celebrent Officium diurnum, & nocturnum, &c. & ibi expressè videtur loqui tàm de celebratione Missarum, quàm de alijs horis, quia ibi priùs loquitur de Matutinis, & post de Missis, & tandem post hæc omnia dicitur ibidem, *hæc igitur, & similia, &c.* & ideò

3 sũma Angelica *tit. Missa §.* 33. dicit quod virtute Clement. 1. *de celebratione Missarum*, in omni Ecclesia Collegiali, & Cõuentuali celebranda est quotidie Missa de officio occorrente, & concordat Syluest.

4 *tit. Missa* 1. *q.* 4. sed Monasteria Religiosarum sunt Collegia, vt ait rubrica *in cap. cum creatura de celebrat. Missarum*, seu sunt Conuentus, ex quo habent Prælatas; ergo tenentur Conuentualitèr facere Missam quotidie celebrare; quod intelli-

5 gendum est ciuilitèr, sicut in alijs præceptis iuris canonici, scilicèt, dum commodè fieri poterit, & non aderit impedimentum, seu alia causa rationabiliter non obstiterit.

6 An verò talis Missa Conuentualis Monialium sit necessariò applicanda generaliter pro viuis, & defunctis, Respondeo cum eodem Cord. *loc. cit.* saluo meliori iudicio, non teneri; quia nullo iure videntur ad id obligari; non diuino, vt patet, nec humano, quia constitutio fratrum Minorum respicit tantum ipsos fratres, vt satisfaciant benefactoribus ipsorum viuentiũ de eleemosynis, quia ibi in statutis generalibus dicitur, quod celebretur pro illis, qui se commendant, sed hæc ratio cessat in Monialibus suos redditus, & sua bona habentibus, quæ secum afferunt ad Mosteria, & de quibus viuunt, non autem de eleemosynis, & ratio legis est anima legis, ergo non tenentur Moniales facere applicare Missam Cõuentualem, vt docet etiã Eman. Roder. *to.* 3. *qq. reg. q.* 8. *a.* 8 Laur. Portell. *in dub. reg. verb. Missa nu.* 7.

QVAE-

QVÆSITVM VII.

Vtrum Moniales regularium possint in suis Ecclesijs administrare, facere Eucharistię Sacramentum à Sacerdote sæculari.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia omnia, quæ concessa fuerunt fratribus Minoribus, largita sunt etiā Monialibus eiusdem Ordinis.*

2 *Cappellanus sæcularis de licentia Confessarij Monialium, potest Eucharistiæ Sacramentum ministrare.*

3 *Eucharistiam de iure communi non possunt regulares sine Parochi licentia administrare sæcularibus.*

1 PAucis resoluitur hæc dubitatio ab Eman. Roder. *loc. cit. tom. 1. quæst. 56. ar. 9.* dum ait Monialibus S. Claræ, earūque Abbatissis, & Monasterijs, nec non Monialibus Cōceptionis sub cura fratrū Minorum viuentibus, concessa fuisse omnia priuilegia, & omnia indulta prædictis fratribus, eorumquè Prælatis, & Monasterijs, à Sede Apostolica largita; ex quibus concessionibus, & Indultis manifestè constat, quod sicut cum licentia Sacristæ potest in Monasterijs Mendicantium simplex Sacerdos sæcularis dictū
2 Sacramentum administrare, idipsum poterit in Ecclesijs Monialium, de licentia Confessoris earundem, stante communicatione Priuilegiorum, de qua inferius.

3 Quia, & si de iure communi prohibitū sit omnibus Religiosis Euchatistiam sæcularibus ministrare sine Parochi licentia, sub pœna excommunicationis ipso facto; ex Clement. *Religios. & de priuileg. & excess. Prælat.* tamen ex Indulto Nicolai V. & Sixti IV. possunt fratres Minores, & ex Priuilegio Iulij II. Minimi, omnesquè cū dictis fratribus communicantes in priuilegijs administrare Eucharistiam, præterquam in die Paschatis omnibus fidelibus ad suas Ecclesias conuolantibus; Eman. Roder. *loco citato articul. 3.* Mirand. *in manual. tom. 2. quæst. 42. articul. 1.* & Lezan. *in tom. 1. sum. Regul. cap. 21. num. 8.*

QVÆSITVM VIII.

Vtrum tempore Interdicti, & cessationis à diuinis possint Moniales in suis Monasterijs diuina celebrare, adeaque admittere; necnon ad recipienda Sacramenta, personas sæculares.

SVMMARIVM.

1 *Interdicti tempore possunt Regulares in suis Ecclesijs Missas, & diuina Officia celebrare ianuis clausis, submissa voce, non pulsatis campanis.*

2 *Interdicti tempore in quibusdam solemnitatibus possunt à Regularibus diuina celebrari ianuis apertis, & pulsatis cāpanis, excommunicatis eiectis.*

3 *Interdicti tempore possunt Moniales recipere personas sæculares in suis Ecclesijs ad diuina audienda.*

4 *Priuilegia tempore interdicti regularibus concessa, quam hodiè habeant validitatem.*

1 NOn obstante Concilio Tridentino *sess. 25. cap. 12.* possunt Regulares tempore Interdicti generalis, singulis diebus in suis Ecclesijs, & Monasterijs Missas celebrare, & dicere diuina officia, sed submissa voce, & ianuis clausis, non pulsatis campanis, excommunicatis, & interdictis exclusis. Ita habetur ex Bonif. VIII. *in cap. alma mater. de sentent. excommun.* & Peirin. *tom. 1. priuil. minim. constit. 2. Sixti IV. num. 55.* Gauanto *in Manual. Episc. verb. Interdictum num. 10.* & Eman. Roder. *loc. cit. tom. 2. quæst. 113. art. 1. & 2.* quod probant ex priuilegijs Nicolai V. & Ioannis Episcopi Prænestini, Congregationi, Prioribus, & fratribus S. Benedicti obseruantiæ Hispaniæ concessis; quibus fruuntur omnes Regulares vtriusquè sexus, tàm Mendicantes, quàm non Mendicantes. Imo Leo X. specialiter concessit fratribus minoribus, & Monialibus S. Cla-

ræ, vt in die S. Elisabeth filiæ Regis Vngariæ, & per eius octauam possint tempore interdicti Missas, & alia diuina Officia celebrare, seù celebrari facere, quemadmodum in diebus aliorum sanctorum Ordinis; quod priuilegium per communicationem extenditur ad Moniales aliarum Religionum.

2 Possunt etiam eodem tempore celebrare diuina, ianuis apertis, & pulsatis cāpanis, excommunicatis expulsis, sed interdictis admissis, (sic tamen, quod illi, qui fuerunt causa interdicti nullatenùs altaria propinquent) in festiuitatibus Natalis Domini, Paschæ, & Pentecostes, & Assumptionis B. Virginis Mariæ, quod habetur etiam iure communi *in d. cap. Alma Mater*, & apud Sorbum *in addit. ad Compendium verbo interdictum* §. 12. *secundum*, hoc etiam extendit ad festum Sanctissimi Sacramenti, & ad totam octauam illius per vnam extrauagantem Martini Quinti.

Extenditur etiā probabilitèr, quo ad aliquos regulares, & alios habentes cum ipsis communicationem priuilegiorum, ad festa Conceptionis, Visitationis, & Natiuitatis B. Mariæ, & Natiuitatis S. Ioannis Baptistæ, & ad festa sanctorum respectiuè suarum religionum, nec non aliorum Sanctorum, & Sanctarum, sub quorum inuocationibus Ecclesiæ regularium dedicatę, & constructæ sunt, seù quorum corpora in ipsis recondita respectiuè existunt, atquè hebdomadarum Sanctæ, & Resurrectionis Dominicę Festiuitatibus, & per octauas earundem omnium festiuitatum, & quoties Religiosi professiones emiserint, vel primam Missā celebrauerint, seù in suis Ecclesijs humana cadauera Ecclesiasticæ sepulturæ tradi contigerit, dummodò interdicto causam non dederint; nec id eis contigerit specialiter interdici.

3 Qua attenta communicatione priuilegiorum, non potest, non concedi, quod Abbatissæ, & Priorissæ possint eligere, & recipere ad Missas, & ad horas audiendas, non ad sacramenta suscipienda in suis Ecclesijs tempore interdicti, & cessationis à diuinis, numerum personarum, quem alij Superiores Conuentuales possunt, quia communicatio priuilegiorum hoc operatur, vt id quod conceditur Superioribus fratrum, concedatur etiam Abbatissis, & Priorissis Monialium, dummodo earum sexui, & statui non contradicat, nominatim interdictis, & excommunicatis exclusis.

4 Aduerte tamen, quod aliqua supradictorum Priuilegiorum iam concessa esse iure communi, *vt in d. cap. Alma mater* alia vero esse viuę vocis oracula, quæ hodie sublata sunt; alia adhùc, quæ, & si forsan in rigore valida sint, quia tamen, vel non sunt in vsu apud Regulares, vel ex eorum vsu sequitur scandalum apud sæculares, ideo consultius est illis non vti. Videatur Nauar. *cap.* 27. *num.* 190. Lezana *tom.* 1. *summ. cap.* 21. *num.* 19.

DISPVTATIO XVI.

De Confessarijs Monialium.

Quæsitum I. De qualitatibus, & Conditionibus Confessariorum Monialium.

Quæsitum II. Confessores Monialium, à quibus sint proponendi, præsentandi, admittendi, & approbandi.

Quæsitum III. De dubijs circa Bullam Gregor. XV. *de exempt. priuileg.* à Sacra Congreg. Cardinalium resolutis.

Quæsitum IV. An Moniales virtute Bullæ Cruciatæ, vel aliorum similium indultorum possint sibi Confessarium eligere, & ab illo à Casibus reseruatis absolui.

Quæsitum V. Confessarius Moniali ū, aliarumq. Mulierum, eas in Confessione ad inhonesta sollicitans, an

an debeat denunciari, & quibus pœnis affici.

Quæsitum VI. An Moniales teneantur singulis mensibus Confiteri,& sanctissimo Eucharistiæ Sacramẽto refici.

Quæsitum VII. De absolutione plenaria, & Indulgentijs, quibus potiuntur Moniales in Sacramento Pœnitentiæ.

Quæsitum VIII. Vtrum Episcopi alijquè Superiores Monialium possint sibi casus erga illas reseruare, & quis possit ab illis absoluere.

Quæsitum IX. De Instructione,& loco Confessarij,pro recipiendis Monialium Confessionibus,alijsq. Sacramentis administrandis.

QVÆSITVM I.

De Qualitatibus, & Conditionibus Confessariorum Monialium.

SVMMARIVM.

1 *Confessarius Monialium debet esse vir honestus, ætate, & prudentia maturus, vita, moribus, & doctrina probatus.*

2 *Confessarij Monialium, alij Ordinarij, alij extraordinarij.*

3 *Confessarij Ordinarij Monialium debent singulis trienn js mutari.*

4 *Confessorũ Monialium cõditiones aliquæ.*

5 *Confessarius extraordinarius bis, vel ter in anno offeratur Monialibus.*

6 *Confessarius extraordinarius pro omnibus Monialibus, non pro particulari deputari debet.*

7 *Monial s, quæ extraordinario Confessario noluerit cõfiteri, poterit Confessario Ordinario suam Confessionem facere.*

8 *Superior, an præcipere possit, vt Moniales omnes confiteantur Confessori extraordinario.*

1 S. Antoninus 3.*par.tit.*20. *cap.* 2. §. 3. & Concilium Aquileiense primum §.*de Monialibus in tom.4.Conciliorũ generalium* docent, Confessarium Monialibus tribuendum, debere esse virũ honestum, ętate & prudentia maturum,saltem 45.annorum,ex decreto Sacr. Congreg. apud Polac.2.*par.vacat. ep d.de Confessario Monialium nu.*3.vita, moribus,& doctrina probatum,vt saltem ea, quæ ad vitam Religiosam spectant, sciat, vel agnoscat, vt inde valeat Monialibus conscientiam facere de transgressionibus suis qui etiam pro oportunitate norit aliquid è sacris Scripturis depromere ad spiritualem Monialium iucunditatem, & perfectę vitę progressionẽ,easquè erudiat in omnibus, quæ ad Dei cultum, & sempiternam salutem consequendam pertinent.

2 Confessarij Monialium sunt in duplici differentia, nempe ordinarij,& extraordinarij,ex Conc.Tridentin.*sess.* 25. *de regul. cap.*10. ad cuius præscriptum sacra Congregatio Cardinalium *sub die* 15.*Februar.* 1593.teste Barbos. *de iure Eccles. lib.* 1. *cap.*44.*num.*24.decreuit,quod Confessa-

3 rij Ordinarij Monialium singulis quibuscunquè triennis mutentur, & hoc obseruetur, non solum pro Confessarijs Monialium Episcopo,& Ordinario,sed etiam

4 Regularibus subiectarum;Et Confessarios Regulares à Monasterij,& Religionis oneribus pro eo tempore dumtaxàt,quo Cõfessiones excipiunt, exemptos esse,decreuit eadem Sacra Congregatio *sub die* 10. *Martij* 1593.ex Barbos. *cit. num.* 126.

In Confessariorum, tàm regularium, quàm sęcularium domibus, rotę, aut alia, per quæ in clausuram prospici possit, nullatenus permittantur, & si reperiuntur, tollantur, & muro occludantur. In eorũdem Confessariorum stantijs strata non retineantur, cum minime liceat,vt ibi dormiant, aut comedant, præterquam in casibus in reformatione Monialiũ contẽtis, de qua *infra in fine disputationũ.*Postremò stãtia vbi collocutoria cõmunia adsũt, sit in claro, & aperto loco,vt Moniales alloquẽtes ab omnibus cõmodè videri valeãt, ac in earundẽ collocutorij ianua nihil permittatur,quod intùs quoquomodo claudi valeat; quæ omnia decreuit Sacra Con-

P 2 grega-

gregatio Cardin. *sub die 7. Martij 1617.* ex eodem Barbos. *cit.* Maximè autem obseruandum est, ne Confessarijs victus dietim à Monialibus subminstretur, sed quædam pecuniæ summa, quotannis loco victus ei persoluatur; & Ordinarij locorũ prohibeant Monialibus sub aliquibus pœnis, non tamen censuris, ne vltra illam mercedem, eidem Confessario, vel alijs quibuscunq. communitèr, vel priuatim, quid tribuant, nec Confessarij, & alij aliquid à Monialibus, etiam spontè largientibus, nullatenùs recipere debent sub eisdem pœnis, vt admonet eadem Sacra Congregatio *sub d e 29. Nouẽbris 1603.*

Pro Confessario extraordinario Concilium Tridentinum *loco cit.* decreuit, *Præter Ordinarium autem Confessarium, alius extraordinarius ab Episcopo, & alijs Superioribus bis aut ter in anno offeratur, qui omnium Confessiones audire debeat.*

Dixit *omnium*, quia pro communi, non autem pro particulari deputari debet, ex Sacr. Congregatione Cardinal. *in vna Veronen anno 1593. 15. Februar.*

Si tamen Monialis noluerit extraordinario confiteri, cõfiteatur ordinario, quia exhibitio Cõfessarij extraordinarij est fauor, cui potest Monialis renunciare, vnde Concilium *loc. cit.* ait, quod offeratur extraordinarius, non verò ait, quod cum mandato cogat Moniales, & sic non facit
8 prudenter Superior, qui præcepto cogit, vt Moniales omnes confiteantur illi extraordinario; si verò cogat dicens, quod proprio Confessori tunc non confiteantur, tenebit mandatum, & non tenebit Cõfessio, nisi cum extraordinario, vt docẽt Portell. *in dub. reg. verb. Monialis num. 14.* & Polac. *loc. cit. num. 4.* vbi etiam decretum quoddam Synodi Florentini scitu dignissimum, & præsenti materiæ adaptatum adducit sub his verbis;

VT Tridentini Sãctissimi Decreto satisfiat, & libertati cõfitendi admissa, crimina faueamus, præcipimus omnibus Abbatissis, Priorissis, & alijs Monasteriorum Præfectis in virtute S. Obedientiæ, & sub pęna excommunicationis latæ sententiæ, vt ter in anno liceat irrequisitis, vel etiam repugnantibus Confessarijs ordinarijs, seu Gubernatoribus, aut etiam omnibus, vel maiori parte Monialium tempestiuè Illustrissimum, & Reuerẽdissimum Præsulem moneant, seu Generalem eius Vicarium de Confessario extraordinario mittendo, nec à cæptis desistant, donec voti compotes fiant, coram quo omnes omnino, quæ in lecto, causa verę infirmitatis minimè detinentur, comparere volumus, seb pęna amissionis vocis actiuæ, & passiuæ, per triennium ipso facto incurrẽda. Eo verò tempore, quo Confessarius extraordinarius aderit, quàm rarissimè Confessarij Ordinarij accedant ad alloquendas Moniales, vel eorum Confessiones audiendas, ij verò, qui ausu temerario impedire directè præsumpserint hanc Confessarij extraordinarij petitionem, electionem, concessionem, vel accessum ad Monasteria ad excipiendas confessiones, ipso facto excõmunicati sint; insuper Confessarij Ordinarij Monasteriorum ab eorum Confessionibus audiendis, se perpetuò suspendendos intelligãt, si quocumq. tempore, vel modo significauerint Monialibus displicere sibi Confessarij extraordinarij aduentum, vel non liberè, & integrè, sed perfunctoriè tantùm, & per transenam eidem esse confitendum, in aures Monialium, vel aliorum insusurrare tentauerint.

QVÆSITVM II.

Confessores Monialium à quibus sint proponendi, præsentandi, admittendi, & approbandi.

SVMMARIVM.

1 *Confessores pro Monialibus Episcopo subiectis debent deputari ab eodem Episcopo.*

2 *Confessarij Ordinarij, & extraordinarij Monialium regularibus subiectarum approbandi sunt iuxta Constitutionẽ Gregorij XV. de exempt. priuil. ab Ordinario loci; & à Superioribus præsentandi, & num. 3.*

4 *Episcopus, an possit deputare Regulares in Confes-*

Confessarios Monialiũ sibi subiectarũ.
5 *Parochi, an pro audiendis Confessionibus Monialium, debeant ab Episcopo admitti.*

1 CONfessores Monialium Ordinarijs locorum subiectarum, nulli dubium est, approbandos, & admittendos esse ab eisdem Ordinarijs; sed solùm dubitatur de Confessarijs Monialium Prælatis sæcularibus, & regularibus subiectarum.

2 Armendar. *in addit. ad recopil. Nauar. lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. num.* 98. dicit, quod Confessarij prædicti non sunt Episcopo neq; Ordinario subiecti, & ideo ab eo approbati, & admitti non debent, sed à suis Superioribus; Cui fauent Sorb. *in suis annot. ad Compend. Mendic. verb. Mòniales,* Azor *par. 1. lib. 13. cap. 9. quæs. 2.* & Campanil. *in diuersor. iur. Canon. lib. 16. rub. 12. num.* 53. & alij ferè omnes in hac re scribentes ante Constitut. Gregorij XV. quæ hodie obseruanda est simul cum quibusdam declarationibus Sacræ Congregat. Cardin. Cõcilij Tridentini interpretum, vt infra.

GREGORIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

INscrutabili Dei prouidentia Vniuersalis Ecclesiæ regimini, meritis licèt imparibus, præsidentes, pastoralis nostræ sollicitudinis partes esse dignoscimus, in eam curam præcipuè incumbere, vt à dignis, & probatis tantùm Sacerdotibus sanctè administrentur Ecclesiastica Sacramenta, atquè vt Virginum Deo sacrarum Monasteria diligentissimè custodiantur; & viri assumãtur idonei ad prædicationis officiũ salubritèr exequendum. Sanè Tridentina Synodi decretis prouidè cautum est, nullum Presbyterum, etiàm regularẽ, posse Confessiones sæcularium, etiam Sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficiũ habeat, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut aliàs idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat: Nec non vt in Monasterijs, seu domibus virorum, seù mulierum quibus imminet animarum cura personarum sæcularium, præter eas, quæ sunt de illorum Monasteriorum, seù locorum familia personæ; tàm regulares, quàm sæculares eiusmodi curam exercẽtes, subsint immediatè in ijs, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cuius Diœcesi sũt sita; Itemq. vt Episcopi vniuersi sub obtestatione Diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ in omnibus Monasterijs sibi subiectis Ordinaria, in alijs verò Sedis Apostolicæ authoritate, clausuram sanctimonialiũ, vbi violata fuerit, diligenter restitui, & vbi inuiolata est conseruari maximè procurẽt; inobedientes, atquè contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliasquè pœnas, quacunque appellatione postposita, compescẽtes: atquè vt regulares in Ecclesijs suorum Ordinum prædicare volentes, se coràm Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur; in Ecclesijs verò, quæ suorum Ordinum nõ sunt, nullo modo prædicare possint sine Episcopi licentia: contradicente autem Episcopo, nulli etiam in suorum Ordinum Ecclesijs, prædicare præsumant. Verùm, quia experientia compertum est, Ecclesiastici regiminis rationes postulare, vt decretis eiusmodi aliquid adiũgatur: matura deliberatione nostra, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine hac generali, ac perpetuò valitura Cõstitutione decernimus, statuimus, & declaramus, vt deinceps tã regulares, quã sæculares quomodolibet exempti, siue animarum curã personarum sæcularium Monasterijs, seu domibus regularibus, aut quibus vis alijs Ecclesijs, vel beneficijs, siuè regularibus, siuè sæcularibus incumbentem exerceant; siuè alias Ecclesiastica Sacramenta, aut vnum ex illis ministrent præuia Episcopi licentia, & approbatione; siuè quo quomodo in dicta cura exercitio, aut in eorumdem Sacramentorũ, vel alicuius ex illis administratione de facto absq. vlla auctoritate se ingerant: in his quæ eiusmodi curam, seù administrationem concernunt, omnimoda iurisdictio-

Ecclesias prædictas pro solemni Missa audienda cōfluentis in dies minuitur, & quāplures virgines ab ingressu Ordinis huiusmodi retrahuntur, necnon visitationes Monasteriorum vestrorū à vestris Superioribus, & vestri curam gerentibus debitè fieri nequeunt, propter quod à sincera vestra Regula obseruantia vos, vel alias pro tempore Moniales vestri Ordinis in posterum declinare facilè posset contingere, cupitis, statuta, & regulam huiusmodi circa præmissa moderari, super quibus supplicare fecistis humiliter, vobis per Sedem Apostolicam de opportuno, & salubri remedio misericorditer prouideri. Nos igitur auctoritate D. Papæ, cuius Pœnitentiaria curam gerimus, & de eius speciali, & expresso mandato super hoc viuæ vocis oraculo nobis facto, vt vos, & pro tempore Moniales Ordinis prædicti Missis coram vobis in vestrorū Monasteriorum Ecclesijs solemniter celebrandis, etiam alta voce, sine tamen notulis, prout alia Officia, tā diurna, quàm nocturna simpliciter decantatis, respondere.

Et in Concilio Mediol. *tit. de Monialibus verbo clausura prope finem*, habetur quod Moniales non debent intus alijs instrumentis vti, quàm harpicordo, nec foris per alios præter Organum, & non possunt discere cantum figuratū foris ab aliquo, etiam ad fenestellam, nec soni scientiam, nisi vbi intus Moniales Organo vtūtur; sic enim ad fenestellam Organista tantum id docere poterit,

QVÆSITVM IV.

De specialibus Officijs à Monialibus ex indulto Apostolico recitandis.

SVMMARIVM.

1 *Moniales Ordinis Minorum recitare possunt Officium Conceptionis B. Mariæ Virginis.*

2 *Moniales S. Claræ possunt celebrare Officium Sanctissimi Nominis Iesu.*

3 *Moniales S. Claræ possunt Officiū S. Agnetis, & festum vndecim millium Virginum celebrare.*

4 *Priuilegia, quibus gaudent Regulares in recitat one diuini Officij, potiuntur & Moniales.*

Indulgentia quadam pro Religiosis diuinum Officium recitantibus.

1 PRiuilegio Sixti V. Moniales ordinis Minorum recitare possunt Officium Conceptionis B. Mariæ Virginis in die, & per totam octauam eiusdem festi, ad instar Officij Natiuitatis Beatæ Virginis, ita vt tàm in Choro, quàm extra, illud persoluere queant; ex Eman. Roder. *c. t. constit. Sixti V.* qui *const.* 10. simile priuilegium concessit Monialibus S. Claræ, & Conceptionis, & Tertiarijs, nimirum, quod possint celebrare, & recitare Officium S. Didaci Confessoris.

2 Moniales S. Claræ priuilegio Clementis VIII. potiuntur, vt singulis annis die 14. Mensis Ianuarij, possint celebrare Officium Sanctissimi Nominis Iesu cum Indulgentijs, de quibus in dicto Priuilegio relato ab Eman. Roder. *c. t. cōst.* 3. *Clem.* 8. in qua approbatur Officium proprium Sanctissimi Nominis Iesu exaratum, & emendatum per Eminentiss. Cardin. Baronium, vt illud recitare liberè valeant.

3 Similitèr possunt Officium S. Agnetis, & festum simul cum Officio vndecim millium Virginum sub ritu duplicis maioris perpetuis futuris temporibus celebrare; ex priuilegio d. Leonis X. *n Bullar. Laert. Cherub. const.* 9. *eiusdem*, quæ quidem

4 omnia priuilegia pro recitatione diuini Officij, & festorum celebratione concessa à Sede Apostolica, sicut & multa alia meritò ad Moniales extenduntur, quia cum sentiant onera Religionum, debent etiam earumdem gratijs spiritualibus potiri, & consequentèr debent omnibus priuilegijs gaudere, quibus fratres in tali recitatione, & celebratione fruuntur, vt bene docet Eman. Roder. *qq. regul. cit. art.* 10. vbi similiter aduertit, quod quantùm ad recitandum de sancto relicta feria, stante aliqua vrgente occupatione, vel necessitate, possunt Prælati Monialium dispensare, sicut etiam ad supplendum quicquid fuerit relictum, & ad interponendum, & post-

postponendum idem Officium cum debilibus, & infirmis, sicut dispensare possunt, cum proprijs fratribus, vt diximus, quia Moniales per communicationis viã, omnium priuilegiorum,& gratiarum participes sunt, vt dicemus infra.

Quid autem dicendum sit de recitatione diuini Officij in festis sanctorum illius Religionis, sub qua militant Moniales, nõ potest cum d.Eman. Roder. *cit.ar.* 21.aliquid determinari; quia nouissimè à Sacra Congregatione Rituum lex vbiquè obseruanda emanauit, vt officia noua sanctorũ, non recitentur, nisi fuerint ab eadem approbata. Videatur Peirin.*in addit.ad constit.Leon.X.cap.4.nu.*56.

5 Quo verò ad recitationem Diuini Officij, extant aliquæ Indulgentiæ; nam Leo X. concessit Religiosis diuinum Officium soluentibus per librum, remissionẽ dimidiæ partis peccatorum commissorũ illa die, qua prædictum Officium recitant; Et Martinus V. concessit recitantibus Officium in Choro, cum alijs pro qualibet hora centum dies Indulgentiæ; & Ioannes XXII.inclinantibus, quando nominatur Nomen IESV, quadraginta dies Indulgentiæ,& totidem similiter inclinantibus,cum in fine Psalmorum dicitur, *Gloria Patri*,ex Casarub.*in Compend.verb.Officium diuinum.*3.*num.*2.

QVÆSITVM V.

An Moniales Nouitiæ, & Conuersæ teneantur diuinum Officium recitare.

SVMMARIVM.

1 *Nouitiæ Moniales non tenentur ad diuinum Officium.*

2 *Moniales Conuersæ nulla obligatione astringuntur ad diuinum Officium persoluendum.*

3 *Moniales Conuersæ exercitijs corporalibus Monasterij quomodo iniungantur.*

4 *Moniales Conuersæ, an præter exercitia corporalia teneantur Officium B.Mariæ Virginis, vel alias preces recitare.*

1 Nouitiæ, cum adhuc non sint verè Religiosæ, neque in onerosis sub illa voce compræhendantur, non tenentur ad Officium diuinum ad instar Nouitiorum:ratio principalis est, quia nulla est lex,vel consuetudo, quæ illas obliget, vt probant Suarez *tom.*2. *de relig.lib.* 4.*cap.* 17.*num.*2. Lessius *loc. cit.num.*49. Azor. *d. cap.*6. *quæst.* 3. Scortia *loc. cit. theorem.* 316.Nauar. *de Hor.Canon.cit.numer.* 23. quicquid dicant Paludan.*in* 4.*dist.*45.*q.*5. & Syluest.*verb.hora q.*2.*dic.*6.

2 Moniales Conuersæ etiam si professionem solemnem faciant,nullã habent obligationem, & præceptum circa diuinum Officium persoluendum; Ratio, quia non sunt ad Chorum deputatæ, sed loco diuini Officij iniuncta est illis ministratio, & cura omnium exercitiorum Monasterij, quorum intuitu receptæ fuerunt ad habitum regularem.

3 An verò ad huiusmodi exercitia corporalia teneantur Conuersæ sub mortali, aut veniali,disputant Doctores. Archidiacon. Ancharan. Tabien. *verb. Hora* §. 8. Graff.*par.*1. *decis. lib.* 2.*cap.*50.§.7.Scortia *loc.cit.*vbi præfatos Doctores citat,volunt teneri ad dicta exercitia corporalia sub mortali. Azorius verò *dict.cap.*6.*q.*4. Syluest. *verb. hora* §. 3. affirmant sub veniali, licèt Syluester ibidem notet, Conuersas esse in statu periculoso, si notabilitèr sint negligentes in dictis exercitijs corporalibus, cũ ad hæc in religione recipiãtur, & alantur ex eleemosynis,vt inseruiãt deseruientibus populo in alijs exercitijs spiritualibus,quibus aliquo modo recompensare tenentur.

Nauarrus tamen *de Horis Canonic. cit. cap.*7.*num.*33.Sot. *loc.cit.artic.*3. Armill. *verb.hora num.*4.dicunt teneri sub veniali, aut mortali,aut temporali, iuxta præceptum Regulę;non autem, quod præceptũ Ecclesiæ de penso Horarum, se extendat ad Conuersas.

4 In quibusdam tamen Monasterijs præter ad dictã curam exercitiorum,obligantur ad recitationem diuini Officij B. Mariæ Virginis, vel numerum quarundam Orationum Dominicalium, vel salutationum

num Angelicarum, quæ suo modo diuinum Officium, pro Conuersis Monialibus dici possunt, ad quod persoluendum non obligantur sub mortali, nequè ex consuetudine, nequè iure, nec aliqua alia lege, imò in Congregatione Fulliensi, nec etiã ad veniale. Barthol. de S. Fausto *in Thes. religios. lib. 1. quæst. 170. numer. 3.* Idem fatetur Aragona de Cõuersis sui Ordinis Eremitarum S. Augustini, & Sũma Corona de Conuersis Ordinis Canonic. Regular. & fratr. Prædic. secùs tamen dicendum est de Conuersis Ordinis S. Benedicti, nempè Monachorum Nigrorum, & S. Francisci Reformati, qui ex vi Staturorũ particularium ad Officium diuinum Conuersis adaptatum recitare tenentur.

QVÆSITVM VI.

An Moniales teneantur Missam conuentualem celebrare facere, eamquè applicare adinstar Religiosorum Ordinis, cuius sunt.

SVMMARIVM.

1 *Missam Conuentualem tenētur Moniales celebrare facere in suis Ecclesijs, & num. 3.*

2 *Cappellani Monialium debent Missam celebrare de Sancto, cuius officium fit à Monialibus.*

3 *In omni Ecclesia Collegiali, & Conuentuali celebranda est Missa Officij currentis; sed amplia, vt num. 5.*

4 *Monasteria Monialium sunt Collegia, aut Conuentus.*

6 *Missa Conuētualis celebranda in Ecclesijs Monialium, an pro Viuis, & defunctis applicari debeat.*

1 COrduba *in annotat. super verb. Moniales in Compend. Priuil. fratrum Minorum* dicit, quod Moniales de iure communi tenentur, in suis Ecclesijs facere celebrare Missam Conuentualem, quia exprefsè sub verbo *Mandamus* habetur *in cap. cum creatura de celebr. Missarum quinta rubr.* quod in Ecclesijs Collegialibus quotidie Missa celebretur Conuentualiter de festo, aut de feria secundum
2 temporis conuenientiam. Vnde Cappellani Monialium debent dicere Missam de sãcto, de quo Officiũ fit à Monialibus, sed cum Missali Romano. Gauant. *in comm. in rubr. Missal.* Item in cap. dolentes *eodem tit.* Mandatur in virture obedienriæ Prælatis, & Clericis, quod celebrent Officium diurnum, & nocturnum, &c. & ibi exprefsè videtur loqui tàm de celebratione Missarum, quàm de alijs horis, quia ibi priùs loquitur de Matutinis, & post de Missis, & tandem post hæc omnia dicitur ibidem, *hæc igitur, & similia, &c.* & ideò
3 sũma Angelica *tit. Missa §. 33.* dicit quod virtute Clement. 1. *de celebratione Missarum*, in omni Ecclesia Collegiali, & Cõuentuali celebranda est quotidie Missa de officio occorrente, & concordat Syluest.
4 *tit. Missa 1. q. 4.* sed Monasteria Religiosarum sunt Collegia, vt ait rubrica *in cap. cum creatura de celebrat. Missarum*, seu sunt Conuentus, ex quo habent Prælatas; ergo tenentur Conuentualitèr facere Missam quotidie celebrare; quod intelli-
5 gendum est ciuilitèr, sicut in alijs præceptis iuris canonici, scilicèt, dum commodè fieri poterit, & non aderit impedimentum, seu alia causa rationabiliter non obstiterit.
6 An verò talis Missa Conuentualis Monialium sit necessariò applicanda generaliter pro viuis, & defunctis, Respondeo cum eodem Cord. *loc. cit.* saluo meliori iudicio, non teneri; quia nullo iure videntur ad id obligari; non diuino, vt patet, nec humano, quia constitutio fratrum Minorum respicit tantum ipsos fratres, vt satisfaciant benefactoribus ipsorum viuentiũ de eleemosynis, quia ibi in Staturis generalibus dicitur, quod celebretur pro illis, qui se commendant, sed hæc ratio cessat in Monialibus suos redditus, & sua bona habentibus, quæ secum afferunt ad Mosteria, & de quibus viuunt, non autem de eleemosynis, & ratio legis est anima legis, ergo non tenentur Moniales facere applicare Missam Cõnuentualem, vt docet etiã Eman. Roder. *to. 3. qq. reg. q. 8. a. 8* Laur. Portell. *in dub. reg. verb. Missa nu. 7.*

QVAE-

QVÆSITVM VII.

Vtrum Moniales regularium possint in suis Ecclesijs administrare, facere Eucharistię Sacramentum à Sacerdote sæculari.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia omnia, quæ concessa fuerunt fratribus Minoribus, larg ta sunt etiã Monialibus eiusdem Ordinis.*

2 *Cappellanus sæcularis de licentia Confessarij Monialium, potest Eucharistiæ Sacramentum ministrare.*

3 *Eucharistiam de iure communi non possunt regulares sine Parochi licentia administrare sæcularibus.*

1 PAucis resoluitur hæc dubitatio ab Eman. Roder. *loc. cit. tom. 1. quæst. 56. ar. 9.* dum ait Monialibus S. Claræ, earũque Abbatissis, & Monasterijs, nec non Monialibus Cõceptionis sub cura fratrũ Minorum viuentibus, concessa fuisse omnia priuilegia, & omnia indulta prædictis fratribus, eorumquè Prælatis, & Monasterijs, à Sede Apostolica largita; ex quibus concessionibus, & Indultis manifestè constat, quod sicut cum licentia Sacristæ potest in Monasterijs Mendicantium simplex Sacerdos sæcularis dictũ
2 Sacramentum administrare, idipsum poterit in Ecclesijs Monialium, de licentia Confessoris earundem, stante communicatione Priuilegiorum, de qua inferius.
3 Quia, & si de iure communi prohibitũ sit omnibus Religiosis Eucharistiam sæcularibus ministrare sine Parochi licentia sub pœna excommunicationis ipso facto; ex Clement. *Religios. & de priuileg. & excess. Prælat.* tamen ex Indulto Nicolai V. & Sixti IV. possunt fratres Minores, & ex Priuilegio Iulij II. Minimi, omnesquè cũ dictis fratribus communicantes in priuilegijs administrare Eucharistiam, prætorquam in die Paschatis omnibus fidelibus ad suas Ecclesias conuolantibus; Eman. Roder. *loco citato articul. 3.* Mirand. *in manual. tom. 2. quæst. 42. articul. 1.* & Lezan. *in tom. 1. sum. Regul. cap. 21. num. 8.*

QVÆSITVM VIII.

Vtrum tempore Interdicti, & cessationis à diuinis possint Moniales in suis Monasterijs diuina celebrare, adeaque admittere, necnon ad recipienda Sacramenta, personas sæculares.

SVMMARIVM.

1 *Interdicti tempore possunt Regulares in suis Ecclesijs Missas, & diuina Officia celebrare ianuis clausis, submissa voce, non pulsatis campanis.*

2 *Interdicti tempore in quibusdam solemnitatibus possunt à Regularibus diuina celebrari ianuis apertis, & pulsatis campanis, excommunicatis eiectis.*

3 *Interdicti tempore possunt Moniales recipere personas sæculares in suis Ecclesijs ad diuina audienda.*

4 *Priuilegia tempore interdicti regularibus concessa, quam hodiè habeant validitatem.*

1 NOn obstante Concilio Tridentino *sess. 25. cap. 12.* possunt Regulares tempore Interdicti generalis, singulis diebus in suis Ecclesijs, & Monasterijs Missas celebrare, & dicere diuina officia, sed submissa voce, & ianuis clausis, non pulsatis campanis, excommunicatis, & interdictis exclusis. Ita habetur ex Bonif. VIII. *in cap. alma mater. de sentent. excommun.* & Peirin. *tom. 1. priuil. minim. constit. 2. Sixti IV. num. 55.* Gauanto *in Manual. Episc. verb. Interdictum num. 10.* & Eman. Roder. *loc. cit. tom. 2. quæst. 113. art. 1. & 2.* quod probant ex priuilegijs Nicolai V. & Ioannis Episcopi Prænestini, Congregationi, Prioribus, & fratribus S. Benedicti obseruantiæ Hispaniæ concessis; quibus fruuntur omnes Regulares vtriusquè sexus, tàm Mendicantes, quàm non Mendicantes. Imo Leo X. specialiter concessit fratribus minoribus, & Monialibus S. Cla-

ræ, vt in die S.Elisabeth filiæ Regis Vngariæ, & per eius octauam possint tempore interdicti Missas,& alia diuina Officia celebrare, seù celebrari facere, quemadmodum in diebus aliorum sanctorum Ordinis; quod priuilegium per communicationem extenditur ad Moniales aliarum Religionum.

2 Possunt etiam eodem tempore celebrare diuina,ianuis apertis, & pulsatis cāpanis, excommunicatis expulsis, sed interdictis admissis, (sic tamen,quod illi,qui fuerunt causa interdicti nullatenùs altaria propinquent) in festiuitatibus Natalis Domini, Paschæ, & Pentecostes, & Assumptionis B. Virginis Mariæ,quod habetur etiam iure communi *in d.cap.Alma Mater*, & apud Sorbum *in addit.ad Compendium verbo interdictum* §. 12.*secundum*, hoc etiam extendit ad festum Sanctissimi Sacramenti, & ad totam octauam illius per vnam extrauagantem Martini Quinti.

Extenditur etiā probabilitèr,quo ad aliquos regulares, & alios habentes cum ipsis communicationem priuilegiorum, ad festa Conceptionis,Visitationis,& Natiuitatis B.Mariæ,& Natiuitatis S.Ioannis Baptistæ, & ad festa sanctorum respectiuè suarum religionum, nec non aliorum Sanctorum, & Sanctarum, sub quorum inuocationibus Ecclesiæ regularium dedicatę, & constructæ sunt, seù quorum corpora in ipsis recondita respectiuè existunt, atquè hebdomadarum Sanctæ, & Resurrectionis Dominicę Festiuitatibus,& per octauas earundem omnium festiuitatum, & quoties Religiosi professiones emiserint, vel primam Missā celebrauerint, seù in suis Ecclesijs humana cadauera Ecclesiasticæ sepulturæ tradi contigerit, dummodò interdicto causam non dederint; nec id eis contigerit specialiter interdici.

3 Qua attenta communicatione priuilegiorum, non potest, non concedi, quod Abbatissæ, & Priorissæ possint eligere, & recipere ad Missas, & ad horas audiendas, non ad sacramenta suscipienda in suis Ecclesijs tempore interdicti, & cessationis à diuinis, numerum personarum, quem alij Superiores Conuentuales possunt, quia communicatio priuilegiorum hoc operatur, vt id quod conceditur Superioribus fratrum, concedatur etiam Abbatissis, & Priorissis Monialium, dummodo earum sexui, & statui non contradicat, nominatim interdictis, & excommunicatis exclusis.

4 Aduerte tamen, quod aliqua supradictorum Priuilegiorum iam concessa esse iure communi, *vt in d. cap. Alma mater* alia vero esse viuę vocis oracula, quæ hodie sublata sunt; alia adhùc, quæ,& si forsan in rigore valida sint, quia tamen, vel non sunt in vsu apud Regulares,vel ex eorum vsu sequitur scandalum apud sæculares,ideo consultius est illis non vti. Videatur Nauar.*cap.27.num.*190. Lezana *tom.* 1.*summ.cap.*21.*num.*19.

DISPVTATIO XVI.

De Confessarijs Monialium.

Quæsitum I. De qualitatibus,& Conditionibus Confessariorum Monialium.

Quæsitum II. Confessores Monialium, à quibus sint proponendi, præsentandi,admittendi,& approbandi.

Quæsitum III. De dubijs circa Bullam Gregor. XV. *de exempt.priuileg.* à Sacra Congreg. Cardinalium resolutis.

Quæsitum IV. An Moniales virtute Bullæ Cruciatæ, vel aliorum similium indultorum possint sibi Confessarium eligere, & ab illo à Casibus reseruatis absolui.

Quæsitum V. Confessarius Monialiū, aliarumq. Mulierum, eas in Confessione ad inhonesta sollicitans,

an

an debeat denunciari, & quibus pœnis affici.

Quæsitum VI. An Moniales teneantur singulis mensibus Confiteri, & sanctissimo Eucharistiæ Sacramẽto refici.

Quæsitum VII. De absolutione plenaria, & Indulgentijs, quibus potiuntur Moniales in Sacramento Pœnitentiæ.

Quæsitum VIII. Vtrum Episcopi alijquè Superiores Monialium possint sibi casus erga illas reseruare, & quis possit ab illis absoluere.

Quæsitum IX. De Instructione, & loco Confessarij, pro recipiendis Monialium Confessionibus, alijsq. Sacramentis administrandis.

QVÆSITVM I.

De Qualitatibus, & Conditionibus Confessariorum Monialium.

SVMMARIVM.

1 *Confessarius Monialium debet esse vir honestus, ætate, & prudentia maturus, vita, moribus, & doctrina probatus.*

2 *Confessarij Monialium, alij Ordinarij, alij extraordinarij.*

3 *Confessarij Ordinarij Monialium debent singulis triennijs mutari.*

4 *Confessorũ Monialium cõditiones aliquæ.*

5 *Confessarius extraordinarius bis, vel ter in anno offeratur Monialibus.*

6 *Confessarius extraordinarius pro omnibus Monialibus, non pro particulari deputari debet.*

7 *Monialis, quæ extraordinario Confessario noluerit cõfiteri, poterit Confessario Ordinario suam Confessionem facere.*

8 *Superior, an præcipere possit, vt Moniales omnes confiteantur Confessori extraordinario.*

1 S. Antoninus 3.*par. tit.* 20. *cap.* 2. §. 3. & Concilium Aquileiense primum §. *de Monialibus in tom.* 4. *Conciliorũ generalium* docent, Confessarium Monialibus tribuendum, debere esse virũ honestum, ętate & prudentia maturum, saltem 45. annorum, ex decreto Sacr. Congreg. apud Polac. 2. *par. vacat. ep. d. de Confessario Monialium nu.* 3. vita, moribus, & doctrina probatum, vt saltem ea, quæ ad vitam Religiosam spectant, sciat, vel agnoscat, vt inde valeat Monialibus conscientiam facere de transgressionibus suis, qui etiam pro oportunitate norit aliquid è sacris Scripturis depromere ad spiritualem Monialium iucunditatem, & perfectę vitę progressionẽ, easquè erudiat in omnibus, quæ ad Dei cultum, & sempiternam salutem consequendam pertinent.

2 Confessarij Monialium sunt in duplici differentia, nempe ordinarij, & extraordinarij, ex Conc. Tridentin. *sess.* 25. *de regul. cap.* 10. ad cuius præscriptum sacra Congregatio Cardinalium *sub die* 15. *Februar.* 1593. teste Barbos. *de iure Eccles. lib.* 1. *cap.* 44. *num.* 24. decreuit, quod Confessa-

3 rij Ordinarij Monialium singulis quibuscunquè triennis mutentur, & hoc obseruetur, non solum pro Confessarijs Monialium Episcopo, & Ordinario, sed etiam

4 Regularibus subiectarum; Et Confessarios Regulares à Monasterij, & Religionis oneribus pro eo tempore dumraxat, quo Cõfessiones excipiunt, exemptos esse, decreuit eadem Sacra Congregatio *sub die* 10. *Martij* 1593. ex Barbos. *cit. num.* 126.

In Confessariorum, tàm regularium, quàm sęcularium domibus, rotę, aut alia, per quæ in clausuram prospici possit, nullatenùs permittantur, & si reperiuntur, tollantur, & muro occludantur. In eorũdem Confessariorum stantijs strata non retineantur, cum minime liceat, vt ibi dormiant, aut comedant, præterquam in casibus in reformatione Monialiũ contẽtis, de qua *infra in fine disputationũ.* Postremò stãtia vbi collocutoria cõmunia adsũt, sit in claro, & aperto loco, vt Moniales alloquẽtes ab omnibus cõmodè videri valeãt, ac in earundẽ collocutorij ianua nihil permittatur, quod intùs quoquomodo claudi valeat; quæ omnia decreuit Sacra Con-

P 2 grega-

gregatio Cardin. *sub die 7. Martij 1617.* ex eodem Barbos. *cit.* Maximè autem obseruandum est, ne Confessarijs victus diētim à Monialibus subminstretur, sed quædam pecuniæ summa, quotannis loco victus ei persoluatur; & Ordinarij locorũ prohibeant Monialibus sub aliquibus pœnis, non tamen censuris, ne vltra illam mercedem, eidem Confessario, vel alijs quibuscunq. communitèr, vel priuatim, quid tribuant, nec Confessarij, & alij aliquid à Monialibus, etiam spontè largientibus, nullatenùs recipere debent sub eisdem pœnis, vt admonet eadem Sacra Congregatio *sub d e 29. Nouēbris 1603.*

Pro Confessario extraordinario Concilium Tridentinum *loco cit.* decreuit, *Præter Ordinarium autem Confessarium, alius extraordinarius ab Episcopo, & alijs Superioribus bis aut ter in anno offeratur, qui omnium Confessiones audire debeat.*

Dixit *omnium*, quia pro communi, non autem pro particulari deputari debet, ex Sacr. Congregatione Cardinal. *in vna Veronen anno 1593. 15. Februar.*

Si tamen Monialis noluerit extraordinario confiteri, cõfiteatur ordinario, quia exhibitio Cõfessarij extraordinarij est fauor, cui potest Monialis renunciare, vnde Concilium *loc. cit.* ait, quod offeratur extraordinarius, non verò ait, quod cum mandato cogat Moniales, & sic non facit
8 prudenter Superior, qui præcepto cogit, vt Moniales omnes confiteantur illi extraordinario; si verò cogat dicens, quod proprio Confessori tunc non confiteantur, tenebit mandatum, & non tenebit Cõfessio, nisi cum extraordinario, vt docēt Portell. *in dub reg. verb. Monialis num. 14.* & Polac. *loc. cit. num. 4.* vbi etiam decretum quoddam Synodi Florentini scitu dignissimum, & præsenti materiæ adaptatum adducit sub his verbis;

VT Tridentini Sãctissimi Decreto satisfiat, & libertati cõfitendi admissa, crimina faueamus, præcipimus omnibus Abbatissis, Priorissis, & alijs Monasteriorum Præfectis in virtute S. Obedientiæ, & sub pęna excommunicationis latæ sententiæ, vt ter in anno liceat irrequisitis, vel etiam repugnantibus Confessarijs ordinarijs, seu Gubernatoribus, aut etiam omnibus, vel maiori parte Monialium tempestiuè Illustrissimum, & Reuerẽdissimum Præsulem moneant, seu Generalem eius Vicarium de Confessario extraordinario mittendo, nec à cæptis desistant, donec voti compotes fiant, coram quo omnes omnino, quæ in lecto, causa verę infirmitatis minimè detinentur, comparere volumus, seb pęna amissionis vocis actiuæ, & passiuæ, per triennium ipso facto incurrẽda. Eo verò tempore, quo Confessarius extraordinarius aderit, quàm rarissimè Confessarij Ordinarij accedant ad alloquendas Moniales, vel eorum Confessiones audiendas, ij verò, qui ausu temerario impedire directè præsumpserint hanc Confessarij extraordinarij petitionem, electionem, concessionem, vel accessum ad Monasteria ad excipiendas confessiones, ipso facto excõmunicati sint; insuper Confessarij Ordinarij Monasteriorum ab eorum Confessionibus audiendis, se perpetuò suspendendos intelligãt, si quocumq. tempore, vel modo significauerint Monialibus displicere sibi Confessarij extraordinarij aduentum, vel non liberè, & integrè, sed perfunctoriè tantùm, & per transenam eidem esse confitendum, in aures Monialium, vel aliorum insusurrare tentauerint.

QVÆSITVM II.

Confessores Monialium à quibus sint proponendi, præsentandi, admittendi, & approbandi.

SVMMARIVM.

1 *Confessores pro Monialibus Episcopo subiectis debent deputari ab eodem Episcopo.*

2 *Confessarij Ordinarij, & extraordinarij Monialium regularibus subiectarum approbandi sunt iuxta Constitutionẽ Gregorij XV. de exempt. priuil. ab Ordinario loci; & à Superioribus præsentandi, & num. 3.*

4 *Episcopus an possit deputare Regulares in Confes-*

Confessarios Monialiũ sibi subiectarũ.

5 *Parochi,an pro audiendis Confessionibus Monialium,debeant ab Episcopo admitti.*

1 CONfessores Monialium Ordinarijs locorum subiectarum, nulli dubium est,approbandos, & admittendos esse ab eisdem Ordinarijs; sed solùm dubitatur de Confessarijs Monialium Prælatis sæcularibus, & regularibus subiectarum.

2 Armendar.*in addit. ad recopil. Nauar. lib.2. tit. 18. l. 7. de Relig. num. 98.* dicit, quod Confessarij prædicti non sunt Episcopo neq; Ordinario subiecti, & ideo ab eo approbari, & admitti non debent, sed à suis Superioribus; Cui fauent Sorb. *in suis annot. ad Compend. Mendic. verb. Moniales,* Azor *par. 1. lib. 13. cap. 9. quæs. 1.* & Campanil. *in diuersor. iur. Canon. lib. 16. rub. 12. num. 53.* & alij ferè omnes in hac re scribentes ante Constitut. Gregorij XV. quæ hodie obseruanda est simul cum quibusdam declarationibus Sacræ Congregat. Cardin. Concilij Tridentini interpretum, vt infra.

GREGORIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

I*Nscrutabili Dei prouidentia Vniuersalis Ecclesiæ regimini, meritis licèt imparibus, præsidentes, pastoralis nostræ sollicitudinis partes esse dignoscimus, in eam curam præcipuè incumbere, vt à dignis, & probatis tantùm Sacerdotibus sanctè administrentur Ecclesiastica Sacramenta, atquè vt Virginum Deo sacrarum Monasteria diligentissimè custodiantur; & viri assumãtur idonei ad prædicationis officiũ salubritèr exequendum. Sanè Tridentina Synodi decretis prouidè cautum est, nullum Presbyterum, etiàm regularẽ, posse Confessiones sæcularium, etiam Sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficiũ habeat, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut aliàs idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat: Nec non vt in Monasterijs, seu domibus virorum, seù mulierum quibus imminet animarum cura personarum sæcularium, præter eas, quæ sunt de illorum Monasteriorum, seù locorum familia personæ; tàm regulares, quàm sæculares eiusmodi curam exercẽtes, subsint immediatè in ijs, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cuius Diœcesi sũt sita; Itemq. vt Episcopi vniuersi sub obtestatione Diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ in omnibus Monasterijs sibi subiectis Ordinaria, in alijs verò Sedis Apostolicæ authoritate, clausuram sanctimonialiũ, vbi violata fuerit, diligenter restitui, & vbi inuiolata est conseruari maximè procurẽt; inobedientes, atquè contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliasquè pœnas, quacunque appellatione postposita, compescẽtes: atquè vt regulares in Ecclesijs suorum Ordinum prædicare volentes, se coràm Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur; in Ecclesijs verò, quæ suorum Ordinum nõ sunt, nullo modo prædicare possint sine Episcopi licentia: contradicente autem Episcopo, nulli etiam in suorum Ordinum Ecclesijs, prædicare præsumant. Verùm, quia experientia compertum est, Ecclesiastici regiminis rationes postulare, vt decretis eiusmodi aliquid adiũgatur: matura deliberatione nostra, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine hac generali, ac perpetuò valitura Cõstitutione decernimus, statuimus, & declaramus, vt deinceps tã regulares, quã sæculares quomodolibet exempti, siue animarum curã personarum sæcularium Monasterijs, seu domibus regularibus, aut quibus vis alijs Ecclesijs, vel beneficijs, siuè regularibus, siuè sæcularibus incumbentem exerceant; siuè alias Ecclesiastica Sacramenta, aut vnum ex illis ministrent præuia Episcopi licentia, & approbatione; siuè quo quomodo in dictæ curæ exercitio, aut in eorumdem Sacramentorũ, vel alicuius ex illis administratione de facto absq. vlla auctoritate se ingerant: in his quæ eiusmodi curam, seù administrationem concernunt, omnimoda iurisdictioni,*

ni, visitationi, & correctioni Diœcesani Episcopi, tanquam Sedis Apostolicæ delegati, plenè in omnibus subijciantur. Adhæc tàm regulares quàm sæculares huiusmodi nullis priuilegijs, aut exemptionibus, tueri se possint, quominus, si deliquerint circa personas intrà septa degentes, aut circa clausuram, vel circa clausuram, vel circa bonorum administrationem Monasteriorum Monialium, etiàm Regularibus subiectarum ab Episcopo loci, similiter tanquàm ad hoc Sedis Apostolicæ delegato, quotiès, & quando opus fuerit puniri, corrigi valeant. Confessores verò siuè regulares, siuè sæculares, quomodocumque exempti, tàm Ordinarij, quàm extraordinarij ad confessiones Monialium etiam regularibus subiectarū, audiendas nullatenus deputari valeant, nisi prius ab Episcopo Diocesano idonei iudicētur, & approbationē, quæ gratìs cōcedatur, obtineant. Sed & Administrantes bona ad eiusmodi Monasteria Sanctimonialium, vt præfertur, etiam regularibus subiectarum pertinentia, siuè regulares extiterint siuè sæculares, quomodolibet exempti, Epi-Episcopo loci, adhibitis etiam Superioribus regularibus, singulis annis rationes administrationis, gratìs tamèn exigendas, reddere teneantur adidquè iuris remedijs cogi, & compelli queant. Liceatq. Episcopo, ex rationabili causa Superiores regulares admonere, vt eiusmodi Cōfessores, atquè Administratores amoueant, ijsq. Superioribus id facere detractantibus, aut negligentibus, habeat Episcopus facultatem prædictos Confessores, & administratores admouendi quotiès, & quando opus esse iudicauerit. Ac similiter possit Episcopus, vnà cum Superioribus regularibus, quarumcumque Abbatissarum, Priorissarum, Præfectarum, vel Præpositarum eorundem Monasteriorum, quocunque nomine appellentur electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere, absq. vlla tamen ipsorum Monasteriorum impēsa. Ac demum habeat Episcopus, tanquam dicta Sedis delegatus authoritatem coercendi, ac puniendi quoscunq. exemptos tàm sæculares, quàm regulares, qui in alienis Ecclesijs, aut quæ suorum Ordinum non sunt, absq. Episcopi licentia; & in Ecclesijs suis, aut suorū Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipso contradicente, prædicare præsumpserint. Ità vt Episcopi in suprascriptis casibus, & in prænominatas personas in præmissis omnibus & singulis, aut circa ea quoquomodo delinquentes, quoties, & quando opus fuerit, etiā extra visitationem, per censuras Ecclesiasticas, aliasq. pœnas, vti eiusdē Sedis delegati, procedere, omnemq. iurisdictionē exercere liberè, & licitè valeant. Decernentes sic per quoscunq. Iudices quauis authoritate fungentes, etiam Sacri Palatij Auditores, necnon S.R.E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis, aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, iudicari, & definiri debere; Irritum quoq. & inane si secùs super his à quoquam quauis authoritate scientèr, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis in fauorem quarumcumq. personarum, atq. Ordinum tam Mendicantium, quàm non Mendicantium Militiarum, etiam S. Ioannis Hierosolymitani, Congregationum, Societatum, ac cuiusuis alterius instituti, etiā necessariò, & in individuo exprimendi, Monasteriorum Conuentuum, Capitulorum, Ecclesiarum, & aliorum quorumcumq. tā sæcularium, quàm regularium locorum, nec non illorum, etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis Statutis, vel Consuetudinibus etiàm immemorabilibus, exemptionibus quoque, indultis, & priuilegijs, etiam in corpore iuris clausis, aut ex causa, & titulo oneroso, vel in limine fundationis concessis, etiam Mari Magno seu Bulla aurea, aut aliàs nuncupatis: Cōseruatorum deputationibus eorumq. atquè alijs inhibitionibus, quibus Episcopi deferre minimè teneantur, & quibusuis alijs sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cumquibusuis, etiā derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis necnon irritantibus decretis, etiā Motuproprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet, etiàm per viam communicationis, seu extensionis concessis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis: etiàm si pro illorum sufficienti derogatione

de il-

de illis, eorumq. totis tenoribus, & formis specialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idē importantes, mentio, seu quauis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma seruanda esset; tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro expressis habētes, quibus quo ad ea, quæ eisdē præsētibus aduersantur illis aliàs in suo robore permāsuris, specialiter, & expressè derogamus, cæterisq. cōtrarijs quibuscūq. Cæterū, quia difficile foret præsentes literas ad singula quæq. loca deferri, vt eæ tamen omnibus innotescant, mandamus illas ad valuas Lateranen. & principis Apostolorum de Vrbe Basilicarum, atquè Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ publicari, & inibi affigi, & per aliquod temporis spatium dimitti, e sic detractis, earū exempla eo in loco relinqui. Ac volumus, vt earumdē præsentiū litterarū transumptis, etiā impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & Sigillo Prælati seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in iudicio, & extra illud, vbi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, declarationis, decretorum, derogationis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ M. DC. XXII. Nonis Februarij, Pontificatus nostri Anno Secundo.

V. Dat.

S. de Vrsinis.

Registrata in Secretaria Breuium.

Nota cum Lezana *tom. 1. summa cap. 19. num. 35.* dictam Constitutionem iussu Sanctissimi D. N. Vrbani Octaui suspensam fuisse pro Regnis Hispaniarum, vt constat ex Breue Nuntij Apostolici, tunc temporis existentis, nunc verò Eminentissimi Card. Sacchetti 21. Aprilis. 1625.

3 Ex quibus satis constat, Confessarios Monialium tàm ordinarios, quàm extraordinarios præsentandos, & proponendos esse à proprijs Prælatis Episcopo, & Ordinario, à quo debent admitti, & approbari. Vnde non videtur subsistere opinio Naldi *in summa verb. Moniales n. 2.* dicētis Monialibus etiam exemptis dādum esse per Episcopum loci Confessarium extraordinarium, nam Zypæus *de iure Pontificio nouo lib. 3. num. 3.* probat ex decreto Sacræ Congreg. Cardinal. quod si Monasterium Monialium sit exēptum à Iurisdictione Ordinarij, & Regularibus subiectum, Confessorem huiusmodi extraordinarium offerendum esse ab iisdem Superioribus Regularibus, sicut responsum fuit ab eadem Sacra Congregatione Episcopo Antuerpien. Anno 1609. Idem affirmat Polacc. *de confessar. Monial. num. 4. versic. Monialibus etiam,* vbi fatetur ei magis placere, (& meritò) sententiam Congregationis superiùs citatam, quia Concilium Tridentinum non delegat deferre Episcopo in exēptas Moniales talem iurisdictionem; sed in hac re non amplius immorandum est, cum praxis hodierna vbiq. obseruata, & Romæ præsertim doceat, vt diximus, Confessarium; tàm Ordinarium, quàm extraordinarium dandum, proponendum, & præsentādum esse à proprijs Prælatis Monialium Ordinario loci, à quo debent approbari, & admitti, ad præscriptum supradictæ Bullæ.

4 Si quæras, an Episcopus possit deputare Confessarios Regulares pro suis Monialibus. Respondeo Sacram Congregationem Cardin. *sub die 1. Octobris 1602.* decidisse, quod Ordinarij non possunt vti vti opera Confessariorum Regularium etiā pro Confessarijs extraordinarijs, nisi in casu necessitatis, apud Barbos. *de iure Ecclesiast. lib. 1. de Monial. c. 44. n. 127. &* apud Gauant *verb. Monial* Idem habetur ex eadem Sacra Congregatione, apud Polacc. *loc. cit. nu. 1.* quæ prohibuit expressè Patriarchæ Veneto, ne Regulares pro Monialibus sibi subiectis Confessarios deputaret per infrascriptam Epistolam.

All'Il-

All'Illustriss. e Reuerendiss. Signor
mio osseruandissimo
IL SIG. CARDINAL VENDRAMINO
Patriarca di Venetia.

Illustriss. & Reuerendiss. Sig. mio osseruādiss.

DA che per i Decreti generali di questa Sacra Congregatione viene prohibito à gli Ordinarij il valersi dell'opera de' Regolari per Confessori de' Monasterij di Monache soggette alla cura, e giurisditione de' medesimi Ordinarij; e che nondimeno alcuni frati di S. Domenico, e d'altre Religioni, come s'è inteso, sono stati deputati da V. S. Illustriss. ò dal Vicario suo per Confessori delle Monache sottoposte alla cura sua, mi hanno ordinato questi Illustrissimi miei Signori di scriuerle, che sia contenta di leuare i sudetti frati da simil carico, e di prouedere alle medesime Monache d'altri Confessori, quali siano Sacerdoti secolari, di vita essemplare, & sopra anni 40. e d'astenersi per l'auuenire di seruirsi più dell'opera de' Regolari di simil carico senza special licenza di questa Sacra Congregatione: Et io in tanto le bacio humilmente le mani. Di Roma li 12. di Maggio 1617.

Di V. S. Illustriss. e Reuerendiss.
Humiliss. Seruitore
Il Cardinal Gallo.

Postmodum verò cum eadem Sacra Congregatio supplicaretur, vt pro penuria Sacerdotum secularium, Regulares pro Monialium Confessionibus audiendis Patriarchæ Veneto subiectarum dignaretur concedere, benignè annuit per sequētem epistolam.

Al Patriarca di Venetia.

MOlt'Illustre e Reuerendiss. Sig. come fratello. Stāte la penuria che è in cotesta Città di Sacerdoti Secolari ad essercitar il carico de' Confessori di Monache sottoposte alla cura, & gouerno di V. S. come per parte di lei, è stato rappresentato alla Sacra Congregatione, si contentano questi Illustrissimi miei Signori, ch'essa possa valersi à quest'effetto dell'opera de' Regolari, non ostante li Decreti della medesima Sacra Congregatione, che prohibiscono a' Vescoui il seruirsi di Confessori Regolari, per Confessori delle Monache soggette all'Ordinario, mentre però ella facci prouisione di Padri qualificati, & essemplari, di età di 45. anni, & atti à dar sodisfattione, & cōsolare le Monache nell loro bisogni spirituali, & pur che i medesimi Regolari non continuino simil carico, oltre il Triennio. Dio la preserui. Di Roma li 7. Giugno 1620.

Come fratello affettionatiss.
Il Cardinal Sauli.

5 Quæres adhùc, An Episcopus possit pro Monialibus sibi subiectis deputare Parochos. Respondeo, quod Sacra Congregatio *in vna Parmen* 10. *April.* 1615. teste Barbosa *loc. cit.* censuit, quod habēs curam animarum, non potest Confessarij Monialium munere fungi, & deinde Patriarchæ Venero respondit per sequentes epistolas, quæ habentur, apud Polacum *loc. cit.*

Al Patriarca di Venetia.

MOlt'Illustre, e Reuerendiss. Sig. come fratello. Sono informati questi Signori miei Illustrissimi, Che alcuni Curati di cotesta Città, lasciata la propria residenza, si trouano occupati anco fuori della Diocese, seruendo per Confessori di Monache, non senz'incommodo, & scandalo de' proprij Parochiani, & conuenendo, che V. S. per debito dell'officio suo, proueda efficacemente, che i detti habbino per ogni modo da ritornare alle Chiese loro, di ordine delle Signorie loro Illustrissime gli significo tutto ciò, affinche si risolua di prouedere contro questi Curati, & reuocandogli qualsiuoglia licenza, che sopra di ciò hauessero ottenuta, & con auuertirla, che quanto più tarderà, tanto più verrà aggrauare la propria conscienza; Ne occorrendo altro, prego il Signore, che la prosperi. Di Roma li 17. Marzo 1592.

Di V. S. molto Illustre, & Reuerendiss.
Come fratello Affettionatiss.
Il Cardinal de Senis.

Al Patriarca di Venetia.

MOlt'Illustre, e Reuerendiss. Sig. come fratello. Li Pieuani di cotesta Città hau-

tà hanno supplicato, se li conceda di poter, come per il passato, attendere alla Cura de' Monasterij di Monache, massime doue possono farlo senza pregiuditio delle anime, e delle loro Parochiali, confidando, che questi Signori miei Illustrissimi della prudenza di V. S. non hanno voluto in ciò risoluer altro, eccetto ch'io le faccia sapere, come si rimette il tutto al suo arbitrio, poiche non si può dar'in questo regola generale. Seruali per auuiso, & il Signore Dio la prosperi. Di Roma li 22. di Febraro 1593.

Pro cuius Epistolæ exequutione. Sic Statuit in prima Synodo Veneta Patriarcha Priolus. *Decernimus, vt in futurum aliquis Plebanus Confessiones Monialium extra Ciuitatem Venetiarum omnino retinere non possit, & qui eas in præsentiarum retinēt, infra duos menses relinquere teneātur; nec postea pro dictis Confessionibus audiendis ad dictarum Monialium Monasteria accedere possint sub pœna suspensionis ipso facto incurrenda, & scutorum centum Seminario Patriarchali applicandorum. In Ciuitate verò Venetiarum Plebani similiter Confessiones Monialium in futurum obtinere non possint, & quas nunc habent, infra duos prædictos menses non retineant sub iisdem pœnis. Quod si Monialium Monasterium sit ita contiguum Parochiæ Confessoris, vel numerus Monialium, & Parochianorum, tam paruus, vt ipse, arbitrio nostro vtrique officio commodè satisfacere valeat, tunc licentiam à nobis impetrare procuret. Quæ omnia pro debita exequutione litterarum Illustrissimi D. Cardinalis Senonen. nomine Sacræ Congregationis super cōsultationibus Episcoporum promulgamus, & publicamus.*

QVÆSITVM III.
De dubijs circa Bullam Gregorij XV. de exemptorum Priuilegijs à Sacra Congregatione Cardinal. resolutis.

SVMMARIVM DVBIORVM.

1 An liceat Episcopis visitare Altaria regularium Ecclesiarum, quibus cura animarum personarum sæcularium non incumbit, aut loca, vbi in iisdem Ecclesijs asseruatur Sāctissimum Eucharistiæ Sacramentum, vel vbi audiuntur Confessiones personarum sæcularium?

2 An Episcopi possint regularibus præscribere, vt certis tantum in locis, ac tēporibus, aut certarum personarum Confessiones audiant, vel aliàs illorū priuilegia restringere, ac moderari in sacramentis administrandis?

3 An facultas Episcopis per Constitutionem attributa in exemptos, tàm sæculares, quàm regulares, intelligatur etiam tributa in personas nullius diœcesis?

4 An eadem facultas competat inferioribus Prælatis proprium territorium, ac iurisdictionem quasi Episcopalem habentibus?

5 An per eandem Constitutionem in illis verbis, possit Episcopus vnà cum Superioribus regularibus quarumcumque Abbatissarum, &c. electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere? ius Abbatissas confirmandi Episcopis attributum censeatur?

6 An Confessores Monialium ante editā Constitutionem deputati, debeant ab Episcopo examinari, & approbari?

7 An Superiores Regulares similiter ante ipsius Constitutionis publicationem electi, seu deputati, alia indigeant Episcopi approbatione pro Confessionibus sanctimonialium sibi subiectarum audiendis?

8 An Confessiones, quas audiūt Superiores Regulares electi, seu deputati, vel confirmati post publicationem, & scientiam tenoris dictæ Bullæ, non obtenta Episcopi approbatione, sint nullæ, atque irritæ, necne?

9 An regulares generaliter ab Episcopo approbati ad Confessiones personarum sæcularium audiendas, censeantur etiam approbati ad audiendas Cōfessiones Monialium sibi subiectarū.

10 An Regularis ad audiendas Confessiones Monialium vnius Monasterij ab Epi-

Episcopo approbatus, Confessiones Monialium alterius Monasterij audire possit?

11 An Confessores Regulares extraordinarij semel ab Episcopo deputati, & approbati ad audiendas Monialium Confessiones pro vna vice infra annũ ad præscriptum Sacri Concilij Tridentini, possint virtute dictæ approbationis, pluries ranquam Confessores extraordinarij earundem Confessiones audire, absque noua Episcopali licentia?

12 Cum in eadem Constitutione statutum sit, vt liceat Episcopo ex rationabili causa Superiores regulares admonere, vt amoueant Confessores Monialium atque Administratores bonorũ ad earundem Monialium Monasteria pertinentium, ijsque Superioribus id facere detrectantibus, habeat Episcopus facultatem prædictos Confessores, & Administratores amouendi quoties, & quando opus esse iudicauerit: An eiusmodi causam Episcopus Superioribus Regularibus significare teneatur?

13 An eadem Constitutio, qua parte supponit Episcopi iurisdictioni Regulares delinquentes circa personas degentes intra septa Monasteriorum Monialium, aut circa clausuram, vel bonorum administrationem eorundẽ Monasteriorum, habeat locum in omnibus delictis, an verò solum in notorijs, & cum scandalo populi?

SACRA CONGREG. CARDINALIVM Concilij Tridentini Interpretum censuit, Constitutionem san. me. Gregorij XV. de exemptorum priuilegijs, nequaquàm subijcere Regulares exemptos, quibus cura animarum personarum sæcularium non incumbit, Episcoporum iurisdictioni in his, quæ Sacramentorum administrationem concernunt, nisi cum in Sacramentis personis sæcularibus administrandis ijdem Regulares delinquunt; ac propterea;

Ad primum dubium respõdit, Episcopis non licere in vim eiusdem Constitutionis visitare Altaria Ecclesiarũ regularium, quibus non incumbit animarum cura personarum sæcularium, nec loca, vbi in ijsdem Ecclesijs asseruatur Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, vel vbi Confessiones personarum sæcularium audiuntur.

Ad Secundum, Hac in parte Constitutionem nihil noui iuris induxisse, nec vllam nouã authoritatem Episcopis in regulares attribuisse: ideoq; in vim ipsius Constitutionis nõ posse Episcopos regularibus præscribere, vt certis tantùm in locis, ac temporibus, aut certarum personarum Confessiones audiant, vel aliàs illorum priuilegia in Sacramentis administrandis restringere, aut moderari. Quod si aliunde Episcopis huiusmodi facultas competat, illam non fuisse ab eadem Cõstitutione sublatam.

Ad Tertium: Censuit eiusmodi facultatem non intelligi tributam Episcopis in personas nullius diœcesis.

Ad Quartum, Non competere.

Ad Quintum, Ius confirmandi Abbatissas minimè fuisse Episcopis per Constitutionem attributum.

Ad Sextum, Confessores quidem extraordinarios Monialium nullatenus posse post Constitutionem illarum Confessiones audire, nisi prius ab Episcopo diœcesano idonei iudicentur, & approbentur. Ordinarios verò Confessores ante Constitutionis publicationem deputatos, posse durante triennio ab eorum deputatione inchoando, pergere in Confessionibus Sanctimonialium audiendis absque alio examine, & approbatione Episcopi. Quod si contingat, vt illorum facultas à Sede Apostolica vltra triennium prorogetur, tunc debere eos ab Episcopo examinari, & approbari.

Ad Septimum, Superiores Regulares electos, seu deputatos ante ipsius Constitutionis publicationem, quibus alioquin facultas competat audiendi Confessiones Monialiũ sibi subiectarum, posse durante eorum officio, pergere sine alia Episcopi approbatione in Confessionibus audiendis illarum tantum, quæ spontè, ac proprio motu id ab eis petierint. At verò eos, qui post Constitutionem eligen-

eligentur, aut quoquo modo deputabuntur, vel qui in eorum officijs, seu dignitatibus, expleto iam tempore à Constitutionibus cuiusque Ordinis, vel aliàs legitimè præfinito, ad aliud tempus confirmabuntur, nequaquam posse Sanct monialium Confessiones audire, nisi priùs à Diœcesano Episcopo idonei iudicati, atque approbati fuerint.

Ad Octauum, Confessiones huiusmodi nullas, atque irritas esse.

Ad Nonum, Regulares generaliter ab Episcopo approbatos ad Confessiones personarum sæcularium audiendas, nequaquam censeri approbatos ad audiendas Confessiones Monialium sibi subiectarum: sed egere, quoad hoc speciali Episcopi approbatione.

Ad Decimum, Regularem ad audiendas Confessiones Monialium vnius Monasterij ab Episcopo approbatum, minimè posse audire Confessiones Monialiũ alterius Monasterij.

Ad Vndecimum, Confessores extraordinarios semel deputatos, atque approbatos ab Episcopo ad Monialium Confessiones pro vna vice audiendas, haud posse pluries in vim approbationis eiusmodi illarum Confessiones audire sed ab Episcopo toties esse approbandos, quoties casus deputationis cõtigerit.

Ad Duodecimum, Non teneri eiusmodi causã significare Superioribus Regularibus; sed hoc relinqui arbitrio, & prudentiæ Episcoporum, quorum conscientiam Sacra Congregatio seriò onerauit, ne facultate sibi hac in parte attributa quoquo modo abutantur, eius rei in districtio Dei iudicio rationem reddituri.

Ad Decimumtertium: Constitutionem habere locum in omnibus delictis, non autem in notorijs tantum, & cum populi scandalo.

Quæ Sacræ Congregationis responsa ad se relata fel. record. Gregorius XV. & Sanctiss. D. N. VRBANVS VIII. in omnibus approbarunt.

A. Card. Caetanus.

Prosper Fagnanus S. Congr. Secr.

QVÆSITVM IV.

An Moniales virtute Bullæ Cruciatæ, vel aliorum similium indultorum, possint sibi Confessariũ eligere, & ab illo à casibus reseruatis absolui.

SVMMARIVM.

1 *Summos Pontifices non est credibile concessisse priuilegia regularibus nisi dependenter à Superiorum voluntate, quoad illorum vsum.*

2 *Moniales virtute Bullæ Cruciatæ, vel aliorum Indultorum non possunt sibi eligere Confessarium.*

3 *Summi Pontificis mens non est concedere Regularibus, vnde regularis disciplina collabi contingat.*

4 *Sub clausula generali, non comprehendũtur particularia.*

5 *Moniales virtute Bullæ Cruciatæ non possunt absolui à casibus reseruatis.*

6 *Priuilegia Regularium, quæ in suspensione dict. Bullæ excipiuntur in ordine ad fratres, intelliguntur excepta, etiam in ordine ad Moniales.*

1 VT paucis me expediam; omitto priuilegia quamplurima, quoad hanc materiam Regularibus vtriusquè sexus concessa. Quæ non est credendum, summos Pontifices concessisse, nisi dependẽtèr à voluntate Superiorum, quoad illorũ vsum. Videantur Eman. Roder. *tom. 1. qq. regul. q. 21. per totam*, Ioan. de la Cruz *de statu rel g. lib. 1. cap. 6. dub. 12.* Passarellus *in not. priuil. not. 10.* Casarubius *in verbo*
2 *Cruciata*. Pro nunc dicere sufficiat, Moniales nullam habere potestatem, nulloq. suffultas esse priuilegio Bullæ Cruciatæ, vel alterius Pontificis diplomate eligen-
3 di sibi Confessarium, quia mens Summi Pontificis non est, Regularibus, & Monialibus concedere, vnde Ordinis disciplina collabi contingat, est enim regula iuris *in 6. cap. 2. de pœnit. & remissione*, quod sub
4 Clausula generali non comprehendantur particularia, quæ non esset quis verisimiliter in specie concessurus; Imò si in aliquibus Priuilegijs inhibeatur Prælatis sub censuris, ne regulares, & Moniales sibi subditas à Bullarum talium acceptatione prohibeant, & libera eis facultas illa accipiendi tribuatur, vt apparet in Constitutio-

tutionibus præsertim Leonis X. & Pij V. attamen postea, cum emanasset Constitutio Clementis VIII. anno 1599. prædicta priuilegia reuocans, factum est vt Moniales non amplius sibi vẽdicent facultatem Confessarium sibi eligendi, vt constat ex sequenti Constitutione, sub his verbis.

CLEMENS PAPA OCTAVVS.

Ad perpetuam rei mem.

Romani Pontificis circumspecta benignitas honestis Petentium Votis, quæ personarum sub Religionis iugo altissimum famulantium Statum, Salubrem directionem respiciunt, ad exauditionis gratiam libenter admitti, & fauoribus prosequitur opportunis. Exponi nobis nuper fecit dilectus Filius Procurator Generalis Ordinis fratrum Beatæ Mariæ de Monte Carmelo, quod cum in Bulla Cruciatæ Sanctæ, & alijs priuilegijs, quæ ab Apostolica Sede cõcedi solent, detur facultas eligendi Confessorẽ idoneum ab Ordinario approbatum, qui possit Christi fideles absoluere à casibus Ordinario reseruatis, & à quibusdam, etiam quæ dictæ Sedi reseruata sunt, Religiosi dicti Ordinis, seu eorum nonnulli, etiam ijs facultatibus vti præsumunt, & illorum prætextu eligunt Confessorem aliquando præter eos, qui à suis Prælatis eorum Confessionibus deputati sunt, quod aliquando in spec ale eorum vergit detrimentum. Quare prædictus Generalis Procurator, humiliter nobis supplicari fecit, quatenus in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur; Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati talem concessionem Sãctæ Cruciatæ, & Indultorum aliorum particularium, quantum ad prædictum articulum eligendi Confessorem, & absoluendi à casibus reseruatis, cum fratribus, & sororibus Monialibus Ordinis prædicti, ac aliorũ quorumcumq. ordinum, & Congregationũ cuiusuis Instituti Mendicantium, & non Mendicantium, tam Prouinciæ Hispaniæ, quam extra eam vbilibet locum minime habere, neq. censeri, sed nostræ intentionis existere, quod ijdem fratres, & Moniales, quantum ad Sacramentum pœnitentiæ, seu Confessionis administrationem dispositioni suorum Prælatorum subiecti sint Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò declaramus, eisdem tamen Prælatis, vt in vsu huiusmodi potestatis, se cum subditis benignos, & faciles habeant, præcipimus, & mandamus. Non obstantibus, &c.

Præter dictam Constitutionẽ extat declaratio Sacrę Congregationis, apud Peirinum *de priuil. in const. 3. Iulij 2. in fine* sub his verbis; *Congregatio Concilij censuit, quatenus gratia ex Bulla Cruciatæ, pertinet ad Moniales, non posse eas, vigore facultatis in eadem Bulla cõcessæ alios Confessarios, præter eos qui ad audiendas ipsarum Monialiũ Confessiones ab Ordinario approbati fuerint eligere.*

5 Item non solum eligendi Confessarium in vim Cruciatæ, aliorumq. similiũ indultorũ facultas sublata est, vt diximus, verũ etiam potestas absoluendi à casibus reseruatis; quæ omnia procedunt, quoad omnes fratres, & Moniales quorumcunquè Ordinum, Congregationum, Societatis, Instituti, tàm Mendicantium, quàm non Mendicãtium, sed remanent subiecti suorum Prælatorum, & Sedis Apostolicæ, quoad sibi reseruata ordinariæ dispositioni in spectantibus ad Sacramentum Pœnitentiæ, etiam si aliàs hucusquè secùs fer uatum fuerit; Ita mandante Vrbano VIII. nunc fœlicitèr regnante anno 1630. in sua Constitutione, in qua prædictam Bullam Clem. innouauit pro Ordine Prędicatorum, ac alijs Religionibus, quę habetur *tom. 4. Bullar. noui const. 105 eiusdem Pont.* in qua ampliatur, per ferè similia verba prędicta Bulla Clemẽtis VIII. & alia quæcunq indulta Regularibus concessa, quantùm ad dictum articulum eligendi Confessarium, & absoluendi à prædictis casibus reseruatis, etiam in Bulla Cœnæ Domini contentis, cum Fratribus, & Monialibus Fratrum Prædicatorum, & aliorum quorumcumq. Ordinum, Cõgregationum, Societatisq. & Instituti Mẽdicantium, & non Mendicantium, tam Prouinciæ Hispaniæ, quàm extra eam vbilibet Constitutorum locum minimè habuisse, neq. habere, nec illis vllo modo suffragari potuisse, neq. posse, & quod intentionis dicti Summi Pontificis fuisse

& esse,

& esse, quod ijdẽ fratres, & Moniales, quãtùm ad Sacramenti Pœnitentiæ administrationem ordinariæ dispositioni suorum Prælatorum, & Sedi Apostolicæ, quo ad sibi reseruata subiecti sint; Extant etiam pro hac re decreta Pij V. & Gregor. XIII. necnõ declarationes DD. Cardinaliũ facta ad instantiam Patriarchæ Valẽtini pro Monialibus Episcopo subiectis. Cordub. *in annot. sup. Reg. S. Francisci cap. 7. q. 8. punct. 2.* Suar. *to. 2. de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 16.* Miran. *2. to. man. Prælat. quæst. 34. ar. 15.* & Lezana *to. 1. sum. cap. 19. nu. 29.*

6 Hic propter huiusmodi Bullam Cruciatæ solet à quibusdam Doctoribus excitari dubium, An scilicet priuilegia, quæ in suspensione dictæ Bullæ excipiuntur in ordine ad fratres, intelligantur etiam excepta in ordine ad Moniales; itaut tàm valida sint respectu fratrum, quàm respectu Monialium. Cui dubitationi affirmatiuè respondendum est, non solum, quia Moniales gaudent Priuilegijs Religionum, quas profitentur, vt dicemus, sed etiam, quia hæres, quem testator obligat ad restituendum aliquid suis fratribus, manet etiam obligatus ad restitutionem faciendã sororibus, vt docent Iurisperiti *in capit. Raynucius verb. declaratiõ. de testamentis; & l. lucius §. quæsitum ff. de legatis 3.* ergo eadem ratione, excipiente Summo Pontifice fauorabilitèr priuilegia concessa Superioribus Mendicantium, quoad suos fratres, debent etiam intelligi concessa eisdẽ in ordine ad Moniales.

Confirmatur, quia cum priuilegium, quod conceditur viris, nõn solum pertineat ad illos, sed etiam ad fœminas, intelligitur, etiam concedi fœminis, licèt non exprimatur in illo; per Rebuff. *in l. 1. ff. de verborum signif. sol. 19.* & Doctores *in cap. complantare §. Ecclesias de priuil.*

Nec obstat particula illa in Bulla apposita, scilicèt *tantùm*, dum Summus Pontifex ait; *exceptis priuilegijs superiorum in ordine ad fratres tantùm*; Quia particula ista non excludit personas similes, quales sunt Moniales. Tum quia natura termini exclusiui, & restrictiui est excludere res extraneas, aut oppositas termino, cui additur, & includere, quæ non sunt extraneæ vel alienæ ab eo; *ex Clement. exiui §. cum autem. de verb. signif.* vnde particula illa *tantùm* in præsenti erit exclusiua quoad sæculares, & omnes personas, quæ nõn sunt Mendicantes, non tamen quoad personas subiectas mendicantibus, etiam si sint fœminæ, & quoad omnes communicantes in eorum priuilegijs, tàm regulares viri, quàm Moniales fœminæ, vt affirmat Villalb. minor *tom. 1. tract. 27. clausul. 12. num. 11.*

QVÆSITVM V.

Confessarius Monialium, aliarumq. Mulierum, eas in Confessione ad inhonesta sollicitans, an debeat denunciari, & quibus pœnis affici.

SVMMARIVM.

1 *Confessarius rem habẽs cum filia spirituali, quas pœnas incurrat, secundum antiquos Canonẽs.*

2 *Constitutiones Summorum Pontificum, & Pœnæ contra sollicitantes Mulieres in Confessione.*

3 *Sollicitationis verbum quid importet.*

4 *Sollicitationis in Confessione delictum tribus modis committi potest.*

5 *Confessarius, occasione Confessionis antea, vel postea facta, sollicitans Mulierem, debet denunciari.*

6 *Sollicitationis delictum, quomodo possit probari.*

7 *Monialis, aut filia optimatis si sollicitaretur in Confessione, & delictum esset patefactum, pœna augenda est contra sollicitantem.*

8 *Monialis, intra Claustra, seu in Confessionario ad turpia sollicitata, quomodo denunciare debeat Confessarium.*

9 *Mulier sollicitata in Confessione, quando induci non potest ad denunciandũ per seipsam, quid sit agendum.*

10 *Sollicitans in quibus casibus non sit denunciandus.*

11 *Sollicitans Mulierem non ad inhonesta in Confessione, non incurrit pœnas contra sollicitantes.*

12 *Sollicitantes fœminas in administratione*

aliorum Sacramentorum, præter pœnitentiam, non afficiuntur pœnis contra sollicitantes in Confessione.

13 *Confessarius sollicitatus in Confessione, non incurrit pœnas Bullæ.*

14 *Sollicitans etiam sub obscuris verbis fœminam in Confessione, vt alteri consentiat, est denunciandus.*

15 *Monialis seù alia fœmina sollicitata in Confessione, si consentiat, quid sit in tali casu agendum.*

1 IN sacris canonibus, & præsertim in cap. *omnes, & cap. non decet Episcopis, & cap. si quis* 30. *q.* 1. imponitur pœna contra Confessarios, qui habent rem cũ filiabus spiritualibus, *& in cap. si quis Sacerdos* statuitur à Cęlestino Papa, vt fœmina, quæ tale commisit scandalum, res suas tradat pauperibus, & conuersa in Monasterio Deo vsque ad mortem seruiat, Sacerdos verò deponatur ab officio, duodecim annos peregrinando pœniteat, & reliquo vitæ tempore Deo famuletur in Monasterio.

At in dictis capitibus nulla fit mentio de sollicitatione in Confessione, sed de delicto tantum incontinentię cum filiabus spiritualibus patrato, quia forsitan tempore Gregorij VIII. quando Decretales collectæ fuerunt, tam magnum, & flagitium scelus non erat inuentum, & perpetratũ à

2 Confessoribus; Qua propter orta infirmitate Pius quartus anno 1561. in sua Cõstitutione medicinam adhibuit, quando pœnam degradationis Confessarijs Mulieres in Confessione sollicitantibus imposuit, quæ Constitutio, vt ad omnes extenderetur, postea à Clemẽte VIII. anno 1593. confirmatur, & extenditur ad omnes prouincias Christianas.

Et postremò Gregor. XV. anno 1622. per suam Constitutionem; quæ incipit *vniuersi* sanciuit, Confessarios, qui pœnitentes in Confessione sollicitauerint, esse denunciandos, & culpabiles repertos, pro criminum qualitate, & circumstantijs, suspẽsionis ab executione ordinis, priuationis beneficiorum, dignitatum, & officiorum, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, nec non vocis actiuæ, & passiuæ, si regulares fuerint, exilij, damnationis ad triremes, & carceres, etiã in perpetuum, alijsquè pęnis affligantur, & si pro delicti grauitate pœnas grauiores meruerint, præcędente degradatione, curiæ sæculari tradantur per Inquisitores, & Ordinarios locorum.

3 Sciendum est, quod per hoc verbum *sollicitare* idèm intelligitur, quod prouocare, seu allicere, vel præcibus rogare, seu alia ratione ad inhonesta inuitare, vt putà osculando manum, vel aliam pœnitentis partem, aut ictu oculorum, vel alio signo ad libidinem prouocando, & ideò

4 hoc delictum tribus modis committi potest, nempe verbis, signis, & tactu, ad quod consumandum vnus ex his sufficit, vt declarauit Sacra Congregatio, teste Ioanne Antonio Nouario *in sum. Bullar. verbo sollicitatio num.* 8. & docent Ludouicus Paramus *lib. 3. direct. par. 3. quæst.* 10. *n.* 122. Genuens. *in praxi cap.* 92. *num.* 2. Scottia *in select. consil. Pontif. epit.* 77. *theorem.* 197.

5 Confessarius qui extra ocasionem Confessionis in Confessionario, vel alio loco, vbi sacramẽtales Confessiones audiuntur, seù ad Confessiones audiendas electo, sub prætextu Confessionis sequutæ, sollicitauerit, est denunciandus; imò si sollicitatio fuerit facta ante, siuè post immediatè, Confessionem, etiã in paruitate ma-

6 terię, vel per se, vel per mandatum; & sufficit, quod sollicitatio probetur per testes singulares, concurrentibus præsumptionibus, indicijs, & alijs adminiculis, non autẽ per testimonia duarũ fęminarũ, ex Santarel. *de hæres. c.* 44. *dub. vnico nu.* 6. & Nouario *loc. cit. num.* 17. sed remittendum est arbitrio Inquisitorum, qui considerare debent circumstantias, & qualitates fœminarum denunciantium, & Sacerdotum denunciatorum, vt consulit Nouarius *loc. cit.* Et Ad dictũ vnius mulieris non debet Cõfessarius carcerari, vt cõstat ex literis Sacri Tribunalis Inquisitionis Vicario generali Archiepiscopatus Genuẽsis, apud Peirin. *tom.* 3. *priuil. in addit.*

7 Si sollicitata sit Monialis vel filia, seu vxor viri optimatis, vel sollicitãs cõmisisset tale crimen cum pluribus mulieribus, aut crimen

crimen esset notorium, & populo scandalosum, tunc augeri deberet pęna; sed hoc relinquitur arbitrio Inquisitoris, seu Ordinarij.

8 Si Monialis intra clausuram, vel ad cratem à suo Confessario ordinario, vel extraordinario ad turpia sit sollicitata, vel cum ea obscænos sermones habuerit Confessarius, tenetur prædictum Confessorem Monialis ad loci Ordinarium, vel ad Inquisitorem deferre; ex Constitur. Gregor. XV. quæ incipit *Vniuersi*. At quia inclusa est, nec exire potest, per chirographum id præstare debet; ita Belloch. *par.* 2. *quæst.* 9. *numer.* 209. & Lazar. *de blasphemia quæst.* 12. *nu.* 65. & Homobonus *de casibus reseru. par.* 2. *verb. cas. reser. capi'.* 5. *tract.* 1. vnde Nald. *in sum. verb. Confessarius num.* 41.

9 ait, nouissimè seruari audio a fide dignis, quod quando sollicitata in Confessione, non potest induci per se ipsam ad denunciandum, tunc ex mente Sanctissimi potest Inquisitor concedere Confessario, vt recipiat denunciationem per scripturam iuratam à denunciante, quæ superiori statim exhibenda est. Si adhùc pęnitens renuat denunciare, res tota deferenda est Summo Pontifici, eiusquè oraculum omninò attendendum.

10 Aduertendum tamen, quòd si sollicitata Monialis credat, Confessorem sollicitantem esse fraternè corrigibilem, aut emendatum, vel confessum suum delicti, coram Inquisitoribus, aut timeat ex denunciatione periculum mortis, vulneris, truncationis membri, infamiæ, vel amissionis honoris, excusatur à denũciatione, ex Lezana *in sum. to.* 1. *cap.* 19. *num.* 34.

11 Pęnis in Bulla contentis non afficiuntur Confessarij, qui Moniales, & alias Mulieres in Confessione sollicitant ad alia peccata non carnalia, quia Constitutio prædicta non loquitur, nisi de sollicitatione ad inhonesta. Ita Peirin. *tom.* 2. *priuil. sui ord. consiit.* 4. *Gregorij XV. num.* 7.

12 Similiter Ministrãtes, Baptismũ, Eucharistiã, vel alia Sacramenta fœminis, si illas ad turpia sollicitent, non afficiuntur prædictis pœnis, quia Bulla tantùm loquitur de sollicitante in sacramento pœnitentię; ex Peirino *loc. cit. nu.* 17.

13 Si Monialis Confessarium in Confessione sollicitaret, & ipse consentiat, non incurrit pœnas, in dicta Constitutione positas, quæ loquitur de sollicitatore non autem de sollicitato; ita elicitur ex Peirino *loc. cit. num.* 9. & Lezana *loco cit.*

14 Secùs, quando Confessarius sollicitet Monialem, vel aliam fœminam, vt alteri consentiat, quia hoc exprimitur in verbis dictæ Bullæ. ex Santarello *loc. cit. cap.* 44. *num.* 19. Idem dico si Confessarius non verbis expressis, sed solum tacitis, & occultis alliciat Monialem, vel aliam fœminam in Confessione, quia hoc est abuti Sacramento Pœnitentiæ per Peirin. *loc. cit. nu.* 21. & Barbosa *de offic. parochi cap.* 19 *num.* 49.

15 Si petas, quid agẽdum sit in casu, quo Moniales, vel alia fœmina sollicitata in Confessione consentiat?

Respondeo tunc seruandam esse resolutionem Sacræ Congregationis Cardinalium Inquisitorum Generalium Hæreticę prauitatis supra Bullam citatam Gregorij XV. & transmissam Archiepiscopo Neapolitano Cardinali Carrafæ, alijsquè Metropolitanis, cuius exemplum sub infrascriptò tenore legitur apud Lauretum Franchum *part.* 1. *Controuer. inter Episcop. & Regul. pag. mihi* 185.

Illustriss. e Reuerendiss. Sig.

Doppo l'essersi hauuta longa, e matura consideratione sopra al dubbio significato da diuerse bande, se i Pœnitenti sono obligati à denunciare i Confessori, da quali sono stati sollicitati nel luogo, ò atto della Confessione, quando hanno consentito alla sollicitatione; Nostro Signore, e questi miei Signori Illustrissimi in Congregatione auãti à Sua Santità à 25. *di Luglio passato; doppò hauer' anco inteso da vna particulare Congregatione deputata per questo effetto; hanno risoluto, che qualsiuoglia penitente è tenuto à denunciare il Confessore, anchorche gl'habbia consentito, e nõ è tenuto à propalare il proprio consenso, ne sopra ciò s'interroghi dal Vescouo, ò Inquisitore, o dal lo-*

ro Vicario, auanti à quali deporrà, ne meno il Confessore denunciato, procedendosi poi contro di lui ne i costituti, che se gli faranno, l'interroghi sopra detto consenso, & in caso, che egli volesse dirlo da se, non si scriua il suo detto, come in ordine alla persona sollicitata, non spettante all'Offitio della Sãta Inquisitione. Le parti dunque di V.S. Illustrissima sono di significare la detta resoluzione à i Confessori, & incaricargnene strettamente l'osseruanza, acciò, che ne i Casi, che occorrono alla giornata, conforme al tenore della Constitutione publicata da Greg. XV. San. mem. contro i Confessori sollicitanti, significhino à i penitenti l'obligo, che hanno di denunziare i Confessori, da quali saranno stati sollecitati, & hauendogli consentito, e facendo difficultà di scoprire il proprio consenso, conforme alla resoluzione, che si è fatta, gli dichino apertamente, che non sono tenuti à propalare il detto consenso, e che tanto essi penitenti, quanto i Confessori sollecitanti, procedendosi contro di loro non saranno di ciò interrogati, e dicendo da se, non si scriuerà, ne riceuerà il lor detto, e quãdo il penitente tuttauia persistesse nella medesima renitenza, Nostro Signore si contenta, che dal Vescouo, ò dall' Inquisitore si dia autorità al Confessore di riceuere per scrittura, e giuramento la denũzia per portarla subito à chi haurà data la autorità di pigliarla; e se oltre alle cose sudette occorrerà altro caso graue, per il quale non si possa il penitente indurre à denunziare, vuole sua Santità, che se ne scriua qui, e si aspetti la risposta, & in tanto si soprasseda nell'assoluzione, e tanto si contentarà V.S. Illustrissima di fare osseruare nella sua Dioecesi, facendo registrare la presente negl'atti di cotesta Corte, per informatione sua, e de suoi successori, li quali doueranno hauer mira, che la presente resoluzione riguarda solo quei penitenti, che per hauer consentito fanno difficultà in denunziare; mà quei, che non hanno consentito, ouero hauendo consentito, non sono in ciò renitenti, non deue il Confessore porre difficultà alcuna; mà lasciare, che indifferentemente, e liberamente sodisfaccino all'obligo, che hãno di denunciare, conforme alla detta Constitutione; compiacendosi anco V.S. Illustrissima di mandar copie della presente à i Vescoui suoi suffraganei, acciò da essi ancora sia fatta osseruare la sudetta resoluzione. Per fine à V.S. Illustrissima humilissimamente bacio le mani. di Roma 27. di Settembre 1624.

Di V.S. Illustriss. e Reuerendiss.
Humiliss. & affettionatiss. seruitore
Il Cardinal Mellino.

QVÆSITVM VI.

An Moniales teneantur singulis mẽsibus confiteri, & sanctissimo Eucharistiæ Sacramento refici.

SVMMARIVM.

1 *Moniales, an teneantur semel in mense confiteri, etiam si non habeant peccata plusquàm venialia.*

2 *Concilium Tridentinũ sess. 25. de Regul. cap. 10. non obligat sub præcepto, vt Moniales semel in mense confiteantur.*

3 *Moniales omnes, etiam S. Claræ comprahenduntur sub decreto* Concilij Tridentini loc. cit.

1 CAietanus *de Confess. quæst. 1. ad 3. par. D. Thom.* docet, Moniales semel in Mense peccatorum suorum Confessionem facere teneri, quamuis non habeant plusquam peccata venialia, ad implendum præceptum Concilij Vienen. relati in Clement. *Ne in agro §. janè de stat. Monach.* quæ opinio si intelligat, laudabile esse, Moniales confiteri singulis mensibus peccata sua, etiam non plus, quàm venialia, cum iure communi concordat; si verò, obligari Moniales sub peccato mortali, intendat, valdè rigorosa censenda est; nam Concilium Tridentinum *sess. 25. de regular. cap. 10.* de Monialibus loquens dicit, *Attendãt diligentèr Episcopi, & cæteri superiores Monasteriorum Sanctimonialium, vt in constitutionibus earum admoneantur Sanctimoniales, vt saltem singulis mensibus Confessionem peccatorum faciant, & sacrosanctam Eucharistiam suscipiant, vt eo se salutari*

lutari præsidio muniant ad omnes opugnationes dæmonis fortiter superandas. Idē præcipitur in Concil. Aquileien. 1.§. *de Monialibus*, vbi post supradicta verba Cōcilij subdit, *quod festis solemnioribus anni, Item Beatæ Mariæ Virginis, & Sanctorum Apo-*
2 *stolorum omittere nō debebunt*. Ex quibus verbis satis constat, & maximè per verbū *Admoneantur* Concilium Tridentinum non obligare sub præcepto, quia tale verbum non includit obligationem præcepti, ex Viualdo *in candelabr. aureo rubr. de Cōfess. num.* 41. & ita tenent Valerius Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.* 29. *num.* 73. Campanil. *in diuers. iuris canon. rubr.* 12. *cap.* 16. *num.* 51. Piacesi. *in praxi Episcop. par.* 2. *cap.* 3. *num.* 57. Barbos. *de offic. & potest. Episc. alleg.* 25. *num.* 46. Hier. Ven. *in exam. Episc. lib.* 6. *cap.* 26. Suarez *de relig. tom.* 4. *disp.* 36. *sect.* 5. *num.* 7. Homobonus de Bonis *in exam. Ecclesiast. tract.* 8. *cap.* 2. *quæst.* 3. Molfes. *in sum. Theol. moral. tract.* 7. *cap.* 0. *num.* 21. Facundez *in quintum præceptum Eccles. lib.* 2. *cap.* 2. *nu.* 18. Miranda *de sac. Mon. q.* 10. *ar.* 1. *concl.* 1.

3 Vnde decretum Concil. Vienen. dicitur non extendi ad Moniales in vniuersū, sed ad Monachos nigros, & ad eorū Moniales, licèt hodiè per Concil. Tridentin. *loc. cit.* sub vniuersali admonitione omnes Moniales cadunt, & nō sub præcepto obligatorio, confiteri singulis mensibus propria peccata, nisi aliundè hoc habeant, sicut Moniales S. Claræ primæ, & secundæ regulæ, quæ ex vi suarum regularum singulis mensibus tenentur confiteri, septéq. vicibus in anno communicari, vt ostendit Mirand. *cit. concl.* 2. vbi fatetur per dispensationem Eugenij Quarti in nullius præceptorum istorum transgressione, peccatum mortale incurrere Moniales, præter quam in transgressione eorum, quæ tria vota principalia Obedientiæ, Paupertatis, & Castitatis, & clausuræ, & super electione, & depositione Abbatissæ concernunt, vt alibi dictum est.

QVÆSITVM VII.

De absolutione plenaria, & Indulgentijs, quibus potiuntur Moniales in Sacramento Pœnitentiæ.

SVMMARIVM.

1 *S. Claræ Monialium priuilegia, quoad absolutionem peccatorum.*
2 *Sororum B. Mariæ Virginis priuilegia quoad absolutionem peccatorum.*
3 *Moniales S. Benedicti communicant in priuilegijs, cum Monialibus mendicantibus.*
4 *Monialium fratrum Minimorum priuilegia, & Indulgentiæ.*
5 *Priuilegia viuæ vocis oraculo concessa hodie sunt abrogata.*
6 *Indulgētiæ Regularibus vniuersis vtriusque sexus nouitèr concessæ.*
7 *Moniales Episcopo subiecta à quibus casibus possint absolui.*

1 Nicolaus V. concessit, quod Confessarij Monialium S. Claræ, seu alter eiusdem ordinis ad hoc pro tempore deputatus, in omnibus præter quam Sedi Apostolicæ casibus reseruatis, quotiès licebit, eas absoluere possint.

Sixtus quartus concessit, quod Moniales S. Claræ primæ regulæ possint à Ministris, seu Visitatoribus & Confessoribus, ab omnibus criminibus, pęnis, & censuris, etiam Sedi Apostolicæ reseruatis, quoties opus fuerit, absolui; qua concessione aduertit Collector Priuilegiorū *verb. absolutio ordinaria* gaudere Moniales S. Claræ secundæ regulæ sub obediētia fratrum Minorum degentes virtute communicationis priuilegiorum ab eodem Sixto IV. concessæ;

2 Præterea idem Sixtus Quartus indulsit, quod supradictæ sorores, & Moniales S. Claræ, & Tertiariæ possint semel sibi eligere Confessarium de familia fratrum Minorum de obseruantia, qui audita earum Confessione, pœnitentiam salutarem iniungendo, absoluat eas ab omnibus criminibus, excessibus, & censuris Ecclesiasticis, si quas forte contraxerunt, & eis remissionem generalem, & plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam

Q 3 valeat

valeat impertiri, concessitquè idem facere posse in mortis articulo; ita habetur *in Monum. ord. Minor. primæ impress. fol.* 64. & *secundæ fol.* 68. *concess.* 131. & in supplemento *fol.* 96. *concess.* 341. & in compẽd. *verb. Absolutio extraordinaria quoad fratres* §. 5. & fuit hæc concessio facta fratribus Minoribus, tàm professis, quàm Nouitijs, qui habent animum profitendi, & etiam pro sororibus S. Claræ, & Tertiarijs, & famulis, & seruitoribus omnium prædictorum. Idem asserit Mirand. *de sacr. Monial. cit. concl.* 2. vbi addit, quod Leo X. concessit licentiam, & facultatem Monialibus S. Claræ, & ancillis B. Mariæ Virginis, vt quater in anno possint à suis Superioribus, seu Confessoribus, aut alijs fratribus de ordine fratrum Minorum per Superiores deputatis, facere absolui ab omnibus peccatis suis qualitercunquè cõmissis, ac similiter absolui, vel potius dispensari ab omnibus, & singulis votis exceptis substãtialibus emissis in earum professione, quę solent fœminea leuitate pro qualibet minima necessitate emitti, ita tamen, quod nulli ipsarum hæc gratia suffragetur, si confisæ de ipsa, aliquid attentarent committere, quod oculos diuinæ Maiestatis earum violando professionem, offenderet.

Insuper placuit suæ Sanctitati de benignitate Apostolicæ dignitatis concedere facultatem earum Confessoribus de licentia Prælatorum easdem audientibus, quod ea plenitudine eas absoluant, & illi Innocentiæ statui restituant, quo Sanctitas sua faceret, si ipsemet in Confessione auscultaret peccata, & post hoc omnibus, & singulis eadem authoritate Apostolica suam sanctam benedictionem impertiãtur nomine Sanctitatis suæ. Ita habetur *in dicto supplem. fol.* 93. *concess.* 290. *& in Compend. loc. cit.* §. 7.

Refertur ibidem, quod idem Leo X. concessit prædictis Monialibus S. Claræ sub cura fratrum Minorum de obseruantia existentibus, vt in omnibus solemnitatibus Domini Sabaoth, & Virginis Mariæ, & omnium Sanctorum, & S. Francisci, & S. Claræ, possint Confessores in absolutionibus suarum Confessionum eas plenariè absoluere, & pœnitentiam salutarẽ iniungere.

2 In eodem compendio *loc. cit.* §. 8. habetur, quod idem Leo concessit ancillis, & sororibus B. Mariæ Virginis sub regimine fratrum Minorum Obseruantiæ existentibus, vt in omnibus festiuitatibus Domini Sabaoth, Beatæ Mariæ Virginis, & SS. Apostolorum Petri, & Pauli, & S. Francisci, omniumquè Sanctorum, atquè per totam maiorem hebdomadam, Confessores earum quicunquè fuerint, possint in absolutionibus illas plenariè absoluere, & pęnitentiam salutarem iniungere. Idem docet Mirand. *cit.* qui in calce secundæ Cõclusionis subdit, quod idem Leo X. concessit fratribus Minoribus obseruantiæ regularis, quod semel in anno (vltra alias Indulgentias, quas à Sede Apostolica habẽt) possint plenariè absolui, & plenariam indulgentiam consequi in festo S. Catharinæ Virg. & Mart. quo priuilegio potiuntur etiam Moniales communicantes in

3 priuilegijs Mendicantium, vt sunt Moniales S. Benedicti Congreg. Cassinen. & Cõgregationis Canonicorum Lateranensiũ, & nostræ Vallumbrosanæ, Camaldulenses, Cistercien. omnesquè aliæ, quæ gaudent priuilegijs suorum ordinum communicantium in priuilegijs Mendicantium.

4 Et pro Monialibus fratrum Minimorum Laurentius tit. SS. Quatuor Coronatorũ S. R. E. Præsbyter Cardinalis, ac Maior Pęnitentiarius, & Ordinis Minimorum Protector testatur, quod Clemens Octauus concessit viuę vocis oraculo moderno, & pro tẽpore existenti generali Ordinis fratrum Minimorum, vt omnibus, & singulis fratribus, & sororibus Tertiarijs, necnon singulis Fundatoribus, Conseruatoribus, & Procuratoribus singularum domorum dicti Ordinis, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem semel dumtaxat singulo quoq. triennio elargiri, & concedere possit. Ipsique fratres, & sorores Tertiarij, necnon Fundatores, Conseruatores, & Procuratores de licentia dicti Generalis eligere possint vnum Confessorem, idoneum cun-

eundem ordinem professum, qui eos ab omnibus casibus, etiam Episcopalibus, & censuris Ecclesiasticis absoluere, & pœnitentiam salutarem pro modo culpæ iniũgere valeat, Ex Laurent. de Peirinis *to. 1. Priuil. const. 9. Clem. VII.* vbi §. 2. num. 1. air, posse adhuc Generalẽ sui Ordinis prędictam indulgentiam elargiri, & facultatẽ eligendi Confessarium adhuc durare, sed non posse à casibus Episcopo reseruatis de iure, vel consuetudine absoluere; dictumquè Confessorem quoad personas sæculares, nunc debere esse ab Ordinario approbarum.

5 Mulra alia Priuilegia supradictis similia recensentur *in compendio priuileg. ordinis Diui Hieronymi, & Societatis Iesu tit. dispensatio* nec non à Casarubio *in Compend. verb. absolutio*, & ab Eman. Roder. *tom. 1. qq. regular. quæst.* 63. & Corduba *in annotatio. ad collect. verbo dispensatio* §. 17. atquè à Miranda *in Manual. Prælator. tom. 2. quæstion.* 33. Quorum cum aliqua concessa sint per viuę vocis oracula, & aliqua submissa superiorum voluntati, ideo in eorum vsu cautè, & maturè procedendum est; præterquam quod post prædicta Priuilegia, Indulgentias, &

6 gratias, cum emanasset Constitutio Pauli V. hic per extensum apponenda, vnusquisque videat in ea quam probabilitatem, & subsistentiam habeant.

PAVLVS QVINTVS.
Ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex in B. Petri Sede cõstitutus, cui inter alia cœlestis Indulgentiarum thesauri dispensandi cura incũbit, solicitè prospicere debet, ac solerter, vt huiusmodi Indulgentiarum dispensatio, & vsus ad Dei gloriam, & animarum salutẽ præcipuè dirigatur, & ne ex illarum multiplicitate confusio, aut inanis interpretatio exoriatur. Proinde cum fel. mem. Clemens Papa VIII. Prædecessor noster magna cum diligentia, & solicitudine procurauerit abusus, & corruptelas, tùm in communicando indulgentiarum thesauros, tùm in modo illos recipiendi irreptos tollere. Et propterea sua quadam Constitutione formam aggregandi, instituendi, & rectè administrandi Societates, & Confraternitates præscripserit, licet morte præuentus hanc piam eius voluntatem ad finalem executionem deducere, neque etiam, vt cogitauerat, circa Indulgentias à plerisque Romanis Pontificibus Prædecessoribus, Religionibus, & Ordinibus Monasticis, & Mendicantibus diuersis temporibus concessas aliquid deliberare potuerit. Nos, qui nullis nostris meritis, sed sola Dei benignitate ad sũmi Apostolatus officium vocati sumus, susceptum à tanto Pontifice pium hoc opus ad optimum finem perducere cupientes, vbi primum Catholicæ Ecclesiæ regimen suscepimus, Venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus ad hoc opus à dicto Clemente Prædecessore deputatis, de quorum numero tempore ipsius Clementis Prædecessoris eramus, iniunximus, vt in illo opere ad vlteriora progrederentur, & Indulgentias Regularibus concessas recognoscerent, iisq. recognitis rem nobiscum communicarent. Cũ itaque præfati Cardinales priuilegia, concessiones, & gratias prædictas Religionibus, & Ordinibus concessas diligenter inspexerint, & examinauerint, ac eorundem Ordinum Superiores, & Officiales pluries audiuerint, ac circa easdem Indulgentias varia dubia, & incertitudines, & cõfusiones adesse compererint, & ex iudicio eorundem etiã Regularium, vel aliquorum ex illis nobis proposuerint valde expedire, pro eorũ maiore securitate, & beneficio, vt Indulgẽtias ipsis Religionibus, & Ordinibus ad instar, vel per communicationem, aut alio modo hactenus concessas annullaremus, & reuocaremus, ac alias particulares illis concederemus. Nos matura super hoc consultatione præhabita, cupientes personis Regularibus quibuscunque quorumuis Ordinum, tam Monasticorum, quàm Mendicantium spirituale solatium, & iuuamen afferre, infrascriptas Indulgentias, & gratias, quas personis Regularibus intrà claustra, aut extra, cum licentia tamen suorum Superiorum legitima de causa illis concessa, degentibus tãtummodo suffragari debere declaramus, cõcedendas duximus. Omnibus igitur Christifidelibus, qui canonicè, & iuxta ordines cuiusli-

iuslibet Religionis, & Constitutiones Apostolicas habitum regularem à legitimis Superioribus causa profitēdi in illo susceperint, die primo eorum ingressus in ipsam Religionem, si verè pœnitentes, & confessi sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, Plenariā; ac cuilibet Nouitio, qui pœnitens, & confessus, ac sacra Communione refectus post completum probationis annum professionem emiserit, etiam Plenariam: Necnon cuilibet Religioso intra claustra sui Monasterij viuenti, qui in festo principali sui Ordinis confessus, & sacra Communione refectus fuerit, aut Missam recitans pro Christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, Romani Pontificis salute, ac sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderit, etiam Plenariam: In cuiuslibet verò mortis articulo, si pariter vere pœnitens, & confessus, ac sacra Comunione refectus, vel quatenus id facere nequiuerit, saltem contritus nomē Iesu ore, si potuerit, sin autem corde, deuotè inuocauerit, etiam Plenariam. Qui verò ad Presbyteratus ordinem canonicè promotus, & confessus primam Missam celebrabit; necnon etiam ijs Religiosis, qui pariter cōfessi, ac sacra Communione refecti eidem Missæ interfuerint, aut ipso die Missam similiter celebrabunt, etiam Plenariam. Ijs verò qui de suorum Superiorum licentia à negotijs per decem dies alieni in Cella commorabuntur, aut ab aliorum conuersatione separati in piorum librorum, & aliarum rerum spiritualium animos ad deuotionem, & spiritum inducentium lectionibus operā suam dederint, addendo sæpè considerationes, & meditationes mysteriorū fidei Catholicæ, diuinorum beneficiorum, quatuor Nouissimorum, Passionis Domini nostri Iesu Christi, & aliorum exercitiorum, orationū, iaculatoriarum, aut vocalium saltem, per duas horas in diem, & noctem orationibus mentalibus, sese exercendo, faciendo eodem tempore confessionem generalem, aut annualem, vel ordinariam, sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, aut Missam celebrauerint, quoties pro quolibet prædictorum exercitiorum Plenariam similiter omnium peccatorum suorum Indulgētiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus. Præterea ijdem Religiosi intra claustra viuentes, qui suam Ecclesiā deuote visitauerint, & vt præfertur orauerint, consequantur easdem Indulgentias, quas visitantes Ecclesias Vrbis & extra eā diebus Stationum consequuntur, in omnibus diebus, perinde, ac si ipsas Vrbis Ecclesias personaliter visitarent. Omnibus item Religiosis intra claustra, vt supra viuentibus, qui quinquies Orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam ante Altare eorum Ecclesiæ in quolibet die quinque annos, & totidem quadragenas. ijs verò qui de suorum Superiorum licentia in itinere existentes, aut extra claustra degentes, tāquam Prædicatores, & Lectores quinquies eandem orationem Dominicam, & toties salutationē Angelicam ante quodlibet Altare similiter dixerint, etiam quinque annos, & totidem quadragenas: Necnon etiā eisdem Religiosis, qui per mensem integrum singulis diebus spatio mediæ horæ orationē mentalem fecerint, ac confessi, & sacra communione vltima Dominica mensis huiusmodi refecti fuerint, sexaginta annos, & totidem quadragenas. Qui verò cōtrito corde, & pœnitentes eorum culpas, & peccata, ac imperfectiones in Capitulis culparum accusabunt, & spiritualiter communicabunt, & exercitium virtutum facient; tres annos, & totidem quadragenas. Quotiescunque autē de licentia Summi Pontificis, aut suorum Superiorum in Ditiones, & Terras Infidelium, aut Hæreticorum ad concionandum, aut Catholicos docendum, vel Infideles, & Hæreticos ipsos ad fidem Catholicam conuertendum, & Ecclesiæ gremio reducēdum missi fuerint, si pœnitentes, & confessi, ac Sāctissima Communione refecti fuerint, vel Missam celebrauerint, vel meliùs ad huiusmodi opus sese parare valeant, pro duabus vicibus, videlicet quando itineri se accingent, & quando in Prouinciam, vbi prædicta opera eius exercenda erunt, ingressi fuerint, Plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino pariter concedimus, & elargimur. Et insuper cum Superior in visitationibus generalibus orationes

qua-

quadraginta horarum pro bono visitationis progressu collocare voluerint, ijs Religiosis, qui dictis orationibus saltem spatio duarum horarum in diuerso tempore interfuerint, & ibi pro Christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, Romani Pontificis salute, ac sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione, necnon disciplinæ, & obseruantiæ regularis augmento, pias ad Deum preces, vt supra dictum est, effuderint, si confessi, & sacra Communione refecti fuerint, aut Missam celebrauerint, Plenariam similiter omnium peccatorum Indulgentiam, & remissionem, vt præfertur, concedimus. Volumus autem, vt omnes supradictæ Indulgentiæ, & gratiæ Religiosis regularibus cuiusuis Ordinis, tàm Monastici, quàm Mendicantis dumtaxat, vt præfertur concessæ, etiam omnibus Monialibus cuiusuis regulæ approbatæ, & intra claustra cum tribus votis solemnibus viuentibus, & perpetuam clausuram seruantibus, tàm Ordinarijs locorum, quàm etiam regularibus cuiuscunque ordinis, regulæ, & instituti subiectis suffragentur. Præsentibus perpetuis futuris temporibus duraturis. Cæterum omnes, & singulas Indulgentias quibuscunque Ordinibus, & institutis regularibus huiusmodi, etiam Mēdicantibus, & quibuslibet personis regularibus, tam vigore priuilegiorum, & literarū Apostolicarum, quàm viuæ vocis oraculo, aut aliàs quouis modo per quoscunque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & Apostolicam Sedem hactenus concessas, confirmatas, approbatas, & innouatas auctoritate, & tenore præsentis perpetuo reuocamus, cassamus, annullamus, & abrogamus, & ad præsentium nostrarum literarum præscriptum reducimus, & moderamur. Non obstantibus, &c.

8 Moniales Episcopo subiectæ possunt absolui ab omnibus casibus reseruatis, & dispensari in irregularitatibus, & alijs casibus, quæ conceduntur in Concilio Tridentino *sess. 24. de reformat. cap. 6.* sicut etiam possunt absolui ab excommunicationibus, alijsque censuris, eo modo, sicut absoluuntur subditi eiusdem Episcopi virtute eiusdem decreti; ex Sāch. *in præcept. decal. lib. 4. cap. 39. num. 34. & lib. 2. cap. 11. num. 10.* quicquid dicat Petrus Ledesma *tom. 2. summa tract. 1. cap. 6. post 26. cōclus. dub. 4.* quem refutat idem Sanchez *loco cit.* de qua re fusius *quæs. sequenti*, vbi etiam de casibus Sedi Apostolicæ, & Episcopis reseruatis, secundum praxim hodiernam agitur.

Eodē priuilegio gaudent Moniales subiectæ Prælatis regularibus, qui potiuntur eadem facultate, vt latè scripsi *tom. 2. de iure Abb.* de qua te videatur Emanuel. Roder. *tom. 1. q. 20. ar. 22. & 29.*

QVÆSITVM VIII.

Vtrum Episcopus alijque Superiores Monialium possint sibi casus erga illas reseruare, & quis possit ab illis absoluere.

SVMMARIVM.

1 *In Monachis, quæ regulariter sunt constituta, in Monialibus etiam statuta censentur.*

2 *Sub masculino nomine in materia odiosa cadit fœmininum.*

3 *Prælatorum Monialium est absoluere illas à casibus reseruatis.*

4 *Illius est soluere, cuius est ligare.*

5 *Absolui possunt Moniales, etiam ab enormi excessu per Episcopum, & nu. 10.*

6 *Episcopi, an aliquando possint absoluere exemptos.*

7 *Episcopi absoluere possunt extra mortis articulum impeditos ab omnibus casibus Sedi Apostolicæ reseruatis.*

8 *Capitulum Sede vacante, & Prælati omnes iurisdictionem quasi Episcopalem habentes, possunt absoluere suos subditos impeditos à casibus reseruatis Sedi Apostolicæ.*

9 *Procuratorem, an mittere teneantur impediti ad summum Pontificem, vt ab ipso absoluantur.*

11 *Regulares virtute suorum priuilegiorum, an possint absoluere à casibus in Bulla Cœna, & Episcopo reseruatis.*

12 *Clausura Monialium violatio ob malum finem est reseruata Papæ.*

1 Re-

1 Respondeo affirmatiue, quia regulariter, quæ in Monachis sunt constituta, in Monialibus etiam, quoad eis proportionabilia statuta censentur; Ita Menoch. *de arb. Iud. cent. 5. casu* 421.

2 Præterea in legum dispositione frequẽtissima sententia est, etiam in materia odiosa, & pœnali sub masculino nomine claudi fœmininum, vt latè probat Decius *regula fœmina num.* 110. *vers. tertia quæsti*, & multi alij, quos referunt, & sequuntur Tiraquellus *de retractu lignagier* §. 1. *gloss.* 9. *num.* 221. Menoch. *de adipiscenda possessione remed.* 4. *num.* 61. vt refert Sanch. *de præcept. decalog. lib.* 6. *cap.* 16. *num.* 89. & Homobonus *de casibus reser. par.* 3. *cap.* 1. *prope finem*.

3 Quo verò ad absolutionem prædictorum casuum reseruatorum, præter ea, quæ superius dicta sunt in antecedenti quæsito, certũ est, ad superiores Monialiũ spectare, cũ ad illos ptineat dictos casus sibi
4 reseruare, rõ desumitur ex illo trito axiomate, illius est absoluere, cuius est ligare.

5 Naldus *in summ. verbo Moniales. numer.* 9. asserit, Moniales, etiam ob enormem excessum, ab Episcopo absolui debere, quia extra claustrum exire non possũt. Et Episcopus etiam in exẽptas Papæ auctoritate fungitur; & licet habeant Generalem, tamen ob reuerentiam ordinis Episcopalis, hoc Episcopis indultum est. *Ex Decis. Rot. Rom.* 25. *de sent. excomm. in an-*
6 *tiquis*, & videtur, quod etiam exẽpti possint ab Episcopis dispensari in Irregularitatibus, & absolui à Censuris Episcopis priuatiuè reseruatis; Vnde possunt ab illis absolui, & dispensari in Irregularitatibus, & defectibus ex delicto occulto prouenientibus; iuxta decretum Concilij Tridentini *sess.* 24. *cap.* 6. ratio est, quia licèt religiosi sint exempti ab Episcopis quoad iurisdictionem ordinariam, tamen quoad actus proprios Episcoporum, & in quibus non subduntur iurisdictioni suorum Prælatorum, quales sunt huiusmodi absolutiones, & dispensationes, possunt esse illis subiecti; Ita tradunt Suarez *tom.* 4. *de relig. tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 12. *num.* 12. Sanch. *lib.* 4. *in decal. cap.* 39. *num.* 32. Cornexo *tom.* 1. *in* 3. *par. de irregul. disp.* 3. *dub.* 5. Lezana *tom.* 1. *summ. cap.* 11. *num.* 6. vbi addit, quod ad hunc effectum non requiritur licentia, vel voluntas Prælati; ratio est, quia religiosus vtitur iure suo in re conducente ad salutem animæ; licèt quãdo huiusmodi dispositiones, & absolutiones obtineri possunt à Prælato proprio ratione alicuius Priuilegij, vel aliundè, nõ debent religiosi, nec non Moniales regularibus subiectę, & forsã nõ possũt petere ab Episcopis, quia hoc videtur cedere in dedecus Religionis, præsertim, quia probabile est, eo ipso, quod Prælatus exemptus habet potestatem dispensandi, habeat etiam ius, vt nullus se intromittat circa suum subditum; ex Suarez *loc. cit. nu.* 13. & *cap.* 23. *nu.* 4. vbi extendit hoc, quod diximus ad casum necessitatis, in quo religiosus non potest adire suum Prælatum.

7 Episcopi namque absoluere possũt extra mortis articulum impeditos à quibuscumque casibus, & censuris Apostolicæ Sedi reseruatis; etiam à crimine hæresis, & à censura contracta ob tale crimen. Etenim ratio illa generalis, ne scilicet reseruatio, quæ pro bono charitatis est adinuenta, contra charitatem vergat, & in periculum animarum; militat etiam in casu hæresis; sic Duardus *in Bulla Cœnæ Domini lib.* 3. §. 2. *concl.* 3. *num.* 45. qui *nu.* 40. ampliat dictam conclusionem, vt non solum Episcopi de iure antiquo, sed etiam de iure nouo, non obstante decreto Clementis VIII. possint absoluere impeditos extra mortis articulum ab omnibus casibus, & censuris in Bulla, & dicto decreto, eius denique moderatione, & innouatione, vt dicemus *inferius num.* 11.

8 Eandem facultatem habent Capitulũ Sede Vacante, & omnes Abbates, & alij Prælati, tàm regulares, quàm sæculares habentes diœcesim, & iurisdictionẽ quasi Episcopalem, ex eodem Duardo *loc. cit.* & Georg. Polacc. *par.* 2. *vacat. epidim. de Confess. Monial. num.* 4. vbi subdit, si autẽ ab huiusmodi censuris non possent impediti absolui per alium, quam per Romanũ Pontificem, profectò ad impossibile obligarentur contra textum *in l. impossibilium ff. de*

ff. de reg. iur. Nam quonā pacto senio confecti, infirmi, & alij similes, qui ad labores itineris sunt penitùs inutiles, & multo magis Moniales, quibus imperata est perpetua clausura, Romanam Sedem adire poterunt? Ne igitur pia Mater Ecclesia videatur fideles ad impossibile obligare, dicendum est, quod sicut concessit, vt in articulo mortis constituti per alium, quā per Romanum Pontificem possint absolui ab omnibus casibus, & censuris in dicta *Bulla* contentis; ita etiam id ipsum indulsisse censeri impeditis.

9 Et tales impediti adeo absolui possunt per alium, quam per Romanum Pontificē à casibus, & censuris Apostolicæ Sedi reseruatis, vt non teneantur ad ipsum Pontificem Procuratorem mittere, vel nuncium, qui eorum nomine vices gerat in petenda absolutione; quoniam à iure, ad id nō obligantur, vt ex Nauar. Vgol. & aliter ampliat idem Duardus *vbi supra concluſ.* 1. *numer.* 21. Bonacina tamen *de censuris disput.* 1. *q.* 3. *pun.* 2. *num.* 4. negat taliter impeditos posse absolui, &c. Quando Legatum, vel alium habentem priuilegium absoluendi adire possunt. Sed quod ad Moniales Diœcesis Venetę spectat quā do ipsæ adeunt Patriarcham, Sedem Apostolicam adire dicendum est, cum circa Moniales ipse sit ipsius Sedis Apostolicæ Delegatus, etiam priuatiue quoad. alios Extāt de hoc particulare *Breue Leonis X.*

10 Homobonus item *par.* 3. *Can. resol. cap.* 7. & 8. probat Moniales ob quēlibet excessum, etiam hæresis externo actu proditæ, absolui posse ab Episcopo Diœcesano, vel à confessario de ipsius Episcopi licentia; cum iustum impedimentum Summum Pontificem adeundi subsit, nec Romam mittere, vel scribere ipsæ Moniales teneantur.

11 Poterant olim Regulares quibusdam anni solemnitatibus absoluere à casibus, & censuris Sedi Apostolicæ reseruatis; sed modo extat decretum Sacræ Congregationis Cardinalium, iussu Clementis VIII. editum *anno* 1601. *die* 9. *Mēsis Ianuarij*, quo prohibetur Confessarijs, tàm regularibus, quàm sæcularibus: per vniuersam Italiam degentibus, ne sub prætextu Priuilegiorum absoluant ab vllo ex casibus clarè, vel dubiè in Bulla Cęnæ contentis, aut Sedi Apostolicæ quomodocumquè reseruatis, aut in futurum per Sanctitatem suam pro tempore in eadem Bulla, vel aliter reseruandis; Nec etiam à casibus, quos Ordinarij locorum hactenùs reseruarunt, vel imposterum sibi reseruabunt, nullo casu, etiam necessitatis, vel impedimenti, nisi in mortis articulo, seu cum noua, vel speciali Sanctitatis suæ, aut suorum successorum, vel Ordinariorum, quoad casus ab ipsis tantum reseruatos, respectiuè impetrata in scriptis, licentia.

Prędictum decretum postea moderatū fuit ab eadem Sacra Cōgregatione de mandato Clementis VIII *anno* 1602. *die* 26. *Nouembris*, quod scilicèt sub eiusdem prohibitione, illos tantùm imposterum casus compræhendi, qui in Bulla Cęnæ continentur. Præterea violationis immunitatis Ecclesiarum in terminis Cōstitutionis fælic. record Gregor. XIV. quæ incipit *Cum alias nonnulli*; Violationis Clau-
12 furæ Monialium ad malum finem, Prouocantium, & pugnantium in duello, iuxta decretum Sacri Concilij Tridentini, & Constitutionem fel record. Gregor. XIII. incipiētem *Ad tollendum*. Injiciētium violentas manus in Clericos, iuxta Canon. *Si quis suadente*, &c. Simoniæ realis sciētèr contractæ, & confidentialis beneficialis, necnō casus, quos Ordinatij locorum sibi reseruant; In quibus omnibus enumeratis casibus dumtaxàt & sublata, etiam pœna inhabilitatis audiendi Confessiones, eadem Sacra Congregatio vult, & mandat dictum decretum in suo robore permanere.

Quia verò tempore Pauli V. dubitatū fuit, an per prædicta decreta prohiberentur Regulares absoluere à Censuris Sedi Apostolicæ & Episcopis reseruatis, esto à Casibus absoluere non possent, ideo eadem Sacra Congregatio Cardinalium *die* 7. *Ianuarij* 1617. de mandato eiusdē Pauli V. declarauit, compræhendi etiam absolutiones à prædictis Censuris. Ita Quarant. *in summ. Bullar. verb. casus reseruati*

uati Mirand. *tom.* 1. *Manual.Prælator.q.* 46.*ar.*2.*& seqq.*Peirin.*tom.*1.*Priuil.const.* 1.*Iulij II.§.*32.*num.*63.Lezan.*tom.*1.*sum. cap.* 19.*num.*1.

Ex quo sequitur, posse Cõfessarios omnes, qui fruũtur Priuilegio Pauli III.citato à Lezana *tom.*1.*summ.cap.*19. *nu.* 16. vel alijs si forsan habuerint, absoluere suos pœnitentes siue extra, siue intra Italiam, siue in Vrbe, siue extra Vrbem ab alijs casibus, & censuris Papalibus, seu Sedi Apostolicæ reseruatis præter annumeratos in prędicta declaratione Sacræ Congregat.

Regulares paritèr virtute suorum priuilegiorum absoluere poterant à Casibus Episcopo reseruatis; his tamen temporibus talis potestas sublata est, vt diximus à Sacra Congregatione tempore Clementis VIII. Tum quia eadem Sacra Congregatio prius rescripserat S. Carolo Borromæo anno 1577. quærenti, An regulares ex priuilegijs à Sede Apostolica impetratis, possint à casibus Episcopo reseruatis absoluere, *ex facultatibus per Mare magnum, aliauè Priuilegia regularibus concessa, factam eis non esse potestatem absoluendi à casibus sibi ab Episcopo reseruatis.* Ita refert Confectius *in summa mater ex priuil.mendic.*

Tum deniquè, & principaliter, quia eadem Sacra Congregatio sub Sanctissimo D.N.Vrbano VIII.declarauit *Per confirmationes Priuilegiorum, quas à Sede Apostolica post Sacrum Concilium Tridentinũ obtinuerunt, nequaquam reuixisse Priuilegia prius ab eodem Concilio, ac deinde etiã ipsius Congregationis decretis sublata, atq. extincta, si qua habebãt absoluendi à casibus Ordinario loci reseruatis, quemadmodũ nec indulta absoluendi à casibus contentis in Bulla, quæ in die Cœna Domini legi consueuit: vtpotè sublata per annuam ipsius Bullæ publicationem, vires, aut robur acquisiuisse ex subsequentibus Priuilegiorum confirmationibus. Ac proinde Regulares cuiusuis Ordinis, Congregationis Societatis, & Instituti etiam necessario exprimendi, nec intra, nec extra Italiam, in vim priuilegiorum, aut confirmationum eiusmodi, quas vel hactenus obtinuerunt, vel deinde fortè obtinebunt, posse quemquam absoluere ab eisdem Casibus in Bulla Cœna, aut Ordinario loci reseruatis; ac si secùs egerint, absolutiones nullas, atquè irritas fuisse, ac fore.* Habetur apud Barbosam *de officio Parochi cap.* 19. *num.vltim.* §. *Illud Regularibus.*

Notandum tamen, quod post Mortem Episcopi, qui sibi casus reseruauit potest Confessarius quiliber ab illis absoluere, quia tũc desinunt esse reseruati, ex Eman. Sà *in summ.verb.absolutio num.*20.& Quarant. *loc.cit.in fine*, vbi hoc limitat solum pro casibus, quos Episcopi sibi reseruarunt, non verò pro illis, qui de iure sunt Episcopis reseruati.

QVÆSITVM IX.

De Instructione, & loco Confessarij, pro recipiendis Monialium Confessionibus, alijsq. Sacramentis administrandis.

SVMMARIVM.

1 *Instructiones pro Confessarijs Monialiũ.*
2 *Confessionalia pro Monialibus ex locis occultis amouenda sunt, & in Ecclesia exteriori collocanda.*
3 *Confessarius Monialium in Confessionalibus existentibus in Ecclesia exteriori excipere debet earum Confessiones.*
4 *Confessarius Monialium ingredi potest Clausuram, vt Monialium Confessionem audiat, ibiquè alia Sacramenta ministret, quatenus illæ ægrotent, vel alio legitimo impedimento detineãtur.*
5 *Extremæ Vnctionis Sacramento administrato Moniali ægrotæ, an illam in manibus aliarum Monialium moriẽdam debeat Confessarius statim relinquere, & egredi è Monasterio.*

1 Breuem Instructionem ab aliquibus Doctoribus desumptam pro Confessoribus Monialium tradit Polaccus 2. *par.vacat.epidim.*de Confessario propè finem sub his verbis.

Libet hic pro coronide ponere aliquas

aliquas pro Cõfeſſarijs Monialium Inſtructiones cx *Barchio & alijs*. Primum enim omnium, quicumque à Superioribus ad audiendas Sanctimonialium confeſſiones eſt delectus, omni prouiſione animi cauere debet, ne id muneris ſuo potiùs ipſius ſtudio,auctore,aut inani quadam ſui,& nimia æſtimatione,quã obedientiæ ijs,quibus debet,præſtandæ, & in ſua vocatione ambulandi,voluntate ſuſcepiſſe videatur, ad quam omnes ipſius cogitationes, affectus,dicta,& acta,cum ſint referenda atq. dirigenda in eo plurimum ſtatuere debebit, vt ab omnibus intelligatur, ſe ad negotium tanti ponderis, quantum eſt operam nauare Monialibus,ad virtutum perfectionem,& abſolutionem per rectas cõfeſſiones, & ſpirituales admonitiones,atq. præceptiones,quoad eis fieri poſſint,perducendis,vocatum, partes ſuas diligentèr obire.

Si adhuc intra iuuentutis annos ſua verſabitur ætas, vſuq. rerũ propterea, & experientia vacabit, ſe conſilio,ope,& ductu ſeniorum, qui in audiendis Monialium Confeſſionibus maximè ſint verſati, indigere intelligat, & ea de re illos perſæpe in conſilium adhibebit: Ac quemadmodũ medici ſtudium in experimento, & praxi, duos ſaltem annos, antequam ad exercẽdam ipſam artem aggrediantur, ponere ſolent, ita, atque adeo multò magis iuuenes, qui procul ſunt à Confeſſionibus, cũ ſenibus agere, & ab ijs alienas cõſcientias moderandi,& controuerſias, quæ ſuboriri poſſunt,explicandi, doctrinam percipere oportet. Diuus Auguſtinus *Epiſt. 75. ad auxilium epiſc.* ſe quamuis Epiſcopũ veteranum, & ætate etiam prouectum, à iuniore tamen, & à quouis collega ſuo, vel vnius anni Tyrone, & nouitio, ad diſciplinam omnium rerum, quæ ab eo tradi poſſent, ſuſcipiendam,paratum eſſe,ſæpe numero dicebat.

Cum multæ in huiuſmodi officium periculi circumſtantiæ occurrant, ne quid offendatur, prudentia in his, quæ pertinẽt ad ſpiritum,non parua poſtulatur; Cũ enim de optimo Monialium ſpirituali Patre ſermo eſt, non bonus quidam dumtaxat vir,& tãtummodo doctus intelligitur, ſed cordatus, & prudens, quiquè in hoc officij genere Lynceus videatur;

Oportebit igitur frequentèr in diuinas ſe precationes effundere, vt Dominus ei ſuum ſpiritum immittat, qui illũ moueat, & præcipuo quodam munere, & ſingulari gratia illi præmonſtret, qua ratione eas animas rectè dirigat, atque gubernet.

Tentationes in ſe ipſo,vt ſuperet,curabit, quo Sacræ Virgines à ſe capiant exẽplum, quomodo illas certare,certanteſq. in ſemetipſis palmæ, & victoriæ cõpotes fieri,oporteat. Præſtabit, vt exempla ſubmiſſionis, humilitatis, patientiæ, manſuetudinis, & erga maiores, atque ſuperiores, obſequij,& obedientiæ, in ſe ipſo cõpareant,& præfulgeant.

Ad ſubſellium, vnde audiuntur Confeſſiones, plurimùm non accedat, ac quãdiu ibi erit, cum Sacris Virginibus perinde aget, ac ſi tunc primùm ad eas veniſſet, & numquam aliàs cum illis ſermonem habuiſſet;ſic enim fiet, vt vnius, eiuſdemquè Monialis Sacram Confeſſionem omni pietate, & perpetuo Religionis exemplo,ad multos annos poſſit audire.

Curabit omninò, vt Moniales in ſuum, tamquam in Dei conſpectum prodire aſſuefaciat,non quidem, vt nugas dicant, ſe ipſas laudent, probent, aut alienos defectus enuncient, & palàm faciant,aut alia id genus abſurda, inepta, & importuna agant; ſed vt purè, integrèquè admiſſa à ſe peccata confiteantur.

In Confeſſionibus,tempus,quàm æquiſſimè poterit, omnibus diſtribuet, quod ſi aliqua maiori auxilio indigebit,quàm alia, ei ita prudenter,& circumſpectè opitulabitur, vt aliarum rationibus, & vtilitati nõ obſtet,& ne minimam quidem occaſionẽ mali rumoris afferre poſſit;cũ id intueri,& ſpectare debeat, vt non ſolum omnibus idem ſit, nullo habito diſcrimine,ſed etiã, vt omnes compertiſſimum habeant,ipſum ab hoc alieniſſimum eſſe.

Magnoperè declinabit, euitabit, atque prorſus abhorrebit, ne vlla eius peculiari amore illaqueetur, & teneatur; Quod ſi id ille, aut ex verbis,aut ex genere ſermonis,

R

locutorio, aut ad Crates, vel ad fenestram, per quam porrigitur Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, fieri debet; imò prædictus Cochier affirmat huiusmodi visitationem, quoad clausuram, hoc modo cõsuetam esse in tota Italia, & probat ex statuto Sac. Congreg. Cardin.

5 Moniales verò, quæ Summo Pontifici immediatè sunt subiectæ, exemptæ quidẽ existunt ab Episcoporum Iurisdictione, sed possunt ab illis, tanquam delegatis Apostolicæ Sedis visitari, & gubernari, ex Concilio Tridentin. *seſſ.* 25. *cap.* 9. vbi hęc habentur verba; *Monasteria Sanctimonialium Sanctæ Sedi Apostolicæ immediatè subiecta, etiam sub nomine Capitulorum S. Petri, vel S. Ioannis, vel aliàs quomodocũquè nuncupentur, ab Episcopis, tamquam dictæ Sedis delegatis, gubernentur; non obstantibus quibuscumquè. Quæ verò à deputatis in Capitulis Generalibus, vel ab alijs Regularibus reguntur, sub eorum cura, & custodia relinquantur.*

Ex quibus verbis colligit Cochiet. *loco cit. par.* 2. *quæst.* 99. *num.* 1. mentem Sac. Congreg. Cardin Concil. Trident. interpretum fuisse, vt Monasteria Monialium Sedi Apostolicæ subiectarum, regi quidẽ ab Episcopis spirituali gubernatione, non temporali; idem affirmant Armendar. *in addit. ad recopilat. leg. Nauar. lib* 2. *tit.* 18. *de regul. num.* 93. & Barbos. *de iur. Eccleſ. cit. lib.* 2. *cap.* 12. *num.* 58.

6 Si verò loquamur absolutè de Monialibus Sedi Apostolicæ, aut Prælatis, tàm Regularibus, quàm sæcularibus, non subiectis, fatendum est, illas nequaquam ab Ordinarijs exemptas esse, neq. ab eorum iurisdictione extraneas, ex Barbos. *loc. cit. num.* 55. & Hieron. Venero *in Exam. Episcop. lib.* 6. *de Reg. cap.* 21. *nu.*

7 3. Ratio est, quia cum ius Diœcesanum sit fauorabile, debet extendi per totam eius Diœcesim, *ex cap. cum Episcopus de offic. ordin.* nisi aliquis sibi ius erga Moniales præscripserit *in Clement. capit. attentendentes de stat. Monac.* Quod si in hac re dubium se se offerat, iudicandum erit in fauorem Ordinariorum per Federicũ *conſil.* 130. quod existimo esse intelligendum, nulla parte reclamante.

8 Difficultas non modica oritur de Monasterijs mixtis ex vtroquè sexu compositis, quæ etsi iam reprobata sint, tamen in casu, quod reperirentur in Diœcesibus, præsertim Leodicẽsi, & Hamarcẽsi, alijsq. partibus Germaniæ, vt putat Cocchiet *loc. cit. quæſt.* 3. quæri pôrest, an Monasteria, seu Collegia prædicta virorum, ac mulierum, sint subiecta iurisdictioni, & visitationi Episcoporum, nec ne. Respondeo, quod Ordinarij habebunt iurisdictionem erga mulieres Canonissas nuncupatas, easque visitabunt, nõ verò Monachos, seù

9 Canonicos exemptos, quia diuersitas sexus diuersitatem iuris indicat, & inducit, Cardin. *in d. Clement. attendentes num.* 5. & hoc nõ debet reputari absurdum, quia

10 Collegium diuerso respectu consideratũ debet iure diuerso censeri *l. eum qui ædes de vsucap.* Nauarr. *in cap. nouit. not.* 6. *num.* 24. *de iudic.* Rocchus de Curte *de conſuet. num.* 203.

11 Vnde supradictas Canonissas (quatenùs aliàs exemptæ non fuerint) poterint Ordinarij visitare, & iurisdictionem ordinariam in eas exercere; si verò exemptę fuerint, iurisdictionem delegatam erga illas exercebunt modo superius explicato, *ex d. cap. Clemen. attendentes*, vbi hæc habentur verba, *Illas quoquè Mulieres, quæ vulgò dicuntur Canonicæ sæculares, & vt sæculares Canonici vitam ducunt, non renunciantes proprio, nec professionem aliquã facientes, per locorum ordinarios, si exẽptæ non fuerint, sua, si verò exemptæ fuerint, auctoritate Apostolica, præcipimus visitari, per hoc tamen non intendentes earum statum, Regulam, seù ordinem approbare;*

12 contra quæ verba non possunt Canonissæ reclamare, & auctoritatẽ ordinariorũ subterfugere, aut Visitationem repellere, quia Summus Pontifex adiecit clausulam *non obstantibus, &c.* vt ibi videri potest, ac ideo Constitutio prædicta tamdiù vigebit quamdiù non fuerit ei efficacitèr derogatum per aliam Apostolicam Constitutionem.

QVAE-

QVÆSITVM IV.

Vtrum Prælati Monialium exemptarum possint illas renunciare, & Ordinariorum iurisdictioni subijcere,& è conuerso.

SVMMARIVM.

1 *Exemptio religiosorum inducta est in fauorem religionis,& num.6.*

2 *Superiores regulares non possunt dimittere suas Moniales,nec è contra.*

3 *Summus Pontifex eximens aliquem à Iurisdictione Episcopi,constituit se in Superiorem illius,& Iudicem ordinariū.*

4 *Præscriptio contra Papam fieri non potest, nisi spatio centum annorum.*

5 *Clericus absquè sui Episcopi licentia, non potest se alio Episcopo subijcere.*

7 *Exemptio vniuersalis non potest renunciari à particulari.*

8 *Exemptio à iurisdictione ordinarij est de reseruatis Papæ.*

9 *Episcopus non potest se imiscere in reseruatis Papæ.*

10 *Clericus non potest consentire in Iudicem laicum.*

11 *Regulares nequeunt, etiam indirectè in in vna causa renunciare Iurisdictioni.*

12 *Legatus,etiam à latere nihil potest facere, quod tēdat in violationem Iuris communis.*

CIrca hanc dubitationem variæ sunt sententiæ,quarum vna est Sanch. *in lib.4.decal.cap.34.num.32.* dicentis,posse superioris licētia cedi priuilegio, ac subijci Religiosum exemptum Episcopo, cuius
1 ratio est, Exemptio Religiosorum est potissimùm inducta ad fauorem Religionis; vnde in ijs, quæ quietem, & Religionis fauorem concernunt,non debent esse peioris conditionis, quam alij de eadem Diœcesi non exempti.

2 Omissis alijs opinionibus, huic tāquam probabiliori adhæreo, nempè quod non possint Superiores Regulares dimittere Moniales, nequè Moniales possunt se su-
3 bijcere Ordinario: ducor, quia Summus Pontifex aliquos à Prælatorum sibi inferiorum iurisdictione soluendo, ac sibi subijciendo, constituit se immediatum suum Superiorem,Iudicemq. ordinarium, quasi foret Episcopus Diœcesanus, & regularium cui hoc Ius competit, *ex capit. cum tempore de arbit.* Vnde si ex negligētia patiantur exempti subijci Episcopis, adhuc possunt se tueri Iure, quod Papæ
4 competit, contra quem non præscribitur, nisi per spatium centum annorum *cap. ad audientiam de præscriptionibus* vbi Panor. *num.12.* Paref. *in l.2. tit.1. lib.3. ordinamenti* glos. *1.quæst.vlt.* Mandos. *de signat. grat.tit.de exemp.ab Episcopo p.2 fol.121.* Hieron.Roderiq. *in cōpend. qq. Regul. resolut.63.num.423.* idem dixi *tom.1. de iure Abbatum disp.15.quæst.12.* Ideò nequeunt
5 exempti huiusmodi priuilegia renūciare, absq.Papæ licentia; cum sicut nec Clericus absquè sui Episcopi licentia possit alio Episcopo se subijcere, & eius iurisdictionem prorogare,vt clarè *per text. in capit. significasti de for.comp.* quia id consequenter noceret fauori, & Iurisdictioni Episcopi.

6 Vnde cū supra dictum sit, exēptiones etiam fauore Sedis Apostolicæ concedi, equum non est, Exemptum in præiudicio Sedis Apostolicæ renunciare posse, quod etiam expressè patet *in cap.. cum tempore de arbitris in fine*, vbi Pontifex approbat quoddam compromissum inter Ecclesiā exemptam cum quodam Episcopo,& excipit, quæ contra libertatem illius Ecclesiæ exemptæ in eo compromisso continētur hac ratione,*Cū & si spontè volueris,de Iure tamē nequiueris sine licentia Romani Pontificis renūciare Priuilegijs,vel indulgētijs libertatis, quæ Monasteriū illud indicāt ad ius,& ad Romanæ Ecclesiæ proprietatem spectare*, quod idem probatur *ex cap. 2. ad fin. de in integrum restitutione*, ibi, *Non tam ius suum, quam nostrum.* Et *cap. cum olim el 2.de priuil.* ibi *Ius nostrū & Ecclesiæ Romanæ tuebatur*, Atque ita tenent *glos.fin.in Clem. penul. de sent.excommunic.* Anton.de But.*in cap.significasti num.12.* vbi etiam Panormit. *num. 10. 11.*& Marian. Soccin.*in d.cap. significasti num.42.*

Priuilegijs gaudeant ...

15 *Mulieres comorantes in proprijs domibus, quibus fauoribus, & gratijs fruantur* ...

IN primo tomo de iure Abbatum *disp.* 17.*quæs.* 1.*num.* 49. sufficienter egi, vtrum Moniales gaudeant Priuilegijs Religionum, quas profitentur, & quarum Prælatis sunt subiectæ; Nunc præter ea, quæ ibi dicta sunt, duplicem sententiam in medium proferam.

Prima est D. Antonin. 3. *par. tit.* 16. *cap.* 3. Paludan. *in* 4. *dist.* 38. *quæst.* 2. *num.* 17. Syluest. *verb. Religio* 3. *q.* 3. *dist.* 3. Angel. *verb. Nouitius num.* 6. qui asserunt Moniales gaudere Priuilegijs illarum religionum, quibus subiectæ sunt, ac per consequens Priuilegijs, & gratijs Mendicantium, non quia sint verè Mendicantes, sed quia sunt quasi pars Congregationis virorum Mendicantium. videatur Emanuel Roder. *qq. regul. tom.* 1. *q.* 55. vbi diffuse probat eamdem sententiam, & infra *nu.* 12. Suarez, & alij ibi citati idipsum affirmantes.

Secunda sententia est Barbosæ *de iure. Ecclesiastico.* 1. *cap.* 41. *num.* 27. & Sanchez *in decal. lib.* 6. *cap.* 7. *n.* 116. & aliorũ; quos citat, & sequitur idem Sanchez; qui omnes affirmant, Moniales non gaudere priuilegijs Religionum, nec comprehendi sub appellatione mendicantium.

1 Sed mihi prior sententia videtur probabilior, maximè cum ferè Moniales omnes Regularibus subiectæ, communicationem Priuilegiorum propriæ Religionis ab Apostolica Sede sortitæ sint, & ideo glossa *verb. Quislibet in Clementin.* , *de Regular.* & ibi Imola *nu* 8. & Bonifac. *nu.* 56. Lapus *allegat.* 4. *num.* 1. *&* 2. & Mandosius *in addit. littera A.* tenentes primã sententiam, dicunt, Clementinam citatã loquentem de Mendicantibus, comprehendere fœminas Ordinum Mendicantium; sed cum ferè omnium Monialium regularibus subiectarum specialia in hac materia reperiantur priuilegia, illa singillarim hic recensere mihi libuit. Vnde Mo-

2 niales Vallis Vmbrosæ potiuntur omnibus Priuilegijs, & gratijs à Sede Apostolica concessis, & concedendis Congregationi Cassinensi; ac per consequens omnibus Priuilegijs eiusdem Congregationis Vallis Vmbrosæ, ad quam extensa fuere Priuilegia Congregationis Cassinensis à Iulio II. sub anno 1507. idibus Iulij, vt habetur in Bulla memorabili eiusdẽ Pontificis, quę asseruatur originaliter in Archiuio Monasterij Vallis Vmbrosæ. gaudent etiam Priuilegijs Mendicãtium, ex Bulla Pij V. quæ incipit *ex superna dispositionis*, sub datum Romæ anno 1567. decimo septimo Kalend. Septembr. prædictæ Congregationi Vallis Vmbrosæ concessis ob participationem Priuilegiorum Mẽdicantium, & asseruatur originalitèr in Archiuio Monasterij S. Praxedis de Vrbe.

Hæc communicatio, quam habent Moniales meæ Congregationis fuit mihi his quatuor annis elapsis, dum Procuratoris Generalis Officio fungerer in hac Curia, approbata à Sacris Cõgregationibus, alijsque tribunalibus absquè scrupulo, & difficultate.

3 Moniales Congregationis B. Mariæ Fuliensis Ordinis Cistercien. communicant in Priuilegijs, tàm spiritualibus, quàm temporalibus per quoscunque Romanos Põtifices concessis, cum eadem Congregatione Fulliensi, ex Bulla Pauli V. sub anno 1606 die 10. Octobr. prout refert Laert. Cherub. 3. *tom. Bullar. Const.* 19. *eiusdem.*

4 Moniales fratrum Prædicatorum gaudent Priuilegijs concessis, & concedendis Ordinibus Minorum Hæremitarum S. Augustini, Carmelitarum, Seruorum B. Mariæ; ex speciali indulto Leonis X. apud Eman. Roder. *qq. regul. tom.* 1. *q.* 55. *art.* 1.

5 Moniales S. Claræ potiuntur omnibus priuilegijs tàm spiritualibus, quàm temporalibus, & tàm concessis, quàm concedendis Ordinibus S. Dominici, & S. Francisci de Obseruantia; ex constir. Sixti IIII. relata *in Monum. Ord. impress. prima fol.* 66. *& impress.* 2. *fol.* 48. *concess.* 372.

6 Moniales Sanctæ, & Immaculatæ Conceptionis communicant in Priuilegijs fratrum Mendicantium, quatenùs eorum curæ sint subiectæ, per Constit. Leonis X.

apud Eman. Roder. *loc. cit. ar.* 15. & Mirand. *in Manual. Prælat. tom.* 2. *q.* 46. *ar.* 2.

7 Moniales omnes gubernationi fratrum Minorum commissæ participant in Priuilegijs concessis, & concedendis eisdem fratribus per Bonifac. VIII. vt habetur *in compend. priuil. mendic. verb. Moniales*.

8 Moniales tertiæ regulæ, aliàs de Pœnitentia, quatenùs in communi viuant, & sub obedientia Abbatissarum S. Claræ, fruuntur Priuilegijs eisdem Monialibus S. Claræ concessis, ex constit. Leonis X. quæ incipit, *dudum fœlicis*, quæ habetur *in collect. Priuil. Eman. Roder. constitut.* 21. *eiusdem Pontificis*.

9 Sorores tertię Regulæ Minorum communicant in Priuilegijs fratrum, & sororũ tertiæ Regulæ fratrum, & sororum de obseruantia; ex Bulla Leonis Decimi apud dictum Emanuel. Roder. *loco citat. Constit. eiusdem* 40. & præsertim gaudent gratijs concessis à Sixto IIII. prædictis fratribus, & sororibus tertiæ regulæ Ordinis Minorum S. Frãcisci, ex eodem Emanuele *loc. cit.*

10 Moniales S. Augustini, vel sub cura fratrum eiusdem Ordinis degentes, & Mantellum nigrum, & corrigiam adinstar fratrum dicti Ordinis deferentes, potiuntur gratijs, Priuilegijs, immunitatibus eidẽ Ordini concessis, & extensis, seu communicatis; ex speciali Bulla Iulij II. vt habetur in Compend. Priuileg. Mendican. *verbo communicatio priuilegiorum sub §. pro fratribus Augustiniensibus*.

11 Moniales S. Francisci de Paula gaudẽt Priuilegijs eiusdem religionis, ex speciali Bulla Iulij II. vt habetur *tom.* 1. *Bullar. d. Laert. Cherub. const.* 10. *eiusdem Pontificis*.

12 Præter supradictas Moniales, reperiuntur aliæ ex Suarez *tom.* 4. *de relig. lib.* 1. *cap.* 10. *num.* 8. quæ Cistercienſi Ordini obedientiam præstant sub nomine, & insignijs Diui Bernardi. Aliæ reperiuntur in Hispania Monachis Sancti Hieronymi subiectæ. Et tandem aliæ sunt Moniales religionibus Mendicantibus, aliæ verò Ordinibus non Mendicantibus subditæ; de quibus in terminis tractat Lapus *allegat*, 4. & habetur *in cap. vnico §. sanè de stat. regul. in* 6. & in Glossa *clementin. vnica de regular. verbo quoslibet*. Aliæ adhuc sunt Moniales Canonicorũ regularium curæ commissæ; aliæ Ordinibus militaribus cõmendatæ; quas omnes credibile est communicare in priuilegijs dictorum suorum Ordinum; vt colligitur ex eodem Suarez *loc. cit.* cum Lapo, & Cardinale ab eodem citatis, qui dicunt præsertim, dispositiones Iuris circa Mendicantes comprætendere huiusmodi Moniales seruata proportione.

13 Moniales tertiariæ Ordinis Minorum communicant in omnibus, & singulis priuilegijs, gratijs, prærogatiuis, exemptionibus, & indultis sub quacumque forma concessis, & concedendis Monialibus S. Claræ; *in compend. priuil. ex Leone X. cit.*

De eisdem Monialibus Tertiarijs quoad communicationem Priuilegiorum diffusè egi *in prim. tom. de Iure Abb. cit. num.* 49. Videatur Eman. Roder. *cit. tom.* 1. *quæst.* 55. *ar.* 14. vbi de tertiarijs fratrum Minorum, & S. Augustini, & Carmelitarum; ex Confect. *in collect. Priuil. in sum. mater. Priuil. cap.* 14.

14 Moniales de Pœnitentia, seù Conuertitæ fruuntur multis gratijs, Priuilegijs, & Indulgentijs, ac immunitatibus ex specialibus Bullis Leonis X. Clementis VII. & Pauli III. in quibus cum de erectione Monasterij huiusmodi Monialium, ordine, regulaquè, & deputatione Officialium peragatur; ideò per extensum relatæ sunt supra *in disp.* 7. *quæst.* 6.

15 Mulieres commorãtes in domibus suis, & ad instar Mantellatarum, seu Pinzocherarum deferunt habitum regularem, gaudent omnibus priuilegijs, immunitatibus, fauoribus, gratijs spiritualibus, & temporalibus, Ordini, & fratribus Eremitis Sancti Augustini concessis, & concedendis, tã in vita, quam in mortis articulo, etiam circa peccatorum remissionem, & iniunctarum pœnitentiarum relaxationem, ex Eman. Roder. *loco cit. tomo* 3. *quæst.* 7. *ar.* 2. videantur ea, quæ dicta sunt supra *in disput.* 7. *quæst.* 3. *vbi de his mulieribus egimus*.

QVAE-

QVÆSITVM II.

Vtrum Moniales Episcopis subiectæ communicent in Priuilegijs Religionum, quarum habitum deferunt, & Regulam obseruant.

SVMMARIVM.

1 *Vbi est eadem ratio, debet esse eadem iuris dispositio.*
2 *Monialium nulla est disparitas ratione priuilegiorum, propter disparitatem subiectionis.*
3 *Priuilegia, quæ obtinuerunt Moniales iā regularibus subiecta, non amittunt, si Ordinario subijciantur.*
4 *Priuilegio vno ablato non tollitur aliud.*

1 IN eodem tom. 1. *de Iure Abbat. disput.* 17. *quæst.* 1 *in fine* sententiam affirmatiuam docui, hac ratione ductus, quia vbicunque est eadem ratio, ibi debet esse eadem iuris dispositio, *leg. illud. ff. ad leg. Aequitiā leg. à Titio §. de verbor. oblig.* sed
2 de omnibus Monialibus videtur eadem ratio, ergo de omnibus debet esse eadem iuris dispositio; ita vt per subiectionem hanc, vel illam nulla videatur disparitas; indecens etenim esset, quod Moniales, quæ Priuilegijs sui Ordinis gaudebant, illa amitterent, quando à Sede Apostolica sub gubernatione Episcoporum colloca-
3 rentur, ergo Moniales Priuilegijs, quæ iam obtinuerunt, quando à Prælatis Regularibus regebantur, nullo modo priuātur per subiectionem nouam, Ideo non videntur simul, & semel carere Priuilegijs illius Or-
4 dinis, cui subiectæ erant, quia vno Priuilegio ablato nō tollitur aliud, per ea, quę tradunt Syluest. *loc. cit. quæst.* 3. Barthol. de S. Fausto *in thes. Religios. lib.* 5. *quæst.* 367. & Sanch. *loc. cit. n.* 115. vbi plures Doctores citat, & quædā iura, ergo ablato Priuilegio primo, vt à proprijs Prælatis gubernentur, non auffertur secundum, nimirum vt participent in priuilegijs illorum Ordinum, quibus priùs erant subiectæ.

QVÆSITVM III.

De Priuilegio exemptionis Monialium, ab Ordinarijs locorum.

SVMMARIVM.

1 *Iurisconsultus de facto non respondet.*
2 *Moniales Sedi Apostolicæ, & Prælatis regularibus subiectæ, cum Monasterijs, & proprijs bonis exemptæ sunt ab Ordinarijs.*
3 *Ordinarij authoritate delegata possunt visitare Moniales exemptas, quoad clausuram tantùm, & quoad ea, quæ spectant ad curam animarum in Ecclesijs Monialium imminentem.*
4 *Episcopus, quando possit vim inferre, & excommunicare in Visitatione Ecclesiarum exemptarum.*
5 *Moniales Summo Pontifici immediatè subiecta possunt ab Ordinario, tamquā Sedis Apostolicæ delegato, visitari, & gubernari in spiritualibus.*
6 *Moniales Sedi Apostolicæ, seu Prælatis exēptis non subiecta, Ordinariorum iurisdictioni sunt obnoxiæ.*
7 *Ius diœcesanum, cum sit fauorabile debet extendi per totam diœcesim.*
8 *Monasteria mixta virorum, ac mulierū, an sint subiecta iurisdictioni Episcoporum, nec ne.*
9 *Sexus diuersitas diuersitatem Iuris indicat, & inducit.*
10 *Collegium diuerso respectu consideratum debet iure diuerso censeri.*
11 *Canonissæ, an ab Episcopo loci possint visitari.*
12 *Canonissæ Ordinariorum authoritatem non possunt subterfugere, & contra illam reclamare.*

NOn potest hìc certò determinari, quales Moniales præter subiectas immediatè Sedi Apostolicæ, & regularibus, exemptæ sint ab Ordinariorum Iurisdictione, quia est quæstio facti, & non
1 Iuris; de facto autem Iurisconsultus non respondet *leg. eum quem §.* 7. *ff. de Iudic.* ideo resolutio huius dubitationis ex tenore

nore priuilegiorum cuiuscunque Monasterij attendenda erit, *ex cap. Porrò de priuileg. in 6.*

2 Suppono enim tanquam certum, & indubitatū, Moniales immediatè Sedi Apostolicæ subiectas; ac Moniales ab ordinibus regularibus, alijsq. Prælatis regi, & gubernari solitas, esse ab ordinariorum iurisdictione simul cum suis Monasterijs, bonis, & Iuribus, exemptas, vt probat Villalb. *par. 1 sum. tract. 35. difficul. 4. num.* 8. Mirand. *de sacr. Monial. quæst. 5. ar. 1.* Andreas Victorel. *de orig. & claus. Monial. §. qui licentiam ingrediendi pag.* 30. Barbos. *de Iur. Ecclef. lib. 1. cap. 44. num.* 106. Sanchez *in præcept. decal. cit. lib. 6. cap. 16. nu.* 13. Liamas *in method. curat. in Append. §. 3.* Suarez *tom. 4. de relig. tract. 2. lib. 1. capit.* 10. *num.* 12. Azor. *instit. Moral. par. 1. lib.* 12. *cap.* 8. *quæst.* 7. Hier. Roder. *in compend. qq. regul. resol. 63. num.* 16. & Erasm Cochier. *de Iurisd ordin. in exemp. par. 1. lib.*

3 4. *q.* 53. vbi probat, quod Ordinarij authoritate delegata possūt Moniales exemptas visitare dumtaxàt quoad clausuram, ex Concil. Tridentin. *sess. 25. de regul. cap.* 5. per hæc verba *Bonifacij VIII. constitutionem quæ incipit, periculoso renouans sancta Synodus, vniuersis Episcopis sub obtestatione diuini Iudicij, & interminatione maledictionis æternæ, præcipit, vt in omnibus Monasterijs sibi subiectis ordinaria, in alijs verò Sedis Apostolicæ authoritate, clausuram Sanctimonialium, vbi violata fuerit, diligenter restitui, & vbi inuiolata est, conseruari, maximè procurent*, In quo casu ab illis singillatim inquirere poterint omnia, quæ clausuram concernunt; ex S. Carolo *in Concilio Prouinc. Mediol. V. cap. quæ ad Moniales* & Naldo *in summa verbo Clausura num.* 2. Victorell. *cit. pag.* 33. *§. An Episcopus.*

Potest Episcopus visitare personas sæculares, seu regulares exercentes curam animarum personarum sæcularium imminentem in Monasterijs Monialium, iuxta decretum Concilij Tridentini *sess. 25. de regul. cap.* 11. subsunt enim immediatè in ijs, quæ ad curam spectant, Episcopo, vel in dependentibus ab illa, vt docent Marcus Anton. de Amatis *dec.* 89. *num* 4. Cāpanil. *in diuers. iuris canon. rubr.* 12. *cap.* 13. *num.* 51. Barbos. *de potest. Episc. par.* 3. *alleg.* 74 *num.* 20. veluti si inquiratur ab Episcopo, quomodo conseruetur in dictis Ecclesijs Monialium Sanctissimum Sacramentum, & Ecclesiastica ornamenta; Seraph. *dec.* 1067. & vt calices, & decentia paramenta ad decorem administrationis Sacramentorum prouideantur; sicut refert decisum Campanil, *loc. cit. numer.* 49. & Barbos. *loc. cit. num.* 18.

4 Vnde licebit Episcopo, si dum ingredi voluerit ob causam prædictæ Visitationis, renuant exempti vel exemptæ Moniales, ostium claudendo, illud frangere, vimque inferre, vt docet Innoc. *in cap.* 1. *versic. item alia ratione*, vbi Abbas *num.* 3. *versic. ad secundum verò de immunit. Eccles.* Fuscus *de visit. lib. 2. cap.* 16. Campanil. *loco cit. num.* 52. Barbos. *d. alleg.* 74. *nu.* 22.

Imò potest Episcopus impedientes dictam visitationem excommunicare etiam non adhibitis monitionibus in ipsomet actu manifestæ violentiæ sibi latæ pro defensione suorum iurium, ex Marc. Anton. Genuen. *in Prax. Archiep. Neapol. cap.* 18. Campanil. *loc. cit. num.* 53. Videantur, quæ postremò à Greg. XV. *in const. de exemptor. priuil.* quo ad hanc materiam sancita sunt, nec non declarationes Sac. Congreg. quo ad aliqua dubia circa eamdem Visitationem, & Curam animarum appositas post tenorem dictę Bullæ *in anteced. disp. quæst.* 2. & 3.

Nullam tamen habent Episcopi quouis tempore auctoritatem in Monasterij exempti domibus, & Ecclesijs eorum, quibus non imminet cura animarū personarum sæcularium, visitandi Sacristias, Vasa sacra, Altaria, & cætera huiusmodi, aut etiam tabernaculum, seù Pixidem, in qua Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum asseruatur; ita refert decisum Sellius *in Selec. canon. cap.* 112. *num.* 13.

Neque similiter poterunt visitare alia, quæ earum personas respiciunt; nec examen intra septa Monasterij, sed aut in col-

locutorio

relinquat. Alia monita ipsis Monialium Confessarijs dari possunt.

Quod ad Sacramentorum frequentiã ipsas Moniales efficacitèr adhortari tenẽtur, dummodo in hoc non sint nimij, maxime in cõcedenda quotidiana Communione, quàm concedere nullo pacto debent alicui ex Monialibus inconsulto Episcopo.

Quod cauere summopere debent, ne verbis aut signis, vel quouis alio modo peccata in Confessione audita prodeant. Nec audiendi sunt, qui asserere non dubitant, Monialium Confessarios posse, imò, & debere ipsarum Monialium peccata Superioribus in communi propalare, ad eos in regimine externo adiuuandos. Debent igitur dicti Confessarij, ita prorsus in omnibus casibus se gerere, ac si in Confessione nihil audiuissent, sibiquè persuadere, vt sicut humanarũ rerum regimẽ ab hoc Sacramento longissimè distat, ita debere nullatenus ab eo pendere; & hanc fuisse mentem *Clementis VIII.* constat ex Decreto illius *de casibus reseruatis* facto pro Regularibus *anno* 1594. *die* 20. *Mẽsis Maij*, ibi, *Tam Superiores pro tempore existentes, quàm Confessarij, qui postea ad superiora us gradum fuerint promoti, caueant diligentissimè, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in Confessione habuerunt, ad exteriorem gubernationem vtantur.*

Caueant igitur Monialium Superiores, ne Monialium Confessarios de statu animarum sibi commissarum, & Monasterij interrogent; quia sic læditur honor Sacramenti; quia non tam fidenter, ac frequẽter ad illud homines accedent, si sciãt, aut vereantur, inde sibi malum aliquod euenire posse, læditur quoque fama pœnitentis, quia si in generali defectus alieni in Confessione auditi propalari possint, periculum est, vt cognoscantur pœnitentes auctores criminis. Quæ omnia in omnibus pœnitentibus accidere posse, timendum est, sed maxime in Monialibus, quæ ob sexus fragilitatem timent, etiam, vbi non est timor, nec minus vmbra timoris.

Possit tamen Monialium Confessarius 1
absque reuelatione sigilli reuelare Superioribus peccata ipsarum Monialium, quę in Confessione audiuit, si aliunde extra Confessionem illa sciat, dummodò nihil certius affirmet, quàm ex alia notitia agnoscat, quia aliàs sigilli violator esset. An verò etiam debeat id agere, si peccata surgant in perniciem & dedecus Monasterij, & non sint emendata; Ego consulerem hunc Confessarium, non per se, sed per aliam personam piam, & religiosam hoc officium præstare, ad vitanda scandala, quæ hinc oriri possent, si Moniales in cognitionem deuenirent, (quod facile potest accidere) Confessarium eorum peccata Superiori propalasse; nullus enim ipsis vnquam persuadere posset, Cõfessariũ, illa extra Confessionem audiuisse; sed firmitèr crederent, Confessarium violasse sigillum, & ideo Confessionis Sacramentũ apud ipsas tàm odiosum fieret, vt aliquæ potiùs eligerent damnari, quàm illi Confessario denuo confiteri. Talia sunt vt plurimum Mulierum inclusarum ingenia.

Confessarij Moniaiũ ab ijs nominati, nõ possunt remoueri, nisi ex rationabili causa Ex Sacra Congregatione Concil 11. Iulij 1626. apud Barbos. *in Collect. Bull. verb. Confessarius Monialium.*

2 Confessionalia Monialium, e sacristijs,
& locis occultis amoueantur, ac in exte-
rioribus Ecclesijs collocentur; quod si
Moniales in hoc renitentes extiterint, in-
terdicantur; ex Sacra Congregat. Cardi-
nal. sub die 7. Martij 1617. teste Barbos.
de iur. Eccles. lib. 1. *c. p.* 44. *num.* 135. & ibi
3 Confessarius Monialium Confessiones
excipere debet, nisi ex legitimo impedi-
mento Moniales accedere detineantur;
nam si ægrotarent, vel senio laborarent,
4 ver. gr. tunc ingredi debet Confessarius
Clausuram non solum ad recipiendam
earum Confessiones, verum etiam ad Eu-
charistiæ Sacramentum ministrandum,
sicut etiam si extremæ vnctionis Sacramẽ
5 tum sit præbendum, quo administrato, nõ
debet relinqui Monialis egrota ab benè
moriendum alijs Monialibus, vt videtur
sentire Gauantus *in Man. Episc. verb. Monialium clausura num.* 43. cum hodie ista

num.42. de for. comp. Felinus *in cap. cum accessissent in principio de constitut.* Ioannes Andreas *in regul. scient. de regul. Iur.* & Iason. *in l. si quis in conscribēdo*, Mandos. *de signat. grat. verbo exemptiones ab Episcopis vers. exemptus à Iurisdictione*, Card. Tusc. *verb. renunciare concl.* 171. *num.* 9. Roder. *qq. regul. to.2. q.63. ar.10.* Sanch. *loco cit. num.29.*

Et quod non possint supradicti Superiores dimittere Moniales, neque Moniales se subiectare Ordinario, probatur etiā per Cochier *de iurisdict. ordin. in exempt. par.3. q. vlt* vbi ait, quod quando exceptio
7 est vniuersalis alicuius Ordinis totius, non potest renunciari, secùs quando est particularis, vt docet Angel. Aret. *in §. Idem Iuris num.44. Inst. de exceptionibus.*

8 Similiter exemptio iurisdictionis Ordinarij est de reseruatis Papæ *glos. cap. quod translationem de offic. Ordinarij gl. cap.* 1. *verb. exceptionis*, & vt per Cochier *supra cit. q.6. par. 1. num.* 13. sed in reseruatis
9 Papæ nō possunt se imiscere Episcopi, ergo, &c. vt per Sanchez *loc. cit.* vbi nequit Episcopus vti beneficio dispensationis, seu absolutionis, nisi in subditos; at Prælatus Religionis nequit Religiosum exemptum per Pontificem subijcere Episcopo.
10 Habemus hoc etiam clarè *in cap. si diligenti de for. comp.* non posse Clericum consentire in Iudicem laicum; ibi *Cum non sit beneficium hoc personale, cui renunciari valeat, sed potiùs toti Collegio Ecclesiastico publicè sit indultum, cui priuationem pactio derogare non potest.*

Et per Clement. penult. *de sentent. excommun.* vbi Papa concedens absolutionē fratrum Minorum Episcopo Diœcesano ab excommunicatione contracta ob violationem præcepti, ibi positi, sic dicendo; *Auctoritate Apostolica fungi volumus in hac parte.* Ergo exclusa hac licentia, nequibat Episcopus absoluere à tali excommunicatione. Et ita glos. final. approbata ab Imol. ibi *num. 6. in fine* ait, ea verba, *Auctoritate Apostolica*, addita esse ob eorum fratrum exemptionem, quasi illā impediet absolutionem, absq. hac Pontificis licentia, & Panor. ibi *in addit. marginali* dicit glossam hanc singularem esse, vt exemptus nequeat exemptioni cedere, se subijciens Ordinario. Et confirmatur *ex cap. Religioso in principio de sentent. Excommunic. in 6.* vbi tanquam quid speciale conceditur Episcopo absolutio Religiosi excommunicati ob Clerici percussionem, ne cogatur vagari, ergo in alijs casibus id nō conceditur.

11 Nequeunt etiam supradicti Regulares in vna causa renunciare, etiam indirectè exemptioni, quia causa est indiuisibilis in suum, simulque Prælati proprij præiudicium, prout tenet Soccin. *in cap. significasti num.42.* & tradit (allegās multos) Didacus Perez. *in l.2. tit.1. lib.3. ord. glos.* 1. *quæst. vlt.* Mend. *de signat. grat. verb. exemptos ab Episcopis fol.121. col.2.* Roder. *qq. regul. tom.2. q.63. ar.10.*

12 Oritur autem dubium, an Legatus, seu Nuncius, vel Legatus qui appellatur à latere possit eximere.

Negatiuam partem teneo duplici ratione; prima est, quia exemptio est de reseruatis Papæ, vt latè per Abb. *in cap. vlt. num.1. & seqq. cum apost. de confirmat. vtil. vel inutil.* Rebuff *in prax. benef. par 1. titul. de reuocat. vnion. num.26.* glos. *in cap. quod translationem de offic. leg.* ac propriè Apostolicæ Sedi competit glos. *cap. 1. verbo exemptionis de priuil. in 6.* vbi
13 Franch. *num.4.* Secunda ratio est, quia Legatus quāuis à latere nihil potest facere, quod tendat in violationem Iuris communis, quod Abbas dicit esse regulare *cap. fin. num.2. cum add. ad conf. vtil. vel inutil.* Boer. *in tract. de potest. offic. à latere num.44.* Villa Diego *tract. de leg. part.* 1. *quæst.9. num.64. & per cap. penult. & vlt de filijs Presbiter*: eximere autem aduersatur Iuri. *cap. omnes Basilica 16. quæst. 7.* & clarè per Cochier *loco cit. par. 1. q. 3. num.13.*

QVÆSITVM V.

Moniales, an gaudeant exemptione à Decimis, alijsquè oneribus, impositionibus, & contributionibus.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Moniales S. Claræ nullas decimas, & primitias Parochialibus Ecclesijs soluere tenentur.*

2 *Coloni Monialium non tenentur ad decimarum solutionem.*

3 *Regulares personæ non tenentur decimas persoluere, quando eorum redditus adeò sunt tenues, vt de illis sustentari non possint.*

4 *Decimas tenentur soluere Abbatissa, & Moniales de bonis emptis.*

5 *Priuilegium non soluendi decimas nõ amittitur per omissionem illius, nec per actus contrarios.*

6 *Præscriptionis tempus Ecclesiæ Romanæ est centum annorum.*

7 *Religiosi gratis præbẽtes aliquam portionem Ecclesijs Parochialibus, nõ possunt compelli ad earum contributionem.*

8 *Decimas in quibus casibus teneantur Moniales soluere.*

9 *Priuilegium recipiendi decimas à Parochia non extenditur ad Noualia.*

10 *Priuilegium præiudicium termini concernens, restringendum est.*

11 *Priuilegia eximentia à decimis, quando valeant, & quomodo sint intelligenda.*

12 *Vallis Vmbrosæ Moniales eximuntur à solutione decimarum ex Priuilegio Iulij Secundi, & ab alijs oneribus, & cõtributionibus, & nu. 15.*

13 *Moniales omnes à decimarum solutione sunt immunes ex Priuilegio Pij IV.*

14 *Gabellas, contributiones, aliaquè onera, & impositiones, non tenentur Moniales soluere.*

1 Diffusè egi de hac materia *in primo tom. de Iure Abbat. disp. 15. quæst. 18.* ibiq. omnia priuilegia Regularium specialia quoad exemptionem Decimarum appolui *à num. 7. vsque ad num. 28. inclusiuè, & nu. 29.* dixi, Moniales Sanctæ Claræ per priuilegia Sixti IV. Leonis X. Clementis VII. & Pauli III. nullas decimas, & primitias Parochialibus Ecclesijs persoluere teneri de quibuscumque terris, & possessionibus suis, quas per se, vel per Colonos seu seruitores excoli, aut cultiuari faciũt, aut imposterũ fecerint; imò non

2 solùm dictas Moniales, verum etiam Colonos illarũ refert *loc. cit.* nõ teneri ad decimarum solutionem; quod etiam affirmat Eman Roderic. *tom. 2. qq. regul. q. 44. art. 5.* & Rota *in vna Conchen. exemptionis decimarum 30. Ianuarij 1589.* coram Orano, quæ est decisio *240. par. 4. diuers.*

3 Nunc autem affirmo, non solum Moniales S. Claræ, verùm etiam omnes, & & quascunque regulares personas, quorũ redditus, & prouentus Ecclesiastici, adeò sunt tenues, vt de illis sustentari non possint, sed pro sustentatione vitæ eleemosynas petere debent, non teneri decimas persoluere; ita habetur in Extrauag. Bonifac. VIII. quæ incipit *Decimas*, & *in compend. priuileg. mendic. verbo decima §. 3.* ita affirmat Mirand. *tom. 2. Manual. Prælat. quæst. 49. art. 13.* vbi pro hac re plurima ostendit priuilegia. præsertim pro Monialibus S. Claræ tàm primæ, quàm secũdæ Regulæ, & pro Monialibus Annunciationis, & Conceptionis, & tertiæ Regulę S. Francisci, & Hieron. Roderic. *in compend. qq. regul. resol. 50. num. 4.* Portel. *in dub. verbo decima num. 3.* vbi refert in Portugallia praxim esse in contrarium pro Decimis soluendis à Monialibus de possessionibus à Colonis conductis; etiam Barbos. *de Iur. Ecclesiast. lib. 3. capit. 27.*

4 *num. 36.* citat decisionem Buratti inter eius impræssas *decis. 704.* & subdit, quod de bonis emptis tenentur Abbatissæ, & Moniales ad soluendas decimas, & Primitias, Parochiali Ecclesiæ, vt refert ecisum Portel. *loc. cit. nu. 4.* & Hieron. Roderic. *loc. cit. num. 5.* vbi notat, quod exem-

5 ptio à solutione decimarũ, cum sit priuilegium regioni concessum, si ex negligentia, ignorantia, vel omissione, Regulares personæ illo non vtantur, etiam per aliquos actus contrarios, non præiudicant Iuri suo, & hoc probat ex compẽdio priuilegiorum Societatis Iesu *verbo priuilegium §. 2. & 9.* nisi legitimum tẽpus pręs-

6 criptionis habeatur, quod est centum annorũ ad instar Ecclesiæ Romanæ vsus, iuxta quoddam priuilegium Eugenij IV. teste

teste eodem Hieron. Roder. *loc. cit.*

7 Qua propter cum Religiosi gratis præbent aliquas portiones ad subleuanda onera Ecclesiarum Patochialium, nullo iure possunt compelli ad eorum cōtributionem, obseruata enim suorum priuilegiorum concessione, etiam Decimam Papalem soluere non tenentur, vt docent Hier. Roder. *loc. cit.* Rebuff. *de Decimis q.* 13. *num.* 113. Couat. *lib.* 1. *variarum cap.* 17. *num.* 14. & Portell. *num.* 3. vbi etiam *num.* 4. refert duas declarationes Sacræ

8 Congregationis Cardinalium; Quarum altera est, quod Moniales de bonis emptis teneantur primitias, & decimas soluere; Altera, quod si Decimæ sint impositæ rebus, quæ ab initio fuerunt concessæ, vel traditæ cum ea conditione, & onere, vt ex eis decimæ soluantur, tunc ad quoscunq. peruenerint, etiam Mendicantes, teneri eas soluere; si verò debeantur pro administranda cura animarum, tunc, quia Parochi Sacramenta his Mendicantibus non administrant, ad eas soluere nō tenentur, si tamen à solutione Decimarū, Sedis Apostolicæ priuilegijs eximantur.

9 Notandum est ad maiorem dilucidationem rerum supradictarum, Priuilegium concessum Monasterio, vt possit recipere decimas alicuius Parochiæ, non extenditur ad Noualia; tum quia non censentur concessa, quæ non erant tempore Priui-

10 legij; tum etiam, quia Priuilegium præiudicium termini concernens restringendū est, nec ad futura extenditur priuilegia, *cap. veniens de præscript.* nisi in illo fiat ad futura prorogatio; ita affirmant Emanuel Roderic. *loc. cit. ar.* 7. & Hier. Roderic. *similiter loc. cit. num.* 6. de quo etiam Rebuff. *de decimis q.* 14. *num.* 29.

11 Notatur etiā priuilegia huiusmodi eximentia à solutione decimarum amitti, si enormiter incipiant esse læsiua Parochiali Ecclesiæ, quæ habet de iure intentionem fundatam in decimis, ita habetur *in cap. dilecti*, & ibi glos. *verb. enormitèr de decimis cap. quod per nouale de verb. signific.* Ideò affirmat Menoch. *conf.* 156. *num.* 9. *vol.* 2. & Rota *in Papilonen. Decimarum* 6. *Aprilis* 1615. *coram Coccino*, vel supradicta Priuilegia eximētia à Decimis debent saltem moderari *ex cap.* 2. §. *vbi de decim. lib.* 6. & Rota *Papil. cit.* ad Summum Pontificem spectat declarare, quando dicatur Priuilegium enormiter lædere, vt notat Abbas *in d. cap. suggest. num.* 4. nisi alitèr Papa commiserit declarationem, vt habetur *in d. Papilonen. cit.* De alijs autem spectantibus ad hanc materiā decimarum, videatur *tom.* 1. *de iure Abbat. loc. cit.*

12 Moniales Congregationis Vallis Vmbrosæ eximuntur à solutione decimarum per Bullam Iulij II. quæ habetur *in dict.* 1. *tom. de Iur. Abbat. in fine*. Aliæ verò Moniales Sancti Benedicti, Sancti Augustini, Cisterciens. Præmostrat. Sanctæ Cla-

13 ræ, ac tertij Ordinis Sancti Francisci, & aliorum quorumcumque Ordinum, etiam sub cura, & regimine, ac secundum regularia instituta fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum, & Eremitarum eiusdem Sancti Augustini, liberantur à solutione decimarum modo, & forma præscripta in Bulla Pij IV. *const.* 5. *tom.* 2. *Bul. Laert. Cherub.* cuius verba ad rem nostram sunt.

Pius Episcopus, Seruus seruorum Dei.
Ad perpetuam rei Memoriam.

De statu Ecclesiarum, & Monasteriorum quorumlibet curæ nostræ diuina dispositione commissorum paterna diligentia cogitantes, ad ea, per quæ illorum ac personarum præsertim fœminei sexus in illis sub regulari castimonia Altissimo famulantium status, & opportuna subuentioni valeat salubriter prouideri, ipsæque personæ semotis perturbationibus vniuersis, in pacis, & quietis amœnitate diuinis officijs liberius vacare valeant, libenter attendimus, ac in ijs nostri Pastoralis officij partes fauorabiliter impartimur.

Hinc est, quod nos Motu proprio non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate omnes, & singulas Abbatissas, Priorissas, Ministras, Moniales, & Sorores quorumcumque Monasteriorum, Domorum, & Regula-

gularium locorum Monialium, & sororum quorumuis Cistercien. Præmonstraten. Sanctæ Claræ, nec non S. Benedicti, & Sancti Augustini, ac Tertij Ordinis S. Francisci, & aliorum quorumuis ordinum etiam sub cura, & regimine, ac secundum regularia Instituta fratrum Minorum de obseruantia nuncupatorum, & Eremitarum eiusdē S. Augustini degentium in Lombardia, & quibuscumque alijs Italiæ partibus consistētium, ipsaque Monasteria, & domos, & loca (deductis quatuordecim ducatis auri de Camera pro victu cuiuslibet Monialis seu sororis) alios redictus non habentia, eorumque possessiones, & alia quæcunquè bona mobilia, & immobilia à quarumcumque decimarum, & subsidiorum, ac aliorum onerum quomodolibet nuncupatorum, per Nos, & Sedem Apostolicam, seu eius Legatos, & Nuncios, aut quoscumque alios quauis authoritate fungentes, etiā pro expeditione contra Turcas, vel fidei tutione, ac fabrica Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, aut quauis alia vrgentissima causa pro tempore impositorū solutione, ex certa nostra scientia authoritate Apostolica, tenore præsentium in perpetuum, prorsus eximimus, & liberamus.

Et nihilominus omnibus, & singulis Collectoribus, Subcollectoribus, ac Commissarijs, nec non quibuscunquè alijs, ad decimarum, & subsidiorum huiusmodi exactionem deputatis, & pro tempore deputandis, in virtute S. Obedientiæ, & sub nostræ indignationis, ac excommunicationis latæ sententiæ pœna, districtius inhibemus, ne Abbatissas, Priorissas, Ministras, Moniales, & Sorores, Domos, & Monasteria, & loca prædicta, etiam vigore quarumcunquè literarum à nobis, vel Sede prædicta pro tempore emanatarum, etiam si in eisdem contineatur, quod ad quæuis exempta, & non exempta, domos, Monasteria, & loca se extendant, vel alterius cuiuscumq. tenoris existant, ipsius Sedis sibi concessæ facultatis, nisi de præsentibus earumque toto tenore, ac de dictis Ordinibus, & nomine eorum, quibus dictorum Ordinum cura, gubernatio, & protectio pro tempore commissa fuerint, plenam, expressam, ac de verbo, ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes fecerint mentionem, ad soluēdum decimas, seu subsidia, aut onera huiusmodi quouis modo cogere, aut compellere, seu alias præmissorum occasione eas molestare, seu inquietare præsumant.

Quo circa dilectis filijs Cameræ Apostolicæ, Locumtenenti, at Almæ Vrbis nostræ Vicario in spiritualibus generali, nec non vniuersis, & singulis venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis, & etiam dilectis filijs eorum in spiritualibus Vicarijs generalibus, cæterisque Ecclesiarum Prælatis per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios eisdem, Abbatissis, Priorissis, Ministris, Monialibus, & sororibus in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, easdem præsentes, & in eis contenta quæcumque inuiolabiliter obseruari faciant. Non permittentes eas, ac Domos, Monasteria, & loca huiusmodi per Collectores, aut Subcollectores, & Commissarios præfatos, seu quoscumque alios contra earundem præsentiū tenorem quomodolibet molestari; contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna Iuris remedia appellatione postposita compescendo, nec non legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij sæcularis.

Non obstantibus præmissis, ac fel. recor. Bonifacij Papæ VIII. Prædecessoris nostri de vna, & in Concilio generali de duabus dietis edita, dummodo non vltra tres dietas vigore præsentium ad iudicium non trahatur, & alijs constitutionibus, priuilegijs, quoque indultis, & literis Apostolicis, etiam in forma breuis, aut alijs quibuscumq. per Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac etiam Nos, & Sedem prædictam, cum quibusuis irritatiuis, annullatiuis, reuocatiuis, exceptiuis, restrictiuis, declaratiuis, aut derogatoriarum, derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, etiam pluries ac alias quomodolibet cōcessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam si talia forent, quod pro eorum derogatione de

illi

illis eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, & indiuidua, ac de verbo, ad verbum, nō per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisq. contrarijs quibuscumque.

Volumus autem, quod earūdem præsentium transumptis sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, & manu alicuius Notarij publici subscriptis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ originalibus adhiberetur si forent exhibita, vel ostensa. Nulli ergo, &c. Si quis autem &c. Dat. Romæ apud S. Petrum. Anno incarnationis Dominicæ Millessimo quingentesimo sexagesimo. Nonis Aprilis, Pontif. nostri anno primo.

14 Quoad Gabellas, vectigalia, aliaque onera quocunque vocabulo, & nomine nuncupata, certum est, Moniales, & earū Nouitias, & vniuersas ad illa soluenda nō teneri, vt docet Hieron. Roder. *loc. cit. resol.* 63. *num.* 29. Molin. *tom.* 3. *de Iust. disp.* 671. *num.* 1. Villalbos *par.* 2. *sum. tract.* 8. *diffic.* 14, *num.* 9. Barbos. *de Iure Eccles. cit. lib.* 1. *cap.* 39. §. 5. *num.* 23. vbi *numer.* 24. idem probat de sororibus Tertij Ordinis S. Francisci, & S. Dominici, si habitum Religiosum dictorum gestauerint, atque collegialitèr, & claustralitèr vixerint, & habitauerint, aliàs non gaudebunt; idem affirmat Steph. Grat. *discept. forens. cap.* 24. *num.* 34. Guttier. *de Gabellis q.* 95. *num.* 5. Hieron. Roder. *loc. cit. num.* 31.

Sed pro omnibus Monialibus cuiuscūque Ordinis sint Mendicantibus, & non Mendicantibus, quoad prædictam solutionem Gabellarum, aliorumq. onerum, præter omnia iura, & communem Doctorum sententiam, extat memorabile priuilegium Pij V. *in Bullar. Laert. Cherub. to.* 2. *d. Pontif. const.* XI.

PIVS PAPA V.
Ad perpetuam rei Memoriam.

DVm ad Vberes, quos sacri Mendicātium Ordines in agro Dominico quotidie faciunt fructus, attentè respicimut, & attentè considerationis indagine perscrutamur, ipsorum Religionis sinceritatem, & voluntariæ paupertatis habitū, in quibus sub humilitatis spiritu deuotum Altissimo præstant famulatum, dignum quin potius debitum reputamus, vt illis ea libenter cōcedamus, per quæ semotis, quibuslibet grauaminibus promptiores eiusdem Altissimi inhæreant seruitijs.

Hinc est quod nos volentes, eosdem Mendicantium Ordines, & dilectos filios eorum fratres, & Monachos, cæterasq. personas, ac etiam Moniales quaslibet eiusdem Ordinis sub illorum cura degentes specialibus fauoribus, & gratijs obsequi, Motu proprio non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, quod ex nunc deinceps perpetuis futuris tēporibus omnes, & singuli Mendicantium Ordinum huiusmodi fratres, Monachi, & dilectæ filiæ in Christo Moniales, seu sorores, & aliæ vtriusq. sexus personæ Regulares, vbilibet per totum Christianum Orbem diffusi, & constituti, illorumque Monasteria, cænobia, domus, Conuentus, Ecclesiæ, Cappellæ, Oratoria, & alia loca, etiam vnita, ac membra, & dependentia, necnon terræ cultæ, & incultæ, possessiones, prædia, agri, & alia omnia, & singula, mobilia, & immobilia, ac se mouentia, & vbilibet, ac in quibuscunque rebus consistentia bona, nec non eorum in dictis bonis laboratores, coloni, arrendatarij, locatarij, & affictuarij, negotiorumq. suorum gestores, vniuersi quomodolibet nuncupati, nunc, & pro tempore existentes in perpetuum, ab omnibus, & singulis exactionibus, tam vrbanis, quàm rusticis, nec non datijs, gabellis, pedagijs, vectigalibus, collectis, impositionibus ordinarijs, & extraordinarijs, ac tam realibus, quàm personalibus, meris, & mixtis, etiam subsidio triennali, & augmento, ac focularibus; Equorum taxis; Militumque hospitijs, ac alias quibuscumque nominibus nūcupatis, quauis auctoritate quomodolibet impositis, & imponendis, & quæ laicis, ac alijs quibusuis quomodolibet imponi consueuerunt, & in futurum imponentur, ac ra-

tione quarumcumq. mercium, & rerum cuiuscumque generis, vel qualitatis existentium, tàm per mare, & aquam dulcem, quàm per transire vndecumq. & quomodocumq. pro tempore delatarum, nec non animalium quorumq. mortuorum, & viuorū, & quæ aliàs quomodolibet, & ex quauis causa, ac super quibuscunq. rebus; tàm in Alma Vrbe nostra, quàm extra eam vbilibet locorum exiguntur, & in futurum exigentur, Neenon à contributionibus, & solutionibus in illis faciendis, ac tàm pro victu, & vestitu, quàm quocumq. alio vsu suo tantùm, ac tàm emendo, quàm vendendo, & aliàs quomodolibet negotiando. Nec non etiam in solutione quadrantis pro singulis. libris carnium de animalibus, quæ nunc, & pro tempore ex armentis occidi cōtingerit, nec non etiam, quæ in suis ædibus, prædijs, & possessionibus priuatim detinent, & nutriūt. Ac à contributione sumptuum, & expensarum, quæ aliquādo pro pontibus, vijs, aquaductis, muris, mœnibus: alijsuè machinis struendis, & reparandis, seu reficiendis, ac Ciuitatum, terrarum, & locorum quorūcumq. fortificationibus nec non etiam alias in omnibus & per omnia, ac tàm in dicta Vrbe, quàm extra eam vbilibet pænitus, & omninò liberi, immunes, & exempti, ac liberæ, & exemptæ liberaq. & immunia, & exempta sint, & esse censeantur, ac pro talibus teneantur, & reputentur. Quodq. terræ, Agri, possessiones, & loca aratiua vt præfertur in illis, quæ aliquando pro pascuis animalium ad certum tempus reseruantur, nullatenùs vnquam comprehendantur, nec comprehendi censeantur.

Ac etiam Monasteria, cœnobia, aliaq. omnia Regularia loca prædicta, pro quorūcumque militum, tàm equitum, quàm peditum hospitijs quemadmodum magno cum nostro dolore hucusq. in plerisq. locis factum comperimus, nequaquam assignētur, nec assignari debeant.

Et insuper, quod fructus redditus, prouētus, introitus, & alia quæcumq. bona Monasteriorum, cœnobiorum, & aliorum locorū regularium præfatorū ab alijs quā à Syndicis, & Procuratoribus Religiosis fratribus, Monachis, & Monialibus alijsq. pensonis præfatis exigi, illaq. dūtaxat in beneficium loci, vel sustentationem ipsorum religiosorum fratrum, & Monialium expendi, nec per alios quoscumq. quouis nomine censeantur, nec in alium, quàm præmissum vsū conuerti, seu expendi possint neq. debeant, nisi de cōsensu superiorum illius loci, cui data, vel consignata, aut donata fuerint; quæ alias ffectabunt, nec etiam soli tutores, aut curatores, seu protectores, & alio nomine sanctesij, aut alias nuncupati de eisdem bonis vllo modo disponere possint. Quodque idipsum etiam de eleemosynis, oblationibus, & quibuscumq. alijs donatiuis intelligi, & obseruari debeat, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò statuimus, ordinamus, volumus, & declaramus.

Nec non fratres, monachos, Moniales, ac alias regulares personas, eorumque Monasteria, cœnobia, Conuentus, Ecclesiam, cappellas, Oratoria, & alia loca, ac terras possessiones, prædia, agros, & bona, nec non laboratores, colonos arrendatarios, locatarios, affictuarios, ac gestores, prædicta, vt præfertur libera, immunia, & exempta eisdem auctoritate, & tenore facimus, ac fore, & esse decernimus.

Mandantes propterea dilectis filijs modernis, & pro tempore existentibus Cameræ Apostolicæ Camerario, Præsidentibus, & Clericis, Commissarijs, agentibus, & officialibus quibuscunq. vt sibi, & singulis tā virorum, quàm Mulierum Monasterijs Mendicantium ordinum huiusmodi existentibus sub dictione nostra temporali mediatè, vel immediatè constitutis, tantum sal, quantum pro eorum vsu suffecerit singulis annis omni dilatione cessante, & contradictione remota, contribuere, & assignare, ac contribui & assignari facere debeant realiter, & cum effectu.

Districtius etiam in virtute S. obedientiæ, & sub indignationis nostræ, ac excōmunicationis maioris latæ sententiæ, ac duorū millium ducatorū auri de Camera pro vna Basilicæ S. Petri de Vrbe, & pro altera medietatibus singulis Monasterijs, & locis præfatis, quæ molestari, seu perturbari contigerit, irremissibiliter applicandorum pœnis eo ipso si, & quoties contrafactum fuerit

incur-

incurrendis, inhibentes, tàm illis, quàm dilectis filijs, Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Potestatibus, Datioru, Gabellarū, onerum, & aliorū præmissorum exactoribus, conductoribus, appaltatoribus, nec non quibusuis Cōmunitatibus, & vniuersitatibus, illarūq. officialibus, & personis, alijsq. quibuscūq. ad quos spectat, & quomodolibet spectabit in futurū, quominus præmissa omnia, & singula inuiolabiliter, & perpetuò obseruēt, ac omnibus obseruari faciāt, neque fratres, Monachos, Moniales, & alias Religiosos per sonas, aliosq. supradictos super præmissis, quomodolibet molestent, & perturbēt, neq. permittant per quoscūq. quomodolibet molestari, seu perturbari: & si quis contradicere, aut quouis modo contrauenire præsumpserit per mandatum executiuum contra ipsū, cuiuscūq. dignitatis, status, vel præeminentiæ fuerit ipso facto procedi.

Et sic per quoscūq. Iudices, & Commissarios, quauis auctoritate fungentes sublata eis, & eorū cuilibet quauis adiudicandi, & interpretandi facultate iudicari, & deffiniri debere, ac quicquid secùs super his à quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

Quo circa venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, siuè eorum Vicarijs in spiritualibus Generalibus, nec non dilectis filijs Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Generali Auditori, ac Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis, Canonicis, & Capitulis, ac altjs quarūcunq. Ecclesiarū Prælatis, & personis vbilibet, & in quibuscūq. Regionibus, terris, & locis existentibus, & alijs ad quos quomodolibet spectat, & spectabit per præsentes Motu simili mādamus, quatenus ipsi, & eorum quilibet per se, vel aliū, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcūq. vbi, & quādo opus fuerit, ac quoties pro parte Fratrum, Monachorū, Monialiū, aliarumq. religiosarū personarum præfatarū fuerint requisiti solemniter publicantes, illisq. in præmissis efficacis defensionis assistentes, faciant auctoritate nostra illos, & eorum singulos statuto, ordinatione, voluntate, declaratione, constitutione, deputatione, mandato, inhibitione, decreto, alijsq. præmissis pacificè frui, & gaudere, nō permittētes eos desuper per Camerariū, Præsidētes, Clericos, & Cōmissarios Cameræ huiusmodi, nec non Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Collectores, Gabellarios, & Exactores prædictos, aut quoscumq. alios ad aliquam solutionem, contributionē, vel præstationem præmissorum occasione quomodolibet facienda, quouis modo cogi, & compelli, aut aliàs contra præsentium tenorem quomodolibet molestari, perturbari, aut inquietari. Cōtradictores quoslibet, & rebelles per prædictas aliasq. opportunas censuras, & pœnas, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras, & pœnas huiusmodi incurrisse declarādo, Interdictū Ecclesiasticū apponendo, inuocato etiam ad hoc si opus (sit auxilio) bracchij sæcularis.

Nō obstan. fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dūmodo vltra tres dictas aliquis auctoritate præsentiū non extrahatur, ac omnibus illis, quæ in contrariū per quoscūq. officiales, & quosuis alios, ac præsertim per officiales Ciuitatis nostræ Bonon. & quosuis alios adducta sunt hactenus, & adducentur in posterū, ac adduci, & allegari possent, nec nō quibuscūq. litibus, & causis, tā in Rom. Cur. quā extra eam vbilibet, ac corā quibuscūq. Iudicibus etiā Palatij nostri causarū Auditoribus, ac S.R.E. Card. super præmissis, inter quoscūq. quomodolibet pendentibus, ac etiam instructis, & ad sententiā deductis, vel etiā à sententia terminatis nisi in fauorē Ecclesiæ fuerint, & præsertim quadā lite inter huiusmodi regulares, ac ciues, & Cōmunitatē dictæ Ciuit. Bonon. in Romana Curia præsidente, quas, & quā, ac omnes processus, & scripturas productas, & producēdas, ac Registra, & sentētias vbi vis cōparētes, & latas, ac ferēdas ad nos auocamus, & penitus extinguimus, cassamus, annullamus, & delemus, perpetuūq. desuper silentiū imponimus; Nec non quibusuis Apostolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus cōcilijs editis, generalibus, vel specialibus Cōstitutionibus, & ordinationibus, etiā cōtra exēptos quomodolibet editis, & edendis, ac etiā iuramēto, confirmatione Apostol.

vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoq. indultis, & literis Apostolicis illis, & eorum singulis, sub quibuscunq. tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarũ derogatorijs, alijsq. efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusq. & alijs decretis in genere, & in specie, etiã Motu simili, & ex certa scientia, etiam cõsistorialiter, & alias quomodolibet, etiam iteratis vicibus in contrarium concessis approbatis, & innouatis, quibus omnibus illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris hac vice dumtaxat specialitèr, & expressè derogamus, contrarijs quibuscunq. aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo, ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris die 29. Iulij 1566. Pontif. nostri Anno primo.

15\. Monialibus Congregationis Vallis Vmbrosæ ad hunc propositum, præter alia Priuilegia eiusdem Congregat. quibus potiuntur, suffragatur Priuilegium Iulij II. supra cit. vbi signantèr à prædictis oneribus, gabellis collectis, & exactionibus eximuntur. Insuper eisdem suffragatur Inhibitio Reu. Camet. Apostolicæ, ad instantiam dictæ Congregationis, & præsertim Monasterij Monialium S. Humilitatis Fauentiæ sub sequenti tenore.

PETRVS S. NICOLAI IN CARCERE Diaconus Cardinalis Aldobrandinus S. R. E. Camerarius.

VNiuersis, & singulis DD. Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Clericis, Notarijs, & Tabellionibus publicis quibuscunq. per Ciuitatem, & Diœcesim Fauentiæ, ac alias vbilibèt constitutis, illiq. vel illis, & ad quem, vel ad quos præsentes nostræ literæ peruenerint, seù ostensę fuerint, salutem in Domino, & mandatorum obedientiam, &c. Noueritis fuisse pro parte, & ad instantiam venerabilis Cõgregationis Vallis Vmbrosæ alias, & sub die xvij. præsentis mensis Nouembris in Camera Apostolica factam infrascriptam propositionem, videlicèt Congregat. Vallis Vmbrosæ contra Commissarium Cameræ, & quoscunq. alios manuteneri ipsam, ac illius Monasteria, & bona in pacifica possessione non soluen. subsidia, onera, & impositiones, stante compositione cum Camera tempore Pij. V. per ipsam & alias vndecim Congregationes regulares facta, cõmitti, & inhiberi; Cui quidèm propositioni sic Camera ipsa respondidit videlicèt ad D. Spinellum, deindè in eadẽ Camera Apostolica, coràm prædicto Reuerendiss. D. Philippo Spinello Cameræ Apostolicæ Clerico, & huiusmodi Cameræ Iudice specialitèr deputato pro parte, & ad instantiam supradictæ venerabilis Congregationis Vallis Vmbrosæ cõparitum, & expositum fuit, quòd ipsa venerabilis Congregatio, ac eius Monasteria, prædia, & bona, stante compositione aliàs cum Camera Apostolica tempore fel. record. Pij Papæ V. in scutis quatuor centum millium per ipsam, & alias vndecim Cõgregationes regulares facta iuxtà formam instrumenti per acta quondam D. Andreæ Martini olim Cameræ prædictæ Not. de mense Aprilis anni 1570. celebrati, ab omnibus, & quibuscunq. subsidijs, oneribus, impositionibus, & contributionibus, & alijs quibuscunq. solutionibus, libera, immunia, & exempta sunt, & licèt stante huiusmodi cõpositione à quacunq. causa, & occasione præmissorum molestari non possint, neq. debeant, tamèn baricelli, biruarij, salmatij, & capitulari, nuncupati, & nonnulli alij in executione præsentium nominandi, & cognominandi, ipsam venerabilem Congregationem, ac eius Monasteria, & præsertim Monasterium Monialiũ S. Humiltatis dictæ Ciuitatis Fauentiæ in, de, & supèr hospitando, & subministrãdo omnia necessaria gratis, & absq. aliqua solutione, & parendo mãdatis, vt dicitur (delli saltari, & caudolari,) necnon ad soluendum, & contribuendum certam pecuniarum summam, extra formam

mam dicti instrumenti, & suarum exemptionum, iuriumq; suorum præiudicium molestare volunt in maximum eorum exponendum damnum, præiudicium, & grauamen, quare ad Nos, & dictum Reuerendissimum D. Spinellum, recursum habuerit de quodam opportuno iuris remedio debitè requiri fecerunt. Nos itaq. & dictus Reuerendiss. D. Spinellus citato priùs desupèr Illust. D. Laudiuio Zacchia Camer. Apost. generali Commissario, de mandato S. D. N. Papæ viuæ vocis oraculo nobis facto, & authoritate nostri Camerar. officij. Vobis omnibus, & singulis supradictis, & vestrum cuilibèt insolidùm tenore præsentium in virtute Sanctæ obedientiæ committimus, & mandamus, quatenùs visis præsentibus inhibeatis, inhibendoque expresiè præcipiatis, & mandetis, prout Nos harum serie inhibemus, inhibendoquè expresiè præcipimus, & mandamus eisdem baricellis, biruarijs, caudolarijs, & saltarijs, omnibusq. alijs in dicta executione præsertim nominandis, & cognominandis, nè, visis eisdem præsentibus sub pœna 500. scut. auri in auro Cameræ Apostolicæ applican. & pro illis mandati executiui, & in iuris subsidium excommunicationis, alijsq. &c. pœnis audeant, seù præsumant, aut aliquis vestrum audeat, seù præsumat, dictam venerabilem Congregationem Vallis Vmbrosæ, nec eius Monasteria, & præsertim dictū Monasterium Sāctæ Humiltatis, possessiones, prædia, & bona, ac illius laboratores, colonos, factores, agentes, & ministros ad aliquid contribuendum quauis de causa, & occasione, nec etiam indè, & super hospitio, & subministratione necessariorum gratis ipsis tradendum, nec minùs ad parendum mandatis capitulariorū, & saltariorum, in ipsis associando, molestare, vexare, perturbare, inquietare, aut aliquam executionem realem, seù personalem facere, stante supradicta compositione, vt supra facta, nec etiam supèr præmissis, aut aliquo præmissorum in iudiciū, alibiquè coràm prædicto Reuerendiss. D. Clerico, & Iudice trahere, tractosq. prosequi, mediate, vel finire per se, vel per aliū, seù alios quouis prætextu, ingenio, causa vel quæsito colore, alioquin, &c. contrarijs, non obstant. quibuscunquè. Et si quis se fore grauatum senserit, compareat Romæ in Camera Apostolica coràm prædicto Reuerendiss. D. Spinello Clerico, & Iudice decima de iuridica post præsentiū executionem causam sui grauaminis allegaturis, aliaquè dicturis, facturis, & recepturis, ac fieri, & recipi visuris, quæ, & prout iustitia suadebit, & ordo dictauerit rationis. Certificantes, &c. in quorum omniū, & singulorum fidem has præsentes fieri, & per infrascriptum nostri, & R. C. A. notarium subscribi, sigilliq; eiusdem Reuerendæ Cameræ Apostolicæ, quo in talibus vtimur, fecimus, & iussimus appensione muniri. Dat. Romæ in Camera Apost. anno à Natiuit. D. N. Iesu Christi millesimo sexcentesimo tertio, Indictione prima, diè verò xxij. mensis Nouembris, Pontificatus autèm Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Clementis Diuina prouidentia Papæ Octaui anno eius duodecimo.

QVÆSITVM VI.

Vtrum Moniales, aliæquè Mulieres sub habitu Clericali, vel Regulari degentes, gaudeant Priuilegio fori, & canonis *Si quis suadente Diabolo.*

SVMMARIVM.

1 *Regulares omnes vtriusq. sexus professi, & eorum Nouitij, Conuersi, & Moniales gaudent priuilegio fori.*
2 *Tertiariæ præsertim S. Francisci gaudent priuilegio fori.*
3 *Mulieres quæ in aliquibus domibus se recludunt, vt pœnitentiam agant, an gaudeant priuilegio fori.*
4 *Religiosi omnes vtriusq. sexus approbatā Religionem profitētes gaudent priuilegio Canonis* si quis suadente.
5 *Tertiarij Collegialiter viuentes potiuntur priuilegio Canonis* si quis suadente.

1 QVoad Priuilegium fori extra cōtrouersiam est, Regulares omnes professos,

fessos, & eorum Nouitios, & Conuersos, sicut, & Moniales, earumq. Nouitias, & Cõuersas, gaudere Priuilegio fori, vt probant Ludouicus Correa *in repet. cap. inter alia de immun. Eccles. par. 2. num.* 37. Bonacin. *de censur. in Bulla Cœna disp.* 1. *q.* 16. *punct.* 3, *num.* 9. Barbosa *de iure Eccles. lib.* 4. *c.* 39. *n.* 40. & communitèr Doctores.

2 Idem dicendum est de sororibus tertij Ordinis S. Francisci, si habitum religiosũ gestauerint, & Collegialitèr vixerint, seu claustralitèr habitauerint, iuxta Constitutionem Leonis X. apud Quarantam *in summa Bull. verb. Priuilegia Regularium*. Ita ordinatio Regia Lusitana *lib.* 2. *tit.* 2. §. 1. & curia Philippin. *par.* 3. §. 1. *num.* 15. Mirãda *in Manual. Prælat. tom.* 1. *q.* 36. *concl.* 2. Molina *de Iust. tom.* 4. *tract.* 3. *disp.* 50. *nu.* 4. Barbosa *loco cit. num.* 41. & Diana *in resol. moral. par.* 1. *tract.* 2. *resol.* 84. vbi subdit, ex constitutione eiusdem Leonis X. sorores dicti tertij ordinis habitum gestãtes, etiam in proprijs, aut cõsanguineorum domibus, vel seorsum habitantes, tali prilegio gaudere.

3 De Mulieribus, quæ in aliquibus domibus se recludunt, vt pœnitentiam agant, si communem vitam ducant in cõmuni possidentes sub vnius Superioris obedientia, fatendum est, gaudere dicto Priuilegio etiam si nullam emittant professionem; hoc autem non est dicendum de reliquis, quæ in domibus suis priuatam ducunt vitam, quod probatur *ex tex. in cap. Indẽni tatibus de elect. in* 6. & ex Mariano *in cap.* 1. *num.* 16. *de foro competen.* & Barb. *loc. cit. num.* 43.

4 Quo verò ad Priuilegium Canonis; *Si quis suadente Diabolo manus violentas in Clericum, vel Monachum iniecerit, &c.* Dico quod sub nomine *Clerici, vel Monachi* compræhenduntur, non solùm omnes vtriusq. sexus religiosi approbatam à Sede Apostolica Religionem profitentes, licèt Cõuersi & Nouitij *ex cap. religioso de sent. excommun.* verùm etiã Moniales professæ, vel Conuersæ, ac Nouitiæ validè professæ *cap. cum illorum de sent. excommun.* & ideo Canonis Priuilegio gaudent, & inuicem se percutientes, etiam exemptæ, possunt ab Episcopo absolui Barbos. *de iur. Episc. alleg.* 105. *num.* 55. Ita Nauar. *in man. cap.* 27. *num.* 7. Suarez *tom.* 5. *de censur. disp.* 28. *sect.* 1. *num.* 9. Mirand. *loco cit. q.* 29. *ar.* 5. Mandos. *in tract. de priuil. ad instar glos.* 7. *num.* 36. Sayr. *in floribus decis. de foro comp. decis. vls.* Gallett. *in marg. cas. consc. verb. Nouitius* Grass. *de effect. cleric. effect.* 9. *num.* 68. Bellett. *disp. cleric. par.* 1. *de fauore cleric. canonis* §. 1. *num.* 35. Laimas. *in Theolog. moral. lib.* 1. *tract.* 5. *par.* 2. *cap.* 4. *nu.* 4. Squillan. *de Priuil. cleric. cap.* 6. *num.* 27. vnde percutiẽtes Mulieres intrantes canonicè Monasteria, in quibus religio non est approbata, nec profitentur, nullam excommunicationem incurrũt. Rota *decis. in antiquis, aliàs* 167. Bellett. *loc. cit.* §. 2. *num.* 35.

5 Tertiarij verò collegialitèr viuentes, qui assumpto habitu monachali se se manciparunt obsequijs alicuius approbatæ Religionis sub obedientia illius superioris, vt diximus, gaudẽt priuilegio canonis iuxta eandem constitutionem Leonis X. atq. ita resoluunt Portell. *in dub. regul. verb. manus violentæ num.* 8. Hieron. Roder. *in compend. qq. regul. resolut.* 136. *num.* 9. Barbos. *de Potest. Episcop. par.* 2. *alleg.* 102. *num.* 41. Lezana *tom.* 2. *sum. cap.* 14. *n.* 39.

DISPVTATIO XVIII.

De Clausura Monasteriorum Monialium seruanda, quoad egressum.

Quæsitum I. Appellatione Clausuræ, quid intelligatur, & quomodo cõstruenda, & tuenda sit.

Quæsitum II. Clausura Monialium à quibus, & qua de causa indicta fuerit.

Quæsitum III. Vtrum ante Bonifacium VIII. sub aliquo præcepto, & iure, fuerit Clausura indicta.

Quæsitum IV. An Summus Pontifex potue-

potuerit ad seruandam Clausurã Moniales cogere.

Quæsitum V. Vtrum omnibus Monialibus sit indicta, & præcepta Clausura.

Quæsitum VI. Vtrum Nonitiæ Moniales, & Cõnuersæ teneantur ad Clausuram.

Quæsitum VII. An Moniales aliquæ propriè Clausuram voueant.

QVÆSITVM I.

Appellatione Clausuræ, quid intelligatur; & quomodo construenda, & tuenda sit.

SVMMARIVM.

1 *Clausuræ nomine, quid intelligatur, & num. 5.*

2 *Monialis nisi exeat à valuis, & septis interioribus clausuram non frangit.*

3 *Odia sunt restringẽda, & non ampliãda.*

4 *Claustra, domus, & officina interiores sub nomine Clausuræ veniunt.*

6 *Clausuræ ianua, quomodo muniri, & claudi debeat.*

7 *Collocutorij Monialium cancelli, quomodo sint construendi.*

8 *Monasterij Monialium nomine, quid intelligatur.*

9 *Clausura Monialium debet esse circumsepta altis mœnijs, & parietibus.*

10 *Clausuræ mœnia si confringantur, quibus expensis sint restauranda.*

11 *Principes Christianos hortatur Concilium Tridentinum, vt ad Moniales, verè Religiosas intra Clausuram continendas, auxilium præbeant.*

1 NE in æquiuocum laboremus, videndum est, quid Clausurę appellatione intelligatur. Suarez *tom. 4. de relig. lib. 1. cap. 10. num. 6.* & Comitolus *lib. 6. resp. moral. quæst. 3.* dicunt, quod Clausuræ nomine venit locus ille, qui continetur clausa Cœnobij Ianua, ad quem sæculares accedere nequeunt, & extra quem non possunt exire Moniales; Ianua autem, quam Moniales aperire, & claudere solent, habet valuas pro septis, quas violare prohibentur Moniales egressu.

2 Vndè Moniales, nisi exeant à valuis, & septis prædictis, Clausuræ leges non frangunt, neq etiam si alterum pedem, aut superiorem corporis partem ex Ianuis, & septis efferant, quia actio vetita non esset

3 absoluta, maxime cum odia sint restringenda, & non amplianda, ita Caietan. *in summa verbo excommunicatio.*

4 Sub alijs verbis docet Hieron. Roder. *in compend. qq. regul. resolut. 26. num. 7.* quod sub nomine Clausuræ veniunt claustra, domus, & officinæ interiores, & habitaculum, seù cubiculum, quod extat inter ostium Clausuræ (vel vt dicit ille) portam regularem, & claustrum, affirmãs hoc declarasse Sacram Cõgregationem Cardinalium tempore Clementis VIII.

5 Bonacina *de clausura q. punct. 1, num. 1.* dicit Clausurę nomine intelligi spatium, quod intra Ianuam Monasterij semper clausum retinetur, & est locus Monasterij, intra quem Moniales sistere debent, & à quo egredi nequeũt, & termini Clausurę, siuè limites complectuntur omnia Monasterij loca, quæ Ianua vnica ferro munita,

6 clausa continentur, & quæ vna claue, noctè duabus claudi debet, nec sine Præfecta aperiri: & ad fenestellas collocutionis

7 ferrei cancelli apponi, & Intus lamina ferrea foraminibus distincta; ibi haberi non potest ostium quo Moniales ingrediantur Ecclesiam exteriorem, vt nec è Ianua Monasterij transire ad aperiendam, vel claudendam Ianuam vlteriorem, quo aditus est ad Rotas, cũ talis Ianua sit extra Clausuram, quæ omnia, tàm à Suarez, quàm à Comitulo, & Bonacina, *loc. cit.* Lælio Zecchio *de repub. Ecclesiastica de Monial. c. 2. num. 10. dict. 2.* hucusq. narrata, clariùs leguntur in Bulla Gregorij XIII. quæ incipit *Deo sacris.*

8 Hic explicare mihi libuit ad maiorem præsentis materię intelligentiam, quid nomine Monasterij Monialium intelligatur, quid verò non; Scortia, *in select. Constitut. Pontif.*

Pontif. theorem. 335. & Eman. Roder. *tom.* 1. *qq. Regular. q.* 47. *art.* 1. dicunt cum citatis Doctoribus, quod veniunt Domus, officinæ, claustra, & interiora habitacula, in quibus Moniales tamquam in clausura degunt, non autem Ecclesia exterior, crates, & parlatorium, nec etiam Monasteria, quæ sunt in fieri, & actualiter fabricantur, licèt ibi aliquis habitet pro fabricæ seruitio, quod probant authoritate Innocentij IV. Nicolai III. & Gregorij IX. *in explicatione regulæ fratrum minorum*, & Sorbus *verb. ingredi Monasteria* inquit, sic respondisse Eminentissimum Cardinal. Alexandrinum nomine Sacræ Congreg. Cardinal. Neq. etiam nomine Monasterij intelliguntur Grangiæ, & hospitia, quę ruri Moniales, & Regulares habent; ex Graff. *in addit. fol.* 88. & Hieron. Liamas *in append.* §. 12.

9 Clausura Monasterij Monialium sic determinata, curent Episcopi, & alij superiores, vt sit circumsepta, & munita altis męnijs, excelsisq. vndiq. parietibus, ne è vicinorum ædibus, quicunq. illi sint, Monasteria inspiciantur, maximè verò si fratrum cuiusuis Ordinis, aut presbiterorum ędes illis immineant, quo casu parietes altiùs tolli, & nouas ædificari iubeant eorum sumptibus, quorum Episcopi, & ij qui Monasteriorum curatores sunt, interesse iudicauerint, quacumq. appellatione remota, ita sanciuit S. Carolus *in conc.* 1. *Mediolanen.* §. *de Clausura*.

10 Quod si contingeret, vt męnia clausurę confringerentur, & Monasterij facultates ad illarum reparationem non sufficerent, fidelium eleemosynis restaurandæ forent, & in earum defectu consanguineorum Monialium opibus resarciendæ sunt; ipsi enim in tali casu tenentur, quia durat consanguinitatis vinculum, & in eis obligatio remanet, Moniales suas in debitam pudicitiam conseruare, vt docet Barbos. *de officio, & potest. Episcopi alleg.* 102. *num.* 10. vbi addit in defectu cōsanguineorum recurrendum esse ad illum, cuius authoritate, & voluntate fuit constructum Monasterium.

11 Moniales veræ religiosæ, & professæ retinendæ sunt sub hac Clausura sic munita, & restaurata; qua de causa Concilium Tridentinum *sess.* 25. *de regul. cap.* 5. hortatur Principes Christianos ad auxilium præbendum, vt Moniales contineantur intra dictam Clausuram, quatenus auxilium huiusmodi ab illis impleretur, obligans etiam Magistratum sæcularem ad opem ferendam in eadem causa sub pœna excommunicationis ipso facto incurrēdę.

QVÆSITVM II.

Clausura Monialium à quibus, & qua de causa indicta fuerit.

SVMMARIVM.

1 *Clausura in veteri Testamento, & tempore legis Euangelicæ à quibus Mulieribus exculta fuit.*

2 *Clausuram ante tempora Bonifacij VIII. aliquæ Virgines, & Mulieres seruauerunt.*

3 *Bonifacius VIII. primū sub præcepto Clausuram indixit.*

4 *Clausura quibus de causis, & motiuis fuerit à Bonifacio VIII. præcepta.*

1 Ante aduentum Christi in veteri Testamento *ex Iudit. cap.* 8. elicitur, Iudit viduam clarissimam aliquandiù intra Clausuram extitisse, quod etiam docet Canisius *lib.* 1. *cap.* 12. & de S. Anna vidua vaticinio conspicua refert Cirillus Hierosolymitanus *catech.* 1. quod in Templi conclauibus cum virginibus, & viduis habitabat, & Cardinalis Baronius *in apparat. ad Ecclesiasticos Annal.* dicit, quod fœminæ quædam ex voto Deo addictæ, tanquam intra septa Monasterij degebant in nonaginta cellis à Rege Salomone in Templi circuitu extructis.

Tempore legis Euāgelicæ multas Virgines aliasquè honestas fœminas Clausuram coluisse, narrant historiæ, vt de S. Maria Magdalena, quæ se in antro vastæ speluncæ abdens, sordes proprijs lauit lacrimis, & de S. Martha eius sorore, quæ cum alijs Virginibus, & Mulieribus in

quodam cœnobio in Dei obsequium vsque ad Mortem degit, scribit Theodorus Mellitus *in vita earumdem sororũ cap. 9.*

2 Post tempora Euangelicæ legis & successu temporis innumeræ Virgines,& Mulieres ante Bonif. VIII. clausæ vixerũt, testibus Surio *tom. 1. in vita S. Melantiæ Romanæ Iunioris*, & Cesario *lib. 4. cap. 9. in in vita cuiusdam Virginis Germanæ*,& Mariano historia *in scholis ad Epist.* 48 *S. Hieron.* vbi de S. Paula Romana,& S. Gregor. Nazianzeno *de sacr. Virg.* & S. Gregorio Nisseno *epist. ad Olimpium Monac.* vbi de S. Macrina eius sorore, & Pallad. *lib. 8. in vit. SS. Patrum cap. 8. & 39.* Cipriano Sãcti Cesarij discipulo in eius vita, apud Sur. *tom. 4. in Mens. Augusti*, vbi de S. Euphrasia Monialium clausatum Præfecta, & D. Eudosio Lucatello Monacho Vallis Vmbrosæ *in vita S. Ioannis Gualberti lib. 2.* vbi de S. Humilitate,& S. Verdiana,alijsq. eius duabus sororibus Iulia, & Ioanna sub habitu, & Instituto Vallis Vmbrosæ diù clausis degentibus.

Ex quibus satis constat ante tempora Bonifac. VIII. Clausuram à multis Virginibus, alijsq. mulieribus obseruatam fuisse, vt Deo liberiùs, & facilius inseruirent, non autem ex præcepto.

3 Primus ergo author,& Præceptor, qui Monialibus Clausuram indixit sub præcepto, & obligatione, fuit Bonifacius VIII. per infrascriptam Constitutionem, vt optimè testatur omnes Doctores super eam scribentes.

Periculoso, & detestabili quarũdã Monialiũ statui, quæ honestatis laxatis habenis, & Monachali modestia, sexusq. verecundia impudenter abiectis, extra sua Monasteria non numquam per habitacula personarum secularium discurrunt, & frequentèr intra eadem Monasteria personas suspectas admittunt, in illius, cui suam integritatem voluntate spontanea donauerunt grauem offensam in Religionis opprobrium, & scandalum plurimorum prouidere salubriter cupientes, præsenti Constitutione perpetuò irrefragabiliter valitura sancimus, Vniuersas, & singulas Moniales præsentes, atque futuras cuiuscumque Religionis sint, vel Ordinis in quibuslibet mundi partibus existentes sub perpetua in suis Monasterijs debere de cætero permanere Clausura. Ita quod nulli earum Religionem tacitè, vel expressè professa sit, vel esse valeat quacumq. ratione, vel causa (nisi forte tanto, & tali morbo euidenter earum aliquam laborare constaret, quod non posset, cum alijs absq. graui periculo, seu scandalo commorari) Monasteria ipsa deinceps egrediẽdi facultas; Nulliq. aliquatenus inhonestæ personæ, nec etiam honestæ (nisi rationabilis, & manifesta causa existat, ac de illius, ad quẽ pertinuerit speciali licentia) ingressus, vel accessus pateat ad easdem, vt sic à publicis, et mundanis cõspectibus separatæ, omninò seruire Deo valeant liberiùs, & lasciuiendi opportunitate sublata, eidem Corda sua, & Corpora in omni sanctimonia diligentius custodire.

4 Cuius Pontificis motiuum, & causa fuit præcipuè, vt honestatis violandæ pericula tolleret, & Monialibus occasionem vagandi demeret, & vt a publicis, & mundanis aspectibus seiunctæ, Deo sponso æterno liberius deseruirent, ac dempta lasciuiendi occasione, corda, & corpora eidem in omni sanctitate custodirẽt, quod maximè rationi consentaneum fuit, quia vt ait Dionysius Carthusian. *in dialog. de reformat. Monial. ar. 3. Fœminæ sunt speciali er, & naturaliter multum instabiles, fragiles, molles, ac debiles ratione, ideo periculosissimum est Monialibus inter viros apparere, ipsosq. inspicere, alloqui, audire, Nec aliqua lingua potest exprimere, quanta peccata, & scandala orta sint, atque assiduè creantur ex hoc, quod Moniales Claustra sua egrediũtur, & personas visitant seculares; Viros quoq. permittunt ingredi sua Claustra: Vtinam tumentes vteri, & argumenta currentia super terram non demõstrarent hoc ipsum; Præterea Moniales consecratæ, & oblatæ sunt sponso Cœlesti; ideo oculos suos debent auertere ab omni alio amatore, & omnem occasionem infidelitatis, & violationis vitare.*

Quapropter idem Dionysius *loco cit. art. 2.* ostendens quantum prosit Monialibus Clausura, narrat SS. Patres Antonium,

nium, Pachomium, Basilium, Augustinũ, Benedictum, Franciscum, Dominicum, viris regulas tradidisse; deinde Rectores Monialium cuiuscumq. Ordinis varias edidisse Constitutiones, ex quorum præcipuis vna fuit, vt clausæ degerent.

QVÆSITVM III.

Vtrum ante Bonifacium VIII. sub aliquo præcepto, & iure fuerit Clausura indicta.

SVMMARIVM.

1 *Clausura ante tempora Bonifacij sub consilio in aliquibus Concilijs commendata fuit.*

2 *Clausura à Bonifacio VIII. imperata sub præcepto, renouatur à Concilio Tridentino, & ab alijs Summis Pontificibus sub eodem præcepto.*

3 *Clausura iure naturali, vel diuino præcepta non fuit; sed tantum positiuo humano.*

4 *Illud est de iure naturali, & diuino, quod procedit ex principijs naturæ, aut continetur in sacra Scriptura.*

5 *Summus Pontifex ex vi suæ legis clausuram præcipit.*

6 *Votum iure diuino, & naturali seruandum est.*

1 IN Concilio Carthaginensi 1. *sub anno* 330. & Carthag. 3. tẽpore Ciriaci Papæ *cap.* 33. & in Cabilonensi 2. *cap.* 65. nec non in Constitut. Caroli magni *anno Domini* 800. & in Lugdunẽsi 3. *can.* 3. Matisconẽsi *can.* 19. Aquisgratẽsi *cap.* 19. habentur quædam potius consilia, quàm præcepta Clausuræ: nullibi enim fuere Clausuræ præcepta absolutè iniuncta, vt ait Suarez *loc. cit. lib.* 1. *cap.* 8. *num.* 11. sed dependenter ferè à legitima facultate Abbatissæ, vnde paulò maior fœminis, quã viris Clausura imponebatur.

2 Primùm ergo Bonifacius VIII. vt dictum est clausuram præcepit nulla relicta egrediendi facultate, quacunque ratione vel causa, vna tantum addita exceptione infra explicanda; sed cum decretum eiusdem Bonifacij VIII. non fuisset vsu receptum Concilium Tridentinum *sess.* 25. *cap.* 5. *de regularibus* Illud renouauit sub his verbis; *Bonifacij VIII. Constitutionem quæ incipit Periculoso renouans Sancta Synodus vniuersis Episcopis sub obtestatione diuini Iudicij, & interminatione maledictionis æternæ præcipit, vt in omnibus Monasterijs sibi subiectis ordinaria, in alijs verò Sedis Apostolicæ authoritate, Clausuram Sanctimonialium, vbi violata fuerit diligentèr restitui, & vbi inuiolata est conseruari, maximè procuren; Inobedientes, atq. contradictores, per censuras Ecclesiasticas, aliasq. pœnas quacunque appellatione postposita compescentes.*

Postea explicans Clausuram, & obligationem pro Monialibus subdit; *nemini autem Sanctimonialium liceat post professionem exire à Monasterio etiam ad breue tempus quocunquè prætextu, nisi ex aliqua legitima causa ab Episcopo approbanda, indultis quibuscunquè, & priuilegijs non obstantibus.*

Et postmodum Pius V. eandem Constitutionem Bonifacij VIII. & decretum Cõcilij Tridentini confirmans, specialem Bullam edidit, quæ incipit *Circa Pastoralis*; quam confirmauit Gregorius XIII. anno 1572. tertio Kal. Ianuarij in Bulla, quæ incipit *Deo sacris*, quæ habetur supra *disp.* 7. *quæst.* 2. in qua præter ea, quę continẽtur in dicta extrauagant. Bonifacij VIII. & decreto Concilij Tridentini citati, & Cõstitut. dicta Pij V. intendit prouidere necessitatibus Monialium paupertatem voluntariam profitentium, & Clausuram religiosè seruantium; tenor verò Constitutionis Pij V. in qua leges clausuræ, & præcepta inspiciuntur, talis est.

Pius Episcopus Seruus seruorum Dei.
Ad perpetuam rei memoriam.

CIrca Pastoralis officij nobis, meritis licèt imparibus desuper commissi curam (quantum nobis ex alto promittitur) inuigilantes, assiduè ad ea, per quæ singulis erroribus, & excessibus obuiatur, ac personis quibuslibet præsertim fœminei sexus virgini-

ginitatem suam Altissimo vouentibus, sub Religionis iugo Christo Saluatori in Castitatis holocausto famulari affectãtibus, semita iustitiæ, & honestatis, declinantibus ne quidquã in eis reperiatur incongruũ, quod in Regularis ponat honestatis gloria maculam, & diuinam meritò possit offendere Maiestatem, opportunè succurritur, libenter intendimus, ac in his nostræ vigilantiæ partes propensiùs impartimur, prout id in domino salubriter expedire conspicimus. Hac igitur perpetuò valitura Constitutione, inherentes etiam Constitutioni fel. recor. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri, quæ incipit Periculoso, & decretis Conc. Tridentsuper Clausura Monialium editis Auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, atq. perpetuò decernimus, vniuersas, & singulas Moniales præsentes, atquè futuras cuiuscunquè Religionis, Ordinis, vel militiarum, etiam Hierosolymit. sint, quæ vel iam receptæ sint, vel in posterũ in quibusuis Monasterijs, siue domibus recipientur, & tacitè, vel expresè Religionem professæ, etiam si conuersæ; aut quocunque alio nomine appellentur, etiam si ex institutis; vel fundationibus earum Regulæ ad Clausuram non teneantur, nec vnquam in earum Monasterijs, seu domibus, etiam ab immemorabili tempore, ea seruata non fuerit, sub perpetua in suis Monasterijs, seu domibus de cætero debere permanere Clausura iuxta formam dictæ Const. felic. recordat. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri, quæ incipit, Periculoso in Sacro Conc. Trident. approbatam, & innouatam, quam nos auctoritate præfata etiam approbamus, & innouamus in omnibus, & per omnia, ac illam districtè obseruari mãdamus. Quod si aliquæ Moniales forsan reperiantur, quæ consuetudine, etiam immemorabili, aut instituto, vel fundatione Regulæ suæ fretæ animo obstinato huic Clausuræ resistãt, aut quoquomodo reluctentur, Ordinarij vna cũ Superioribus earũ omnibus Iuris, & facti remedijs compellant easdẽ, tanquã rebelles, & incorrigibiles ad præcisè subeundã dictã Clausuram, & perpetuo obseruandã. Mulieres quoq. quæ Tertiariæ, seu de pœnitentia dicũtur, cuiuscũq. fuerint Ordinis in Congregatione viuẽtes, si & ipsæ professæ fuerint, ita vt solẽne votũ emiserint, ad Clausurã præcisè, vt præmittitur, & ipsæ teneantur. Quod si votũ solẽne non emiserint, Ordinarij vna cum Superioribus earũ, hortentur, & persuadere studeant, vt illud emittãt, & profiteãtur, ac post emissionẽ, & professionẽ eidẽ Clausuræ se subijciãt, quòd si recusauerint, & aliquæ ex eis inuentæ fuerint scandalosè viuere, seuerissimè puniãtur. Cæteris autẽ omnibus, sic absq. emissione professionis, & Clausura omnino viuere volentibus interdicimus, & perpetuò prohibemus, ne in futurũ vllam aliã prorsus in suũ Ordinẽ, Religionẽ, Cõgregationẽue recipiãt. Quod si contra huiusmodi hanc nostrã prohibitionẽ, & decretum, aliquas receperint, eas ad sic viuendũ omninò inhabiles reddimus, ac illarũ quaslibet professiones, & receptiones irritas decernimus, & nullas, prout etiã præsẽti decreto irritas sancimus, & annullamus. Porrò, ne Moniales, vel Tertiariæ prædictæ propter hãc Clausurã, detrimentũ, aut incõmodũ aliquod in earũ necessitatibus maximè in pertinentibus ad illarũ victum patiantur, sed vt eis opportunè consulatur, auctoritate Apostolica præfata statuimus, decernimus, præcipimus, atq. mãdamus Ordinarijs, & Superioribus earũ, vt curẽt colligi fideliũ eleemosynas per Conuersas, quæ non sint professæ, vel si professæ fuerint, sint tamen ætatis annorũ quadraginta, & in domibus contiguis, extra tamen Monasteriũ degant, & non ingrediantur Clausurã aliarũ Monialiũ, nisi in casibus ex earũ Constitutionibus permissis, & de earũ domibus exire nõ possint pro huiusmodi eleemosynis colligẽdis nisi de licentia Ordinarij, vel earũ Superiorũ, & de cætero nullæ aliæ Cõuersæ professæ recipi amplius etiã de Consensu suorum Superiorum, vel Prælatorum possint. Quod si aduersus hanc nostrã prohibitionẽ receptæ fuerint, illarum receptio, nulla, irrita, & inanis sit, prout ex nũc nullam, irritã facimus, & annullamus. Quod si prædicto modo necessitatibus Monialium, & Mulierum Tertiariarum prædictarum succurri sufficiẽter non poterit, mandamus ipsis Ordinarijs, & Superioribus earum, vt ipsi prouideant de alijs personis pijs, & Deo deuotis, quæ fidelium

lium eleemosynas colligant, vel alias eo meliori, & commodiori modo, quo fieri poterit, etiam ex opere manuum ipsarum Monialium, & mulierum prædictarum arbitrio Ordinariorum, & Superiorum earundem, & prout eis congruentius expedire videbitur, prouideatur, & succurratur. Et ne propter Monialium numerū excessiuum Clausuræ obseruatio violetur, inhærentes etiam similiter dispositioni dictæ Const. Bonifacij, & *Concil.* Tridentin. *decreto Monialibus prædictis, & illarum Superioribus, & Ordinarijs districtè inhibendo præcipimus, & mandamus, ne plures in earum Monasterijs recipiant, admittant, siue recipi, & admitti permittant, quam ex proprijs redditibus ipsorum Monasteriorum, vel consuetis eleemosynis commodè sustentari possint. Mandantes propterea in virtute Sanctæ Obedientiæ sub obtestatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ, vniuersis venerabilibus fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus in Ciuitatibus, & Diœces. proprijs præsentes nostras litteras publicari faciant, ac in Monasterijs Monialium, sibi Ordinario Iure subiectis, in his verò, quæ ad Romanam mediatè, vel immediatè spectant Ecclesiam, Sedis Apostolicæ auctoritate, vna cum Superioribus eorundem Monasteriorum, Clausuram, (vt præmittitur) quam primum poterint seruari procurent. Contradictores, atque rebelles per Censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, inuocato ad hoc, si opus fuerit auxilio bracchij sæcularis. Ac vt hoc tam salutare decretum facilius obseruetur, omnes Principes sæculares, & alios Dominos, & Magistratus temporales rogamus, requirimus, & obsecramus per viscera Misericordiæ Domini nostri Iesu Christi eisdem in remissionem peccatorum iniungentes, quod in præmissis omnibus eisdē Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, & alijs Monialium Superioribus, assistant, ac suum fauorem, & auxiliū præstent, ac impedientes pœnis, etiā temporalibus afficiant. Præmissis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, statutis, & Cōsuetudinibus etiam immemorabilibus, etiam per Sedem Apostolicā approbatis, & confirmatis, Priuilegijs quoq. indultis, & literis Apostolicis, etiam in fundatione, & institutione eisdem Monasterijs, vel domibus, & Monialibus sub quibuscunq. verborum formis, & Clausulis irritantibus, & alijs decretis quibuslibet concessis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis, quibus omnibus, etiam si pro sufficienti illorum derogatione de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idē importantes, mentio, seu quæuis expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro sufficiētes expressis habentes, quoad effectum validitatis nostræ Constitutionis tantum derogamus, non obstantibus contrarijs quibuscunq. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, aut suspendi non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Per hoc autem in Monasterijs exemptis Ordinarij locorum, quoad alia nullam sibi credant iurisdictionem, vel potestatem aliquatenus attributā. Volumus autē, quod præsentes literæ ad valuas Basilicæ S. Petri Apostolorū Principis, & in Cancellaria nostra, in Acie Cāpi Floræ publicentur, & inter Constitutiones extrauagātes perpetuò valituras conscribātur, & quia difficile foret præsentes ad singula quæcūq. loca deferri, volumus, & declaramus, quod earum transumptis, etiam impressis manu alicuius Notarij subscriptis, & sigillo alicuius Prælati munitis, &c.*

Nulli ergo omnino hominū liceat hāc paginā nostræ approbationis, innouationis, statuti, decreti, mādati, interdicti prohibitionis annullationis, præcepti, inhibitionis, requisitionis, obsecrationis, iniūctionis, derogationis, declarationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis, &c. datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ 1566. 4. *Kalend. Iunij, Pontificatus nostri Anno primo, &c.* Ex Bullar. Laert. Cherubin. tom. 2. Constitut. Pij V.

Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, & Episcopi in virtute S. obedientiæ debēt publicare in suis Ciuitatibus,& Dioecesibus Bullam supradictam, & efficere, vt in omnibus Monasterijs Clausura Monialiū seruetur iuxta formam dictæ Bullæ, & ex decreto S. Congreg. Card; prout refert Scipio de Rubeis *in Aphoris.Episcopor.verbo Clausura nu.*2.

3 Ex quibus constat Clausuram Monialibus non fuisse præceptam iure naturali, quia ius naturæ semper idem est,sed antiquis tēporibus Clausura in vsu nō erat,ergo &c. Neq.iure diuino,quia neq.ex scriptura,neq.ex traditione aliqua diuina dedu ci potest; sed tantum iure humano positiuo, & Ecclesiastico, vt affirmant omnes Doctores *in d.cap. Periculoso*, & Nauarr. *comment.*4.*de Regular. num.*39 Emanuel Roder.*loc.cit.tom.*1.*q.*44.*ar.*1. Vega *tom.* 2.*sum.c.* 86.*casu* 19.Liamas *in meth. curat. in append.*§.1.Azor.*par.*1.*instit.Moral.lib.*13.*cap.*9.*quæsit.*2. Sanch. *in decal. lib.* 6.*cap.*15.*num.*3. Mirand.*de sac. Monial.q.*1.*ar.*1. Suarez *cit.num.*11. Bonac. *de Clausur.loc.cit.*ratio est. Tum quia satis colligitur *ex cap. Ius naturale distinct.* 1.

4 illud solum esse de Iure naturali, & diuino,quod procedit ex principijs naturæ; per se notis, aut continetur in sacro librorum codice,sed ex nullo principio naturæ per se noto colligitur,quod Moniales teneantur ad seruandam Clausuram, nequè hoc habetur in aliquo Scripturæ sacræ libro, ergo Clausura non est de iure naturali,& diuino.

5 Præterea Summus Pontifex exprersè imponit obligationem Clausuræ ex vi suæ legis, dicens; *Præsenti Constitutione sancimus*, ex quibus verbis constat legem esse nouam, & de se nō supponere obligationem, sed imponere.

Nec obstat Christum Dominum Sanctæ Brigidæ regulam tradidisse, in eaque Clausuram præcipisse *capitul.* 8. per hæc verba; *Nulli enim post introitum suum licebit de Monasterij Claustris exire.* Tum quia S. Brigidæ suisq. Monialibus tantū Clausuram ordinauit in signum specialis amoris, non autem alijs Monialibus. Tū quia ante hæc tempora Bonifacius VIII. præcepta de Clausura tradiderat; Fuit enim Bonifacius creatus Sūmus Pontifex anno 1294. Sancta verò Brigida obijt anno 1373. ætatis suæ 70. Tum quia Christus præcepit Clausuram solis Monialibus Monasterij à S. Brigida fundati; at Bonifacius omnes Moniales suo præcepto deuixit.

6 Nec obstat secundò Monialem, dum facit professionem voto se astringere ad Clausuram, & votum iure naturali, & diuino, seruandum esse: nam respondet Bonacina, & si daretur Religiosum tacitè vouere obedientiam regulæ, nihilominus regula, & alia præcepta, in quibus de Clausura fit mentio, non sunt ius diuinū, sed humanum, & consequenter Clausura non erit de iure diuino, vel naturali.

QVÆSITVM IV.

An Summus Pontifex potuerit ad seruandam Clausuram Moniales cogere.

SVMMARIVM.

1 *Summus Pōtifex potest Moniales ad Clausuram seruandam cogere.*

2 *Clausura est Monialibus moraliter necessaria, propter puritatem illarū tuendā.*

3 *Clausura venit sub Voto Obedientiæ.*

4 *Moniales, quæ numquam Clausuram seruauerunt conqueri non possunt, si ad illam cogantur.*

5 *Clausura virtualiter continetur in Regula, & est quodammodo necessaria ad obseruantiam illius.*

6 *Moniales Clausuræ legibus adstrictas, cogendæ sunt ad illam seruandam à suis proprijs Prælatis.*

1 Respondeo affirmatiuè cum Suarez *citat.num.* 6. quia Summus Pontifex prçceptum Clausuræ obligatorium ex vi suæ iurisdictionis, supposito statu iā volūtariè assūpto, Monialibus imponere potest, multa enim sunt, quæ absolutè, non possent præcipi personis Ecclesiasticis, nisi talē statum assumpsissent; & illo supposito

iustè imperantur, quæ habetur *in dictis Constitutionibus*, & *in c. de vita, & honest. Cleric.* ratio est, nam qui aliquem statum assumit, virtute se obligat ad ea, quæ expediunt, vel decent talem statũ quorũ determinatio non est semper certa, & sufficiens ex sola natura rei, ergo ad eum, qui præest in tali statu ratione suæ Iurisdictionis, conuertit posse ea præcipere, quę ad conseruationem, & obseruantiam talis status necessaria sunt; at in præsenti Mo-
2 nialium Clausura est moralitèr necessaria ad puritatem illarum tuendam, ergo poterit Summus Pontifex Moniales Clausuræ legibus obligare, illasq. cogere, & li-
3 cèt Clausura respiciat finaliter custodiam castitatis, & pudicitiæ; nihilominus venit sub voto obedientiæ, ex decreto Sacræ Cõgregat. Cardinalium 19. *April.* 1619. per Pollac, 2. *par. vacat. Epidim. c. 6. conclus.* 1. & Gauant. *in Manual. Episcoporũ verb. Monialium Clausura num.* 2. atque ideo Clausurã præcipere poterit sub voto obedientiæ Summus Pontifex; maximè cùm Moniales statum regularem voluntariè sumpserint, ad Clausuram tanquam ad professionem huius status, illas obligauit, iuxta ea, quæ tradunt gloss. *in cap. quod omnes de reguiis iuris in* 6. & Abbas *in capit. ad nostram de Appellat. num.* 4. *&* 5. vbi Felinus, Decius, & alij.

4 Ex quibus colligitur Moniales, quæ nunquam Clausuram seruauerunt, conqueri non posse, si ad illam cogantur, quia ad ea, quæ ad Regulam spectant, possunt Regulares obligari, tàm ad expresè in Regula contenta, quàm ad illa, quæ ad eã reducuntur, vt docent S. Tho. 2. *sent. dist. vlt. q.* 10. *ar.* 10. S. Bonau. *in Regul. S. Francisci cap.* 20. Syluest. *verb. Religio* 6. §. 6. Corduba *in Regulam cap.* 10. *q.* 2. vnde Moniales, quæ se voto adstrinxerunt castitatem, & puritatem seruare, ad Clausuram cogi poterunt, tanquam ad antecedens præseruatiuum castitatis, & virginitatis, vt docent communiter Doctores *in d. cap. periculoso*, & Angelus *verb. Religio* §. 30. S. Anton. 3. *par. tit.* 16. *cap.* 17. Nauar. *in cap. statuimus num.* 40. Eman. Roder. *cit. q.* 44, *ar.* 3. Ioannes de la Cruz *lib.* 1. *de stat. relig. cap.* 5. *num.* 3. Azor. *loco citat. lib.* 3. *cap.* 8. *quæst.* 2. Mirand. *cit. q.* 2. *ar.* 3. Ioannes Baptista Scortia *theor.* 127. vbi hac de re affirmat Canonissas sæculares, de quibus *in Clement. Attendentes de stat. Monach.* non esse cogendas ad seruandam Clausuram, cùm vota solemnia, & præsertim obedientiæ, non emiserint; idem dicit de Oblatis Mulieribus insignis Monasterij Turris speculorum Romæ, candore nobilitatis, & pudicitiæ vbiq. conspicuis.

5 Quod, etsi Clausura non contineatur formaliter in Regula cuiuscũq. Monialis, continetur tamen in virtute, & est necessaria quodammodo ad eius obseruãtiam, qua ratione poterit etiam Summus Pontifex Clausuram præcipere iuxta ea, quæ habentur in gloss. *cap. vnico in principio in verb. præsentes de stat. regular. in* 6. & Innocent. *cap. super eo num.* 3. Panormit. *ibidem num.* 6. Cardinalis *num.* 2. §. 4. *quæro de regularibus*, Felin. *in d. cap. ad nostrã num.* 4. *de appellat.* & Ioannes Andreas *c. Ioannes §. sed nunc quid de regul.* & Salas *de legibus disp.* 8. *sect.* 12. *nu.* 60.

6 Colligitur etiam Moniales iugo Clausuræ adstrictas, cogendas esse ad illam seruandam per Episcopum quidem auctoritate ordinaria erga suas, delegata verò erga subiectas Sedi Apostolicæ: In Monasterijs autem Regularibus subiectis, hoc munus spectat ad Prælatos regulares, quibus Moniales subijciuntur; quod colligitur ex Concilio Tridentino *sess.* 25. *de regul. c.* 9. & ex Motu Pij V. *superiùs citati*, atque ita affirmant Sanchez *loc. cit. cap.* 23. *num.* 21. & Nauar. *consilio* 4. *cit. nu.* 60.

QVÆSITVM V.

Vtrum omnibus Monialibus sit indicta, & pręcepta Clausura.

SVMMARIVM.

1 *Clausura præcepta fuit Monialibus omnibus professis cuiuscumq. Ordinis, & Instituti illæ sint, & etiam Tertiarijs, si professionem emiserint.*

2 *Mulieres in Congregatione viuentes, tria vota essentialia non emittentes, legibus Clau-*

Clausuræ non adstringuntur, sed tantũ adhortari debent ad profitendum, & ad Clausuram seruandam.

3 *Summus Pontifex, si alicui Virgini concederet, vt in domo paterna tria vota Religionis emitteret, tamen ad Clausuram non tenentur.*

4 *Oblatæ non tenentur Clausurã obseruare.*

5 *Clausura, si in Monasterijs Monialium ante Concil. Tridentin. numquam obseruata fuerit, nunc tamen post Concil. debet obseruari.*

6 *Moniales profitentes hac lege, vt Clausuræ non obligentur, nõ sunt veræ professæ.*

1 OMnibus Monialibus professis cuiuscunq. Regulæ, Ordinis, & nominis, & sub gubernio quarumcumq. Militiarum, & Ordinum, præcepta fuit Clausura, etiam si eam non voueant, & habeãt priuilegia in fundatione ad eam non seruandam, siue immemorabilem consuetudinem in oppositum, quod probatur ex supradicta Constitutione Bonifacij VIII. *in d. cap. Periculoso*, & Concil. Trident. *loc. cit.* Pij V. Gregorij XIII. extẽdentibus pręceptum Clausuræ ad vniuersas Moniales, etiam ad Tertiarias in Congregatione viuentes, & Conuertitas, siue de Pœnitentia nuncupatas, si vtrequæ veræ professæ sint; Imo Sacra Congregatio Cardin. teste Suarez *tom. 4. de relig. lib. 1. cap. 8. nu. 15.* explicuit huiusmodi Tertiarias, si professionem emiserunt, cogendas esse ad Clausuram, si verò professionem non emiserunt, seruãdam esse Constitutionem Pij V. suprapositã, atq. ita docent (præter dictas sanctiones Apostolicas) Nauarrus *commen. 4. num. 45. de regular.* Passarell. *in compend. Priuil. minimorum capit. 25.* Eman. Roder. *loc. cit. tom. 1. q. 44. artic. 4.* Liamas *d. Methodo curationis in append. §. 1.* Sanch. *cit. lib. 6. c. 15. n. 13.* vbi ait, quod non est locus sententiæ, quam sustinuit ante Motum proprium Pij V. *supra citat.* Corduba *in annot. ad Collect. Priuil. Mendicant. notab. 1* dicens, nõ reneri ad Clausuram Moniales Tertiarias S. Francisci in Congregatione viuentes, tribusq. Votis solemnibus ligatas, ex eo, quia Leo X. approbauit Regulam post Bonifacium Octauum, & indulsit his Monialibus, ne Clausuram seruarent.

2 Mulieres ergo in Congregatione viuẽtes, & simpliciter aliquem Religiosum viuendi modum vouentes, & quæ in Religione approbata tria vota substantialia non emiserunt, Clausuræ legibus non compræhenduntur, quia Iura prędicta expressè limitant suum præceptum ad professas tacitè, vel expressè, & ad proprias Religiosas tantùm. Qua propter quantumuis Virgines sint per votum virginitatis Deo consecratæ, & collegialiter viuant, & sub obedientia, vel spontanea, vel etiam priuato voto, aut pacto promissa, nisi habeant statum ab Ecclesia pro Religioso approbatum, & in eo tria vota substantialia emiserunt, non obligantur hoc præcepto Clausuræ, sed benè secundum Bullam Pij V. hortari debent, vt solemnitèr profiteantur, & tunc ad Clausuram renebuntur, quod si recusantes, voluerint sic absque Clausura, & professione in Congregatione viuere, nõ licebit eis aliquam imposterum in suam Congregationem admittere, vt expressè habetur *in dicto Motu* Pij V. quod etiam tenent Nauarr. *dict. comm. 4. num. 45.* Eman. Roder. *cit. artic. 2.* Sanchez *cit. cap. 15. num. 4.*

3 Hinc refert Victorellus *de origin. & claus. Monial. §. an Monialibus conuersis*, quod si alicui Virgini cõcederetur à Summo Pontifice, vt in propria domo tria solemnia vota promitteret, Clausuræ præcepto non vinciretur, quia textus de Sanctimonialibus in congregatione viuentibus loquuntur, & subdit, Romæ virtutibus, & genere claram Monialem se agnoscere, trium solemnium votorum obligatione obstrictam, Præsidentis Oblatarum S. Franciscæ Romanæ imperio subiectam, Vrbani VIII Pontificis Max. priuilegio à Clausuræ lege exemptam.

4 Ex his quæ diximus, oblatæ Mulieres non tenentur ad Clausuram, cum non sint veræ Moniales, nec professionem emittãt, & nullo voto solemni adstringantur, vt sũt

Oblatę Turris speculorum Romæ, Nauar. *lib. 3. consil. in prima edit. tit. de regul. consil.* 81. Graffi. *par.* 1. *decis. lib.* 4. *cap.* 23. *num.* 17. Eman. Roder. *loc. cit. art. vlt.* Sanchez *loc. cit. num.* 15. & Victorel. *loc. cit.* §. *quibus Sanctimonialium*.

5 Imo Bonacina de Clausura *loc. cit. punc.* 2. *num.* 2. aduertit, quod si in Monasterijs Monialium nunquam ante Concilium Tridentinum obseruata fuerit Clausura, tamē nunc post Concilium, & prædictas Sanctiones Pij V. & Greg. XIII. obseruari debet, & Nauar. *com.* 4. *num.* 53. dicit si aliquibus Monasterijs concessa fuerit exemptio à Clausura ante Concilium Tridentinum & supradictas Bullas, intelligitur hodie reuocata; secùs si post Concil. Tridēt. & Constitutionem supradictam Pij V. vt docet Sanch. *loc. cit. num.* 18. Vndè Moniales, quæ profitebantur ea conditione, vt non adstringerentur Clausuræ, verę nō erant professæ, quia Pius V. in Bulla, quæ incipit *decori, & honestati* videtur irritasse dictas professiones. Ita docent Miranda *de sacr. Monial. quæst.* 1. *art.* 4. & Lezana *in tom.* 1. *sum. cap.* 25. *num.* 17. Emanuel Roder. *loco cit. ar.* 2. Idem refert Franciscus Zypeus *de iure Pontificio nouo lib.* 3. *num.* 40. & 41. vbi citat supradictas Bullas, & Constitutiones Pontificias Clausurā præcipientes.

QVÆSITVM VI.

Vtrum Nouitiæ Moniales, & Conuersæ teneantur ad Clausuram.

SVMMARIVM.

1 *Nouitiæ Moniales cuiuscumq. Religionis illæ sint, Clausuræ non obligantur.*

2 *Nouitias Moniales è Monasterio egressas recipientes, vel commitantis non ligantur Excommunicatione Papali.*

3 *Monialis, quæ profitetur hac Conditione, vt in domo paterna maneat, non ligatur Clausuræ lege.*

4 *Monialis Nouitia, quæ iusta de causa de licētia Abbatissæ è Monasterio egreditur retento habitu, non interrumpit Nouitiatum.*

5 *Conuersæ ad perpetuam Clausuram tenentur, quatenus professæ sint.*

1 EX dictis satis constat Nouitias cuiuscunque Religionis approbatæ, non teneri ad Clausuram seruandam, tùm quia Religiosæ non sunt; tùm quia omnes textus Clausuram indicentes de solis tacitè, vel expressè professis loquuntur. Ita Nauar. *d. cons.* 4. *num.* 47. *versicul. circa quod,* Azor. *par.* 1. *Instit. Morali lib.* 13. *cap.* 8. *quæsit.* 1. Thomas Zerola *in praxi Episcop. in* 2. *edit. par.* 1. *verb. Moniales ad* 16. *quæsit. dub.* 4. Galarza in *opusc. Clausuræ Monial. in* 2. *edit.* Lezana *tom.* 1. *sum. cap.* 24. *de Monial. num.* 3. & 23. Sanch. *loc. cit. num.* 16. vbi *numer.* 17. ait ideo qui Moniales Nouitias egressas è Monasterio receptant, vel comitantur non incurrunt pęnas contra comitantes Moniales egressas, quia Motus proprius loquitur de professis.

3 Quod si hodie licitè aliqua profiteretur ea lege, vt in domo propria maneret, prout promittitur *cap. finali Qui clerici, vel vouentes,* nō teneretur ad Clausuram, quia textus loquitur de Monialibus in Congregatione viuentibus, vt constat, ex d. Motu proprio Pij V. & ex Nauarr. *d. cons* 4. *num.* 45. & Graff. *loc. cit. cap.* 23. *n.* 17. Suarez *de relig. tom.* 4. *lib.* 1. *cap.* 8. *nu.* 16. vbi dubitat, An si Nouitia semel exeat è Monasterio, eo ipso desinat esse Monialis eo modo, quo antea erat, idest desinat esse Nouitia, & cōsequēter interrūpat Nouitiatum, cui dubitationi respondit dicen-
5 do, si Nouitia exeat cum licentia Abbatissæ, vel superiorum Monasterij, & ex iusta causa, & cum habitu, certum est ei licere, & non interrumpere Nouitiatum, quia in tali egressu semper retinetur vnio, & permanentia in eadem Religione, & affectus perseuerandi, & affirmat declarationem, à Sacra Congregatione Cardinal. (in casu, quo Nouitia morbi curandi causa de licentia superiorum, retēto habitu exiret, & sanitate recuperata, rediret ad Monasterium, & sine aliqua interruptione, ad professionem admittatur) intelligendam esse, alioquin si nouus an-

nus

nus esset necessarius, nihil deseruiret Moniali talis Declaratio.

5 Quò verò ad Conuersas dicendum est teneri ad perpetuam Clausuram, si professæ fuerint, sicut aliæ Moniales vt expressè præcipit Gregorius XIII. in Bulla, quæ incipit *Deo sacris* supra relata per extensũ *disp.7. quæst.2.* De hac re infra.

QVÆSITVM VII.

An Moniales aliquæ propriè Clausuram voueant.

SVMMARIVM.

1 *Clausuræ obligatio oritur ex præcepto Ecclesiastico, non ex voto;*

2 S. *Claræ Moniales Vrbanistæ nuncupatæ, Clausuram voueant sub speciali forma, addentes tribus votis etiam quartum.*

3 *S. Claræ Moniales primæ Regulæ Clausuram sub voto promittunt, nõ ex vi Regulæ, sed constitutionem.*

4 *Moniales Clausuram voto, vel ex vi Regulæ promittentes, fiunt transgressores voti, Regulæ, & præcepti Ecclesiastici illam violantes.*

1 Clausuræ Monialium obligatio ex præcepto Ecclesiastico originem trahit, vt visum est, non autem ex voto. Non obligat tamen præceptum Ecclesiasticum Sanctimoniales ad votum Clausuræ emittendum, cùm nulla Constitutione Pontificia hoc declaratum sit.

2 Tamẽ Moniales secundæ Regulæ S. Claræ, quæ Vrbanistæ nũcupantur ab Vrbano IIII. Regulæ earum Institutore, voto promittunt Clausuram, sub hac formula à dicto Vrbano præscripta; *Ego soror N. promitto Deo, & Beatissimæ Mariæ semper Virgini, & B. Francisco, & Claræ, & omnibus Sanctis, & tibi Dominæ Abbatissæ, viuere sub Regula à D. Vrbano IV. Ordini nostro concessa, toto tempore vitæ meæ in obedientia, sine proprio, & in Castitate, etiam secundum quod per huiusmodi Regulam ordinatur sub Clausura.* Et ideo iuxta modum, & mensuram à Regula expressam tenentur ex vi voti Clausuram seruare, & sic tribus votis essentialibus addunt quartum, quod ad essentiam Religionis nõ spectat, & licèt sit publicum, non tamen

3 censendum est tanquam solemne; Similiter Moniales primæ Regulæ S. Claræ Clausuram sub voto promittunt, non quidem ex vi Regulæ, sed Constitutionum, quales sunt Romę Moniales Cappuccinę, & S. Claræ in Monte Quirinali, & S. Vrbani prope Turrim Comitum, & etiam S. Susannę, nonnullęq. aliæ extra Tiberim, quæ emittentes vota solemnia, (vt diximus) quartum votum Clausuræ spondẽt, nullam addẽtes obligationem extẽsiuam, sed solum intensiuam, idest nouum titulũ obligationis ad eandem rem: ex Suarez *cit. nu.* 10. & Victorello *de Orig. & Clausura Mon. in fine.*

4 Vnde Moniales, quæ Regulæ statuto, siue voto ad Clausuram tenentur, illam violando fiunt transgressores Regulæ, & voti simul, & Præcepti Ecclesiastici de Clausura indicti à Summis Pontificibus, quod si neque ex Regulæ, neque ex voto ad eam tenentur, erũt rex solius Præcepti Ecclesiastici, vt docent Emanuel. Rodericius *loc. cit. q.44. art.2.* & Sanch. *loc. cit. cap.15. num.19.*

DISPVTATIO XIX.

De Censuris, & Pœnis contra Moniales, Clausuram suorum Monasteriorum egressu violantes.

næ ipso facto incurrantur ante Iudicis sententiam.

Quæsitum IV. De Casibus, in quibus dubitari potest, Moniales egressu Clausuram violare.

Quæsitum V. Quis possit à prædicta Excõmunicatione absoluere, & ad Officia, ac Dignitates habilitare.

QVÆSITVM I.

Quibus pœnis plectantur Moniales, Clausuram egressu violantes.

SVMMARIVM.

1 *Moniales ante tempora Bonifacij VIII. Clausuram præcipientis, extra Monasteria vagantes, aliquibus tamen pœnis cruciabantur.*

2 *Pœna contra Moniales Clausuram per egressum violantes ab Apostolicis sanctionibus promulgatæ.*

3 *Pœna contra Moniales Clausuram egressu violantes, non incurruntur, nisi grauis culpa præcedat.*

4 *Pœna grauis, grauem culpam supponit.*

5 *Monialis occultè Clausuram frangens, quibus pœnis vinciatur.*

1 ANtiquitus ante tempora Bonifacij VIII. quando nondum Clausura indicta erat Monialibus sub præcepto, sed tantùm sub consilio, & quadam conuenientia, nihilominus Moniales extra Monasterium vagantes, pœnis varijs plectebantur, vt habetur in Cõcilio Lugdunẽsi *III. can. 3. anno verò 503.* relato *in tom. 1. Concil. antiq. Galliæ*, sub his verbis.

Puellæ verò, quæ conniuentia Parentum suorum se voluntariè dedicauerint, & intra Monasterium Puellarum conclusionem elegerint, & se eodem Monasterio quacumq. animi leuitate, & vilitate corporis extra captiuitatis incursum volũtate sua subtraxerint, & de conuersatione religiosa, cuiuscumq. vocationis Spiritu sæculi delectationes elegerint, quousq. in Monasterium (vnde egressæ sunt) reuertãtur, à Communionis gratia segregentur, Viaticum tamen illis miserationis intuitu præbeatur.

Et in Concilio Parisiensi V. *can. 21. in eodem tom. 1. Concil. antiquorum Galliæ*, sic decernitur.

Illud etiam vnanimi consensu conuenit, quod si quis Monachus, vel Monacha in Congregatione positi religiosam conuersationem elegerint, & postea, aut ad parẽtes, aut ad propriam quamcunque substantiam se de Congregatione ipsa subtraxerint, & ab Episcopo suo per Epistolã admoniti, ad septa Monasterij sui redire distulerint, sint vsque ad exitum vitæ à communione suspensi, nec priùs ad Eucharistiæ gratiam admittantur, quàm ad ouile suum, de quo se vagationis insolentia visi sunt subtraxisse, cum humillimæ supplicationis debeant satisfactione reuerti.

2 Pręter Constitutionem Bonifacij VIII. *in cap. periculoso de stat. regul. in 6.* positam *disputat. antecedenti*, Concilium Tridentinum *sess. 25. de regul. cap. 5.* statuit, quod Episcopi procurent Clausuram Sãctimonialium restituere, inobedientes, & contradictores per Censuras Ecclesiasticas, aliasq. pœnas compescant.

Pius V. postquam Monialibus Clausuram perpetuam indixit in sua Extrauagãti, quæ incipit *Circa Pastoralis*, de qua *supra disputatione antecedenti*; aliam edidit, quæ incipit *decori, & honestati*, qua rigidius eandem Clausuram præcepit, explicans iustas concedendæ licentiæ ad egressum causas, varijsquè pœnis afficiens Moniales Clausuram violantes; videlicet, pęnam Excommunicationis ipso facto incurrendam ipsi Papæ reseruatam, & priuationem Dignitatũ, Administrationum, & Officiorum, tunc obtentorum, & inhabilitatem ad illa, & ad alia in futurum obtinenda, vt legenti eandem Constitutionem hìc per extẽsum appositam, patebit.

Pius Episcopus, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

DEcori, & honestati omnium Sanctimonialium, quarum Iesus Christus Dominus noster sponsus est, vt in puritate, & Ca-

& Castitate super ædificantes, in ipso feliciter inhabitare valeant, cõsulentes, ea quæ illarum existimationi detrahere possent, decet nos consulto summouere. Sanè periculo, & scandalo plena res est, ac regulari obseruantiæ vehementer aduersatur, Sanctimoniales aliquando parentes, fratres, sorores, aut alios agnatos, vel cognatos, nec non Monasteria, & alia filiationes nuncupata, etiam eis subiecta visitãdi, aut infirmitatis causa, alioue prætextu à Monasterijs exire, & per sæcularium personarum domus discurrere, & vagari, quo veluti colore eximium quoque honestatis, & pudicitiæ decus ac discrimen committunt. Vnde nos malo huic pro nostro pastoralis officij debito salubriter occurrere volentes, inhærentes etiam decreto Sacri Concilij Tridentini de Clausura Monialium disponenti, ac alijs nostris literis super huiusmodi Clausura editis adijcientes, volumus, sancimus, & ordinamus nulli Abbatissarum, Priorissarum, aliarũuè Monialium, etiam Carthusiensis, Cistercien. S. Benedicti, & Mendicantium, & quarũcunque aliorum Ordinum, etiam Militiarum, ac statuum, graduum, conditionum, dignitatum, ac præeminentiarum existentium, etiam à Regia, vel illustri prosapia ortarum, de cætero etiam infirmitatis, seu aliorũ Monasteriorum, etiam eis subiectorum, aut domorum parentum, aliorumuè consanguineorum visitandorum, aliauè occasione, & prætextu, nisi ex causa magni incendij, vel infirmitatis lepræ, aut epidimiæ, quæ tamen infirmitas præter alios Ordinum Superiores, quibus cura Monasteriorum incumberet, etiam per Episcopum, seu alium loci Ordinarium, etiam si prædicta Monasteria ab Episcoporum, & Ordinariorum iurisdictione exempta esse reperiantur, cognita, & expressè in scriptis approbata sit, à Monasterijs præfatis exire, sed nec in prædictis casibus, extra illa, nisi ad necessarium tempus stare licere. Aliter autẽ quàm, vt præfertur, egredientes, seu licentiã exeundi quomodocumque concedentes, necnon comitantes, ac illarum receptatrices personas, siue laicas, aut sæculares, vel Ecclesiasticas consanguineas, necnon Excommunicationis maioris latæ sententiæ vinculo statim eo ipso, absque aliqua declaratione subiacere, à quo, præter quã à Romano Pontifice, nisi in mortis articulo, absolui nequeant. Et insuper, tàm egressas, quã Præsidentes, & alios Superiores prædictos eis licentiam huiusmodi concedentes, dignitatibus, officijs, & administrationibus per eas, & eos tunc obtentis priuamus, & illas, & illos ad obtenta, & alia in posterum obtinẽda inhabiles, necnon licentias, & facultatẽs, seu indulta, & priuilegia exeũdi à Monasterijs, & extra illa standi à nobis, seu alio Romano Pontifice prædecessore nostro, ac Sedis Apostolicæ Nuntijs, & Legatis, etiam de Latere, ac maiore Pœnitentiario, aut Ordinum prædictorum superioribus, alijsuè personis sub quibuscũque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis restitutiuis, præseruatiuis, mentis attestatiuis, etiam vocũ gratiam, & datam concedentibus, alijsquè efficacioribus, & efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusq. & alijs decretis in genere, vel in specie, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, dequè Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam Imperatoris, Regum, Ducũ, & aliorum Principum, necnon S. R. E. Cardinalium intuitu, & contemplatione, ac instantia, vel aliàs quomodolibet concessa, quæ prorsus abolemus, ac literas desuper confectas, & in posterum cõcedendas, & conficiendas nullas, & inualidas, nulliusque roboris, ac momenti fore, nec illas habentibus, & habituris suffragari posse, & ita per quoscunque Iudices, & Cõmissarios, quauis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque, & inane quicquid secus super his à quoquã, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Mandantes vniuersis, & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Ordinarijs in virtute sanctæ obedientiæ, & sub obtestatione diuini Iudicij, & interminatione maledictionis æternæ, quatenus per se, vel alium, seu alios præsentes literas in Ciuitatibus, & Diœcesibus proprijs quolibet anno publicent, omniaque in illis contenta, necnon

necnon præfatum decretum ipsius Concilij, quod incipit, Bonifacij VIII. diligenter, & inuiolabiliter sub Censuris Ecclesiasticis, alijsq. præfatis pœnis, & in eodem decreto contentis, obseruēt, & obseruari faciant, & procurent; Contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmissis non parentes etiam alijs pœnis auctoritate nostra, appellatione postposita, compescendo, Necnon legitimis super his habendis seruatis processibus pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando, interdictum Ecclesiasticum apponendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contrarijs quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab eadē sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, Alijs Apostolicis Constitutionibus, & iuribus de huiusmodi Clausura disponentibus nihilominus in suo robore duraturis. Cæterùm volumus, quod præsensium transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publiei subscriptis, & sigillo alicuius Prælati muniti, eadem prorsus fides vbique terrarum tam in iudicio, quā extra, adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ sanctionis, ordinationis, priuationis, abolitionis, decreti, mādati, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum. Anno incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo sexagesimo nono, Kal. Februarij. Pontificatus nostri anno quinto.

Cæs. Glorierius.

Ex qua Constitutione satis constat, Moniales è suis Monasterijs egredientes extra casus exceptos, ipso Iure excommunicatas esse maiori excommunicatione latæ sententiæ Papæ reseruata; quod etiam notant Nauar. *in cap. statuimus num. 57.* Rosel. *par. 1. verb. Moniales §. 16. dub. 1.* Azor. *par. 1. instit. moral. lib. 13. cap. 8. quæst. 1.* Miranda *de sacr. Monial. quæst. 3. ar. 6.* Sanch. *in præcep. Decal. lib. 6. cap. 5. num. 72.* Bonac. *de Clausur. q. 1. punct. 8. num. 6.* Barb. *de offic. & potest. Episc. alleg. 102. num. 29.*

QVÆSITVM II.

Superiores dantes egrediendi licentiam, & egressas Moniales comitantes, quibus pœnis afficiantur.

SVMMARIVM.

1 *Episcopi alijq. Superiores Monialium iniustè licentiam Monialibus egrediendi è Monasterio concedentes, quibus pœnis afficiantur.*

2 *Moniales iniustè de Monasterio egressas, Prælati omnes, aliæquè personæ comitantes, quibus pœnis plectantur.*

3 *Clericorum nomine in materia odiosa non veniunt Episcopi.*

4 *Moniales iniustè egressas comitantes rationabili de causa, dummodo egressui nō cooperentur, nulla pœna affliguntur.*

5 *Dignitatum, officiorum, & administrationum nomine, quid intelligatur.*

1 Ex eadem Constitutione Pij V. supradicta declaratur, Episcopum, vel alium superiorem, qui sine iusta causa licentiam concelsit Moniali è Monasterio egredi, pęnis supradictis in Bulla con-
2 tentis affici, & similiter Episcopus, vel quilibet superior, & omnes Religiosi, aliæque personæ in dignitate constitutæ comitantes aut recipientes Moniales iniustè egressas, sicut & omnes alij tàm Ecclesiastici, quàm seculares, innodantur ijsdē censuris & pœnis, & licet de Episcopis, & Superioribus alijsq. personis Ecclesiasticis in dignitate constitutis non ita apertè videatur in dicta Constitutione Pium V.
3 mentionem facere; Et nomine Clericorum in materia odiosa non compræhendantur Episcopi, nec alij in dignitate constituti. Abbas *in rubr. de vit. & honest. cler. n. 4.*

n. 4. sicut non videntur compræhendi regulares, quia in omnibus his peculiaris qualitas in Clericis communibus non existens, reperitur, nihilominus cum in principio Bullæ Episcopum, & Superiorem, aliasque personas in dignitate constitutas nominet, intelligi debent, Episcopum, Superiorem, & alios Ecclesiasticos comprǽhensos fuisse in dicta Bulla, Bonacin. *de clauf. q.* 1. *punct.* 4. *num.* 4. Sanch. *in decal. lib.* 6. *cap.* 15. *num.* 75.

4 Non autem comprǽhenduntur in prædicta Constitutione comitantes Moniales iniustè egressas, qui non cooperantur egressui, vel perseuerantiæ in egressu, sed eam recipiunt, aut comitantur post egressum, vt eius honori, & castitati consulant, vel vrbanitatis gratia, amicitiæ, aut honoris, vel Consanguinitatis, & quatenus tali delicto nullo modo foueant, quia tantum abest, vt dictæ personæ sint alicuius delicti reæ, vt potius actum meritorium exerceant, vt affirmant Sanch. *loco cit. num.* 72. Bonacin. *loc. cit. num.* 5. Liam. *in method. curat. in apend. in fine* §. 10. Grassius *par.* 1. *decis. lib.* 4. *cap.* 23. *n.* 17. Azor. *par.* 1. *instit. moral. lib.* 13. *cap.* 8. *q.* 1. Zerol. *in Prax. Episcop. par.* 1. *verb. Moniales ad* 16. *quæst. dub.* 7. Lelius Zechius *de repub. Ecclesiast. tit. de regul. cap.* 3. *num.* 15. Et Emanuel. Roderic. *tom.* 1. *qq. regular. q.* 49. *ar. vlt.* subdit, (sed minus benè) se non audere excusare ab his pœnis cognatos, qui nulla necessitate ducti, sed sola causa vitandi opprobrium, vel inurbanitatem, vel causa amicitiæ, aut cognationis id efficerent; quod & videtur sentire Nauar. *in cap. statuimus num.* 51. & Mirād. *de Monial. q.* 3. *ar.* 7. qui supradictis Doctoribus se subscribere nō audent.

In eadem Constitutione Pij V. statuitur duplex pœna. Prima est Excommunicatio reseruata Papæ cōtra Moniales egressas. Secunda priuatio dignitatum, administrationum, officiorum obtentorum, & inhabilitas ad illa, & ad alia imposterum obtinenda, & hæc posterior pœna non est ita generalis sicut prior, ita notat Sanch. *loco cit. num.* 63. vbi confutat Eman. Rodetic. *loc. cit.* dicentem, Moniales egressas è Monasterio incurrere Excōmunicationem latam in Concil. Trid. *sess.* 25. *cap.* 5. *de Regul.* cum in tali decreto, sicut neque in alio eiusdem Concilij reperiatur talis Excommunicatio, sed in solos ingredientes Monasteria Monialium absque legitima causa.

5 Quid verò intelligatur nomine Dignitatum, & administrationum, ac officiorum, quorum priuatio indicitur in dicta Constitutione, non satis constat, ideo Sanch. *loc. cit. num.* 66. hoc nobis manifestat dicendo, intelligi dignitates, & officia, ac administrationes, aliaque munera habentia coniunctam superioritatem quandam, vt ver. gr. Generalatus, Prouincialatus, Commissariatus Generalis, Visitoratus, Vicariatus, Monachorum, seu Monialium superior localis, siue sit Abbas, vel Prior Conuentualis, officium Abbatissæ, & Priorissæ, & similia, non autem alia officia, qualia sunt esse Concionatorē, Confessorem, Lectorem Sacræ Theologiæ, Præfectum pharmacopolæ, Sacristiæ, & similium officiorum; quod probat, ex eo quod Sixtus V. in suo Motu proprio contra Regulares illegitimè natos, eos dignitatibus, gradibus, & officijs priuauit, & tamen in alia constitutione, quam in declarationem supradicti Motus proprij edidit, sic ea verba explicuit; qđ etiā probant alijs rationibus Sorb. *in comp. priuil. Mendic. verbo ingressus in annotat. num.* 8. & Bonac. *loco cit. num.* 6. vbi citat Filiuc. & alios DD. idem sentientes. Hæc tamen ratio non placet Lezanæ *tom.* 1. *sum. cap.* 10. *num.* 302. qui vult per officia, dignitates, Administrationes, &c. de quibus in Bullis, & decretis Summorum Pontificium, & Sacræ Congregationis fit sermo, intelligi debere ea omnia, quibus propriè, & secundum communem vsum, & æstimationē talia vocabula accommodantur; ratio, quia verba legis secundum communem vsum, & significationem vsurpari debent.

QVÆSITVM III.

Vtrum supradictæ pœnæ ipso facto incur-

incurrantur ante Iudicis sententiam.

SVMMARIVM.

1 *Pœnæ, quæ contra transgressores in Bullis Pontificijs continentur, obligant in foro interiori, & exteriori; sed amplia, vt num. 2.*

3 *Pœnæ priuationis vocis actiuæ, & passiuæ, & administrationum officiorum non obligant in conscientia ante Iudicis sententiam.*

4 *Pœnæ in Bullis Summorum Pontificum, & decretorum positæ, quando incurrantur absq. Iudicis declaratione.*

5 *Reus non tenetur exequi in se pœnam sui delicti.*

6 *Pœnæ, vt incurrantur exigitur Iudicis sententia.*

1 Animaduertendum est, pœnas, in Bullis Summorum Pontificum, & decretis sacrarum Congregationum Cardinalium apponi consuetas contra transgressores, vt ver. gr. in præsenti, pœna Excommunicationis imposita *ipso facto seu ipso iure* aut *eo ipso*, obligare in foro interiori, & exteriori, ita vt transgressores ante Iudicis sententiam teneantur illas subire. Ita videtur obseruatum à praxi communi Ecclesiæ, tum etiam, & supponi à Concilio Trident. *sess.* 24. *cap.* 6. dum enim concedit facultatem absoluendi à casibus reseruatis, & delictis occultis, sine dubio supponit incurri in illos, etiam si non sint deducti ad forum exterius; ex Soto 1. *de iust. q.* 3. *ar.* 6. Si verò pœnæ huiusmodi nō
2 imponantur infligendæ *ipso facto*, & dicatur in Bullis, & decretis *sub pœna Excommunicationis, vel excommunicabitur, vel excommunicetur*, tunc non incurruntur dictæ pœnæ, donec per Iudicem feratur sententia declaratoria, vt bene docet Alphonsus à Castro *lib.* 2. *de leg. pœnali c.* 1.
3 Pœnæ autem, quæ in Bullis, & decretis apponuntur pro transgressoribus, nempè *priuationis vocis actiuæ, & passiuæ, seu priuationis officiorum, administrationum ad prædicta, vel alia quæuis obtinenda, ipso facto, vel ipso iure, &c.* infligendæ, non obligant in conscientia ante iudicis sententiā, quia talis est praxis apud viros doctos; tū quia hoc est conforme naturæ legis humanę, quæ debet accommodari fragilitati humanæ, cui esset durum, & rigidum, quod pœnæ incurrantur ante Iudicis sententiam. Ita tradunt Molina *tom.* 1. *de iust. disp.* 69. & Sot. *loco cit. quæst.* 6. *ar.* 6. *ad* 4.

4 Quod si pœnę non solum ponantur sub terminis *ipso facto, ipso iure, aut eo ipso &c.* incurrendæ, sed insuper addantur huiusmodi dictiones, scilicet *absq. vlla declaratione, ante omnem declarationem, absquè vllo Superioris decreto, aut ministerio, aut sententia, &c.* tunc incurruntur tales pœnæ, & in conscientia obligant ante omnem declarationem, quia nihil aliud videntur intendere Bullę Summorum Pontificum, & decreta sacrarum Congregationum Cardin. nisi, quod nulla expectetur sententia ad hoc, vt pœnę incurrantur in vtroquè foro, alioquin frustra adderentur illæ dictiones, ex Vasquez 1. 2. *disp.* 170. & Suarez *lib.* 5. *de legib. cap.* 8. & Lezana *tom.* 1. *summ. cap.* 10. *num.* 31. vbi notat, quod aliqui oppositum tenent, dicentes, per illas dictiones *absq. declaratione, absq. sententia, &c.* solum denotari, non requiri ad hoc, quod tales pœnæ incurrantur, etiam in conscientia, sententiam Iudicis declaratoriam, sed ante illam incurri; non verò denotari, non requiri sentētiam, aut delicti declarationem, quia dicunt hanc semper necessariam esse, & hoc non videtur improbabile, quia sic temperatur rigor istarum legum, nempe,
5 quod non teneatur reus in se exequi pœnam sui delicti, & fatetur idem Lezana, ita consuluisse Pœnitentiarios Ecclesiæ Sancti Petri Romæ, & addit maximè hoc verum esse loquendo de pœnis, non quidem purè priuatiuis, in quibus exequendis non exigitur aliqua actio hominis, vt sūt inhabilitas, &c. sed de alijs, in quibus talis actio exigitur, quod etiam affirmat Bonacin. *de clausur. punct.* 4. *nu.* 7.

At dicendum videtur, cum Nauar. *in expos. Bull. de dat. & perm. num.* 44. & Sanchez *loc. cit. num.* 65. & Molin. *citat. disp.* 96. *col.* 2. *vers. duo obserua*, exigi sententiā Iudi-

Iudicis, vt pœnæ incurrantur, quod maximè procedit in priuatione officij, & administrationis, & dignitatis, cum ea sit pœna egens ad sui exequutionem aliqua humana actione; idem videtur sentire Sossa *in explic. Bull. Clem. 8. Clem. 8. de largit. muner.* per ea, quæ tradit *num.* 102. quare Suar. *lib.* 5. *de legib. cap.* 8. *num.* 16. & Merolla *tom.* 1. *disput.* 1. *theol. moral. cap.* 2. *diffic.* 10. cum alijs Doctoribus docent Religiosum in similem culpam lapsum nō debere dimittere vsum sui Officij, si infamiam timeat, sed quærere debere modo occulto, & secreto dispēsationem, & propter inhabilitatem contractam non posse noui officij onus suscipere; Nouissimè tamen Naldus *in sum. verb. Monasteriū n.* 1. citans Nauar. & Molinam, conatur ostendere declarationem delicti semper esse necessariam, aliàs Reus in conscientia non tenetur exequi contra se ipsum.

QVÆSITVM IV.

De Casibus, in quibus dubitari potest, Moniales egressu Clausuram violare.

SVMMARIVM CASVVM dubiorum.

Casus I. Monialis ambabus pedibus Ianuam Clausuræ limites terminātem, se trāsferens, An d. Clausuram frangat.

Casus II. Monialis, quæ iusta de causa egreditur è Monasterio, absq. expressa Superioris Licentia, An pœnis contra violantes Clausuram latis, afficiatur.

Casus III. Monialis accedens ad domos contiguas Monasterij, An cēseatur excōmunicata propter transgressionem ram Clausuræ.

Casus IV. Monialis ascendens super tegulas Tecti, An intelligatur egressa Clausu-Monasterij.

Casus V. Monialis Rotam ingrediens, illamque reuoluens, An Clausuræ limites transgrediatur.

Casus VI. Moniales degētes in domibus Monasterio contiguis pro ęleemosyna petēda, An ex illis egredientes, etiam ad inhonesta patranda, Clausuram frangant.

Casus VII. Monialis, quæ virili more, quasi equitans insideat muros Monasterij, An Clausuram rumpere censeatur.

Casus VIII. Monialis grauibus molestijs vexata, An Superiorē adire queat, absque eo, quod pœnis violātium Clausuram, vinciatur.

Casus IX. Monialis, quæ in aliquibus domibus detinetur, quando egressa fuit è Monasterio, An intelligatur Clausurā violare, si ex illis egrediatur.

Casus X. Monialis existens in ostio aperto Monasterij, An Clausuræ leges sit trāsgressa, si per iocum compellatur à Socia extra illud.

Casus XI. Monialis frenetica, An exiens è Monasterio ligetur pœnis contra frāgantes Clausuram, latis.

Casus XII. Monialis ex vi illata gerens vterum, exiens ad fœtum edendum, An afficiatur excommunicatione.

Casus XIII. Monialis, An exire possit fine Clausurę lesione è monasterio, vt curam nepotum destitutarum gerat.

Casus XIV. Abbatissa, nùm exiens ad inuisendum ædificium suæ Ecclesiæ, vel Monasterij, Clausuram transgredi, censeatur.

AD I. Casum; Respondeo affirmatiuè; etiam si receperit se ad aliud spatiū, quod iacet intra clausam Portam Monasterij, & aliam Ianuam, quæ sæcularibus patet; ita tenent Eman. Roder. *loc. cit. quæst.* 49. *ar.* 3. Ioan. de la Cruz *de stat. Relig. lib.* 1. *cap.* 5. *dub.* 3. Sanch. *loco citat. num.* 67. Bonac. *loc. cit. q.* 1. *pun.* 4. *num.* 2. At Naldus, & Graffius *verb. Clausura num.* 1. contrarium sentiunt cum Merolla *diffic.* 7. *num.* 502. sed intellige, si Monialis toto corpore nō egrediatur, & maiore corporis parte intra septa remanente, pede, aut pedibus exeat, quia vetitam actionem non absoluit, & non est perfecta actio transgressionis, Et hoc etiam verum est, si vno, vel altero palmo recipiat se ambobus pedibus extra Clausuræ Ianuam

V etiam

etiam ad breue tempus, & statim redeat, quia in tali casu non prætenditur paruam esse huius rei materiam.

Ad II. Respondeo negatiuè, si finita egressus causa iusta, statim reuertatur ad Claustrum, vt docent Sanchez *loc. citato n.70.* & Sossa *loc. cit.* per ea, quæ tradit *nu. 100.* quidquid dicant Lelius Zech. *de rep. Ecclesiast. de Regul. c.3.n.15.* & Liam. *loco citato §.10.* ratio est, quia Motus proprius Pij V. solas Moniales iniustè egredientes è Monasterio, illis pœnis afficit, non autem egredientes iusta de causa, vt supponimus.

Ad III. Respōdeo, si Monialis accederet ad domos inhabitatas à fœminis seruitricibus Monasterio contiguas, esset excommunicata, cū ad illas sæculariū pateat accessus, & quia hæc nō sunt Monasterium, sed extra illius clausuram, ex Nauar. *com. 4. de Regul. num. 56.* & Sanchez *loco cit. num. 71.*

Idem dicendum est de Moniali accedente ad propriam Ecclesiam exteriorem, & ad omnem locum, ad quem, vt diximus sæculariū pateat accessus, ex Bon. *loc. cit. punct. 1. num. 4.*

Ad IV. Respondeo, quod Monialis, si intra partem, quæ Monasterium respicit, & ad illud pertinet, contineatur, Clausuram non frangit; secus si progrederetur ad alienam partem Tecti, quia cū prior pars ad Monasterium pertineat, est intra Clausuram, non verò posterior, quæ spectat ad domum alienam, ita Sanch. *loco citato num. 7.*

Ad V. Respōdeo, quod si Monialis ingrediatur Rotā, & illam, ad partem, quæ sæcularibus patet, verteret, quamdiu non egrediatur ex illa, Clausuram non frangit, vt existimant aliqui, & per consequens nō erit excommunicata, quia perfectè non violat Clausuræ leges, peccat tamen grauitèr ratione periculi, quidquid dicat Com. *disp. 3. lib. 6. resp. moral.*

Ad VI. Respōdeo negatiuè, quia tales domus nō sunt regulares, neque ad Clausuram spectantes, ita Sanch. *loco cit. num. 55.* Possunt enim Moniales illæ seruitrices, seu Conuersæ, exire, sed cum moderamine, & forma cōtenta in Constitutione supradicta Pij V. Verum quidem est, quod cessāte necessitate Monasterij propter quam stipem, & eleemosynas quærunt, debent illæ professæ recludi intra Monasterium, & ad Clausuram cum cæteris Monialibus astringi, & in casu, quo non emiserint professionem, debent profiteri, aut habitum dimittere, vt constat ex dicta Bulla.

Ad VII. Respōdeo, si insideat muro Monasterij, qui hortum claudit, aut Monasterium à loco nō sacro diuidit, non frangit Clausuram, ex Suar. *tom. 4. de Relig. lib. 1. cap. 10. num. 7.*

Ad VIII. Respōdeo, cū Victor. *de orig. & Clauf. Monial. §. quæ Sanctimoniales pag. 23.* quod Monialis grauibus molestijs, & vexationibus torta, si Episcopum, vel Superiorem ad Monasterium, opem sibi ab eo sperās accersit; recusat sæpius vocatus; hæc eum adit, violatam ab ea Clausuram existimo; hæc enim causa exeundi non extat in Pij V. literis, & ab illis differt, quę ibi recensentur. Excipe, si euidēs vitæ periculum fuisset in mora. Si ex aliqua iusta causa exeundi facultatem petat, & non assequatur, poterit ne è septis exire? Non poterit; nisi necessitas euitandi imminens vitæ periculum vrgeat; Ecclesiæ enim lex de Clausura cum Vitæ periculo non obligat. Hec Victorellus. Si autem Monialis egrediatur è Monasterio inconsulto Episcopo, siue Superiore, vrgente exeundi necessitate, & Episcopo, seu Superiore absentibus, ad quos sine graui periculo adiri non potest, non ligatur excommunicatione, vt tenent Siluest. *verb. Religio 6. q.16.* Peirin. *tom. 2. pag. 106.* Dominicus *in cap. Periculoso de stat. Regul. in 6.* Sanch. *loco citato num. 62.* Liam. *loc. cit. in apend. §.10.* Eman. Roder. *loco cit. q.44. artic. 2.* Lelius Zech. *loco cit. cap. 3. num. 15.* vbi subdit, teneri Monialem illam postea Episcopo, vel Superiori significare suum egressū; Sāchez verò affirmat, teneri, cum conditione, scilicet, si poterit, durante egressu, quia cum adhuc egressus duret, potest emendari à Superiore, si causam non approbet, si verò iam cessauit,

quia

quia Monialis ad Clausuram reuersa est, non tenetur Superiorem admonere.

Ad VIIII. Monialis, dũ in aliquibus domibus detinetur, quãdo egressa fuit è Monasterio non dicitur frangere Clausurã, si ex illis egrediatur, cum tales Domus non sint Monasterium, nec pars aliqua Clausuræ, ex Nauarr. *com. 4. de Regul. num.* 44. *not.* 4. Sanch. *loc. cit. num.* 9. Victorell. *similiter loc. cit. vers. Monialis professa.*

Ad X. Respondeo, dũ Monialis existit in aperto ostio Monasterij non violat Clausuram, dummodò perfectè non sit egressa, vt notat Laurent. Portell. *in dub. regul. verb. Clausura Monialium num.* 25. sicut nec si impulsu bracchiorũ, & per iocum inuita extra septa Monasterij cõpellatur; vt affirmat Nald. *in summa verb. Clausura num.* 1.

Ad XI. frænetica exiẽs è Monasterio nõ ligatur supradicta excommunicatione; ex Victorell. *loc. cit.*

Ad XII. Respõdeo affirmatiuè, nisi id faceret, ad vitãdũ imminens ex veneno, aut vulnere vitæ periculum, & nisi ante egressum Episcopum consulere potuisset; ratio est; quia lex humana non tollit ius naturale seruandæ vitæ. Ita Victorell. *loc. cit. §. quæ sanctimoniales.*

Ad XIII. Respondeo, nõ posse Monialẽ absq; Clausuræ violatione exire, vt curã Nepotum gerat, etiam si destitutæ sint omnibus alijs propinquis; ex speciali præcepto S. Congregat. Card. apud Armẽd. *in addit. ad recopilat. leg. Nauar. lib.* 2. *tit.* 18. *leg.* 17. *de Regular.* & Barbos. *loc. cit. num.* 27. idem dicendum est de Moniali respectu consanguineorum infirmorum, ad quos inuisendos ei ex Monasterio egredi, permitti non debet; ex Bonac. *loc. cit. punct.* 9. *num.* 5. quod etiam elicitur *ex præcitata Constit. Pij V.* vt notat Bonacin. *ibid.*

Ad XIV. Respõdeo, quod Abbatissa nequaquam potest absq. eo, quod Clausurã frangat, exire de Monasterio, vt visitet ædificium Ecclesiæ, seu Monasterij, vt tenent communiter Doctores, & præsertim Sanch. *loc. cit. num.* 52. Barbos. *de iure Eccles. cit. num.* 88. ratio est, quia per alios hoc munus præstare potest, & sine egressu potest suam innotescere voluntatem Magistro Cæmentariorum, qua forma cupiat ædificium construi.

QVÆSITVM V.

Quis possit à prædicta Excommunicatione absoluere, & ad Officia, ac Dignitates habilitare.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio lata contra violantes Clausurã per egressum reseruatur Summo Pontifici.*
2 *Prælati Regulares gaudent priuilegio Episcoporũ absoluendi suos subditos à Censuris occultis.*
3 *Regulares, an possint absoluere ab excommunicatione lata contra Clausuram per egressum violantes, si delictum sit publicum.*
4 *Priuilegium habentes à Summo Pontifice absoluendi à censuris in conscientia, an possint ab illis absoluere, si deducta sint ad forum contentiosum.*
5 *Priuilegium sine vlla restrictione concessũ à nobis limitandum non est.*
6 *Ab officiorum, dignitatum, administrationum priuatione, quis possit absoluere; & ad eadem habilitare.*
7 *Episcopus dispensare potest super inhabilitate ob delictum occultum incursa cũ suis subditis.*
8 *Prælati regulares an possint dispensare cum suis subditis super inhabilitate ad dignitates, &c.*

1 Dicendum est, Summum Pontificem, vel habentem ab eo auctoritatem, posse à dicta excommunicatione absoluere, dum excommunicatio publica est, quia Pontifex eam sibi reseruat; si verò esset occulta posset Episcopus, vel habens ab Episcopo facultatem, ex Concilio Tridentino *sess.* 24. *cap.* 6. vbi omnes casus occulti sibi conceduntur. Ita probat Bonac. *loc. cit. punct.* 5. *num.* 1. & Sanchez *loc. cit. num.* 76. quicquid dicant Lelius Zechius

de casibus reseru. casu 10.*nu*.1. & Zerola *in praxi Episcop. verb. Moniales ad q.* 8.

2 Et quod dicitur de Episcopo, intelligi etiã debet de Abbatibus, & Prælatis Regularibus habẽtibus iurisdictionem quasi Episcopalem, quia Pius V. in sua extrauagant. quæ incipit *Romani Pontificis* concessit Generalibus, & Prouincialibus, & Superioribus Ordinis S. Dominici, vt gaudeant eo Priuilegio in foro conscientiæ, erga subditos, quo gaudent Episcopi, erga suos, virtute Concil. Trident. *sess.* 24. *de regular.* apud Eman. Roder. *qq. regul. tom.* 1. *quæst.* 61. *num.* 9. quod priuilegium loquitur etiam de superioribus localibus, & iure optimo, quia hi quoquè iurisdictionem quasi Episcopalem in suos subditos habent; At nequeunt hi Superiores Religionis hanc facultatem delegare, vt docent Eman. Roder. *in expos. Motus proprij Pij V. contra fœminas num.* 36. de qua re diffusè egi *in* 2. *tom. de iur. Abbat. q. de Censuris* Sanch. *loc. cit. nu.* 78.

3 Poterunt etiam à prædicta excommunicatione absoluere Regulares habentes Priuilegium absoluendi à Censuris Summo Pontifici reseruatis, etiamsi delictum ad forum contentiosum deductum sit, vt affirmat Bonac. *loco cit. num.* 2. de qua re longum sermonem feci *tom.* 2. *de Iur. Abbat. loc. cit.*

4 Idem fatendum est de habentibus priuilegium absolutè à Summo Pontifice absoluendi in conscientia, etiam si delictũ sit publicum, & ad forum contentiosum deductum, ex eodem Bonac. *loc. cit.* videatur Sanch. *loc. cit. in præcept. decal. lib.* 6. *cap.* 17. *num.* 43. Peirin. *tom.* 2. *Priuileg. sui ord. Const.* 6. *Iulij II. num.* 31. vbi postquã dixit, posse Cõfessarios Regulares ab Ordinarijs approbatos absoluere ab excommunicatione occulta Pontifici reseruata per Priuilegium Pauli III. concessum venerabili Soc. Iesu, & suo Ordini Minimorum, ait, si excommunicatio ad forum contentiosum deducta sit, posse Cõfessarios Regulares ab ordinario approbatos de suorum Superiorum licentia, absoluere, quoad culpam, nõ quoad pœnam ex dicto Priuilegio Pauli III. in quo conceditur absolutè facultas absoluendi à cẽsuris sine vlla restrictione, aut limitatione,

5 Priuilegium autem sine restrictione concessum, à nobis limitandum non est; & subdit, quod non obstat Congregatio facta de mente Clementis VIII. die 9. Ianuar. 1601. de qua *in tom.* 1. *Religiosi subditi pag.* 682. quia ait ille, quod Priuilegium Pauli III. erat in vsu ante dictam declarationem, & non est reuocatum vllis Apostolicis Constitutionibus; ita Peirinus, quẽ refero, non autem sequor.

6 Quis verò in pœnis priuationis officiorum, & dignitatum, & inhabilitatis, (vt fertur in Constit. Pij V.) dispensare possit, dico similiter, quod in publico delicto solus Summus Pontifex potest dispensare, in occulto verò Episcopi ex Concilio Tridentino *loco cit. cap.* 6. & virtute Priuilegiorum Abbates, & Prælati regulares habentes iurisdictionem quasi Episcopalem, & etiam Superiores locales, vt benè docent Eman. Roder. *tom.* 1. *qq. Regul. q.* 24. *num.* 17. Sorbus *verbo ingressus in Monast. num.* 11. & nouissimè Bonac. *loco citato num.* 5.

At Sanch. *loc. cit. num.* 78. existimat, nec Episcopis, nec Superioribus prædictis integrum esse, in tali inhabilitate, & priuatione à Pontifice inducta, dispensare, cũ non possit dari casus, in quo res sit occulta, quando tenemus, hanc pœnam nõ incurri absquè Iudicis sententia, si autem teneremus incurri absq. alia sententia Iudicis, tunc existente facto occulto, possent quidem Superiores supradicti dispẽ-

7 sare, quia in inhabilitate contracta ob delictum occultum potest Episcopus dispẽsare cum suis subditis; vt dictum est. Sorbus *loc. cit. versicul. dicitur* 3. & Emanuel Roder. *in expositione dicta Constitut. Pij V. nu.* 35. qui dicunt, per amplissimam concessionem Eugen. IV. fratribus Minoribus factam, posse eos à suis Confessoribus per Prælatos deputatos, ab hac dicta, & similibus inhabilitatibus, absolui semel in vita: dummodo Anno integro recitent qualibet hebdomada Psalmos Pœnitentiales, cum suis Litanijs, de qua re videatur Campan. *priuil. mend.* *verbo*

verbo absolutio extraordin. quo ad fratres §. 3. & 4.

DISPVTATIO XX.

De licito Moniali egressu è Monasterio de licentia suorum Superiorum.

QVÆSITVM I.

De Casibus, quibus licitus est Monialibus egressus è Monasterio, secundum Constitut. Pij V. *Decori, & honestati.*

SVMMARIVM.

1 *Moniales nullatenus exire possunt è Monasterio, nisi ex legitima causa ab Episcopo approbanda.*

2 *Moniales quibus casibus licitè egredi possint è Monasterio.*

3 *Incendij causa, quando Moniales egredi valeant è Clausura.*

4 *Lepræ causa, quando Monialibus licitus sit egressus.*

5 *Epidimiæ causa, quando Moniales exire valeant è Monasterio.*

6 *Epidimiæ nomine, qui nam morbi intelligantur.*

7 *Casus in Bulla Pij V. contenti extendunduntur ad similes, sed non benigniores.*

8 *Egredi è Monasterio iusta de causa possunt Moniales, quando alia ratione consuli nequeunt.*

1 Aliquos apposuit Casus Concilium Vernense can. 6. sub anno Christi 755. vt habetur. *in tom. 2. Conciliorum antiquorum Galliæ*, in quibus licitus erat Abbatissæ, & Monialibus egressus per sequens decretum.

Constituimus, vt nulla Abbatissa duo Monasteria præsumat habere, nec extra Monasterium licentiā habeat exire, nisi hostilitate cogēte. sed Domnus Rex quādo aliquam de ipsis Abbatissis ad se venire iusserit, semel in anno, per consensum Episcopi in cuius Parochia est, vt tunc ad eum aliqua veniat ex sua iussione, si necessitas fuerit, & alibi omninò non debeat, nec per villas, nec per alia loca demorari, nisi tantùm quàm celeriùs potuerit ambulare, & reuerti. Et ante non moueat de suo Monasterio, quàm suum missum ad domnum Regem transmittat: & si iusserit Rex venire, veniat; sin autem, in Monasterio permaneat. Interim quod inantea hoc plenius secundum canones emendauerit. Similiter nec illæ Moniales extra Monasteriū exire debeant. Quòd si aliqua in aliquem lapsum

ceciderit, *infra Monasterium per consiliū Episcopi pœnitentiam agat. Et si necesse est de earum necessitate ad domnum Regē, vel ad Synodum aliquid suggerere, earum Præpositi, vel Missi, hoc debeant facere, & qualia munera ad Palatium dare voluerint, per Missos suos ea dirigant. Et si aliqua Monasteria sunt, quæ earum ordine propter paupertatem adimplere nō possunt, hoc ille Episcopus de veritate prævideat, & hoc domno Regi innotescat, vt in sua eleemosyna hoc emendare faciat. Et si tales fœminæ velatæ ad præsens ibi congregatæ inueniuntur, quæ regulariter viuere non velint, nèc ad hoc dignæ sunt, vt cū illis alijs habitent, Episcopus, & Abbatissa præuideant locum aptum, vbi separatim cum custodia in Pulsatorio habitare debeant, vel operari manibus, quod ipsa Abbatissa eis iusserit, interim quòd probatæ dignæ sint, vt in Congregatione recipiantur*. Alia statuta similia habentur in dictis Concilijs Galliæ, quæ breuitatis gratia omittuntur.

Bonifacius VIII. in sua extrauag. quæ incipit, *Periculoso, de statu regul. in 6.* statuit inter alia, vt Moniales a Monasterio non egrediantur, nisi constet eas laborare tali morbo euidenti, vt non valeant cum alijs absque graui periculo, & sine scandalo commorari; & Concilium Tridentinū *sess. 25. de regul. cap.* 5. decreuit, quod *Nemini Monialium liceat post professionem exire de Monasterio, etiam ad breue tempus quocumque prætextu, nisi ex aliqua legitima, causa ab Episcopo approbanda*. Et Pius V. corroborans prædictas sanctiones in duabus suis Constitutionibus, prima quæ incipit, *Circa Pastoralis*,
2 posterior *Decori, & honestati*, exprimit casus, in quibus Moniales licitè egredi possunt è Monasterio, & præsertim in secunda Constit. per illa verba, *nisi ex causa magni incendij, vel infirmitatis lepræ, aut epidimiæ*; circa quos tres casus multa animaduersione digna annotantur à Doctoribus.

3 Quod ad primum casum, scilicet, magni incendij, aduertendum est, intelligi de incendio adeò magno, vt si Moniales è Monasterio non exeant, sint morituræ, vel consumendæ, & lædendæ in magna ignis exustione.

4 Quo verò ad secundum, dicendum est, intelligi de lepra, ita contagiosa, vt si illius radix è Monasterio non eijciatur, nimirū si Moniales infectæ tali morbo non egrediantur, omnes aliæ citò periculo euidenti subijciātur, & talis debet esse huiusmodi infirmitas, si persona sæcularis hoc morbo laboraret, extraheretur à Populo, & à propria domo, & cōstitueretur in segregato loco, *Lazaretto* vulgariter nuncupato.

5 Quoad tertium casum, dicendum est, Doctores vniuersalitèr intelligere morbū Epidimię, non solum, quando est ita con-
6 tagiosus, vt popularitèr grassetur in gentibus, maiorem partem ægrotorum, & infectorum interimendo; sed vt latius sumitur nomē epidimiæ pro quolibet morbo communi ita contagioso, vt ab vno facilè ad alios diffundatur, si cum illo cōmunicent; qui casus sic explicati sunt à communi Doctorum sententia, & præsertim à Nauar. *commen. 4. de Regul. numer.* 48. Eman. Roder. *qq. regul. tom. 1. q. 39. ar.* 4. Suarez *in summ. par. 1. tract. 35. difficul.* 4. Sanch. *tom. 4. de relig. cap. 9. dub. 1. num. 3. in fine*. Miranda *de sacris Monialib. q. 3. ar. 5*. Pottell. *in dub. regul. verb. Clausura num.* 18. Ioan. de la Cruz *de stat. relig. lib. 1. cap. 5. dub.* 4. vbi ait non esse restringendam dictam legem Pij V. ad solam epidimiam pestilentem, & morriferā, quia Sanctissimus Pater cōsiderauit, quod si dicta epidimia, etiam absque pernicie, & morte ex vna in alias Moniales trāseat, & per Monasterium grassetur, difficilime Clausura seruaretur. Hieron. verò Roder. *in comp. qq. regul. resol. 98. nu.* 19. ait, quod propter omnes alias infermitates pestilētiæ consimiles, sed benigniores, etiam si nomine Epidimiæ nuncuparentur, non posse Moniales egredi de Monasterio, quia in dicta Bulla Pij V. nomine Epidimię intelligitur vera, & realis pestilentia; quod fuit declaratum à Sacra Congregatione Cardinal. ex eodem Hieron. *cit.* At anno 1609. vt refert Anton. Diana *in resolut. moral. tract. 1. miscellan. resol.* 23. eadem

Sacra

Sacra Congregatio Cardinal. consulta, an Morbus Gallicus includatur sub nomine Epidimiæ, Strumæ, & Cancros, dum alij Medici affirmarent, Ludouicus dela Valle Medicus Regius negaret, ita respõdit; opinionum varietate, singulorumque rationibus diligentèr perpensis, declinauit in sententiam D. Ludouici dela Valle, cuius in responso à se edito, zelum, & prudentiam in assequenda Sanctæ mem. Pij V. mente, plurimum in Domino commẽdauit, eiusdem Pij V. Constitutionem de Clausura Monialium loquentem, nomine Epidimiæ eam tantùm intelligere Epidimiam, quæ est vera, & realis pestilentia; ita vt ob alias infirmitates similes, sed benigniores, etiam si Epidimiæ nuncupentur, nullo pacto Monialibus professis è Monasterio exire liceat, quod decretum ab omnibus inuiolabiliter obseruari mandauit eadem Sacra Congregatio.

7 Ideo hìc locum adhùc habet sententia Sanchez *lib.6.in decal. cap. 15. num. 43.* vbi ait, licẽtiam iustè egrediendi concedi ob similem morbum Contagiosum, etiã si ex expressis in Motu proprio Pij V. nõ sit, vt sunt morbus Gallicus, & diui Lazzari, & ignis S. Antonij, &c. quando moraliter loquendo intra septa Monasterij non potest illi medicina adhiberi, absque graui contagionis aliarum Monialium periculo; quia in his quoque inuenitur eadem consulendi bono communi ratio, & ideo sunt similes lepræ expressæ *in dicto Motu proprio*, ita Sanchez: licita est enim extensio ad casus similes, quia dictio taxatiua non excludit casus similes, & in quibus eadem ratio, aut vrgentior militat, vt dicunt Euerardus *in topicis Regalibus loco à natura dictionum taxatiuarum num.*4. Padilla *auth. res quæ num. 81. cap. communia delegat*, Anton. Gomez *tom.1.variarum cap.11.num.12.* quod probatur ex Glos. *l. ob æs alienum 12. C. de prædijs, & alijs rebus*, ibi enim deciditur ob solum æs alienum posse prædia minorum distrahi, & tamen Glos. *ibid. verbo alienum* cõmuniter recepta, tradit, id quoq. posse ob similes alias causas, ergo à simili dicendũ est de prædictis casibus.

8 Aduertendum est eum ferè omnibus præcitatis Doctoribus, ad hoc vt supradictæ causæ iustæ censeantur, opus esse, vt attentè perspiciatur, an talis sit infirmitas Monialis, vt nisi è Monasterio exiret, domus forsan tota corrumperetur, & valde excidens, ac notabile dispendium Monasterio proueniret, & vt existentibus Monialibus in Monasterio, alia ratione consuli nequeant, nisi exeundo, quod si Moniales infectæ possint in Monasterio curari absquè aliarum infectione, sicut etiam, si incendium Monasterij in vna parte illius euitari possit absquè vitæ periculo, tunc è Monasterio exire nequeunt, cum cesset iusta exeundi causa.

QVÆSITVM II.

De casibus consimilibus illis, qui in Bulla Pij V. exprimuntur, in quibus licitus est Monialibus egressus.

SVMMARIVM.

1 *Egredi possunt Moniales è Monasterio tempore Belli.*

2 *Militum impietas, & immanitas.*

3 *Exire possunt Moniales è Monasterio, propter impetum magni torrentis, vel ruinam edificij.*

4 *Monasterium si transferatur de vno in alium locum, tunc licitus erit exitus Monialium de illo in aliud.*

5 *Abbatissa propter iuramentum fidelitatis Domino præstandum, quando licitè egredi possit è Monasterio.*

6 *Conuersa propter ælecmosynam petendam, quando egredi possint è Monasterio.*

7 *Monialis causa fundandi, seu reformandi Monasterium, an licitè egredi possit è proprio Monasterio.*

8 *Monialis completo adificio Monasterij, propter quod egressa erat, ad pristinum redire potest, etiam renuente socia.*

9 *Monialis ad hoc, vt licitè exeat è Monasterio, semper indiget licentia Sedis Apostolicæ.*

10 *Moniales Sanctæ Claræ in sex casibus, ex vi*

ex vi propriæ Regulæ possunt egredi de Monasterio.

IN alijs casibus cõsimilibus supradictis, & vrgentibus detrimenta afferentibus Communitati Conuentus, Moniales exire possunt de Monasterio, quia non est alia causa, nec similis propriè, sed eadem. Suarez *tom.* 4. *de relig. cap.* 9. *num.* 4. & Nauar. *loc. cit. num.* 48. Liamas *in Methad. curat. in append.* §. 10. Eman. Roder. *loc. cit. q.* 33. *ar.* 3. Vgolin. *de offic. Episc. cap.* 21. §. 2. *num.* 3. Diana *loc. cit. resol.* 23. Sanchez *in præcept. decal. lib.* 6. *cap.* 15. *nu.* 37. Barbosa *de offic. & potest. Episc. loc. cit. alleg.* 102 *num.* 16. Ioann. de la Cruz *de statu relig. cit. cap.* 5. *dub.* 4. Azor. *inst. moral. par.* 1. *lib.* 12. *cap.* 8. *quæst.* 1. Bonac. *loc. cit. q.* 1. *punct.* 9. *num.* 6. contra Fuscum *de visit. lib.* 2. *c.* 18. *num.* 17. Guttier. *canon. lib.* 1. *cap.* 14. Zerol. *in prax. Episc. par.* 1. *verb. Moniales.* §. 16. Aloys. Ricc. *in prax. decis.* 545. Mirandã *cit. q.* 3. *num.* 4. existimantes, casus exceptos in Bulla Pij V. non extendi ad casus similes, vel vrgentiores à Doctoribus primæ sententiæ, cui adhæreo, approbatos, quorum.

1 Prim. s est; tempore Belli Moniales de Monasterio egredi possũt, vt in locum tutum se recipiant, dum contra hæreticos, vel infideles bellũ agitur, & graue periculũ superest Monialibus, nisi exeant; nam in tali casu licita est egressio. Nauar. *cit. nu.* 48. Sanch. *cit. num.* 44. Azor. *cit. lib.* 13. *c.* 8. *quæst.* 1. Bonac. *cit. pun.* 9. *num.* 7. & Peirinus *tom.* 2. *priu. sui ord. const.* 6. *Pij V. num.* 25. qui videtur commendare Azorium sine limitatione concedẽtem Monialibus

2 egressum, quia ait Peirinus; Omnes milites sunt, & de omnibus extat illud carmen *Nulla fides, pietasq. viris, qui castra sequuntur*; & de omnibus intelliguntur illa verba ab eodem relata, *Iocus, & ludus sunt in militia, domos diripere, fama spoliare, virgines rapere, solidas vrbes, atq. Oppida incendere; hæc sunt militum decora, profuisse nemini, nocuisse quamplurimis, nullo respectu, aut recordatione præsidentis Mundo Dei.*

3 Secundus casus; impetus magni torrẽtis, vel fluminis, aut imminens alicuius ædificij ruina compellens Moniales ad exitum; in tali casu possunt licite exire, vt docet Scortia *in select. Const. Pontific. theor.* 228.

4 Tertius casus, si Monasterium in alium locum de Episcopi consensu transfertur, iuxta præceptum Concil. Trident. *sess.* 25. *c.* 5. vbi de Monasterio extra ciuitatẽ, vel oppidum reducendo intra mœnia ciuitatis vel Oppidi, poterunt Moniales exire, ex Emanuel Roderic. *cit. q.* 49. *ar.* 5. Sorbo *in compend. verb. Clausura casu* 6. Sanch. *cit. numer.* 52.

5 Quartus; si Abbatissa egrediatur è Monasterio propter iuramentum fidelitatis præstandum Domino sæculari causa feudi sui Monasterij, tunc licita est egressio, si iuramentum per Procuratorem præstare nequeat; in quo casu deberet cum decenti, & honesta societate exire, & peracto iuramento inde reuerti; *ex cap.* 1. §. *vtrum de stat. regul. in* 6. Sanch. *cit. numer.* 51. Barbos. *de Iur. Ecclesiast. lib.* 1. *cap.* 44. *nu.* 79. ratio est, quia in tali casu agitur de cõmuni bono Monasterij; posset enim contingere, vt feudum amittatur nullo peracto iuramento, in quo casu petẽda est licentia à Superiore, qui si illam deneget absque causa, hoc constito, poterit Abbatissa auctoritate Iuris egredi, & si dubitet, an iustè, vel iniustè sibi denegetur licentia, debet iudicio Superioris acquiescere, quia in facto Superioris non præsumitur delictum, ex Syluest. *verb. Religio* 7. *quæst.* 16. Sanch. *cit. num.* 52.

6 Quintus casus est, quando Conuersæ egrediuntur ad æleemosynas petendas Conuentui necessarias, si commodè per alias personas petere non possint, qui casus hodie rarò contingere potest, ex Bonac. *cit. num.* 13. cum alibi prouisum sit Monialibus per Constitutionem Gregorij XIII. quæ incipit *Deo sacris.* atque ita affirmant Nauar. *de stat. Monac. consil.* 8. *num.* 2. & Sanch. *cit. nu.* 56.

7 Sextus casus, licita est Monialium egressio causa fundandi, vel reformandi Monasterium eiusdem Ordinis, vel vt ibi constituatur Abbatissa, vel Ianuæ, siue Rotę Prę

8 fecta, aut Magistra Nouitiarum. Et completo

pleto officio poteſt, ſi velit, reuertere de conſenſu vtriuſquè Monaſterij, etiam ſi ſocia, quam ſecũ ſumpſit, redire renuat, ex Eman. Roder. *cit. art.* 5. Mirand. *loc. cit. q.* 3. *ar.* 2. Nauar. *comment.* 4. *de regul. not.* 4. *num.* 48. Sanch. *loc. cit. num.* 45. Barboſ. *de offic. & pot. Epiſc. alleg.* 102. *num.* 25. & Peirinus *loc. cit. num.* 26. vbi ait, quod caſus egrediendi cauſa fundãdi Monaſterium, expreſſus eſt in regula Monialium ſui ordinis *num.* 33. Bonacin. tamen *loco cit. num.* 70. ait, quod tutius eſt in his caſibus Sedem Apoſtolicam conſulere, niſi periculum ſit in mora. Et hoc declaraſſe Sacram Congregationẽ Cardin. affirmat Polac. 2. *par. vacat. Epid. cap.* 6. *concl.* 4. dicens, de ſententia Gauanti, & Barb. eãdem Sacram Congreg. decreuiſſe, non poſſe Monialem ſine licentia Sedis Apoſtolicæ è Monaſterio egredi pro inſtauratione alterius noui Monaſterij; Villalbos autem *tract.* 35. *diff.* 45. *num.* 9. dicit, quod non eſt neceſſaria noua licentia Papæ, vel Nuncij, vt peracto officio Abbatiſſa cum ſuis ſocijs ad Monaſterium reuertatur; quia id conſequens eſt ad primam licentiam, quod etiam affirmat Sanch. *loc. cit.*

10 Præter hos caſus, alij ſex aſſignantur ab Vrbano IV. in Regula, quam Monialibus S. Claræ tradidit; ex Mirand. *cit. q.* 3. *art.* 2. & Com. Priuil. *verb. Clauſura Monialium* §. 5. quorum primus eſt, ineuitabilis, & periculoſa neceſſitas, vt incendij, incurſus hoſtilis, ſeu, alicuius conſimilis; ſecundus, quando Moniales mittuntur à Superiore ad ædificandum, ſeu reformandum Monaſterium ſui ordinis; Iulius enim ſecundus conceſſit Monialibus primæ regulæ S. Claræ, vt poſſint de Monaſterio egredi pro cõſtructione alterius; ex Hier. Roder. *cit. reſol.* 26. *num.* 38. Tertius, cauſa regiminis, quando Monialis mittitur, vt diximus, vt Abbatiſſæ munus gerat in alio Monaſterio; quartus, cauſa correctionis, quando Monialis tutò corrigi nõ poteſt in ſuo Monaſterio ob timorem cognatorum, de quo caſu infra *diſput. ſequẽti*, vbi de tranſitu Monialium. Quintus caſus eſt cauſa alicuius valdè euidentis, & grauis diſpendij euitandi, vt ſi Monialis in infirmitate contagioſa conſtituta ſit, & immineat magnum periculũ in alias, vt dictum eſt. Sextus caſus eſt, quando de mandato Superioris totus Conuentus ad aliud Monaſterium ſe transfert, de quo ſupra: qui omnes videntur coincidere cum ſuperioribus.

QVÆSITVM III.

An Monialis poſſit egredi de Monaſterio cauſa medendi morbo ita periculoſo, vt deſperaretur eius ſalus, illa non egreſſa.

SVMMARIVM.

1 *Exeundi è Monaſterio caſus in Bulla Pij V.* decori, & honeſtati *expreſſi, extenduntur ad ſimiles, non autem ad minus vrgentes, & diſſimiles.*

2 *Bonum particulare Monialis non præbet ſufficientem cauſam egreſſus.*

3 *Leges Eccleſiaſticæ non obligant cum tanto morali periculo mortis, vel grauis infirmitatis.*

4 *Vitæ propriæ nemini tollendæ eſt defenſio.*

5 *Moniales votum nõ emittunt potius mori, quàm ob infirmitatem non egredi è Monaſterio.*

6 *Statuta Regularium non ſunt ita rigoroſè interpretanda, vt ſeruentur apices Iuris.*

7 *Vita hominis æſtimari non poteſt, & ad eã conſeruandã iure naturæ, tenemur.*

IN hoc caſu duplex inuenio Doctorum placitum. Primum eſt Eman. Roder. *loco cit. q.* 49. *art.* 3. Mirand. *loco cit. q.* 4. *art.* 4. Bonacin. *loco cit. punct.* 9. *q.* 1. *num.* 18. Sanch. *d. cap.* 15. *num.* 39. Hier. Roder. *loco cit. reſol.* 26. *nu.* 50. Cenedo *ad ſextum collect.* 31. *num.* 2. Zerol. *in d. prax. Epiſc. par.* 2. *verb. Moniales.* Barboſ. *loco cit. de offic. & Poteſt. Epiſc. allegat.* 102. *num.* 21. Sorb. *verb. clauſura caſ.* 5. *in fine.* Guttier. *quæſt. canon. cap.* 14. Corduba *in addit. ad compend. ſub fine*, & aliorum quamplurimorũ Salmãticæ Doctorum, apud prædictos

ctos dicentium, non posse licentiam concedi Moniali claustro egrediendi causa medendi morbo ita periculoso, vt desperetur eius salus ea non egressa, nisi morbus adeò contagiosus esset, vt in reliquas Moniales serperet, & hoc nituntur probare infrascriptis rationibus, & auctoritate Sacræ Cõgregationis Cardinalium, propter quam huic sententię modo adhæreo, licèt anteà secunda sententia mihi probabilior videbatur propter pietatem vitam conseruandi.

1 Prima ratio; tres casus, in quibus licitus est Monialibus egressus, expressi in supradicta Bulla Pij V. extendi possunt ad alios similes, in quibus eadem, ac vrgētior causa est, & ratio; non autem ad dissimiles, & minus vrgentes, at casus præsens est valdè dissimilis, & longè minus vrgens, ergo, &c. Probatur minor, quia in illis commune bonum Monialium spectatur, at præsens casus solam peculiarem Monialis laborantis morbum periculosum, vtilitatem respicit.

Secunda; Magnum sequeretur clausuræ detrimentum, cum enim periculosi morbi frequenrèr contingant, & ardens sit Monialium auiditas egrediendi, sæpius cõfingerentur causæ egrediendi, præsertim cum Medici faciles sint ad iudicium, & attestationē faciendam in morbi grauitate.

2 Tertia, Textus *in cap. Periculoso, in principio de statu regul. in 6.* commendatur à Concilio Tridentino, & Constitutione Pij V. *Circa Pastoralis*, & in eo omnia contēta confirmantur, ob solam communis boni Monialium rationem, ergo casus solam, & ad priuatā Monialis vtilitatem respiciēs non probat sufficientem causam egressus. Cõfirmatur; quia sicut probabile est, Carthusianos, ob commune bonum Religionis in abstinentia à carnibus consistens, obligari posse ad dictam abstinentiam à carnibus, etiam si Medici illarum esum ad tuendam vitam naturalem, necessarium esse, iudicauerint; Ita Moniales ob commune ipsarū bonum in clausura consistens ad clausuram obligātur tempore infirmitatis non contagiosæ, etiam si è Monasterio exitus alioquin necessarius ad corporis salutem, censeatur.

Nec obstat, quod si, quidam Monialem inuaderet, ipsam interfecturus, & ad vitā tuendam esset opus egressus, & Moniali integrū esset egredi, licèt in hoc casu agatur de priuata Monialis vtilitate. Quia diuersa est ratio; nam periculum illud Mortis violentæ est certissimum, & à principio extrinseco prouenit; at periculum ex morbo consurgens, & ab intrinseco morbo proueniens, nec egressu vitatur; sed Monialē ipsam comitatur Sanch. *loc. cit. n. 39.* Tum quia, dum mors inferenda est ab extrinseco, Monialis habet duplicem causam egressus; prima, vt euitet peccatū volentis sibi mortem inferre; secunda, vt vitam propriam tueatur; in infirmitate verò naturali secūda tantum subest euadendi causa.

Additur, hoc fuisse decisum à Sacra Cõgregatione Cardinalium teste Zerola apud Hieron. Roder. *in sum. qq. regul. resol. 26. num. 50.*

Secundum placitum est Azorij *loc. cit. lib. 13. cap. 3. quæst. 1.* Suar. *de relig. tom. 4. lib. 1. cap. 9. num. 9.* Nauar. *comment. 4. cit. num. 48. & in cap. statuimus numer. 4.* Liamas *in append. meth. cur. §. .o.* Ioannes de la Cruz *de stat. relig. lib. 1. cap. 5. dub. 4. in fin.* Penna *in leg. 1. C. de commeatu lib. 12.* Peirin. *tom. 3. priuil. in addit. ad constit. Pij V. cap. 6. not. 3.* & aliorum dicentiū, posse Moniali licentiam concedi claustro egrediendi causa morbo ita periculoso medendi, vt desperaretur salus, ea non egressa; ratio est, quia credendum non est Summos Pontifices, cum tanto dispēdio voluisse Moniales obligare ad Clausuram; tum quia Leges Ecclesiasticæ cum 3 tanto periculo morali mortis, aut grauis, & diuturnæ infirmitatis, non obligant; tum etiam, quod pro charitate inuentum est 4 contra illam torqueri non debet; & tandē, vt lex naturalis clamat, nemini tollenda est defensio naturalis propriæ vitæ. Imo nec Votum perpetuæ Clausuræ emissum à Monialibus fit ab eisdem; cum hoc rigore moriendi potiùs, quam exeundi à Monasterio; nec in earum Regula hoc postulatur.

Nihi-

Nihilominùs Moniales hortari libeat ptæ oculis habere maximæ constantiæ in Clausura quarumdam Monialium, exemplum, quod refertur à Petro venerabili Abbate Cluniacēse viro grauissimo *lib.* 1. *de miraculis cap.* 22. apud Eminentissimũ Cardinalem Baronium *in Annal. tom.* 11. *sub anno* 1094. sub sequenti tenore. In Marcianicensi Monasterio Moniales multæ nobiles, & regio natæ genere, diuitijs, honoribusq. contemptis, superbiam calcabant, luxuriam subigebant; Christique pauperiem sequentes, mundum, eiusquè principem superabant. Hæ Claustro salutari conclusæ (ait Petrus) &(vt sic dicam) vitali obrutæ sepultura, potius mori quàm egredi, ante occumbere, quàm limen designati ostij transgredi, elegerũt. Comburebatur Monasterium, Moniales inde nolebant exire; tunc, forte, eo in loco erat Hugo venerabilis Archiepiscopus Lugdunensis, omnium fermè Galliarum Legatus Apostolicæ Sedis ab Vrbano II. creatus, magna probitate, & religione clarus: ad eum homines confugientes consilium petebant, rogaruntque, vt sanctis Mulieribus inclusis suaderet egressum, adijt ille claustrum, summaquè celeritate omnes ad se vocatas, vt periculum effugerent, hortatus est: Cum illæ renuerent, & prius se mori, quàm propositum infringere, constantèr affirmarent; dixit Archiepiscopus. *Auctoritate B. Petri, & Domini Papæ, cuius, vice fungor, atque ex Abbatis vestri obedientia, vobis præcipio; vt ad præsens hinc exeatis, neque vos cum habitaculis vestris hic incendio incremari, sinatis*. Ad hæc quædam maximæ nobilitatis, & conuersationis, Gisla nomine, quam & ipse (ait Petrus) multoties vidi, spiritu, & fide succensa, respondet. *Nos, Pater, timor Dei, & præceptum Abbatis nostri, vt ignem æternum euadere possemus, infra hos, quos cernis limites, vsque ad mortem permansuras, inclusit. Vnde nullo pacto fieri potest, vt absque necessitate, præfixos nobis pœnitentiæ terminos, saltem pedis passu, transgrediamur, nisi ab illo, qui nos in hoc inclusit loco, soluamur. Noli ergo Domine, si placet hoc iniungere, quod nobis agere non licet: sed sicut nos ignem præcipis fugere; ita magis igni, vt à nobis fugiat, virtute Christi Domini nostri armatus iniunge*. Ad quam mulieris fidem stupefactus Archiepiscopus, ac subito & ipse fide repletus, foras exijt, & coram cunctis, qui aderant, flammas intuens, ac lachrymis ora perfusus, ait. *In Nomine Domini, & per meritum huius, quæ nunc locuta est Mulieris, Recede Ignis pestilifer ab Ancillarum Dei habitaculis, nec damna aliqua vltra inferre, præsumas*. His à Pontifice verbis prolatis, (sicut mihi testificati sunt, qui viderũt) repente immensitas flammarum inuisibili virtute repressa, velut ferreo muro obstante, vltra procedere non potuit; & absque aliquo humano subsidio, absque aliqua pluuiæ gutta, incredibili celeritate seipsum extinxit. Sic magnifico, & inspetato miraculo, sanctum propositum mulierũ sibi bene acceptum esse, Diuina Pietas cõprobauit. Hec Petrus Venerab.

6 Confirmatur supradictum Placitum secũdum, ex sequēti doctrina Bald. *in rub. C. de Constit. priu.* & aliorum Iuristarum communitèr asserentium, Statuta regularium non esse ita rigorosè interpretanda, vt apices Iuris seruentur, sed debent ampliari ex bono, & æquo, idest secundum æquitatem naturalem, licèt non ad libitũ, sed prudentèr secundum terminos Iuris naturalis, & gentium; quod maximè debet verificari in casu proposito, vbi agitur de periculo vitæ, aut grauis, & diuturnæ
7 infirmitatis; cum vita hominis æstimari non possit *leg. penultima in fine ff. de donatio.* & ad eam conseruandam iure naturæ, teneamur. Imo ait Penna, quod eo casu posset Monialis inuita extra claustra trahi; & Diana *loc. cit. tract.* 2. *de dubijs Regul. resol.* 105. ait, quod pro firmitate huius sententiæ inuenies pulchram allegationem Ioan. Mariæ Nouarij, apud Riccium *in praxi tom.* 4. *resol.* 193. *nu.* 3.

QVÆSITVM IV.

Si Monasterium sit in loco deserto, ad quod Medici non possint ita fre-

frequenter accedere, & Morbus alicuius Monialis petat Medicorũ frequentiam, An possit in tali casu infirma è Monasterio exire.

SVMMARIVM.

1 *Naturalis ratio dictat praeualere Ius naturale conseruandae vitae, praecepto positiuo Clausurae.*

2 *Summi Pontifices Clausuram indicentes semper intendunt prouidere bono Communitatis, & non Monialis particularis.*

ETsi praesens quaesitum resolutum maneat ex dictis in antecedenti; nihilominùs sententias Doctorum in hac re speciali in medium proferam; Emanuel. Roder. *tom.* 1. *qq. regul. q.* 49. *artic.* 2. & Hieron. Roder. *in sum. qq. regul. resol.* 26. *num.* 51. respondent affirmatiuè, addẽdo, si Monialis illa ex voto ad Clausuram non teneatur, nec illam tale Monasterium ante Concilium Tridentinum seruauerat, & Monialis sit anus, & non vulgaris auctoritatis, quia fuit Abbatissa, vel Priorissa, &c. his enim concurrentibus, existimant illi sufficientem causam, vt egrediatur de Monasterio de licẽtia Superioris; Nõ obstãte Constitutione Pij V. quam sic limitãt neque, quod in hoc egressu attendatur sola illius Monialis vtilitas, quia ex alio capite vna cum lege naturali vitandi periculum ineuitabile Mortis, versantur tot ac tales circumstantiae concurrentes in hoc casu, quae praeponderare censentur illi Clausurae rigori in d. Constitutione descripto. Huic sententiae videtur adhaerere Villalb. *loco cit. diffic.* 45. *n.* 7. vbi *n.* 6. *antecedenti docet*, sententiam Nauarri posse sequi in Monasterijs, vbi Clausura ex solo praecepto, & non ex voto seruatur; quia licita egressus causa est, aliquod vrgens pericu-
1 lum vitae, in quo ratio naturalis dictat praeualere Ius naturale conseruãdae vitae praecepto positiuo Clausurae.

Cõtra quos DD. disputant Sanch. *d. c.* 15. *n.* 39 & Miranda *de sac. Monial. q.* 3. *ar.* 4. *conclus.* 2. negantes, esse licitum egressum Monialis ad aliud Monasterium eiusdem Ordinis, cuius aer, situs, temperies, & alia huiusmodi salubriora, commodioraq. iudicantur à peritis Medicis ad vitandum periculum suae infirmitatis; dicunt enim, quod in hoc casu commune Monasterij bonum talem egressum non petit; quorum quidem sententia hodie in praxis seruatur; imo propter eandem rationem Mirãd. *loc. cit. concl.* 2. & Portell. *verb. claus. n.* 23. dicũt, quod, si Medicus asserat Monialẽ morituram, nisi ad balnea pergat extra Conuentum, non posse Superiorem dare licentiam illam egrediendi. At Peirinus *tom.* 3. *Priuileg. sui ordin. in addit. ad Cõst. Pij V. cap.* 6. *num.* 8. proponit hoc dubiũ, scilicet; Si Medicus dicat, Monialis haec in Monasterio curari non potest, nec mortem euadere valet, & tamẽ Superior licentiã tenuit concedere exeundi, licebit ne huic Moniali petita licentia, & non obtenta, exire? Et respondet affirmatiuè, cum Penna *in l.* 1. *C. de Comeatu lib.* 12. & dicit, hoc esse valde rationi cõsentaneum. Nihilominus stando in resolutione antecedentis quaesiti, partem negatiuam susti-
2 neo hac ratione ductus, quod Summi Põtifices Clausuram Monialibus indicentes, semper intendunt prouidere Cõmunitati, & non Monialibus in particulari. Collector Priuil. & Corduba, apud Eman. Roder. *loc. cit.*

QVAESITVM V.

Moniales quorum consensu, & licentia egredi è Clausura queant.

SVMMARIVM.

1 *Licentia exeundi è Monasterio semper à Superioribus est petenda, nisi periculum sit in mora.*

2 *Moniales egressae è Monasterio rationabili de causa, in locum honestum se recipiant, & clausae morentur, quousquè eis de Monasterio prouideatur.*

3 *Necessitas lege caret.*

4 *Moniales egressae è Monasterio ex vrgenti necessitate, tenentur admonere Superiorem*

riorem quandiù extra Monasterium existant.

5 *Episcopi, vel eius Vicarij generalis consensus, & licentia requiritur, vt Moniales Episcopo subiectæ egredi possint è Monasterio.*

6 *Moniales exemptæ, quorum cōsensu exire debeant è Monasterio.*

7 *Lex Ecclesiastica non pendet ex acceptatione, nec sua vi destituitur, nisi post lōgissimam præscriptionem.*

8 *Episcopo facultas concessa à Concilio Tridentino, intelligitur etiam concessa suo Vicario generali.*

9 *Licentiæ concedendæ Monialibus è Monasterio exeundi facultas, ad quos Vicarios extendatur.*

10 *Licentia pro Monialibus Sedi Apostolicæ subiectis exeundi de Monasterio, à quo sit concedenda.*

11 *Moniales Regularibus subiectæ è Monasterio egredientes de sola licentia suorum Prælatorum, an sint puniendæ.*

1 SVpponendum est, in omnibus, & singulis casibus supradictis, petendam esse Superioris licentiam, nisi periculum sit in morta, quia tunc Moniales de præsumpta Superioris licentia, exire poterunt, dummodò se ad honestum locum transferant, in quo quantum commodè fieri potest, clausæ morentur, quousquè
2 eis de alio Monasterio prouideatur. Dixi nisi periculum sit in mora, quia si Superior ob distantiam consuli nequeat, tunc excusantur Moniales exeuntes in tali periculo, non solum à Censura, verùm etiā ab omni peccato; ratio est, quia hic casus
3 per Epichæiam exceptus videtur, cum necessitas lege careat, nec præsumatur Superiorē velle in tali casu, & periculo Moniales ad Clausuram obligare, ex Eman. Roder. *loc. cit. quæst.* 49. *art.* 1. *&* 2. *Sorbo verb. Clausura Monialium casu* 1. *vers. circa hunc casum.* Lelio Zecchio *de republ. Ecclesiast. titul. de regul. cap.* 3 *num.* 15. Sāchez *loc. cit. num.* 38. *&* 62. & Bonacin. *de clauf. quæst.* 1 *punct.* 8. *num.* 6. vbi dicit, Mo-
4 niales prædictas, quæ vrgente necessitate exeunt, non obstante licentia, teneri post egressum admonere Superiorē, si possunt, quamdiu extra Monasterium existūt, quia cognitio causæ pertinet ad Superiorem; vnde fieri potest, vt causa, quę Monialibus legitima videbatur, à Superiore non approbetur, & consequenter Moniales ad Clausuram statim redire cogantur; quod si cessauerit causa egressus, & Moniales redeant ad Monasterium, non tenentur ex vi Clausuræ præcisè suum egressum significare Superiori, quia illius facultate, & approbatione non indigent; ex eodem Zechio, & Sanch. *citatis.*

5 Quibus sic explicatis, deueniendum est ad auctoritatem Episcopi, & Superioris dictam licentiam exeundi concedentis; & aduertendum est, quod Moniales Episcopo, vel Sedi Apostolicæ subiectæ exire non possunt, nisi adsit consensus, & licentia Episcopi, vel eius Vicarij genera-
6 lis. In Monasterijs verò exemptis, quæ Regularibus subduntur, facultas exeundi cōcedenda est à Superiore Ordinis, vel ab alio Prælato immediato, & præterea ab Episcopo, vel illius Vicario, vt habetur in Concilio Tridentino *sess.* 25. *capitul.* 5. *&* in Bulla Pij V. quæ incipit *Decori, & honestati* sub his verbis; *quæ tamen præter alios ordinum Superiores, quibus cura Monasteriorum incumberet, etiam per Episcopum, seu alium loci ordinarium, etiam si prædicta Monasteria ab Episcoporum, & ordinariorum iurisdictione exempta esse, reperiantur, cognita, & expressè in scriptis approbata sit*, quicquid dicant in contrarium Eman. Roder. *qq. regul. to.* 1. *q.* 49. *ar.* 6. Mirand. *de sac. Monialibus q.* 3. *art.* 6. dicentes, quod in Hispania dicta Constitutio Pij V. neq. recepta fuit, neque ad vsum redacta. Contra quos disputat præcipuè Suarez *de Re-*
7 *lig. tom.* 4. *lib.* 1. *cap.* 9. dicens, legem Ecclesiasticam non pendere ex acceptatione, neque sua ui destitui, nisi post longissimam præscriptionem; ideoquè nostram sententiam Constitutioni Pij V. conformem sequuntur prçter Suarez *loc. citato*, Nauar. *com.* 4. *de regul. num.* 60. Sanchez *tom.* 1. *in decal. lib.* 6. *cap.* 15. *nu.* 26. Azor. *tom.* 1. *instit. moral. lib.* 13. *cap.* 8. Bonac.

de Clausura q. 1. *punct.* 8. *num* 1. Victorell. *de orig. & clauf. Monial. §. An solus Epi-*
8 *scopus pag.* 26. Dixi eius Vicario generali, quia facultas, quæ Episcopo conceditur in Tridentino, censetur etiam concessa ipsius Vicario generali, nisi Vicarius excipiatur, aut nisi res aliena sit à Vicario; ex Bonac. *loc. cit. num.* 3. Sanchez *lib.* 3. *de Matrim. disp.* 29. *num.* 16. maximè cum Vicarius generalis vocetur loci Ordinarius, ex eodem Sanchez *loc. cit. num.* 3. & Iacobo Sbrozia *de Vicario Episcop. lib.* 2. *quæst.* 55. *n.* 9. Et Barbos. *de offic. & potest.*
9 *Episcop. par.* 3. *alleg.* 102. *num.* 28. Extendit illam ad Vicarium capitularem Sede Vacante, extendi præterea poterit (vt existimo) ad Vicarios generales aliorum Prælatorum, tàm regularium, quàm sæculariũ Monialium Præfectorum, vt colligitur ex Sanch. *in decal. lib.* 6. *cap.* 15. *num.* 30. &
10 Victorell. *cit pag.* 31. Si Monasteriũ sãctæ Sedi Apostolicæ Immediatè sit subiectum, Vicarius Episcopi non poterit appellari huius Monasterij Ordinarius Vicarius, quia Episcopus censetur delegatus Sedi Apostolicæ circa illud Monasterium, ac per consequens Vicarius non poterit approbare, & concedere pro tali Monasterio licentiam egrediendi in casibus prædictis. Ita Merolla *tom.* 1. *disput. Theolog. mor. disp.* 1. *cap.* 2. *different.* 4. *num.* 488.
11 Quod si petas, An si Moniales regularibus subiectæ egrediantur è Monasterio in dictis casibus de sola Superiorum licentia sint puniendæ; Respondent Barbos. *de offic. & pot. Episcop. cit. num.* 28. & Campan. *in diuers. iuris canon. rubr.* 12. *cap.* 26. *num.* 22. quod in tali casu debent Moniales, & Superiores per censuras Ecclesiasticas, & alia iuris remedia ab eodem Ordinario puniri, Nauar. tamen *conf.* 615. *in cap. An generalis num.* 6. *de stat. Monac.* & Eman. Roder. *loc. cit. art.* 6. dicunt, Moniales in dictis casibus exire posse de Monasterio absque scrupulo conscientiæ cum sola licentia suorum Superiorum; Quæ sententiæ forsitan conciliari possunt inter se, si attendatur vsus, & receptio prædictæ Bullæ Pij V. vt videtur docere Bonacin. *loco citato*, maximè si in hac re attendatur ineuitabilis necessitas, quæ lege caret.

QVÆSITVM VI.

Sub qua forma licentia egrediendi sit Monialibus concedenda.

SVMMARIVM.

1 *Licentia pro Monialibus exeuntibus à Monasterio debet esse ex causa cognita, & in scriptis expressa, non autem solum oretenus.*
2 *Actus celebratus sine forma non subsistit.*
3 *Moniales egredi à Monasterio grauius est, quàm sæculares in illud ingredi.*

1 DAto, quod Monialis egredi debeat è Monasterio in aliquo ex prædictis casibus, Licentia pro tali egressu debet esse ex causa cognita, & in scriptis expressa, ex supradicta Bulla Pij V. vnde si tãtùm verbo concedatur non tenet, ex Bonac. *q.* 1. *de clauf. punct.* 4. Sanch. *loc. cit. cap.* 15. *num.* 28. Mirand. *cit. q.* 3. *art.* 6. *conclus.* 2. Victorell. *loc. cit. §. An ad euitandam culpam pag.* 26. quia in Bulla legitur, *Aliter autem, quam, vt præfertur egredientes, &c.* tum quia scriptura in hoc casu vide-
2 tur de forma actus autem celebratus sine forma non subsistit; Vnde colligit Suarez *tom.* 4. *de relig. lib.* 1. *cap.* 9. omnes conditiones in dicta Bulla positas ad peccatum, & ad censuram euitãdam necessarias esse, & quãuis attento decreto Cõcilij Tridẽtini *sess.* 25. *de regul. cap.* 5. dubitari possit an dicta licentia egrediendi Monialibus concessa, esset in scriptis necessariò danda, quia Concilium *loc. cit.* loquitur de ingressu, non autem de egressu, ac decernit licentiam, quoad talem ingressum debere esse in scriptis; imò loquens de licẽtia, quoad egressum, non meminit huius conditionis, quæ videbatur vrgentior, & necessaria ad exitum, cum grauius sit, Mo-
3 nialẽ è Monasterio egredi, quam sæculares in illud ingredi. Tamẽ hanc difficultatẽ substulit Pius V. in Constitut. quæ incipit *Decori, & honestati*, vbi hanc quoque licen-

licentiam exitus in scriptis exigit per hæc verba, *& expreßè in scriptis approbata, sit è Monasterijs præfatis exire,&c.* vt benè aduertunt Nauar. *com.4.num.60. versic. secundo respondeo de regular.* & Sanchez *loco cit.num.29.*

QVÆSITVM VII.

Moniales licitè egredientes è Monasterio, quando ad illud reuertere teneantur.

SVMMARIVM.

1 *Egredientes Moniales è Monasterio iusta de causa, finita huiusmodi causa, tenentur statim redire.*

2 *Causa dispensationis cessante cessat effectus.*

3 *Monialis egressa quo temporis spatio possit suum reditum differre.*

1 Moniales, obtenta licentia egrediendi in dictis casibus è Monasterio, & de facto egressæ, tenentur sub mortali statim expleta causa egressus, se ad Monasterium recipere *ex cap. periculoso §. Verù*
2 *quando de statu regul. in sexto*, quia cessante causa dispensationis, cessat effectus; dixi *statim*, quod puto intelligendum esse motalitèr, non methaphysicè, vt benè notăt Mirand. *loc.cit.art.5.* & Barbos. *de off. & pot.cit.num.58.*
3 Hinc est, quod Sanch. *loco cit.num.60.* fateatur, Monialem sanitati donatam, ingressum suum in Monasterium differentē, per breue spatium, idest per vnum, vel duos dies, non peccare mortaliter; Videatur Andreas Victorell. *loco cit. §. An Monialis è Cœnobio pag. 24.* vbi ait, quod cum prçceptum sit morale, breuis mora ei non repugnat, & sic videtur approbare dictam opinionem Sanch. *loc. cit.*

Monialis paritèr egressa reformandi gratia, non peccat, si aliquantulum immoretur, & à recto tramite viginti, aut 25. millibus deuiaret ad aliquam Ecclesiam colendam, seu ad consanguineos visitandos, quia hoc non fit in fraudem Clausuræ. Ita Guttierez *lib.1.cit.cap.14.* & Bonac. *cit.num.24.*

DISPVTATIO XXI.

De Transitu Monialium de vno ad aliud Monasterium.

Quæsitum I. An liceat Monialibùs de vno ad aliud Monasteriū transire.

Quæsitum II. Licentia Transitus Monialium ab vno ad aliud Monasterium, à quo sit concedenda.

Quæsitum III. Vtrum Monialis possit ab vno ad aliud Monasterium transferri sub spe correctionis.

Quæsitum IV. Vtrum Monialis incorrigibilis possit de Monasterio ad aliud trāsferri, vel omninò expelli.

Quæsitum V. Vtrum Moniales de vno ad aliud Monasterium translatæ, fugam arripientes, Apostatæ censeantur.

Quæsitum VI. De conditionibus in translatione Monialiū obseruādis.

Quæsitum VII. Vtrum Monialis ad aliud Monasterium delata, ferat secum dotem, & hæreditatem, omniaquè bona, quæ priori contulit Monasterio.

Quæsitum VIII. Vtrum vsusfructus bonorum Monialis, quæ transit ad aliud Monasterium, pertineant ad secundum Monasterium, vbi Monialis alenda est.

Quæsitum IX. Vtrum Monialis alicuius Monasterij destructi translata ad aliud, recuperet suam dotem, aliaquè bona pro secundo Monasterio.

Quæsitum X. De Translatione omnium Monialium de vno ad aliud Monasterium nouitèr habitandũ.

Quæsitum XI. Vtrum Moniales de vno ad aliud Monasterium translatæ debeant in illo Nouitiatum agere, deinde Professionem emittere.

QVÆSITVM I.

An liceat Monialibus de vno ad aliud Monasterium transire.

SVMMARIVM.

1 *Transitus de vna religione ad aliam tunc est licitus, quando non fit temeritate, leuitate, vel alia animi perturbatione, sed studio perfectioris vitæ.*

2 *Transitus quibus de causis laudabilis censeatur.*

3 *Moniales ratione strictioris, & perfectioris Religionis, transire possunt de vno ad aliud Monasterium.*

4 *Transitus de vna ad aliam Religionem plurimum confert bono communi Religionis, & perfectioni Monialium.*

5 *Transire volens si recedit antequam sibi constet Religionem ad eum recipiendũ, paratam esse, Apostata est.*

6 *Transire potest Monialis ad aliam Religionem perfectiorem, seruata forma decreti Sacræ Congregationis Concilij Tridentini.*

7 *Iuris dispositio, quæ loquitur de Monachis locum habet, etiam in Monialibus; dummodo non repugnet qualitas sexus.*

8 *Iura nulla prohibent transitum Monialibus de vno ad aliud Monasterium & num. 10.*

9 *Transitus Monialis ad laxiorẽ Religionem ex iuxta causa conce di potest.*

11 *Monialis, quæ trãsfertur de vno ad aliud monasterium, quomodo sit recipienda.*

1 Qvamuis Apostoli Pauli 1. Cor. 7. cõsilium sit, quemq. in sua vocatione, qua vocatus est permanere, tamen Transitus de vna Religione ad aliam est licitus, quando non temeritate, leuitate, odio, ira, contemptu, vel alia qualibet animi perturbatione, sed studio perfectioris vitæ, fit secundũ Mirand. q. 31. art. 6. conclus. 1. Sãch.
2 *in decal. lib. 6. cap. 7. nu. 11.* Estquè laudabilis transitus, quando zelo perfectioris vitæ traducendæ fit, vel quando à sua Instituto propria Religio declinat, vel deniquè, quando ob debilitatem, vel aliam iustam causam propria Religio tolerari nequit. Ita docet S. Thom. 2. 2. q. 189. ar. 8.
3 Ideo Moniales ratione strictioris Religionis, & arctioris disciplinæ posse de vno Monasterio ad aliud transire, ratio suadet,
4 quia huiusmodi Transitus plurimùm confert bono communi Religionis, & Monialium perfectioni, aliàs Spiritui sancto excitanti ad arctiorem vitam ducendam, & ad charismata meliora Moniales, daretur manifesta repulsa, & Religiosæ perfectioni aditus occluderetur; ita habetur in Concilio Tribuliensi c. 20. q. 4. vbi dicitur. *Virgines Sacræ si pro lucro animæ suæ propter districtiorem vitam ad aliud Monasterium pergere disposuerint, Synodus concedit.* & Glossa *cap. 1. in princip. verb. perpetua de stat. regul. in 6.* & ibi Ancharan. *num.* 1. Geminianus *num.* 11. quod etiam affirmant D. Thom. 2. 2. *quæst.* 88. *ar.* 8. Abbas *in cap. finali de stat. monach. nu.* 2. Franch. *in cap. 1. de religiosis domibus nu.* 2. Franc. March. *decis. 963. par. 1. num.* 4. Soocin. *cons. 27. lib. 2.* Syluest. *verb. Religio* 4. q. 16. Carolus Tapia *in Authent. ingressi verbo ingressi cap. 9. num. 37. Cod. de sacrosanct. Eccles.* Gregor. Lopez *lib. 9. verbo religiosis par. 1. tit.* 7. Decian. *lib. 1. respõs.* 20. *num.* 13. qui omnes admittunt absolutè transitum Monialium de vno ad aliud Monasterium in illis casibus, in quibus permittitur Religiosis transitus ad aliam religionem petita licentia.

Et quod Moniales possint maximè causa asperioris, durioris, strictioris, & perfectioris Religionis ad aliud Monasterium transire, fortior, & manifestior ratio probat, idque tenent communiter Doctores, præsertim *in cap. licet de regul.* & Emanuel Roder. *qq. regular. tom. 3. q. 52. ar.* 6. Barbos.

bos.*in collect.ad cap.licet.* 16.*num.* 3. *de regul.* Praxis Episcopalis *par.* 1. *verbo Monialis in fine*. Săch.*in decal.lib.*6.*cap.*7. *nu.* 6. Barthol.à S.Fausto *in thesau.relig.quæst.* 327.& omnes alij superiùs citati.

Præterea Sacra Congregat. Cardinal. Concilij Tridentini Interpretum *sub die* 21. *Septemb.* 1624. *Statuit, vt de cætero nullus permittatur ad arctiorem Religionem transire, nisi prius superiori legitimè constiterit,eam Religionem paratam esse illum recipere, qui licentiam petit,tumquè Regularis rectà se transferat ad arctiorem quod vt re ipsa impleatur, idem superior omni studio,ac diligentia inuigilet.*

5 Vnde si antequam sibi constet Religionem esse paratam ad recipiendum volentem transire,recedat, apostata est, cum 6 sub nullius obedientia sit. Moniales ergo ad aliam Religionem perfectiorem hodiè trăsire possunt seruata forma dicti decreti, quia rationes in eo traditę ad honestatem huius Trăsitus suadendam, procedūt ęquè in Monialibus,per ea,quę tradit Mă dol. *in signat. grat. verb. licentia col.* 9. *vers. quæ dicta sunt*, & Tapia *in Authent. ingressi loc.cit.*Lerola *in praxi Episc.part.* 1. *verb. Moniales in fine* Barbos.*de iure Eccles.lib.*1.*cap.*42.*num.* 45. Nouarius *in summ.Bullar.de Apostatis,& eiectis*, & alij supra citati, qui eadem ratione hunc trăsitum probant, qua Religiosorum Transi- 7 tum ad strictiorem Religionem; dispositio enim, quæ loquitur de Monachis, locum etiam habet in Monialibus, dummodò non repugnet qualitas sexus; *ex cap. finali de stat.Monach. & d.cap.Licet* §. *cũ etiam Romanus de regul.* & Hostiens. *ibidem col.* 4. *versic. quia ex quo* Bartolus *in leg.* 4.*num.*16. *C.de colleg.illic.* Cardin. *in Clement.*1.*q.* 7. *de regul.*Mandos.*loc.citato vers. qua vero*; at Monachi transire possunt ad strictiorem Religionem seruatis seruandis, vt satis constat, ergo etiam Moniales, nō enim repugnat qualitas sexus; Tũ quia constituta à Iure pro fratribus, pro Monialibus etiă proportionabilitèr disposita censentur,ex sententia Canonistarum.

Nequè aliquam affert difficultatem Tex.*in d.cap.licet de regul.* vbi hic Transitus permittitur quidem, sed in viris Religiosis, nō verò in fœminis.Neque obstat, quod Monialibus tam strictè præcepta sit Clausuram *in cap. vnico de stat. reg. in* 6. *in principio.* & in Concilio Tridentin. *sess.* 25.*de regul. cap.* 5. & *in Motu* Pij V. qui incipit *Decori & honestati*;quia huiusmodi 8 iura loquuntur de Clausura Monialium, non excludendo transitum supra explicatum; cum ad maiorem perfectionem tendat;Imo prędicta iura, & sãctiones prohibent egressum Monialium à Monasterio, non verò Transitum,vt Monialibus vagădi ocasionem occludant,& in securo continentiæ statu retineant, quod habetur *in d. cap. licet*, & *in cap.sanè, cap.significatum de regul.& cap.recolentes de stat. mo. nachor.* & Nauar.*in cap. statuimus not.* 4. *q.* 9.3.*num.*48. Eman. Roder. *loc.cit.q.* 52. *ar.*6. Sanch. *loco cit. cap.*7.*num.*6.& Ricciullus *in tract.de iure personarum extra grem.Eccles. vagant. lib.*8. *cap.*5. *num.*4. affirmans pluries hoc approbasse Sacram Congregat. Cardinal.& signantèr *in vna Nanneten.* 16.*Ianuar.*1615. & *in vna Redonen.*31.*Ianuar.*1617.

9 Imo extendit idem Ricciull. *num.* 5. transitum Monialium ad laxiorem Religionem ex iuxta causa, citans Decianum *loc. cit. resp.* 20. & affirmat idipsum censuisse dictam Sacram Congregationem *in eadem Nanneten.*

10 Nec paritèr obstat *d.cap. vnicò* §. *Confirmatos in fine,de relig.domib.in* 6.in quo decernitur, *vt nullus Ordo ad alium, vel Conuentus ad Conuentum se, ac loca sua totalitèr transferat,absq.licentia Sedis Apostolicæ*; quia in tali textu sermo est de locali translatione non personali, ex Eman. Roder. *loc. cit.*

11 Benè tamen aduertẽdum est,quod Monialis transiens debet in aliud Monasteriũ recipi, vt Nouitia, & quia professa in vno Monasterio, vt possit profiteri in alio,requiritur licentia Superioris primi Monasterij; quia Monialis translata à primo Monasterio, secundi non potest fieri Monialis, nisi in eo professionem emiserit; Rota *decis.* 109.*nu.*2. *& seq. in recent.* dummodò

modò Summus Pontifex non indulgeret, illam secundum regulã secũdi Monasterij viuere posse, præsertim, quando secundũ Monasterium illius indigeret, vt melius ad Clausurã reduci posset. *infra quæs.* 11.

Si verò Monialis sit translata causa pœnitentiæ, tunc ali debet per Monasterium, à quo transfertur, vt dicit Rota *loc. citat.* Idẽ dicẽdum est de Conuersis, & Oblatis, ex Tapia *loc. cit. cap.* 9. *num.* 39. *& capit.* 16. *num.* 57. Eman. Roder. *tom.* 3. *q.* 21. *art.* 2. Sanch. *loc. cit. num.* 9. Nouar. *in sum. de Apost. & eiectis num.* 10.

QVÆSITVM II.

Licẽtia Transitus Monialium ab vno ad aliud Monasterium, à quo sit concedenda.

SVMMARIVM.

1 *Licentia semper in Transitu de vna ad aliam Religionem, est petenda, ne bonũ Obedientiæ contemni videatur.*

2 *Licẽtia petenda est à Prælato ante Transitum, expectando debito tempore responsum.*

3 *Licentiam transeundi satis est petere, & ea iniustè denegata, licet transire.*

4 *Subditus licẽtiam petens tenetur Superiori interroganti de causa ad transitum inducente, exprimere.*

5 *Prælatus immediatus Monasterij potest licentiam transeundi ad arctiorem Religionem concedere.*

6 *Licentia pro Moniali transeundi ad aliud Monasterium, An ab Abbatissa sit concedenda.*

7 *Transire non potest Monialis de vno ad aliud Monasterium, inconsulta Sede Apostolica.*

8 *Licentia transeundi de vno ad aliud Monasteriũ, quibus de causis sit concedẽda.*

9 *Superior denegans iniustè licentiam Moniali transeundi ad strictiorem Religionẽ, vel Monasteriũ, peccat mortaliter.*

10 *Licentia Transitus ad aliam Religionem non debet dari indefinitè.*

1 Religiosus, quando nulla petita à Superiore licentia, transiuit ab vno ad ad aliud Monasterium, in eo præsupponitur malus animus, vt apertè colligitur *ex eod. cap. licèt. vers. quo circa*, vbi deciditur, petendam esse ad hunc transitum licentiam, ne bonum Obediẽtiæ contemni videatur; quæ cum principem in Religione locum teneat, non potest instinctus Spiritus sancti, nec bonus zelus præsumi in eo, qui ex non petita licentia transiuit. Ita Lapus *alleg.* 135. *num.* 2. Hostiens. *in d. c. licèt. num.* 15. *vers. bonum obedientiæ* Abbas *ibi num.* 10. & Sanch. *in decal. cap.* 7. *num.* 13.

2 Ideo Licentia transeundi ad strictiorẽ Religionem necessariò petenda est à Prælato ante Transitum expectando debito tempore respõsum Superioris, per Azor. *lib.* 12. *cap.* 14 & Sanch. *in decal. loc. cit. n.* 33. & constat *ex d. cap. licet vers. quo circa*, vbi verbum *debet* necessitatem importat; & consilium, vel licentiam petere iussus, eodem iure cogitur debito tempore responsum expectare, *ex cap. cum in veteri ad fin. de elect.* Abbas *in cap. licet num.* 8. & Cardinal. *numer.* 2. *opposit.* 3. Rosell. *verb. relig.* 4. *num.* 4. Syluest. *eod. verb. q.* 1. *notab.* 2. & Angel. *verb. religiosus numer.* 35.

3 Verum quidem est, quod satis est illam petere, licèt non obtineatur à Superiore, & ea iniustè denegata, licet transire.

4 Tenetur subditus licentiam petens Superiori interroganti de causa ad transitum inducente, exprimere; ratio est, quia Transitus permittitur cum ex maioris perfectionis ardore proficiscitur, ergo opus est de tali ardore Superiorem esse certioratum, vt num licentiam concedere iure teneatur, inspiciat. Ita Innocent. *d. c. licet num.* 1. & 2. Sanch. *loc. cit. nu.* 36.

5 A quo verò licentia sit concedenda, dico, Prælatum immediatum ipsius Conuentus, & Monasterij posse licentiam trãseundi ad arctiorem Religionem cõcedere; ita Azor. *lib.* 12. *instit. moral. cap.* 14. *q.* 7. Bonacin. *loco citato q.* 2. *punct.* 9. *propos.* 2. ducor, quia *d. cap. licet vers. quo circa* indistinctè ait, petendam esse licentiam à Præ-

à Prælato Religionis, ne videatur bonum Religionis contemni, at hi sunt verè Prælati, ergo, &c.

6 Ad Transitum Monialium ad strictiorẽ Religionem, non credo sufficere peti licẽtiam ab Abbatissa, sed existimo, petendam esse à Prælato cui subsũt, siue is sit Episcopus, vt pro Monialibus sibi subditis, siue sit alius Prælatus regularis. Ita Eman. Roder. *qq. regular. tom.* 3. *q.* 52. *art.* 6. Sanch. *loc. cit. num.* 6. nam ea licentia à Prælato postulanda est, at Abbatissa non est propriè Prælata; Tum quia est res grauissima, Monialem è Monasterio egredi, cum ei tã arctè sit præcepta Clausura, & ideò non debet committi iudicio mulieris. Tum quia agitur de egressu à Monasterio, ad quem Abbatissa nequit licentiam concedere. Tum quia Superior, & Prælatus licentiam concessurus debet diiudicare de causa Transitus, & an sit instinctus Spiritus sancti, & ardor maioris perfectionis, an potius leuitas quædam, aut temeritas, quod diiudicare non est mulieribus concessum; ex Sanchez *loc. cit. nu.* 61.

7 Aduertendum tamen est cum Barbos. *de iur. Eccles. lib.* 1. *cap.* 44. *num.* 76. quod licèt Monialium translatio fieri possit auctoritate Episcopi, aut Superioris Monasterij, vt etiam tenent Eman. Roder. *loco cit. q.* 52. & Sanch. *loc. cit. num.* 6. tamen Sacra Congregatio Cardin. censuit, in tali negotio ad eam esse recurrendum *in eisdem Nanneten. & Redonen. & in vna Barchinonen.* 10. *Aprilis* 1615. Et Cocchier *de iurisdiction. ordinar. in exemp. part.* 4. *q.* 12. aduertit, quod hodiè quisquis ille sit, qui ad strictiorem Monasticæ vitæ normam transire satagit, laudabilitèr faciet, si auctorante Summo Pontifice, aut Sacra Congregatione Cardinalium, id moliatur, tùm quod gratiùs, tùm quod tutiùs.

8 Aduertendum præterea, quod translatio de vno ad aliud Monasterium, tàm ex causa arctioris, quã laxioris disciplinæ, nõ debet concedi, nec permitti, nisi quatenus petatur à Moniali melioris vitæ feruore ducta, vel ex causa legitimæ infirmi-
9 tatis, & tũc Superior negans licentiã absq. causa legitima Moniali, transeundi ad strictiorem Religionem, vel Monasterium, maximè si constiterit de forma tradita à Sacra Congregatione supradicta, peccat mortalitèr, & meritò puniri debet, ex Mirand. *q.* 31. *art.* 7. *conclus.* 1. Barthol. à S. Fausto *in thes. relig. lib.* 5. *q.* 342. & Nouar. *in sum. de Apost. & eiect. num.* 12.

10 Licẽtia tamen in transitu concedi solita, non debet dari indefinitè, sed ad certum tẽpus; vt ea quis vti possit intra sex mẽses, vel annum, & non ad vlterius suffragetur; ex Ricciull. *cit. nu.* 8. & 9. aliquando tamẽ à Sacra Congreg indefinitè exhibita fuit licentia transeundi ad aliud Monasterium, rationabili de causa.

QVÆSITVM III.

Vtrum Monialis possit ab vno ad aliud Monasterium transferri sub spe correctionis.

SVMMARIVM.

1 *Monialis, quæ in proprio Monasterio corrigi non potest, an ad aliud transferenda sit, vt ibi corrigatur.*
2 *Religionis totius bonum concernit, vt Monialis corrigatur absq. strepitu.*
3 *Simoniacus ille sit, qui recipit aliquem in Monasterio ex pretio.*
4 *Transmitti non potest Monialis ex vnò ad aliud Monasterium ab ordinario loci, vel alio Superiori, etiam causa criminis perpetrati.*

1 IN Concilio Vernense can. 6. sub anno 575. *in tom.* 2. *Conciliorum Galliæ* statuitur, quod si Monacha in aliquem lapsũ ceciderit, infra Monasterium per consilium Episcopi pœnitentiam agat.

Si verò in proprio Monasterio aliqua de causa commodè corrigi non potest, ad aliud Monasteriũ posse transferri, vt ibi corrigatur, docent Eman. Roder. *loc. cit. q.* 46. *art.* 5. Mirand. *de sacr. Monial. q.* 3. *ar.* 2. & Barbos. *loc. cit. n.* 77. & *q.* 44. *art.* 1. refert statutum Vrbani III. approbantis huiusmodi translationem, quod non fuit reuocatum per Concilium Tridentinum, neque

neque per Constitutionem Pij V. ex eodem Miranda *loc. cit. art. 2.* & sic, quando Monialis in proprio Monasterio timore cognatorũ, aut alia causa corrigi commodè non potest, ad aliud transfertur, quia bonum totius Religionis concernit Mo-
2 niales corrigi absque strepitu, Ita Nauarr. Collector, *verb. Clausura Monial. casu* 4. & Eman. Roder. *tom. 1. q. 49. art. 5.* Sanch. *loco cit. cap.* 15. *num.* 47. tum quia in iure cautum est, vt recipiens aliquam in Mona-
3 sterium pretio, sit simoniacus, & tàm recipiens, quàm recepta eijciantur è Monasterio, vt in arctiori perpetuam pœnitẽtiam agant; ita habetur *in cap. quoniam de simonia.* Qui textus nullibi reuocatus reperitur per Bonac. *q.* 1. *punct.* 9. *num.* 12.
4 His tamen opponitur decretum Sacræ Cõgregationis relatũ à Barbos. *in collect. Bullar. verb. Monialium translatio* sub his verbis *Moniali nullam sibi subiectam ex vno Monasterio ad aliud transmittere possunt locorum Ordinarij, vel Superiores regulares etiam ex causa seditionis, vel incorrigibilitatis, aut criminis perpetrati.* sub die 17. Maij 1603.

QVÆSITVM IV.

Vtrum Monialis incorrigibilis possit de Monasterio ad aliud transferri, vel omninò expelli.

SVMMARIVM.

1 *Incorrigibilis verè quisquam censeatur.*
2 *Incorrigibilis Monialis non potest eijci de Monasterio, ne ex proprio delicto commodum recipiat.*
3 *Incorrigibiles inconsulta Sede Apostolica eijci non possunt, neque transferri.*
4 *Moniales rebelles, & superbæ, an possint expelli.*
5 *Incorrigibilis Monialis detrudi debet in carcere Monasterij, ne alijs offendiculo sit.*

1 PRo dilucidatione huius quæsiti afferam decretum Sacræ Congregationis Cardinal. Concilij Tridentini interpretum supra citatum *de Apostatis, & eiectis*, in quo sanciuit, quod quis Regularis verè incorrigibilis minimè cẽseatur, nisi nõ solũ in eo cõcurrant omnia, prout de iure communi requiruntur, verum etiam proberur vnius anni spatio in ieiunio, & pœnitentia, & carceribus; quo anno elapso, si non resipuerit, imò pertinacitèr animo indurato in sua peruicacia perseuerauerit, ne contagione pestifera plurimos perdat, tanquam pecus morbida, ac membrum putre, eijci tandem possit ab ipso Generali de consilio, & assensu sex Patrũ ex grauioribus Religionis eligendis in singulis capitulis, & tunc nõ nisi constructo, secundum eorum stylum, & Constitutiones, processu, & plenè probatis causis expulsionis ad Sacrorum Canonum præscriptum.

Quæ autem requirantur in dispositione iuris communis ad hoc, vt quis dicatur incorrigibilis, scias, quando Regularis ter à suo Superiore reprehensus, & monitus non se emendat, & desistit à delictis; *cap. contingit il* 4. *de sentent. excommunicat.* Butrius, & Felin. *in cap. cum non ab homine de iudic.* Geminian. *in cap. neminem* 45. *dist.* Decian. *in tract. crimin. par.* 1. *lib.* 4. *c.* 9. *num.* 130. Vgo *cons.* 65. *num.* 2. vel differt iniunctam pœnitentiam facere, aut fugam capit, occultando se ea nõ peracta. Diez *in praxi cap.* 142. *num.* 1. *&* 2. & ex *tex. in cap. vt famæ de sent. excom.* Decian. *ibidem num.* 130. Aut correctionis suæ, & melioris vitæ nullam spem reliquit; Decian. *in cap. cum non ab homine num.* 17. *de iudic.* vnde omnes paruipendentes, & contemnentes pœnas impositas, & mandata suorum Speriorum, & deliberatè, illis reclamantibus volunt delinquere, verè, & propriè incorrigibiles censentur. Glossa, & omnes Doctores *in cap. Metropolitanum* 2. *q.* 7. Benè tamen verum est, Religiosum non dici verè incorrigibilem, nisi concludentèr probetur, delicta talia commisisse; imò Foller. *in prax. crim. verbo audiantur excusatores num.* 40. vult, requiri sententiam declaratoriam incorrigibilitatis, antequã è Religione eijciatur.
2 Quibus positis, Bonacina *de Clausura q.* 1.

q. 1. *punct. 9. num.* 14. nullam Monialem absolutè propter incorrigibilitatem eijci posse de Monasterio, quia id vsu nunquã receptum est, & inde magnum Clausuræ detrimentum sequeretur. Tum quia non conuenit etiam, vt ex proprio delicto Monialis incorrigibilis commodum recipiat, vagando hinc inde. Tum quia Sacra Congregat. Episc. & regul. die 27. Maij 1603. vt refert Gauant. *in Man. Episc. verb. Monialium Clausura num.* 23. & Lezana *to. 1. sum. cap. 29. num.* 17. declarauit *Incorri-*
3 *gibiles eijci non possunt, neq. transferri inconsulta Sede Apostolica*, & Ricciull. *loco cit. num.* 8. affirmat hoc idem fuisse decisum *in d. Redmen.* & Bonacina confirmat suam sententiam *per vnam Vlisbonen. Monasterij* 19. *Nouembr.* 1623. *coram Coccino*, quæ habebitur in fine huius operis.
4 Hieron. Roder. verò *in comp. qq. regul. resol.* 57. *num.* 3. notat, quod Moniales superbæ, & rebelles possunt per Prælatos à Religione expelli, ex Constitutione singulari Innocentij III. ad instantiam Monachorum Cisterciensium, facta.

Sanchez tamen *loco citato cap. 9. nu. 6.* ait quod in hoc dubium versatur in eo quod praxis hucusquè nõ recepit, Monialem expelli tam quam incorrigibilem è Monasterio, & ideo fatetur, nullum inueniss Doctorem hanc expulsionem afferẽtem, sicut nec aliquam historiam, Monialem eiectam fuisse docentem, concludit tamẽ, quod in rigore eijci potest, quia omnes rationes suadentes licitam virorum Regularium, probanr etiam eiectionem Monialium; nullatenùs verò audet consulere Prælato alicui, vt id inconsulto Romano Pontifice, aut eius Nuntio efficiat; quia esset res noua, & inusitata, & magnum cõtuleret scandalum: Idem sentit Hier. Roder. *loco cit.* dicens, quod præter scandalum, talis eiectio afferret ansam Monialibus multis fingendi se incorrigibiles, vt a Monasterio expellerentur.

5 Quare potius bono communi consulendum est, & Monialis incorrigibilis includenda est in Monasterij carcere, ne alijs offendiculo sit, quàm eijcienda cum tanto scandalo, & periculo boni communis aliorum. Ita Sanchez *loc. cit.*

QVÆSITVM V.

Vtrum Moniales de vno ad aliud Monasterium translatæ, fugam arripientes, apostatæ censeantur.

SVMMARIVM.

1 *Apostata à Religione quis sit.*
2 *Moniales professæ exeuntes de proprio Monasterio animo non accedendi ad aliud, sunt Apostatæ.*
3 *Apostatæ Moniales cogendæ sunt, vt ad suum Monasterium redeant.*
4 *Tertiariæ exeuntes de Religione, an dicantur Apostatæ.*
5 *Mulieres collegialiter viuentes, extra Clausuram habitum dimittentes, non dicuntur Apostatæ.*
6 *Pinzocheræ, Cordellatæ, & Mantellatæ dimittentes habitũ non sunt Apostatæ.*

1 SVppono internum, & externum Apostatam à Religione, dici professum, qui animo semel à religione recessit, ad illam amplius non reuersurum, nec aliam ingressurum; quo supposito.
2 Certum est Moniales professas exeuntes è suo Monasterio, etiam de licentia Superiorum animo nõ accedẽdi ad aliud;
3 esse Apostatas, & ad instarum aliorum religiosorum Apostatarum cogendæ erunt, vt ad Monasterium redeant, sicut colligitur per ea, quę habetur *in cap. Peruenis ad nos* 27. *q.* 1. & quæ tradit Farinac *in tract. de hæresi q.* 183. *num.* 68. vbi ex Deciano,
4 Menochio, & alijs, ait, quod Moniales tertij Ordinis Sanctorum Dominici, & Francisci, cum non emittant votum solemne, sed simplex, licèt peccẽt morralitèr exeundo è Religione, quam voerunt, non tamẽ per hoc dicuntur Apostatæ; Idem docet Leonard. Manicalcea in Bullam Cœnæ *lib. 2. can. 1. q. 17. num.* 25. & 26.
5 Mulieres etiam Religiosæ, quæ collegialitèr viuunt, sed non sub perpetua Clau-

Clausura, habitum dimittentes, non dicũtur veræ Apostatæ, quia huiusmodi religiosæ non sunt veræ Moniales; & tanto minus, viuentes in proprijs domibus, vt sunt Pinzocheræ; ex Graff. *lib. 3. caj. refer. cap. 2. num.* 10. & Monicalcea *loco citat. q.*
6 16. *num.* 8. Idem dicendum erit de alijs mulieribus, quæ Cordellatæ, vel Mantellatæ, seu Oblatę nuncupantur.

QVÆSITVM VI.

De conditionibus in Translatione Monialium obseruandis.

SVMMARIVM.

1 *Monialis antequam ad aliud Monasterium transeat, debet illud habere paratum, vt eam recipiat.*

2 *Dotem secum debet ferre Monialis, si ad aliud Monasterium transeat.*

3 *Monialis ad aliud Monasterium translata, nullam debet spem habere ad primum ampliùs redeundi.*

4 *Translatio Monialis de vno ad aliud Monasterium, quo comitatu, & quo modo sit agenda.*

5 *In Monasteria nouiter erecta non possunt introduci Moniales, nisi prius constiterit, illa condita fuisse auctoritate Sedis Apostolicæ.*

BArbosa *loc. cit. de iur. Eccles. numer.* 149. dicit, fuisse decisum in vna Barchinonen. 10. *Aprilis* 1615. in trãslatione Monialium sequentes conditiones debere obseruari.

1 Prima, vt antequam Monialis à primo Monasterio egrediatur, secundum sit paratum, in quo beneuolas habeat receptrices, quæ per vota secreta eam capitulariter recipiant.

2 Secunda, vt dotem à cæteris Monialibus præstari solitam, persoluat.

3 Tertia, vt spes illi auferatur, ad primum Monasterium redeundi; quæ conditiones non sunt requirendæ in Monialibus egredientibus è Monasterio causa fundandi, & ædificãdi nouum Monasterium, vel vt prę sint Monialibus alterius Monasterij in officio Abbatissæ, seu Magistrę Nouitiarum vel alterius officij, ad introducendam regularem disciplinam, vel reformationem.

4 Quarta conditio, vt translatio fiat comitantibus Matronis consanguineis, grauibusq. fœminis, ab vno ad aliud Monasterium, recta via, absq diuerticulo proficiscentibus, & nullibi pernoctari debent, nisi in casu hospitij, & tunc apud honestas personas.

5 Non possunt Moniales tamẽ transferri in Monasteria nouitèr erecta, nisi illa auctoritate Apostolica extructa fuisse, prius constiterit, ipsaq. præuia visitatione earundem Monialium capacia, atq. ita absoluta, & accommodata fuerint reperta, ne cœmentarijs, alijsq. fabris, ædificandi causa intra eadem Monasteria, ingredi necessitas relinquatur, vt decisum fuisse in vna Vlisbonen. 17. *Iulij* 1615. affirmat Barbos. *loc. cit.*

QVÆSITVM VII.

Vtrum Monialis ad aliud Monasterium delata, ferat secum dotem, & hæreditatem, omniaquè bona, quæ priori cõtulit Monasterio.

SVMMARIVM.

1 *Monachus ad aliud Monasterium licitè translatus, non potest secum deferre bona, per eius professionem Priori Monasterio acquisita.*

2 *Monialis auctoritate Papæ translata voluntariè ad aliud Monasterium, non potest secum dotem deferre, nec alia bona per professionem quæsita priori Monasterio.*

3 *Monasterio traduntur bona Religiosorũ sub hac conditione, si profiteantur, non verò si in Monasterio manserint.*

4 *Monasterium, si cogatur ad recipiendam Monialem, debet etiam illius dotem recipere.*

5 *Dos, quæ traditur Monasterio, traditur absolutè, & in perpetuum; secùs si tradatur marito.*

6 *Hæreditas Religiosorum de vno ad alium Mona-*

Monasterium transeuntium, acquiritur Priori Monasterio.

7 *Moniali quicquid obuenerit post secundam professionem in alio Monasterio, eidem acquiritur.*

8 *Monialis adhuc Nouitia trãsiẽs ad aliud Monasterium, omnia bona secum transfert.*

9 *Donatio causa mortis facta, quando sortiatur effectum suum.*

10 *Legatum Moniali relictum sub conditione, quæ adimpleta est tempore secundæ professionis, transit ad secundum Monasterium.*

PAnormitanus, & Cardinalis *in capit. Quod ad te, de cler. coniug.* talem ex-
1 citant dubitationem, scilicet, An cum Monacho translato ad aliud Monasterium, transeant quoq. bona ipsius, vel quæsita per illum; & videntur affirmare, Monacho professo valide in vno Monasterio, transeunte ad aliud voluntariè, & licitè, & validè, omnia bona sua post professionem primam, vsque ad secundam, & etiam, quę habebat tempore primæ professionis, remanere priori Monasterio, siuè bona, quæ habuit ante professionem, donasset expresſè Priori Monasterio, siue tacitè; quæsita verò post secundam professionem esse secundi Monasterij. Idem videntur sentire Petrus de Perusio relatus à Panormitano, & Cardinali *loc. citato*, & Eman. Roder. *qq. reg. q. 79. ar. 2.* vbi ait à simili Monialem auctoritate Papæ translatam ad aliud
2 Monasterium voluntariè ad suam instantiam, vel ad instantiam secũdi Monasterij, non delaturam secum dotem, nec bona post professionem illi quæsita, & addit, quod si Papa aliud iuberet, & non subesset causa supplicandi, parendum est ei iuxtà notata in sacris Canonibus, idem docent Couar. *in cap. 1. de testam. in fine*, & Nauar. *in com. 4. de regul. num. 24.* Hieron. Roder. *in comp. qq. regul. resolut. 53. num. 7. & resol. 98. num. 10.*

Et ratio quare Monialis non possit secum fere dotem, & omnia bona, dum trãsit ad secundum Monasterium est, quia dos, & alia bona non fuerunt illi tradita
3 sub conditione, si in eo Monasterio mansérit; sed solum sub conditione, si profiteatur, cum verò professionem in dicto Monasterio emiserit, sequitur prius Monasterium esse absolutè dominum prædictorum bonorum. Tum quia posterius Monasterium hoc incommodum sibi imputare debet, cum volens admittat Monialem, quæ nihil habet proprij, cum ipsius dos Priori Monasterio acquisita fuerit, vt benè nótat Sanch. *lib. 7. c. 32. n. 12.* Nauar. *comment. 4. de regul. num. 24* Roder. *tom. 2. qq. regul. q. 79. art. 2. vers. ex quibus*, quos etiam sequitur Bonacin. *de clausura q. 2. punct. 9. §. 4. diffic. 3. prop. 2. nu. 6.* & Barthol. à S. Fausto *in Thes. Relig. lib. 5. quæst. 375.*

4 Dixi ad *suam instantiam, vel ad instãtiam secundi Monasterij*, quia si secundum Monasterium coactum fuit illam admittere dos etiam illi soluenda erit. Quia Moniales non solent absque dote admitti, nisi Monasterium voluntariè dotem admittat; Tum quia par non est, vt posterius Monasterium, quod inuoluntariè recepit hanc Monialem, vltra hoc, patiatur etiam alimentorum iacturam; Tum etiam; quia hoc elicitur, per ea quæ habentur *in cap. de lapsis 16. q. 6. & cap. si quis rapuerit 27. q. 1. & Auth. de Sanctissimis Epis. §. penult.* & Bonac. *loc. cit. num. 2.* de qua re *in quæsito sequenti.*

Si dicas dos tradita Monasterio vicem gerit doti traditæ marito ad sustentanda onera Matrimonij. Sed dos tradita Marito, eo mortuo restituitur, nam dos ibi esse debet, vbi sunt onera Matrimonij *l. is qui ff. de iur. dot.* & dos traditur sub conditione, vt soluto Matrimonio restituatur, ergo pari ratione soluta prima professiõne in prima Religione, per aliam professionem in secunda Religione dos Monia-
5 lis restituenda est. Ad quod respondeo. dos, quæ traditur Monasterio, traditur absolutè, & in perpetuum, quæ verò traditur Marito, traditur tantùm ad tempus, idest durante matrimonij vinculo.

An autem hæreditas, quæ competit Religioso, pertineat ad prius Monasteriũ, vel ad secundum, dum hæreditas delata fuit

fuit antequam Religiosus professionem emitteret in secunda Religione, etiam si hæreditas adita non fuit tunc temporis.

6 Respondeo hanc hæreditatem pertinere ad primum Monasterium; Quia bona à Religioso acquisita ante professionem in secunda Religione emissam, pertinent ad primam Religionem, sed hæreditas fuit acquisita ante professionem in secunda Religione factam; Nam vt cognoscatur, quandonam hæreditas Monasterio acquisita est, non est inspiciendum tempus aditionis hæreditatis, sed tempus delationis. Cum ergo tempore delationis, hic esset Religiosus primæ Religionis, sequitur hæreditatem pertinere ad prius Monasterium, non verò ad secundum, vt tradunt Panormitan. *cap. in præsentia num. 77. de prob.* Lessius *lib. 2. de iust. cap. 41. dub. 11. num. 87. & 88.* Couarr. *de testam. cap. 1. num. 21.* Sanch. *loco citato num. 18.* Bonacin. similiter *loco cit. num. 7.* & alij contra Bald. *in l. si quis mihi §. seruus ff. de acquirend. hæred.*

7 Post verò secundam professionem in alio Monasterio factam, quicquid Moniali obuenerit, secundo Monasterio acquiri, affirmant Nauar. *in cap. non dicatis 12. q. 2. num. 31.* Emanuel Roder. *qq. regular. to. 2. q. 78. ar. 2.* Azor *prima parte Instit. moral. lib. 12. cap. 15. q. 3.* Molin. *de iust. tract. 2. disp. 140.* Cardinal. Tusc. *tom. 5. lit. M. concl. 322.* Benedict. Aegidius *in repet. l. Titia p. 1. num. 50. ff. de Condition.* Cald. Pereira *in l. si curatorem verbo hūc correctum num. 31.* Suar. *tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 3. cap. 3.* Mirand. *tom. 1. manual. Prælat. q. 31. art. 14.* Villalb. *par. 2. sum. tract. 35. diffic. 14.* Hieronym. Roder. *in comp. qq. regul. resol. 123. num. 82.*

8 Quod si Monialis ante professionem, & adhuc Nouitia transeat ad secundum Monasterium, certum est, omnia bona deberi secundo Monasterio, vt benè probāt Hieron. Roder. cum Panormitan. *loc. cit.* qui etiam resoluunt, donationem omnium bonorum factam Monasterio in ingressu Religionis ab eo, qui ante professionem ad aliud Monasterium trāsit, reuocari, sequuta professione in hoc posteriori Monasterio, quia cum tali profitente transeunt omnia bona, cum, non secuta professione in primo Monasterio, tacitè censeatur reuocasse eam donationem, ad instar donationis causa mortis, quæ non consequi-

9 tur suum effectum vsque ad mortē, secùs dicēdum est, si partem aliquam bonorum tantùm donauit, quia non censetur tunc donasse intuitu ingressus, ex Syluest. *verb. Relig. 4. q. 10. num. 10.* & Hieron. Roder. *loc. cit.*

10 Legatum verò relictum Moniali sub cōditione, quæ impleta est tempore secundę professionis, ad secundum Monasterium transit, ex Sanchez *in dict. lib. 7. decal. c. 31. num. 41.* idq. affirmant multi Doctores, quos ipse citat, & sequitur *eod. loc.*

QVÆSITVM VIII.

Vtrum vsusfructus bonorum Monialis, quæ transit ad aliud Monasterium, pertineant ad secundum Monasterium, vbi Monialis alenda est.

SVMMARIVM.

1 *Vsusfructus bonorum Religiosi transeuntis ad secundum Monasterium, debentur priori Monasterio, sed amplia, vt num. 3.*

2 *Profitentis Religiosi bona Monasterio dedicantur, vbi professio emittitur.*

3 *Monasterium si cogatur ad recipiendam Monialem alterius Monasterij, debetur ei vsusfructus bonorum acquisitorū priori Monasterio per professionem illius Monialis.*

1 Prima sententia docet, bona omnia Religiosi transeuntis ad aliud Monasterium, remanere, quò ad eorum proprietatem priori Monasterio, quò verò ad vsufructum pertinere ad posteriùs, quod elicitur, *ex cap. de lapsis 16. q. 6. & cap. si quis rapuerit 27. q. 3. & auctentic. de Sanctiss. Episcop. §. penult.* Ex quibus canonibus videtur probari, vsumfructum bonorum posteriori Monasterio, ratione alimētorum

torum elargiendum esse, & ita affirmant Hostien. *in sum. tit. de Cleric. coniug. paulò ante finem, versic. si cum licentia*, Mandos. *in praxi signat. grat.* 55. *translationes colum. penult. vers. sed quæro*, Rebuff. *de nominationibus rubr. de Regia ad Prælatorum nominatione facienda, verbo concessa, versic. quod si Monachus*, S. Antonin. 3. *p. tit.* 16. *cap.* 24. §. 5. Calderin. *cons.* 23. *num. vnic. post principium de Regularibus* Barthol. Socin. *cons.* 52. *num.* 18. *vol.* 4. Ananias *cap. quo à te in fin. de Cleric. coniug.*

1 Secunda sententia negat huiusmodi vsufructum pertinere ad secundum Monasterium; dum vniuersa bona religiosi transeuntis ad primum Monasterium omninò pertinere fateatur, & hoc habetur *in authent. de Monachis §. si verò relinquens, & in authent. ingressi C. de sacrosanct. Eccles.* atq. ita docent Ioan. Andr. *cap. final. num.* 3. *de Regul.* & ibi Card. *numer.* 2. *quæst.* 3. Aretinus *l. si quis mihi* 25. §. *seruus num.* 2. *ff. de acquirend. hæred.* Imola *in Clement. final. num.* 8. *quæst.* 7. *de elect.* Euerardus *in suis topicis loco à seruo ad Monachum num.* 5. Lapus *alleg.* 61. Henric. *in cap. cũ olim el.* 2. *num.* 7. *de priuileg.* Petrus de Perus. *tract. de mutat. stat. Eccles. cap.* 1. *nu.* 3. Rodoan. *de spol. Eccles. quæst.* 8. *in prin. n.* 79. Bellamera *in cap. quanto num.* 11. *de offic. ordin.* Tabiena *verbo Religio q.* 27. *n.* 28. Sylu. *eod. verbo* 4. *q.* 10. Nauar. *com.* 4. *num.* 24. *cons.* 11. *de Regularibus* Alucrad. *de coniectura mente testat. lib.* 2. *cap.* 3. *in princ. nu.* 7. Anastasius Germonius, *de sacror. immunit. lib.* 3. *cap.* 4. *num.* 37. Surdus *de aliment. tit.* 9. *q.* 27. *num.* 8. Molina *t.* 1. *de instit. disp.* 140. *col.* 15. *versic. quando religiosus* Eman. Sà *in sum. verbo religio num.* 35. Azor. *p.* 1. *instit. moral. lib.* 12. *cap.* 15. *q.* 3. cui sententiæ tamquam probabiliori adhereo; quia omnia iura

2 sustinent, quod per professionem omnia bona profitentis dedicantur Monasterio; vbi professio emittitur. Vnde ad Canones primæ sententię Respondeo, non loqui de Religioso, qui transfertur, vt sit verus illius Religiosus, sed vt in criminis pœnam ibi detineatur, gratia agendæ pœnitentiæ, ex Sanch. *in decal. lib.* 7. *cap.* 32. *num.* 16.

3 Similiter debebitur vsusfructus secundo Monasterio, si illud coactum fuerit ad recipiendam Monialem, vt diximus *antecęd. quæst. num.* 4. quia iniustum esset, vt posterius Monasterium, quod inuoluntariè recepit translatam Monialem, patiatur alimentorũ iacturam. Et huiusmodi vsusfructus debet esse in ea quantitate, quæ arbitrio prudentis sufficiat ad congruam illius Monialis substentationem, quamdiù in eo Monasterio manet; nisi fortè posteriori Monasterio inseruiat, eique adeò vtilis sit, vt ipsius obsequia pretium alimentorum adæquent, in quo casu non debetur vsusfructus supradicti posteriori, sed priori Monasterio; ex Tabiena *verbo Religio quæst.* 27. Azor. 1. *p. Instit. moral. lib.* 12. *cap.* 15. *quæst.* 3. Eman. Roder. *tom.* 3. *qq. regul. q.* 5. *art.* 5. Syluest. *verbo Religio q.* 10. Sanchez *lot. cit. lib.* 7. *cap.* 32. *num.* 46. Barbos. *in Collectan. Doctorum in cap. licet de regul. num.* 29. vnde si secundum Monasterium sentit incommodum alimentorũ, sentiat etiam commodum obsequiorum, vt benè notat Bonac. *loc. cit. num.* 2. *versic. respondeo primo.*

QVÆSITVM IX.

Vtrum Monialis alicuius Monasterij destructi translata ad aliud, recuperet suam dotem, aliaq. bona pro secundo Monasterio.

SVMMARIVM.

1 *Monasteria Monialium post Concilium Tridentinum possident bona in cõmuni.*
2 *Monasterij destructi Monialis trãsiens ad aliud, eidem acquirit omnia sua.*
3 *Moniales Monasterij destructi, si in pluribus Monasterijs collocētur; cui sint earum Dotes, & bona applicanda?*
6 *Religio, si à Summo Põtifice extinguatur, illius bona cui acquirantur.*

1 SI loquamur in pręsenti de Monasterijs, quæ habent bona in communi, sicuti

Y loqui

loqui debemus, cum hodie omnes Moniales post Concilium Tridentinum bona in communi possideant, certum est, quod omnia bona acquirit Monialis Monasterio, cui trãsfertur, priori dextructo, per ea quæ tradit Ioan. Andreas *in cap. recolẽtes de stat. Monac.* dicens, quod si Religiosus
2 transit ad secundum Monasterium, recuperat, quod primo Monasterio dedit, sed de bonis illius ipse nihil habebit, cum Monachus paupertatis votum emittat; idem affirmat Hostiens. *in d. cap.* dicens, quod bona illa non possunt remanere in dominiũ primi Monasterij, cum iam sit dextructum: & ne Monialis translata fiat secundo Monasterio onerosa, debet dotem suã, & alia bona secundo Monasterio acquirere, quod adeò verum est, vt etiam hæreditatem recuperet Monialis, quamuis ratione professionis illa primo Monasterio obuenerat, vt diximus *in anteced. quæsito.*

3 Quod si esset magna Monialium quantitas Monasterij dextructi, & Episcopus vnam partẽ Monialium transferat ad vnũ Monasteriũ, aliam partem ad aliud, vtrisq. Monasterijs acquiruntur prædicta bona, iuxta quantitatem Monialium; atq. ita elicitur ex his, quę tradit Emanuel Roder. *tom. 3. qq. regul. q. 5. art. 4. & 6.* quod si
4 Religio confirmata per Summum Pontificem extinguatur, bona ipsius ad aliam Religionem, ad quam eius Religiosi transferuntur, debent transportari, quia res quę in locum succedit alterius, sapit naturam eius, in cuius locum subrogatur, *ex cap. Ecclesia vers. lite pendente.*

QVÆSITVM X.

De Translatione omnium Monialiũ de vno ad aliud Monasterium nouitèr habitandum.

SVMMARIVM.

1 *Monasteria Monialium extra Vrbes, & oppida existentia intra sunt reducẽda.*
2 *Monasteria cur antiquitus in solitudinibus construebantur.*
3 *Monasteria Monialium, quibus locis hodie sint ædificanda.*
4 *Translatio omnium Monialium debet fieri ad Monasterium eiusdem Ordinis, cum introitibus, quos prius habebãt.*
5 *Translatio Monialium debet fieri in aurora, cum comitatu personarum honestarum, & propinquarum.*
6 *Translatio Monialium non debet fieri à Prælatis inconsulta Sede Apostolica.*
7 *Monasteria, nisi prius constiterit auctoritate Apostolica esse erecta, in ea Moniales non sunt transferenda.*

1 Debent Moniales trãsferri de Monasterijs extra Ciuitates, & Oppida existẽtibus ad Monasteria intra constructa, ex decreto Concilij Tridentini *sess. 25. de regul. cap. 5.* per hæc verba.

Et quia Monasteria Sanctimonialium extra mœnia Vrbis, vel Oppidi constituta, malorum hominũ prædæ, & alijs facinoribus sine ulla sæpe custodia sunt exposita, curent Episcopi, & alij Superiores, si ita videbitur expedire, vt Sanctimoniales ex iis ad noua, vel antiqua Monasteria intra Vrbes vel Oppida frequentia reducantur, inuocato etiam auxilio, si opus fuerit, brachij sæcularis; impedientes verò, vel non obedientes, per censuras Ecclesiasticas parere compellant.

2 Ante Concilium Tridentinum, imò antiquitùs, Monasteria in solitudine construebantur, ne populari frequentia deuotio regularis impediretur, & monastica quies turbaretur, *ex cap. luminoso 18. q. 2.* Hodiè verò contrarium à Concilio Tridentino sancitur, propter rationem ab illo allatam, vt virginum Christi, decori, & pudicitiæ conseruandæ remedium adhi-
3 beatur; Ideo Sac. Congreg. Cardinal. 13. *Septembr.* 1583. ex Barbos. *de iure Eccles. lib. 2. cap. 12. num. 10.* censuit, Monasteria Monialium non esse erigenda, nisi Ordinarijs locorum consentientibus, & nisi in ijs dumtaxàt locis, quæ muro munita sunt, & in quibus adest præsbiterorum sæcularium, vel regularium copia ad audiendas earum Confessiones, nisi in facultatibus haberent Moniales, vt Confessarium aliũde ascitum sustentare, valerent.

4 Cum

4 Cum ergo ex dicto præcepto Concilij Tridentini translatio Monasteriorum extra Vrbē, & Oppida sit facienda ad Monasteria intra existentia; aduertendum est, talem translationem faciendam esse ad Monasteria eiusdem Ordinis, & hoc quādo imminet scandalum, vel propter supereminentis aeris pestilentis causam, & tūc Monasterij translatio fieri debet cum introitibus, & redditibus, quos illud habebar, ex Vgolin. *de offic. Episc. cap. 21. in prin. num. 1.* Leym. *in exam. Episcop. lib. 6. cap. 21. num. 13.* Zerol. *in prax. Episc. p. 1. verbo Monialis §. 17.* vbi asserit hoc decisum fuisse à Sac. Congregatione.

5 Hæc tamen translatio omnium Monialium de vno ad aliud Monasterium fieri debet in aurora, vt à paucis Moniales cōspici possint; atque à personis grauibus, modestis, & consanguineis proximioribus coniunctis deducantur, vt referunt decisum Armend. *in addit. ad recopil. leg. Nauar. lib. 2. tit. 18. l. 7. tit. de relig. n. 100.* & Barbos. *de offic. & potest. Episc. p. 3. alleg. 102. num. 26.*

6 Non transferant tamen Moniales de vno Monasterio, locorum Ordinarij, aut Superiores Regulares, in Monasteria recenter erecta pro Nouitiarum in eo introducendarum institutione, nisi obtenta à Sede Apostolica, vel à Sacra Congreg. facultate, quia vt refert Barbos. *in Collect. Bullar. verb. Monialium translatio* in vna Barchinonen. 10. April. 1615. Monialium translatio inconsulta Sede Apostoli-

7 ca minimè fieri potest, imò nisi priùs Monasteria auctoritate Apostolica extructa fuisse cōstiterit, in ea Moniales trāferri nō possunt, ex decreto eiusdem Sac. Cōgregat. *in vna Vlisbonen. 17. Iulij* 1615. ex eod. Barbos. *loc. citat.*

Ex quibus satis cōpertum est, in Translatione Monialium quocunquè modo facienda, ea, quæ hactenus diximus à Sacra Congregatione sancita, obseruanda esse, cum in facto non possit hic casus describi de translatione vniuersali; in qua re puto expectandam esse specialem Sedis Apostolicæ instructionem.

QVÆSITVM XI.

Vtrum Moniales de vno ad aliud Monasterium translatę debeant in illo Nouitiatum agere, deinde Professionem emittere.

SVMMARIVM.

1 *Regulares transeuntes ad aliam Religionem, tenentur anno integro illam experiri, vt validè in illa profiteantur, sed amplia vt num. 2.*

3 *Monialis de vno ad aliud Monasterium translata, an teneatur in posterùm ad vota prioris Monasterij.*

1 Sorbus *in Compend. Priuileg. mendican. verbo Nouitius,* & Corduba *in sum. Casuum q. 58.* negatiuam partem sustinēt, in quodam Priuilegio Leonis X. fundati, in quo conceditur transeuntibus de vna ad aliam Religionem, vt profiteri possint de consilio discretorum Monasterij ante Nouitiatus Annum; idem videtur affirmare Henriq. *lib. 13. de Excom. cap. 40. num. 2.* vbi ait, quod si aliquis transeat ad Religionem strictiorem, non indiget nouo probationis Anno, quia iam in priori Religione expertus est Regulæ asperitates.

Sententiam affirmatiuam docent Emanuel Roder. *qq. reg. to. 3. q. 17. art.* 8. Nauar. *consil. 61. num. 4. & cons. 62. num. 5. de Regular.* Roder. à Chuna *in com. ad c. 1. nu. 21. dist. 54.* Rebuff. *in tract. Nomin. q. 114. num. 115.* Lessius *de Iust. & iur. lib. 2. cap. 4. dub. 13.* Azor. *pri. par. Inst. mor. lib. 12. cap. 14. q. 13.* Mirand. *tom. 1. manual. Prælat. q. 31. art. 2.* Barthol. à S. Fausto *in Thesauro Relig. lib. 5. q. 371. num. 2.* Eman. Sà *in Aphor. verbo Religio nu. 35.* & Barbos. *de iure Eccles. lib. 1. cap. 42. nu. 84.* qui omnes manifestè probant, Religiosos omnes transeuntes ad aliam Religionē, teneri anno integro illam experiri, vt validè in ea profiteantur; ratio desumitur ex Concilio Tridentino *sess. 25. de regular. c. 15.* vbi generaliter ponitur; ad validam

professionem præmitti annum integrum Nouitiatus, & postea profiteri.

2 Hac de causa Rota apud Farinac. *decis.* 115. *par.* 2. *num.* 7. censuit, quod Monialis vnius Monasterij, vbi ad aliud transfertur, si non emittit professionem in secundo Monasterio, non fit Monialis illius; At *num.* 8. tenet, sufficere professionem emissam in primo Monasterio, quando fit trãslatio de vno monasterio ad aliud eiusdem Regulæ, vel si huiusmodi translatio fiat auctoritate Papæ. Ideo S. Congregatio Cardin. die 12. Ianuarij 1619. prout refert Barbos. *loc. cit. num.* 86. censuit, Regulares discalceatos Ordin. Sãctissimę Trinitatis, de licentia Sedis Apostolicæ ad Laxiorem Calceatorum transeuntes, debere facere Annum probationis, non autem emittere professionem.

Ex quibus reconciliari possunt supradictæ sentẽtiæ, quod transeuntes ad eandem Religionem, seù ad Laxiorem, vel ad quamcumq. auctoritate Papæ, non teneri annum Nouitiatus peragere, & professionem de nouo emittere; cæterùm Regulares omnes vtriusque sexus transeuntes ad aliam Religionem, ad Annum Nouitiatus integrum, & ad professionem iterùm emittendam, obnoxios esse. In hac tamẽ re de Monialibus loquendo, tutiùs dicerem, expectandam esse cum licentia Sedis Apostolicæ, instructionem simul, eamquè adamussim exsequendam.

3 Hinc resoluitur dubitatio, an Monialis de vno ad aliud Monasterium translata teneatur ad illa specialia Vota, & obseruãtias, quibus tenebatur in priori monasterio; Dicendum est, non teneri, quia illa annexa sunt priori professioni, & obligationi primi Monasterij, quæ obligatio per legitimum transitum iam cessauit, ita colligitur, ex Suar. *tom.* 2. *de Relig. tractat. de Voto lib.* 6. *cap.* 3. *num.* 7. Sanchez *in decal. libro* 6. *cap.* 7. *num.* 87. Barbos. *loc. cit. num.* 90.

DISPVTATIO XXII.

De Clausura Monialium quoad ingressum.

QVÆSITVM I.

De Censuris, & pœnis contra Clausuram Monialium ingressu violantes, & quomodo incurrantur.

SVMMARIVM.

1 *Ingressus in Monasteria Monialium ab antiquo tempore fuit prohibitus.*

2 *Ingressus intra Monasteria Monialium, quando sub censuris fuerit interdictus.*

3 *Excommunicatio lata in Concilio Tridẽtino nõ videtur reseruata, & n.* 8. *&* 9.

4 *Præsumentes ingredi intra Monasteria Monialium prætextu facultatum obtentarum, etiam in casibus necessarijs, sunt excommunicati. & nu.* 13.

5 *Abbates, Abbatissæ, alijq. Superiores Monasteriorum, quas pœnas incurrãt permittendo ingressum in Monasteria, sub quocunque prætextu licentiarum, & num.* 6.

7 *Ex-*

7 *Excommunicatio lata contra ingredientes Clausuram Monialium per Gregorium XIII. non incurritur nisi per præsumptionem, & dolum.*
10 *In Materia pœnali non debet fieri extensio vltra propriam significationem verborum.*
12 *Licentia ingrediendi Clausuram Monialium cessan e, an ingrediens obtenta licentia ligetur excommunicatione.*

1 INgressus in Monasteria Monialium extat prohibitus, licèt sine Censuris ab antiquo tempore, vt apparet in capitularibus Leonis Papæ III. capit. 5. *in tom. 2. Conciliorum antiquorum Galliæ sub anno Christi* 804. sub his verbis.

Vt nullus in Monasterio puellarum; vel ancillarum Dei intrare præsumat, nec præsbiter, nec Diaconus, nec subdiaconus, vel Clericus, aut Laicus, nisi tantum præsbyter ad Missam celebrandam tempore opportuno ingrediatur, salua necessitate Monasterij secundum Canonicam institutionem, & iuxta, quod Episcopus ipsius Parochiæ ibidem ordinauerit. Præsbyter autem Missa celebrata statim exeat. Similiter in Cōcilio Turonense III. can. 29. *in eodem tom. 2. Concil. Galliæ* eadem prohibitio confirmatur, dum statuitur; *Præsbyteris Diaconibus, cæterisq. Clericis infra Monasteriorū puellarum non sit concessum habitare. Neq. enim intrent Monasteriā, nisi tempore, quo Missarum solemnia celebranda sunt, vel alia qualibet Ecclesiastica officia peragenda, quibus peractis, statim egrediantur, ne ibi postea aliquam moram faciant; similiter, & alijs hominibus eadem Monasteria importunè frequentare cupientibus, omnis aditus precludatur.*

Gregorius IX. & Eugenius IV. excommunicationem ipso facto incurrendam promulgarunt aduersus eos, qui Monasteria S. Claræ ingredi præsumunt. Bonifacius VIII. *in cap. periculoso de stat. regular. in 6.* prohibuit omnibus, & singulis intra Monasterium Monialium ingressum, sine manifesta, & rationabili causa. & de licentia illius, ad quem pertinet, illam concedere, & Bonifacius IX. excommunicationem protulit aduersus eos, qui ingredi præsumunt Monasteria Monialium Ordinis Prædicatorum, & contra Moniales, quæ inde exire quoquo modo audent; & Iulius II. in regula Monialium Cōceptionis, excommunicationem ponit contra ingredientes Monasteria earumdem, vt docet Eman. *tom. 3. qq. regul. q. 47. ar. 1.* & Bonacin. *de Clausura q. 4. punct. 5.*

Concilium verò Tridentiuum *sess. 25. de regul. c. 5.* sic sanciuit *Ingredi autem intra septa Monasterij nemini liceat cuiuscumq. generis, aut conditionis, sexus, vel ætatis fuerit, sine Episcopi, vel Superioris licentia in scriptis obtenta, sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda.*

3 Quam excommunicationem iure communi non esse reseruatam, Doctores infra citandi aduertūt, cum nulla fiat ibi reseruationis mentio, dummodò ingressus non sit ob malum finem, quia violatio Clausuræ ob malum finem est Casus reseruatus Summo Pontifici, vt patet ex declaratione Sacræ Congregat. apud Bonacinam *de clausq. 4. punct. 5. num. 2.*

Et Pius V. in Bulla, quæ incipit, *Circa Pastoralis* idipsum inhibuit.

4 Contra præsumentes autem ingredi Monasteria Monialium prætextu facultatum à Summo Pontifice, vel à Legatis, seu ab alijs concessarum, Gregorius XIII. innouans supradicta decreta, & reuocans omnes, & quascumq. licentias ingrediendi Monasteria Monialium, præter excommunicationem ipso facto incurrendam, & Summo Pontifici reseruatam, imposuit etiā pro Abbatibus, & Abbatissis, alijsq. Monasteriorum vtriusq. sexus Superioribus, & personis, priuationem dignitatum, beneficiorum, & officiorum, & inhabilitatem ad illa imposterùm obtinenda per Bullam sequentis tenoris.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

VBi gratiæ, & indulta ab hac Sede cōcessa successu temporis incommodū afferre noscuntur: expedit illa salubri præsidentis consilio submoueri. Proinde sanctimo-

 nialium

nialium quieti, & tranquillitati consulere, ac omnia, quæ illas spiritualium rerum cogitatione, & exercitio auocant, impedimẽta tollere, pericula q. & scandala ab eis remouere cupientes, auctoritate præsentium reuocamus, & abolemus omnes, & quascũq. licentias, ac facultates ingrediendi Monasteria, Domos, & loca Monialium, ac etiã Virorum quorumuis Ordinum, quibusuis etiam Comitissis, Marchionissis, Ducissis, & alijs cuiuscunq. status, & conditionis mulieribus, ac etiam omnes, & quascunq. licentias ingrediendi Monasteria, Domos, & loca ipsarum Sanctimonialium, quibuscũq. Viris, etiam eiusdem status, & dignitatis, tàm à prædecessoribus nostris, quàm etiam à nobis, & Sedis Apostolicæ Legatis, aut alijs ex quibusuis quantumcunq. vrgentibus causis, sub quibuscunque tenoribus, & etiam derogatoriarum derogatorijs, reuocatoriarum reuocatorijs, alijsq. efficacioribus clausulis irritantibusq. & alijs decretis, etiã Motu proprio, & ex certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, atque ad Imperatoris, Regum, Reginarum; aliorũue Principum contemplationem, vel supplicationem concessas, confirmitas, ac etiam iteratis vicibus renouatas: Cassamusq. & annullamus litteras desuper confectas, & processus habitos per easdem. Inhibentes eisdem, qui illas obtinuerunt, sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda, super qua à nemine, nisi à Romano Pontifice (præterquã in mortis articulo) absolutionis beneficium possit impertiri, ne ipsarum licentiarum prætextu Monasteria huiusmodi quouis modo ingredi audeant. Abbatissis verò, nec nõ Abbatibus, Conuentibus, ac alijs Monasteriorũ vtriusq. sexus Superioribus, & personis quocunq. nomine vocentur, districtè præcipimus sub eadem excommunicationis pœna, necnon priuationis Dignitatum, Beneficiorum, & officiorum suorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, ne in Monasteria, Domos, & loca sua quemquam prætextu huiusmodi licentiarum, & facultatum ingredi faciant, vel permittãt. Quin etiam sub eisdem pœnis, ipso facto incurrendis, prohibemus, atque interdicimus omnibus, & quibuscunq. personis Ecclesiasticis, & sæcularibus, ac etiam Ordinũ quorumcunq. etiam Mendicantium Regularibus, ne prætextu licentiarum ab Episcopis, vel Superioribus, quibus illas concedendi in casibus necessarijs tantùm, ex decreto Concilij Tridentini tribuitur, ne Monasteris ipsa Monialium pro libito, sed necessitatibus vrgentibus dũtaxat ingredi, neuè Moniales sub eisdem pœnis illos aliter admittere præsumant. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, Monasteriorumq. & Ordinum prædictorum, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate aliàs roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, exemptionibus, & indultis Apostolicis illis, eorumq. Superioribus prædictis, ac alijs quibuscunq. per quoscunq. Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & dictam Sedem, sub quibuscunq. tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis concessis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus innouatis: quibus omnibus eorum tenores, perinde, ac si ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, ceterisq. cõtrarijs quibuscunq. Quoniam autẽ difficile esset præsentes ad omnia loca perferri, volumus earum exemplis, etiam impressis manu Notarij publici, & sigillo personæ in Dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eandem fidem in iudicio, & extra illud vbiq. locorum adhiberi, quæ adhiberetur præsentibus, si essent exhibita, vel ostensa. Nulli ergo omnino hominũ liceat hanc paginam nostræ reuocationis, abolitionis, cassationis, annullationis, inhibitionis, præcepti, prohibitionis, interdicti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorũ eius se nouerit incursurũ. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum. Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingẽtesimo septuagesimo quinto, Idibus Iunij, Pontificatus nostri anno quarto.

Circa quam Constitutionem aliqua scitu necessaria obseruant Doctores.

Primò

Primò, qui prætextu facultatum dictarum in casibus necessarijs concessarũ, præsumunt ingredi in casibus non necessarijs; incurrunt prædictam Excommunicationem, & priuationem Beneficiorum, Dignitatum, & inhabilitatem ad illa imposterùm obtinenda.

6 Secundò, Abbatissæ Conuentus, & Superiores facientes, vel permittẽtes aliquam personam ingredi sua Monasteria, prætextu dictarum facultatum ante Bullã Gregorij XIII. supradicti concessarum, incurrunt similiter dictã Excommunicationem, & priuationem, & c. Idipsum habetur ex Bulla Pauli V. quæ incipit *Monialium statui*, infra *quæsito sequenti*, quę promulgata fuit contra Abbatissas, & Superiores, aliquam fœminam ingredi intra Monasteria permittentes, aut introducentes prætextu dictarum facultatum.

7 Ad excommunicationem supradictam incurrendam requiritur præsumptio, & dolus; si quis enim ingrederetur Clausurã, putans se habere legitimam causam, & licentiam; quamuis nec licentiam, nec causam habeat, non ligatur supradicta Excommunicatione, sicut nec Monialis illum admittens, quod probatur ex supradicta Constitutione, in qua excommunicantur admittentes cum præsumptione, & dolo prętextu licentiæ Superioris, citra vrgentem necessitatem, vt benè notant Eman. Roder. *loco cit. q.* 47. *ar.* 1. Suarez *de censuris disp.* 22. *sect.* 6. *num.* 14. Nauar. *in Manual. c.* 27. Fusc. *de iustit. lib.* 2. *cap.* 18. Azor. *pr. par. instit. moral. lib.* 13. *cap.* 8. *q.* 6. Ludouicus Beia *respon. cas. conscient. par.* 1. *casu* 30. Campanil. *in diuersi iur. can. rubr.* 12. *cap.* 16. Armend. *in addit. ad recopil. leg. Nauar. lib.* 2. *tit.* 18. *l.* 7. *de religiosis num.* 106. Vgolin. *de offic. Episcop. cap.* 21. *§.* 3.

8 Intrantes verò Clausuram sine præsumpta facultate, incurrunt censuram comminatam *in d. cap.* 5. Concil. Tridentini, quæ vt diximus, non est reseruata, ex Emanuel Roder. *loc. cit. ar.* 2. Barb. *de offic. & potest. Episc. alleg.* 102. *nu.* 49.

Similiter intrantes, seu ingredi permittentes Clausurã Monialium, absq; licentia, non tamen prætextu facultatis alicuius, nõ non ligantur excommunicatione supradicta Papæ reseruata, quia in materia pœnali non debet fieri extẽsio vltra propriã significationem verborum; & in dicta Bulla Gregorij XIII. verba significant ratùm præsumentes ingredi prætextu licentiarum, affici excommunicatione; ita Sayrus *de cens. lib.* 3. *cap.* 31. *num.* 10. Suar. *loc. cit. sect.* 6. *num.* 11. Mirand. *de sacr. Monial. q.* 2. *art.* 10. *concl.* 1. Eman. Roder. *loco cit. art.* 1. Sanchez *in decal. lib.* 6. *cap.* 16. *nu.*

9 79. sed vt aduertit Portell. *de dub. regul. verb. Abbatissa admitten. num.* 1. *in fine* incurrunt Excommunicationem positã à Concil. Trident. idẽ ait Barbos. *loc. citato num.* 3. quicquid dicant Beia *p.* 1. *respons. mor. casu* 30. *fol.* 48. & Azor. *tom.* 1. *sum. lib.* 15. *cap.* 8. *q.* 10.

10 Ex quibus colligitur, Primò, quod qui facultatem habet ingrediendi Monasteria Monialium, & non ingreditur prætextu facultatum supradictarum, sed ingreditur, ac si vllas non haberet, non afficitur dicta Excommunicatione, quia non vtitur tali facultate, nec ingreditur virtute illius, quod est maximè notandum. Ita Nauarr. *in comment.* 4. *de regul. num.* 62. *not.* 4. Sãchez *loco citat.*

11 Secundò, quod Ingrediens prætextu facultatum inualidè obtentarum, quatenus facultates illæ subreptitiæ sint, non afficitur Excommunicatione supradicta Gregor. XIII. quia ipse loquitur in sua Bulla de ingredientibus prętextu facultatum, quas ipse reuocat; reuocatio etenim non cadit supra licentias inualidas, & hæc est optima ratio, aliàs frustra reuocaret illas. Bonac. *loc. cit. nu.* 6.

12 Tertiò, quod si quis obtenta ab Episcopo licentia ingrederetur Monasteria Monialium, dum causa ingrediendi cessauit, afficeretur prædictis censuris, & pęnis, quia ingrederetur sine vrgenti necessitate, etiam si tempore concessionis licẽtiæ, causa concedendi adesset, quia Summus Pontifex vult, illam subesse tempore ingressus; si verò ex opposito, tempore ingressus adesset causa, quæ tempore cõcessionis non aderat, puto posse ingredi, absquè

absque excommunicatione, dummodo sine fraude factum sit.

Quartò colligitur, pœnas suptadictas, & Censuras incurri, etiam si delictum esset occultum; quod probatur ex Concilio Tridentino *sess. 24. cap. 6. de reform.* vbi conceditur Episcopis, posse absoluere à Censuris prouenientibus ex delicto occulto, ita docent Sayr. *de cens. lib. 6. cap. 2. num. 19.* Couar. *in Clement. si curiosus 2. p. §. 3. num. 4.* Cordub. *in quæst. lib. 1. quæst. 35.*

QVÆSITVM II.

Vtrum ingredi facientes, vel permittentes intra Clausuram Monialium, incurrant Excommunicationem.

SVMMARIVM.

1 *Ingredi facientes, vel permittentes Clausuram Monialium, pœnis, & Censuris in Bulla Gregorij XIII. relatis, afficiuntur.*

2 *Ingredi faciens, vel permittens, quisnam dicatur.*

3 *Ingredi permittens intra Clausuram afficitur pœnis, & Censuris, si ex officio ei incumbat impedire Ingredientes.*

1 OMnes & singuli vniuersalitèr loquẽdo, qui viros, vel fœminas in Monasteria Monialium ingredi faciunt, vel permittunt prætextu facultatum, excommunicantur, & prædictis pœnis afficiuntur per Bullam Gregorij XIII. suprapositam, in qua excommunicatione, & pœnis compræhenduntur non solum Abbatissæ, & Superiores ingredi facientes, vel permittentes, verum etiam inferiores, & omnes personæ quouis nomine nuncupatæ. Et Paulus V. simili Constitutione reuocauit omnes licentias, Mulieribus cuiuscunque status, & conditionis ab ipso, & ab alijs Summis Põtificibus concessas ingrediendi Monasteria Monialium, aut cũ Monialibus conuersandi, & ipsorum Monasteriorum Abbatissis, seu Priorissis, ac Superioribus inhibuit sub excommunicatione, & priuatione officiorum præsentiũ, & inhabilitate ad illa obtinẽda ipso facto, ne eas introducere, seu admittere præsumant; huiusmodi tenoris.

PAVLVS PAPA V.
Ad futuram rei memoriam.

MOnialium statui, quæ secularia desideria abnegantes, Dei obsequio sese addixerunt, pastorali sollicitudine consulere cupientes, ad ea remouenda, quæ religiosam earum quietem, & regularem obseruãtiam perturbare dignoscuntur, curam nostram libenter intendimus, prout in Domino cõspicimus salubriter expedire. Quoniam itaq; sicut accepimus, experientia compertum est, non leuia incommoda licẽtias ingredi Monasteria Monialium Mulieribus sæcularibus concessas dictis Monialibus inferre: Nos malis huiusmodi opportuno remedio prouidere volentes; Motu proprio, & ex certa nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas licentias ingrediendi Monasteria Monialium vbiquè locorum existentia, ac cum Monialibus conuersandi, & refectionem sumendi corporalem mulieribus cuiuscunq. status, gradus, & conditionis existẽtibus, etiam Marchionali, & Ducali dignitate fulgentibus, sub quibuscumque verborum formis, & tenoribus, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoorijs, alijsq. fortioribus, & efficacioribus, ac insolitis clausulis, necnon irritantibus decretis ad tempus, vel in perpetuum à Prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, & etiã à Nobis concessas, quarum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus haberi volumus pro expressis, Apostolica auctoritate, tenore præsentium reuocamus, cassamus, & irritamus, ac reuocatas, cassas, & irritas esse decernimus. Inhibentes mulieribus prædictis licentias huiusmodi habentibus sub excommunicationis latæ sẽtentiæ pœna, à qua non nisi à Nobis, seu Romano Pontifice pro tempore existente, prәterquàm in mortis articulo, absolui possint, ne Monasteria prædicta prætextu licentiarum

rum huiusmodi ingredi audeant, seu præsumant; ipsorum verò Monasteriorum Abbatissis, seu Priorissis, ac Superioribus, sub eadem, ac priuationis suorum officiorum, quæ obtinent, & inhabilitatis ad illa in posterum obtinenda, ipso facto sine alia declaratione incurrendis pœnis, ne eas introducere, seu admittere, vel admissas quoquomodo retinere audeant, seu præsumant. Quocirca dilectis filijs nostris, & Apostolicæ Sedis pro tempore existentibus Nuncijs, ac Locorum Ordinarijs, necnon dictorum Monasteriorum Prælatis, & Superioribus præcipimus, & mandamus, quatenus præsentes literas publicari, & præmissa omnia obseruari faciant; Contradictores quoslibet, ac præmissis non parentes per prædictas, & alias sententias, Censuras, & pœnas, aliaq. iuris, & facti remedia opportuna, appellatione postposita compescendo: inuocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Nõ obstãt. præmissis, ac quibusuis Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisq. contrarijs quibusc. unq. Quia verò difficile foret, has literas ad omnia loca deferri. Volumus, quod earum transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadẽ prorsus fides adhibeatur, ac si essent exhibitæ vel ostensæ. Dat. Romæ, apud Sanctũ Marcum sub Annulo Piscatoris die 10. Iulij. MDCXII. Pontif. Nostri Anno Octauo.

2 Sed quæres, quis dicatur ille, qui ingredi facit. Respondeo, quod dicitur quilibet, qui positiua actione est in causa, cur aliquis intra Clausuram ingrediatur, iubẽdo, vel consulendo ingressum, ianuam ingressuro aperiendo, & actualiter introducendo: permittere verò ingredi, est, quando aliquis reperitur in actione negatiua, vt si quis sit in causa, vt aliquis Clausuram frangat, & non impediat ingressum, quatenùs hoc facere queat; ex Sãch. *loc. cit. n.* 84. attamen non quilibet permittens ingredi afficitur dictis Censuris, & pœnis, sed tantùm ille, qui ex officio impedire tenetur, & nõ impedit, quia tunc censetur causa indirecta illius ingressus.

QVÆSITVM III.

De dubijs circa Clausuræ ingressum sæpiùs contingentibus.

SVMMARIVM dubiorum.

I An Moniales, quæ cum persona illicitè iã ingressa confabulantur, illamquè comitantur, dictis Censuris, & pœnis ligentur.

II Vtrum Monialis, quæ ex inaduertentia, obliuione, vel negligentia admitteret illicitè ingredientes, afficiatur Excõmunicatione, & pœnis.

III. An Monialis, quæ ex officio tenetur impedire ingredientes, & non impedit, incidat in Excommunicationem, & pœnas.

IIII. An Monialis priuata, quæ alteri mãdat, vel consulit, vt ingredi faciat aliquem, vel permittat, comprehẽdatur in Excommunicatione, & pœnis prædictis.

V. An Monialis ianuam Monasterij ingredienti aperiens, siue illũ manu trahẽs, aut consulens, vel aliquam actionẽ positiuam præstans, si Excommunicata.

VI. Vtrum Monialis admittens ingredientem illicitè, vt illũ abscondat ad hostibus, ne occidatur, seu in satellitibus, ne capiatur, eidem anathemati subijciatur.

VII. An Abbatissa permittẽs ingredi Monialem alterius Monasterij, licèt eiusdẽ Ordinis, & habitus, ligetur Excommunicatione, & pœnis supradictis.

AD primum, Respõdeo negatiuè, quia non dicuntur introducere, nec admittere, cum iam persona illa sit ingressa, & Moniales comitãtes, & confabulantes, quatenùs eis ex officio non incumbat expellere ingredientes, nõ sint causa per comitatum, & confabulationem, quod ingredientes immorentur diutiùs in Monasterio; ex Sanchez *in decal. lib. 6. cap. 16. num.* 95.

Ad secundum, Respondeo negatiuè; quia verba Bullæ Gregorij XIII. *admittere præsumant*, ausum temerarium denotãt; Eman. Roder. *tom. 1. q. 42. art.* 2. Nauar.

com-

comment.4.num.62.notab.6.de regul. Suarez *tom.5.in 3.par.D.Thom.disput.* 22. *tit.* 6.*num.*14. Sanchez *num.96.*

Ad tertium, Respondeo affirmatiuè, quia videtur indirectè cooperari ingressui; cum teneatur ex officio impedire, & non impediat potens; secùs dicendum est de priuatis Monialibus ingredièti nō obstantibus, dummodò ipse non inuitent, aut consulant, quia vt diximus, non tenētur ex officio, ac per consequens nec directè, vel indirectè cooperantur. Sanchez *loc.cit.num.94.*

Ad quartum, Respondeo negatiuè, remotè enim cooperatur ingressui; si verò inuitaret, aut consilium præstaret ingredienti, incurreret excommunicationem, quia tunc immediatè cooperaretur ingressui: tum quia hæc est regula generalis, quod Censuræ latæ in facientes non ligāt mandantes, vel consulentes, nisi exprimātur. Bonac. *loc. cit. num.26.*

Ad quintum, Respondeo affirmatiuè, quatenùs illa actionem positiuam præstat, qua mediante quis ingreditur, nam tunc directè cooperatur ingressui, ex Bonac. *nu.* 24. Præterea, & Concilium Prouinciale sextum statuit, quod tribus mensibus carceri mancipetur Monialis, quæ introduxerit matrem, vel fœminam sine licentia & singulis sextis ferijs panis, & aqua tantum illi dentur, & ad annum Velo priuetur; eandem pœnam luentur, quæ Rotę, & ianuæ præficiuntur.

Ad sextum, Respondeo negatiuè, quicquid dicat Bonac. *loc. cit. num.29.* quatenus ad tuendam vitam, seu immunitatem Ecclesiasticam hoc officium charitatis bona fide præstaret Monialis, sed in hac re nil certum statuendum est, cum talis casus attendi debeat in facti contingentia.

Ad septimum, Respondet Georg Polac. *par.2.vacat. Epidim.de Clauf. Monialium cap.6 num.6.* negatiuè, quia Monialis illa non censetur extranea, & consequētèr poterit Abbatissa illā recipere, absquè alia Superioris licentia; secùs dicendum est, (vt dicit ille) de Moniali alterius Ordinis, & habitus; cui sententiæ fauet Bonacina *de Clauf.q.4. punct.* 1. *num.* 3. ego tamen non subscribo.

QVÆSITVM IV.

Vtrum Moniales infantes ingredi facientes intra septa Monasterij, incidant in excommunicationem supradictam.

SVMMARIVM.

1 *Infantes vsu carentes non ligantur censuris, & pœnis.*

2 *Infantes vsu rationis carentes si admittātur à Monialibus intra Clausurā, nō ligantur Excommunicatione, & nu.6.*

3 *Puellæ si sex annos excedant, non possunt admitti in Monasteria Monialium.*

4 *Infantes septennes præsumuntur habere vsum rationis.*

5 *Puellæ habitum Regularem suscepturæ, an septa Monasterij admitti possint.*

1 Extra controuersiam est, infantes discretione carentes non includi in Excommunicatione lata à Concilio Tridentino, alijsq. pœnis in Constitutionibus Pontificijs, contra ingrediētes cōminatis, quia infantes, qui rationis vsum nondùm nacti sunt, non sunt capaces præcepti, ex Bonac. *de legibus quæst.* 1. *punct.* 6. atque ita docent Henriq. *in summ.lib.*13. *capit.* 42.§. 3. *in com. litera* S. Nauarr. *dict.com.* 4. *num.*59. Aloys. Riccius *in sua praxi decis.* 648. Azor. *instit. mor. lib.*13. *cap.* 8. *quæst.*5. Miranda *loc.cit.q.2. ar. 1.conclus.* 1. Eman. Roder. *loc.cit. q.46.art.* 1. Suarez *dict. tom.4.de relig.lib.1.cap.10. num.* 2. Lezana *tom.1.summ.cap.* 25. *num.* 24. qui omnes Doctores fatentur Concilium Tridentinum, dum excludit omnes cuiuscumquè ætatis, loqui de habentibus vsum rationis, & de illis, qui ad peccandum
2 Moniales mouere possunt; Vnde prædictos infantes discretione carentes admitti posse ad Clausuram Monialium, nec Moniales eos admittentes incurrere aliquam Excommunicationem, resoluunt Corduba *in sum.q.69.* Barbos. *de offic. & potest.* *Episc.*

*Episc. alleg.*102.*num.*32. Gambara *de casibus reser.cap.*15 *cas.*6.*numer.* 37. Sorbo *verbo ingressus num.*2.Liamas *in meth.curat.in append.*§.8. Nauarr.*d.com.* 4. *de regul. num.*59.Mirand. *loco citato.*Emanuel *loc. cit.*Sanch. *lib.* 6.*cap.* 16. *num.* 5. Bonac. *loco cit.q.*4.*punct.*1.*nu.*5.quia non videntur reæ maioris culpę, quàm ipsi infantes ingredientes,maximè cum finem legis non violent, qui est,ne pax Monialiũ perturbetur,incitenturq.ad peccandũ.

3 Vnde quidam ex his Doctoribus censent, non licere ingressum puellarùm sex annos excedentium,cum vsu rationis iam potiri præsumantur, ac proindè comprehendi sub hac prohibitione; secus dicendum est si nondum septennes sint, aut nō 4 excedant, nec habeant rationis vsum. Ratio est,quia vsus rationis communitèr septennio completo accidit, & in dubio ante eam ętatem non præsumitur.Ita Ema.Roder. *in Motu Proprio Pij V. nu.*12.Sanch. *loc.cit.nu.* 7.Bonac.*d.punct.*1.*n.*6.vbi citat Cordubã, & Eman.Sà;qui vidētur aduersari sententiæ Pauli Comituli *resp. moral. lib.*6. *q.*19.*num.*6. asserentis, Moniales puerum, puellamuè infantem intra Monasterij septa recipientes, excommunicatas esse, & refert, quod de hac difficultate consultus Eminentissimus Cardinalis S. Seuerinæ Summus Pœnitētiarius ab Episcopo Perusino Neapolione Comitulo, Respondit, recipientes ,seu intromittentes pueros , & puellas,Censuras incurrere ; & ait, quod idipsum affirmauit Clemens VIII. Eundem sequitur Scortia *in select. constit. theor.*336. vbi quibusdam rationibus hanc sententiam nititur probare, & præsertim ex Sacra Congregatione Card.sub die 12. Februarij 1585. 5 Quod pueri, & puellæ cuiusuis ætatis nō possunt admitti intra supra Monialiũ.

6 Vbi verò viget consuetudo introducēdi puellas habitum ibi suscepturas, vt per biduum,aut triduũ sint ibidem,tolleretur, ex Sacra Congregat. Cardinal. 12. Iunij 1594.apud Gauant. *in man.Episcop. verbo Monialium Clausura num.*32.

QVÆSITVM V.

Quid si Fatuos, & amentes intra eandem Clausuram admitterent?

SVMMARIVM.

1 *Amentes sunt in duplici differentia.*

2 *Amentes lucida interualla habentes, an excommunicationem subeant, si ingrediantur Cœnobia Monialium.*

1 AZorius *p.*1.*Instit. moral.lib.*3. *cap.*8. *q.*5.distinguendo ait,si sermo sit de amentibus nunquam vsu rationis vtentibus,idem iuris videtur dicendum de illis, ac de infantibus, quia vtrique,nec peccati, nec excommunicationis participes esse possunt.

2 Si verò loquamur de amentibus lucida interualla habentibus, qui peccare possunt, & excommunicationi subijci;dicendum est, incurrere excommunicationem supradictam, quatenus ingrediantur Clausuram Monialium, & pubertate nacti sint, & quamuis sint culpæ incapaces; tamen,qui eorum ingressus causa est, excommunicationem incurrit, quia tali prohibitioni contrauenit; Idem tenent Eman;Roder *tom.* 1. *qq.regul.q.*46. *art.*1. Liamas *in meth. curat. in append. in fine* §.8. Nauar. *comment.* 4.*num.*155. Zerola *in praxi Episcop.verbo Monialis ad quæs.* 8. & Sanch. *lib.* 6. *in decal. cap.* 16. *num.* 8. vbi rationem assignans ait, quia amētes ad peccatum incitare, & occasionem peccandi alijs præbere queunt, dum tumultum excitant, Moniales perturbant, turpitèr iocantur, iocosa, & vana,aliaquè Religionis honestati, & decentiæ valdè dissona loquuntur.Idipsum docent Suarez *tom.*4.*de Relig. lib.*1.*cap.*10. *num.*5.Barbos. *de offic.& potest. Episcop.par.*3. *alleg.* 102. *num.* 32. Bonacina *de Clausur.quæst.*4. *punct.*1.*num.*7.

professionem præmitti annum integrum Nouitiatus, & postea profiteri.

2 Hac de causa Rota apud Farinac. *decis.* 115. *par.* 2. *num.* 7. censuit, quod Monialis vnius Monasterij, vbi ad aliud transfertur, si non emittit professionem in secundo Monasterio, non fit Monialis illius; At *num.* 8. tenet, sufficere professionem emissam in primo Monasterio, quando fit trãslatio de vno monasterio ad aliud eiusdem Regulæ, vel si huiusmodi translatio fiat auctoritate Papæ. Ideo S. Congregatio Cardin. die 12. Ianuarij 1619. prout refert Barbos. *loc. cit. num.* 86. censuit, Regulares discalceatos Ordin. Sãctissimę Trinitatis, de licentia Sedis Apostolicæ ad Laxiorem Calceatorum transeuntes, debere facere Annum probationis, non autem emittere professionem.

Ex quibus reconciliari possunt supradictæ sentẽtiæ, quod transeuntes ad eandem Religionem, seu ad Laxiorem, vel ad quamcumq. auctoritate Papæ, non teneri annum Nouitiatus peragere, & professionem de nouo emittere; cæterùm Regulares omnes vtriusque sexus transeuntes ad aliam Religionem, ad Annum Nouitiatus integrum, & ad professionem iterum emittendam, obnoxios esse. In hac tamẽ re de Monialibus loquendo, tutiùs dicerem, expectandam esse cum licentia Sedis Apostolicæ, instructionem simul, eamquè adamussim exsequendam.

3 Hinc resoluitur dubitatio, an Monialis de vno ad aliud Monasterium translata teneatur ad illa specialia Vota, & obseruãtias, quibus tenebatur in priori monasterio; Dicendum est, non teneri, quia illa annexa sunt priori professioni, & obligationi primi Monasterij, quæ obligatio per legitimum transitum iam cessauit, ita colligitur, ex Suar. *tom.* 2. *de Relig. tractat. de Voto lib.* 6. *cap.* 3. *num.* 7. Sanchez *in decal. libro* 6. *cap.* 7. *num.* 87. Barbos. *loc. cit. num.* 90.

DISPVTATIO XXII.

De Clausura Monialium quoad ingressum.

Quæsitum I. De Censuris, & pœnis contra Clausuram Monialium ingressu violantes, & quomodo incurrantur.

Quæsitum II. Vtrum ingredi facientes, vel permittentes intra Clausuram Monialium, incurrant Excõmunicationem.

Quęsit. III. De dubijs circa Clausuræ ingressum sępiùs contingentibus.

Quæsitum IV. Vtrum Moniales infantes ingredi facientes intra septa Monasterij, incidant in Excommunicationem supradictam.

Quæsitum V. Quid si fatuos, & amentes intra Clausuram admitterent.

QVÆSITVM I.

De Censuris, & pœnis contra Clausuram Monialium ingressu violantes, & quomodo incurrantur.

SVMMARIVM.

1 *Ingressus in Monasteria Monialium ab antiquo tempore fuit prohibitus.*

2 *Ingressus intra Monasteria Monialium, quando sub censuris fuerit interdictu.*

3 *Excommunicatio lata in Concilio Tridẽtino nõ videtur reseruata, & n.* 8. *&* 9.

4 *Præsumentes ingredi intra Monasteria Monialium prætextu facultatum obtentarum, etiam in casibus necessarijs, sunt excommunicati, & nu.* 13.

5 *Abbates, Abbatissæ, aliiq. Superiores Monasteriorum, quas pœnas incurrãt permittendo ingressum in Monasteria, sub quocunque prætextu licentiarum, & num.* 6.

7 Ex-

7 Excommunicatio lata contra ingredientes Clausuram Monialium per Gregorium XIII. non incurritur nisi per præsumptionem, & dolum.

10 In Materia pœnali non debet fieri extensio vltra propriam significationem verborum.

12 Licentia ingrediendi Clausuram Monialium cessante, an ingrediens obtenta licentia ligetur excommunicatione.

1 INgressus in Monasteria Monialium extat prohibitus, licèt sine Censuris ab antiquo tempore, vt apparet in capitularibus Leonis Papæ III. capit. 5. *in tom. 2. Conciliorum antiquorum Galliæ sub anno Christi* 804. sub his verbis.

Vt nullus in Monasterio puellarum; vel ancillarum Dei intrare præsumat, nec præsbiter, nec Diaconus, nec subdiaconus, vel Clericus, aut Laicus, nisi tantum præsbyter ad Missam celebrandam tempore opportuno ingrediatur, salua necessitate Monasterij secundum Canonicam institutionem, & iuxta, quod Episcopus ipsius Parochiæ ibidem ordinauerit. Præsbyter autem Missa celebrata statim exeat. Similiter in Cōcilio Turonense III. can. 29. *in eodem tom. 2. Concil. Galliæ* eadem prohibitio confirmatur, dum statuitur; *Præsbyteris Diaconibus, cæterisq. Clericis infra Monasteriorū puellarum non sit concessum habitare. Neq. enim intrent Monasteriā, nisi tempore, quo Missarum solemnia celebranda sunt, vel alia qualibet Ecclesiastica officia peragenda, quibus peractis, statim egrediantur, ne ibi postea aliquam moram faciant; similiter, & alijs hominibus eadem Monasteria importunè frequentare cupientibus, omnis aditus præcludatur.*

2 Gregorius IX. & Eugenius IV. excommunicationem ipso facto incurrendam promulgarunt aduersus eos, qui Monasteria S. Claræ ingredi præsumunt. Bonifacius VIII. *in cap. periculoso de stat. regular. in 6.* prohibuit omnibus, & singulis intra Monasterium Monialium ingressum, sine manifesta, & rationabili causa. & de licentia illius, ad quem pertinet, illam concedere, & Bonifacius IX. excommunicationem protulit aduersus eos, qui ingredi præsumunt Monasteria Monialium Ordinis Prædicatorum, & contra Moniales, quæ inde exire quoquo modo audent; & Iulius II. in regula Monialium Cōceptionis, excommunicationem ponit contra ingredientes Monasteria earumdem, vt docet Eman. *tom. 3. qq. regul. q. 47. ar. 1.* & Bonacin. *de Clausura q. 4. punct. 1.*

Concilium verò Tridentiuum *sess. 25. de regul. c. 5.* sic sanciuit *Ingredi autem intra septa Monasterij nemini liceat cuiuscumq. generis, aut conditionis, sexus, vel ætatis fuerit, sine Episcopi, vel Superioris licentia in scriptis obtenta, sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda.*

3 Quam excommunicationem iure communi non esse reseruatam, Doctores infra citandi aduertūt, cum nulla fiat ibi reseruationis mentio, dummodò ingressus non sit ob malum finem, quia violatio Clausuræ ob malum finem est Casus reseruatus Summo Pontifici, vt patet ex declaratione Sacræ Congregat. apud Bonacinam *de clauf. q. 4. punct. 5. num. 2.*

Et Pius V. in Bulla, quæ incipit, *Circa Pastoralis* idipsum inhibuit.

4 Contra præsumentes autem ingredi Monasteria Monialium prætextu facultatum à Summo Pontifice, vel à Legatis, seu ab alijs concessarum, Gregorius XIII. innouans supradicta decreta, & reuocans omnes, & qualcumq. licentias ingrediendi Monasteria Monialium, præter excommunicationem ipso facto incurrendam, & Summo Pontifici reseruatam, imposuit etiā pro Abbatibus, & Abbatissis, alijsq. Monasteriorum vtriusq. sexus Superioribus, & personis, priuationem dignitatum, beneficiorum, & officiorum, & inhabilitatem ad illa imposterùm obtinenda per Bullam sequentis tenoris.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei.
Ad futuram rei memoriam.

VBi gratiæ, & indulta ab hac Sede cōcessa successu temporis incommodū afferre noscuntur: expedit illa salubri præsidentis consilio submoueri, Proinde sanctimo-

nialium quieti, & tranquillitati consulere, ac omnia, quæ illas spiritualium rerum cogitatione, & exercitio auocant, impedimẽta tollere, periculaq. & scandala ab eis remouere cupientes, auctoritate præsentium reuocamus, & abolemus omnes, & quascũq. licentias, ac facultates ingrediendi Monasteria, Domos, & loca Monialium, ac etiã Virorum quorumuis Ordinum, quibusuis etiam Comitissis, Marchionissis, Ducissis, & alijs cuiuscunq. status, & conditionis mulieribus, ac etiam omnes, & quascunq. licentias ingrediendi Monasteria, Domos, & loca ipsarum Sanctimonialium, quibuscũq. Viris, etiam eiusdem status, & dignitatis, tàm à prædecessoribus nostris, quàm etiam à nobis, & Sedis Apostolicæ Legatis, aut alijs ex quibusuis quantumcunq. vrgentibus causis, sub quibuscunque tenoribus, & etiam derogatoriarum derogatorijs, reuocatoriarum reuocatorijs, alijsq. efficacioribus clausulis irritantibusq. & alijs decretis, etiã Motu proprio, & ex certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, atque ad Imperatoris, Regum, Reginarum, aliorũue Principum contemplationem, vel supplicationem concessas, confirmitas, ac etiam iteratis vicibus renouatas: Cassamusq. & annullamus litteras desuper confectas, & processus habitos per easdem. Inhibentes eisdem, qui illas obtinuerunt, sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda, super qua à nemine, nisi à Romano Pontifice (præterquã in mortis articulo) absolutionis beneficium possit impertiri, ne ipsarum licentiarum prætextu Monasteria huiusmodi quouis modo ingredi audeant. Abbatissis verò, nec nõ Abbatibus, Conuentibus, ac alijs Monasteriorũ vtriusq. sexus Superioribus, & personis quocunq. nomine vocentur, districtè præcipimus sub eadem excommunicationis pœna, necnon priuationis Dignitatum, Beneficiorum, & officiorum suorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, ne in Monasteria, Domos, & loca sua quemquam prætextu huiusmodi licentiarum, & facultatum ingredi faciant, vel permittãt. Quin etiam sub eisdem pœnis, ipso facto incurrendis, prohibemus, atque interdicimus omnibus, & quibuscunq. personis Ecclesiasticis, & secularibus, ac etiam Ordinũ quorumcunq. etiam Mendicantium Regularibus, ne prætextu licentiarum ab Episcopis, vel Superioribus, quibus illas concedendi in casibus necessarijs tantùm, ex decreto Concilij Tridentini tribuitur, ne Monasteria ipsa Monialium pro libito, sed necessitatibus vrgentibus dumtaxat ingredi, neuè Moniales sub eisdem pœnis illos aliter admittere præsumant. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, Monasteriorumq. & Ordinum prædictorum, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate aliàs roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, exemptionibus, & indultis Apostolicis illis, eorumq. Superioribus prædictis, ac alijs quibuscunq. per quoscunq. Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & dictam Sedem, sub quibuscunq. tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis concessis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus innouatis: quibus omnibus eorum tenores, perinde, ac si ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, ceterisq. cõtrarijs quibuscunq. Quoniam autẽ difficile esset præsentes ad omnia loca perferri, volumus earum exemplis, etiam impressis manu Notarij publici, & sigillo personæ in Dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eandem fidem in iudicio, & extra illud vbiq. locorum adhiberi, quæ adhiberetur præsentibus, si essent exhibita, vel ostensa. Nulli ergo omnino hominũ liceat hanc paginam nostræ reuocationis, abolitionis, cassationis, annullationis, inhibitionis, præcepti, prohibitionis, interdicti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorũ eius se nouerit incursurũ. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum. Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingẽtesimo septuagesimo quinto, Idibus Iunij, Pontificatus nostri anno quarto.

Circa quam Constitutionem aliqua scitu necessaria obseruant Doctores.

Primò

Primò, qui prætextu facultatum dictarum in casibus necessarijs concessarũ, præsumunt ingredi in casibus non necessarijs;incurrunt prædictam Excommunicationem,& priuationem Beneficiorum, Dignitatum, & inhabilitatem ad illa imposterùm obtinenda.

6 Secundò, Abbatissæ Conuentus, & Superiores facientes, vel permittẽtes aliquam personam ingredi sua Monasteria, prætextu dictarum facultatum ante Bullã Gregorij XIII. supradicti concessarum, incurrunt similiter dictã Excommunicationem,& priuationem, & c. Idipsum habetur ex Bulla Pauli V. quæ incipit *Monialium statui*,infra *quæsito sequenti*, quę promulgata fuit contra Abbatissas,& Superiores, aliquam fœminam ingredi intra Monasteria permittentes,aut introducentes prætextu dictarum facultatum.

7 Ad excommunicationem supradictam incurrendam requiritur præsumptio, & dolus;si quis enim ingrederetur Clausurã, putans se habere legitimam causam, & licentiam; quamuis nec licentiam,nec causam habeat, non ligatur supradicta Excommunicatione, sicut nec Monialis illum admittens; quod probatur ex supradicta Constitutione, in qua excommunicantur admittentes cum præsumptione, & dolo prętextu licentiæ Superioris,citra vrgentem necessitatem, vt benè notant Eman. Roder. *loco cit.q.* 47. *ar.* 1. Suarez *de censuris disp.*22.*sect.*6.*num.* 14. Nauar. *in Manual. c.* 27. Fusc.*de iustit.lib.*2.*cap.* 18. Azor.*pr.par.inst.moral.lib.*13.*cap.* 8. *q.*6. Ludouicus Beia *respon. cas. conscient. par.*1.*casu* 30.Campanil.*in diuersiur.can. rubr.*12.*cap.*16. Armend.*in addit.ad recopil.leg. Nauar.lib.*2.*tit.*18.*l.*7.*de religionibus num.*106.Vgolin. *de offic. Episcop.cap.* 21.*§.*3.

8 Intrantes verò Clausuram sine præsumpta facultate, incurrunt censuram comminatam *in d.cap.*5. Concil. Tridentini,quæ vt diximus,non est reseruata, ex Emanuel Roder.*loc. cit. ar.* 2. Barb.*de offic.& potest.Episc.alleg.*102.*nu.*49.

Similiter intrantes,seu ingredi permittentes Clausurã Monialium,absq.licentia non tamen prætextu facultatis alicuius,nõ non ligantur excommunicatione supradicta Papæ reseruata, quia in materia pœnali non debet fieri extẽsio vltra propriã significationem verborum; & in dicta Bulla Gregorij XIII. verba significant tantùm præsumentes ingredi prætextu licentiarum, affici excommunicatione; ita Sayrus *de cens. lib.* 3.*cap.*31.*num.*10.Suar.*loc.cit. sect.*6. *num.* 11. Mirand. *de sacr. Monial. q.*2.*art.*10. *concl.*1. Eman. Roder.*loco cit. art.*1. Sanchez *in decal.lib.*6.*cap.* 16.*nu.*

9 79. sed vt aduertit Portell. *de dub. regul. verb. Abbatissa admitten.num.*1. *in fine* incurrunt Excommunicationem positã à Concil.Trident.idẽ ait Barbos. *loc.citato num.* 3. quicquid dicant Beia *p.* 1.*respons. mor. casu* 30.*fol.*48. & Azor. *tom.* 1.*sum. lib.*15.*cap.*8.*q.*10.

10 Ex quibus colligitur, Primò,quod qui facultatem habet ingrediendi Monasteria Monialium, & non ingreditur prætextu facultatum supradictarum,sed ingreditur, ac si vllas non haberet, non afficitur dicta Excommunicatione, quia non vtitur tali facultate, nec ingreditur virtute illius, quod est maximè notandum. Ita Nauarr. *in comment.*4. *de regul.num.*62.*not.*4.Sãchez *loco citat.*

11 Secundò, quod Ingrediens prætextu facultatum inualidè obtentarum, quatenus facultates illæ subreptitiæ sint, non afficitur Excommunicatione supradicta Gregor. XIII. quia ipse loquitur in sua Bulla de ingredientibus prętextu facultatum, quas ipse reuocat; reuocatio etenim non cadit supra licentias inualidas, & hæc est optima ratio,aliàs frustra reuocaret illas. Bonac.*loc. cit.nu.* 6.

12 Tertiò, quod si quis obtenta ab Episcopo licentia ingrederetur Monasteria Monialium, dum causa ingrediendi cessauit, afficeretur prædictis censuris, & pęnis, quia ingrederetur sine vrgenti necessitate, etiam si tempore concessionis licẽtiæ, causa concedendi adesset, quia Summus Pontifex vult, illam subesse tempore ingressus; si verò ex opposito,tempore ingressus adesset causa, quæ tempore cõcessionis non aderat, puto posse ingredi, absquè

absque excommunicatione, dummodo sine fraude factum sit.

Quartò colligitur, pœnas supradictas, & Censuras incurri, etiam si delictum esset occultum; quod probatur ex Concilio Tridentino *sess.* 24. *cap.* 6. *de reform.* vbi conceditur Episcopis, posse absoluere à Censuris prouenientibus ex delicto occulto, ita docent Sayr. *de cens. lib.* 6. *cap.* 2. *num.* 19. Couar. *in Clement. si curiosus* 2. *p.* §. 3. *num.* 4. Cordub. *in quaest. lib.* 1. *quaest.* 35.

QVÆSITVM II.

Vtrum ingredi facientes, vel permittentes intra Clausuram Monialium, incurrant Excommunicationem.

SVMMARIVM.

1 *Ingredi facientes, vel permittentes Clausuram Monialium, pœnis, & Censuris in Bulla Gregorij XIII. relatis, afficiuntur.*
2 *Ingredi faciens, vel permittens, quisnam dicatur.*
3 *Ingredi permittens intra Clausuram afficitur pœnis, & Censuris, si ex officio ei incumbat impedire Ingredientes.*

1 OMnes & singuli vniuersalitèr loquẽdo, qui viros, vel fœminas in Monasteria Monialium ingredi faciunt, vel permittunt prætextu facultatum, excommunicantur, & prædictis pœnis afficiuntur per Bullam Gregorij XIII. suprapositam, in qua excommunicatione, & pœnis compræhenduntur non solum Abbatissæ, & Superiores ingredi facientes, vel permittentes, verum etiam inferiores, & omnes personæ quouis nomine nuncupatæ. Et Paulus V. simili Constitutione reuocauit omnes licentias, Mulieribus cuiuscunque status, & conditionis ab ipso, & ab alijs Summis Pōtificibus concessas ingrediendi Monasteria Monialium, aut cũ Monialibus conuersandi, & ipsorum Monasteriorum Abbatissis, seu Priorissis, ac Superioribus inhibuit sub excommunicatione, & priuatione officiorum præsentiũ, & inhabilitate ad illa obtinẽda ipso facto, ne eas introducere, seu admittere præsumant; huiusmodi tenoris.

PAVLVS PAPA V.
Ad futuram rei memoriam.

MOnialium statui, quæ secularia desideria abnegantes, Dei obsequio sese addixerunt, pastorali sollicitudine consulere cupientes, ad ea remouenda, quæ religiosam earum quietem, & regularem obseruãtiam perturbare dignoscuntur, curam nostram libenter intendimus, prout in Domino cōspicimus salubriter expedire. Quoniam itaq; sicut accepimus, experientia compertum est, non leuia incommoda licẽtias ingredi Monasteria Monialium Mulieribus sæcularibus concessas dictis Monialibus inferre: Nos malis huiusmodi opportuno remedio prouidere volentes; Motu proprio, & ex certa nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas licentias ingrediendi Monasteria Monialium vbiquè locorum existentia, ac cum Monialibus conuersandi, & refectionem sumendi corporalem mulieribus cuiuscunq. status, gradus, & conditionis existẽtibus, etiam Marchionali, & Ducali dignitate fulgentibus, sub quibuscumque verborum formis, & tenoribus, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogaorijs, alijsq. fortioribus, & efficacioribus, ac insolitis clausulis, necnon irritantibus decretis ad tempus, vel in perpetuum à Prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, & etiã à Nobis concessas, quarum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus haberi volumus pro expressis, Apostolica auctoritate, tenore præsentium reuocamus, cassamus, & irritamus, ac reuocatas, cassas, & irritas esse decernimus. Inhibentes mulieribus prædictis licentias huiusmodi habentibus sub excommunicationis latæ sẽtentiæ pœna, à qua non nisi à Nobis seu Romano Pontifice pro tempore existente, praterquàm in mortis articulo, absolui possint, ne Monasteria prædicta prætextu licentiarum

rum huiusmodi ingredi audeant, seu præsumant; ipsorum verò Monasteriorum Abbatissis, seu Priorissis, ac Superioribus, sub eadem, ac priuationis suorum officiorum, quæ obtinent, & inhabilitatis ad illa in posterum obtinenda, ipso facto sine alia declaratione incurrendis pœnis, ne eas introducere, seu admittere, vel admissas quoquomodo retinere audeant, seu præsumant. Quocirca dilectis filijs nostris, & Apostolicæ Sedis pro tempore existentibus Nuncijs, ac Locorum Ordinarijs, necnon dictorum Monasteriorum Prælatis, & Superioribus præcipimus, & mandamus, quatenus præsentes literas publicari, & præmissa omnia obseruari faciant; Contradictores quoslibet, ac præmissis non parentes per prædictas, & alias sententias, Censuras, & pœnas, aliaq. iuris, & facti remedia opportuna, appellatione postposita compescendo: inuocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Nõ obstãt. præmissis, ac quibusuis Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisq. contrarijs quibusc unq. Quia verò difficile foret has literas ad omnia loca deferri. Volumus, quod earum transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadẽ prorsus fides adhibeatur, ac si essent exhibitæ vel ostensæ. Dat. Romæ, apud Sanctũ Marcum sub Annulo Piscatoris die 10. Iulij. MDCXII. Pontif. Nostri Anno Octauo.

2 Sed quætès, quis dicatur ille, qui ingredi facit. Respondeo, quod dicitur quilibet, qui positiua actione est in causa, cur aliquis intra Clausuram ingrediatur, iubẽdo, vel consulendo ingressum, ianuam ingressuro aperiendo, & actualitèr introducendo: permittere verò ingredi, est, quando aliquis reperitur in actione negatiua, vt si quis sit in causa, vt aliquis Clausuram frangat, & non impediat ingressum, quatenùs hoc facere queat; ex Sãch. *loc. cit. n.* 84. attamen non quilibet permittens ingredi afficitur dictis Censuris, & pœnis, sed tantùm ille, qui ex officio impedire tenetur, & nõ impedit, quia tunc censetur causa indirecta illius ingressus.

QVÆSITVM III.

De dubijs circa Clausuræ ingressum sæpiùs contingentibus.

SVMMARIVM dubiorum.

I An Moniales, quæ cum persona illicitè iã ingressa confabulantur, illamquè comitantur, dictis Censuris, & pœnis ligentur.

II Vtrum Monialis, quæ ex inaduertentia, obliuione, vel negligentia admitteret illicitè ingredientes, afficiatur Excõmunicatione, & pœnis.

III. An Monialis, quæ ex officio tenetur impedire ingredientes, & non impedit, incidat in Excommunicationem, & pœnas.

IIII. An Monialis priuata, quæ alteri mãdat, vel consulit, vt ingredi faciat aliquem, vel permittat, comprehẽdatur in Excommunicatione, & pœnis prædictis.

V. An Monialis ianuam Monasterij ingredienti aperiens, siue illũ manu trahẽs, aut consulens, vel aliquam actionẽ positiuam præstans, sit Excommunicata.

VI. Vtrum Monialis admittens ingredientem illicitè, vt illũ abscondat ad hostibus, ne occidatur, seu in satillitibus, ne capiatur, eidem anathemati subijciatur.

VII. An Abbatissa permittẽs ingredi Monialem alterius Monasterij, licèt eiusdẽ Ordinis, & habitus, ligetur Excommunicatione, & pœnis supradictis.

AD primum, Respõdeo negatiuè, quia non dicuntur introducere, nec admittere, cum iam persona illa sit ingressa, & Moniales comitãtes, & confabulantes, quatenùs eis ex officio non incumbat expellere ingredientes, nõ sint causa per comitatum, & confabulationem, quod ingredientes immorentur diutiùs in Monasterio; ex Sanchez *in decal. lib. 6. cap. 16. num. 95.*

Ad secundum, Respondeo negatiuè; quia verba Bullæ Gregorij XIII. *admittere præsumant*, ausum temerarium denotãt; Eman. Roder. *tom. 1. q. 42. art. 2.* Nauar.

com-

*comment.4.num.62.notab.6.de regul.*Suarez *tom.5 .in 3.par.D.Thom.disput. 22. tit. 6.num.14.*Sanchez *num.96.*

Ad tertium, Respondeo affirmatiuè, quia videtur indirectè cooperari ingressui; cum teneatur ex officio impedire, & non impediat potens; secùs dicendum est de priuatis Monialibus ingredieti nō obstantibus, dummodò ipse non inuitent, aut consulant, quia vt diximus, non tenētur ex officio, ac per consequens nec directè, vel indirectè cooperantur. Sanchez *loc.cit.num.94.*

Ad quartum, Respondeo negatiuè, remotè enim cooperatur ingressui; si verò inuitaret, aut consilium præstaret ingredienti, incurreret excommunicationem, quia tunc immediatè cooperaretur ingressui: tum quia hæc est regula generalis, quod Censuræ latæ in facientes non ligāt mandantes, vel consulentes, nisi exprimātur. Bonac. *loc. cit. num.26.*

Ad quintum, Respondeo affirmatiuè, quatenùs illa actionem positiuam præstat, qua mediante quis ingreditur, nam tunc directè cooperatur ingressui, ex Bonac. *nu.* 24. Præterea, & Concilium Prouinciale sextum statuit, quod tribus mensibus carceri mancipetur Monialis, quæ introduxerit marem, vel fœminam sine licentia & singulis sextis ferijs panis, & aqua tantum illi dentur, & ad annum Velo priuetur; eandem pœnam luentur, quæ Rotę, & ianuæ præficiuntur.

Ad sextum, Respondeo negatiuè, quicquid dicat Bonac.*loc. cit. num.*29. quatenus ad tuendam vitam, seu immunitatem Ecclesiasticam hoc officium charitatis bona fide præstaret Monialis, sed in hac re nil certum statuendum est, cum talis casus attendi debeat in facti contingentia.

Ad septimum, Respondet Georg Polac.*par.2.vacat. Epidim.de Clauf.Monialium cap.6.num.6.*negatiuè, quia Monialis illa non censetur extranea, & consequētèr poterit Abbatissa illā recipere, absquè alia Superioris licentia; secùs dicendum est, (vt dicit ille) de Moniali alterius Ordinis, & habitus; cui sententiæ fauet Bonacina *de Clauf.q.4.punct.* 1. *num.* 3. ego tamen non subscribo.

QVÆSITVM IV.

Vtrum Moniales infantes ingredi facientes intra septa Monasterij, incidant in excommunicationem supradictam.

SVMMARIVM.

1 *Infantes vsu carentes non ligantur censuris, & pœnis.*

2 *Infantes vsu rationis carentes si admittātur à Monialibus intra Clausurā, nō ligantur Excommunicatione, & nu.6.*

3 *Puellæ si sex annos excedant, non possunt admitti in Monasteria Monialium.*

4 *Infantes septennes præsumuntur habere vsum rationis.*

5 *Puellæ habitum Regularem suscepturæ, an septa Monasterij admitti possint.*

1 Extra controuersiam est, infantes discretione carentes non includi in Excommunicatione lata à Concilio Tridentino, alijsq. pœnis in Constitutionibus Pontificijs, contra ingredientes cōminatis, quia infantes, qui rationis vsum nondùm nacti sunt, non sunt capaces præcepti, ex Bonac. *de legibus quæst.* 1. *punct.* 6. atque ita docent Henriq. *in summ.lib.*13. *capit.* 42.§. 3. *in com. litera* S.Nauarr. *dict.com.* 4. *num.*59. Aloys.Riccius *in sua praxi decis.* 648. Azor. *instit. mor. lib.*13. *cap.* 8. *quæst.*5. Miranda *loc.cit.q.*2. *ar.* 1.*conclus.* 1.Eman. Roder. *loc.cit. q.*46.*art.* 1. Suarez *dict. tom.*4.*de relig.lib.*1.*cap.*10. *num.* 2. Lezana *tom.*1.*summ.cap.*25.*num.*24. qui omnes Doctores fatentur Concilium Tridentinum, dum excludit omnes cuiuscumquè ætatis, loqui de habentibus vsum rationis, & de illis, qui ad peccandum

2 Moniales mouere possunt; Vnde prædictos infantes discretione carentes admitti posse ad Clausuram Monialium, nec Moniales eos admittentes incurrere aliquam Excommunicationem, resoluunt Corduba *in sum.q.*69. Barbos. *de offic. & potest.*

Episc.

Episc. alleg. 102. *num.* 32. Gambara *de casibus reser. cap.* 15 *cas.* 6. *numer.* 37. Sorbo *verbo ingressus num.* 2. Liamas *in meth. curat. in append.* §. 8. Nauarr. *d. com.* 4. *de regul. num.* 59. Mirand. *loco citato.* Emanuel *loc. cit.* Sanch. *lib. 6. cap.* 16. *num.* 5. Bonac. *loco cit. q.* 4. *punct.* 1. *nu.* 5. quia non videntur reæ maioris culpę, quàm ipsi infantes ingredientes, maximè cum finem legis non violent, qui est, ne pax Monialiũ perturbetur, incitenturq. ad peccandũ.

3 Vnde quidam ex his Doctoribus censent, non licere ingressum puellarum sex annos excedentium, cum vsu rationis iam potiri præsumantur, ac proindè comprehendi sub hac prohibitione; secùs dicendum est si nondum septennes sint, aut nõ

4 excedant, nec habeant rationis vsum. Ratio est, quia vsus rationis communitèr septennio completo accidit, & in dubio ante eam ętatem non præsumitur. Ita Ema. Roder. *in Motu Proprio Pij V. nu.* 12. Sanch. *loc. cit. nu.* 7. Bonac. *d. punct.* 1. *n.* 6. vbi citat Cordubã, & Eman. Sà; qui videtur aduersari sententiæ Pauli Comituli *resp. moral. lib.* 6. *q.* 19. *num.* 6. asserentis, Moniales puerum, puellamuè infantem intra Monasterij septa recipientes, excommunicatas esse, & refert, quod de hac difficultate consultus Eminentissimus Cardinalis S. Seuerinæ Summus Pœnitẽtiarius ab Episcopo Perusino Neapolione Comitulo, Respondit, recipientes, seu intromittentes pueros, & puellas, Censuras incurrere; & ait, quod idipsum affirmauit Clemens VIII. Eundem sequitur Scortia *in select. conslit. theor.* 336. vbi quibusdam rationibus hanc sententiam nititur probare, & præsertim ex Sacra Congregatione Card. sub die 12. Februarij 1585.

5 Quod pueri, & puellæ cuiusuis ætatis nõ possunt admitti intra septa Monialiũ.

6 Vbi verò viget consuetudo introducẽdi puellas habitum ibi suscepturas, vt per biduum, aut triduũ sint ibidem, tolleretur, ex Sacra Congregat. Cardinal. 12. Iunij 1594. apud Gauant. *in man. Episcop. verbo Monialium Clausura num.* 32.

QVÆSITVM V.

Quid si Fatuos, & amentes intra eandem Clausuram admitterent?

SVMMARIVM.

1 *Amentes sunt in duplici differentia.*

2 *Amentes lucida interualla habentes, an excommunicationem subeant, si ingrediantur Cœnobia Monialium.*

1 Azorius *p.* 1. *Instit. moral. lib.* 3. *cap.* 8. *q.* 5. distinguendo ait, si sermo sit de amentibus nunquam vsu rationis vtentibus, idem iuris videtur dicendum de illis, ac de infantibus, quia vtrique, nec peccati, nec excommunicationis participes esse possunt.

2 Si verò loquamur de amentibus lucida interualla habentibus, qui peccare possunt, & excommunicationi subijci; dicendum est, incurrere excommunicationem supradictam, quatenus ingrediantur Clausuram Monialium, & pubertatẽ nacti sint, & quamuis sint culpæ incapaces; tamen, qui eorum ingressus causa est, excommunicationem incurrit, quia tali prohibitioni contrauenit; Idem tenent Eman; Roder *tom.* 1. *qq. regul. q.* 46. *art.* 1. Liamas *in meth. curat. in append. in fine* §. 8. Nauar. *comment.* 4. *num.* 155. Zerola *in praxi Episcop. verbo Monialis ad quæs.* 8. & Sanch. *lib.* 6. *in decal. cap.* 16. *num.* 8. vbi rationem assignans ait, quia amẽtes ad peccatum incitare, & occasionem peccandi alijs præbere queunt, dum tumultum excitant, Moniales perturbãt, turpitèr iocantur, iocosa, & vana, aliaquè Religionis honestati, & decentiæ valdè dissona loquuntur. Idipsum docent Suarez *tom.* 4. *de Relig. lib.* 1. *cap.* 10. *num.* 5. Barbos. *de offic. & potest. Episcop. par.* 3. *alleg.* 102. *num.* 32. Bonacina *de Clausquæst.* 4. *punct.* 1. *num.* 7.

DI-

DISPVTATIO XXIII.

De Licentia ingrediendi Monasteria Monialium.

Quæsitum I. Cuius sit licentiam ad ingressum in Monasteria Monialium tradere.

Quæsitum II. Vtrum Vicarij Episcoporum, aliorumquè Monialium Superiorum, possint licentiam ingrediendi impertiri.

Quæsitum III. An Abbatissa possit licentiam ingrediendi Clausuram concedere.

Quæsitum IV. Licentia ingrediendi Monasteria S. Claræ, & Conceptionis, à quo sit præbenda.

Quæsitum V. De conditionibus licentię ingrediendi intra septa Monialium.

Quæsitum VI. Vtrum in aliquo casu possit concedi licentia ingrediendi Clausuram, absquè prædictis cōditionibus.

QVÆSITVM I.

Cuius sit licentiam ad ingressum in Monasteria Monialium tradere.

SVMMARIVM.

1 *Ingredi septa Monasterij Monialium nemo potest sine Superioris licentia.*

2 *Superioris nomine, quid intelligatur.*

3 *Episcopus, seu Vicarius eius Generalis potest concedere licentiam pro ingressu in Monasteria Monialium, sibi, & Sedi Apostolicæ subiecta.*

4 *Licentia ingrediendi Clausuram Monialium Regularibus subiectarum, concedi debet à Superioribus Regularibus.*

5 *Licentiam pro ingressu intra Clausuram Monialium ille debet concedere, cuius est Clausuram indicere.*

6 *Prælatorum Regularium munus est suis Monialibus Clausuram indicere.*

7 *Superior immediatus Monasterij debet licentiam concedere pro ingressu intra Clausuram Monialium.*

8 *Superioris Conuentualis auctoritas erga Moniales sibi subiectas; Et an possit à Generali, vel Prouinciali variari.*

1 CVm multoties dictum sit ex auctoritate Concil. Trident. *sess.* 25. *de Regular. cap.* 5. & aliorum Sacrorum Canonum, quod nullus ingredi audeat sine
2 Episcopi, vel Superioris licētia, septa Monasterij Monialium; meritò dubitare licebit, quid nomine Episcopi, vel Superioris talem licentiam dantis intelligatur.

Lælius Zechius *de repub. Eccles. tit. de Relig. cap.* 3. *num.* 15. licèt affirmare videatur, etiam in Monasterijs rectis per Regulares, solos Episcopos licentiam ingrediendi concedere posse; tamen se remittit, & fatetur Veronæ Regulares pro Monasterijs prędictis illam concedere, se audiuisse.

Thomas Zerola *in Prax. Episcop. in* 2. *edit. p.* 1. *verbo Moniales* 8. *quæs.* dicit, se vidisse Neapoli obseruari, quod in Monasteria, etiam Regularibus subiecta, Episcopus licentiam ingrediendi concedat, quod omninò falsum est, vt praxis illius Ciuitates restatur.

3 Dicendum est ergo, Episcopum, & eius Vicarium Generalem speciale mandarum habentem, in Monasteria sibi, ordinaria; in alia verò Summo Pontifici subiecta, delegata auctoritate, posse licentiam ingrediendi concedere in casibus necessitatis, & sic decisum fuisse à Sac. Congreg. Cardinal. referunt Armend. *in addit. ad recopil. leg. Nauar. lib.* 2. *tit.* 18. *l.* 7. *de Relig. num.* 109: Barbos. *de offic. & potest. Episc. alleg.* 102. *num.* 38. atquè ita tradunt Sanchez *loc. cit. cap.* 16. Bonac. similiter *loco citato q.* 4. *p.* 2. *num.* 2. Suar. *to.* 4. *de Relig. cap.* 10 *num.* 11. & communitèr Doctores.

4 Facultatem verò ingrediendi Monasteria Monialium Regularibus subiectarum ad ea-

ad earum Prælatos Superiores spectat cõcedere, non autem ad Episcopum, vel eius Vicarium, cum dictorum Prælatorum sit, Monialibus sibi subditis Clausuram indicere, & consequenter ad Clausuræ ingressum licentiam concedere, ex Nauar. *tom. 4. de Regul. num.* 60. Liamas *in method. curat. in appendice* §. 3: Azor. *dict. lib.* 13. *cap.* 8. *q.* 7. Eman. Roder. *t.* 1. *qq. regul. q.* 46. *ar.* 2. Campanil. *in diuersorio Iuris Canonici rubr.* 12. *cap.* 16. *num.* 31. *dict. q.* 2. Sanch. *loc. cit.* ex Suar. *similiter loco cit. num.* 12. Laurent. de Peirinus *in Priuileg. sui ordin. t.* 2. *Const.* 6 *Pij V. num.* 29. Barbos. *d. alleg.* 102. *num.* 41. Bonac. *loc. cit. num.* 3. & nouissimè Andreas Victorel. *de orig. & Clausur. Monial. pag. mihi* 31. Rationem huius facultatis, quam habent Prælati supradictam licentiam concedendi, ostendunt Ioannes Monachus *in cap. periculoso de stat. Regul. num.* 6. & Franchus *ibid. nu.*
5 5. & Dominicus *num.* 10. dicentes, eius est hanc licentiam dare, cuius est Clausu-
6 ram Monialibus indicere. At Prælatorũ Regularium est suis Monialibus indicere Clausuram, vt diximus supra, ergo ad illos pertinet concedere licentiam ingrediẽdi; non verò ad Episcopum, vt constat ex Sacræ Congregationis decreto Romæ Typis demandato huius tenoris.

Sacra Congregatio Cardin. Concilij Trident. interpretum censuit, licentias ingrediẽdi intra septa monialium ex vera tantùm necessitate concedendas quoad monasteria regularibus subiecta, pertinere tantùm ad ipsos Superiores Regulares.

Et quod dicitur de Superioribus Regularibus respectu Monialium eis subiectarum, affirmari debet de quolibet Prælato habente subditas Moniales, siuè sit Visitator, siuè simplex Sacerdos, qui Cœnobijs Monialium auctoritate Episcopali ex priuilegio Pontificio præsit; ex Victor. *loc. cit.* referente tres Sacerdotes Monasterio Monialium S. Susannæ in Vrbe, & in Gallijs tres Theologos S. Theresię Monasterijs præsidere.

7 Idem dicendum est de Prælato Conuentuali si alicui Monasterio præsit, nec ei ablata sit à Superioribus immediatis, seù à Constitutionibus facultas concedendi licentiam Monialium Clausuram ingredi, vt contra Confectium docet Sanchez *loc.*
8 *cit. num.* 16. vbi *num.* 17. deducit, quod si Monasterium Monialium cuidam Prælato Conuentuali Apostolica auctoritate subiectum esset, non posset Generalis, vel Prouincialis, licentiam ingressus in illud Monasterium concedere, quia nulla erga illud iurisdictione potiuntur; Sed tota facultas pertinet ad dictum Prælatum Conuentualem; Non negat tamen Sanch. posse Generalem, seù Prouincialem, dum visitant, inquirere, an Prælatus iustè vsus fuerit hac facultate, examinando, an causæ concessionis ingressus fuerint legitimę, quia sic in Monasterium Monialium nullã exercent iurisdictionem, sed in Religiosũ illis subiectum, & à fortiori requirere valent de alijs criminibus eiusdem Prælati Conuentualis. Idem ait Emanuel. *loc. cit. numer.* 3.

Et quod dicitur de Prælato Conuentuali affirmari debet de Prælato sæculari, siuè Sacerdoti, aut Clerico Episcopo subiectis, si eadem auctoritate Apostolica Monasterium Monialium illis subiectum esset, ex eodem Sanch. *loc. cit.* quod si in Prælatis Conuẽtualibus, seù sæcularibus, vel Sacerdotibus, seù Clericis Monialium Superioribus, causæ ingressus non fuerint iustificatæ, regulariter naufragium illos pati, præsumitur, ait Eman. Roder. *loc. cit. in fin. articul.* videatur Bonacin, *similiter loc. cit. num.* 4. idem sentiens. quidquid dicat Suar. *loc. cit. nu.* 13.

QVÆSITVM II.

Vtrum Vicarij Episcoporum, aliorumquè Monialium Superiorum possint licentiam ingrediendi, impertiri.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius Generalis Episcopi speciale Mãdatum habens potest licentiam ingrediendi Clausuram Monialium concedere; Idem dicendum de Prouisore à*

Capitulo nominato.

2 *Capitulum succedit Episcopo Sede vacante.*

3 *Vicarij Generales Prælatorum, tàm sæcularium, quàm regularium possunt pro ingressu intra Monasteria Monialium licentiam impertiri.*

4 *Vicarius Capitularis sede vacante, an licentiam largiri queat pro ingressu in Cœnobia Monialium, Sedi Apostolicæ subiectum.*

1 VIcarius Generalis Episcopi mandatum speciale habens, in Monasterijs eidem Episcopo subiectis, posse hanc licentiam concedere, affirmant Armend. *loc. cit. num.* 109. Barbos. *d. allegat.* 102. *num.* 38. Bonac. *loco cit. num.* 2. & Nauar. *lib.* 3. *consil. de stat. Monach. consil.* 6. *num.* 2.

Idem dico de Prouisore à Capitulo nominato, qui sub nomine Superioris Monialium venit, ex eodem Barbos. *loc. citato* Ioan. de la Cruz *de statu relig. c.* 5. *dub.* 2. *concl.* 3. *not.* 1. qui dicit, quod Prouisor à Capitulo nominatus, est Superior ad concedendam licentiam dictam respectu Monialium Episcopo subiectarum, quia capitu-
2 lum succedit Episcopo in sede vacante; ex Siluest. *verb. Capitulum num.* 14.

3 Et quę de Vicario Generali dicta sūt, intelligi debēt de Vicarijs Generalibus omnium Prælatorum iurisdictionem Episcopalem, vel quasi Episcopalem habentium; ex Victorel. *loc. cit. pag.* 31. idipsum affirmo de Vicarijs Generalibus, Ordinum Militarium, ex Sanch. *loc. cit. cap.* 15. *num.* 30. & de Generalibus Vicarijs Capituli sede Vacante, quos omnes Ordinarios esse, & nomine Ordinarij nuncupari, & cōpræhendi, probat, *lib.* 3. *de matrim. disput.* 29. *num.* 45. Respectu Monialium regularibus subditarum, mortuis Generali, vel Prouinciali, eorum Vicarij, qui istis succedūt, habent omnem eorum auctoritatem, etiam circa Moniales, per priuilegium concessum à Iulio II. & habetur in Constit. Prædicatorum *dist.* 2. *cap.* 3. vt refert Ioan. Cruz. *loc. cit.*

4 Superest tamen difficultas de eodem Vicario Generali Capituli sede vacante respectu Monasteriorum Monialium Sedi Apostolicæ immediatè subiectarum, & ratio difficultatis est, quia dictum Capitulū non succedit in facultatem delegatam Episcopi, tamquam Sedis Apostolicæ delegati, vt benè probat Sanch. *de matrimon. loc. cit. lib.* 8. *disp.* 2. *num.* 10.

Liamas *loc. cit. §.* 5. affirmat Vicarios Capituli sede vacante posse huiusmodi licentiā dare, etiam, quo ad Monasteria immediatè Sedi Apostolicę subiecta, quia nō est credibile, mentē Sūmorum Pontificū tanto zelo Clausuram Monialium commendantium fuisse, vt Monasteria possint aliquando esse sine Prælato, vel Superiore, ad quem confugiant; idem docet Sanchez *loc. cit. in Præcep. decal. cap.* 15. *num.* 30. vbi ait, quod ideò præcipit Trident. *sess.* 25. *de regul. cap.* 9. eas Moniales fore sub Episcopi gubernatione, tamquam Sedis Apostolicæ delegati: & *in cap. Periculoso de stat. Regul. in* 6. necnon in Motu proprio Pij V. habetur, quod Episcopi, tamquam Sedis Apostolicæ delegati cogant ad Clausuram, & de causis egressus noscant; quæ necessitas etiam militat in Capitulo sede vacante, quæ sæpe diù vacat, & frequentes se offerunt occasiones huius generis.

QVÆSITVM III.

Abbatissa, an possit licentiam ingrediendi Clausuram concedere.

SVMMARIVM.

1 *Abbatissa verè est sui Monasterij Superior.*

2 *Abbatissa non potest licentiam præbere ad ingrediendum Monasterium suarū Monialium.*

3 *Abbatissæ non est Clausuram indicere.*

4 *Abbatissæ potest delegari facultas ab Episcopo, vel alio Superiore concedendi licentiam ingressus intra Clausuram Monialium.*

1 NAuarr. *in sum. cap.* 28. *addit.* 2. *ad nu.* 143. sibi contradicens, asserit, Abba-

Abbatissam posse licentiam dare ingrediendi Clausuram Monialium, hac forsan, ratione suffultus, quia *in cap. periculoso de stat. regul. in 6.* & alijs sanctionibus pro statu Monialium habetur, Superioris esse,
1 hanc licentiam tradere, at Abbatissa verè est sui Monasterij Superior, *ex cap. dilecta de excessibus Prælat.* & *cap. Attendentes §. statuimus de stat. Monach.*

2 Dicendum tamen est, Abbatissam non posse facultatem ingrediendi Monasteriũ concedere, quia is potest concedere facultatem ingrediendi Monasterium, ad quem pertinet Clausuram Monialibus indicere, vt diximus; ad Abbatissam autem non spectat Clausuram indicere, cum etiã
8 ipsa onere Clausuræ teneatur, ergo nec Abbatissæ erit dare licentiam. Similiter cũ sacra Synodus dictione exclusiua vtatur, quod hanc ingrediendi licentiam debeat dare tantùm Episcopus, vel Superior, nequè alius vllo modo, his verbis excluditur Monialium Pręfecta, Abbatissa scilicet, seu Priorissa, cui hanc licentiam præbere non licet, sed huiusmodi concessio spectat tantùm ad Episcopum, vel Monialium Superiorem: Dictio enim exclusiua significat, quod hoc potest Episcopus, vel Superior, & nemo alius. Ita tenent Nauar. *commen. 4. num. 59. vers. 3. de regular.* Dominicus Archidiaconus, & Ioannes Andreas, quos citat, & sequitur Eman. Roder. *qq. regular. tom. 1. q. 46. art. 2. vers. obserua tamen.* Azor. *par. 1. lib. 13. cap. 8. quæs. 6.* Sanch. *lib. 6. cap. 16. num. 22.* Bonac. *q. 4. punct. 2. num. 5.* Confect. *in Priuil. mendicant. titul. 20. cap. 6.* Monach. *in cap. periculoso in princip. num. 1. & 2. de stat regul. in 6.* Suarez *tom. 4. de relig. tractat. 8. lib. 1. capit. 10. num. 14.*

4 Hoc tamen intelligendum est, nisi Episcopus, aliusuè legitimus Superior hanc facultatem Abbatissæ delegauerit, cum enim Moniales aliorum opera sępissimè indigeãt, nec facilis ad Episcopum aditus pateat, iure merito Episcopus, vel alius legitimus Monialium Superior potest hãc facultatem Abbatissæ, vel Cõfessarijs delegare in casibus sæpè contingentibus, si ita expedire iudicauerit; Roder. *q. 46. art. 2. sub finem vers. dic quod.* Nauar. *d. comment. 4. num. 6. ver. 4.* Sanch. *loc. cit. num. 23.* Graff. *1. p. lib. 4. capit. 22. numer. 6.* Ad canones initio citatos patet responsio ex dictis, tum etiam responderi potest, quod non est cuiuscumq. Superioris huiusmodi licentiam concedere, sed solius Episcopi, vel alterius Superioris habentis iurisdictionem Episcopalem, vel quasi.

QVÆSITVM IV.

Licentia ingrediendi Monasteria S. Claræ & Conceptionis, à quo sit concedenda.

SVMMARIVM.

1 *Licentia ingrediendi Monasteria Monialium S. Claræ nullus concedere potest, nisi Summus Pontifex.*

2 *Superiores Monialium S. Claræ, & Conceptionis, an aliquibus possint licentiam præbere ingrediendi earum Clausurã.*

3 *Licentia ingrediendi Monasteria Monialium S. Claræ, & Conceptionis attendenda est secundum consuetudinem legitimè introductam.*

1 AD ingressum Clausuræ Monialium S. Claræ non sufficit licentia Episcopi, vel Superioris, sed requiritur licẽtia Sũmi Pontificis; præter quã in casibus in Regula dictarum Monialiũ exceptis. nã Iulius II. *in cap. 9. Regulæ S. Claræ* omnibus interdicit ingressum in d. Monasteria, exceptis Visitatoribus, Confessarijs, Medicis, & artificibus pro suis officijs, tempore necessitatis exercendis; & addit, si verò alitèr ingrediantur, tàm ingredientes, quàm admittentes excommunicationis sententiam incurrant; Ita refert Eman. Roder. *loc. cit. q. 46. ar. 3.* vbi tamen fatetur,
2 Superiores Monialium S. Claræ, & Conceptionis ingrediendi licentiam indulgere posse ijs tantùm, quibus ex concessione Regulæ ingredi fas est; & ait, quod ad eam licentiam vlterioribus personis concedendam, nullam habent auctoritatem, & hæc asserit affirmasse quendam doctissimum

simum suæ Religionis virum, quoad Monasteria S. Claræ, & Conceptionis, & *ar. 6. in fin*, subdit, quod Concilium Tridentinum *sess. 25. de regul. cap. 22.* amouere non intendit strictam Clausuram Monasteriorum S. Claræ, & Conceptionis per illa verba; *si qui vero regulares, tàm viri, quàm mulieres sunt, qui sub arctiori regula, vel statutis viuunt, eos ab eorum instituto, & obseruantia Sancta Synodus amouere non intendit*.

Ex quibus verbis cogitur Eman. Roder. *loc. cit.* respondere, Prælatos concedentes licentiam ingressus in casibus supradictis, non propria auctoritate niti, sed speciali cócessa in decreto Conc. Trident. *d. sess. cap. 6.* vbi conceditur, posse Prælatos licentiam ingressus in Monialium Monasteria impertiri, nec Moniales aliquas, neq. earum Monasteria excipit; Quæ responsio non placet Sanch. *loc. cit. cap. 16. num. 20.* dicenti, quod concessio Tridentini in *d. cap. 5.* explicatur *in cap. 22.* vt non deseruiat relaxandæ strictiori Clausuræ per aliquarum Monialium regulas indictæ, & sic non concedit vllam Prælatis facultatem, vt strictam hanc Clausurã indigentem licentia Summi Pontificis, relaxari, per facultatem ingrediendi ab ipsis Prælatis concedendam, & concludit, stãdum esse consuetudini legitimæ introdu-
3 ctæ per fratres Minores, vel aliquibus priuilegijs nouioribus, si quæ ad hũc ingressum teneant. Idem videntur afferere Mirand. *de fac. Monial. q. 2. art. 3.* Compendiator Priuil. Mendicant. *verb. Ingredi Monasteria num. 2. & sequentibus*, vbi hoc probat multis Summorum Pontificũ Constitutionibus, Bonac. *quæst. 4. punct. 2. num. 6.*

QVÆSITVM V.

De conditionibus licentię ingrediendi intra septa Monialium.

SVMMARIVM

1 *Licentia ingrediendi Clausuram Monialium debet esse in scriptis, & specialis.*

2 *Licentia pro ingressu Clausuræ Monialiũ non debet esse tacita, sed expressa.*

3 *Licentia pro ingressu Monasterij Monialium si omittatur, quin in scriptis tradatur, an incurratur pœna aliqua.*

4 *Licentia ingressus in Cœnobia Monialiũ non debet esse oretenùs, neque ex tolerantia, aut patientia Superioris tacentis elicita.*

5 *Licentia ingrediendi septa Monialium prima vice intelligitur adimpleta.*

1 CONcilium Tridentinum *sess. 25. de regul. cap. 5.* innouans Constitutioné Bonifacij VIII. statuit licentiam ingrediẽdi Monasteria Monialium *in scriptis* obtinendã esse; debet insuper huiusmodi licentia esse *specialis*, idest specialitèr obtenta, ita vt in specie contineat facultatem ingrediendi Clausuram Monialium, nec sufficit generalis, *ex cap. Periculoso, de stat. regul. in 6.* & ibi Archidiac. *num. 2.* Anchar. *nu. 3. not. 4.* Dominicus *num. 5.* Franchus *num. 5.* affirmantes, non esse necessarium in licentia specialem alicuius personæ mẽtionem fieri, sed satis esse generalẽ licentiã à Superiore cócessã, vt Operarij, Medici, Chirurgi, & similes ingrediantur, quippè hæc specialis dicitur, quia ad ingressum specialitèr conceditur, etiam si non sit specialis, quoad personam singularem in ea nominatam. Ita Azor. *tom. 1. Instit. moral. lib. 13. cap. 8. quæst. 8.* Sanch. *in pracep. decal. lib. 6. cap. 16. num. 28.* Mirand. *de fac. monial. q. 2. ar. 2.*

2 Dixi, *in scriptis* obtinendam esse, vt denotetur non sufficere licentiam tacitam, quod, præter Concilium Tridentinum *loco citat.* decernitur à Pio V. in Bulla, quæ incipit, *Decori, & honestati*, nisi periculum sit in mora, quia tunc oretenùs dari potest, imò absque licentia ingredi licebit, vt dictum est supra, & ex Bonacin. *loc. cit. q. 4. punct. 3. num. 2.* vnde Sanchez *in decal. lib. 6. cap. 16. num. 30.* meritò quærit, An hæc solemnitas licentię, vt in scriptis sit tradenda, obliget ad culpam læthalem, nec ne; & *num. 31.* resoluit, esse peccatum mortale, incurrique pœnas à Concilio, & à Pio V. cominatas, si omittatur licen-

licentia, vt supponimus, in scriptis tradenda, nisi quis ingrediatur simul cum Episcopo, vel Superiore, vt cēsuit Cōcilīū Mediolan. 6. Ratio est, quia quicunq. prudens longè maturiori consilio, scripto tradenda perpendit, rariùsq. concedit, quàm quę solo verbo; quod etiam affirmant Confect. *in Priuil. Mend. tit.* 20. *cap.* 6. Bonacina *d. punct.* 3. *de Clauſ. Mon. num.* 2. quicquid dicat Nauar. *in cap. statuimus num.* 60. & Mirand. *loc. cit. q.* 21. *art.* 2. *concl.* 2. & hoc verum esse arbitratur Bonacina, non solùm in foro externo, verùm etiam in foro conscientiæ; vnde sequitur in

4 hoc foro non sufficere licentiam oretenùs concessam, nec multò minus patientiam, & tollerantiam superioris tacentis, & non contradicentis, quia taciturnitas per se non sufficit ad præstandum consensum, quod etiam si sufficeret, tamen hic consensus non est scriptura expressus, & consequenter non sufficit ad ingressum.

5 Concessio, & licentia facta alicui ingrediendi septa Monialium intelligenda est, pro prima vice, adeò quod, si vigore illius facultatis semel ingressus fuerit, amplius accedere non possit. Ita iudicatum fuisse dicunt Riccius *in praxi fori Eccles. dec.* 649. *in prima edit.* & Barb. *de potest. Episc. alleg.* 102.

QVÆSITVM VI.

Vtrum in aliquo casu possit concedi licentia absquè prædictis conditionibus.

SVMMARIVM.

1 *Licentia ingrediendi Clausuram Monialium, in quibus casibus sine scripto licitè possit concedi.*

2 *Licentiam generalem ingressus in Monasteria Monialium, quomodo Superior Abbatissæ, vel Confessario aliquando committere possit.*

3 *Dispensatio Superioris non requiritur, quādo causa non seruandi legem, est euidēs.*

4 *Licentia pro ingressu intra Clausuram Monialium, si necessitas patiatur, verbo est petenda.*

1 Non nego, quod pro casibus cōmunirèr occurrentibus, vt pro ingressu Medici, Confessarij, Visitatoris, artificis, & aliorum, quorum repentina passim superuenit necessitas, quæ aditum ad Superiorem non permittit, non sit licitum Monasteria ingredi, sine licentia in scriptis

2 obtenta, Sed potest Superior generalem licentiam in scriptis committere Priorissis, vel Confessoribus Monialium, vt ipsi licentiam concedant, quia hic casus per Epicheiam exceptus videtur, alioquin repentinæ necessitati consultum non esset. Nauar. *consf.* 4. *de Regul. num.* 60. Azor. *loc. cit. cap.* 8. *quæst.* 8. Eman. Roder. *loc. cit. q.* 46. *art.* 2. Sanch. *loc. cit. num.* 34. Ioan. Cruz *de stat. Religios. lib.* 1. *cap.* 5. *dub.* 2. *conclusione* 3. *not.* 3. Bonacina *loco citato numer.* 2. vbi addit, quod in casu repentinæ necessitatis, quæ aditum ad Superiorem non permittit pro obtinenda vllo modo licentia, ab Abbatissa petenda est, vt inferius dicemus. Idem dicendum est, si periculum morę non patiatur, licentiam oretenùs peti, quia in illo casu non est necesse, illam verbo postulare; cum in vtroque euentu eadem militet ratio, iuxta

3 D. Thom 2. 2. *q.* 147. *ar.* 4. qui ait, non requiri Superioris dispensationem, quando causa non seruandi legem, est euidens, aut Superior adiri non potest; secùs dicendum est, si necessitas patiatur, licentiam verbo peti; tunc enim verbo expetenda est, quia iura præscribunt licentiam concedi sub tali forma; si igitur necessitas cogat, non ad omittendum licentiam simpliciter, sed talem formam, nempe scripturā, sufficiet licentia oretenùs obtenta. Sanch. *loc. citat. num.* 34. Graff. *par.* 1. *decis. lib.* 4. *cap.* 23. *num.* 6. Nauar. *loc. cit.* Eman. Roder. *cit.*

DISPVTATIO XXIV.

Quibus personis sit prabenda licentia ingrediendi Monasteria Monialium.

Imperatrices, Reges, & Reginæ possint ingredi monasteria monialium.

QVÆSITVM I.

Quibus de causis concedi debeat ingressus intra septa monialium.

SVMMARIVM.

1 *Ingrediendi causa Monasteria Monialium debet esse non solum necessaria, & vrgens, verùm etiam rationabilis, & manifesta.*

2 *Ingrediendi septa Monialium causa debet esse moralis necessaria, non verò logica, aut methaphysica.*

3 *Ingressus intra Clausuram Monialium, quando permitti debeat.*

4 *Præcepta Ecclesiastica benignè sunt accipienda.*

5 *Ingredi potest claustra Monialium obstetrix ad adiuuandum mulierem parturientem in Monasterio.*

6 *Ingressus in Monasteria Monialium causa manifesta, qualis sit.*

1 AD Virginum custodiam, & Religiosos mores non minùs necessarium est, vt ipsæ indè non egrediantur, quàm vt sæculares, vel extranei intra earum claustra non ingrediatur, & ideo sacri Canones non minus hoc, quam illud prohibuerunt; nam sub Anno Christi 517. In Concilio Epaonense can. 30. relato à Iacobo Sirmondo *in tom. 1. Côciliorum antiquorum Galliæ*; legitur, *Monasteria Puellarum, non nisi probatæ vitæ, & ætatis prouectæ ad quascumq. earum necessitates, vel ministrationes permittantur intrare; ad faciēdas verò Missas, qui ingressi fuerint, statim exacto ministerio, regredi festinabunt. Aliàs autem nec Clericus, nec monachus iuuenis vllum ad Puellarum Congregationem habetur accessum, nisi hoc, aut paterna, aut germana necessitudo probent admittere. Et in capit. periculoso de stat. regul. in 6.* habetur, facultatem ingrediendi Monasteria Monialium concedendam non esse, *nisi rationabilis, & manifesta causa existat.* & in Concilio Tridentino *sess. 25. de regul. cap. 5. in casibus necessarijs*, & in Bulla Gregorij XIII. quæ incipit *Vbi gratiæ; in casibus vrgentibus.*

Ex quibus decretis, & Constitutionibus Doctores inferunt, causam ingrediendi Monasteria Monialium, debere quidem necessariam esse, & vrgentem, sed etiam rationabilem, & manifestam; vnde Hiero. Roder. *in compen. qq. regul. resol. 26. num.*
2 8. docet, quod ad licitè ingrediendum Monasteria Monialium requiritur causa moralis necessaria regulanda arbitrio Prælati, non verò logica, vel methaphysica; idem docent Bonac. *de Claus. q. 4. punct. 4. nu. 1.* & communitèr Doctores.

3 Huiusmodi necessitas moralis hoc importat, quod dum aliquid in Monasterio per Moniales fieri non potest absquè extraneorum ingressu, tunc permittatur ingressus; siue necessitas sit ex parte Monasterij, siue Monialium; ita vt alitèr commodè occurri non possit; præcepta namquè
4 Ecclesiastica benignè sunt accipienda, & eorum necessitas ab ipsorum impletione, regularitèr loquendo, excusat; ex Eman. Roder. *tom. 1. qq. regul. q. 46. ar. 4.* Sanch. *in decal lib. 6. cap. 16. num.* 14. Barbos. *de offic. & potest. Episc. allegat.* 102. *num.* 48. Campan. *in diuers. iur. canon. rubr. 12. cap. 16. num.* 25. Liamas *in meth. cur. in append. §. 6.* Mirand. *de sac. monialibus q. 2. art. 4. concl. 2.* Confectius *in compend. priuileg. tit. 22. cap. 7.* Peirin. *cōstit. 6. Pij V. tom. 2. priuil. sui ordin. nu. 3.*

5 Vnde ver. gr. si fortè matrona coniugata, & pregnans Monasterium cum licentia intrauit, vt ibi maneret, tempore partus potest obsterrix intrare ad illam iuuādam in partu. Ita Portell. *de dub. reg. verb. Clausura monial. num. vlt.*

6 Dixi *ex manifesta causa*, quia vt ait Bonac. *loc. cit. num.* 3. tunc erit causa manifesta, quando non solùm toto populo, sed etiam Prælato licentiam ingrediendi concessuro, nota sit; & tunc satis est, vt idem Prælatus illam causam iustam, & sufficientem esse, probabilitèr opinetur, licèt omninò certa non esset, & euidens.

QVAE-

QVÆSITVM II.

An Confessarius possit ingredi Monasteria Monialium pro Sacramentis administrandis.

SVMMARIVM.

1 *Confessarius, quando præsumatur iustam causam habere ingrediendi septa Monialium.*

2 *Confessarius quouis tempore in casu necessitatis ingredi potest Clausurā monialium.*

3 *Confessarius dum excipit in cella ægrotæ monialis Confessionē, ianua aperta sit.*

4 *Confessarius administrans Sacramenta Moniali ægrotanti intra Clausuram, recta via incedat, redeatque.*

5 *Corpus Christi sacratissimum retinere non possunt Moniales intra Clausuram; sicut nec Reliquiæ.*

6 *Confessarius postquam extremæ Vnctionis Sacramentum ægrotæ Moniali administrauit, an illā relinquere debeat.*

7 *Moniali infirmæ in monasterio an deferri possit ab aliquo Sacerdote insignis Reliquia adoranda.*

1 Confessarius habens iustam causam confitendi Monialem, ex præcepto Ecclesiæ, vel Regulæ, aut deuotione, præsupponitur tenere licentiā à suo Superiore, sicut, & in sequentibus casibus, ingrediēdi Clausuram, quatenus ad solitam fenestellam Monialis accedere nequit, ex aliquo iusto impedimento; secùs si posset accedere ad sedem Confessionalem, vt refert decisum Gauant. *in man. Episcop. verb. monial. clauf. num.* 39. Quod si Monialis ægrota sit, poterit Confessarius initio ægritudinis ingredi ad excipiendam
2 eius Confessionem, vnde Sacra Congregatio *in vna Ferrarien. anno* 1593. decreuit, quod Confessarij quouis tempore, etiam pulsata Aue Maria, in casu necessitatis, intra septa Monasterij Monialium ingredi possint, teste Barbosa *de Iure Eccl. cit. num.* 129.

Non autē ad aspergendam domum in Sabbato Sancto, neque alia die per decretum dictæ Sacræ Congregat. Cardinal. sub die 4. Septembr. 1596. vt refert Gauant. *in manual. loc. cit. num.* 37. vbi *num.* 38. affirmat, ex eadem Sacra Congregat. sub die 13. Septembr. 1583. non posse Confessarium etiam ingredi Clausuram, vt comitetur Medicos, aut Operarios.

3 Similiter *Confessario Monialis infirmæ Confessionem audiente, Cellæ Ianua aperta remaneat, & ambæ Comitatrices ad eiusdem Cellæ Ianuā morentur, ita vt, & Confessarius ab eisdem commodè cerni possit,* ex Sacra Congreg. Episcoporum, & Regul. 13. Septembr. 1583. apud Barbos. *in Collect. Bull. verbo Confessarius monialium II. Et eod. loc.* apud eundem Barbos. habetur, quod eadem Sacra Congregat. de-
4 creuit, *Vt Confessarius moniali ū ingressus ad administranda Sacramēta, recta via, & absq. diuerticulo eat, redeatq. nec in alia monasterij parte diuagetur, etiam occasione visitandi alias infirmas, quibus Sacramentorum administratio non est necessaria.*

5 Et Moniales Christi Corpus Sanctissimum intra Chorum, vel septa Monasterij retinere non possunt, non obstante quocumque priuilegio, vt probant Viualdus *in Candelab. aureo de Confess. num.* 51. Zerola *in praxi Episcopor. verbo moniales ad 7. dub.* Lezana *tom.* 1. *Summ. cap.* 25. *nu.* 4. sicut nec etiam Reliquiæ. Sacra Cōgregatio in Fauentina 7. Martij 1612. ex Barbosa *in Collect. Bull. verbo Moniales,* qui etiam refert Sacram Congregationem Concilij censuisse, non committi Monialibus clauem custodiæ Sanctissimi Sacramēti, sed penès eum Sacerdotem semper esse debet, ad quem spectat cura illud administrandi.

Et postmodum ad prębendum Moniali infirmæ sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum Confessarius ingredi potest, vt nouissimè docet Andreas Victorell. *de orig. & Clauf. monialium §. an Confessor sæ-*
6 *pius pag.* 48. & 49. vbi etiā nō admittit sententiam Gauanti, qui *in man. Episcopor. verbo monialium Clausura num.* 43. vult administrato extremæ Vnctionis Sacramento,

mẽto, relinquatur Monialis ægrota ad benè moriendũ alijs Monialibus; & Confeſſarius egrediatur de Monaſterio; quod hodie non eſt vſu receptum; imò Moniales, vſque ad vltimum extremum, Confeſſarium aſſiſtentem ipſis morientibus ſũmoperè deſiderant, vt eas confirmet in fide, & adiuuet ad benè moriendum, ex Sanch. *in decal.lib.6. cap. 16. numer. 48.*

7 Liam. *in app.method. cur.§.6.*& Peirin. *to. 2.priu. ſui ordin.Conſtit.6.Pij V.n.* 30.vbi addit, quod infirmæ Moniali poteſt deferri per Sacerdotem etiam non Confeſſarium aliqua inſignis Reliquia, & quam Monialis ægrotans ſolet in magnam habere venerationem, & hoc frequentèr contingit Genuæ, vbi in maxima extat deuotione caputium S. Franciſci de Paula, & ſic huiuſmodi deuotio erit cauſa iuſta ingreſſus, prę̨ſertim, quia talis Reliquia ex ſtrictiſſimo præcepto Religionis ſuę Minimorum, nulli perſonę cuiuſcumq. dignitatis, & auctoritatis ſit, prę̨ter fratres dicti ordinis, non eſt confidenda; in qua re ſingulari, quid dicam, ignoro.

QVÆSITVM III.

An Confeſſarius ingrediens ſepta Monialium debeat ſecum ſocium adhibere.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſarius ingrediens Clauſuram Monialium miniſtraturus Sacramenta Euchariſtiæ, & Extremæ Vnctionis, poteſt ſecum ſocium ſibi miniſtrantem adhibere.*

2 *Fœminæ nequaquam debēt Sacramentorum adminiſtrationi deſeruire.*

3 *Socius deſeruiens Sacerdoti adminiſtranti Sacramenta intra clauſtra Monialium non indiget noua licentia.*

4 *Confeſſarius ingrediens Monaſteriũ Monialium ad excipiendas Confeſſiones, an ſecum ſocium ducere debeat.*

5 *Confeſſarius regularis Monialiũ, ac eius ſocius Confeſſionis extra caſus adminiſtrationis Sacramentorum, Moniales alloqui non poſſunt.*

6 *Confeſſarius Monialium S. Benedicti, & S.Claræ cum ſocio earum Monaſteria ſemper ingredi debet.*

1 Sanchez *in præcept.decal.lib. 6. capit. 16.num.46.* docet, Sacerdotem regularem, ſiue ſæcularem, Euchariſtiam, aut Extremam Vnctionem adminiſtraturum, poſſe cum ſocio ingredi, qui Sacramenti miniſterio inſeruiat, quando eſt celebraturus in Sacello valetudinario, cum

2 hæc iuſta ſit cauſa ingreſſus; & indecens ſit, & ab Eccleſiaſtico more alienum, fœminas Sacramentorum adminiſtrationi deſeruire; videatur Eman. Roder. *loc. cit.* Miranda *de ſacris Monial.q.1.art.18.concluſ.26.* Barboſa *de poteſt. Epiſc. allegat.*

3 *102.num.50.* & tunc pro ſocio non requiritur ſpecialis licentia, quia in illo caſu compræhenditur ſocius in priuilegio Cõfeſſarij ob eam connexionem actionis, ne priuilegium innane reddatur, & ſic ſufficiet licentia ſoli Confeſſario exhibita.

4 At Bonacina *loc.cit.num.4.* nititur probare, non requiri exiſtentiam ſocij, dum ad Confeſſiones excipiendas ingreditur Confeſſarius, ſed tantum in illis caſibus, in quibus indiget illius ope, & miniſterio; ratio eſt, quia non videtur expediens, & decori conſonum, ſocium ad ianuam Monialis ægrotantis aſſiſtere, dum illam Confeſſarius auſcultat in cubiculo. Sacra tamen Congregatio Epiſcop. & Regular. *in vna Nolana 21.Febr.1617.*teſte Barboſ. *in collect.Bullar. verbo Confeſſarius Monialium* 2.decreuit, quod Confeſſarius ex antiqua conſuetudine abſquè ſocio Monaſterij ſepta Monialium ęgrota nrium Confeſſionum audiendarum gratia, ingredi nõ poſſit, ſed debet ei aſſignari ſocius, qui ipſi iuxta decretum Sacræ Congregationis aſſiſtat, ſitq. ætatis vltra 50. annorum, vitæquè exemplaris.

5 Imò ex eadem Sacra Congreg. *in d.Nolana* Confeſſarius regularis Monialium, eiuſquè ſocius Confeſſionis, ac Sacramentorum adminiſtrationis, caſibus exceptis, eaſdem Moniales abſquè Sacræ Cõgregationis licentia, alloqui nõ poſſũt,

Et

6 Et Monachi Cassinenses in Constitutionibus suis *par. 2. c. 5. de monial.* decernunt, vt Confessor ingrediens ad Sacramenta ministranda socium secum habeat, & alter alterum pro amborum custodia semper inspiciat.

Pro Monialibus verò S. Claræ Vrbanus IV. decreuit *in cap. 7. secundæ Regulæ.* Quod *Confessarius exhibiturus Sacramenta Monialibus ingrediatur Monasterium alba, stola, & manipulo, & cum duobus idoneis, & Religiosis socijs, vel vnus ad minus alba, vel saltem superpelliceo ingrediatur, & morentur induti, nec moram ibi faciant longiorem; caueant autem, & quãdiù intra Monasterium fuerint, nullatenus ab inuicem separentur, quin semper mutuò possint se videre.*

QVÆSITVM IV.

Vtrum Confessarius, vel Exorcista sęcularis, siue regularis admitti debeat intra Clausuram ad exorcizandam monialem Energumenam.

SVMMARIVM.

1 *Monialis Energumena intra septa Monasterij non debet exorcizari, sed in Ecclesia exteriori.*

2 *In Translatione Monialis Energumenæ de Monasterio ad Ecclesiam exteriorem, sicut, & in actu exorcizandi, quænam personæ requirantur, eamque comitentur*

3 *Exorcista ad actum exorcizandi debet esse ab* Ordinario *approbatus.*

Aldanus *in compend. canon. resol. lib. 2. tit. 10. numer. 26.* resoluit præsens quæsitum, dum ait, Sacram Congre-
1 gationem Cardinalium decidisse, Monialem nullam energumenam intra Monasterij septa à quocunq. Præsbitero sæculari, vel Regulari, etiam Cõfessario, exorcizandam esse, sed ad Ecclesiam exteriorem eiusdem Monasterij obtenta prius à Sacra Congregatione licentia, ea de causa deducatur, vel transferatur; In translatione autem huiusmodi, sicut & in actu
2 exorcizationis honestæ personæ consanguineę, vel aliæ Mulieres prouectę ętatis, ac probę conuersationis, Monialem energumenam comitentur; Exorcista sit ad
3 actum huiusmodi ab Ordinario loci approbatus, exorcizatio minori, quo fieri potest, fiat strepitu; Ecclesiæ ianua eo vsquè occlusa remaneat, quousquè exorcizatione completa, ad Monasterium Monialis energumena educatur; cœterùm tàm in reditu, quàm in accessu ad Ecclesiam, & Monasterium respectiuè, rectè, & sine diuerticulo tendeatur; idem decretũ Sacræ Congregationis Cardin. refert Barbosa *in Collect. Bullar. verbo Monialium Clausura circa egressum 4.*

QVÆSITVM V.

An Confessarius ingredi valeat Clausuram ad exequias Monialinm peragendas.

SVMMARIVM.

1 *Confessarius ingredi non potest Clausuram monialium ad exequias peragendas, si corpus demortuæ monialis extra sit tumulandum, secùs si intra.*

2 *Confessarius ingredi potest aliquã monasteria monialium S. Claræ pro exequijs monialium defunctarum.*

3 *Confessarius si ingrediatur aliquam Clausuram ad sepelliendam monialem, quos socios, & quem amictum habere debeat.*

4 *Ingredi Clausuram monialium, an possint sæculares, & Religiosi, quando cadauer nobilis viri sepelliendum sit intra dictam Clausuram.*

1 Loquendo de Confessario respectu Exequiarum pro Monialibus agen-
2 darum; dicendum est, quando Monialis è viuis egressæ Exequias celebrat Cõfessarius, ingredi non potest Clausuram, si cadauer extra Cœnobium tumulandum sit, quia abest moralis necessitas; si verò cadauer

dauet demortuæ Monialis in cœmeterio, vel Ecclesia interiori sepelliendum sit, cō suetudo, & Superioris concessio tunc inspiciatur, & seruetur. Portell. *de dub. regul. verbo Clausura monialium num.* 11. ait tamen Gauant. *in man. Episc. verbo monial. Clausura num.* 40. quod Sacra Congregatio Cardinal. sub die 13. Septembr. 1583. decreuit, quod Cōfessarius prętextu sepelliendæ Monialis, aut officium funerale peragendi, Clausuram non ingrediatur. Quædam Monasteria S. Claræ, in
2 quibus sepulturam habent Moniales, cōfessor exequias obiturus, ingreditur, non tamen omnia, vt refert Andr. Victorell. *loc. cit. §. An Confessor ad exequias pag.* 49. imò idem Vrbanus IV. *in dicto cap.* 7. *dict.* 2. *Regulæ S. Claræ* sic decernit, *Ad exequias circa sepulchrum agendas, Sacerdos non ingrediatur Clausuram, sed exteriùs in cappella, quod ad officium pertinet, exe-*
3 *quatur; tamen si Abbatissæ, & Conuentui visum fuerit, quod ad exequias debeat introire, modo supradicto cum socijs intret indutus alba, stola, & manipulo; socij auo Religiosi, vel vnus ad minus alba, vel saltem superpelliceo indutus, & sepulta mortua cum eis exeat sine mora.*

In Gallijs Confessor exequias Monialium celebraturus, cum nonnullis sacerdotibus intra septa Monasterij ingreditur, ex eodem Victorell. *loco cit.* Et in quodam Capitulo Prouinciali in Portugallia refert Portell. *loco citato*, quendam Generalē decreuisse, hac occasione intrare posse sex fratres, includendo Confessorē, Cappellanos, & alios.

4 Si verò sæcularis vir, aut fœmina iubeat sepelliri se intra Clausuram Monialium, & à sæcularibus nobilibus deportetur corpus defunctum vsque ad Ianuā Clausuræ, an ijdem sæculares ingredi debeant Clausuram fratribus exclusis, an verò extra manere, & fratribus tradere, vt intrent, & ad sepulturam deferant.

Credit Portell. *loc. cit.* sæculares non posse intrare, sed fratres deputati, vt etiā videtur inclinare Eman. Roder. *tom.* 1. *q.* 46. *art.* 4. *§. & aduertendum*: & ratio est, quia plus requiritur ad ingressum sæcularium, quàm fratrum, cum Confessore aliàs deputatorum; sæculares enim in casu particulari indigent licentia in scriptis. Et præterea, quia tradere corpus sepulturæ in Ecclesijs fratrum pertinet ad ipsos fratres, vt habet praxis; quando enim portitores defuncti hodie portant defunctum ad Ecclesias fratrum, sæculares deponunt corpus in Ecclesia, & tunc fratres suis manibus tradunt sepulturæ.

5 Tandem tunc hi fratres deputati obsequio isti, æquè bene, imò, & meliùs hoc possunt facere, quàm sæculares. Ita Portell. de hac re iterum habebitur sermo *infra disp.* 34. *q.* 1.

QVÆSITVM VI.

An Medici, Chirurgi Operarij, & his similes possint ingredi monialium Clausuram.

SVMMARIVM.

1 *Medici, Chirurgi, & alij pro Monialibus medendis legitimè deputati à Superiore, ingredi possunt Clausuram Monialium.*

2 *Monialis dubitans de sua valetudine potest iubere, Medicum ad lectum accersire, vt pulsum tangat.*

3 *Medicus, & Chirurgus, quo comitatu ingredi debeant ad Moniales infirmas.*

4 *Medicus ingredi potest claustra monialiū seruatis seruandis, etiam si non sit in medicina licentiatus.*

5 *Pharmacopola potest ingredi septa monialium, vt eas doceat ad pharmaca componenda, non autem ad præbendā medicinam.*

6 *Operarij ingredi possunt ad Moniales pro opere exercendo, quod extra monasterium commodè fieri non potest.*

7 *Fratres laici deputati monasterijs monialium, illa ingredi possunt ad exhibendum ordinem in opere faciendo; & etiā si sint artifices.*

8 *Baiuli possunt septa monialium intrare, quatenùs opus ab eis præstandū à monialibus commodè fieri nequit.*

9 Su-

9 *Sutores calceorum, & vestium non possunt ingredi Clausuram monialium.*

LIcèt in Concilio Cabilonense II. canon. 63. decretũ fuerit, quod *Nullus vassus Abbatissæ, nec minister aliquis, nec Clericus, nec laicus, claustra ancillarum Dei ingrediatur, nisi quando fortè necessitas operandi incumbit.* Tamen
1 Medici, Chirurgi, barbitonsores, & alij pro Monialibus medendis legitimè deputati à Superiore, possunt ingredi
2 Clausuram. Imò Monialis dubitans de sua valetudine potest iubere Medicum ad lectum accersiri, vt pulsum tangat, licèt potuisset sine magno suæ salutis detrimẽto ad ianuam accedere, quod minimè fecit propter erubescentiam, ex Sanchez *loc. cit. num.* 56. Barbos. *de iur. Eccles. lib.* 1. *cap.* 44. *num.* 140. vbi addit, debere Medicum ingredi cum duobus socijs de familia Monasterij, qui simul progredientes cum Medico, nullatenùs ab inuicem separaretur. Idem dicendum est de Chirurgo, Barbitonsore, & alijs similibus ingredientibus Clausuram, vt patet ex Gloss. *in cap. vnico verbo causa*, vbi explicans casus necessarios pro ingressu huiusmodi, ait, sicut in Medicis, Barbitonsoribus, & similibus; dummodò ante Medicus sanguinis emissionem determinauerit expedire, & necessarium esse. Mirãd. *loc. cit. q.* 2. *ar.* 7. *in cõcl.* Barbos. *de offic. & potest. Episc. d. allegat.* 102. *num.* 52. quod probat ex Constitutione Vrbani IV. in 2. regulam S. Claræ *cap.* 18.

Sed Sixtus Quartus loco prædictorum duorum familiarium ordinauit, quod duæ vel tres Moniales seniores supradictos Medicos, & similes personas ingredientes comitentur. Ita refert collector Priuil. *verbo ingredi Monasteria. Not.* 1. vbi aduertit, non posse Medicum habere sociũ, vel alios Medicos, nisi adsit grauis Monialis infirmitas; idem affirmat Barbos. *cit.* vbi docet, quod ad hoc, vt Medici ingredi possint Clausuram, non requiritur necessariò, vt sint Doctores, vel graduati, quia Medicus dicitur à medendo, nõ à dignitate; ex Bartolo *in leg. sciendum ff. de delict.* & Siluest. *verb. medicus num.* 1. & Mirand. *cit. num.* 7.

Licet quoquè Oeconomo Monasterij ingredi Clausuram Monialium ad quærẽda Instrumenta in Archiuio intra Monasterium existente, quando ad aliquod negocium necessarium est illa inspicere, nec per Moniales quæri possunt; sic Liamas *in meth. curat. in append.* §. 6. & Sanch. *in decal. lib.* 6. *cap.* 16. *num.* 55.
5 Pharmacopola ingredi potest Monasteria Monialium, ex eadem licentia, vt doceat, & instruat Moniales ad pharmaca componenda, quia hic est casus, & causa necessaria, secùs dicendum est, quoad præbendam medicinã, & ad alia similia exercitia, quæ ab ipsismet Monialibus præstari possunt; ex Sanch. & Bonac. *loc. cit.*
6 Operarijs potest concedi licentia, vt ingrediantur Monasteria Monialium pro opere exercendo, quod commodè extra Monasterium fieri non potest, vt fabrilignarij, Mulitores, Putearij, Potatores, Fa-
7 bricatores, hortulani, & similes artifices; similitèr fratres deputati ad seruitiũ Monialium, nempè laici, ingredi possunt ad exibendum ordinem in opere faciendo; quod si fuerint fratres laici artifices idonei, poterunt loco prædictorum artificum ingredi, etiam si inueniantur sæculares artifices, dummodò absit, dolus; ita Emanuel. Roder. *tom.* 1. *q.* 47. *art.* 4. Portellus *de dubijs regular. verb. Clausura monialiũ num.* 13. secùs dicendum de fratribus non deputatis, vt supra, etiam si sint artifices, quia non habetur licentia specialis pro illis, vt supponitur; ex Mirand. *loc. cit. q.* 2. *ar.* 17. *in concl. vers. septimus casus.* Sed aduertendum est, quod licentia pro Medicis, Chirurgis, operarijs, & alijs supradictis concedi solita, singulis quibusquè trimestribus renouari debet, vt decisum fuisse à S. Congregat. Regul. *in vna Camarinen.* 27. *Martij* 1588. refert Sellius *in select. canon. cap.* 18 *num.* 28.
8 Baiuli iustam causam habentes, ad deferendum aliquod onus, possunt Monasterium Monialium intrare, quatenùs id commodè à Monialibus fieri nequeat, Sanchez *cit. cap.* 16. *num.* 16. Barbos. *de Iur.*

Iur. Eccles. cit. num. 40. Bonac. *cit. num.* 8. vbi dicit, hoc limitandum esse, dummodò portent aliquid in vtilitatem Monasterij, quia ad illius vtilitatem permittitur ingressus.

9 Ex quibus satis constat, sutores calceorum, & vestium, seu sartores, aliosquè similes operarios, non posse ingredi Monasteria Monialium, quia nulla adest necessitas moralis in eorum opere, quod cōplere possunt sine ingressu Clausuræ; ita Liam. *in meth. curat. in append.* §. 6. Mirād. *loc. cit. q.* 2. *art.* 4. Bonac. *loc. cit. num.* 11. vbi disputat contra Sanch. & Nauarr.

Notandum, habētes licentiam pro vno seruitio ingrediendi intra septa Monialiū, si ingrediantur pro alio præstando, ligantur supradicta excommunicatione. Similiter, quando in licentia conceditur facultas ingrediendi v. gr. Fabro lignario, operarius tunc non potest ingredi, sine ipso fabro lignario, aliàs excommunicatione vincitur; sicut etiam si baiuli loco aliquis famulus, qui non sit baiulus, portet aliquid intra Monasterium, tunc remanet excommunicatus; deniquè famulus Monasterij ordinarius ingrediens sine causa indifferentèr in Monasterium, in excommunicationem incidit. Ita Barchius *in speculo Religioso pro Monial. cap.* 18. & Polacc. 2. *par. vacat. epidim. cap.* 6. *num.* 13. *versic. licèt hic.*

QVÆSITVM VII.

An Iudices ingredi queant Monasteria Monialium ad expellendos malefactores ibi commorantes.

SVMMARIVM.

1 *Iudicibus debetur licentia ingrediendi claustra Monialium, ad expellendum malefactorem.*
2 *Malefactor dum hostes insequentes fugit, ingrediens Monasteriū Monialium, cessante periculo non potest in Monasterio commorari.*
3 *Prælati Regulares, quoscunquè inuenerint in Monasterijs Monialium sibi subditarum, possunt punire iuxta delicti formam.*
4 *Malefactor repertus in monasterio Monialiū, an ibi à Iudice examinari possit.*

1 IVdicibus, alijsq. viris debetur licentia ingrediēdi Monasteria ad expellendū malefactorem, qui non vult inde exire; Eman. Rodet. *loc. cit. q.* 47. *num.* 4. & Sanchez *similiter loc. cit. num.* 6. Barbos. *de iur. Eccles. cit. num.* 145. & Bonac. *loc. cit. num.* 13. addens, quod etsi fieri possit, vt
2 malefactor ingrediendo non peccet, dum hostes, vel satellites insequētes fugit, tamē cessāte tali periculo, nō potest in Monasterio cōmorari, & sic Iudices supradicti poterunt ingredi ad illum expellendū, quoties Abbatissa cum Monialibus illum eijcere nequeāt, ex Sanch. & Barbos. *loc. cit.*
3 Notat Ioan. Cruz *de stat. Relig. lib.* 1. *cap.* 5. *dub.* 2. *concl.* 2. quod Prælati regulares possunt per se, & per alios capere & incarcerare, & secundum arbitrium suū, & delicti quantitatem punire quoscunquè repererint intra Clausuram Monialium sibi subditarum. Ita concessit Bonifac. IX. Prædicatoribus, vt habetur in eorum cōstit. *dist.* 2. *c.* 17. *in glos.*
4 Sed aduertendum est, quod si malefactor gaudeat immunitate Ecclesiæ, examinari non potest, neque in carcerem trudi, cū sit in loco sacro, & immuni, si verò nō constet, eum gaudere immunitate, poterit extra Monasterium duci, & vt decet, puniri.

Aduertendum præterea, quod in duobus casibus licentia, non videtur necessariò expetenda; primò quando periculum est in mora; secundò si iniustè denegetur licentia; Vnde in casu, quod superior esset absens, sufficit consensus Abbatissæ, & senium Monialium.

QVÆSITVM VIII.

Vtrum Episcopus, & Superior monialium ingredi possint eorum Monasteria aliqua de Causa.

SVMMARIVM.

1 *Episcopi, & alij Superiores possunt ingredi Monasteria Monialium sibi subiectarum Visitationis gratia.*

2 *Episcopi, & Superiores Monialium, an in alijs casibus necessarijs ingredi queãt Clausuram Monialium sibi subiectarum.*

3 *Confirmationis Sacramentum ad fenestellam Monialibus est conferendum.*

1 Episcopi, & Prælati Monialium Visitationis gratia, seu alterius rei necessariæ ingredi possunt Clausuram Monialium sibi subiectarum, quia debent illis Edicta prop onere, denūciare Visitationē, exhortationem ad eas habere, quæ omnia fieri debent secretò, & exclusis Nouitijs, & Conuersis, ad quod secretum nullus alius locus aptior est Capitulo cōuentuali, quo Moniales conueniunt ad occultas Monasterij res pertractandas.

Similitèr possunt ingredi, vt visitēt officinas, Dormitorium, Cellas, suppellectilem, vel ad ędificium construendum, aut ruinam minans, & similia. Et finita Visitatione ad capitulum conuentuale redire debent, vbi visitationem, & culpas inde resultantes publicēt, & ad hæc omnia secum Notarium debent inducere ad visitationem iudicialem faciendã, & vt actus iudiciales faciãt; quia in his casibus manifesta necessitas concurrit. Poterunt etiã

2 ingredi in alijs casibus necessarijs, & vrgētibus, quia cum ipsi possint in his dispensare cum alijs, poterunt etiam cum seipsis. Mirand. *loc. cit q. 2. art. 14. concl. 1.* vbi hoc fatetur de communi; idem habetur ex S. Thoma *p. 2. q. 96. art. 5.* & Caetano *ibidē* Cordub. *lib. 5. qq. q. 31.* Sanch. *loc. cit. num. 54.* Bonac *similiter loco citato numer. 26.* Barbos. *de offic. & potest. Episc. loco citato num. 6.* & *de Iur. Eccles. similiter cit. nu. 50.* vbi admonet prædictos Monialium Superiores, vt quando ingrediuntur Monasteria Monialium, hoc faciant pro tam vrgenti necessitate, pro quanta ipsi ad intrandum alijs licētiam dare possunt. idem docent Nauarr. *cons. 9. de stat. monachor.* Sanch. *loc. cit. num. 25.* & Mirand. *d. quæst. 2. art. 14. concl. 1.* & colligitur ex Bulla Gregor. XIII. quæ incipit, *dubijs quæ, infra quæs. 12.*

Poterunt etiam Episcopi, & alij Superiores Monialium Clausuram ingredi propter electionem Abbatissæ, quoties magna subornationis suspicio haberetur, aut Moniales maximè inquietæ essent, vel nisi alias huiusmodi electio canonicè fieri nō posset, nisi per talem ingressum Episcopi, vel Superiorū. Nauar. *cōment. 4. de Regul. num. 59.* Sanch. *loc. citato num. 50. & 51.* Suarez *tom. 4. de Relig. lib. 1. cap. 10. num. 25.* Barbos. *de offic. & potest. Episcop. loco cit. num. 46.* Mirand. *d. q. 2. art. 15. concl. 3.* Bonac. *loco cit. num. 7.* Cessante autem tali causa subornationis electionis, ingredi non poterunt, ex Barbos. *de iur. Eccles. cit. num 171.* vbi fatetur Sacram Congregationem Cardinalium *die 13. Nouembris 1583.* decreuisse, non posse ingredi Superiores Monasteria Monialium, sibi subiectarum prætextu dandi habitum Nouitijs, vel Nouitias ad professionem recipiendi, aut Abbatissas consecrandi, vel solemnitèr velum concedendi Monialibus, nec etiam prætextu interueniēdi electioni Abbatissæ, aut Moniales examinandi, cū hæc ad Monasterij Crates peragi queant.

3 Ex quibus deducit Sanch. *num. 52.* non esse integrum Episcopis, Clausuram Monialium ingredi ad Sacramentum Confirmationis alicui Moniali ministrandum, nisi in periculo mortis, in quo non potest ad fenestellam confirmanda accedere, & periculum imineret decedendi absque tali Sacramento; quia extra hunc casum potest per fenestellam ministrari, per quã Moniales Eucharistiam suscipiunt.

QVÆSITVM IX.

Vtrum S.R.E. Cardinales, & Episcopi Ordinarij locorum ingredi possint Claustra Monialium non sibi subiectarum in eorum Diœcesi, sub aliquo prætextu, etiam visitandę Clausuræ.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Cardinales, Episcopi, aliiq. Prælati nulla existente causa, ingredi nequeunt Monasteria Monialium non sibi subiectarum.*

2 *Vicelegatus ingredi nō potest Clausuram Monialium sine Episcopi licentia.*

3 *Magistratus, & deputati ad curam Monialium, ingredi non possunt intra earum septa cū Episcopo nisi eos elegerit.*

4 *Clausuram Monialium non sibi subiectarum, an & quando ingredi possit Episcopus loci Ordinarius.*

5 *Episcopi nullam habent facultatem indicendi Clausuram Monialibus exēptis.*

1 Ex dictis colligitur solutio huius quęsiti, quod scilicet S.R.E. Cardinales, aut Episcopi, siuè alij Prælati, ingredi non possunt Monasteria Monialium, quæ eorum iurisdictioni minimè subsunt, quod probatur *ex cap. periculoso de stat. Regul. in 6.* & ex Concilio Tridentin. *sess. 25. de reformat. cap. 5.* & ex Motu Pij V. qui incipit *Circa Pastoralis*, & ex Bullis Gregorij XIII. quæ incipiunt *Vbi gratiæ*, & *Sanctimonialium*, atque ita probat Mirand. *de sac. mon q. 2. art. 13.*

Et signantèr de Episcopis resoluunt Nauarr. *comment. 4. de regul. in cap. statuimus 19. q. 3. num. 39. vers. quartus*. Stephanus Gratianus *disceptat. forens. cap. 393. n. 5. & 20.* & Barbos. *de offic. & potest. Episc. alleg. 102. num. 42.* dicentes, sub decreto Concilij Trident. *loc. cit.* includi Episcopos ingredientes Monasteria Monialium sibi non subditarum sine licentia Superioris in scriptis; & Aldan. *in compend. can. resol. lib. 3. tit. 25. num. 8.* testatur sic resolutum in vna Ianuen. 10. Maij 1631.

Si dicas, quod S. R. E. Cardinales ingredi possunt Monasteria Sanctæ Claræ, vt habetur *in compend. priuil. mend. verb. ingredi Monasteria Monialium*, ex Regula ab Vrbano IV. edita sub his verbis. *Si quis de S. R. E. Cardinalibus ad aliquod Monasterium huiusmodi Religionis aliquando venerit, & intra Claustrum voluerit ingredi, cum reuerentia quidem, & deuotione suscipiatur, sed rogetur, vt vno, vel duobus honestioribus quidem socijs debeat introire.* Ex quibus verbis clarè infertur, Cardinales habere generalem licentiam, quia si ingredi possunt Monasteria S. Claræ, quæ præ alijs strictiorem habent Clausuram, ergo à fortiori eis licebit ingredi alia Monialium Monasteria.

Miranda *loco citato* credit, hoc priuilegium reuocatum esse à Concilio Tridentino, & dictis Constitutionibus supra citatis, & ideò non posse ingredi sine speciali Sedis Apostolicæ licentia, aut nisi Monasteria sint ipsis aliqua ratione subie-

2 cta, & in casibus necessarijs. Nec etiam Vicelegatus ingredi poterit Clausuram Monialium sine Episcopi licentia; ex decreto Sactæ Congregat. Cardin. 9. Martij 1604. vt refert Gauant. *in man. Episc. verb. Monialium Clausura num. 29.* vbi

3 *num. 30.* subdit, quod Magistratus, & deputati ad curam Monialium non debeāt ingredi cum Episcopo, nisi eos elegerit, ex eadem Sacra Congreg. Cardinal. prim. Martij 1581. *& num. 62.* ait, quod nequè permittat Episcopus deputari à ciuitatibus aliquos, qui comitentur Visitatores Monialium regularibus etiam subiectarū, prout decreuit eadem Sacra Congregatio 12. Ianuarij 1616.

4 An autem supradicti S.R.E. Cardinales Episcopi Ordinarij locorum ingredi possint claustra Monialium non sibi subiectarum in sua diœcesi sub prætextu Clausuræ visitandæ, non modica extat controuersia inter Doctores. In qua re, prętereà, quæ superius diximus *disput. 14. quæst. 3.* non mihi videtur immorandum, cum difficultas omninò tollatur à peritissimo viro Andrea Victorello, cuius prudentiæ, probitati, & sapientiæ his temporibus in hac Alma Vrbe Monialium omnium cura à Sanctissimo D N. Vrbano VIII demandata est; Ille etenim *de orig. & clausf. Monialium versus finem §. An Episcopus Superioris licentia pag. 33.* supradictam difficultatem euacuat sub his præcisis verbis.

Si non constet, Clausuram esse violatā in exempto Monasterio, Episcopus sine

Aa 2 licen-

licẽtia Summi Pontificis, aut Legati Apostolici potestate dandi licentiam ab eo instructi, non potest ingredi: at si violatã fuisse Clausuram, publicè constet, ingredi poterit, si tamen semel, & iterum ordinariũ exempti Monasterij Prælatum de hac re prius monuerit. Ita censet Miranda *loc. cit. q. 2. art. 14. concl. 3.* probatq. *ex cap. vnico de stat. Regul. in 6.* vbi Bonifacius VIII. Episcopis præcipit, vt in Monasterijs ordinario iure sibi subiectis, in spectantibus verò immediatè ad Romanam Ecclesiam, Apostolicæ Sedis auctoritate: Abbates verò, aliosque Prælatos Monasteriorum, & Ordinum quorumcumque in Monasterijs sibi subiectis de Clausura conuenienti, vbi non est, Monasteriorum ipsorum expensis, fideliumquè eleemosynis faciẽda, & de ipsis Monialibus includendis, quã ptimum commodè poterunt, prouidere procurent: innouat ait, Miranda Bonifacij legem Conciliũ Tridentinum *sess. 25. c. 5. de Regul.* at per Bonifacium Regularibus Prælatis licebat Moniales sibi subiectas claudere, ergo, & modò. Bonifacius loquitur de Clausura, quæ non erat, extruenda, & de Monialibus in ea claudẽdis: at Concilium de Clausura violata restituẽda, & de inuiolata conseruanda, si Prælati Regulares moniti violatã in suis monasterijs Clausuram non restituant, & inuiolatam conseruare, negligant, possunt Episcopi, Apostolica auctoritate à Tridentina Synodo tradita, id facere, inobedientesq. & contradictores Ecclesiasticis censuris, alijsque pœnis compescere; præterea intrare earum claustra, si ad hoc ingressus sit moraliter necessarius: de ingressu necessario sancta Synodus nihil expresè; at tacitè, & implicitè illum permittit, dum pręcipit id, quod sine illo effici nequit; cui licet, quod est plus, licet vtique, quod est minus. *de Regul. iur. lib. 6.* Sanctus Carolus singulas Moniales monasterij, non ei subiecti ab Episcopo de Clausuræ obseruatione interrogari posse, censuit, Conc. Prouinc. Med. V. c. *Quæ ad moniales pertinent*; & Naldus *in summa v. Clausura num. 2.* vbi etiam cum Lælio Zecchio, *in Rep. Eccles.* existimat, Episcopum à Regularibus impediri non posse, quin, ratione Clausuræ, eis subiecta monialium Cœnobia visitet, quoties putauerit expedire.

Hæc Victorellus. Idem affirmãt Gallett. *marg. casuum conscient. verbo Clausura 1.* Armend. *in addit. ad recopil. leg. Nauar. lib. 1. tit. 17. l. 7. de Episc. nu. 44.* Barb. *de offic. & potest. Episc. par. 3. alleg. 102. num. 7. & 8.* Zerol. *in praxi Episc. par. 1. verb. Moniales q. 4. & 8. vers. 4.* & Gauãt. *in man. Episc. verb. Monialium Clausura num. 56. & 57.* decisum fuisse à Sacra Congreg. Cardinal. 25. Iunij 1590. imò referunt Barbosa *loc. cit. num. 6.* & Gallet. *loc. citat. verb. monialis 4.* & Gauant. *num. 58.* quod moniales in Ciuitate situatæ, sed alieno Episcopo subiectę, visitãtur ab Episcopo Diœcesis, sicut aliæ Moniales subiectæ regularibus, ex decreto eiusdem Sacræ Congregationis.

5 Cæterùm dicendum est cum Sanchez *lib. 6. in præcept. decal. cap. 15. num. 21.* nullam Episcopis concedi facultatem includendæ Clausuræ Monialibus exemptis, quæ regularibus subiectæ sunt, sed id esse Superiorum regularium: nam mens Cõcilij Tridentini est vt, Episcopi Moniales sibi, & Sedi Apostolicæ subditas ordinaria, vel auctoritate Apostolica ad Clausuram cogant, non tamen exemptas, & alijs Prælatis exemptis subditas; quod apertè probatur *ex cap. periculoso §. vltimo de stat. regul. in 6.* cui decreto Concilium Tridentinum non derogat, imo se illud innouare protestatur, & hæc in præsenti materia reperi, quæ omnia praxi hodiernæ Sacræ Congreg. Cardin. subijcio. Videantur, quæ inferius dicenda sunt *disput. 25. quæst. 2.*

QVÆSITVM X.

Quo comitatu ingredi debeant Episcopi, & Prælati intra Monasteria Monialium sibi subiectarum.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Episcopi, & alij Superiores Clausuram Monialium sibi subiectarum ingredientes, paucos viros, seniores, & religiosos comites habere debent, & nu. 3.*

2 *Prælatus septa Monialium, cum decenti comitatu, non autem excessiuo, ingredi debet.*

4 *Religiosi comites Prælatorum ingredientium claustra Monialium non intelliguntur tantùm viri trium votorum obligatione obstricti.*

5 *Religio est virtus præstantior moralibus virtutibus, & debitum famulatum in ijs, quæ peculiaritèr ad diuinum cultũ spectant, Deo exibens.*

6 *Operarij ingredientes cum Superiore Monialium intra earum septa, non comprahenduntur sub numero comitum dicti Superioris.*

7 *Fœminas comites, an habere possint Prælati ingredientes Clausuram Monialiũ.*

1 Mirand. *loc. cit. q. 2. ar. 15.* docet, Ministrũ Generalem sui Ordinis posse etiam ingredi Monasteria Monialium S. Claræ præsertim, quando celebrare voluerit, vel proponere sororibus verbum Dei cum quatuor, vel quinque fratribus sui Ordinis quod etiam habetur *in Monumen. Ordin. impressi fol.* 288. Idipsum affirmat idem Mirand. de Prouincialibus sui Ordinis, illos, posse ingredi prædicta Monasteria Sanctæ Claræ, nec non aliarum monialium sibi subiectarum, quatenùs comitẽtur à duobus vel tribus honestis fratribus; idem tenet Cordub. *in additionib. ad comped. Priuileg. verbo ingredi monast. Monialium* §. 6. An autem hodiè in praxi supradicti Minister Generalis, & Prouincialis hanc facultatem ingrediendi exerceant, dubitat Barbos. *de potest. Episc. alleg.* 102. *num.* 44.

Gregorius XIII. in sua Constitutione edita anno 1581. 22. Decembris, quæ incipit *Dubijs quæ* inter alia decreuit, Episcopum, & Prælatos Monialium à paucis, ijsque senioribus, ac Religiosis personis comitatos ingredi posse Clausuram Monialium in casibus superiùs concessis, & quoad numerum personarum comitantiũ, nullum verbum facit, sed ad paucos seniores, & Religiosos indefinitum numerum statuit, vt patet in dicta Bulla *in sequenti quæsito*, Et Innocentius IV. in institutione Clarissarũ prima apud Vualdingũ *in annal. sub anno* 1219. *numer.* 46. præcipit, *Prælatùs, cui aliquando fortè intrare licuerit, vno tantum religioso, atquè honesto socio sit contentus. Quod si fortè pro benedictione Abbatissæ, vel pro aliqua sorore cõsecranda in Monialem, vel alio etiam modo concessum alicui Episcopo fuerit Missam interius aliquando celebrare, quàm paucioribus poterit contentus sit socijs, & ministris, & hoc quoquè ipsum rariùs alicui concedatur.*

Et Vrbanus IV. (teste Mirand. *loc. cit. q.* 2. *ar.* 15.) loquens in quadam constitutione de Ministro Generali fratrum Minorum, quando ingreditur Monasteria Monialium sibi subiectarum, ait, quod ingredi debet cum duobus vel tribus Religiosis, & honestis socijs, vbi non aliquod apponit præceptum, imò videtur reliquere prudentiæ, & arbitrio Prælati intrantis,
2 quod non solus; nec verò cum pluribus, & excessiuis socijs, sed cum honesto, & decenti comitatu, debet introire; quod autem socij futuri sint tantùm duo, vel etiam tres, non est res tam magni momenti, quę obligare possit ad peccatum mortale, & ad excommunicationis pęnam, idq. maximè in his, qui bona fide, atq. sine dolo, & malitia cum suis Superioribus intrant. Hæc Miranda *loc. cit. concl.* 2.

3 Ex quibus deduci potest, quot, & quales homines secum ducere debeant prædicti Prælati Monialium; nam Summus Pontifex in dicta Bulla paucos debere esse comites, statuit *à paucis, ijsq. senioribus, ac religiosis personis comitati*, & Mirand. *loco citato* tuta conscientia tres socios admittit, & Andreas Victorell. *de orig. & Clausura monial. loco citato*, & etiam Bonacin. *loco cit.* quatuor vel quinque Socios Seniores, & Religiosos Comites admittunt.

4 Aduertit Victorell. *pag.* 39. quod per ly *Religiosos* non intelliguntur homines

 trium

trium solemnium votorum obligatione astricti (quos tamen non excludit) sed qui religiosis moribus, & christiana pie-
5 tate decorantur; religio enim est virtus moralibus virtutibus præstantior, debitumque famulatum in ijs, quæ peculiariter ad diuinum cultum spectăt, Deo exibens, ex S. Thom. 2.2.q.81.art.6.

6 Aduertit etiam, quod si ratione edificij construendi cum Episcopo, vel alio Superiore Monialium architectus, vel alius operarius ingrediatur, dictis tamē senioribus, & religiosis comitibus vti debebūt Episcopi, vel Superiores, quia Architectus, vel alius operarius non ingrediuntur tanquā comites, sed vt artifices.

7 Dices, honestatis ne gratia, possunt Episcopi, vel Superiores cum ex iustis causis intra septa Moniahū ingrediuntur, secum ducere matronas seniores, Christianis virtutibus insignes? nā per verba *personis comitati* non videntur exclusę fœminæ, cum nomen *persona*, etiam fœminas complectatur.

Respondeo, quod hoc vsu alicubi receptū sit nescio, vt matronæ seniores etiam virtutibus, & Sanctimonia claræ, à Prælatis intra septa Monialium adeuntibus, quasi comites adhibeantur, ex eodem Victorello *loc. cit.*

QVÆSITVM XI.

Vtrum Episcopi, & Superiores monialium sine iusta causa, & comitatu ingredientes monasteria monialium sibi subiectarum, aliqua pœna plectantur.

SVMMARIVM.

1 *Prælati seculares Pontificali dignitate præditi intrantes sine causa Clausurā Monialium, quibus pœnis afficiātur.*
2 *Prælati regulares ingredientes extra necessitatem Monasteria Monialium excommunicatione ligantur, & omnibus officijs & dignitatibus priuantur.*
3 *Vicarij Generales, & alij Prælati iurisdictionem quasi Episcopalem habentes, nō afficiuntur pœnis cominatis contra Prælatos praditos dignitate Pontificali.*
4 *Prælati Regulares ingredientes Cœnobia Monialium sibi subiectarum extra casus licitos, an tàm prima, quàm secunda vice pœnis afficiantur.*
5 *Excommunicatio lata contra ingredientes Clausurā Monialium à Gregorio XIII. in Bulla, quæ incipit, dubijs quæ non est reseruata Papæ.*
6 *Prælati ingrediētes septa suarum Monialium in casibus necessarijs absq. comitatu, & absquè personis non religiosis, & senioribus, & cum pluribus, quàm quinquè, non innodantur excommunicatione.*

1 Gregorius XIII. in Constitutione in fine huius quæsiti apponenda, statuit, quod vniuersi & singuli Episcopali, seu maiori dignitate prædici ingredientes extra casum necessitatis, incurrūt interdictum ab ingressu Ecclesiæ pro prima vice; pro secunda verò cōtrahunt suspensionem à Pontificali munere, & à Diuinis; pro tertia verò vice, & deinceps excommunicatione ipso facto afficiuntur.

2 Prælati vero Regulares excommunicatione ligantur, & priuatione omnium officiorum, & administrationum.

3 Vnde infert Bonac. *loc. cit. num.* 11. differentiam inter Prælatos sęculares dignitate Pontificali præditos, & alios Pontificalem dignitatem non habentes, quod liceèt nulli possint licitè ingredi Monasteria Monialium sibi subiectarum, vltra casus necessitatis, soli tamen Prælati Pontificali dignitate fulgentes afficiuntur prædictis pœnis; quia de his Prælatis tantùm fit mentio in Bulla; vnde Vicarij Generales Episcoporum, & quicumquè Abbates, & Prælati sęculares iurisdictionem quasi Episcopalem habentes, his pœnis non subijciuntur, cum careant dignitate Pontificali, vt supponimus. Sanch. *loc. cit. cap.* 16. *num.* 99.

4 Prælati verò Regulares ingredientes Monasteria Monialium sibi subiectarum vltra

vltra dictos casus necessitatis, afficiuntur excommunicatione, & priuatione officiorum, non solum dum tertia vice, & deinceps ingrediuntur, verùm etiam prima, & secunda vice. Ita Sanchez *loc. cit. num.* 102.& Bonacin. *cit. num.* 11. *verf. secundo patet*, vbi probabilem putat opinionẽ Liamas *in meth. curat. in append.* existimãtis, Prælatos regulares pœnis excommunicationis, & priuationis subijci tantummodò pro tertia vice, & sequentibus, quia in pœnis mitior pars est eligenda; Tum quia hoc pacto seruatur proportio inter pœnas Episcopis, & Prælatis regularibus indictas, & ideò probabiliter sustiueri potest, Prælatos Regulares prima vice interdictos esse ab ingressu Ecclesiæ, secunda vice suspensos à diuinis, tertia vice, & dein ceps affici excommunicatione, & priuatione officiorum; Huiusmodi autem excõmunicatio non est reseruata, vt legenti d. Constitutionem appositam infra clarum est; ac per consequens à quolibet Confessario approbato eius absolutio impendi poterit *cap. nuper de sent. excommunicat.* & Bonac. *loco citato num.* 13. & hæc quoad Episcopum; & Prælatos ingredientes Clausuram Monialium sibi subiectarum citra casus necessitatis dicta sufficiant.

6 Quo verò ad Comitatum, dicendum est, quod prædicti Prælati ingredientes in Casibus necessitatis dicta Monasteria, nõ afficiuntur excommunicatione, etiam si soli ingrediãtur, vel etiam secum ducant personas non religiosas, nec senes, & plures, quàm quinque. Quia pœnæ huius Bullæ extenduntur solum ad ingredientes in casibus non necessitatis.

GREGORIVS EPISCOPVS
seruus seruorum Dei.

Ad futuram rei memoriam.

DVbijs, quæ emergunt, declarationis remedium expedit adhibere. Cum igitur super eo quod optima primùm ratione Concilium sanxit Tridentinum, deinde in Constitutione fœl. rec. Pij Papæ V. prædecessoris nostri nonis Iulij, Pontificatus sui anno tertio, atque item nostra idibus Iunij, Pontificatus nostri anno quarto editis, fuit prouisum, ne cui in posterùm, nisi in casibus necessarijs septa Monasteriorum Monialium ingrediendi concederetur licentia, à nonnullis dubitatum fuisse sciamus circa personas, quæ alterius ad id licentia non indigent, sed sui auctoritate officij nituntur, an liceat eis pro libito suæ voluntatis huiusmodi septa ingredi, vel potius seruare debeant ipsi quoque regulam à Concilio præscriptã. Nos omnem hæsitationis materiam tollere, & viam scandalis præcidere, ac sanctimonialium quieti cõsulere volentes, harum tenore auctoritate Apostolica declaramus, Prælatos omnes, tàm sæculares, quàm regulares, quibus cura, & regimen Monasteriorum Monialium quouis modo incumbit, facultate sibi ex officio attributa ingrediendi Monasteria prædicta ita demum vti posse, si id faciant in casibus necessarijs, & à paucis, ijsque senioribus, ac religiosis personis comitati. Quocirca vniuersos, & singulos Episcopa i, seu maiori, ac etiam Cardinalatus dignitate præditos, necnon quorumuis ordinum Abbates, Præpositos, Priores, Ministros, & alios quoscunque Superiores regulares seriò monemus, vt facultate huiusmodi, qui eam habent, præter quam in casibus, vt præfertur, necessarijs, neutiquàm vtantur. Quod si contrafecerint, eadem auctoritate Apostolica statuimus, atque decernimus, qui Pontificalis dignitatis fuerint, eos pro prima vice qua cõtrafecerint, ab ingressu Ecclesiæ interdictos, pro secunda à munere Pontificali, & à diuinis suspensos, ac deinceps ipso facto absque alia declaratione excõmunicatos existere. Regulares vero omni officio, ac ministerio priuatos, & excommunicationi similiter subiacere. Non obstãtibus Apostolicis, ac in Generalibus, & Prouincialibus Cõciliis editis Generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis quibusuis. Ecclesijs, earumue Prælatis, aut Ordinibus in genere, vel in specie sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarũ derogatorijs, alijsque fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus,

tibus,

tibus, decretis, quouis modo concessis, approbatis, & innouatis, etiam si illis caueretur expresse, quòd nemo interdici, suspendi, vel excommunicari posset per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam de indulto huiusmodi mentionem, quibus, eorũquè totis tenoribus, perinde ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus, specialiter, & expressè derogamus, cæterisque cõtrarijs quibuscunquè. Quoniam verò difficile esset præsentes ad singula loca perferri, volumus earum exemplis etiam impressis, manuquè Notarij publici, ac sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eandem fidem in iudicio, & extra illud vbique locorum haberi, quæ haberetur ipsis præsentibus, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, Die vigesimatertia Decembris, Millesimo quingentesimo octuagesimo primo. Pontificatus nostri Anno decimo.

QVÆSITVM. XII.

De mora facienda ab ingredientibus Monasteria Monialium.

SVMMARIVM.

1 *Ingredientes Monasteria Monialium completo opere, quo mediante ingressi sunt, egredi tenentur.*

2 *Ingredientes clausura Monialium cum debita licentia, si breuem moram habeãt ad inuisendas officinas, &c. ex curiositate, excusantur ab omni peccato.*

3 *Ingredientes clausura Monialium etiam iustè, possunt grauiter peccare ratione alicuius circumstantiæ.*

1 Omnes supradicti ingredientes Monasteria Monialium tenentur finito opere, & negocio, quo mediante ingressi fuere, de Monasterio egredi, aliàs grauitèr peccarent contra obligationem Clausuræ, maximè cum licentia ingrediendi haud concedatur, nisi propter ministeria necessaria; Aduertunt tamen Doctores, quod paruitas materiæ excusat à peccato læthali, vnde Molfes. *in summ. tract. 1. cap. 10. num. 42.* Sanch. *loc. cit. num. 69.* Emanuel. Roder. *tom. 1. qq. regul. q. 47. art. 11.*

2 Mirand. *loc. cit. q. 2. art. 20.* excusant à peccato mortali, & etiam à veniali breuitèr immorantes; exempli gratia, vt videãt officinas, claustra, & similia ex nimia curiositate, quia vt ait Bonac. *loc. cit. n. 22.* sic vsu receptum est; tum quia cũ hoc præceptum morali modo intelligatur, nec venialitèr in ipsum delinquitur, si mora breuis sit; illa autem paruitas moræ intelligitur tempus quadrantis horæ; ex Villalb. *in summ. tom. 1. tract. 35. diffic. 29. num. 1.* & Diana *in resolut. moralibus tract. de dub. regul. resol. 51.*

3 Fateor posse grauitèr peccare etiam in breui mora, ratione scilicèt alicuius circumstantiæ, vt si turpè, & inhonestè in Moniales aliquid operarentur; imo probabile putat Bonac. *loco citato* illos in tali casu affici excommunicatione Papæ reseruata, tanquam violatores Clausuræ ob malum finem. Sanch. verò *loc. cit.* existimat, licèt mora sit diutina, & corrupta intẽtione, ingredientem esse à censuris liberum, quia re vera hic nõ dicitur ingressus absquè licentia, & censuræ contra hũc solum latæ sunt, & illi fauet Zerola *in praxi Episcop. in 2. edit. par. 1. verb. Moniales ad quæst. 8. vers. 4.* vbi ait, non incurrere censuras ex causa iusta, & legitima licentia ingredientem, si cum Moniali intra Monasterium fornicetur.

QVÆSITVM XIII.

Vtrum fratres minores ab Ecclesiarum Episcopis, alijsuè Superioribus monialium inuitati, ingredi possint intra Clausuram.

SVMMARIVM.

1 *Fratres Minores inuitati à Superioribus Monialium intra Clausuram cum illis ingredi*

ingredi possunt; secus non inuitati.

2 *Cardinales, vel Episcopi habentes licentiam ingrediendi Monasterium Monialium cum socijs, non possunt sibi assumere fratres minores.*

1 FRatres minores ingredi possunt Monasteria Monialium, quatenùs rogentur ab Ecclesiarũ Episcopis, seu alijs Superioribus Monialium; ex Mirand. *de sac. monial. q. 2. art. 3. concl. 1.* quod per priuilegiũ eisdem fratribus concessum fuit à Leone X. & habetur *in compend. Priuil. verb. ingredi Monasteria Monial.* secùs dicendum est, si ab ijsdem fratribus, vel Episcopis, alijsq. Superioribus non inuitentur, propter strictiorem obligationem Regulę quam hab ent signantèr fratres minores, non ingrediendi Monasteria Monialium S. Clarę, & aliarum Monialium sine speciali Sedis Apostolicę licentia. Portell. *de dub. reg. verbo Clausura monialium num.* 17. Mirand. *loc. cit.* & Sanchez *loc. cit. cap.* 16. *num.* 17. vbi ait, quod fratribus minoribus interdictus est ingressus intra monasteria monialium à propria regula sub his verbis, *Præcipio firmi er fratribus vniuersis, ne ingrediantur monasteria monialium, præter illos, quibus à Sede Apostolica concessa est licentia specialis*; Hanc regulam declarauit Gregorius IX. vt habetur apud Collect. Priuil. Mend. *verb. ingressus monaster. num.* 1. vbi ait, dictum Gregorium IX. intellexisse de omnibus Monialium Cœnobijs.

Si dicas, quod Alexander IV. & Innocentius IV. in declaratione eiusdem regulæ specificant ingressum in sola Monasteria Monialium inclusarum Ordinis S. Dominici, seu S. Claræ, ex Collect. Priuil. *loco cit. num.* 5. Respondeo, quod huiusmodi specificatio, & concessio Alexandri, & Innocentij IV. reuocata est. Videatur Sanchez *loco cit.* & Collect. *loco citato num.* 9. & 10.

2 Ex quibus deducitur, Cardinali, vel Episcopo habenti potestatem legitimam ingrediendi cum aliquibus socijs in aliquod Monialium monasterium, non esse integrũ, fratres minores in socios sibi assumere: Eman. Roder. *loco citato quæst. 46. art.* 3. ratio est, quia Cardinalis, & Episcopus (vt supponitur) monialium superiores non sunt.

QVÆSITVM XIV.

Vtrum mulieres coniugatæ, & Viduæ aliquando ingredi valeant Monasteria Monialium.

SVMMARIVM.

1 *Fœminæ coniugatæ timentes sæuitiam mariti, si innocentes sint, & in Monasterijs Monialium, tolleranda sunt; imposterùm tamen recipi non possunt.*

2 *Mulier in suspicionem veniens marito, an possit in Monasterium Monialium ingredi, quatenùs timeat, ne ei aliqua vis inferatur.*

3 *Viduæ in monasterijs monialium imposterùm recipi non possunt, nisi moniales effici velint; etiam si toto tempore ibi morari promittant.*

1 FOeminæ coniugatæ, quæ sunt in discordia, cum maritis, & eorum sæuitiam timent, si extra culpam sint, debent, si in Monasterijs morantur, tollerari. Nauar. *lib. 4. cons. 5. de diuortio num.* 2. Barbos. *de offic. & pot. Episc. loc. cit. num.* 66. Imposterùm tamen huiusinodi mulieres non possunt recipi, etiam cum licentia Episcopi; Ita referunt decisum fuisse; Praxis Episcop. *par. 1. verb. monialis* §. 12. & Barbos. *cit. num. 66.* Campanil. *in diuers. iur. canon. rubr.* 12. *cap.* 16. *num.* 30. Emanuel Roder. *in collect. priuileg. tom. 2. pag.* 521. Bonac. *loc. cit. q. 4 punct. 3. num.* 17. Ioan. Cruz *de stat. relig. lib. 1. cap. 5. dub. 2. concl. 3.* & Mirand. *de sacr. monial. cit. ar.* 8. vbi refert, reiectam fuisse petitionem à Sacra Congreg. Cardin. cuiusdam Comitissæ, quæ propter quandam infirmitatem à suo marito separari cupiebat, & cum tribus filiabus ingredi quoddam Monasterium Monialium.

2 Si Mulier in suspicionem venerit marito, timeatq. ne ab eo aliqua vis inferatur,

tur, permitti debet, vt Monasterium Monialium ingrediatur, dummodò Constitutiones Monasterij non repugnent, & accedat consensus superiorum, Abbatissæ, & Monialium; & cessante postea causa ingressus, debet inde exire: quod si semel exierit, nunquam poterit idem Monasterium ingredi; dum autem non exit, & intra claustra moratur, tenetur, sicut, & aliæ Moniales ad Clausuram obseruandã; Ita referunt decisum Zerola *in prax. Episcop. verb. monialis* §. 12. & Ioan. de la Cruz *de stat. Relig. d. c. 3. dub. 2. concl. 3.* Campanil. *loc. cit. num. 31.*

3 Viduæ, quæ honestatis causâ se in Monasteria Monialium contulerunt, modo sint bonæ existimationis, tollerari debent, quatenùs legibus Monialium pareant; de cætero tamen non sunt recipiendæ, nisi Moniales effici velint: ita referunt decisũ à S. Congregatione, Mirand. *loc. cit. art. 69. in concl.* & Barbos. *de offic. & potest. Episc. loc. cit. num. 67.* & Homo bonus de Bonis *in examin. Ecclesiast. tract. 9. q. 31.* Campan. *loco cit. num. 30.* resoluentes etiã, non posse Episcopum dare licentiam Viduæ ingredi volenti, & in habitu laicali permanere, etiam si toto tempore vitę suę illic degere, nec amplius inde exire, vellet.

QVÆSITVM XV.

Vtrum Moniali ex legitima licentia egressæ à suo Monasterio, sit interdictus in aliud Monasterium ingressus.

SVMMARIVM.

1 *Monialis eiusdem Ordinis iter agens in hospitium admittenda est.*

2 *Abbatissa absq. alia licentia admittere potest monialem eiusdem Ordinis iter agẽtem in monasterio.*

3 *Monialis existens in aliqua domo ad sanitatem recuperãdam recreationis gratia ingredi potest monasterium monialium eiusdem Ordinis ibidem existens.*

4 *Monialis iter agens, quando ingredi possit Cœnobium monialium alterius Ordinis, & habitus: & qua licentia.*

5 *Monialis causa animi recreandi, vel cognatæ inuisendæ, ingredi non potest monasterium monialium diuersi Ordinis.*

1 IN hac re distinguit quadruplicem casum Sanch. *loc. cit. lib. 6. cap. 16. num. 10.* Primus casus est, quando Monialis eiusdem Ordinis, & habitus iter agens accederet, in hospitium admittenda est, & tunc existimat veram esse sententiam Liamas *in meth. curat. in append. in fine* §. 11. dicentis, licitum esse hanc Monialem ad-
2 mittere; & nulla alia de causa, & potest etiam Abbatissa hanc Monialem admittere absque licentia Superioris, quia non censetur extranea, cum sit eiusdem Ordinis, & habitus. Atq. adeò prohibitio ingressus personarum extranearum in Monialium Monasteria non comprehendit huiusmodi Monialem.

3 Secundus casus est, quando in aliqua peculiari domo esset, atq. sanitatem recuperaret, velletquè causa animi recreandi, aut Moniales inuisendi, ingredi aliud Monasterium eiusdem Ordinis, vel habitus, quod in eo loco esset. Et tunc idem credit, quod in casu præcedenti, propter ra-
4 tionem in eo traditam. Tertius est, quando iter agendo, non esset Monasterium eiusdẽ Ordinis, vel habitus in eo loco, vel si esset, Moniales nollent eam admittere, nec reperiretur domus, in qua commodè noctem ducere posset. Et tunc existimat, legitimam esse causam, vt ex Prælati Superioris illius Monasterij licentia (quod diuersi Ordinis, aut habitus est) possit intra illud in hospitiũ admitti, quia Religiosa Charitas, quam inter personas Religiosas maximè decet, & honestas status monialis illius, id petit. At absq. prædicta licentia id non liceret, quia cum diuersi Ordinis monialis sit, est re vera respectu illius
5 monasterij extranea. Vltimus casus est, quando solũ animi recreandi, aut monialis cognatę inuisandę gratia, vellet diuersi Ordinis, aut habitus monasterium ingredi, & tunc non existimat esse iustam ingressus causam, nec superiorem posse, ex hac

hac sola causa licentiam concedere, quod re vera sit respectu illius Monasterij extranea. Quare sicut respectu aliarum personarum extranearum hæc non est iusta causa, ita nec respectu huius Monialis, eo vel maximè, quod per cancellorum fenestellam, aut Crates Monasterij potest cognatam inuisere, & alloqui, ita Sanchez *loc. cit.*

At Bonacina *loco cit. q. 4. p. 1. num. 3.* dicit, quod Monialis alterius Ordinis, & habitus non potitur iure ingrediendi ad instar aliarum fœminarum, & ideo si ingreditur, non excusabitur à peccato, & à censuris, nisi ratione bonæ fidei; quæ sententia videtur satis rigorosa, quod Monialis alterius habitus censeatur tanquam extranea, maximè in casu saluandæ continentiæ, & honestatis: ideo sententiæ Lizman, & Sanchez potiùs adhæreo, maximè si in loco non reperiatur Domus, in qua noctem ducere possit, vt præsupponit Sãchez *in 3. casu*.

QVÆSITVM XVI.

Vtrum famulæ, seu Ancillæ admitti debeant intra monasteria monialium.

SVMMARIVM.

1 *Famulæ introducendæ sunt intra claustra Monialium pro illarum obsequijs, dũmodò non adsint Conuersæ.*

2 *Famulæ ex Priuilegijs Apostolicis possũt quibusdam conditionibus in aliqua Monasteria introduci.*

3 *Famulæ Monialium obsequio deputatæ Clausuræ legibus vinciuntur.*

4 *Famulæ, an pro obsequio particularis Monialis introduci possint in Monasteria.*

1 IN primis fatendum est, posse in Monasterijs Monialium introduci de licentia superiorum, fœminas sæculares in obsequium totius Monasterij, & Monialium, quatenus sint honestæ vitæ, & in Monasterio non adsint Conuersæ professæ deseruientes, quia Moniales, quæ sunt Choro deputatæ, habitum regularem susceperunt, non vt Monialium famulatui, sed diuinis officijs vacarent; vnde iusta erit, & sufficiens causa, & moralitèr necessaria, introducere ancillas in seruitium Monialium ad hoc, vt vilioribus exercitijs mancipentur; vt docet Eman. Roder. *qq. regul. tom. 1. q. 46. art. 7.* & etiam, vt monialibus infirmis, & senectute laborantibus, alijsq. ad earum statum, decentiam, & reuerentiam deseruiant; & non solùm introduci debent in Monasterijs, quæ Clausuram non promiserunt, & ad illam seruandam voto, vel præcepto non se obligarunt, verùm etiam in alijs Clausuræ legibus subiectis, licèt S. Claræ, vbi non adessent Conuersæ, sed hoc de licentia potentium illam concedere.

2 Paulus III. anno 1536. concessit Monialibus omnibus, etiam S. Claræ Prouinciæ Castellæ, vt certum famularum numerum possint habere, & Pius V. anno 1569. indulsit Commissario fratrum minorum in Curia Romana existenti, vt in quolibet Monasterio sui Ordinis possint Moniales habere tres, vel quatuor ancillas pro seruitio communi Monasterij, si cõmodè eas sustentare possint, & dummodò sint sanctæ vitæ, & è conuentu non egrediantur; ex Mirand. *loc. cit. q. 2. ar. 5. conclus. 1. & 2.* Lezana *tom. 1. cap. 25. num. 32.*

3 Ideò non poterunt pro libito suo ingredi, & egredi, quia legibus Clausuræ subiectæ censentur; sic decreuit Sacra Congregatio Cardin. in vna Abulen. cui sub his verbis supplicauit Reuerendissimus Episcopus Abulensis; *Illustrissimi, & Reuerendissimi Domini, Abbatissa, & Moniales Monasterij Sanctæ Annæ Ordinis Sancti Bernardi propè, & extra muros Ciuitatis Abulensis, quæ Episcopo Abulensi immediatè subiectæ sunt, prætendunt, quod intra Claustra Monasterij pro seruitio Monialiũ possint habere, & retinere quasdam Ancillas in habitu, & vita sæculari degentes, quibus Claustra intrare, & exire, etiam quandoquè libuerit, & alias de nouo posse recipere, testantur; Quod sit contra decreta Conc. Trident. & Apostolicas Constitutiones, Reueren.*

uerendissimus Dominus Episcopus Abulen. Monialibus prohibuit, ne intra Claustra dicti Monasterij prædictas Ancillas sæculares vlteriùs de nouo perciperent; sed Abbatissa, & Moniales prædictæ contra præceptum dicti Episcopi insurgunt, ex eo quod asserunt habere consuetudinē recipiendi, & retinendi dictas Ancillas; Quare Reuerendissimus Episcopus Abulen. Illustrissimis, & Reuerendissimis Dominationibus Vestris supplicat, dignentur illi rescribere, quid in hoc Sacra Congregatio faciēdum fore, dignum iudicabit. In Congregatione autem confirmatum, & approbatum fuit quidquid per Reuerendissimum Episcopum prouisum fuit, vt supra, ac executioni demādari: &c. Ita refert Campanil. *in diuers. iur. canon. rubr. 6. n.* 38. & Barbos. *de offic. & potest. Episc. cit. num.* 61. & Eman. Roder. *loc. cit. q.* 46, *art.* 7. & Mirand. *loc. cit. conclus.* 2. Ex quibus infertur cum Sanch. *loc. cit. cap.* 16. *num.* 66. nimis strictè locutum fuisse Liaman. *in meth. cur. in apdend.* §. 11. *in fine*, vbi non admittit huiusmodi ancillas, nisi in casu quasi extremæ necessitatis; Verum quidem est, quod pro
4 priuatæ Monialis ministerio in Monasterijs Monialium non sunt admittendæ, nisi quando specialis ratio magnæ nobilitatis hoc postularet.

Nec obstat Constitutio Gregor. XIII. quæ incipit *Deo sacris*; nam post dictam Constitutionem, aliam edidit sequentis tenoris.

Dilecte fili salutē, & Apostolicam benedictionē. Significasti nobis, te in omnibus ferè Monialiū Hispaniæ Monasterijs, quæ curæ, & regimini fratrum tui Ordinis subsunt, eum inuenisse morem, vt Coquinæ, Refectorio, Horto, & alijs eiusmodi adhibeatur ancilla, quia talibus rebus Moniales nolunt se immiscere; quæ tamen ancillæ, dum ibi operantur, Clausuram egredi solitæ non sunt: & cum incertum sit, vera ne concessione, vel potiùs consuetudine, sed abusu, hæc inualuerint, supplicasti etiam, vt aliqua opportuna ineatur ratio, quæ ipsarum monialium conscientiæ securitati melius cōsulatur. Nos igitur huiusmodi supplicatī nibus inclinati, tibi, vt in quibusuis Monasterijs, hoc necessarium esse duxeris, & donec conuersas apud se receperint, denis Monialibus, singulas haberi ancillas indulgeas, quæ ancillæ sicut moniales Clausuræ legem seruent, & ibi perpetuò durante ipsarum vita, maneant, & conuersarum loco sint, sed tamen infirmitate incurabili, vel perpetua ingruenti, aut ob corruptos mores inde educi superiorum iudicio possint, ita, vt in eisdē monasterijs, aut aliàs ampliùs non recipiātur, auctoritate Apostolica tenore præsentiū facultatem tribuimus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque in contrarium facientibus quibuscunq. Dat. Rom. &c. Eandem Constitutionem referens Peirinus *tom.* 2. *priuilegiorum sui ordinis Constit. 6. Pij V. nu.* 31. putat idem procedere in suo ordine, nempè pro Monialibus curæ fratrum minimorū subiectis, licèt prædictæ Moniales, vt ipse ait, strictissimam seruent Clausuram, ita vt nulla persona absque licentia Papæ in eorum Monasteria ingredi possit.

QVÆSITVM XVII.

An matribus, seu sororibus monialium permitti debeat ingressus intra Claustrum monasterij in aliquo casu.

SVMMARIVM.

1 *Matribus, seu sororibus monialium non permittitur ingressus intra Clausuram, vt eas ægrotantes visitent.*

2 *Matres, & sorores monialium ingredi nō possunt earum Claustra, quando habitum suscipiunt, vel professionem emittunt.*

1 Emanuel Roder. *loc. cit. art.* 11. negatiuam partem sustinet, quia huiusmodi ingressus non est necessarius necessitate morali, ver. gr. si mater, vel soror ingrederetur, vt mederetur ægritudini suæ Monialis, vel vt illi in extremis laboranti assisteret; imò præsentia matris, seu sororis

sororis morientem maiori afficit tristitia, & potius distrahit Monialem infirmam, ab intensione amoris, & charitatis, quam erga Deum, maximè eo casu habere debet, quia dicit ille, qd dominus Monialiũ spõsus eã *docebit scientiam, & intelligere faciet per claram visionem, si fuerit ablactata à lacte, & auulsa ab vberibus*; imo asserit, hoc declaratum fuisse à Sacra Congregatione Cardinal. his præcisis verbis; *Non licet Episcopo licentiam dare matri, sororibus, & consanguineis Monasterium ingrediendi, causa visitandi filiam, vel sorores, quæ graui aliqua infirmitate detinentur, etiam si sint in mortis periculo, & mi-*
2 *nus quando filia, aut aliæ professionem emittunt, vel habitum suscipiunt religionis*. Idem referunt decisum, Zerola *in praxi Episcop. par. 1. verb. moniales §. 8.* Quaranta *in summ. Bull. verb. monasteria monialium vers. sed an liceat* Ioan. de la Cruz *de stat. Relig. cap. 5. dub. 2. conclus. 3. not. 3.* Mirand. *loco cit. q. 2. art. 8.* Barbos. *de offic. & potest. Episc. alleg. 102. num. 68.* Sanchez *loc. cit. num. 67.* Cuccus *lib. 3. instit. maiorum tom. 2. num. 12.* Nouarius *in summ. Bull. verb. Clausura num. 3.* Lezana *tom. 1. cap. 25. num. 30.*

QVÆSITVM XVIII.

Vtrum mulieres ingredi possint septa monialium.

SVMMARIVM.

1 *Ingressus intra claustra Monialium non solum viris, verùm etiam Mulieribus interdicitur.*
2 *Fœminæ ingredi Clausuram Monialium sine licentia, etiam prætextu sumendi habitum regularem, prohibentur sub censuris.*
3 *Mulier, seclusa bona fide, & zelo, & timore, ne ingressus eius à parentibus impediatur ingrediens Clausuram Monialium, incurrit excommunicationem.*
4 *Abbatibus, & Abbatissis prohibetur, ne quemquam intra septa Monasterij ingredi permittant.*
5 *In pœnalibus masculinum, an includat fœmininum.*
6 *Fœminæ abutentes licentijs pro ingressu Cœnobij Monialium censuris ligantur.*

1 NOn solũ viris, verùm etiam Fœminis interdictus est Monasteria Monialiũ ingressus, vt Superioribus quæsitis multoties dictũ est, & probatũ, præsertim *ex cap. periculoso de stat. regul. in 6.* & ex Constitutione Pij V. quæ incipit *Circa Pastoralis* relata supra *disp. 18. quæsit. 3.* & ex Concil. Tridentino *sess. 25. de regul. c. 5.* & Bulla Gregorij XIII. quę incipit *Vbi gratiæ*, quæ habetur *supra in disp. 22. quæs. 1.* In quibus sanctionibus fœminæ non sim-
2 pliciter prohibentur ingredi septa Monialium, imò etiam pœnis plectuntur, vt diximus locis citatis, etiam si fœmina ingrederetur, vt Monialium habitum sumeret, quia talis ingressus sine licentia, etiam si ingrediens iustam haberet causam ingrediendi, prohibitus est omnibus personis cuiuscumquè generis, aut conditionis, vel sexus fuerint, postquam ad eam ætatem peruenerint, quæ ad rationis vsum requiritur, vt docet Sanchez *in decal. lib. 6. cap. 16. num. 74.* & Riccius *resol. 544. part. 1. num. 4.*
3 Vndè mulier ingrediens Monasterium Monialium, seclusa bona fide, & zelo religionis, & timore, ne ingressus à consanguineis impediatur, subijt excommunicationem, & pœnas supradictas, quia ad eã vitandam vltra causam iustam, desideratur licẽtia Superioris. Ex quo infertur fœminam nobilem, & generosam exempli gratia Marchionissam, vel Ducissam admitti nõ posse intra claustra Monialium ob aliquam commoditatem, quia in hoc nulla est necessitas, tùm quia hoc prohibitum extat à Sacra Congregatione Cardinal. vt referunt Barbos. *de offic. & potest. Episcop. alleg. 102. num. 67.* Lezana *tom. 1. sum. cap. 25. num. 30.* & Mirand. *de sacr. Monial. q. 2. art. 7.*
4 Et præcipitur in supracitata Bulla *Vbi gratiæ* Abbatissis, Abbatibus, & alijs Superio-

perioribus, & personis vtriusque sexus quocumquè nominè vocentur, *Ne in Monasteria, domos, & loca sua quemquam prætextu huiusmodi licentiarum, & facultatū ingredi faciant, vel permittant*, per quæ verba fœminæ non tantùm ingredi non possunt prætextu facultatum, imò prohibetur superioribus, & Abbatissis, ne illas ingredi permittant.

5 Si dicas, quod in textu habetur verbū *quemquam*, non autem *quamcunquè*, ergo in dicta Bulla prohibetur Abbatissis, & Superioribus, ne viros, non autem fœminas, ingredi permittant, maximè cum in pœnalibus masculinum non includat fœmininum, vt probat Anton. Gabr. *in comm. opin. tit. de verb. signif.*

Respondeo includi etiam per illud verbum *quemquam* fęminas, vt benè probat Emanuel Roder. *tom.* 1. *qq. regul. q.* 47. *ar.* 3. eo quod masculinum etiam fœmininū sepè includit, ex Tiraquell. *tract. consang.* §. 1. *gloss.* 9. *num.* 121. Decio *volum.* 3. *cōs.* 413. & Menoch. *de adipisc. possess. remed.* 4. *num.* 61. & constat *ex l.* 1. vbi Bartol. *ff. de verb. signif. l. si quis maior C. de transl. Gloss. final. in l. si quis in tantam. cap. vnde vi.*

Probatur insuper ex Bulla Pauli V. quę incipit *Monialium statui* supra posita *disp.* 22. *quæst.* 2. vbi Abbatissæ, & Priorissę fęminas recipientes intra sæpta Monasterij incurrunt censuras.

Deniquè Sacra Congregatio Concilij in vna Bononien. 31. Ianuar. 1617. statuit, quod *Monialium septa non licet mulieribus sæcularibus in necessitatis articulo ingredi, etiam permittente Episcopo, cum id illi prohibitum sit.*

6 Quod si prædictæ fęminæ in hac re abuterentur, (quod absit) licentijs ingrediendi Monasteria Monialium, incurrerēt censuras in sequenti eiusdem Pauli Quinti Bulla, contentas.

PAVLVS PAPA V.
Ad futuram rei memoriam.

Facultatum plura Monasteria Monialium ingrediendi abusus tollere volentes; Tenore præsentium statuimus, & ordinamus, quod nulla persona cuiuscumque gradus, status, & conditionis, & præeminentiæ existat, etiam Ducali, & Marchionali, aut alia dignitate præfulgat, vigore licentiarum plura Monasteria, Domos, & loca Monialium pluribus vicibus ingrediendi, etiam absque causa (in totum, seù in vniuersa, non autem in eorum aliqua, vel singula) à Nobis, vel prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus sub quouis tenore, vel forma, etiam Motu proprio concessarum, & expeditarum, aut in posterum forsā concedendarum, & expediēdarum aliqua, vel singula Monasteria pluribus vicibus ingredi possit, sed licentiæ huiusmodi respectu vniuersorū, non autem aliquorum, vel singulorum Monasteriorum suffragentur; itaut cui bis in Anno, seù amplius plura Monasteria ingredi conceditur, bis, vel amplius tantum vniuersa, non autem eorum aliqua, vel singula ingredi liceat, etiam si prædicta Monasteria in diuersis Ciuitatibus, Terris, Diœcesibus, & locis existant.

Iisdemq. mulieribus aliter quàm, vt præfertur, easdē licentias interpretari, aut illis vti, sub censuris, & pœnis à Conc. Trid. & Apostolicis Constitutionibus intra septa Monasteriorum Monialium absq. licentia ingredientibus inflictis, ipso facto incurrendis, eadem auctoritate prohibemus; Præmissis, & alijs quomodolibet in contrarium quibuscumq. non obstantibus.

Volumus autem, vt harum literarum exemplis, etiam impressis, & manu Notarij publici subscriptis, ac sigilli alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsismet præsentibus adhiberetur, si forent exhibita, vel ostensa. Dat. Romæ, &c. Anno 1608. *Pontificat. sui quarto, die prima Septembris* Ex Laertio Cherubino *in tom.* 3. *Bullar. Constitut.* 52. *eiusdem Pauli V.*

QVAE-

QVÆSITVM XIX.

Vtrum Mulieres habentes licentiam à Sede Apostolica ingrediendi Monasteria Monialium, possint nullo expectato consensu ingredi.

SVMMARIVM.

1 *Mulieres licentiam ingrediendi septa Monialium habentes expectare debent cōsensum Monialium.*

2 *Monialium consensus pro licentia mulierum ingredientium septa Monasterij qualis esse debeat.*

1 SI aliquibus Mulieribus sæcularibus Sūmus Pontifex licentiam concesserit ingrediendi Monasteria Monialium, ingredi poterunt, habito tamen priùs, & expectato consensu Monialium capitulariter præstito per suffragia secreta, iuxta Bullam Vrbani VIII. nunc fœliciter regnā tis, tenoris sequentis.

VRBANVS EPISCOPVS seruus seruorum Dei.

Ad futuram rei memoriam.

SAcrosanctum Apostolatus ministeriū, quod ineffabilis diuinæ sapientiæ prouidentia humilitati nostræ, nullo licèt meritorum suffragio, credidit, iugitèr postulat, vt inter multiplices pastoralis officij curas, illam sedulò amplectamur, qua Sanctimonialium quieti opportunè consulitur. Cum itaque plures licentiæ Monasteria Monialium ingrediendi, diuersis mulieribus secularibus, sub certis modo, & forma tunc expressis, à Nobis, & à diuersis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris concessæ fuerint, eædemq. mulieres in vim licentiarum prædictarum Monasteria huiusmodi, nonnisi de expresso earundem Monialium, & illorum Superiorum consensu, ingredi possint, seu debeant. Nos omnem dubitandi materiam, quæ super modo consensum huiusmodi præstandi, forsan oriri posset, è medio tollere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, harum serie decernimus, atque declaramus, consensum dictarum monialium, de cætero per easdem moniales Capitulariter, & per secreta suffragia præstandum esse, & præstari debere, aliàs licentiæ huiusmodi mulieribus, quibus concessæ fuerunt, nullatenùs suffragentur, & quæ Sanctimonialium monasteria vigore licentiarum prædictarum, absque consensu Capitulariter, vt præfertur præstito, ingredi præsumpserint, sententias, censuras, & pœnas contra Clausuras monasteriorū monialium violantes inflictas, se nouerint incursuras; sicq. & non aliter per quoscunque Iudices ordinarios, & Delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & eorū cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, ac irritū, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, in contrarium facien. Nō obstantibus quibuscunque. Volumus autem, vt præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Tusculi sub Annulo Piscatoris, die xxvij. Octobris MDCXXIV. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

2 Ex prædicta Constitutione enodantur quinque difficultates, quas proponit Peirinus *in formulario sub lit. M. cap. 3. num. 5.* Prima; An posito tale Priuilegio possint dictæ mulieres ingredi Monasterium absque cōsensu Monialium. Secunda; An posito, quod consensus requiratur, sufficiat consensus Abatissæ, an verò omnium monialium. Tertia: An dato, quod requiratur consensus monialium, is debeat præstari ab illis Capitularitèr congregatis, an verò sufficiat præstari ab ijs singillatim. Quarta, posito quod debeat præstari à monialibus Capitularitèr congregatis,

gregatis, an per vota secreta, vel publica præstari debeat. Quinta, An consensus Superiorum monialium requiratur.

Præter has difficultates potest adhùc dubitari, An prædictus consensus debeat ab omnibus monialibus præstari, ita vt deficiente vna non valeat, an verò sufficiat, si præstetur à maiori parte. Cui dubitationi Respondeo sufficere, quod consensus sit à maiori parte monialium Capitularitèr congregatarum præstitus iuxta ea, quæ traduntur in cap. 1. *de his, quæ fiunt à maiori par. capit.* cum enim Summus Pontifex huiusmodi punctum non determinet, censendum est, illud reliquisse dispositioni iuris communis. *L. commodissimè ff. de lib. & posthum.*

QVÆSITVM XIII.

Vtrum Imperatores, Imperatrices, Reges, & Reginæ possint ingredi monasteria monialium.

SVMMARIVM.

1 *Imperatores, Imperatrices, Reges, & Reginæ non comprehenduntur in decretis Apostolicis prohibentibus ingressũ monasteriorum monialium.*

2 *Imperatrices, & Reginæ, quo comitatu ingredi queant Claustra monialium.*

ALiqui Doctores; inter quos Bonac. *loc. cit. num.* 4. docent, probabilitèr sustineri posse, Imperatores, Imperatrices, Reges, & Reginas, aliasquè cuiuscunquè dignitatis personas, non valere ingredi monasteria monialium; quia caput *periculoso de stat. regul. in.* 6. & Conciliũ Tridentin. *sess.* 25. *cap.* 5. generalitèr, & absolutè loquuntur de personis cuiuscunquè generis, & conditionis

1 At Sanchez *loco cit. lib.* 6. *cap.* 16. *nu.* 3. ait, non comprehendi in dd. decretis Bonifacij VIII. d. cap. *Periculoso.* & Conc. Trident. Imperatores, Imperatrices, Reges, & Reginas, filios, & filias eorum, quia Gregorius XIII. in Bulla, quæ incipit, *Vbi gratiæ* postquã dixit personas cuiuscunq. conditionis ea prohibitione cõprehendi, addit, id esse verũ, licèt illæ personę Comitissę, Marchionissę, & Ducissę sint; quo loquẽdi modo satis indicat, nõ prohiberi Imperatores, & Imperatrices, Reges, & Reginas, filios, & filias, ingredi prædicta monasteria, cũ sint personę altioris, & eminẽtioris dignitatis & gradus; atquè ita affirmat Ema. Roder. *loc. cit. q.* 48. *ar.* 1. imò Bonac. non damnat sententiam Sanch. & Eman. Roder. sed eam probabilem arbitratur.

2 Nõ tantùm prædictæ ingredi possunt d. monasteria, verùm etiam fœminæ, quæ eas comitari solent; cum non sit credendum, mentem Pontificis esse, has personas ingredi alitèr quàm earum dignitatem decet; quod tamen videtur cum Sanchez *in decal. lib.* 6. *cap.* 17. *num.* 6. meliùs limitandum, vt ingrediantur comitatæ paucis fœminis, senioribusque, & bonę famę, iuxta statutum Gregorij XIII. pro ingressu Prælatorum in casu necessitatis; quicquid dicat Bonac. *loc. cit.*

DISPVTATIO XXV.

De Accessu ad Monasteria Monialium.

ad monasteria Monialium, quibus pœnis plectantur.

Quæsitum V. Regulares colloquentes Moniales sine licentia, quo peccato afficiantur.

Quæsitum VI. de pœnis contra Laicos, & Clericos monasteria monialium frequentantes.

Quæsitum VII. An Excommunicatio ab Episcopo lata contra accedentes ad monasteria Monialium incurratur ab accedentibus ad monasteria exempta.

Quæsitum VIII. De quibusdam resolutionibus circa accessum, & colloquutionem cum monialibus.

Quæsitum IX. Vtrum Regulares, & exempti afficiantur cẽsuris, & pœnis, contra accedentes, vel colloquentes cum Monialibus, ab Episcopo inflictis.

Quæsitum X. Vtrum prohibitum sit scribere, & mittere epistolas Monialibus.

QVÆSITVM I.

Accessus ad monasteria monialium, quibus sit prohibitus.

SVMMARIVM.

1 *Accessus ad Monasteria Monialium sine rationabili causa est omnibus prohibitus.*

2 *Clerici, & Laici quibus pœnis afficiantur, accedentes ad Monasteria Monialiũ sine licentia, & rationabili causa.*

3 *Regulares in materia odiosa non veniunt sub nomine Clericorum.*

4 *Monasteria Monialium longe à Monasterijs Monachorum collocanda sunt.*

5 *Accessus ad Cœnobia Monialium Regularibus omnibus interdictus est.*

6 *Loquendi in Parlatorio Monialium, quibus temporibus sit prohibitum.*

1 DE iure communi omnibus videtur prohibitus accessus ad Monasteria Monialium sine rationabili causa *in cap. Monasteria de vit. & honestat. Clericor.* in

2 quo capite signantèr habetur prohibitio pro laicis, & clericis, & est textus Alexandri III. in Concilio Lateranen. vbi hæc adnotantur verba; *Monasteria Sanctimonialium, si quis Clericus sine manifesta, & rationabili causa frequentare præsumpserit, per Episcopum arceatur, & si non destiterit, ab officio Ecclesiastico reddatur immunis; & si laici, Excommunicationi subdantur, & à cœtu fidelium fiant penitus alieni.* Et in c. *Periculoso. de stat. regul. in 6.* similitèr habetur; *Ne quis absq. speciali facultate, & sine rationabili, & manifesta causa ingrediatur, vel accedat ad Monasteria Monialium.*

Et in Concilio Matisconense 1. *sub anno Christi* 581. *can.* 2. habetur.

Vt nullus Episcopus, Præsbyter, Diaconus Clericus, vel quicunq. secularis in monasterijs Puellarum, nisi probatæ vitæ, & ætatis prouectæ, præter vtilitatem, aut quãcumq: reparationem Monasterij, ad quascumq. earum necessitates habitare, aut secretas collocutiones habere præsumant: nec extra salutatorium, aut Oratorium vlteriùs ingredi permittantur. Præcipuè Iudæi, non quorumcumq. negociorum occasione, Puellis intra Monasterium Deo dicatis aliquid secretiùs colloqui, aut familiaritatem, vel moras ibi habere præsumãt. Idem pro Hebreis statuit Sac. Cong. Card. sub die 18. Nouembr. 1594. apud Gauant. *in man. Episcop. verb. Hebræi num.* 22. In quibus

3 canonibus non comprehenduntur Regulares, quia sub nomine Clericorum in materia pęnali, & odiosa non veniunt; ex Panorm. *de vit. & honestat. cleric. num.* 14. Sanch. *in decal. lib.* 6. *cap.* 16. *num.* 106. quicquid dicat Hieron. Roder. *in compẽd. qq. regular. resol.* 26. *num.* 45. Et in Concilio Agathense *sub anno Christi* 506. *canone* 28. habentur hæc verba; *Monasteria Puellarum longiùs à monasterijs Mona-*

 chorum

chorum, aut propter insidias diaboli, aut propter oblocutiones hominum, collocentur. ex Iacobo Sirmondo *in 1. tom. Concil. antiq. Galliæ loc. cit.*

5 Regularibus verò prohibetur accessus ad Monasteria Monialium *in cap. definimus. 18. q. 2.* vbi habetur, quod *si contigerit monachum, aliquam suam propinquam videre velle, vt in præsentia Abbatissæ huic confabuletur per modica, & compendiosa verba, & in breui ab ea discedat*. Et in Cõcilio Hispalen. 2. *cap.* 11. statuitur, quod *circa monachos talis cautela seruetur, vt remoti, Monialium familiaritate, neque vsque ad vestibulum habeant accedendi familiarem permissum; sed neque Abbatem, nec eum, qui præficitur extra eam, quæ præest, loqui Virginibus Christi aliquid, quod ad institutionem, vel administrationẽ earum pertinet, liceat, nec cum ea sola, quæ præest, frequentèr eos loqui oportet, sed sub testimonio duarum, vel trium sororum; itaut rara sit accessio, & breuis omninò locutio.*

6 Et in Concilio Cabilonense II. canon. 56. sancitur, A *Vespera vsque ad primam, neque Abbatissa, neque aliqua Sanctimonialium cum quibuslibet masculis nullum colloquium habeant, nisi fortè talis fuerit occasio, quam euitare non possint, & si necessitas incubuerit, id coram testibus facere debebunt; In to. 2. Concil. antiq. Galliæ sub anno* 813. Et in Regula S. Claræ cap. 5. decernitur, *Nulla ante solis ortum, vel post solis occasum loqui ad Cratem vllatenùs debet; In quadragesima S. Martini, & quadragesima maiori nulla loquatur ad locutorium, nisi Sacerdoti causa Confessionis, vel alterius manifestæ necessitatis; quod reseruetur in prudentia Abbatissæ, vel eius Vicaria*. Eandem ferè prohibitionem habent omnes Moniales in decretis Synodalibus Episcoporum, & suorum Superiorum.

In Concilio Parisiense 6. *cap. 46. in tomo 2. Conciliorum antiquorum Galliæ* sub anno Christi 829. paritèr inhibetur similis accessus per verba sequentis tenoris.

Comperimus quosdam canonicos, & monachos, posthabito Religionis suæ pudore, monasteria Sanctimonialium, tàm monacharum, quã canonicarum, inconsulto Episcopo suo, impudenter, atq. irreuerenter adire. Qui obtendere solent, se non ob aliud illuc accedere, nisi aut propinquitatis, aut familiaritatis, aut certè nescio cuius collocutionis gratia. Quod factum, quia nec canonico, nec monastico congruit proposito, prorsus interdicimus: nisi fortè causa prædicationis aut certè ineuitabilis necessitas id facere coegerit, & hoc nullatenus sine licentia Episcopi, aut illius, qui vice illius fungitur fieri præsumatur. Quòd si sermo prædicationis faciendus est, congruo in loco coram omnibus fiat. Si verò colloquendum cum aliqua Sanctimonialium ratio expostulat, id non alicubi, nisi in constituto loco, idest in auditorio, sub testimonio virorum religiosorum & religiosarum, fœminarum fiat. Quando verò à Sacerdotibus in Monasterijs puellaribus Missarum celebrationes faciendæ sunt, cum ministris sibi deputatis ingrediantur; quibus ritè peractis, non ad secretas collocutiones Sanctimonialium se vllo modo diuertant, sed cum ministris suis illicò egrediantur. Porrò si Sacerdotibus Sanctimoniales peccata sua confiteri voluerint, id non nisi in Ecclesia, coram Sancto altari, adstantibus haud procul testibus faciant. Si autem infirmitas præpedierit, vt in Ecclesia eadẽ confessio fieri nequeat in quacumquelibet domo facienda est, non nisi testibus similiter haud procul adstantibus, fiat. Nullo modo quippe videtur nobis conuenire, vt monachus, relicto monasterio suo, idcirco Sanctimonialium monasteria adeat, vt confitentibus peccata sua modum pœnitentiæ imponat. Nec etiam illud videtur nobis congruũ, vt Clerici, & Laici, Episcoporum, & Præsbyterorum, Canonicorum iudicia declinãtes, Monasteria Monachorum expetant, vt ibi monachis sacerdotibus confessionem peccatorum suorum faciant: præsertim cùm eisdem Sacerdotibus Monachis id facere fas non sit, exceptis his dumtaxàt, qui sub Monastico Ordine secum in Monasterijs degunt. Illis namq. est confessio peccatorum facienda, à quibus subinde, & modus pœnitentiæ, & consilium salutis capiatur, & à quibus post tempora pœnitentiæ peracta, secundum canonicam institutionem, si Episcopus iusserit reconciliatio mereatur. Pœnitentia-

tentia porrò non in multitudine annorum, sed potiùs in contritione cordis, & corporis est æstimanda. Episcopis sanè idcirco summoperè prouidendum est, ne canonicorum, aut monachorum accessus indiscretus in Monasterijs puellaribus passim fiat, quia persæpè hac occasione multos vtriusque Ordinis, canonici videlicet, & Monastici, viros muscipulam diaboli incurrisse, cognouimus. Cùm igitur canonicis illicitus sit supra memoratæ rei gratia, Monasteria puellarũ adire, vndè tantæ transgressionis mos inoleuit, vt monachi hanc sibimet licentiam faciendi vsurpare tentauerint, cùm canonica auctoritas doceat, Monachos quietem debere diligere, & intentos esse tantummodò ieiunio, & orationi in locis, quibus renunciauerunt sæculo, permanentes, vt nec Ecclesiasticis, nec sæcularibus negotijs communinicent, nec in aliquo sint molesti, propria monasteria deserentes, nisi fortè eis præcipiatur propter opus necessarium ab Episcopo Ciuitatis. His ita ex Canonica auctoritate præmissis, oportet, vt canonici, & monachi se ab hoc illicito facto cobibeant, nè consignat eos canonica censura percelli, qua dicitur: Transgredientem vero hanc definitionem nostram excommunicatum esse decreuimus, ne nomen Domini blasphemetur. Qualiter autem collocutiones fœminarum his, qui sacris officijs mancipati sunt, vitandæ sint, vita B. Augustini, & Beati Ambrosij, & dicta SS. Cypriani, atq. Hieronymi, & aliorum plurimorum apertè ostendunt.

In iure autem nouo extat decretum Sacræ Congregationis Cardin. iussu Sixti V. editum, de quo infra *quæs.* 4.

QVÆSITVM II.

Vtrum Episcopi, aliiq. Prælati extra suam Diocesim possint accedere ad Monasteria monialium, illasque alloqui sine licentia illarum Ordinarij, vel Superioris.

SVMMARIVM.

1. *Episcopus extra suam diœcesim est persona priuata.*
2. *Episcopi, alijq. Prælati comprehenduntur in Constitutionibus Apostolicis prohibentibus ingressum, & accessum ad monasteria Monialium.*
3. *Vicarius Episcopi non potest accedere ad Monasteria Monialium extra diœcesim existentia.*
4. *Episcopus accedens, seu ingrediens Monasteria monialium nõ sibi subiectarum, qua pœna sit plectendus.*

1 STephanus Gratianus *tom.* 2. *disputationum foren. cap.* 592. *num.* 1. respondit negatiuè, quia statim, quod Episcopus est extra suam, diœcesim dicitur persona priuata; quod etiam confirmat exemplo Præsidis extra suam Prouinciam, & Archiepiscopi committentis crimen in Parrochia alterius Archiepiscopi, vel Episcopi suffraganei: poterit enim tunc iudicari ab illo Archiepiscopo, seu Episcopo *argumento cap. duo* 68. *distinct.* quasi ratione delicti, tàm Præsens, quàm Archiepiscopus efficiantur minores, & priuatæ personæ; ità Innoc. *in cap. cum inferior de maioritate, & obedientia.*

2 Quapropter idem Gratianus infert; quod constitutio Bonifacij VIII. relata *in cap. periculoso de statu regular. in* 6. & innouata per Concil. Trident. *sess.* 25. *c.* 5. *de regularibus,* & per Pium V. & Gregor. XIII. vt sæpè diximus, includit etiam Episcopos ingredientes Monasteria Moniali ũ non sibi subiectarum sine licentia Superioris in scriptis obtenta, vt in specie concludit Nauar. *de regular. comment.* 4. *quæst.* 14. *num.* 39. *ad med. vers.* 4. Cum etiam neque posset Episcopus intrare Monasteria sibi subiecta sine licentia Superioris nisi pro tam vrgenti necessitate, & iusta causa, pro quanta posset dare alteri facultatem illa ingrediendi, prout latè declarat idem Nauar. *consil.* 9. *num.* 2. *de stat. monachor. lib.* 3.

3 Confirmatur insuper, quia si Episcopus extra suam Diœcesim posset sine licẽtia

tia Diœcesani, seu alterius Superioris accedere ad Monasteria Monialium, posset etiam eius Vicarius, qui vnam, & eandem iurisdictionem habet cum ipso, cum faciant idem tribunal *cap.2. de consuetud. in 6.* prout ita in simili de Monialibus arguit Nauarr. *consf.9. num.2. in fin. verf. 4. quod his uidetur de stat. monachorum.*

4 Vnde inferendum est cum Abb. *in cap. monasteria num.3.* quod ad hoc, vt Episcopo permittatur allocutio, cum Monialibus, & accessus ad earum Monasteria, debere adesse legitimam causam, cum non sufficiat occasio consanguinitatis, ità vt frequentatio dirigatur pro duabus vicibus; Vnde causa talis accessus Episcopi ad Monasteria Monialium non sibi subiectarum cognoscenda erit per Ordinarium, & Superiorem loci Diœcesis, aliàs Episcopus, qui vt præfertur accederet, vel ingrederetur Monasteria supradicta, incideret in pœnas comminatas à Concilio Tridentino *d. sess.25. cap.5. de regularibus*; Quod confirmatur ex Sacra Congregatione Eminentiss. Cardinalium, quæ rescribens Archiepiscopo Baren. vt refert Antonius Nouarius *in summa Bullar. verb. Clausura, & Accessus num. 10.* hæc habuit præcisa verba.

Perillustris, ac Reuerendissime Domine, vti frater. Nomine Ampliationis tuæ petitum fuit ab Illustrissimis Patribus Concilij Tridentini decreta interpretantibus, declarari, An Prior Ecclesiæ Collegiatæ S. Nicolai Baren. quamuis Episcopus, possit pro tuitione Iurisdictionis Archiepiscopalis in casibus à Sacro Rotæ Romanæ auditorio resolutis, seruatis seruandis, excommunicari, & An eidem Priori permissum sit ad monasteria monialium, istius Ciuitatis accedere absq. Amplitudinis tuæ licētia, & absque eo, quod incurrat in censuras in edicto desuper publicato, contentas.

Sacra Congregatio, licèt censeret, Amplitudini tuæ licere Dominum Priorem Baren. excommunicare auctoritate tua ordinaria, illumq. edicto contrauenientem pœnis in eo contentis subiacere, attamen tutius esse putauit, etiam S. D. N. annuente, vt Amplitudo tua tamquam Sedis Apostolicæ delegata contra dictum Priorem in casibus supra expressis ad Censuras, & pœnas respectiuè procedat. Hac Amplitudini Tuæ significare volui, vt sciat quomodo se gerere debeat, cui salutē, & prosperitatem à Domino precor. Romæ 20. Martij 1626.

Amplitudinis Tuæ perillustris, & Reuerendissimæ,

vti frater studiosissimus

Cosmus Cardinalis de Torres.

QVÆSITVM III.

Vtrum aliquibus Regularibus, ex vi propriæ Regulæ prohibeatur accessus ad monasteria monialium.

SVMMARIVM.

1 *Fratribus Minorum prohibetur accessus ad Monasteria Monialium non ex vi Regulæ, sed Cōstitutionum Apostolicarum, & sub qua poena.*

2 *Monasterij Monialium nomine ad quod prohibetur accessus pro fratribus Ordinis minorum, quid intelligatur.*

1 FRatribus Ordinis Minorum prohibetur accessus ad Monasteria Monialiū nō ex vi Regulæ, vt falsò existimarunt aliqui Doctores, sed ex præcepto Apostolico; ex Hier. Roder. *num.4. cit. res.2. 6.* vbi ait, quod tale præceptum obligat fratres minores ad culpam venialem, si fiat sine causa, & absq. licentia Prælati, nisi adsit huius præcepti inuincibilis ignorantia, qualem ferè omnes habent, videntibus, & dissimulantibus Prælatis, tunc enim omninò à peccato excusantur.

Dixi *ex præcepto Apostolico, non autem ex vi Regulæ Religionis Franciscanæ*, cum constet multoties ab illa prohibitum fuisse accessum huiusmodi in proprijs constitutionibus, & præsertim in capitulo generali Toletano, vt refert idem Hieron. Roder. *d. resol.45. art.2.*

2 Aduerte tamen Gregorium IX. declarasse, nomine Monasterij Monialium ad quod prædicti fratres accedere prohibentur.

tur, intelligi clauſtrum,domos, & officinas interiores,& conſequenter omnem Clauſuram, non autem loca exteriora, ad quæ ſæculares accedunt, ad eadem enim loca licitus eſt fratrum acceſſus propter eleemoſynam petendam,vel Miſſæ,aut Prædicationis munus exercendum,&c.Sanchez latè *in decal.lib.6. cap.16.nu.12.*

Prohibetur etiam acceſſus prędictis fratribus ad Monaſteria Monialium Sanctæ Claræ à Gregorio IX.Innocentio IV. Alexandro IV. Nicolao III. & Benedicto XII. ſpecialibus, & rigoroſis Conſtitutionibus, quæ per Sixtum IV.annullatæ, & reuocatæ videntur, & ad terminos iuris communis deinde à Sixto V. in decreto in ſequenti quæſito appoſito;& poſtremò ab alijs Summis Pōtificibus ad ius nouum redactæ. Videatur Mirand. *de ſacr. monial. q.4.ar.2.concl.1.& 2.*

QVÆSITVM IV.

Regulares accedentes ad monaſterio monialium, quibus pœnis plectantur.

SVMMARIVM.

1 *Vocis actiua,& paſſiuæ priuationis pœna impoſita eſt contra Regulares accedentes ad Monaſteria Monialium.*

2 *Epiſcopi,an habeāt facultatem concedendi licentias Regularibus alloquendi Moniales.*

3 *Regulares omnes etiam Milites Hieroſolymitani ſine licentia Sacræ Congregationis prohibentur accedere ad Monaſteria Monialium,licèt ſui Ordinis, & num.8.*

4 *Regulares accedentes ad Monaſteria Monialium, an alias pœnas incurrāt præter contentas in decreto Sacræ Congregationis.*

5 *Regulares literas mittentes monialibus nō afficiuntur pœnis latis contra accedentes ad earum monaſteria.*

6 *Regulares inuitati, alloquentes moniales abſq.licentia ab Epiſcopo poſſunt pœna carceris puniri.*

7 *Vicarius fratrum alloquens moniales ſine licentia, an pœnas aliquas incurrat.*

1 Contra Regulares omnes accedentes ad Monaſteria Monialium impoſita eſt pœna priuationis officiorū, vocis actiuæ,& paſſiuę ipſo facto incurrenda,ex decreto Sacræ Congreg. iuſſu Sixti V. edito ſub his verbis ;

Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi Cardinales Sacræ Regularium Congregationis Præfecti,ad occurrendum ſcandalis, quæ cōtingere poſſunt,alijſq. iuſtis,& rationabilibus cauſis animum piè mouentibus; de ſpeciali, & expreſsò mandato S. D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. viuę vocis oraculo eis facto, decreuerunt, & mandauerunt, nulli poſtac Religioſo cuiuſcunque Ordinis, gradus, qualitatis, dignitatis exiſtat(Superiore,cui Monaſterij ſeù Domus cura incumbit,Viſitatore, vel Viſitatoribus, Confeſſarioq. ordinario,& extraordinario cū ad tempus deputabitur dumtaxàt exceptis) licere abſque licentia expreſſa eiuſdem Sacræ Congregationis accedere ad Monaſteria,ſeu Domos quarumcumque Monialium, vel ſororum, ſiuè ſui, ſiuè alterius cuiuſuis Ordinis ad colloquendum, ſeu tractandum, cum eis. Quod ſi aliquando mandato ſui Superioris aliquos Religioſos ad prædicādum verbum Dei,vel ad celebrandas Miſſas, in ipſarum Monialium, ſeu Sororum Eccleſijs, ſiue Oratorijs exterioribus,ſiue extra clauſtra exiſtentibus, mitti contigerit, prohibuerunt, ne dicti Religioſi vllo quæſito colore, Moniales, ſorores, aut quamlibet aliam perſonam intra clauſtra degentes,alloqui poſſint, Confeſſarijs autem ſimiliter interdixerunt, ne in ædibus monaſterij ſeu Domus, vel monaſterio, ſeu Domui monialium, aut ſororum contiguis,pernoctent, aut alios pernoctare faciant, vel alios ſecum retineant, neuè extra tempora generalium confeſſionum, quibus ſoli tantum Confeſſario refectionem diurnam recipere vix permittitur,& tunc demum videlicet,cum ſua habitatio, aut virorum Domus, vel monaſterium, in quo degit, à monialium, ſeu ſororum m ona-

monasterio, vel Domo nimium distat(nisi tamen, & eo casu contrarium specialiter constitutum sit) ibi nullo modo comedãt, reficiantur, aut cibum sumant. Quæ omnia, & singula sub pœna priuationis officiorum, ac vocis actiuæ, & passiuæ ipso facto incurrendis, alijsq. eiusdem Congregationis arbitrio præceperunt inuiolabiliter obseruari: iniungentes cunctis R.R. Patribus Generalibus, Prouincialibus, & alijs, quorumuis monasticorum, & mendicantium, ac non mendicantium Ordinum, & Congregationum Superioribus, ad quos spectat, quatenus infra terminum vnius mensis à die, quo præsens decretum ipsis notificatum fuerit, computandi, debeant eiusdem decreti copiam, cum huiusmodi præcepto omnibus suorũ Ordinum, & Religionum monasterijs, domibus, & Conuentibus intimare, & notificare, & intimasse, & notificasse, ne vllam aliquando desuper ignorantiam, in futurũ allegare, aut prætendere quoquomodo possint. Romæ nonis Maij 1590.

Frater Michael Bonellus Cardinalis Alexandrinus.

2 Ex quo decreto constat auferre Episcopis, & alijs Superioribus facultatem concedendi licentias Regularibus pro accessu ad monasteria monialium, & cum eis alloquendi, & talis facultas fuit reseruata Sacræ Congregationi Cardinalium, vt notat Sorb. *in compend. mend. verb. ingredi Monasteria Monialium*. Et postmodùm ab eadem Sacra Congregatione de mãdato Sanctissimi D.N. Vrbani Papæ VIII. concessum fuit Episcopis, vt licentiam dare valeant Religiosis alloquendi moniales seruatis certis regulis, *vt infra quæst.* 10.

3 Insuper refert Sellius *in select. canon. c.* 18. *num.* 40. fuisse decisum à Sacra Congreg. sub die 22. Augusti, & 7. Septembris 1605. quod Regulares cuiuscunque Ordinis, Militiæ, Societatis, vel Congregationis ad monasteria monialium, etiam sui Ordinis ad colloquendum, siue tractandum cum eis, sine Sacræ Congregationis licẽtia, particulari desuper edito decreto, accedere prohibentur; cui prohibitioni etiam subiacent milites regulares Ordinis S. Ioannis Hierosolymitani, & iure optimo, quia sunt verè religiosi, vouentes tria substantialia Vota, Castitatis, Paupertatis, & Obedientiæ, iuxta tradita per Nauar. *cons.* 2. *num.* 2. *conuers. coniug. & cons.* 12. *de regul. in nouis*, & decisum fuit in vna Parmen. Bonorũ 18. Iunij 1631. quę *in fine operis* habetur, & gaudet huiusmodi Milites priuilegio Clericali, nempe canonis, & fori immunitatis; ex Eman. Roder. *loco citat. tom.* 1. *q.* 1. *ar.* 7. vbi ait, quod prædicti Milites habent ex priuilegio Põtificio, vt non comprætendantur sub iure aliquo religiosorum, quantum ad odia, & rigores; Idem habetur apud Petrum de Aragona 2.2. *q.* 98. *ar.* 11. & Abbat. *in rubrica de regul.*

Si dicas, ergo supradicti Milites ex dictis non comprænenduntur in citato decreto, cum per priuilegium Pontificium, vt præfertur, non conueniant sub iure aliquo religiosorum, quantum ad odia, quæ in decreto Sacræ Congregationis expressè continentur.

Respondeo, huiusmodi decretum Sacræ Congregationis, licèt sit pœnale, tamen quo ad prædictos milites dici potest fauorabile, quia quando agitur de euitando animæ periculo, etiam in pœnalibus, & odiosis admittitur extensio, per Panor. *in cap. ex genere num.* 6. *qui filij sint legit.* Crauetta *de antiquit. temporum par.* 4. Sacra Rota Romana *in diuer. vol.* 2. *dec.* 29. *num.* 10.

4 Et præter pœnas in prædicto decreto contentas, Regulares incurrunt etiam peccatum mortale de quo *quæst. seq.* & ab huiusmodi pœnis non possunt absolui, nec rehabilitari ab alijs, præter quàm à Sede Apostolica, aut à Sacra Congregatione.

5 Non tamen comprænenduntur supradicto decreto Regulares accedentes ad Monasteria puellis, vel mulieribus sęcularibus inibi degentibus loquendi causâ, sicur nec Epistolas ad Moniales mittentes, quamuis, tàm huiusmodi Religiosi, quàm Moniales sint debitè corrigendi, ac puniendi à superioribus, quibus in delinquentes huius-

iusmodi competit iurisdictio. Ita Sell. *loc. cit. cap.* 18. *num.* 40. refert fuisse decisum. Non comprehenduntur pariter sub dicto decreto Cappuccini Galliæ, vt censuit Sacra Congregatio Cardin. *In vna Lugdunen.* 23. *Iunij* 1593. Nec denique comprehenduntur Prouinciales, aut ministri Prouinciarum, nec alij Superiores, pro ijs Monasterijs Monialium dumtaxat, quæ eorũ curæ sunt subiecta, ex eadem Sacra Congregatione *in vna Mediolan. anno* 1593. teste Barbos. *de iure Ecclesiastico lib.* 1. *c.* 44. *num.* 165. vbi subdit quod dictum decretum locum non habet in Gallia, vbi Moniales Clausuram non obseruant, ideò fratres alloquentes in eo Regno Moniales extra claustra pœnas non incurrunt, vt declarauit eadem Sacra Congregat. die 15. Martij 1594.

6 Idem Sellius *loc. cit. num.* 41. subdit, quod eadem Sacra Congregatio Card. *in vna Fauent.* 7. *Martij* 1617. decreuit, quod Regulares cuiuscunque Ordinis existant, quotiescunquè absquè Sacræ Congregationis licentia, alloqui Moniales reperti fuerint, carcerentur, eorumquè Superioribus iuxta Sacri Concilij decretum puniendi consignentur; qui superiores deindè Sacram Congregationem, ac Ordinarium de exequutione certiores reddant. Idem censuit eadem Sacra Congregatio postremò sub Vrbano VIII. nunc fęliciter regnante de anno 1624. vt refert Lauretus de Franchis *par.* 1. *controuers. inter Episc. & regul. pag.* 230. *ad* 2. & 3. & Nouar. *in sum. verb. Clausura, & access. n.* 8. sub hac verborũ forma. Dubitatur, An Regularis absquè legitima licentia accedens ad Monasterium Monialium Regularibus subiectarum, ibiquè in loco colloquij destinato, cum Moniali colloquens, à Diœcesano Episcopo, tãquam Sedis Apostolicæ delegato coerceri, & puniri possit. *Sacra Congregatio Cardinalium Concilij interpretum censuit, posse; quam Congregationis sententiam S. D. N. Vrbanus VIII. ad se relatam, approbauit.*

Cosmus Card. de Torres.

Et *num.* 43 refert idem Sellius *loc. cit.* Sacram Congregationem die 1. Septebr. 1617. decreuisse, quod Vicarius fratrum, absquè Apostolicæ Sedis licentia, Moniales alloquens, in pęnas in decreto generali contentas, incidit, dummodò idem Vicarius in Prioris absentia eiusdem Prioris munus non obeat. Et *num.* 51. attestatur dictam Sacram Congregationem *in vna Hipporegien.* 13. *Maij* 1628. statuisse, quod Subcollector absq. Ordinarij licentia alloquens Moniales, potest excommunicari.

QVÆSITVM V.

Regulares colloquentes Moniales sine licentia, quo peccato afficiantur.

SVMMARIVM.

1 *Regulares accedẽtes ad Monasteria Monialium contra formam decreti Sacræ Congregationis, an peccent lethaliter, & num.* 3.

2 *Regulares alloquentes moniales aliquod verbum vrbanitatis gratia, siue per modum exhortationis, vel sermonis, an peccent mortaliter.*

3 *Lex pœnalis grauem pœnam imponens obligat sub lethali.*

4 *Clericis nulla iure probibita illos obligant sub culpa lethali, seclusis circumstantijs extrinsecis.*

5 *Regulares in fauorabilibus veniunt sub nomine Clericorum.*

DVardus *in Bullam cœnæ lib.* 3. §. 8. *q.* 2. *num.* 45. Salas *de legibus par.* 2. *disp.* 15. *sect.* 1. *concl.* 2. *num.* 16. dicunt, decretum suprapositum Sacræ Congregationis contra Religiosos accedentes ad Monasteria Monialium, vbi est in vsu, obligare, præter pœnas in dicto decre ro, ad peccatum mortale.

Diana *in resol. moral. tract.* 10. *de legibus resol.* 22. asserit, nõ defuisse contrariũ probabiliter sentientes, nempè cum dictum decretum sit pœnale, non obligare ad culpam mortalem; vnde hic casus propositus fuit aliquando dubius, ex Laurent. Peirin.

rin. *tom.* 2. *Priuil. Minim. Const.* 6. *Pij. V.* §. 10. *num.* 36.

1 At hodiè certum, & clarum est, Regulares accedentes ad Monasteria Monialium cōtra formam decreti supradicti peccare lethaliter, vt declarauit eadem Sacra Congregatio anno 1606. die 1. Iulij sub his verbis; *Attentis narratis, ac dubio præfato maturè discusso, & examinato, censuit Sacra Congregatio, ac declarauit, Regulares accedentes ad monasteria monialium contra formam decreti, quo huiusmodi accessus per Sacram Congregationem prohibetur, vltra pœnas priuationis officiorum, ac vocis actiuæ, & passiuæ, incurrere*

2 *etiam pœna peccati mortalis*. Hanc declarationem referunt Duard. & Peirin. *locis citatis*, & Diana *d. resol.* 22. qui *tract.* 2. *de dubijs regularium resol.* 104. notat cū Coriolano *de Casibus reseru. par.* 2. *cas.* 3. *num.* 29. & Laur. Peirin. *loco cit.* quod non incurritur peccatum mortale propter aliquod verbum, causa vrbanitatis dictum, dummodò limites non transcendantur (in qua re boni viri iudicio standum est) quia paruitas rei in qualibet materia excusat à peccato. Nec etiam incurritur, si quis ver. gr. declaret aliquem casum consciētiæ Moniali, cum talis allocutio speciem habeat sermonis, & exhortationis; neque incurrit prædictum peccatum Regularis, qui per interpositam personam loquitur, quia odia sint restringenda.

3 Quod autem incurrant Regulares Moniales alloquentes peccatum mortale, probatur, quia lex pęnalis grauem poenam imponens obligat sub mortali; ex communi Doctorum sententia, vt ait Bonac. *loc. cit. q.* 1. *punct.* 7. *num.* 26. sed talis est lex prohibens Regularibus accessum, & locutionem cum Monialibus, ergo incurrunt peccatum mortale; atquè ita tenent Nauarr. *in man. cap.* 23. *num.* 57. Campan. *in diuers. iur. canon. rubr.* 12. *de regul. cap.* 16. *num.* 43. Barbosius *in specul. monial. c.* 8. Sayrus *in Claui regia lib.* 3. *cap.* 7. *num.* 34. Bonac. *loc. cit. q.* 3. *puncto* 4. *num.* 4. Barbos. *de iure Ecclesiast. lib.* 1. *cap.* 44. *nu.* 156. Coriol. *de cas. reseru. par.* 2. *cas.* 3. *loc. cita.* Peirin. & Diana *loco citato.* Naldus *in summa verb. monialis num.* 17.

Sanchez tamen *loc. cit. cap.* 16. *num.* 120. Caietan. *in summ. verb. Clericorum peccata*, videntur contrarium sentire, ex-

4 clusis scandali, & mali finis circumstantijs; & rationem assignant, quia nulla clericis iure prohibita obligant illos ex vi prohibitionis, seclusis circumstantijs extrinsecis, sub culpa lethali, donec contumacia

5 adsit, non obediendo monitioni; sub nomine autē Clericorū certū est venire Regulares in fauorabilibus; quod etiā videtur sentire Hier. Roder. *loc. cit.* vbi loquens de fratribus minoribus, vt superius diximus, ait, præceptum non accedendi ad Monasteria Monialium, obligare tantum ad culpam venialem; idem docet Merol. *in disp. Theol. t.* 1. *dist.* 1. *c.* 2. *diff.* 7. *num.* 614.

Addit præterea Sanch. rarissimè, attentis circumstantijs extrinsecis, frequentantes excusari à mortali, quia rarissimè non inde scandalū consurget, & rarissimè deficiet finis aliquis turpis; si tamen ex circūstantiæ concurrerent, vt hæc deficeret, erit sola culpa venialis.

QVÆSITVM VI.

De pœnis contra Clericos, & Laicos Monasteria Monialium frequentantes.

SVMMARIVM.

1 *Accessus ad Moniales causa docendi sonū cymbali, vel Musicam, est prohibitus.*
2 *Clericorum frequentantium, sine rationabili causa Monasteria Monialium, poenæ.*
3 *Laici frequentantes sine causa Monialiū Monasteria, quibus pœnis afficiantur.*
4 *Episcopi alijq. Superiores Monialium, possunt laicos sibi subditos loquentes cū Monialibus, Censuris ligare.*

NOtandum cum Suarez *tom.* 4. *de Religione tract.* 8. *lib.* 1. *cap.* 10. *nu.* 27. quod loqui cum Monialibus furtiuè, ideſt, sine licentia Abbatissæ, vel eius, ad

quem

quem spectat illam dare, regulariter est peccatum mortale, quia est contra ius Abbatissæ, vel Superioris Monialium, sicut inter sæculares loqui furtiuè, cum Virgine sub cura parentum existente. Lezan. *tom. 1. summ. cap. 28. num. 34.*

1 Quare prætextus multi, qui fingi solent, vt rationabilis redderetur accessus, tollendi sunt, nam Sacra Congregatio Cardinalium prohibet accessum ad Moniales, sub prætextu docendi sonum Cymbalorum, aut alterius Instrumenti, aut Musicam, cantumuè ad Crates. Sunt etiam aliquę poenę specialiter indictæ cōtra Clericos, & Laicos frequentantes Monasteria Monialiū, sine manifesta, & rationabili causa.

Et quoad Clericos, dicendū est, qđ Clerici, etiam sæculares frequentantes accessum, vel sæpius alloquentes Monialem, vix excusari possunt à culpa lethali; maximè præmissa Episcopi admonitione. *ex cap. Monasteria de vita, & honest. cleric.* quod si propter frequentiam corrigi noluerint, poterint ab Episcopo suspendi, imo etiam excommunicari, & deponi, *ex cap. vt clericorum, & cap. Monasteria de vit. & honest. cler.* Videatur Hostiens. *in d. cap. Monasteria num. 2.* Imola, & Ancharan. *ibidem.*

2 Quo verò ad Laicos, possunt excommunicari excommunicatione cominatoria, quam solo frequenti accessu non incurrunt, nisi ab Episcopo moniti, vt desistant, nolint desistere; *ex d. cap. Monasteria de vit. & honest. cler.* vbi habentur hæc verba. *Si laici, excommunicationi subdantur, & à cœtu fidelium fiant pœnitus alieni,* idest si post monitionem accedant, excommunicatio contra ipsos feratur, & excommunicati declarentur. Ita Barbos. *de offic. & potest. Episc. alleg. 102. num. 71.* Bobadil. *in sua politica, lib. 2. cap. 17. num. 50.* Bonac. *cit. q. 3. punct. 4. num. 1.*

3 Poterunt etiam Episcopi, & Superiores alijs censuris ligare laicos sibi subditos, non solum propter frequentem accessum, verùm etiam propter alloquutionem cum Monialibus, sicut docet praxis hodierna, cum multis in locis, & in multis Synodis Episcopalibus extet excomminatio contra laicos loquentes cum Monialibus.

QVÆSITVM VII.

An Excommunicatio ab Episcopo lata contra accedentes ad Monasteria Monialium, incurratur ab accedentibus ad Monasteria exempta.

SVMMARIVM.

1 *Paria sunt, locum esse extra diœcesim, & esse exemptum.*

2 *Monasteria Monialium, an quo ad rationem Clausuræ, intelligantur exempta ab Episcopi iurisdictione.*

3 *Exemptio cum sit priuilegium, non operatur vltra expressam intentionem priuilegiantis.*

4 *Exempti an obligentur statutis suorum Superiorum extra loca exempta.*

EXistimant aliqui, prædictam Excommunicationem non includere accedentes, vel alloquentes Moniales exemptas à iurisdictione Episcopi, hac ratione, quia paria sunt, locum esse extra dioece-
1 sim, & esse exemptum, ex Gloss. communiter recepta *in cap. vt Animarum*, & *Gloss. final. de const. in 6.* quam commendat Panormitan. *in cap. final. de priuileg.* Decius, & Iason, & alij *in l. territorium ff. de iurisdictione omnium Iudic.* & Rota diuers. *in decis. 207. par. 2.* vnde cum excommunicatio non liget non subditos *cap. à nobis cum similibus de sent. Excommunicat.* Abbas. Felin. ac alij *in cap. quod te de pœniten.* & Gloss. *in cap. nouit de offic. legati,* sequitur Excommunicationem latam ab Episcopo contra accedentes, vel alloquētes Moniales, non afficere accedentes, vel alloquentes Moniales exemptas à iurisdictione Episcopi.

2 At Salas *de legibus q. 96. tractat. 14. nu. 85.* ait, quod per loca exempta non sunt intelligenda Monasteria Monialium, quia

cõsuetudo ita interpretatur; & vndè probabilem existimat sententiam Federici, & Marsilij, qui dicunt, statuta Episcopi obligare in loco exempto contento intra territorium statuentis, & textus, qui pro cõmuni opinione afferuntur, ait, quod solùm probant, Episcopos, in his locis non posse exercere quosdam peculiares actus iurisdictionis continentes contentiosam, & solemnem iurisdictionem cum auctoritate, & strepitu iudicij; exemptio autem cum sit priuilegium quoddam, non operatur vltra expressam intentionem priuilegiatis;

3 vnde si Clerici, vel Laici accedãt ad Monasteria exempta, cum adhùc ibi sint obligati statutis Episcopalibus, non minùs, quàm in alijs locis territorij; per consequens afficiuntur excommunicatione lata ab Episcopo contra accedentes ad dicta Monasteria; ratio est, nam statuta Episcopi frustrarentur, si tàm facilè quis posset ab eorum obligatione se eximere, ingrediendo locum exemptum, quem propè se haberet.

4 Imò eadem ratione dicendum esset cũ eodem Salas *loco citato* de habitantibus loca exempta, qui non obligarentur extra illa statutis, & præceptis suorum Prælatorum, quod est absurdum, maximè si per loca exempta intelligerentur, sicut de facto intelligo, Monasteria non subiecta Ordinario, quod etiam probatur, quia delictum committitur non solum in loco exempto, verùm etiam in non exempto, nimirum, cum accedunt, & antequam perueniant ad locum exemptum. Tum quia in tali casu delicta manerent impunita.

Secùs dicendum est de alloquentibus cum Monialibus, quia locutio consumatur in loco exempto totaliter, ad quem Episcopus nullam habet iurisdictionem, atquè ita affirmant Campanil. *in diuers. iur. canon. rubr.* 12. *cap.* 16. *num.* 45. Rolandus à Valle *tom.* 3. *conf.* 35. *num.* 32. Barb. *loc. cit. num.* 75. & Gratianus *tom.* 2. *disceptat. foren. cap.* 393. *num.* 24. vbi ait, quod ad Episcopum spectat prouidere circa accessum ad Monasteria, nulla facta distinctione, an sint exempta, nec ne *cap. monasteria, de vit. & honest. clericor.* & ità in specie concludit Gemin. *in cap.* 1. §. *& quoniam n.* 8. *de stat. regular. in* 6. Vbi ait quod erit excommunicatus tàm subditus, quàm non subditus, si vadat ad illud per suam Diœcesim, aliàs non, dummodò nõ ignoret probabilitèr illud statutum. Nam ex quo Episcopus imponit pœnam eunti ad Monasterium, istud ire est delinquere, & sic delictum est factum in loco non exẽpto, licèt sit consummatum in loco exempto, vnde Ordinarius poterit eum punire: & sequitur Ias. *conf.* 83. in casu præsenti *col.* 2. *ad med. vers. circa secundũ dubium num.* 3. *lib.* 3. & multis similibus comprobat Roland. *conf.* 33. *num.* 16. *lib.* 3. vbi requirit, quod statutum exprimat, ne quis accedat ad Monasteria exempta. Syluestr. *in verb. excommunicatio* 2. *nu.* 3. Henric. de Gott. *de synod. Episcop. part.* 3. *art.* 1. *conclus.* 17. *num.* 40. & ita seruari testatur Prax. Archiepiscop. *cap.* 33. *num.* 1. *in fin.* vbi etiã dicitur, quod Congreg. Conc. admittit talem consuetudinem. Quamuis contrarium sequantur. Felin. *in cap. vltim. colum.* 7. *in fin. vers. item per istam conclusionem num.* 56. *de foro cõpetent.* post Calder. *consil.* 13. *eodem ti. ut.* Imò animaduertunt aliqui, quod Episcopus facit dictam excommunicationem, tamquam Sedis Apostolicæ delegatus, virtute Concilij Tridentini *loc. cit.* & Constitut. Bonifacij VIII. *in capit. Periculoso de Stat. Regular. in* 6. ita Nauar. *in cap. statuimus numer.* 55. & ante illum Geminianus, & Franchus *in cap.* 1. *de Stat. Regular. cit.* Syluestr. *verb. excommunicatio* 2. *numer.* 3. Angelus *verbo statutum* 3. Henricus de Gottis *de Synod. Episcop. parte* 3. *loco citato.*

QVÆSITVM VIII.

De quibusdam resolutionibus circa accessum, & colloquutionem cum Monialibus.

SVM-

SVMMARIVM DVBIORVM.

I. An Excommunicatio lata contra accedentes ad colloquendum Moniales, afficiat illum, qui de domo sua propè Monasterium cum Monialibus intra Clausuram existentibus, loquitur.

II. An loquens cum Moniali audiente, sed nō respondente, ligetur Excommunicatione lata contra alloquentes Moniales.

III. An per nutus, & signa Moniales alloquēs incurrat dictam Excommunicationem.

IV. An loquens per interpretem cum Moniali, lingua, quam ipsa nō intelligat, sed aliquis assistens sensum Moniali explicat, incurrat Excōmunicationem prædictam.

V. Loquens cum Abbatissis an incidat in Excommunicationem latam contra alloquentes cum Monialibus.

VI. Si Episcopus prohibeat sub pęna Excommunicationis, ne quis Monialibus scribat, An ligetur tali Excommunicatione scribens Epistolam, quæ casualitèr non peruenit ad Monialem.

VII. Vtrum loquens cum Monialibus de rebus indifferētibus per breue spatiū sit excommunicatus, stante supradicta prohibitione.

VIII. An pueri, & puellę ante annum decimum quartum completum loquentes Moniales, incurrant Excommunicationem contra accedentes, indictam.

IX. An Moniales alloquentes cum Regularibus licentiam legitimam non habentibus, incurrant pęnas, & censuras ab Ordinarijs appositas.

AD primum Respond. negatiuè, quia Excommunicatio cum sit pęna, strictè debet interpretari; Vnde cum sit lata contra accedentes, non debet extendi ad colloquentes de propria domo; Ita Henriquez *lib.* 13. *cap.* 26. *num.* 2. Antonin. Diana *in resolut. moral. tract.* 2. *de dubijs regul. resol.* 48. quicquid dicat Graff. *tom.* 1. *cons.* 22. *de sent. excommun. num.* 23.

Ad secundum Respondeo affirmatiuè, cum Graffio *loc. cit. num.* 5. non erit tamē excommunicata Monialis, quæ audit, & tacet, quia verba legis pęnalis, vt diximus, non sunt extendenda.

Ad tertium Respond. affirmatiuè Graff. *de casibus reseru. lib.* 2. *cap.* 5. *num.* 33. addens, idem esse dicendum de illo, qui per interpositam personam loquitur in præsentia Monialis audientis, & per eandem respondentis. Contrarium tamen sentit Diana *loc. cit.* affirmans, hoc in praxi à viris timoratis obseruatum esse, quia re vera non loquitur cum Moniali, & consequētèr (addit) non incurrit Excommunicationem supradictam, qui Moniali absenti mittit nuncium, vel epistolam.

Ad quartum. Diana *loc. cit.* negat cōtra Graffium, dicens, quod iste talis verè non loquitur cum Moniali.

Ad quintum, Respondeo negatiuè, quia sicut nomine Monachorum nō venit Abbas in odiosis; Gloss. *in cap. finali de Simonia*, & Panormit. *ibidem num.* 2. ita nomine Monialium non venit Abbatissa, quod etiam docent Diana *loc. cit.* Graff. *d. lib.* 2. *de casibus reseru. cap.* 5. *num.* 31. & ideo Abbatissa non obligabitur d. excommunicationi. Idem dico de Nouitia, & de loquente cum illa, ex eodē Dian. *loc. cit.* quia Nouitia non est Monialis.

Ad sextum Nauar. *de sent. excommun. cons.* 19. respondet negatiuè, ex illo communi axiomate, verba cum effectu intelligenda sunt; *leg.* 1. *§. hæc autem verba. ff. quod quisquè iuris*; atquè ita docent Sanchez *loco cit. num.* 117. Eman. Roder. *loc. cit. q.* 45. *art.* 3. Mirand. *loco cit. q.* 4. *ar.* 5. Bonac. *de clausq.* 3. *punct.* 2. *num.* 6. Barbos. *de iure Eccles. loc. cit. num.* 71. vbi cum suo Roder. à Chuna docet, idem fore esse dicendum, etiam si præfata epistola saltem ex relatione personarum fide dignarum peruenit ad Monialem, quia relatio non est vnum, & idem, quod traditio Epistolæ; & effectus, stante dicta relatione, non esset completus.

Ad septimum, Respondeo negatiuè, si per spatium vnius *Miserere*, & aliquid amplius

plius loqueretur, vt supponitur, & hoc ratione paruitatis materiæ, vt docet Diana *loc. ci. ato resol.* 48. imò ratione paruitatis materiæ excusatur, etiam accedens ad Monasterium, stante prohibitione dicta, vna, vel altera vice, quia iste talis non dicitur propriè frequentare. Tum quia iura simplicem accessum non prohibent, sed frequentem; sic tenent Sanch. *de Matrimonio lib.* 7. *disp.* 33. *num.* 119. Eman. Roder. *loco cit. q.* 45. *ar.* 4. Bonac. *loc. cit. punct.* 3. *num.* 1.

Ex quo collige, frequentem accessum illum esse, quando quis exempli gratia ter tribus diebus continuis Monialem alloquitur, vel duabus vicibus vna die, aut duobus diebus continuis, sed hoc arbitrio prudentis viri relinquendum esse, putat Hieron. Roder. *in compend. qq. regul. resol.* 26. *num.* 44.

Ad octauum Bonac. *de cens. disput.* 1. *q.* 1. *punc.* 4. *num.* 7. negat, ratio est, quia in, in pueris, & puellis huiusmodi præsupponitur, nullas reperiri causas, propter quas Episcopus prohibuit sub pœna excommunicationis, loqui cum Monialibus.

Ad nonum, Respondeo affirmatiuè, nã Sacra Congreg. Concilij in vna Verulen. 29. Ianuar. 1633. vt habetur apud Barbosam *in collect. Bullar. verb. Moniales*, sic decreuit: *Moniales Regularibus subiecta, alloquentes cum Regularibus, etiam eiusdē Ordinis, licentiam legitimam non habentibus, incurrunt pœnas, & censuras à Concilijs Prouincialibus, vel edictis Episcopalibus in similibus, appositas.* Et à fortiori potest dici, eisdem pœnis affici omnes alias Moniales mediatè, vel immediatè Episcopis subiectas, cum Regularibus loquentes.

QVÆSITVM IX.

Vtrum Regulares, & exempti afficiantur cẽsuris, & pęnis, contra accedentes, vel colloquentes cum Monialibus, ab Episcopo inflictis.

SVMMARIVM.

1 *Regulares priuilegiati, & exempti non possunt ab Episcopo excommunicari.*

2 *Episcopi possunt punire Regulares repertos ad colloquendum cum Monialibus, tàm in Monasterijs exẽptis, quàm in non exemptis.*

3 *Regulares vnico accessu ad Monastria Monialium sine licẽtia afficiuntur pœnis in decreto contentis.*

4 *Regulares accedentes ad Monasteria Monialium, si actualiter nõ puniantur ab Episcopo, an teneantur pœnas spontè ante Iudicis sententiam subire.*

NEgatiuam partem tuentur Sanchez *loc. cit. de Matrim. lib.* 7. *disp.* 33. *n.* 23. Henriquez *in sum. lib.* 7. *cap.* 25. §. 7. *littera K.* Emanuel Roder. *loc. cit. q.* 45. *art.* 2. Barbos. *de offic. & potest. Episcop. loc. cit. num.* 73. hocquè decisum fuisse dicunt à Sac. Congreg. Cardinal. 9. April. 1583. prout etiam refert Stephanus Quaranta, *verb. Monasteria Monialium*; sub his ver-
1 bis; *Regulares adeuntes Monasteria Monialium sine licentia Episcopi incidunt in pœnam excommunicationis, quam Episcopus suo edicto proposuit, nisi Regulares illi haberent ex priuilegio, quod non possent excommunicari, & tunc deberent puniri à suis Superioribus alia pœna. Qui Regulares sic excommunicati, non possunt absolui à suis Superioribus, sed ab Episcopo, qui sibi hanc absolutionem reseruauit*; clarum est enim, & indubitatum, quod nullus à non suo iudice ligari potest, nec solui, *ex cap. cum inferior de maiorit. & obedientia* & paria sunt, locum esse extra diœcesim, & esse exemptum. Gloss *in cap. vt animarum de constit. in* 6. Panormit. *in cap. fin. de priuil.* Rota *diuers. par.* 2. *decision.* 207. secùs Dicendum est de non exemptis accedẽtibus ad Monasteria exempta, & Regularibus subiecta, vt superius diximus, & præter Doctores ibi citatos, adsunt Geminian. *in c.* 1. *§. & quoniam. nu.* 8. *de stat. regul.* Gratian. *discept. forens. d. cap.* 309. *num.* 23. etiam si non exempti Episcopo subiecti non essent, quia delictum committitur

tur in loco non essempto, licèt sit consumatum in loco exempto. Barb. *loc. cit. de offic. & potest. Episc. num.* 75. sed dum non est expressè vetitus accessus ab Episcopo ad Monasteria exempta, generica prohibitio non afficit euntes ad Monasteria exempta; Siluest. *verbo excommunicatio* 2. *num.* 32. Campan. *loc. cit. cap.* 16. *num.* 45. & Doctores *in cap. final. de for. compet.* & Nouarius *in summa Bullarum verb. de Clausura, & accessu nu.* 15.

2 Quo verò ad pœnas ab Episcopo infligendas contra Regulares, & exemptos accedentes, & alloquentes Moniales sine licentia, tàm in exemptis, quàm in non exẽptis Monasterijs; dico Regulares posse puniri ab Episcopo, & Ordinario loci, vt habetur in Bulla Gregorij XV. de exemptorum priuilegijs, & in eius declaratione, de quibus superius *disp.* 16. *quæs.* 3.

3 Et est aduertendum, quod Regulares vnico accessu afficiũtur pęnis in d. decreto Sacræ Congregationis iussu Sixti V. edito, contentis, cùm loquatur de accedẽtibus sine licentia, non autem de frequentantibus. Vnde non potest idem statui iudiciũ in hoc de Regularibus, sicut de clericis, & laicis, imò in sententia aliquorum

4 deberent Regulares in hoc casu, quatenùs delinquant, & non puniantur ab Episcopo, spontè in conscientia ante Iudicis sententiam, pœnas in d. decreto contentas subire, quod ego non approbo cum Molina *tom.* 1. *disput.* 96. Nauar. *de datis, & promiss. num.* 44. & Sanch. *loc. cit. num.* 65. qui fatentur, sententiam criminis declaratoriam requiri, non solùm ad pęnas, quæ ad sui exequutionem hominis actionẽ requirunt, sed etiam ad pęnas priuatiuas, quæ ad sui exequutionem nulla indigent actione. Et Barbos. *de Iure Ecclesi. loc. citat. num.* 166. asserit cùm Coriolano, Soto, Cordub. & alijs, non teneri quempiam se prodere in foro contentioso, si delictũ est occultum; sed procurare rehabilitationem secretò modo, nec debere statim officium suum relinquere cum tanta iactura suæ famæ, & honoris, quicquid dicant Suarez *de legibus cap.* 9. *nu.* 5. & Portell. *in dub. regul. verb. electio, num.* 17.

QVÆSITVM X.

Vtrum prohibitum sit scribere, & mittere epistolas Monialibus.

SVMMARIVM.

1 *Epistolæ scribendæ Monialibus, solent ab Episcopis, & Superioribus prohiberi.*

2 *Epistolas scribere Monialibus, non est ex se peccatum, cessante scandalo, vel mala circumstantia.*

3 *Epistolas monialibus scribentes, non incidunt in Excommunicationem latam ab Episcopo, aduersus euntes monasteria monialium.*

4 *Epistolas, quibus personis moniales scribere possint, quibus verò prohibeantur, & sub quibus pœnis.*

1 Decretũ vniuersale prohibẽs scribere, seu mittere Epistolas ad Moniales, nõdum inueni, quia Edictũ, quod Nauarr. *comment.* 4. *de regul. num.* 61. refert Romæ à Vicario Pontificis, de eius commissione promulgatum, ne quis vir, vel fœmina loquatur, vel scribat alicui Moniali, vel Prælatæ, vel Puellæ in Monasterio quacunque de causa inclusæ, absquè Vicarij Pontificis, aut Protectoris Ordinis licẽtia, &c. non videtur extẽdi ad omnes Prouincias in vniuersum, vt aiunt idem Nauarr. ibi, & Eman. Roder. *tom.* 1. *qq. regul. art.* 3. cuius rei signum est, exigi licentiam Vicarij Papæ, aut Protectoris Ordinis, qui Romæ, vt plurimum commorantur. Sanchez *in decal. lib.* 6. *cap.* 16. *num.* 116. Gregorius etiam XIII. præcepit quibusdã Regularibus sub Excommunicatione latæ sententiæ, ne scriberent Monialibus sui Ordinis; quod illos obligat, & non alios, vt docet Nauar. *cons.* 19. *de sent. excommun.* Barbos. *de offic. & potest. Episc.* Bonac. *de clauf. q.* 3. *punct.* 3. *num.* 5. Vnde scribere

2 Epistolas ad Moniales non est ex se peccatum, cum nulla lex sit communis hoc prohibens, & cessante scandalo, aut mala aliqua circumstantia talium Epistolarũ, non erit peccatum illas scribere. Suarez

tom.4.de de relig.lib. 1.tract.8. capit. 10. num.vltim.

Non nego autem, quod ab Episcopis, seu alijs Superioribus non possit huiusmodi literarum scriptio, vel missio prohiberi decreto, etiam sub aliqua censura.

3 An autem scribens, vel mittens literas incidat in excommunicationem comminatam ab Episcopo aduersus euntes ad Monasteria Monialium: negant Riccius *in prax.resol.* 65. Barbos. *d. alleg.* 102. *num.* 81. & Homobonus de Bonis *loc. cit. trac.* 11.*cap.*3.*quaes.*3.*suppos.*2. & Roderic. à Cuna *in comment. ad cap. reatum* 33.*sub nu.* 8.*dist.*81. vbi etiam differit, an incurrat dictam excommunicationem, qui sub illius pęna prohibitus est, ne ad monialem scribat, si scribendo, Epistola non peruenit ad Monialem; quod resolutum fuit supra *quaesito* 8.

4 Quo verò ad Moniales, S. Carolus in Concilio Mediol. 1. vt refert Gauant. *in man. Episc. verb monialium communes leges à num.* 19. prohibuit Monialibus, *ne scribant literas, nisi ad Superiorem, & Episcopum sine licentia Praefectae, neque ad se missas aperiant, nisi Praefecta prius eas aperuerit, legeritue sub poena scribenti, vel recipienti, ne per duos menses exeat è Cella, & ieiunet in sextis ferijs in pane, & aqua, si literae suspicionem criminis habent eaq. praeterea priuatur facultate loquendi cum exteris per sex menses, & velo; idcirco non habeant priuatim atramentum, nec calamum.*

DISPVTATIO XXVI.

De Licentia accedendi ad Monasteria Monialium.

QVAESITVM I.

De conditionibus licentiae legitimè accedendi ad Monasteria Monialium.

SVMMARIVM.

1 *Licentia accedendi ad Monasteria Monialium debet esse rationabilis, & manifesta, & in scriptis, vel oretenùs tradita.*

2 *Licentia accedendi ad Monasteria Monialium, quanto tempore duret.*

3 *Accessus furtiuus ad Monasteria Monialium est peccaminosus.*

4 *Patres, & Matres, & Filij Monialium eas alloqui possunt sine licentia.*

Licen-

1 Licentia accedendi ad Monasteria Monialium debet esse rationabilis, & manifesta, & in scriptis, vel oretenùs cōcedenda.

Dixi *rationabilis, & manifesta*, quia non satis est, causam iustam esse, nisi de ipsius iustitia rationabilitèr, & manifestè constet, vt concedatur talis licentia; *ex c. periculoso de stat. regul. in 6.*

Dixi *in scriptis, vel oretenùs*, ad differentiam licentiæ ingressus, vt diximus supra, quæ in scriptis tantùm, non autem oretenùs præstanda est; imo licentia accedendi sufficiet, si tacita esset, vel aliquo signo à Superiore exprimeretur, vt docent Sanch. *loco citat. cap.* 16. *num.* 114. Eman. Roder. *loc. cit. q.* 45. *art.* 4. Bonac. *de claus. loc. cit. q.* 3. *punc.* 5. *n.* 5. vbi *n.* 6. ait non sufficere licentiam subreptitiam, quæ iuribus licentiæ legitimæ caret.

2 Si petas, quanto tempore duret supradicta licentia; Respondeo, quod si indefinitè concedatur, & absquè temporis præfinitione, extinguitur per primam collocutionem. Azor. *instit. moral. par.* 1. *libr.* 5. *c.* 23. *quæst.* 3. Salas *de legib. disput.* 17. *sect.* 13. *num.* 62. Iacobus Sbrotius *de Vicar. Episc. lib.* 2. *q.* 211. Barbos. *loco cit. de off. & potest. Episc. alleg.* 102. *num.* 59. Mastrill. *dec.* 97. Riccius *par.* 3. *collect.* 587. Diana *loco citato tract.* 2. *de dub. regul. resol.* 38. Vgolin. *de offic. Episc. part.* 1. *cap.* 21. §. 3. *num.* 3.

Sed Bonacina *loc. cit. num.* 8. contrarium nititur sustinere, & optima quidem ratione satis mihi probabili, nempè, quod priuilegium in odiosis, litigiosis, & pœnalibus vnica actione finitur, in fauorabilibus verò extendi potest ad iteratos actus, vt in præsenti contingit, quatenùs alitèr de mente concedentis non colligatur, & citat pro sua sententia quosdam auctores.

3 Ex quibus constat primò, accessū omnē furtiuum ad Monasteria Monialium esse peccaminosum, per Suarez *tom.* 4. *de relig. lib.* 1. *cap.* 20. *nu.* 17. furtiuus autem accessus ille est, qui fit sine licentia Abbatissæ, vel eius, ad quem pertinet illam dare. An autem talis accessus sit peccaminosus sub peccato veniali, vel mortali, non potest determinari sine circumstantijs mali finis, vel scandali, & similium, quæ maximè attendendæ sunt.

4 Constat etiā, Patres, & Matres Monialium posse eas alloqui sine licētia; non tamen in diebus prohibitis; ex Sacra Congregatione Cardinal. 15. Ianuarij 1616. apud Gauant. *in man. Episcop. verb. monialium collocutio n.* 7. Et nu. 8. subdit, quod eadem Sacra Congregatio 15. Martij 1616. idem decreuit de filijs Monialium, qui proprias Matres alloqui possunt sine licentia.

QVÆSITVM II.

Licentia accedendi ad monasteria monialium, à quo sit concedenda.

SVMMARIVM.

1. *Licentia accedendi ad Monasteria Monialium Episcopo subiectarum concedi debet ab Episcopo, siuè ab eius Vicario.*
2. *Licentia accedendi ad Moniales Regularibus, vel sæcularibus Prælatis subiectas, à quo sit concedenda.*
3. *Licentia loquendi Monialibus concedi debet, non solùm ab Episcopo, vel Superiore, verùm etiam ab Abbatissa.*

1 Si loquamur de Monasterijs Episcopo subiectis, nulli dubium est, ad illum, siue ad eius Vicarium generalem pertinere, hanc elargiri licentiam; tota difficultas versatur circa accessum ad Monasteria Monialium Prælatis regularibus, vel sæcu-
2 latibus subiectarum. Sacra Congregatio Cardinal. teste Barbos. *de offic. & potest. Episc. loc. citat. nu.* 76. decreuit, consuetudinem in hac re esse obseruandam. Idem docet Quarant. *verb. Monasteria Monia-*
3 *lium.* In quibusdam tamen locis ab Episcopo tantùm, vel ab Episcopo, & Superiore regulari coniunctim huiusmodi licentiæ concedi solent, vt docent Piacec. *in praxi Episcop. par.* 2. *cap.* 3. *num.* 54. Armend. *in addit ad recopil. Nauar. lib.* 2. *titul.* 18. *leg.* 7.

leg. 7. *de relig. num.* 99. Campanil. *in diuer. iuris canon. rubr.* 12. *cap.* 16. *num.* 45. Barbos. *de potest. Episc. alleg.* 102. *num.* 76. *citato*, Homobon. de Bonis *in exam. Ecclesiast. tract.* 11. *cap.* 2. *quæst.* 1. qui omnes similiter affirmant facultatem concedendi dictam licentiam spectare ad ipsos Prælatos regulares, nisi esset consuetudo legitimè præscripta, vt huiusmodi licentia ab Episcopo tantùm, vel ab Episcopo, & Superiore regulari, vt diximus, coniunctim concedatur, quod videtur probari ex decreto Sacræ eiusdem Congregationis iussu S.D.N. Vrbani VIII. edito 15. Decemb. 1623. *quæst. seq.* per extensum apponendo, in quo hæc præcisa habentur verba; *Prædicta licentia obtenta ab Ordinario, & ab alio, ad quem spectat eam concedere*; Vnde tale decretum est maximè attendendum cum similibus decretis editis ab eadem Sacra Congregatione Cardinalium 15. Februarij 1595. apud Gauantum *in manual. Episcop. verb. monialium collocutio num.* 2. & 3. & 21. & apud Sellium *in select. canon. cap.* 31. *num.* 14. in quibus asseritur, licentiam prædictam alloquendi Moniales Regularibus subiectas, concedendam esse ab Episcopo, siue eius Vicario generali, & à Superiore Regulari, cui Moniales ipsæ subiectæ sunt, coniunctim, itaut Episcopus, seu eius Vicarius primo loco subscribat.

Requiritur præterea licentia propriæ Abbatissæ iuxta regularem obseruantiam, & decretũ Concilij Aquileiensis primi, vt refertur *tom.* 4. *par.* 2. *Conciliorum general. Seuerini Binij §. de Monialibus*, sub his verbis; *si quis Monialem alloqui velit, licentiã ab Episcopo obtineat; hic tamen non permittatur alloqui sine licentia Abbatissæ, seu Priorissæ.*

Et in Regula S. Claræ *cap.* 5. apud Vualdin. *in Annal. sub anno* 1224. *num.* 1. sic præcipitur; *Non liceat sororibus loqui ad locutorium, vel ad cratem sine licentia Abbatissæ, vel eius Vicariæ, & licẽtiatæ ad locutorium loqui non audeant, nisi præsentibus, & audientibus duabus sororibus; ad cratem verò non præsumant accedere, nisi præsentibus ad minus tribus per Abbatissã, vel eius Vicariam assignatis, de illis discretis; quæ sunt electæ ab omnibus sororibus pro consilio Abbatissæ; Hanc formam teneantur pro posse Abbatissa, & eius Vicaria obseruare; & hoc de crate rarissimè; ad portam verò nullatenus fiat.*

QVÆSITVM III.

Licentia pro regularibus accedendi ad monasteria monialium, à quo, & quibus conditionibus, ac vicibus sit concedenda.

SVMMARIVM.

1 *Regulares accedere possunt ad Monasteria Monialium loquendi gratia cum Monialibus sibi in primo, & secundo gradu affinibus, præmissa Episcopi licentia, & alijs quibusdam circumstantijs.*

2 *Licentia Regularibus concedenda, vt ad Moniales consanguineas accedant; an extendatur ad socios.*

1 TOta materia huius Quæsiti pendet ex decreto Sacræ Cõgregationis Cardinalium, quo conceditur, & præscribitur facultas Ordinarijs locorum circa accessum Regularium ad Monasteria Moniliũ, in quo pariter conditiones licentię, & quibus vicibus in anno concedendæ, nec non statuta tempora, præscribuntur, cuius tenor est.

CVm aliàs de anno 1590. per Sacram Cardinalium negocijs Regulariũ præfectorum Congregationem de mandato fel. rec. Sixti V. circa accessum Regularium cuiuscumq. Ordinis ad Monialium Monasteria fuerit decretum; *Quod nulli Religioso cuiuscumq. Ordinis, gradus, qualitatis, & dignitatis existat (Superiore, cui Monasterij, seu Domus cura incumbit, Visitatore, vel Visitatoribus, Confessario q. ordinario, & extraordinario, cum ad tempus deputabitur dumtaxat exceptis) liceat absque licentia expressa eiusdem Sac. Congreg. accedere*

dere ad Monasteria; seù Domos quarumcumq. Monialium, vel Sororum, siue sui, siue alterius cuiusuis Ordinis ad colloquendum, siue tractandum cum eis. Quod si aliquando mandato sui Superioris aliquos Religiosos ad prædicandum Verbum Dei; vel ad celebrandas Missas in ipsarum monialiũ seù sororum Ecclesijs, siue Oratorijs exterioribus, siue extra Claustra existentibus, mitti contigerit, ne dicti Religiosi vllo quæsito colore moniales, Sorores, aut quamlibet aliam personam intra Clausuram degentes alloqui possint sub pœnis priuationis officiorum, ac vocis actiuæ, & passiuæ ipso facto incurrendæ, alijsq. eiusdem Sac. Congr. arbitrio, fueritquè postmodum declaratum etiam Equites Sãcti Ioannis Hierosolymitani sub eodem Decreto comprehendi, & quoscumq. contrafacientes ab alio, quàm ab Apostolica Sede, aut à Sac. Congreg. absolui, & rehabilitari non posse; Amplissimi eiusdem Sac. Congreg. Patres, Decreta huiusmodi innouanda, & inuiolabiliter obseruãda, statuerunt. Verùm quia experientia compertum est, interdum ob pias, & rationabiles causas, easq. ita ferente casu, repentinas, vt ab eadem Sac. Cõgreg. licentiam expectari summè incommodum, vel inutile sit Regularibus supradictis colloquendi cum monialibus sibi attinentibus, necessitatem obuenire; facto verbo cum Sãctiss. D. N. Vrbano VIII. & de Sanctitatis suæ expresso ordine, & mandato, facultatem tribuerunt in posterum locorũ Ordinarijs, vt quatenus sibi visum fuerit in Domino expedire, licentiam concedere possint per quatuor vices ad summum, quolibet anno cuicumq. Regulari, vt moniales sibi in primo, & secundo tantùm consanguinitatis gradu coniunctas, conuenire, & alloqui possint. Id verò non aliter, quã seruata ad vnguem forma infrascripta. Vt id nullo modo liceat diebus festiuis, aut in Aduentu, Quadragesima, feria sexta, sabbatho, & Vigilijs; prædictaque licentia obtenta ab Ordinario, & ab alio, ad quem spectat eam concedere, consignetur Confessario ordinario monasterij, qui penès se retinere debeat, isq. associet, & præsens sit, & Auscultatrices de more, non autem alia assistant, prædictaquè licentia pro die, & hora certa, & in scriptis concedatur, in librisq. Cancellariæ eiusdem Ordinarij annotetur: Quòd si prædicti locorũ Ordinarij per plures vices, vel in vlteriori gradu coniunctis, aut aliter, quàm seruata forma supradicta, licentias concesserint, vel permiserint, sciant se intentionis Sanctiss. D. N. & Sac. Congreg. Transgressores, iudiciũquè reformident. Regulares autẽ in pœnis in supradicto Decreto contentis, ac si nullam licentiã obtinuissent, eo ipso se nouerint esse addictos, & arbitrio Sacræ Congreg. seueriùs puniendos. Romæ xiij. Kal. Decembris. MDCXXIII.

2 Si quæras, An licentia prædicta extendatur ad socios prędictorum Regularium, Respõdeo affirmatiuè: Ita elicitur ex Emanuel. Roder. *tom. 2. qq. regul. q. 6. ar. 1.* Riccio *par. 1. praxis dec.* 745. ratio est, quia de connexis idem est iudicium *cap. translato de const.* idem affirmat Peirin. *tom. 3. priuil. sui ordinis additam. ad Const. Pij V. cap. 6. num. 1.* vbi ait, quod licentia Papæ visitandi Sacrosanctum Domini sepulchrum Hierosolymis alicui concessa, extenditur ad socium à Superiore assignandum.

QVÆSITVM IV.

Concionatores, & Cappellani, pro monialibus destinati, an possint absque alia licentia cum illis loqui.

SVMMARIVM.

1 *Concionatores, & Cappellani Monialium sub quouis prætextu, vel quæsito colore, non possunt cum Monialibus loqui sub pœna priuationis vocis actiuæ, & passiuæ, & officiorum.*

2 *Concionatores accedere non possunt ad monasteria monialium fratrum minorũ, nisi fuerint ab earum Prælatis approbati.*

EX suprapositio Decreto Sac. Congregationis expresè habetur, etiã huius Quęsiti resolutio; in illo namquè præcipitur, sicut & in alio eiusdem Sacræ Congrega-

gregationis decreto sub anno 1590. *Quod si aliquando mandato sui Superioris aliquos Religiosos ad prædicandum Verbum Dei, vel ad celebrandas Missas in ipsarum Monialium, seu Sororum Ecclesijs, siue Oratorijs exterioribus, siue extra claustra existē-*
1 *tibus, mitti contigerit, ne dicti Religiosi ullo quæsito colore, Moniales sorores, aut quã libet aliam personam intra Claustra degē-tes, alloqui possint sub pœnis priuationis officiorum, ac vocis actiua, & passiua ipso facto incurren. alijsq. Sacræ Congregationis arbitrio.*

2 Præterea Concil. Prouinciale Mediol. primum prohibet Cappellanis, ne loquantur cum Monialibus separatim sine licentia in scriptis, nisi cum ijs, quæ Sacristiæ præsunt. Insuper Clemens VIII. in Constitutione, quæ incipit *Cum sicut accepimus*, apud Eman. Roder. *in Bullar. tom. 2. Constitut. XVI. eiusdem Pontif.* interdicit, ne aliquis concionaturus accedat ad Monasteria Monialium existentium sub cura fratrum S. Francisci de obseruantia, nisi sit à dicti Ordinis Superioribus probatus, & missus, & annullat omnes licentias antea quomodolibet contra illius tenorem obtentas, statuitq. pœnas, transgressoribus infligendas, vt ex sequenti Bulla apparet.

CLEMENS PAPA VIII.
Ad futuram rei memoriam.

CVm sicut accepimus ex rationabilibus causis, pro Monialium Ordinis S. Frãcisci de Obseruantia Regnorum Portugalliæ, quæ cura, & gubernio fratrum eiusdē Ordinis sunt subiectæ, quiete, & Regulari Obseruãtia, maximè expediat, ne dictæ Moniales absquè suorum Superiorum, & illorũ ad quos spectat, licentia, quoscumq. Prædicatores, qui ex dicto Ordine non fuerint, ad concionandum in earum Ecclesijs inuitare, aut acceptare possint; Nos in præmissis quantũ cum Domino possumus, opportunè prouidere volentes, ex voto Venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardin. super Cõsultationibus, & negocijs Episcoporum, & Regularium præpositorum, quibuscumq. d. Ordinis Superioribus in virtute sanctæ Obedientiæ, & sub indignationis nostræ, alijsq. arbitrio nostro incurrendis pœnis, per præsentes mãdamus, vt ipsi opportunè prouideant, ne posthac ad Monasteria Monialium Concionatores ab ipsis non probati, & missi, accedant, idquè sub Censuris, & pœnis ipsis benè visis prohibeant, super quo plenam, & amplam illis facultatem tribuimus, decernē-tes, omnes, & quascumq. licentias, etiam à Nobis, aut à Sede Apostolica quomodolibet contra præsentium tenorem obtentas, nullas & inualidas omninò fore, & esse, viribusq. & effectu carere debere, sicquè, & non alitèr per omnes ipsius Ordinis Prælatos, & Superiores, Abbatissas, Priorissas, & Moniales nunc, & pro tempore existentes, ac alias quascunq. personas obseruari, & adimpleri, debere; irritum, & inane quicquid secùs super his ab ipsis, aut à quocumquè quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus, &c. Datum Romæ, &c.

DISPVTATIO XXVII.

De Velatione, Benedictione, & Consecratione Monialium.

Quæsi-

Quæsitum VI. Quo tempore, & loco habenda sit Virginum Benedictio, & Consecratio.

Quæsitum VII. De modo, & forma solemniter Benedicendi, & Consecrandi Virgines.

Quæsitum VIII. Vtrum Consecratio Virginum reiterari possit.

QVÆSITVM I.

Consuetudo velandi Virgines, quando in Dei Ecclesia inceperit.

SVMMARIVM.

1. *Consecratio Virginum antiquissima est in Dei Ecclesia.*
2. *Virgines multæ Consecratæ, & Velatæ fuerunt à Sanctis Apostolis, & postmodùm aliæ à Sanctis Patribus.*

1 Consuetudo Velandi, vel Deo Consecrandi Moniales, antiquissima in Ecclesia fuit, ac tẽporibus Apostolorũ coe-
2 ua; Iphigenia enim virgo regia à S. Mattheo Apostolo Baptismo donata, & in Fide Catholica edocta, sacro Velo, cum alijs multis Virginibus summo sponso Deo cõsecrata fuit ab eodem Apostolo, vt refert Abdias Claudius *de continentia lib. 4. cap. 9.* & habetur in Martyrologio Romano, *sub die 21. Septembris*; Similiter S. Tecla ab Apostolo Paulo, & S. Petronilla ab Principe Apostolorum Petro velatæ, & consecratæ fuere, ex Suar. *tom. 3. de relig. lib. 3. cap. 3. nu. 12.* & S. Flauia, Dom. itiliam à S. Clemente I. consecratam fuisse, legitur in eius vita.

Eadem consuetudo postmodùm, & pro cessu temporis habita fuit, & frequentata à Sanctis Patribus, nam Marcellina S. Ambrosij Mediolanen. Episcopi soror a Liberio Sũmo Põtifice Velũ accepit, simul cũ Eustochia, Principia, Demetria, & alijs virginibus, vt legitur in earum vita à d. S. Ambrosio conscripta: quod etiam habetur *in lib. 1. de Virginibus ad Marcellinam Sororem*, & Sother. Papa *in cap. Sacratas 23. dist.* statuit, *vt Moniales semper Velum gestarent*.

Et in Concilio Compẽdiense can. 11. habetur. *In qualicumq. modo mulier Velum acceperit, in eo permaneat, nec dimittat.* Videatur S. Augustinus *lib. 30. contra Faustum*, & Eusebius *lib. 2. Vitæ cap. 28.* Palladius *lib. 7. cap. 137.* S. Hieronymus *in Epist. ad Sabinianum Diaconum* præsertim *Epist. 48.* qui omnes huius antiquissimæ velationis, & conseruationis Virginum exempla tradunt.

QVÆSITVM II.

De speciebus Velaminum pro Monialibus.

SVMMARIVM.

Dubiorum.

I. Quotuplicia sint Velamina Monialium.
II. Quid sit Velum Probationis, vel Receptionis.
III. Professionis Velum, quid, & quale sit, ac quando conferatur.
IV. De Velo Consecrationis, & Benedictionis, eiusquè vsu, & in qua ętate Virgines velentur.
V. De Velo Ordinationis in Diaconissas, & quem hodiè habeat vsum.
VI. An Monialis per susceptionem Veli Ordinationis acquirat aliquem Ordinem, siue characterem.
VII. Velum Prælationis, quid sit, quibusq. Monialibus, & qua ętate conferatur.
VIII. De Velo Continentiæ, & Obseruationis, & quibus imponatur.
IX. De Velo Pœnitentiæ.

Ad primum Respondeo, quod Consecrationis, seu Velationis Monialiũ hæc assignari solent Velamina; nimirum Probationis, vel Receptionis, Professionis, Consecrationis, Ordinationis, Prælationis,

nis, & Continentiæ, ex S. Thom. *in 4. dist. 38. q. 1. art. 5.* Palud. *ibidem q. 5. art. 3. nu. 16.* S. Antonin. *3. par. tit. 2. §. 2.* Nauar. *lib. 3. cons. 4. num. 4. de regul.* Sanch. *in decal. lib. 5. cap. 5. num. 22.* Eman. Roder. *tom. 1. qq. regul. q. 46. ar. 1.* Hieron. Roder. *in compend. qq. regul. resol. 32. num. 1.* Mirand. *de sac. monial. q. 7. ar. 8.*

Ad secundum Respondeo, quod Velamẽ Probationis, vel Receptionis est Velũ album, quod in prima tonsione, & receptione habitus regularis ante professionem Moniali imponitur, & communitèr hoc Velum solet esse album; quod etiã admittitur a Barbosa *de iure Eccles. lib. 1. cap. 44. num. 15.* & Benedicto Bõmatthęio *in tract. de Consecr. virg. cap. 3. num. 8.* Suarez *de relig. tom. 4. cit. cap. 11. num. 3.*

Ad tertium Respondeo, quod Velum Professionis est nigrum, & olim purpurei coloris fieri poterat, ex Concilio Toletano 10. de quo S. Hieron. *Epist. 8. ad Demetriadem*, dicit, *scio, quod ad imprecationem Pontificis flãmeum virginale sanctum operuit caput.* & Epist 48. *ad Sabinian.* loquens de Moniali ait, *Christi flammeo consecrata est, & se in Monasterio victuram spoponderat*; quod Velum hodie datur Monialibus post completum sextum decimũ ætatis annum, ex decreto Concilij Tridẽtini *sess. 25. de regul. cap. 15.* quando Professionem emittunt, *ex dicto cap. Puella 20. q. 3.* & datur omnibus Monialibus Professionem emittentibus, postquam per annũ continuum in probatione perstiterint, siuè Virgines sint, siuè non; *ex cap. viduæ, de regul.* Et aliquãdo est albi coloris apud nonnullas Moniales ex antiquissima consuetudine, prout refert Bommatthęius *loc. cit.* In cuius susceptione capilli abscinduntur iuxta ritum Ecclesiæ, *& cap. omnes fœminæ 27. q. 1. & cap. si quis non dicã 38. q. 2.* cuius consuetudinis S. Hieron. *d. Epist. 48. ad Sabinianum* mentionem faciens ait. *Moris est Egypti, & Syriæ Monasterijs, vt tàm Virgo, quàm Vidua, quæ se Deo vouerint, & sæculo renunciantes omnes delicias sæculi conculcarint, crinẽ Monasteriorum matribus offerant desecandum, non intecto postea contra Apostoli voluntatem incessuræ capite, sed ligato paritèr, ac velato.*

Hoc suscepto Velo à Muliere, si in fornicationem ceciderit, grauissimæ subdenda est pœnitentiæ, Velum tamen huiusmodi nunquam dimittere, *ex eodem cap. omnes fœminæ, & cap. si quis Episcopus.*

Ad quartum, Respondeo Velum Consecrationis, seu Benedictionis illud esse, quod à Prælato in pompa solemni descripta in Pontificali Romano à pag. 186. solis Virginibus voluntatem, & sanctum propositum seruandæ Virginitatis habentibus confertur; Quæ consecratio pompa solemni, & Pontificia, vt notat Barbosa *de iure Eccles. cap. 44. lib. 1. num. 21.* non est in vsu: eam tamen seruandam esse, si alicubi adhùc vigeret, rescripsit Sacra Cõgregatio Cardinal. Patriarchæ Veneto *sub die 5. Decembris 1597.* sed Monialibus Ordinum mendicantium, cum sacrari non consueuerint, huiusmodi consecratio minimè concedatur; ex eadem Sacra Congregat. Concil. apud Barbos. *loco cit. in Collect. Bullar. verb. Moniales 1.*

Sed aduertendum, quod Consecratio differt à Professione in multis; nam Velũ Professionis datur etiam (vt diximus) non Virginibus, Velum autem Cõsecrationis, Virginibus tantum. Tum quia ab Episcopo possunt de iure communi consecrari Virgines, & à quibusdam Abbatibus ex specialibus priuilegijs, vt dixi *in tom. 1. de iure Abbat. disput. 22. quæst. 6.* Professio verò fieri potest etiam in manibus simplicis Sacerdotis, *ex cap. finali 20. q. 1.* non autẽ in manu mulieris, quãuis sit Abbatissa, *ex c. Puella in fine, & sequentibus q. 2.* nõ enim potest Abbatissa Velũ imponere, imò potius poterit mulier Velum Professionis susceptura, de Altari sibi sumere, quàm à fœmina recipere; *ex cap. Viduas 27. q. 1.* Differunt præterea, quia Monialis corrupta, quamuis violentèr, & sine propria culpa, vt dicemus *infra quæst. 4,* non est consecranda, & tamen ad Professionem potest admitti; Tum quia non omnes Moniales consecrari possunt ea solemnitate, cuius forma habetur in Pontificali Romano *part. 1. pag. 186.* cum Moniales

niales subiectæ Ordini Mendicantium nõ possint hac cæremonia consecrari, vt diximus, accipiendo coronam, annulum, & alia huiusmodi descripta in eodem Põtificali: nec etiam Prælati Mendicantes talem functionem præstare queunt, nisi hoc habeant ex Priuilegio Apostolico, vt docẽt Mirand. *loc. cit. ar.* 2. *&* 8. Hieron. Roder. *loc. cit. num.* 2. Syluest. *verb. Consecratio Virgin. q.* 1. Sotus *in* 4. *dist.* 25. *q.* 2. *art.* 2. Eman. Roder. *loc. cit. art.* 2.

Collatio huiusmodi Veli Cõsecrationis, quoad ætatem, magnam in Ecclesia habuit varietatem; nam in Concilio Romano sub Syluestro *c.* 10. significatur, non esse sacrandam Virginem, vsquè ad ætatem septuaginta duorum annorum, in quibus suam castitatem probauerit. S. Gregorius autem *lib.* 3. *Epist.* 11. sexagenariam voluit esse Virginem consecrandam; In Concilio Carthaginen. III. *canon.* 4. solum postulatur ætas 25. annorum; *in cap. Iuuẽculas cum seqq.* 20. *q.* 2. & elicitur *ex cap. Placuit* 20. *q.* 1. vbi dicitur, *Placuit, vt ante* 25. *annum ætatis, nequè Diaconi ordinentur, nec Virgines consecrentur*. Et idem placuit in capitulis Stephani Papæ IV. in Concil. Aquisgranẽsi can. 46. *in to.* 2. *Conc. antiq. Galliæ* sub anno 816. sub his verbis. *Nè verò puellæ indiscretè velentur, placuit nobis etiam de Sacris canonibus qualitèr obseruandum sit hìc inserre. De tempore velandarum Puellarum in Africano Concilio cap.* 16. *continetur, vt non ante* 25. *annos consecrentur.* Idem in eodem Concilio cap. 46. de Virginibus velandis, ità continetur: *Item placuit, vt quicumq. Episcoporum, necessitate periclitantis pudicitiæ Virginalis, cùm vel petitor potens, vel raptor aliquis formidatur, vel si etiam aliquo mortis periculoso scrupulo compunctã fuerit, ne non Velata moriatur; aut exigentibus parentibus, aut his ad quorum curã pertinet velauerit Virginem, si velauit ante* 25. *annos ætatis, non ei obsit Concilium, quod de isto annorũ numero constitutũ est. Vndè colligitur, quia iuxta priorẽ sãctionẽ Virgines* 25. *ætatis suæ anno ritè Consecrandæ sint. Quod si præmissæ necessitates ante id fieri compellant, nullum possit Episcopo afferre præiudicium Consecratio.* Quod etiam docet Suarez *tom.* 4. *de relig. tract.* 9. *lib.* 11. *cap.* 11. *num.* 14.

Ex quibus oritur dubitatio, an Virgines consecrari possint si attingant 25. annum. Georg. Polac. 2. *par. vacat. epidim. cap.* 5. *num.* 4. sic respondit; licèt secundum Sacros canones non possint consecrari Virgines, nisi attigerint 25. annum, *ex cap. placuit, & cap. Virgines* 20. *q.* 1. nihilominùs de vniuersali consuetudine possunt consecrari ante 25. annum, prout ex Syluestro, & Antonino colligit Marcus Antonius *variar. resol. lib.* 1. *resol. vlt. cas.* 14. vbi affirmant, dictam consuetudinem in toto statu Mediolani notoriam esse; Vnde satis est eam allegare. Ita Pollac. Sed fallitur, vt ipsemet testatur *loc. citat.* dicens: sed postea legi ipsius Pontificalis Romani nouissimè impressi verba, & vidi ibi caueri, Moniales Consecrandas interrogandas esse, an expleuerint 25. annum.

Hodiè ergo non confertur nisi completo 25. ætatis anno; ex decreto Sac. Cõgregat. Cardinal. prout refert Barbos. *loc. cit. n.* 19. qđ etiã habetur in Põtificali *in rubrica de Consecratione Virginũ*, vbi Pontifex interrogare tenetur Virgines sacrãdas an expleuerint an. 25. Idẽ legitur in praxi Cęrem. Andr. Piscarę *li.* 2 *sect.* 2. *c.* 5. *n.* 1.

Ad Quintum Respondeo, quod Velum Ordinationis est, quo Monialis in Diaconissam ordinanda, decoratur, & olim nõ dabatur ante annum quadragesimum, *ex cap. diaconissam* 27. *q.* 1. Sed hodiè non videtur ampliùs in vsu, & Moniales eodẽ die communi consuetudine accipiunt Velum Ordinationis, & Officium Diaconissæ, cum Velo Consecrationis, iuxta formam in Pontificali Romano *loc. cit.* descriptam; est enim hic Diaconatus non qualis in Sacro Ordine masculorum, sed genus nudi officij, quod per benedictionem, & Breuiarij traditionem, Monialis in Choro Officiũ inchoat, vel Homelias legit, & nõ aliter ei liceret Officiũ Diaconissę exercere. Ita Maiol. *de Irregul. lib.* 1. *cap.* 29. *n.* 3.

Idem Officium Diaconissæ suscipitur à Moniali etiam sine Veli impositione, quatenùs Matrimonium non fuerit experta,

Dd tunc

tunc enim difficile concederetur supradi-ctum munus. Ex Concilio Constantino-politano 6. *cap.* 48.

Ad sextum Respondeo. Velo Ordinationis Moniales non acquirere Ordinem Ecclesiasticum; suppono enim tanquam certum, Mulieres non posse ad vllū Ordinem Ecclesiasticum vocari, neque ad Clericatum, vt docet S. Thom. *in* 4. *sent. dist.* 25 *q.* 2. *art.* 1. & priùs statutum fuit apud Clementem Romanum *lib.* 8. *constitut. Apostolicarum cap.* 3. & sic damnata fuit opinio Caphamaitarum, dicentium, Mulieres ad Sacros Ordines Ecclesiæ promoueri posse, sicut etiam reprobatur sententia Glossæ *in cap.* 23. *Diaconissam* 27. *q.* 1. vbi habetur, Monialem si ordinaretur, recipere characterem; licèt enim admittatur, Moniales posse consecrari, non tamē conceditur, illas ordinari, nec ministeriū Altaris habere, vt constat in Constitutionibus Apostolicis apud dictum Clementē *cap.* 6. *&* 9. & hoc naturę, decoriquè conueniens fuit, ne qui sacris intendunt, earū præsentia transferentes animū à Dei seruitio, in illas concupiscentia illicita tangātur. Hinc S. Cyrill. Hierosol. *in procatechesi* ait; *In arca Noe, quæ erat vna, erant Noe, & filij eius cum vxoribus, hoc conclusam Ecclesiam significat, & nos omnes intus; hæc tamen separentur, vt sint cum viris viri, & mulieres cum mulieribus, ne studium salutis sit perditionis.* Et in capitulis Zaccharia Papæ sub anno 747. *in tom.* 2. *Concil. antiq. Gallia can.* 5. legitur.

De Monachis, idest Ancillis Dei, de quibus flagitatum, si liceat eas ad Missarum solemnia, aut Sabbato Sancto publicè lectiones legere, & ad Missas psallere, aut Alleluia, vel responsorium: de his in libro decretorum Beati Gelasij Papæ cap. 26. *destinatum est, quod nefas si fœminas Sacris Altaribus ministrare, vel aliquid ex his, quæ virorum sunt Officijs deputata præsumere. Nihilominùs impatienter audiuimus, tantū Sacrarum rerum subijsse despectum, vt fœminæ Sacris Altaribus ministrare ferātur, & cuncta, quæ non nisi viros famulatui deputata sunt, sexum cui non competit exhibere, nisi quod omniū delictorū, quæ singillatim perstrinximus, noxiorum reatus omnis, & crimen eos respicit Sacerdotes, qui vel ista committūt, vel committentes minimè publicando, prauis excessibus se fauere significāt.* Et Virgilius, *tertio Georgic.* ait,

Carpit enim vires paulatim, vritq. vidēdo Fœmina.

Et Propertius *lib.* 3. *Eleg.* ait,

Qui videt, is peccat, qui nō te viderit, ergo Nō cupiet, fati crimina lumen habet.

Et Petrus Gregorius *lib.* 1. *Iuris Pontif. tit.* 21. *cap.* 4. *in scholio sub litera E.* damnat consuetudinem cuiusdam Cœnobij Monialium, vbi narrat, se vidisse Puellas, ac ipsas Moniales Sacerdoti Missam agenti iuxta Altare, inseruire, & aquam, aliaq. ei necessaria ministrare in modum Clerici. Inhibetur etiā Monialibus eadem de causa, ne sacra vasa, & sacratas Pallas tangant, & incensum circa Altaria deferant; *ex cap. sacratas* 21. *dist.*

Ad septimum Respondeo. Velum Prælationis esse, quod ob antiquam Professionem, & laudabilem, ac diuturnam conuersionem, rerumq. Monasterialium vsum, quasi prudentioribus Abbatissis sexagesimo ætatis suæ anno conferebatur *ex cap. Iuuenculas* 20. *q.* 1. Et fortè de hoc fit mētio in Concilio Agathense sub anno 506. anno 19. dum statuitur, *Sanctimoniales, quamlibèt Vita earū, & mores probati sint, ante annum ætatis suæ quadragesimum, nō velentur.* in tom. 1. Concil. Antiq. Galliæ: non quod re vera hoc tribuatur speciale Velum, illudq. imponatur, sed simplex Prælati datur Benedictio, *ex cap. Indemnitatibus vers. sanè de electione in* 6. & sic instituitur Abbatissa; quod etiam habetur in Gloss. *in d. cap. indemnitatibus*, sed à Cōcilio Tridentino fuit præscripta forma huius Veli, de qua *in disput. sequent.*

Ad octauum Respondeo, Velum Cōtinētiæ, & obseruationis esse, quod Viduis tantùm imponitur, præter illud, quod habuerunt, quando Religionem ingressæ sunt; *ex cap. Vidua* 27. *q.* 1. vbi probatur in vidua hæc duo Vela existere, & hoc secundum Velum etiam Virginibus dari posest, non verò è conuerso; quia Virginale, & Consecrationis concedi non potest Vi-

duis

duis, *cap. deuotis* 20. q. 1. vbi habetur, *Viduas autem Velare, Pontificum nullus attentet*; & in susceptione habitus regularis imponitur. Suarez *de relig. tom. 4. cit. cap. 31. num.* 5.

Ad nonum Respondeo, quod Velum Pœnitentiæ additum à Maiolo *loc. cit.* est, quod datur Pœnitentibus Monialibus, quas Conuertitas appellamus; de quibus Concilium Tridentinum *sess.* 5. *de regul. cap.* 18. *in fine*, & nos superius *disput.* 7. *quæs.* 6.

QVÆSITVM III.

Vtrum omnes Moniales admittendæ sint ad Velum Consecrationis.

SVMMARIVM.

1 *Moniales consecrandæ à quibus vitijs se abstinere debeant.*
2 *Moniales quales sint consecrandæ.*
3 *Viduæ, quæ virum cognouerunt, non sūt consecrandæ.*
4 *Vidua, quænam dicatur, & quæ Consecrari possit.*
5 *Mulier corrupta, non debet admitti ad Consecrationem.*
6 *Viduæ, aliæq. Mulieres corruptæ possunt benedici etiam inter Virgines.*

1 Moniales non sunt de facili consecrandæ, nisi quæ à vitijs, & criminibus sequētibus se abstineant, scilicet, à iure iurando, à maledicendo, à susurrādo, ab immodesto risu, ab obedientia procaci, ab indiscreto clamore, à murmuratione in defectu rerum necessariarum, à resistentia aduersus iussa, & præcepta, ab exquisitiori ornatu, à prauo gestu, ab omissione diuinorum pro extraneis locutionibus, à contumaci responsione, & ab alijs vitijs, & criminibus, pro quibus iniungit pœnas particulares S. Basilius *in lib. Animaduersionum circa Canonicas.*

2 Debent ergo ex Archidiacono Virgines Moniales consecrati, quarum laudabilis est conuersatio, & præclara, quatenùs in Religione approbata professæ sint tria vota substantialia. Ita etiam Tabiena *in verb. Virginis Consecratio*, S. Antonin. *loco cit.* & Syluest. *verb. Consecratio virgin.* Maiolus *loc. cita. num.* 17. vbi loquens de Monialibus criminosis, ait, quia per has culpas imprudentiæ notatæ sunt, & repræhensione dignæ, alijs præfici non possunt, & sic non debent fieri Abbatissæ, vel Priorissæ, vel Vicariæ *ex cap. Authent. Quomodo oport. Episc. §. Tanta.* Addit Bommarthæus *cap.* 2. quod Virgo consecranda Sacramento Confirmationis insignita esse debet; nam Confirmatione Christianus magis in fide roboratur, vnde S. Thom. 3. *par. q.* 65. *ar.* 4. *& in* 4. *sent. dist.* 7. *q.* 1. *ar.* 1. dixit, Confirmationem quodāmodò perficere Baptismum; præter quàm quod omnis fidelis, vt vult Vrbanus Papa *in cap. omnes de consecr. dist.* 5. confirmari debet, vt plenè Christianus inueniatur; à fortiori hoc præstare debent, quæ sponso Christo consecrari, & desponsari debent; sed fatetur hoc non inuenisse determinatum ex præcepto, at Episcopos regulariter ante Consecrationem confirmare Virgines nō confirmatas, videre.

3 Viduæ quæ virum cognouerunt, & nō sunt Virgines, consecrari nequeunt *cap. Vidua* 20. q. 1. & *cap. de Viduis* 27. q. 1. ratio est, quia Consecratio spectat ad carnis integritatē, ex S. Th. *in* 4. *loc. cit. dist.* 38. de eisdem viduis *loco citando* habetur. *De Viduis si possint in proprijs habitaculis suis saluare animas, item ex eodem libro c.* 21. *ita continetur. Vt viduæ non velentur à Pontificibus, & si professam continentiā proposito mutato calcauerint, ipsæ pro se rationē Deo pro suis sint actibus redditura. Nā de viduis sub nulla benedictione velandis, superius latiùs duximus differendum, quæ propria voluntate professam coniugij castitatem mutabili mente calcauerint, periculi earum interesit, quali Deum debeant satisfactione placare. Sicut enim si se forsitan continere non poterant, secundum Apostolū nullatenus nubere vetabantur: sic habita secum deliberatione permissam Deo pudicitiæ fidem debuerunt custodire. Non autem nullum talibus laqueum debere inijcere, sed*

solâ adhortationẽ præmij sẽpiterni, pœnasq. proponere diuini iudicij, vt nostra sit absoluta conscientia, & illarum, pro se rationem Deo reddat intentio. Ex Capitulis Zachariæ Papæ sub anno747. in tom. 1. Conciliorum antiquorum Galliæ. *Can. 6.*

4 Si dicas *in d. cap. Vidua.* haberi, Viduas Sacro Velo velari, ergo etiam Viduæ ad Consecrationem admittendę sunt. Respõdeo ibi Sacrum Velũ sumi pro Velo Professionis, & Continentiæ, quod Vidua de se sumebat ab Altari; *ex eodem cap. Vidua,* & Syluest. *loco citato.* Vnde S. Thom. *loc. cit.* ait, *Viduis datur aliquod Velum, non tamen cum illa solemnitate, cum qua datur Virginibus.*

Quæres, An Vidua dicatur, quæ nupta est viro, qui ante copulam moritur, vel antequàm simul commisceantur, ingreditur Religionem, & professionem emittit, & consequentèr; An possit consecrari. Respondeo, dici quidem Viduam, sed quia Virginitatem non amisit, vt supponitur, consecrari poterit: nam Virgo est; *cap. Valentino dist. 34.* & *cap. debitum de Bigamia.*

5 Mulier corrupta similiter nõ debet admitti ad Consecrationem; loquor de corruptione corporis, per quam Virginitas fit irreparabiliter deperdita, & meritò coronari non potest *ex cap. si Paulus 32. q. 5.* & *cap. si quis non iratus,* vbi Gloss. 15. *q.* 1. & Gloss. *in cap. illæ autem q. 35.* Mirand. *loc. cit. q. 7. art. 8. concl. 2.*

6 Poterunt tamen corruptæ, & Viduæ benedici benedictione Viduali, etiam inter Virgines, ex Nauar. *lib. 3. conf. de reg. conf.* 4. & Gughel. *in Ration. diuin. offic. lib. 2. cap. 2. num.* 48. & Mirand. *loc. cit. q. 7. art. 8. concl. 2.* vbi addit modum benedicendi Viduas, dicens, si benedicenda, & Consecranda publicè Vidua est, quę in facie Ecclesiæ viro nupsit, & postmodum eo mortuo Monialis est effecta, in tali casu benedicenda est Benedictione Viduali publicè, de qua benedictione non habetur specialis rubrica in Pontificali Romano, sed illa, qua benedicũtur Virgines adaptatur illi, mutatis nominibus significantibus Virginitatem in nomina significantia Viduitatem, & castitatem, postquam, hoc publicè apud omnes constat. Idem dicendum est de Muliere corrupta, quæ nunquam viro nupsit, iudicialiter tamẽ habetur, eam fuisse corruptam, nec id ipsa negat, quin verò fatetur; & hæc debet etiã benedici publicè benedictione Viduali.

QVÆSITVM IV.

De casibus dubijs circa Virginitatis integritatem in ordine ad Consecrationem.

SVMMARIVM Dubiorum.

I. Quibus modis amittatur Virginitas.
II. An Monialis, quæ per aliqua signa exteriora animum denotantia, corrupta videtur, debeat Consecrationis Velò ornari.
III. An Puella, quæ ante annos discretionis aliquid delectabile, circa opera Carnis commisit, sit consecranda.
IV. An Monialis, quæ sanguinis fluxum patitur, possit Consecratione potiri.
V. An Virgines in ebrietate, vel somno stupratæ, etiam si mente priùs corruptæ non fuerint, & per consequens Virginitatem non perdiderint, debeant ad Consecrationem admitti.
VI. An Virgines per vim corruptæ, mentẽ tamen incorruptam retinentes, possint Velum Consecrationis accipere.
VII. An Moniales in publica fama, & possessione Virginitatis, occultè à viro corruptæ, possint consecrari.
VIII. An Moniali, cui per medicinæ artem Claustrum Virginale fractum fuit ad sanitatem tuendam, Consecrationis Velum conferri queat.
IX. An Monialis polluta per effusionem seminis voluntariam, integro remanente Claustro Virginali, sit à Consecratione expellenda.

Ad

AD primũ; Vt enodētur multæ dubitationes, quæ circa Velationem, siue Consecrationem, vel Benedictionem Virginum accidere solent; Videndum est in primis, & ante omnia quot, & quibus modis perdatur Virginitas; Cui dubitationi, multis prętermissis opinionibus, breuiter Respondeo primo, quod Virtus Virginitatis amittitur omnibus illis modis, quibus amittitur Castitas, cum realiter nō distinguatur ab hac, sed solùm ratione, & connotato, quia Virginitas, vt est virtus, nihil aliud est, quàm Castitas perfecta, integritati, & puritati carnis coniuncta; & ideò etiam desiderijs turpibus perditur; Confirmatur ex S. Augustino *lib. 1. de ciuit. Dei cap.* 18. vbi docet, etiam corporis Sanctitatem amitti per consensum in opus turpe; Idem dicendum est de morosa delectatione; & de voluntate, etiam nubēdi, cum ipsa virtus Virginitatis in proposito, etiam à concessa voluptate perpetuò abstinendi, consistat; licèt vulgò Virginitas amitti non dicatur, quia manet corporis integritas, atquè ipse status, qui communiter nominatur Virginitas.

Secundo Virginitas non amittitur per carnis violationem, quãdo hæc nullo modo voluntaria est; vt communitèr docent Doctores, & præsertim S. Augustinus *vbi supra*, dum ait, *Quis sana mente putauerit, se perdere pudicitiam, si fortè in apprehensa, vel oppressa carne sua exerceatur, & expleatur libido non sua. Si enim hoc modo pudicitia perit, profectò pudicitia virtus animi non erit, nec pertinebit ad ea bona, quibus rectè viuitur, sed in bonis corporis numerabitur, qualia sunt vires, pulchritudo, &c. Si autem animi bonum est, etiã oppresso corpore non amittitur*; & infra. *Et ideo cum non cadere inconcussa intentione persistit, nec de ipso corpore perit Castitas, quia eo sanctè vtendi perseuerat voluntas, & quantum in ipso est, etiam facultas.*

Tertiò; si violatio integritatis, vel puritatis carnis est voluntaria, amittitur irreparabilitèr Virginitas; & est cõmunis Doctorum sententia, S. Thomæ 2.2. *q.* 152. *art.* 3. *ad* 3. Caiet. *ibidem*; & colligitur ex S. Hieron. *Epist.* 22. *ad Eustoch. de custodia Virginitatis* vbi ait *Audenter loquar, cum omnia possit Deus, suscitare Virginem non potest post ruinam*. Et S. Basilius *lib. de vera Virginitate* inquit; *Si hoc amittas patrimonium integerrimæ castitatis, quãuis illa omnia facias, quæ dixi, Cælumq. ac Terras, maria, & abyssos, immēsumq. aerē peruagata fueris, nulla omninò ratione hoc recuperare iam poteris. Quo enim pacto, quod corruptum semel incorruptũ fiet? qua ratione, quæ cognouit virũ, quasi non agnouerit, existimabitur?* & infra. *Pœnitentia quidem peccatum relaxari certum est, verùm, quæ corrupta est, quasi inuiolata persisterit, redintegrari omninò non valens, dũ viuit lugebit.*

Ratio est, quia sicut Innocētia dènotat, animam, numquã peccato mortifero fuisse contaminatam; ita Virginitas connotat carnem nunquam voluntariè esse violatã, aut libidine pollutam; vnde sicut vno peccato mortifero irrecuperabilitèr perit Innocentia; ita Virginitas vno actu libidinis; quia verò Innocentia, & Virginitas negationem connotant, quæ semel ablata nequit restitui, recuperari nequeunt, cum ad actum præteritum, quo ablata est, tollendum, non sit vlla potentia; qui enim semel ruit, fieri nequit, vt nunquam ruerit.

Notandum, quod Virginitas ita amittitur, vt non possit absolutè recuperari; Primò ex parte viri per copulam carnalem; ex parte fœminæ per voluntariam claustri Virginalis violationem, siue in matrimonio, siue extra, siue per copulam, siue per aliã turpitudinem; & hic modus est maximè notus, vt etiam vulgò sciatur, hac ratione Virginitatem in perpetuum amitti.

Secundò per voluntariam pollutionē, etiam si fiat absque copula; hac enim Virginitatem, absque spe eam recuperandi perire, affirmant plurimi Doctores, & præsertim S. Thom. *loco citat. ar.* 1. *ad* 4. Caietan. *ibidem*, & Lessius *de iust. & iure lib.* 4. *c.* 2. *dub.* 16. *num.* 119. Ratio est, quia præcipua voluptas carnalis in hac consistit, & omnes alij actus, nec non copula, & violatio claustri, ob illius voluptatem fiunt, ergo si illo actu amittitur, maximè isto, qui est cæterorum finis; & ad hoc non requi-

rirur alius actus exterior, quo hic exeitetur, quia alioquin, qui sola imaginatione fœditatẽ huiusmodi sponte in se procuraret, etiam si millies id fecisset, esset virgo, & habiturus esset Virginitatis Laureolam post Pœnitentiam, quod est falsum; etsi enim non sit coninquinatus cum mulieribus, non minus tamen fœdè imò turpiùs, & magis contra Castitatis virtutem.

Tertiò per turpes cõtactus animo libidinoso factos, nempe si tales sint, & eo modo fiant, vt in sana natura necessario pollutionem excitarent, quamuis re ipsa in tali homine ob debilitatem naturæ, vel morbum id non faciant, quia hoc est per accidens. Tum quia non videtur dubium; quin per sodomiam amittatur illa puritas carnis, quam Virginitas postulat etiam si pollutio non adsit, quia ille actus fit ob eam causam, & est sufficiens ex se ad hoc in tali ætate, atq. ita affirmant Rosella *verb. Virginitas*, & Caiet. *loc. cit. art.* 1. *vers. finem ad* 5. Lessius *loco cit. num.* 121.

Ad secundum Respondet Maiol. *loc. cit. num.* 13. qui tenet, quod si Monialis per aliqua signa animum denotantia corrupta coram Ecclesia videatur, etiam si sit absq. corporis commixtione, non debet consecrari tamquam Virgo, & hoc probat ex S. Cipriano *Epist.* 11. *lib.* 1. & S. Augustin. *Epist.* 9. ad monachas, *& ex c. nec solo* 32. *q.* 5. sed si corruptio animi ita occulta esset, vt omninò nesciretur, & per pœnitentiam magnam animo perditam Viginitatẽ recupetaret, posset tacitè Episcopus; vel Superior arbitrari, an debeat consecrari.

At Mirand. *loc. cit. q.* 7. *art.* 8. mitiorem sequitur sententiam, dicendo, duplicem esse Virginitatem, nempè mentalem, quæ est animæ tantùm, & materialem, quæ est animæ simul, & Corporis, cui corruptio dupliciter contingere potest; primò cum aperitione claustri Virginalis; Secundò sine tali aperitioni, sed cum sola voluntaria seminis resolutione; quam distinctionem desumpsit à S. Thom. *in* 4. *dist.* 38. *ar.* 5. *ad* 5. Quo supposito, dicit, corruptionẽ materialem impedire Monialem ad Consecrationem, non verò mentalem, licèt enim integritas mentis, & animæ deperdatur, quotiescumque in aliquod peccatũ carnis incidit, etiam si sit mente conceptũ absq. aliquo actu, & pollutione corporis, tamen Virginitas huiusmodi recuperabilis est per pœnitentiam, sed si sit sequuta pollutio voluntaria, siue publicè, siue secretò non recuperatur, ex Lauorio *in var. lugubrat. tit.* 4. *cap.* 4. *num.* 14. completa ergo dicta pęnitentia à Virgine absq. alio arbitrio Episcopi vel Superioris, poterit consecrari; secus dicendum est de corruptione materiali, & corporali ex S. Thom. *loco citato*, & Mirand. *similiter loc. cit.*

Ad tertium Respondeo affirmatiuè, ratio est, quia cum nulla adfuerit deliberatio, non dicitur Virginitatem tunc amisisse, & ideo suo tempore consecrari potest, imò ob teneram ætatem probabile est, nullum delectationis impetum inualuisse Maiol. *loco citato. num.* 31. Pisanella *d. verb. Virginitas.*

Præterea in puella nullo actu turpi Virginitatem ex parte corporis amitti sentit Rosella *verb. Virginitas*, quia in ea ratione ætatis deest potestas seminandi, & Lessius *de iust. & iur. lib.* 4. *cap.* 2. *dub.* 16. *numer.* 121.

Ad quartum Respondeo, quod Puella Monialis, quæ fluxum sanguinis patitur, Consecrationis munus participare potest, ex eodem Maiolo *loc. cit.*

Ad quintum Respondeo Virgines huiusmodi stupratas non esse consecrandas. Ita Maiol. *loc. cit.* Armilla *verb. Virginis cõsecratio* §. 1. & Siluest. *loc. cit.*

Ad sextum Respondeo, quod Virgines corruptæ per vim, licèt non desinat esse Virgines, tamen ad Consecrationem cum alijs admittendæ non sunt, quod probatur *ex cap. Acutius* 26. *dist.* Iohan. Bachon. *in* 4. *distint.* 25. *quæst.* 3. *artic.* 4. & ex S. Leone Papa *in capit. illæ autem famulæ* 32. *q.* 5. & habetur *in Epist.* 85. *ad Episcopos Africanos cap.* 5. in his verbis. *Illæ autẽ famulæ Dei, quæ integritatem pudoris oppressione barbarica perdidere, laudabiliores erunt in humilitate, ac verecundia sua, si se incontaminatis non audeant comparari Virginibus, quamuis enim omne peccatum ex voluntate nascatur, & potuerit*

fuerit corruptione carnis mens inuita non pollui, minùs tamen hoc eidem oberit, si quod potuerunt animo non amittere, doleant se vel corpore perdidisse.

Quod exponens D.Thom. *loco cit. ad* 4. dicit, quamuis Virgines, quæ per violentiã corrumpuntur, si nullo modo consentiãt, Virginitatis gloriam non perdant, quia tamen valdè difficile est, quod in tali delectatione aliquis complacentiæ motus non insurgat, ideò Ecclesia, quæ de interioribus non iudicat, huiusmodi sic corrupta inter Virgines non velat.

Præterea huiusmodi corruptio est voluti quædam irregularitas, quæ licèt sine peccato contrahatur, impedit talem consecrationem, ideò S. Augustin. *lib. de Bono coniugal. cap.* 18. habet hæc verba; *etiam si violenta corruptio Virginis baptismum antecedat, non posse etiam post Baptismum inter Dei Virgines consecrari.* Fateor Sanctum Augustinum simpliciter loqui de fœmina, quæ Cathecumena fuit vitiata, & non addere expresse, etiam si violentèr sit vitiata; loquitur tamẽ de Cathecumena vitiata sine culpa; Ratio est, quia in cõsecratione Virginum non attenditur, an culpa præcesserit, sed an Virginitas corporalis, seu materialis subsistat, quia per consecrationem ipsam significatur, & speciali honore afficitur, & per illam integritas Ecclesiæ triumphantis non habentis maculam repræsentatur; ex Glossa *in cap. Acutius* 16. *dist.*

Si verò talis Virgo est certa se nullo modo delectationi illi consensisse, & res est occulta, videtur posse consecrari, nam vt ait D. Thom. *art.* 1. *ad* 3. si contingat præter animi propositum, aliquo casu mẽbri integritatem corrũpi, non magis præiudicat Virginitati, quàm si manus, vel pes corrumpatur, vnde talis potest dicere se incorruptam, nimirum corruptione voluntaria. Confirmatur ex S. Augustino *de ciuit. Dei cap.* 18. vbi dicit tali Virgini *nihil de corporis sanctitate perijsse*, eamquè paremfacit illi, *cuius integritatem obstetrix ex iusta causa manu velut explorans, casu dum inspicit, perdidit*, sed hæc potest velari, ergo, & illa. Ita Lessius *de Iust. & iur. lib.* 4. *cap.* 2. *dub.* 16. *num.* 115.

Ad septimum; S. Thom. *in* 4. *dist.* 38. *q.* 1. *art.* 5. *ad* 5. negat absolutè; quia inquit propter vitandum scandalum non debent Ecclesiæ Sacramenta, vel sacramentalia variari, & subdit, quærendum tamen esse remedium ad dictum scandalum vitandũ, quale est, vt accidentalibus, & publicis solemnitatibus retentis, quæ sunt de substãtia Consecrationis, mutentur; quam mutationem censet fieri sufficientèr, Virginitatis nomine mutato in nomen Castitatis, & illius ratio esse videtur, quia aliàs forma huiusmodi Consecrationis contineret mendacium. Idem docent Angelus *verb. Consecratio Virgin. num.* 3. Sylu. *eodem verbo num.* 2. Sed cõtra Paludanus *in* 4. *dist.* 38. *q.* 5. *art.* 3. *concl.* 7. & S. Antonin. 3. *p. tit.* 2. *cap.* 2. quia illa fictio mendacium cõtinet in ipso facto, quod non minus est clarum, quam in verbo. At hoc non multum vrget, cum non sit mendacium formale, sed potius quædam materialis dissimulatio, vel occultatio; & alia falsa significatio, quæ ab alijs concipi potest, non est intenta, & ideo non adest mendacium.

Sed potest dubitari, an tale remedium sit sufficiens, vel necessarium; nam eo ipso, quod Virginitatis nomen in nomen Castitatis mutatur, suspicionem, & scandalum, apud audientes generabit, maximè si mediocritèr sint intelligentes; qui licèt regulariter sint pauci, infamia tamen apud ipsos maioris est momenti, & ideo non videtur sufficiens; Non videtur paritèr necessarium supradictum remedium, quia licet nominetur Virginitas, non videtur esse mẽdacium, nam verba legitimum sensum habere possunt, cum vnusquisq. censeatur in eo foro loqui, in quo operatur; sic enim reus sine mendacio negat occultum delictum, quod verè commisit, & Iudex verè declarat innocentem eum, quem occultè scit nocentem, per sententiã, si in iudicio non probetur; ergo similiter sine mendacio Virgo appellari potest, quæ in communi existimatione talis est, non obstante sciẽtia contraria occulta, quia omnes intelligunt, humanum sermonem esse in scientia humana, & existimatione, & non semper

per ex se ipsa; Ita Suarez *tom. 4. de Relig. tract.9.lib.1.cap.11,num.9.*

Confirmari potest, nam preces, & cætera, quæ in Virginum Consecratione adhibentur, solum habent vim, per modũ deprecationis factæ in persona Ecclesiæ, & tota significatio illarum ceremoniarum pendet ab Ecclesiastica institutione; quapropter in potestate Ecclesiæ erit Consecrationis formam, quando periculum grauissimum incommodi ita postulat, etiam illis accommodare, quæ publicè Virgines habentur; nam illæ quoquè suo modo possunt esse æterni sponsi sponsæ, & sunt capaces gratiarum omnium; atquè ita affirmat Lessius *de iust. & iure lib. 4. cap. 2. dubit. 16. num. 118.*

Declarat autem Suarez supradictam suam rationem *num.* 10. dum ait, quod duplex obligatio ex hoc defectu occulto potest oriri, vel in Episcopo, aut Abbate ad non consecrandam fœminam, aut in ipsa fœmina, vt non se ingerat Consecrationi. Quoad primum; si Episcopus, vel Abbas solùm habeat notitiam lapsus per Confessionem sacramentalem, certum est, non debere, imò nec posse negare Consecrationem fœminæ petẽti, quia violaret sigillum confessionis; si autem sciat extra Confessionem sacramentalem, per secretã nimirum reuelationem ipsius fœminæ, similitèr non tenetur ad expellendam illam (censet ipse), & denegandam ei consecrationem; Idem affirmant summa Confessorum, & Syluest. quos refert Suarez *loc. cit.* vbi non approbat, Episcopum dispensare posse in tali delicto occulto, quia non est necessaria dispensatio, ex eo quod ius cõmune non obliget Episcopum ad iudicandum de re occulta, vel ad operandum ex scientia adeò priuata, & occulta, præsertim cum periculo scandali, maximè cùm talis persona non obstante præcedenti lapsu, possit esse capax in ordine ad perpetuam continentiam futuram; Sed minus benè ait Suarez *loc. cit.* dũ dicit, quod nõ videtur teneri Episcopũ ad consecrandã huiusmodi fœminam, quia potest se excusare ab illo munere, vel alio colore illam non admittere ad professionem; quia vbi facienda est talis Consecratio, & Monialis admittenda ad professionem, nisi ex alio capite manifesto reddatur indigna, expelli nõ debet à Consecratione, & à Professione. Loquendo verò ex parte fœminę, dicit Suarez *loc. cit.* non teneri ad petendũ talem statum, etiam si ipsa sola norit delictum, sicut tenetur regularis non petere ordines, etiam si solus sciat, suam irregularitatem. & Syluest. & Raymund. *loc. cit.* addunt, quod licèt Virgo consecrata sit, si postea occultissimè labatur, tenetur abstinere ab actibus, qui secundum consuetudinem Monasterij solent per solas Virgines consecratas exerceri; quod non approbo cum Suarez *supra*, quia est onus intollerabile, ac proinde incredibile; præsertim cum nec possit satis ostendi præceptum expressum, nec sit res tam necessaria, vt propter illam vitandam obliganda fuerit fœmina ad se infamandum; imò quamuis occultus lapsus professionem hanc præcedat, non censeo cum eodem Suarez obligandam fœminam ad se priuandum illo statu, non solum quando sine infamia id vitare non potest, sed etiam si absq. infamia possit alium statum viuendi accipere; Probatur prima pars ab eodem Suarez; quia etiam censuram occultam non tenetur homo seruare, quando non potest id facere sine graui infamia; secunda verò pars patet ex eo, quia non tenetur quis se priuare tanto bono spirituali, quantum est status perfectionis, propter crimẽ occultum. Ratio autem à posteriori est, quia iura non imponunt hoc impedimentum, tanquam pœnam, vel irregularitatẽ incurrendam ipso iure, sed præcipiunt Prę latis, ne consecrent fœminam corruptã, ergo quando res occulta est, non tenetur fœmina corrupta se abstinere, sed potest in exteriori foro, ita se genere, sicut in cõmuni opinione habetur, vt supponunt S. Thom. & alij, qui dicunt consecrari posse, mutato nomine Virginitatis, in nomen Castitatis.

Ad octauum, Respondeo cum S. Tho. *loc. cit. q.* 152. quod poterit consecrari, cũ nullũ censeatur præiudicium illatũ Virginitati fuisse. Idẽ docet Maiol. *loc. cit. n.* 35.

Ad

Ad nonum Respondent Caietanus *in sum verb. virginum consecratio.* Fumus *eodem verb. num.* 3. Syluest. *verb. Consecratio virginum num.* 2. Eman. Sà *verb. cōsecratio num.* 6. Lezan. *tom.* 1. *cap.* 25. *num.* 10. Lessius *de iust. & iur. lib.* 4. *cap.* 2. *dub.* 16. *num.* 120. puellam, quæ hoc modo, vel etiam accedente contactu externo pollu ta fuit, si carnis integritatē retineret, posse velari. Ratio est, quia re vera adhuc Virgo est, cum retineat integrum Claustrum. Tum quia, etsi coram Deo non sit Virgo, nec Laureolam habitura, apud homines tamen Virgo censetur; omnes enim vocant Virginem, quæ claustrum virginale retinet illæsum, etiam si sæpiùs intra se spermatis effusione sit contaminata, quãuis enim non sit Virgo virtute, est tamen Virgo statu, vt inquit Caietanus; Vnde Ecclesia, quæ vtitur nominibus, vt pluries, idem per nomen *virgo, & virginitatis* intelligit, quod vulgo intelligi solet: cuius signum est, quod in Pontificali Romano, vbi de hac consecratione agitur, non dicatur interroganda de aliqua contaminatione, sed *de vita, cōscientia, & carnis integritate,* vt notat Caietanus; itaque Ecclesia non nisi carnis integritatem requirit.

Alij tamē dicunt, quod si Monialis per vehementem cogitationem (excitante calore naturale) voluntariè semen effuderit, remanente Claustro pudoris integro, carnis integritatem, & Virginitatem amittit, meritò tãquam corrupta (etiam si occultè) à Consecratione est reicienda. Ita S. Thom. *loc. cit.* nam certum est, quod nō maneat Virgo, & neq. præmium, nec Coronam mereri debet, per carnis enim corruptionem, siuè à masculo, siuè à fœmina; seù sponte, vel ab aliquo extraneo mouēte corpus, violatio facta sit, indignam sacro Velo reddit Monialem, ex eodem S. Thom 2.2. *q.* 152. *art.* 1. *ad* 4. & Maiol. *loc. cit. num.* 31. & Pisanella *verb. virginis Consecratio* & dicunt, quod adeò verū est, vt si scandalum nasceretur ex eo, quod cōsecratio negatur, tamen erit omninò neganda, & scandalum permittendū, ex eodem S. Tho. *in* 4. *dist.* 38. *q.* 1. *ar.* 5. Mirand. *loc. cit. ar.* 8. *conc.* 1. Aluar. Pelag. *de plan. Eccles. cap.* 48. Soto *in* 4. *dist.* 38. Nauarr. *lib.* 3. *cons.* 4. *de regul. cons.* 4.

Aduertunt insuper, ne scandalum oriatur, posse Prælatum deludere Monialem sic corruptam, quæ consecrari cupit, & postulat, ommittendo substantialia verba, dum exercet externa Cæremonialia, Maiol. *loc. cit.* vbi citat, & sequitur Albericum Hostiēsem, Syluestrum, Goffredum, & Pisanellam; idem tenent Mirand. *loc. cit. cons.* 1. *in fin.* & Barbos. *de iur. Eccles. lib.* 1. *cap.* 44. *num.* 16. & Hieron. Roder. *in cōpend. qq. regul. resol.* 31. *num.* 3. qui ait, quod si Episcopus, vel Prælatus sciat sub sigillo Confessionis Monialem esse corruptam, ne peccatum extra Confessionem aperiatur, & publicetur, debet in Consecratione, & functione illa accipere in mēte verbum Virginitatis, pro verbo Castitatis, vel Castitatem significante, ad scandalum, & mendacium euitandum: idem docet Nauarr. *libr.* 3. *consil. titul. de stat. monac. cons.* 5. Lessius *de iustit. loc. citato* Nald. *in sum. verb. Monialis num.* 6. & Syluest. *verb. mendacium,* & Hieron. Roder. *loco citato,* qui dicunt, quod non Virgo, etiam si Virginitatem animæ non ammiserit, nec Laureolam; non est consecrāda; imò Monialis etiam si occultissimè integritatem perdiderit per quandam fortè vehementem pollutionem voluntariam, peccat grauissimè petendo Velum Consecrationis: non tenetur tamen in tali casu se diffamare extra Confessionem, sed potest in exteriori foro, ita se gerere, sicut in communi opinione habetur, vt diximus. Lezan. *in sum. tom.* 1. *capit.* 25. *num.* 16. Idem dicendum est de Moniali corrupta, quæ perceptura est Velum Prælationis; quia naturali instinctu non debet se infamare; poterit verò se excusare, recusando, officium Abbatissatus acceptare, allegando rationes, & causas, quibus honori suo consulatur, ex Lauorio *loco citato num.* 15. & Luca Castellino *in tract. de elect. cap.* 17. *num.* 36.

QVAE-

QVÆSITVM V.

Velare, Benedicere, & Consecrare Virgines, cuius sit munus.

SVMMARIVM.

1 *Consecratio Virginum Episcopo ex officio conuenit.*
2 *Consecratio Virginum est quædam spiritualis desponsatio cum Christo.*
3 *Episcopus consecrat Virgines, tamquam Paranymphus, & Amicus Christi.*
4 *Consecrationis Virginum munus delegare non potest Episcopus non habenti Ordinem Episcopalem.*
5 *Vicarius Episcopi non potest Consecrationem exercere, nisi sit Episcopus.*
6 *Summus Pontifex simplici Sacerdoti potest demandare munus conferendi Velum Consecrationis Virginum.*
7 *Abbates aliqui ex Priuilegio Moniales sibi subditas consecrant, etiam cum pompa solemni.*
8 *Vallis Vmbrosæ Abbas Generalis Moniales sibi subditas ab immemorabili tempore consecrat.*
9 *In Consecratione virginum Regularibus subiectarum, earum Prælati debet Cæremonijs vti, quæ ab Episcopo facienda præscribuntur.*
10 *Abbatissæ, & Sanctimoniales non possunt velare virginem, vel viduam.*

1 EPiscopo competere ex officio Consecrationem Virginum, docuerunt Gelasius *cap. deuotis* 20. q. 1. quod communiter ad hoc allegatur, vt patet ex Paludano, Syluest. & alijs. S. Isidorus *in cap. perlectis* 25. *dist.* & S. Leo *in cap. quamuis* 68. *dist. & cap. Iuuenculas* 20. *num.* 1. idq. affirmant Sbroz. *de Vicar. Episcop. lib.* 2. *quæst.* 8. *num.* 1. Azor. *instit. moral. par.* 1. *lib.* 12. *cap.* 20. *quæst.* 6. Hieron. Roder. *in compend. qq. regul. resol.* 32. *numer.* 2. Barbos. *de officio, & potestat. Episc. alleg.* 27. *num.* 51. & 55. Benedictus Bommatthæius *de modo consecrandi virgines cap.* 4. *numer.* 1. & Suarez *tom.* 4. *de relig. tract.* 9. *cap.* 11. *num.* 12. vbi aduertit, quod *in dicto cap. deuotis* non dicitur expresse, sed indefinitè, seu passiuè, scilicet, vt Virgines non Velentur nisi intra quædam tempora; deinde adduntur, hæc verba *viduas autem velare Pontificum nullus attentet*; quæ intelliguntur de Velo Consecrationis, ergo supponit illa prohibitio, adæquatum ministrum huius Velationis esse Episcopum. Tum quia in alijs decretis, vbicumque fit mentio ministri huiusmodi Consecrationis, solus Episcopus nominatur. Tum quia in Pontificali Romano de Cōsecratione Virginum, Episcopus huius Consecrationis minister supponitur; & rationem rationis assignat S. Thom. *in* 4. *distinct.* 38. *quæst.* 1. *art.* 5.
2 *in corp.* quia Consecratio est spiritualis quædam desponsatio cum Christo, per quam repræsentatur desponsatio ipsius Christi cum Ecclesia quoad illius incorruptionem, & ideo solus Episcopus, cui cura Ecclesiæ committitur, Virgines de-
3 sponsat Velando non ibi, sed Christo, quasi sponsi Paranymphus, & Amicus. Potest assignari alia consimilis ratio; nam si Reginæ, quæ desponsantur Regibus temporalibus benedicuntur ab aliquo Cardinali Episcopo, vel magno Prælato, meritò Virgines, quæ æterno Regi copulantur, debent ab Episcopo, sine alio simili Prælato magno benedici.

Quapropter sub nomine Episcopi hic compræhenduntur quatuor gradus Ordinis Episcopalis, nempe Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & Patriarchæ, *ex cap. Cleros* 21. *distinct.* & Gloss. *ibidem*, qui omnes comprænduntur in Pontificali Romano sub hoc verbo *Pontifex*, vt aduertit Bommatthæius *loc. cit. n.* 2.

Dixi competere hoc munus Consecrationis Episcopo *ex officio*, quia aliqui Doctores asserunt huiusmodi Consecrationem non esse Ordinis Episcopalis, cum multi non solum Archipresbyteri, Præpositi, & Abbates, alijque sub alio titulo nūcupati, Regulares, vel sæculares perpetui vtentes Mitra, & baculo; verùm etiam Abbates, & Priores ad tempus electi, nō benedicti

benedicti, nec mitrati, cōtinuò hoc munus Consecrationis, siue Velationis erga Virgines eorum iurisdictioni subiectas, cum eadem ferè solemnitate exercēt, excepto tamē vsu Pontificalium. Ita Bommath. *loc. cit.* & Polacc. 2. *part. vacatio. epid. c.* 5. *num.* 5.

4 Verùm mihi videtur dicendum cum communi Theologorum sententia, non posse ab Episcopo huiusmodi Consecrationis munus delegari non habenti Ordinem Episcopalem, quia est actus Ordinis; non tantùm Iurisdictionis; ita vt neque Episcopus electus, & confirmatus, nondum tamē consecratus, possit talem Consecrationem exercere, & per consequens nec Prouinciales Religionum, alijq. similes Prælati habentes iurisdictionem Episcopalem, vt colligitur *ex cap. aqua de Consecratione Eccles.* vbi Gregor. III. vult, Episcopum non habere potestatem delegandi hoc munus presbytero, quia ei non valet impertiri actus Ordinis Pontificalis; & in Concilio Parisiense sub Gregorio IV. cap. 41. sic statuitur;

Quorumdam relatu didicimus, quosdam Presbyteros suæ mensuræ immemores, imò Canonicæ auctoritati resultantes; in tantam audaciam prorupisse, vt sacrarum Virginum consecratores existerent. Et hoc ad negligentiam Episcoporum pertinere dubium non est. Quod quia canonica auctoritati minimè cōtendat, ne vlterius quispiam Presbyterorum id facere præsumat, prorsus inhibemus. Quod si fortè, quod non optamus, aliquis Presbyterorum id facere præsumpserit, vtpotè canonicæ auctoritatis transgressor, irretractabiliter feriatur. Idem habetur *in d. capitulo perlectis* 25. *& dicto cap. si iubet* 26. *quæst.* 6. *& c. Presbyter* 26. *q.* 6. & Gloss. *in cap. omni tempore de consecr. dist.* 4. quod docent etiā Sbroz. *de Offic. vicar. lib.* 2. *q.* 8. *nu.* 2. & Barbos. *de offic. & potest. Episcopi par.* 3. *allegat.*

5 27. *num.* 55. dicentes, etiam Vicarium Episcopi Consecrationē huiusmodi exercere non posse, nisi esset Episcopus.

6 Summus Pontifex verò potest hoc benedictionis, seu Consecrationis officium simplici Sacerdoti demandare; *ex cap. peruenit dist.* 95. vbi Gloss. & Maiol. *loc. cit.*

7 *numer.* 38. ac per consequens Abbatibus, alijsquè Prælatis per specialia Priuilegia idem munus impertiri, sicut de facto concessit multis Abbatibus, vt Moniales sibi subditas velent, & Consecrent, etiam cum Pompa solemni, (vbi viget cōsuetudo,) iuxta laudabilem Cæremoniam in Pontific. Romano *loc. cit.* descriptam.

8 In mea Congregat. Vallumbrosana, vt retuli *to.* 1. *de Iur. Abbat. disp.* 22. *q.* 6. Abbas Generalis Moniales sibi subiectas ab immemorabili tempore consecrat; Et in cōgregatione Camaldulensi idipsum à Generali obseruatur, quod à Sede Apostolica sæpè approbatum fuit, & à Sacris Cardinalium Congregationibus, & signantèr Rituum sub die 1. Iulij 1601. teste Barbos. *in Collect. Bullar. verb. Monialis,* 1. in vna Camaldulen. sub his verbis, *Moniales Consecrare, si spectet ex priuilegio ad Superiores Regulares, debent seruari in earum Consecratione omnes Cæremoniæ, quæ in Consecratione virginum ab Episcopo facienda præscribuntur.* Et hoc est maximè ab Abbatibus animaduertendum, vt in re tanti momenti sint vniformes.

9 Ex quibus infertur, non posse Abbatissam Moniales Virgines, vel Viduas Velare, vt in decretis Eutychiani Papæ, quæ referuntur *in tom.* 1. *part.* 1. *Conciliorum Generalium à Seuerino Bino collectorum* sub anno Christi 275. sancitur, *Nihilominus etiam in quibusdam locis inolitum inuenimus vsum stultitiæ plenum, & Ecclesiasticæ auctoritati contrarium, eo quod videlicèt nōnullæ Abbatissæ, & aliquæ ex Sanctimonialibus, viduis, & puellis virginibus contra fas velum imponere præsumant, & ideo nonnullæ iniustè velatæ putant se liberiùs suis carnalibus desiderijs posse seruire, & suas voluptates explere. Quapropter statuimus, vt si Abbatissa, aut qualibet Sanctimonialis, post hanc diffinitionē in tantam audaciam proruperit, vt aut viduam, aut puellam virginem velare præsumat, iudicio canonico vsquè ad satisfactionem subdatur.*

Item in Concilio Parisiense sexto sub Gregorio IV. *can.* 49. sic sancitur. *Inter cætera,*

cætera, quæ contra Religionem Christianã in Ecclesia Christi fieri cognouimus, non minus emendatione, & congrua correctione dignum inuenimus, quod quædam Abbatissæ, & cæteræ Moniales, non solùm viduat, sed etiam Virgines puellas velare solitæ sint, quod quantum sexui fœmineo illicitum, & à Religione Christiana, sit alienum, omnis, qui sanum sapit, facile aduertit. Penè igitur in omnibus Monasterijs puellaribus huiuscemodi velatas inuenies. Idcirco etenim huiusmodi hoc modo potiùs, quàm à Sacerdote velari volunt, quia clãculò se corrumpunt, nihil sibi obesse ad peccandum tale velamentum putant. Ita ergo idem illicitum, & temerarium factum habetur in vsu, vt vix, aut viduæ velari à præsbyteris, aut puellæ virgines consecrari expectant à Pontificibus. Nulli quippe dubium est, quin hoc factum ex toto à diuina abhorreat auctoritate, & ad negligentiam quorumdam pertineat Sacerdotum: verùm ne deinceps fieri præsumatur, omnes in commune inhibendum decreuimus. Ac si fortè, aut Abbatissa, aut alia qualibet sanctimonialis post hãc definitionem in tantam audaciam proruperit, aut viduam, aut puellã virginem velare præsumat, congrua ab Episcopo suo correctione coerceatur, & pœnitentiæ canonicæ vsque ad satisfactionem subdatur. Et tandem in Concilio Aquisgranense sub anno 789. *can.* 76. Episcopis, & Abbatibus sic præcipitur. *Auditum est, aliquas Abbatissas contra morem Sanctæ Dei Ecclesiæ, benedictiones, cum manus impositione, & signaculo Sanctæ Crucis, super capita virorum dare, nec non & velare virgines, cum benedictione Sacerdotali, quod omnino à vobis Sanctissimi Patres in vestris Parrochijs illis interdicendum esse scitote.*

QVÆSITVM VI.

Quo tempore, & loco habenda sit Virginum Benedictio, & Consecratio,

SVMMARIVM.

1 *Consecratio Virginum debet fieri statutis temporibus.*

2 *Consecratio Virginum fieri debet in Epiphania Domini, in Albis Paschalibus, & Natalitijs Apostolorum, ac in diebus Dominicis.*

3 *Consecratio Virginum imminente aliqua necessitate haberi potest quolibet tempore.*

4 *Consecratio Virginum in Ecclesia exteriori est habenda, aliquando verò interiori iuxta locorum consuetudinem.*

1 QVoad primam partem, sciendum est, Velum Consecrationis Virginibus dari non posse nisi statutis temporibus à iure definitis, vt habetur *in cap. deuotis cit. & cap. virgines* 20. *quæst.* 1. vbi
2 prohibentur Virgines consecrari, nisi in die Epiphaniæ Domini; aut in Albis Paschalibus, idest intra hebdomadam Paschę Resurrectionis, vt Glossa exponit; licèt alia litera habeat; in Sabbato Paschę; vel etiam in Natalitijs Apostolorum. In Cõcilio verò Lateranen. sub Alexandro III. prout habetur *in cap.* 1. *de tempor. ordin.* concessum est, vt omnibus Dominicis diebus liceat Consecrare Virgines, & consuetudo hoc extendit ad alias solemnes festiuitates, vt aduertit Turrecremat. *in d. cap. deuotis q.*4. & ita in hoc consulẽda est, & seruanda consuetudo.
3 In necessitate tamen, & imminente aliquo languore quocunque die velari possunt, vt ibidem dicitur. Videantur Salzed. ad Bernard. *in pract. cap.* 26. *vers. virginũ.* Suarez *tom.* 4. *de Relig. tract.* 9. *cap.* 11. *num.* 13. Bommatth. *loc. cit. cap.* 6. Pollac. *loc. cit. cap.* 5. *in fine.* Barbos. de iure Eccles. cap. 44. num. 17.

Piscara *in praxi Cæremon. lib.* 2. *cap.* 7. *num.* 1. ait, Virginum benedictionem, non nisi in die Dominico, & intra Missarum solemnia fieri debere, vt elicitur ex Pontific. Roman. *loc. cit.*

4 Si verò de loco sermo sit, dico S. Congreg.

greg. Rituum *in vna Hieracen.* 27. *Iulij* 1627. ex eod. Barbosa *loc. cit.* decreuisse; Cõsecrationem fieri posse in Ecclesia exteriori. Idem probat Bommatth. *loc. cit. capitul.* 7. referens in aliquibus locis ex iustis, & rationabilibus causis introductum fuisse, ex Sacræ Congreg. Cardinal. rescripto, quod Moniales consecrandæ, nõ egrediantur de Clausura, & in Ecclesia interiori consecrentur à Prælato existente ad fenestellas.

QVÆSITVM VII.

De modo, & forma solemnitèr Benedicendi, & Consecrandi Virgines.

SVMMARIVM.

1 *Præparanda pro Virginum benedictione.*
2 *Ordo procedendi ad Missam.*
3 *Virgines benedicendæ, quomodo ad Episcopum duci debeant.*
4 *Quomodo ab Episcopo vocandæ.*
5 *Quomodo interrogandæ.*
6 *Litaniæ quomodo dicendæ.*
7 *Virgines vestibus, coronis, & annulis benedictis ornatæ; ad Episcopum quomodo accedant.*
8 *Cantanda super Virgines in veli impositione.*
9 *Virgines desponsantur, eisque annulus imponitur.*
10 *Ab Episcopo vocatæ; quomodo coronentur.*
11 *Anathema pronunciandum; oblatio, & Missa prosequenda.*
12 *Virgines communicantur.*
13 *Facultas virginibus danda.*
14 *Virgines à Põtifice Abbatissæ præsentãdæ.*

1 PRæparentur pro Virginibus benedicendis, & consecrandis vestes, vela, annuli, & coronæ singulis tradendæ. Deputentur Matronæ, quæ Virgines associare debeant. Ordinetur in ipsa Ecclesia, præter alia Altaris ornamenta, Credentia cum paramentis Pontificalibus, & reliqua necessaria pro Episcopo celebraturo; item pro ipsis Virginibus consecrandis papilio, siue alius locus congruus, ad quem Virgines ipsæ conuenire debent, & suo tempore vestibus benedictis indui.

2 Hora congrua Episcopus ad Ecclesiam conueniens, Pontificalibus indutus, procedet ad Missam, quæ erit de die cum Collecta pro Virginibus sub vno *Per Dominũ nostrum &c.*

3 Dicto Graduali, Episcopo sedente in Faldistorio ante medium Altaris, Virgines in vestibus, quibus in Monasterio vti consueuerant, sine mantellis, & sine cucullis, è Monasterio egressæ, singulæ associatæ à duabus Matronis senioribus è propinquis, Ecclesiã ingrediuntur. Archipresbyter superpelliceo, & Pluuiali indutus, cantat Antiphonam *Prudentes virgines*, tunc ipsæ accendunt cereos suos, & progrediũtur bine, & præcedente Archipresbytero, procedunt ad Altare maius extra Chorũ, ita tamen, vt Episcopum sedentem ad Altare à longe possint videre, ibique genuflectunt, deinde Archipresbyter petens ab Episcopo, vt illas benedicat, & Episcopo dicenti, *scis illas esse dignas?* respondet, prout in Pontificali *pag.* 188.

4 Vbi Episcopus dixerit circumstantibus *Auxiliante Domino*, &c. vocat Virgines in cantu dicens *venite*, cui Virgines respõdent *Et nunc sequimur*, & statim surgentes seriatim accedunt vsque ad introitum Chori, exterius tamen genuflectentes; postea Episcopus secundò eas vocans in cantu altius dicit *Venite*, & ipsæ respondent, *Et nunc sequimur in toto corde*, & procedentes ad medium Chori genuflectuntur: tertiò tãdem altiori tono eas vocat dicẽs, *Venite filiæ, audite me, timorem Domini docebo vos*, & ipsæ surgentes respondent; *& nunc sequimur*, &c. & magis appropinquantes ascendunt Presbyterium, vbi omnes ante Pontificem genuflectunt, & capita profundè vsque ad terram inclinant: deinde singulæ successiuè caput aliquantũ erigentes, cantant *suscipe me*, &c. prout in Pontificali *pag.* 190. Quibus Versis cantatis, singulæ surgentes à Matronis coram Episcopo ordinantur ad modum coronæ.

5 Quibus peractis, Episcopus communiter eas interrogat *Vultis in sancta Virgi-*

Ee *nitatis*

nitatis proposito perseueraret? & singulæ respondent *Volumus*, & deinde quælibet ante Pontificem genuflexa, manibus iunctis inter ambas manus Pontificis interrogata ab eo, *Promittis te Virginitatem perpetuò seruare?* respondet, *Promitto*; & Episcopus dicit *Deo gratias*: & illa osculata manu Pontificis, recedens genuflectit in loco sui Ordinis, & sic per Ordinem, omnes genuflexæ interrogatæ, *Vultis benedici?* respondent *Volumus*.

6 Episcopo ante Altare in Faldistotio procumbente, ministris hinc inde genuflexis, & Virginibus ad modum coronæ post Pôtificem super tapeta prostratis; dicuntur à Cantoribus Litaniæ, in quibus post Vers. *Vt omnibus fidelibus defunctis*, &c. dicitur Versus, *Vt has præsentes ancillas tuas*, &c. Interim Episcopus surgens cum Mitra; Baculum sinistra tenens, eas benedicit, deinde iterum procumbens prosequitur Litanias, vsque in finem; ipsisque completis pariter genuflexus ante Altare sine Mitra, inchoat Hymnum *Veni Creator Spiritus*.

7 Post Hymnum Virgines recedunt ad locum congruum pro eis paratum, & interim Episcopus benedicit earũ vestes, Vela, Annulos, & Coronas, prout in Pont. *pag.* 192. Quibus ad ipsas delatis, demissis quotidianis vestibus, induuntur; deinde binæ, & binæ redeunt ad Pontificem, cantantes Responsorium *Regnum mundi*, &c. & ante Altare coram Pontifice ad modum coronæ genuflectunt; Episcopus verò surgens, deposita Mitra, cõuersus ad Virgines dicit Orationem *Respice Domine*, &c. subdens extensis manibus Præfationem, prout in Pontificali *pag.* 196.

8 Completa Præfatione Pontifex accepta Mitra inchoat Respõsorium *Veni electa mea*, &c. vt in Pontif. pag. 209. & dum cantatur, sedet cum Mitra. Dicto Responsorio surgunt Virgines, & duæ primæ ex eis coram Pontifice genuflexæ cantant Antiphonam *Ancilla Christi sum*, &c. qua dicta, Pontifex tertiò interrogat eas de proposito Virginitatis, illis respondentibus *Volumus*; & tunc imponitur Velum super caput cuiuslibet, quod dependeat super scapulas; & super pectus, & vsque ad oculos singulis, dicens *Accipe*, &c. & ipsę cantant Antiphonam *Posuit signum*, deinde à Matronis ductæ redeunt ad loca sui ordinis. Omnibus velatis Pontifex deposita Mitra surgens conuersus ad eas dicit ℣. *Dominus vobiscum*, cum Oratione *Famulas tuas*, &c prout in Pont. *pag.* 211.

9 Completa Oratione Pontifex accepta Mitra sedẽs, vocat Virgines incipiens Antiphonam *Desponsari*, &c. qua completa, binæ à Matronis deducuntur ante Pontificem, qui accipiens annulum dextera manu sua, & dexteram Virginis cum sua sinistra, mittit annulum digito annulari cuiuslibet, dicens, *Desponso te*, &c. quo facto ambæ simul genuflexæ cantãt Antiphonã *Ipsi sum desponsata*, & redeunt cum Matronis ad loca sua; vbi genuflexæ, simul leuantes in altum, & ostendentes dexteras manus, cantant Antiphonam *Annulo suo*, &c. Deinde Pontifex cum Mitra surgens illas benedicit dicens: *Benedicat vos*, &c. prout in Pont. *pag.* 213.

10 Pontifex stans. cum Mitra vocat Virgines cum cantu, dicens Antiphonam *Veni sponsa Christi accipe*, &c. quæ dum cantatur, Pontifex sedet cum Mitra. Et ipsæ binæ à Matronis ductæ coram Pontifice genuflexæ, accipiũt singulæ suam Coronam, quam cum imponit, Pontifex dicit *Accipe Coronam*, &c. deinde ambæ simul decantant Antiphonam *Induit me Dominus*, &c. qua cantata reducuntur à Matronis ad loca sua. Omnibus coronatis, & ad loca sua reductis, ac stantibus Pontifex, deposita Mitra, surgens ad ipsas conuersus dicit Vers. *Dominus vobiscum*, cum Oratione *Da quæsumus*, &c. postea omnibus genuflectentibus Pontifex stans, vt prius subdit orationem *te inuocamus*, &c. qua completa Virgines surgentes cantant Antiphonam *Ecce quod concupiui*, &c. Pontifex iunctis ante pectus manibus dicit super Virgines stantes, & humiliter inclinãtes benedictionem *Deus plasmator*, &c. & postea illis genuflectentibus, ipse accepta Mitra stans subdit aliam benedictionem *Benedicat vos*, &c. prout in Pont.

11 Post benedictionem Pontifex sedens cum Mitra pronunciat anathema; ne quis eas

eas à diuino seruitio abducat, dicens: *Auctoritate Omnipotentis Dei*, &c. prout in Pont. *pag.* 219. ac deinde manentibus ipsis in ordine suo, prosequitur Missam, vsquè ad Offertorium inclusiuè, Deinde quælibet ante Episcopum sedentem in faldistorio accedens, genuflexa offert cereum accensum, & Episcopus prosequitur Missam, in qua consecrantur Hostiæ pro Virginibus, & dicitur pro ipsis Oratio, cum Oratione diei sub vno *Per Dominum, nostrum* &c.

12 Communicato Pontifice, & ipsæ binæ accedentes ante eum genuflexæ sacram communionem sumunt, deinde cantant simul omnes Antiphonam *Mel & lac*, &c. prout in Pontif. Perficitur deinde Missa, in qua dicitur Postcommunio pro Virginibus cum Oratione diei sub vno *Per Dominum*, &c. & in fine Pontifex dat solemnem benedictionem.

13 Data benedictione, si visum fuerit, vbi est consuetudo, poterit Pontifex dare facultatem Virginibus benedictis incipiendi Horas Canonicas, & legendi Officium in Ecclesia dicens super ipsas Orationem *Exaudi*, &c. Deinde accepta Mitra tradit illis Breuiarium, quibus ambabus manibus ipsum tenentibus dicet *Accipite*, &c. Postmodùm surgens Mitra deposita, & conuersus ad Altare inchoabit Hymnum *Te Deum laudamus*: quo completo dicitur Vers. *Confirma*, & stans in cornu Epistolæ ex libro super Altari ibi posito, dicit Orationem *Actiones*, &c. prout in Pontif.

14 Virgines consecratæ ad portam Monasterij genuflexæ præsentantur Abbatissæ à Pontifice dicente *Vide*, &c. prout in Pontificali: tandem Pontifex ad Ecclesiam reuersus deponit sacras vestes, & recedit in pace.

Obseruandum tamen hoc loco est circa praxim huius cæremoniæ, quod in Neapolitana Ciuitate, quæ pluribus est Sanctimonialium locis referta, nequaquam, cum Moniales ipsæ velantur, ac benedicuntur, septa Monasterij egrediuntur, sed in loco, quo sacra Communione refici solent, omnia ante Episcopum ritè perficiuntur, atque ibidem, videlicet in ipsa interiori Ecclesia eriguntur papiliones, nec à Matronis, sed à Sanctimonialibus eiusdem Monasterij benedicendæ ante Episcopum ducuntur; strictissimum clausuræ ius Sacri Tridentini Concilij, ac Summorum Pontificum decretis firmatum in suo vigore, ac robore conseruantes. Hæc Piscara.

QVÆSITVM VIII.

Vtrum Consecratio Virginum reiterari possit.

SVMMARIVM.

1 *Consecratio Virginum non est iteranda.*
2 *Abbates semel benedicti, si ad aliam Abbatiam eligantur non sunt iterùm benedicendi.*
3 *Benedici non solent coniuges semel benedicti.*

1 Miranda *de sacris Monialibus q. 7. artic. 7. in conclus. vers. secundo probatur*, ait, Consecrationem non esse iterandam, quod affirmat ex communi opinione, quam refert, & sequitur Gloss. *in Clementin. Attendentes §. statuimus de*
2 *stat. Monachor.* & ratio est, quia Abbates semel benedicti, si deinde ad aliam Abbatiam eligantur, non sunt iterùm benedicendi, ex Nauarr. *consil. 2. de sacramen. non iterand.* Emanuel Roder. *qq. regular. tom. 1. q. 12. articul. 3.* Azor. *prima part. institut. Moral. lib. 12. cap. 20. quæsit. 4. & lib. 13. cap. 10. quæst. 4.* Paulus Laiman *in canon. quæst. de Prælat. election. quæst. 215.* Barbos. *in collect. in dicta Clementin. Attendentes num. 10.* & Piasec. *in prax. Episc. par. 1. cap. 2. num. 3.* de qua re egi *tom. 1. de Iur. Abbat. disput. 11. quæst. 6.*
3 Tum quia coniuges denuò benedici non solent; si semel benedictionem nuptialem acceperunt *cap. 1. & 2. de secundis nuptijs*; ergo à simili Virginum Consecratio non erit iteranda.

DISPVTATIO XXVIII.

De Electione Abbatissarum.

QVÆSITVM I.

Ad quem spectet Abbatissæ, seu Priorissæ electio.

SVMMARIVM.

1 *Electionis Ius in propriam Abbatissam, seu Priorissam habent Moniales.*

2 *Electio Abbatissæ, seu Priorissæ spectat ad Monasterium Monialium.*

3 *In electione Abbatissæ seruandæ sunt Constitutiones singulorum Ordinum, & Monasteriorum.*

1 CVm Moniales habeant ius eligendi earum Superiorem, siue Abbatissa, siue Priorissa vocetur, *ex capitul. idemnitatibus de election. in 6.* & ibi communitèr
2 Doctores, dicendum est, cum Mirand. *de sacris Monial. q. 7. art. 1 concl. 1.* & Lauorio *variarum Lugubrat. titul. 4. cap. 23. num. 2.* Abbatissæ, seu Priorissæ electionem spectare ad Monasterium, & Conuentum, & hoc primo probant de Abbatissis Monialium Sanctæ Claræ *ex cap. 4.* suæ Regulæ; & ex Innocentio IV. & Bonifacio IV. qui tale Monialibus priuilegium concesserant, tam primæ, quàm secundæ regulæ. Videatur Compendiat. Priuilegiorum mendic. *verb. Abbatissa §. 1.* & Monum. Ordin. *prima impress. fol. 32.* & Lucas Vualdingus *in annal. minorum sub anno 1246. in fine:* de alijs verò Monialibus in vniuersum, quod scilicèt earum Abbatissæ, & Præfectæ eligantur à Conuentu, habetur *ex cap. Idemnitatibus de election. in 6.* Et nouissimè in

vna

vna decisio Sac. Rotæ Illerden. electionis Priorissæ die 2. Iunij 1636. coram Royas, quæ habebitur in fine operis. Et ratio suadet, vt nimirum ipsum Monasterium in Superiore sibi eligenda consentiat, vt & ipsa electa à suis subditis publicum habeat suę sufficientiæ, & dignitatis testimonium; & ita cum maiori amore, & fiducia à toto Monasterio suscipiatur.

3 Sed in hoc valdè immorari non oportet, cum hodiè attēdatur Conc. Tridentinum *sess.* 25. *de regul. cap.* 7. vbi præcipit, quod seruentur singulorum Ordinum, & Monasteriorum Constitutiones.

QVÆSITVM II.

De qualitatibus Monialis ęligendę in Abbatissam.

SVMMARIVM.

1 *Monialis in Abbatissam eligenda est, quæ se, & subditum gregem nouerit custodire.*
2 *Monialis eligenda in Abbatissam debet esse professa expressè illius Monasterij, cui præficitur.*
3 *Monialis eligens Abbatissam sufficit, vt sit tacitè professa.*
4 *Abbatissæ eligendæ ætas.*
5 *Monialis eligenda in Abbatissam ex quo Monasterio sit assumenda, & num.* 12.
6 *Dispensare non potest Episcopus, vel alius Superior super ætate Monialis eligendæ in Abbatissam.*
7 *Electio Abbatissæ, quando reddatur nulla ex parte ætatis.*
8 *Vbi verba dant formam, actus non seruata illa forma factus, est nullus.*
9 *In Moniali, quæ alios regere debet, requiruntur grauitas morum, ætas, & experientia Religionis.*
10 *Abbatissa est velut Præsidens, & vocatur Præsbitera.*
11 *Monialis, quæ non habet requisita, vt eligatur in Abbatissam, an saltem in Vicariam eligi queat.*

1 IN primis, & ante omnia in Moniali in Abbatissam eligenda desiderantur cōditiones, & qualitates, quæ in Concilio Cabilonense II. *can.* 52. sub his verbis referuntur; *Puellarum Monasterijs tales præesse debent fœminæ, & Abbatissæ creari, quæ, & se, & subditum gregem, cū magna religione, & sanctitate norint custodire, & his quibus præsunt, prodesse non desinant, sed, & se, & illas ita obseruent, vt, potè vasa sancta in ministerio Domini præparata, talem enim se debet Abbatissa subditis exhibere in habitu, in veste, in omni conuictu, vt eis ad cœlestia regna pergentibus, ducatum præbeat; sciat etiam se pro his, quas in regimine accepit, in conspectu Domini rationem reddituram.*

Et S. Cęsarius à Concilio Aquisgranense *lib.* 2. *can.* 7. relatus plenissimè docens, quales esse debeant Abbatissæ ductrices animarum Monialium, hæc habet illa aurea verba, Abbatissarum omnium cordibus exaranda. *Audi ergo me*, &c. quæ habentur *in formulario titul.* 2. *formula* 1.

His ergo suppositis, & tanquam fundamentis veræ Prælationis præiactis; deueniendum est ad alias conditiones.

2 Et primò ex Concilio Trident. *loco cit.* constat, Abbatissam debere esse professam expressè, non verò tacitè illius Monasterij, cui proficitur, & quę per aliquot annorum spatium ibi laudabilitèr vixerit; quod etiā habetur *in. cap. Indemnitatibus de electione in sexto*, & in Regula Sanctæ Claræ *cap.* 4.

3 Secùs verò dicendum erit de Moniali ad hoc vt possit eligere, quia tunc sufficit professio tacita. Geminian. *in cap. nullus num.* 1. & 6. *de elect. in* 6. Franc. *in cap. ex eo num.* 1. *eod. tit. in* 6. Suarez *de Relig. t.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 4. *num.* 2. & 8. Seraph. *dec.* 647. *num.* 1. & Lauor. *loc. cit. num.* 8.

4 Cica verò ætatem varia decreta diuersis temporibus emanarunt, nam Leo primus *in capit. nemo.* 78. *distinct.* quadraginta annos postulat in tali electione, & *in cap. iuuenculas* 38. *q.* 1. Gregorius primus sexaginta, & *in d. c. indemnitatibus*. Innocētius quartus triginta completos

 & Iu-

& Iustinianus *in Auth. quomodo oportet Episcop. §. 4.* quinquaginta præfigit, At postre
4 mò in iure nouo eligendæ in Abbatissam præscribitur ætas à Concilio Tridentino *sess. 25. de regul. cap. 7.* sub his verbis. *Abbatissa, & Priorissa, & quocunquè alio nomine Præfecta, vel Præposita appelletur, eligatur non minor annis quadraginta, & quæ octo annis post expressam professionem*
5 *laudabilitèr vixerit. Quod si his qualitatibus nō reperiatur in eodem Monasterio, ex alio eiusdem Ordinis eligi possit. Si hoc etiā incommodum Superiori, qui electioni præest, videatur, ex ijs, quæ in eodem Monasterio annum trigesimum excesserint, & quinque saltem annis post professionem rectè vixerint, Episcopo, vel Superiore consentiente,*
6 *eligatur.* In qua ætate certum est, non posse Episcopum, vel alium Superiorem dispensare, vt docent Armend. *in addit. ad recopil. leg. Nauar. l. 1. tit. 18. lib. 7. de Episcop. num. 101,* Nicolaus Garzias *de benef. par. 7. cap. 4. num. 72.* Azor. *inst. mor. par. 2. lib. 6. cap. 5. quæsit. 9.* Aloys. Riccius *in decis. cur. Archiepisc. Neapol. 309. par. 4. num. 9.* Sigismundus à Bononia *de elect. dub. 62. num. 6.* Mirand. *loco citat. art. 4.* Barbos. *de Iur. Eccl. lib. 1. cap. 45. num. 19.* Quarè Regula fratrū Minimorū statuēs, quod Correctrix Monialium possit eligi, quæ per biennium fuerit professa, & 25. annum attigerit, videtur abrogata in hoc à Concilio Tridentino.

7 Et Abbatissa, quæ quadraginta annorū ætatem non attingit, si eligatur; & in Monasterio non desint aliæ Moniales quadragenariæ, & habiles, licèt non adeò idoneæ, sicut Abbatissa electa, tunc talis electio nulla erit, vt declarauit Sacra Congregatio 16. Maij 1623. teste Barbos. *loc.*
8 *cit.* Et ratio est, quia in d. Cōcilio datur forma, & vbi verba dant formam, si actus fiat non seruata illa forma, actus est nullus ipso iure. Bart. *in l. Gallus ff. de liber. & posthum.* & Gom. *in cap. finali §. si verò de Iudic. lib. 6. num. 19.*

Præterea si in aliquo Monasterio, vt ait Lauor. *loc. cit. num. 6.* sint plures Moniales, quæ requisitam ætatem habeant, & octo annos professionis, & vna, quæ nō habeat dicta requisita, sed aliquem mensem minus circa ætatem, & professionem, videaturquè Monialibus magis habilis, & idonea pro gubernio Monasterij, cæteris habentibus quadraginta annos, & octo professionis; non propterea possūt Moniales hanc eligere, omissis alijs, quia tunc electio esset nulla, & eligentes priuarentur iure eligendi; & requireretur dispensatio Romani Pontificis ad hoc, vt iterùm possent eligere, & sic electa non nō posset admitti ad nouam electionem, dum careat ætate, prout declarauit Sacra Congregatio *in vna Viterbien. Sanctæ Rosæ sub* 25. Martij 1623. prout refert Lauo
9 rius *loc. cit.* & hoc fundatur in ratione, quia in persona, quę vult regere alias, duo requiruntur, grauitas morū, atque ætas, & experientia Religionis; & hanc parturit Professio *argum.* eorum, quæ dicit Sacrum Concilium Tridentin. *sess. 23. cap. 2. & capit. 14. de reform.* & *in d. cap. Iuuenculas 20. q. 1.* & ratio rationis est, quia
10 Abbatissa est velut præsidens, & vocatur Præsbyrera à sacris canonibus *cap. Mulieres 23. d.* vt ait sub præcisis verbis Lautetus de Franchis *in suis cōtrouers. inter Episcop. & Regul. q. de Abbatiss. q. 2. nu. 9.*

Dices, si in Monasterio non adsit, nisi Monialis vna, quæ habeat requisita à Cōcilio Tridentino, cum Moniales non possint aliam eligere, quam istam; dicetur ne electio restricta, seu per vim, dum non adest plena libertas in electione? Respondeo, quod hęc dicitur restrictio, seu prouisio iuris, non hominis, & restrictio ad qualitates requisitas tanquam substantiales ipsius actus electionis, non autem ad personam; ideò non dicitur coarctata, ex Abb. *in cap. cum terra num. 1. de elect.*

Si verò in Monasterio, aut in alio eiusdem Ordinis non reperiantur Moniales, quæ habeant quadraginta annos ætatis & octo professionis expressæ, Concilium Tridentinum *loc. cit.* reliquit arbitrio eius, qui præest electioni, vt possit eligere Monacham ex eodem Conuentu excedentem annum trigesimum ætatis, & quinque saltē Religionis post emissam professionem.

11 Si dicas si non potest eligi in Abbatissam

sam in capite regiminis, Monialis, quæ attigerit 40. annũ, quia non habet requisita à Concilio, ad minus eligatur in Vicariã, cum sufficiat adimplere per æquipollens illud, quod per propriam formam compleri non potest?

Respondeo, quando in aliquo actu data est forma, non sufficit illam adimplere per æquipollens, sed debet adunguem observari, vt docet Alexand. *in l. 1. d. ff. de liber. & posthum.* & Gomezius *in cap. 1. num. 18. de constit. lib. 6.* vbi multos citat authores.

12 Vnde si nõ inueniretur in Monasterio talis, recurrendum est ad prædicta remedia Concilij, vt vel aliundè, vel aliàs: at si in vno Monasterio Abbatissa eligatur ex alio eiusdem Ordinis, vt possit exire è suo Monasterio, non est necessaria licentia Papæ, sed sufficit Episcopi, vt notat Stephan. Quaranta *in Sum. Bullar. verb. Abbatissa*.

QVÆSITVM III.

De modo, forma, & Cæremonia eligendi Abbatissam.

SVMMARIVM.

1 *Electioni Abbatissarum Præsidens quid agere debeat ante ipsam electionem.*
2 *Electioni Abbatissæ præmitti solet absolutio generalis.*
3 *Electionis forma voti, qua vtuntur Moniales electrices.*
4 *Vota excipiendi, & electionem faciendi modus.*

1 Rem hanc apprimè tractat Valerianus Rainerius Vallombrosanus in Ritnali Monast. *ritu octauo rubr. 1. ceremon.* vbi ait, opportuno tempore procedat Præsidens electioni Abbatissæ, saltem cum Notario, vel Cancellario ad Fenestellam Sanctissimæ Communionis, ad quam ex parte interiori conuocari faciet more solito ad sonum campanulæ capitularis omnes Moniales, ipsasquè sic congregatas, & coadunatas alloquatur, huiusmodi euocationis certiores reddat, & ad digniorem personam, quam in conscientia iudicauerint, in Abbatissam eligendam hortetur; quo facto Cancellarius nomina omnium Monialium ibi congregatarum accipiet, quod vt faciliùs, & citiùs præstare possit, paginam cum nominibus omnium Monialium vocalium sibi antea procurabit, quam manibus tenens, & iuxta Fenestellam se disponens, singulis Monialibus ibi præsentibus ordinatim ad Fenestellã pro facienda Præsidenti reuerentia accedentibus, suumquè nomen, & cognomen dicentibus, ipsum in pagina descriptum obsignabit; omnibusquè tandem accessis, ac notatis, præsentibus, ac in sufficienti numero congregatis, procedatur ad electionem.

2 Vnde Abbatissa Officio cedens genuflexa manibus ante pectus iunctis coram Præsidente ad Fenestellam sedente, pro commissis negligentijs, & erroribus in administratione sui Officij, & pro cæteris Monialibus, omnibus paritèr genuflectentibus dicet culpam, & faciet generalem Confessionem dicendo. *Confiteor, &c.* qua completa, ipsam, & cæteras omnes Præsidens ad effectum electionem validè celebrandi, à Censuris, & postea etiam à negligentijs more solito generalitèr absoluet, ac postmodùm, Monialibus prosequentibus incipiet Hymnum. *Veni Creator Spiritus*, ipsoquè completo stans subdet versum, & Orationem de Spiritu Sancto; deindè sedebit Monialibus etiam interiùs suis locis remotiùs à Fenestella, quàm possit, sedentibus: Ipse verò tenens præ manibus paginam, in qua Cancellarius nomina, & cognomina omnium Monialium vocalium ibi præsentium in principio descripserat, ipsas omnes proprijs nominibus ordinatè vnam post aliam, incipiendo à senioribus ad Fenestellam vocabit, singulasquè accedentes interrogabit, quamnam Monialem eligant in Abbatissam; ipsarum verò quælibet respondeat.
3 *Eleggo per Badessa di questo Monasterio la Madre D. N. de tali*; Huiusmodi tamen votum præstabit submissa voce, ita

ita vt à cœteris Monialibus interiùs nequaquàm, benè tamen à Præsidente, & Cancellario exteriùs audiri possit; antea, & postea Præsidenti exhibita reuerentia.

4 Pro quibus votis recipiendis Præsidens, & Cancellarius quisquè de se in quadam pagina describat nomina, & cognomina Monialium in Abbatissam successiuè petitarum, & ab vnoquoquè nomine, vsque ad paginæ extremitatem lineam rectam ducat, quam tot vicibus paruis apiculis intersecabit, quot Monialis illius nominis in Abbatissam nominata fuerit; vnde qui huiusmodi vota excipere; & adnotare debent, intentas aures habeant, Monialiumquè vota iuxta quod ab ipsis prolata fuerint, fidelitèr notent, apiculos formando; Er tandem per omnes Moniales præstito suffragio, suæ quisquè paginæ apiculos votorum enumerabit, & si sibi inuicem, & Monialium congregatarum numero correspondere repererint, electionem habebunt canonicam; secùs autem, si deficientes, vel excedentes; in quo casu repetenda esset electio; Postmodùm obseruabunt vota, & quam plura vltra medietatem, vel duas ex tribus partibus habuisse videbunt, illam Præsidens, vti legitimè, & canonicè electam, Abbatissam per triennium promulgabit, statimquè ad se accedenti huiusmodi munus commendabit, ad quod acceptandum ipsam se se subtrahentem coget, nisi iustas admodùm, & rationabiles causas suæ renitentiæ deduceret, tunc enim eius renuntiationem admittere deberet, & ad alterius electionem deuenire; Si verò officium acceptauerit, completa erit electio, pro qua tunc pulsari debent omnes campanę solemni, & lætabundo modulo.

Præsidens verò Episcopũ vel eius Vicariũ, aut alium deputatum, si electioni interfuerit, mox discedentem, vt decet, comitabitur; ac postmodùm tunc, vel alio opportuniori tempore ad confirmandam Abbatissam, & benedicendam reuertetur. Qui quidem modus eligendi Abbatissam valdè congruit dispositioni Concilij Trid. cum admodùm tutus, secretusquè sit, & ab antiquo in nostra Congregatione seruatur; Præsidens tamen, & Cancellarius vel quicumquè alius vota recipiens, completa electione, supradictas paginas apiculatas in frusta scindant, ignique tradant. Formam autem describendi nomina, lineas, apiculosquè in dicta pagina ducendi ex hoc exemplo comprehendere poteris.

D. N. de talibus —|—|—|——————

D. N. de talibus —|—|—|——————

Qui modus etsi pro Monialibus meæ Congregationis Vallis Vmbrosæ diligentèr fuerit descriptus à supradicto Raineřio, alijs nihilominus Monialibus facillimè adaptatur.

QVÆSITVM IV.

Abbatissæ electio an fieri debeat per vota secreta.

SVMMARIVM.

1 *Electio Abbatissæ debet fieri per vota secreta: amplia vt nu. 3.*
2 *Electio Abbatissæ si fieret per vota non secreta, est inualida.*
4 *Episcopus cum suo Vicario potest vota Monialium eligentium Abbatissam, oretenùs expressa, audire.*
5 *In electione Abbatissæ, an possit Episcopus in casu discordiæ dare votum.*
6 *In electione Abbatissæ Episcopus vel superior ad Cancellos, & Fenestellam vota Monialium recipere debet.*
7 *Electio Abbatissæ facta sine forma præscripta à Concilio Tridentino, est nulla.*
8 *Electio Abbatissarum S. Claræ quomodo sit facienda.*

1 VT Abbatissæ electio canonica censeatur, debet fieri per vota secreta ex eodem Concilio Tridentino *sess.* 25. *de regul. cap.* 6. per hæc verba. *In electione quorumcumquè Superiorum, Abbatum temporalium, & aliorum officialium, ac Generalium, & Abbatissarum, atquè aliarum Præpositarum, quo omnia rectè, & sine vlla fraude fiant, in primis Sancta Synodus districtè præcipit, omnes supradictos eligi debere per vota secreta, ita vt* singu-

singulorum eligentium nomina nunquam
2 *publicentur*. Vnde si electio Abbatissæ non fiat per vota secreta ex ignorantia d. Concilij, non valet, nec Episcopus potest dispensare, vt valeat, sicut decreuit Sacra Congreg. Concilij Trid. referente Riccio *loc. cit. par.* 4. *dec.* 197. *nu.* 7.
3 Et Barbosa *de Iur. ecclef. cap.* 45. *n.* 31. ait, quod electio Abbatissarum per vota, seu suffragia vocetenus expressa, quatenus secreto audiantur, facta, dicitur secreta, & bona, idem docent Eman. Roder. *in addit. tom.* 3. *cap.* 3. *nu.* 12. Hieron. Roderic. *loc. cit. resol.* 2. *num.* 22. & Zerola *in Prax.*
4 *Episc. par.* 1. *verb. Abbatissa* §. 6. Vnde Sac. Congreg. Card. decreuit, in electione Abbatissarum posse Episcopum cum suo Vicario, seu Secretario, vel alio ab ipso assumpto, vota singulorum Monialium oretenus expressa, audire: ita refert Nicol. Garc. *de Benefic. par.* 5. *c.* 4. *n.* 290. Addens, ea vota oretenus accipi posse à suis Superioribus, licèt quatuor, vel quinque ea sciant; *cap. quia propter de elect. in* 6. si est iuxta formam Statutorũ Religionis;
5 Nõ tamen poterit Superior in casu discor diæ inter Moniales, dare votũ in electione; ex Sacra Cong. Card. 23. Maij 1621. & 15. Martij 1619. relata per Castellin. *loc. cit. nu.* 28.
6 Ex quibus satis constat, formam à Cõcil. Trid. descriptam in electionibus Abbatissarum, quoad vota secreta, specialiter obseruandam esse, & licèt de iure antiquo electio fieri poterat alijs modis, prout habetur, *in cap. quia propter cit. de elect.* & etiam docent Armill. *verb. Abbatissa nu.* 8. Syluest. *verb. elect.* 3. *nu.* 7. Concilium tamen admittit solummodò electionem per modum scrutinij, & inspirationis per illa verba: *Is vero, qui electioni praeest Episcopus, siue alius superior, Clausura monasterij non ingrediatur, sed ante Cancellorum Fenestellam vota singulorum audiat, vel accipiat.* Videantur ea quæ retuli in *tom. de Iur. Abb.*
7 *disp.* 5. *q.* 16. *& sequen.* pro nunc dixisse sufficiat, electionem Abbatissarum factam sine tali forma, nullam esse, vt decisum fuit in vna Tarraconen. Abbatiæ die lunæ 14. Ianuarij 1630. coram Durano, quæ in suis decis. habetur, & Sacram Congregationem Card. declarasse, Prouincialem quendam Carmilitam, qui vnanimi consensu, & vnica voce acclamatus fuit ab eligentibus, Prouincialis Terræ laboris, non esse verè electum, irritamque fuisse eius electionem, tamquam per vota secreta non factam, & loco illius fuit alter electus. Ita refert Lauretus de Franchis *loc. cit.* §. 5.
8 Electio Abbatissarum S. Claræ per schedulas, & vota secreta celebrari debet; secus facta, omninò irrita est, ex præcepto Sixti V. vt refert Barbos. *loc. cit.*

QVÆSITVM V.

Vtrum in electione Abbatissæ omnes Moniales concurrant.

SVMMARIVM.

1 *In electione Abbatissarum quænam Moniales de iure communi suffragium habeant, & an Conuersæ concurrant ad hanc electionem.*
2 *In electione Abbatissarum Monialis votum habens, debet esse professa tacitè, vel expressè.*
3 *Electioni Abbatissarum S. Claræ, & Ordinis Prædicatorum Moniales in cresfentes, quot annos habitus, & professionis habere debeant.*
4 *Moniales vocem habentes in electione Abbatissæ debent prius habere notitiam meritorum, & qualitatum illius, alias peccarent mortalitèr.*
5 *In electione Abbatissæ Monialis illa præferenda est, cuius vita, & mores noti, & probati sunt.*
6 *Electionis forma descripta* in cap. quia propter de elect. in 6. *obseruatur etiã in electione Abbatissarum.*
7 *Abbatissatus possessio, quando reddatur nulla.*
8 *Electionis formam Moniales non obseruantes, an sint priuandæ eligendi potestate.*
9 *Electio, tàm Prælatorum, quàm Abbatissarum*

sarum in Ordine Fratrum Pradicato-
rum, quando sit pertractanda ab ele-
ctoribus.

1 DE iure communi Moniales illæ ha-
bent vocem actiuam in electione
Abbatissarum, quæ ad minus duodeci-
mum ætatis annum attingunt, & sunt ve-
latæ, tacitè, vel expreisè professæ; *ex*
cap. indemnitatibus de elect. in 6. & gloss.
ibidem verb. duodecimum,& Siluest. *ver-*
bo electio 3. *q.* 7. Lezana *tom.* 1. *sum. cap.*
25. *nu.* 2.

Conuersæ tamen licèt essent professę
& de iure communi eis non prohibeatur
habere suffragium in electione Abbatis-
sarum, ex consuetudine tamen, & specia-
libus legibus Religionum ad dictam ele-
ctionem non admittuntur, ex Suar. *to.* 4.
de Relig. tract. 8. *lib.* 2. *cap.* 6. *nu.* 18. &
Lezana *loc. cit.*

2 Sed hic occurrit dubium, nam *in d. cap.*
Indemnitatibus habetur, quod dans suf-
fragium debet esse duodecim annorum,
& hodie per Concilium Tridentinum,
sess. 25. *de regul. cap.* 15. Monialis non
potest esse professa, nec tacitè, nec expres-
sè; nisi post sexdecim annos completos,
ergo ex dicto capite non benè infertur,
Monialem votum in electione præstãtem,
debere esse saltem duodecim annorum.

Respondeo, per Concilium Tridenti-
num *loc. cit.* correctum fuisse ius com-
mune in hoc, quod Monialis post sexde-
cim annos completos, & non prius profes-
sionem emittat; si verò Monialis excesse-
rit sexdecim annos, & perseuerauerit per
annum in Religione, & non emiserit pro-
fessionem expressam, cum iam censeatur
professa tacitè, *ex cap. periculoso de sta-*
tut. regul. tunc poterit dare votum, quia
Concilium Tridentinum non derogauit
iuri antiquo; idem à fortiori dicendum
est, si emiserit professionem expressam.

3 Laurent. Portell. *in dub. regul. verb.*
Abbatissa nu. 5. ait, in electione Abbatis-
sæ non posse dare votum nisi Monialem,
quæ habuerit tres annos habitus, vel cir-
ca; quod probat *ex comp. Priuil. verb.*
Abbatissa §. 3. & dicit, quod ibi sermo
est tantum de Abbatissa Sanctæ Claræ, &
cum hoc non sit statutum Ordinis, sed
Bulla Papæ, in hoc non poterit dispensa-
re, nisi qui potest dispensare in Bullis Põ-
tificijs, & subdit, quod per statuta gene-
ralia Frãciscana Romæ edita anno 1612.
non potest suffragiũ dare in electione Ab-
batissæ, nisi quæ habuerit quatuor annos
professionis, & Castellin. *de elect. cap.* 17.
nu. 15. ait, quod in Ordine Prædicatorum
Moniales non habent vocem actiuam in
electione Priorissæ, nisi post annos 12. à
Professione.

4 Moniales ergo suffragium habentes in
electione Abbatissarum debent notitiam
habere ante omnia meritorum, & quali-
tatum Monialis eligendæ in Abbatissam,
aliàs peccarent mortalitèr, si saltem per
alias Moniales talem notitiam non habe-
rent; ita probatur ex rationibus, quas re-
ferunt Ioann. Andr. & Panorm. *in cap.*
Roma 2. *de postul. Prælator. & in cap.*
scriptam de elect. & Armilla *tit. elect. n.* 22.

5 Ideò Sacra Congregatio Cardin. pro-
ut refert Rota, *par.* 1. *in recentioribus de-*
cis. 537. *nu.* 14. declarauit, esse præfe-
rẽdam in electione illam, cuius mores no-
ti, probatiquè sunt, & cuius vita non
ignoratur. Idem dictum fuit ab eadem
sacra Rota, *in vna Fauent. Parochialis* 28.
Iunij 1613. *&* 13. *Ianuar.* 1614. *coram*
Pirouano teste Beldramino *in annotat. ad*
6 *decis.* 11. *Gregorij XV.* Et licèt loquan-
tur de viris, non autem de fœminis, ni-
hilominùs adaptari possunt etiam Monia-
libus, quæ tenentur obseruare formam
electionis descriptã *in cap. quia propter de*
elect. in 6. vt dicitur in vna Leodien. Ab-
batissatus 4. Ianuarij 1615. Coram Card.
Sacrato, quæ in fine operis habetur, qua
7 non obseruata, electio redditur nulla, sicut
& possessio Abbatissatus, prout resoluit
Rota in eadem Leodien. Abbatissatus. 24.
Ianuar. 1614. coram eodem Cardinali
Sacrato quæ in fine operis legitur.

8 Hinc obitèr dubitari potest: An Mo-
niales, quæ elegerunt Abbatissam non
seruata forma *d. cap. Quia propter*, sint
priuandæ eligendi potestate. Cui dubi-
tationi negatiuè respondetur, quia igno-

rantia

rantia Iuris excusat mulieres, *leg. regula ff. de iur. & fact. ignor.* & Menoch. *conf. 67. nu. 27.*

9 Supradictis sic explicatis addi potest cum Castellino *loc. cit. nu. 27.* quod in Ordine Prædicatorum disponitur, & ordinatur sub pœna grauioris culpæ, tàm fratribus, quàm sororibus in aliqua electione vocem habentibus, ne de illa ante diem vnam naturalem loqui, siue tractare possint, reliquis verò in ipsa electione vocem non habétibus respectiuè, nec verbo, aut scripto per se, vel per alios quoquomodo se intromittere audeant, & Prælatis eiusdem Ordinis in virtute Spiritus Sancti, & sanctæ obedientiæ, & sub pœna absolutionis à suis officijs, iniungitur, vt præfatam pœnam contrafacientibus infligere debeant.

QVÆSITVM VI.

Vtrum Episcopi, & alij superiores Monialium aliquod ius sibi vendicent in electione Abbatissarum.

SVMMARIVM.

1. *In electione Abbatissæ non possunt deuenire Moniales, absquè præsentia Episcopi, & Superioris, qui vota Monialiũ ad Fenestellam recipere, coram duobus saltem testibus debet.*
2. *Ordinarius loci simul cum superiore Monialium debet præsidere electioni Abbatissæ, sine tamen expensis Monasterij, vel per se, vel per alium.*
3. *Delegari potest omnis actus iuridicus, nisi contrarium in iure caueatur.*
4. *Electionis Abbatissæ diem tenentur Prælati Regulares, aliique exempti Episcopo significare & illũ expectare, aliàs posset Episcopus in illos animaduertere.*
5. *In electione Abbatissæ si Moniales discordes fuerint, Episcopus, & Superiores possunt vnam nominare.*
6. *Episcopus, vel alius superior nullatenus possunt in electione Abbatissæ suffragium dare, etiam in casu discordiæ.*

1 Premitto quod Moniales ad electionem Abbatissæ non possunt deuenire, sine præsentia Episcopi, & sui Superioris, qui vti Ordinarius earum Prælatus, habet ius huiusmodi electioni præsidendi, & Monialium vota recipiẽdi ad Fenestellam; ex Concilio Tridentino *sess. 25. de regul. cap. 7.* & tunc ad minus duos testes disquisitorum munus exercentes habere apud se debent, aliàs electio facta nulla redderetur; *ex d. cap. quapropter de elect.* tales autem disquisitores, seu testes debent esse in loco patenti, ita vt, si commodè fieri possit, ab omnibus videantur; non erit tamen necesse, vt audiantur à Monialibus vocalibus in Capitulo congregatis.

2 Ideò hodiè præter Superiorem Monialem, & exquisitiones poterit Ordinarius loci per se, vel per alium interesse, vt electioni Abbatissæ præsideat, absque tamen vlla Monasterij impensa, ex constitutione Gregorij XV. *de exemptorum priuigijs*, & iuxta declarationem Sacræ Congregat. Card. & regulam vniuersalem canonistarum, quæ habet, omnem actũ iuridicum posse alteri delegari, nisi secus in iure expresse caueatur. *leg. 19. vsus ff. de curat.* ac ideo tenentur Regulares diem

4 electionis Abbatissæ Episcopo; seu Ordinario significare, illumque vsque ad tempus præfinitum expectare, si antea ipse declarauerit expresse se velle vti facultate, hac in re sibi attributa; post veiò hanc declarationem, licebit Episcopo animaduertere in Regulares, qui ante significatum tempus, aut diem electionis illi non prenunciatæ ad electionem procedunt, vt declarauit Sacra Congregatio Cardin. anno 1626. ex declarationibus eiusdem Bullæ *in respons. ad dub. octauum.*

5 Si in electione accideret, quod Moniales discordes existerent, Episcopus, & alij Superiores, habent ius vnam nominandi, quam magis idoneam iudicauerint. Ita rescripsit Sacra Congregatio Cardinalium Episcopo Assisij, *die 20. Nouembris*

bris 1595. apud Piasec. *in Praxi Episcopali par.* 2. *cap.* 3. *nu.* 57. & in tali casu debet Episcopus, seù Superior priusquàm deputet illam sic electam in Abbatissam, tempus competens Monialibus ad se accordandum assignare, quo elapso, ad deputationem poterit deuenire; ex eadem Sacra Congreg. in vna Cremonen. 12. Octob. 1592. apud Piasec. *loc. cit.*

6 Nullatenùs tamen Episcopus, vel alius Monialium superior poterit votum dare in electione Abbatissæ, vbi discordia inter Moniales orta fuerit; ex decreto Sacræ Congregationis Card. apud Lauorium *var. lugub. tit.* 4. *cap.* 24. *nu.* 42. & apud Castellinum *loc. cit. nu.* 27. vbi ait, quod in electione Abbatissarum, siue Priorissarum Monialiū, præsupposito etiā casu veræ, & realis dissensionis inter electrices, hoc prohibitū est per subsequens decretum Sac. Congreg. Eminentissimorum, & Reu. Cardinalium Concilij Tridentini interpretum, Superioribus, Confessoribus, atque scrutatoribus quarumcumque Monialium, etiam Regularibus subiectarum, ne votum emittant in earundem Priorissarum, & Abbatissarum Electionibus.

Die 5. Martij 1619. ab eisdem Illustrissimis, & Reuerendissimis Dominis Cardinalibus Sac. Cong. super negocijs Episcoporum, & Regularium deputatis, fuit resolutum idem, quoad substantiam, in casu particulari electionis cuiusdam Priorissæ, sequutę ex vi voti vnius scrutatorum, in Monasterio Sanctæ Mariæ de Visitatione, vulgaritèr dicto delle Creti Ciuitatis Liciensis in Apulia. Idem pariter fuit resolutum ab eadem Sacra Cong. die, & occasione, quibus infra immediatè.

Die 23. *Maij* 1621.

A gl'Illustriss. & Reuerendiss. Sig. Cardinali della Sacra Congregatione del Concilio, per l'elettione delle Priore, ò Badesse de'Monasterij.

Illustriss. e Reuerendiss. Sig.

SI desidera sapere dalle Signorie vostre Illustrissime, & Reuerendissime, se nell'elettione delle Priore, ò Badesse de'Monasterij di Monache, massime in caso di diuisione tra le Monache, alle quali compete l'eleggere la Priora, ò Badessa, possino i Superiori di quelle, e gli Scrutatori dare il voto loro in simile elettione, *pro bono pacis* del Monasterio: & in caso passi in elettione alcuna di quelle Madri, in virtù delli voti dati dal Superiore, ò scrutatori, se l'elettione sia buona, e legitima sì, ò nò. Che il tutto si riceuerà per gratia particolare dalle Signorie Vostre Illustrissime. *Quas Deus, &c.*

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini interpretum censuit: Nequaquam licere Monialium Superioribus, aut Scrutatoribus dare votum in electione Abbatissæ; atque electionem in vim huiusmodi voti celebratam, vires aliquas non obtinere.

R. Cardinalis Vbaldinus.

Laurentius verò Portellus *in dub. regul. verb. Abbatissa nu.* 9. ait, quod in electione Abbatissæ suffragium dare potest Prælatus ordinarius præses electionis, vt Prouincialis, & similes superiores, quia sunt capita illius communitatis, & cum Monialibus faciunt vnum corpus morale ad eligendum, probat ex praxi multorum Episcoporum suffragantium in electionibus suarum Abbatissarum, & ait, quod scit in Regno Portugalliæ, & etiam in Ordine Fratrum Minorum hoc fuisse experientiæ ab Episcopis, & Generalibus demandatum, dixit *Prælatus ordinarius*, quia si præses electionis sit delegatus, vel commissarius, tale suffragium non habet; cuius sententia non videtur subsistere, propter declarationes supra citatas.

QVÆSITVM VII.

De Excommunicatione contra eos, qui vocati ad dirigendas Moniales in electionibus, non abstinent se ab ijs, ex quibus discordiæ oriri, vel exortæ nutriri possunt circa electiones.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Electioni Monialium vocati, si aliquid faciunt, ex quo oriri possit discordia inter Moniales, Excommunicatione afficiuntur, & num. 3.*

2 *Prælati, aliiq. Superiores electioni Monialium interessentes, Excommunicatione innodantur, si aliquid agant, quod sit causa discordiæ.*

4 *Excommunicatio lata in cap. solemnitatibus locum habet in electione, quæ fit inter Moniales verè Religiosas.*

1 IN capite *indemnitatibus de electione, & electi potest.* habetur dicta Censura, circa quam aduertendum est cum Caietan. *verbo excommunicatio cap.* 38. Nauarr. *c.* 27. *num.* 124. Sayro *lib.* 3. *cap.* 37. *num.* 3. vbi citat, & sequitur Siluestrum, Angelũ, Paludanum, Tabienam, & alios, huic censuræ subijci omnes, & singulos, qui vocati, vt intersint electionibus Monialium, aliquid faciunt, ex quo oriri potest discor-
2 dia inter Moniales, seu nutriri super ipsis electionibus faciendis. Vndè Prælati, qui intersunt dictis electionibus, tanquam superiores, vel tãquam à superioribus missi, afficiuntur excommunicatione; si aliquid agant, propter quod discordia oriri, vel exorta nutriri possit, vt communitèr affirmant Doctores, ex Bonacina *tom.* 3. *de censuris disput.* 2. *q.* 2. *punct.* 5. *num.* 4. vbi affirmat hoc verum esse, non solùm si vo-
3 cati sint viri Religiosi, aut Clerici, verùm etiam si laici, aut fœminæ: similitèr ait, hoc esse verum, si vocati sint ad Moniales dirigendas per consilium, Concionem, & hortationem, aut si vocatus fuerit Confessarius, Concionator, Aduocatus, Doctor, Abbatissa, aut Monialis, vel alia fœmina magnæ prudentiæ; Non autem subijcitur prædictæ censuræ, qui interest electioni præfatæ, & non fuerit vocatus ad dirigendas Moniales, quia huiusmodi censura complectitur tantùm vocatos ad dirigendas Moniales in electionibus: ita Sayrus *loco citat.* & Bonacina *similiter loc. cit. num.* 5.

4 Excommunicatio ista locum habet in electionibus, quæ fiunt inter Moniales, quæ sunt propriè, & verè Religiosæ, non autem in electionibus, quæ fiunt in Congregationibus fœminarum, quæ non sunt verè religiosæ, vt sunt Congregationes quædam Sanctæ Vrsulæ, quæ professionẽ non emittunt, licèt in communi viuant; ità Filiuccius *tract.* 14. *capit.* 4. *quæsit.* 3. *numero* 57.

QVÆSITVM VIII.

An Electio Abbatissæ possit à Monialibus compromitti.

SVMMARIVM.

1 *Electio Abbatissæ, potest compromitti à Monialibus in Masculum, & in Confirmatorem.*

2 *Episcopo, si data esset potestas à Monialibus eligendi Abbatissam, si malam elegerit, aliam eligere nequit.*

1 MOniales vnanimi consensu possè compromittere electionem Abbatissæ idoneæ, seu Priorissæ in Episcopum, vel alium Prælatum, constat *ex cap. causam de electione* & ex Panormit. *ibidem num.* 3. & talis poteſtas compromitti etiã potest in Confirmatorem, ex eodem Panorm. *loc. cit.* & Lauorio *in varijs lugubr. tit.* 4. *cap.* 24. *num.* 59. vbi *nu.* 60. ait, quod
2 si Episcopo data sit potestas à Monialibus eligendi Abbatissam iuxta *d. c. causam*, non poterit Episcopus, si elegerit malam, aliam eligere, quia functus est officio suo, siue malè, siue benè *c. in causis c. innotuit de elect.*

Dices *in cap. cum omnia de electione* videtur dicendum contrarium, qui enim optauit acetum, potest iterum optare vinum *leg.* 2. *ff. de opt. leg.* tum quia, reproba electio nulla est *cap. factus* 7. *q.* 1. tum quia, si quis iurauerit alitèr, quàm ei delatum est, iterùm iurare debet; *leg. qui per salutem ff. de iure iurando.*

Respondeo in casu nostro disparem esse rationem, quia dum Prælatus functus

ctus est officio suo, non potest amplius se intromittere, siue benè, siue malè elegerit, *ex cap. in litteris de offic. delegati leg. Paulus ff. de iudic.*

QVÆSITVM IX.

Quot suffragia requirantur ad canonicam Abbatissæ electionem.

SVMMARIVM.

1 *Ad validitatē electionis, an sufficiat maior pars suffragiorum, & num. 3.*

2 *In electione Abbatissæ, an requiratur maior pars votorum respectu totius corporis capituli.*

4 *In electione Abbatissæ non requiritur collatio zeli ad zelum, nec meriti ad meritum, sed numeri ad numerum.*

Barbosa *de iur. Eccles. loc. cit. nu. 27.* ait, quod ex tripartito Monialium numero, duæ partes concurrere debent in electione Abbatissæ, nisi alia fuerit loci
1 consuetudo. Sed Mirand. *loc. cit. artic. 4. in concl.* tenet, quod ad validitatem electionis cuiuslibet in omnibus Monasterijs Monialium, sufficiat habere maiorem suffragiorū numerum, dūmodò ipsa sint legitima, & habetur in decreto Nicolai V. *infra dispu. 30. quæs. 1.* nec necessariò requiritur, quod electa habeat duas partes. Ita habetur *in cap. quia propter, & cap. dudum*, cum alijs pluribus *de elect. in 6. & in cap. cum in cunctis, de his quæ fiunt à maiori parte capituli, & in Apostolica 56. dist.* imò ipse Miranda asserit de communi, &
2 addit, quod ad hoc, vt prædicta electio sit canonica, non sufficit habere maiorem partem suffragiorum respectu minoris, sed requiritur, vt sit maior pars respectu totius corporis capituli, ex Gloss. *in d. cap. Indemnitatibus, in principio.* Neque contrarium insinuatur *in eod. cap. indemnitatibus*, quia ibi solummodò statuitur, vt si ad electionem per formam scrutinij procedatur, & votis in diuersa diuisis, electiones perplures in discordia celebrati contingat, ea quæ duabus partibus numero fuerit celebrata (exceptione, seu contradictione, aut appellatione quacunque partis alterius non obstante) per superiorem confirmetur, factis prius quibusdam diligentijs, quas ipsi ex officio suo in huiusmodi rebus facere tenentur, de qua re videatur nouissimè Rota in vna Illerden. electionis Priorissæ, 2. Iunij 1636. coram Royas, quæ est in fine operis; non tamen per id tollitur, quod si nulli vnquam accesserint duæ partes, nullatenùs sit confirmanda, quin verò cōtrarium ibidem omninò præcipitur *in §. si verò*, vt scilicet confirmetur, factis prius sine strepitu, & figura iudicij aliquibus diligentijs, quæ ibidem fieri præcipiuntur. Hæc ille. Eandē sententiam tenent Antonius Cuccus *lib. 4. maiorum instit. tit. 1. de elect. num. 19.* Azor. *instit. moral. par. 1. lib. 13. cap. 10. quæs. 2.* Abbas *in dicta cap. quia propter num. 7.* Franciscus Marchus *decis. 992.* Syluest. *verb. electio. quæst. 1.*

3 At sententiæ Barbosæ *loc. cit.* adhærere mihi videtur, quod nimirum, Numerus votorum necessarius, & sufficiens ad electionem Abbatissæ, sit duarum partiū ex tribus, nisi ex cōsuetudine loci, sufficeret medietas; *ex d. c. Indēnitatibus de elect. in 6.* & ita rescripsit Sacra Congreg. Episcop. & Regul. Episcopo Assisiensi 20. Nouembr. 1585. apud Paulinum Bertum *in praxi crimin. titul. 4. capit. 30. numer. 5.*
4 qua stante collatione votorum, per modū scrutinij, non requiritur, vt fiat collatio zeli ad zelum, nec meriti ad meritum, sed solùm numeri ad numerum, *ex d. cap. indēnitatibus*, & etiam elicitur ex Concil. Tridentin *sess. 25. de regul. cap. 6.* non obstāte *d. cap. quia propter de elect.* quia fallit regula in electione Abbatissæ, ex Lauor. *cit. num. 45.*

Quæres si Episcopus, vel alius Superior, qui præest electioni Abbatissæ recipiat omnes schedulas, & postea inueniat vnam scissam, vel signatam, aut inueniat plures, vel minores, quid agere debeat. Respondeo cum Nauarr. *cons. 32. de regul.*

& Eman. Rod. *loc. cit.* & Veneto *in exam. Episcop. lib. 6. cap.* 1. *num.* 4. quod tunc elector debet omnes cedulas rumpere, & inde urere, & facere de nouo aliam electionem maiori circumspectione; & denique aduertit Paulus Layman *in quæst. canon. de Prælat. elect. cap. vlt. quæst.* 232. *in fine*, quod si consuetudo permittat, vt ante electionis decretum liceat variare, & illi personæ suffragia palàm addere, in quam plures consenserunt; tum Monialis quoque intelligens se electam à medietate suffragantium, ipsa quoque si ius eligendi in Monasterio habeat, in electione suam consentire, ac veluti coeligere poterit.

QVÆSITVM X.

Electio Abbatissæ quomodo sit publicanda.

SVMMARIVM.

1 *Electio Abbatissæ debet à disquisitoribus publicari sub propria forma.*

2 *In electa Abbatissæ publicatione obseruari debent singulorum Ordinum, & Monasteriorum consuetudines.*

3 *In electione Abbatissæ si dissentio sit inter Prælatū, & electrices, quid sit agendū.*

1 PRæsidens electioni Abbatissæ finita electione, & cum prædictis disquisitoribus canonica reperta, debet eam Monialibus notificare, & sub infrascripta forma publicare. *Hæc est electio canonica N. facta in hoc conuentu N. tali die, Mense, & anno, in qua N. habuit tot suffragia, & N. tot suffragia*; incipiatur tamē semper à paucioribus, & quando secretarius venerit ad ad pronunciandam electionem illius, quæ canonicè electa est in Abbatissam, dicat; *In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen. Ego N. nomine meo, & omnium vestrum, qua meorum consensistis, eligo in Abbatissam huius conuentus N. cum tot suffragijs, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.* Quem modum, &

2 formam docet Mirand. *loc. cit. q. 7. artic. 3. concl.* 4. cui addi potest omnis alia bona consuetudo, quæ in alijs Monasterijs solet obseruari, cum Concilium Tridentinum *loc. cit.* apertè dicat, quod in reliquis seruentur singulorum Ordinum, vel Mo-
3 nasteriorum consuetudines. Facta Abbatissæ publicatione si statim Moniales asserant, elegisse se in Abbatissam vnam, Prælatus verò, qui præfuit dicat aliam, videtur, quod neminj standum sit, sed iterùm audiendæ Moniales omnes sunt per personā non suspectam, vt obseruatum fuit à Sacra Congregatione Cardinal. annis elapsis in electione cuiusdam Abbatissæ in Ciuitate Licij, vt refert Lauor. *loc. cit. num.* 56.

QVÆSITVM XI.

Vtrum Monialis illegitima possit eligi in Abbatissam.

SVMMARIVM.

1 *Prælati Regulares cum Monialibus sibi subditis possunt ad dignitates dispensare ex speciali Religionum priuilegijs.*

2 *Fæminæ in odiosis non veniunt sub nomine masculorum.*

1 PArtem negatiuam tenent Archidiac. in Gloss. *in d. c. indemnitatibus* §. *sanè verbō canonica de elect. in* 6. Ioannes Andreas *ibid. n.* 6. & Dominicus *num.* 7. *in fine* Ancaranus *num.* 5. *notab.* 6. & Frāchus *in d. Gloss. in princ. num.* 4. Abbas *in cap. cum in cunctis in fin. de elect.* Decius *ibid. in fin.* & Bellamer. *num.* 36. Felinus *in cap. it. meminimus de accusat. num.* 4. Mandosius *de Sign. Gratiæ tit. de dispens. super defectu Natal. in fin.* Maiol. *loc. cit. num.* 10. Sayrus *in Thesaur. Casuum tit.* 1. *lib.* 6. *cap.* 11. *num* 3. Viuald. *in candelab. sacram. p.* 3. *cap.* 5. *num.* 10. Suar *t.* 5. *de Censur. disp.* 50. *sect.* 5. *num.* 15. Nald. *in summa verb. Abbatissa num.* 2. Sanctarellus *variarum resolut. q.* 40. *numer.* 67. Flaminius Paris. *de resignat. Benefic. lib.* 3. *quæst.* 12. Paulus Laym. *in quæstionibus canonic. de Prælat.*

elect. cap. vlt. resp. 2. Barbos. *in Collect. ad c.*
1 1. *de filijs Presbyt. num.* 3. qui omnes affirmãt (seclusis Religionũ Priuilegijs) absq. dispẽsatione Apostolica illegitimam Monialem non esse in Abbatissam eligẽdam, cum Abbatissa quandam quasi Prælationem inter Moniales obtineat, quàm natalium defectus obscurat, nisi aliæ dotes insignes cohonestent. Dixi *seclusis Religionũ Priuilegijs*, quia aliàs possunt Prælati Regulares cũ Monialibus sibi subditis ad dignitates per se solos dispensare, etiam stãdo in rigore Bullæ Greg. XIII. contra illegitimos; Laur. Peirin. *tom. 2. de Prælato q. 2. cap. 6. num.* 143. & 152. licèt Roder. *tom. 1. qq. regul. q.* 13. *art.* 11. censeat Moniales dicta dispensatione non indigere.

Alij Doctores; nempè Portellus *in dubijs Regul. verbo Abbatissa num.* 6. & Miranda *loc. cit. q. 6. art.* 3. Hieron. Roder. *loc. tit. resol. 2. num.* 21. dicunt Monialem illegitimam posse eligi in Abbatissã, quia nullus canon habetur, qui Monialem illegitimè natam promoueri vetet; tum quia *in cap. de filijs presbyterorum* nullum verbum inuenitur de fœminis, sed tantum
2 de masculis, at fœminæ in odiosis non veniunt sub nomine masculorum. Quapropter in Bulla Sixti V. edita contra illegitimos, nulla fœminarum fit mentio, sed tãtum masculorum, & Iulius Lauorius *in suis lugubrat. tit. 4. cap. 24. num.* 38. refert Sacram Congregationem Cardin. die 4. Octobr. 1594. declarasse, Moniales ex illegitimo thoro procreatas in dicta Constitutione Sixti V. non compræhendi, quò minùs ad officium, & dignitatem Abbatissæ, vel Priorissæ, aliauè Monasterij munia, eligi possint.

QVÆSITVM XII.

Vtrum Vidua, aliauè Mulier non Virgo eligi possit in Abbatissam.

SVMMARIVM.

1 *Dispensare, quis valeat, vt non virgo eligatur in Abbatissam.*
2 *Pœnitentieria stylus in absolutione mulierum ob corruptionem, qualis sit.*
3 *Consecratio est de essentia Episcopi respectu sui, non aliorum.*
4 *Abbatissæ iam electæ, si corruptio Carnis superueniat; qua pœna sit plectenda.*

SEntentia negatiua fundatur *in cap. Iuuenculas* 20. *q.* 1. & in Gloss. *in capit. Quomodo* 31. *q.* 1. & *in cap. Indemnitatibus* §. *sane in* 6. & ideo Archidiac. *num.* 3. Turrecrem. *num.* 1. & Gloss. *in clement. Attendentes* §. *statuimus verb. rationabilis* & *ibi* Cardinal. *q.* 10. *num.* 4. Imola *num.* 16. & Abb. *col. finali, verb. corrupta*, & Vital. *in* §. *si qui verò num.* 4. *de stat. Monachor.* Calderin. *cons.* 3. *de offic. Vicarij* Decian. *cap. causa matrimonij num.* 17. Selua de benefic, *par.* 4. *q.* 7. *nu.* 7. Mand. *de signat. grat. loc. cit. tit. dispensatio pro corrupta.* Burgas. *de irregular. & dispensat. p.* 4. *n.* 40. Maiol. *loc. cit. nu.* 13. Viuald. *cit. par.* 3. *cap.* 5. *num.* 13. Eman. Roder. *loc. cit. tom.* 2. *q.* 54. *ar.* 3. idem sentiunt, qui probant suam sententiam hac ratione, & conuenientia, quia Abbatissa consecrari debet, quæ si virgo non sit, à consecratione arcenda est, & vt diximus. Tũ quia si virgo non esset, liberè non posset adhortari, & corrigere moniales sibi subditas, maximè in ijs, quę spectant ad Virginitatem, & cõtinentiam seruandam; Tum etiam, quia indecens videretur, vt virginibus præesset non virgo.

1 Aliqui tamen ex citatis Doctoribus volunt solùm Summum Pontificem posse dispensare, vt non virgo eligatur in Abbatissam, ita Cardinal. *in clementin. Attendentes loc. cit. q.* 11. *num.* 5. & Imola *loc. cit.* Felinus *in cap. Meminimus de accusat. num.* 4. & est contra ius, & nullibi concessa est Episcopo talis dispensatio; At Archidiac. *in c. Acutius n. 3. dist.* 26. dicit, quod si corruptio non sit notoria, poterit Episcopus dispensare, secùs si notoria; Paulus Lay-

Layman *in quæstionib. canonic. de electio. Prælatorum.cap.vlt.q.129.resp.3.*

Idem tenent Præpositus *num.5.*& Geminian. *ibidem num.5.*

Ad huius rei propositum mihi visum est apponere decisionem quandam Cappellæ Tholosanæ, apud Castellinũ *loc. cit. num.30.sub his verbis.*

Item fuit quæsitum, An aliqua promouenda in Abbatissam debeat esse Virgo? Conclusum fuit, quod sic, vt expresse tenet Ioan.Andr.*in clem.Attẽdentes,de statu Regular.super verb.rationabilis,& Archidiac. in cap.indemnitatibus de electiõ. in 6.*

Quod intellige verum de Iure communi,dispensatiuè tamen poterit in Abbatissam corrupta promoueri. Sed an quis habeat in hoc casu facultatẽ dispensandi? Io. *in allegato c.idemnitatibus*,tenet,quod solus Papa. Contrarium vult Archid. *ibid.* dicens, quòd etiam Episcopus poterit dispen sare; sed tamen tùnc non consecrabitur, neq. benedicetur; & hoc tenet Paul. *in alleg.lect. clementin. attendentes.*Item & in eadem sententia videtur residere Lapus.Verumtamen Franc.de Zaba,& Ioan. de Imola dicunt tutius esse tenendum, quòd alius à Papa non possit dispensare, quia contra ius est,quod corrupta sit Abbatissa *20.q.1.iuuẽculas*, cõtra quòd solus Papa dispẽsat,nisi inueniatur alreri cõcessum, *in cap. dilectus, de tempor. Ordin.* ex Castellino *tract.de elect.cap.17. num. 30.*

Sed Mirand. *tom.1. Manual.Prælat. q. 7. art.6.* Homobonus *de statut. relig. par. 5.cap.24.* Lauorius *loc.cit. tit.4.capit. 24. nu. 10.* Lucas Castellinus *d.tract. de elect. cap.17.num.14.*dicunt,declarasse Sacram Cõgregationem Cardinal.15.Iulij 1616. *quod si Vidua Monasticum habitum assumat, ad Abbatissæ, aut Priorissæ munus obeũdum, absque Sedis Apostolicæ dispensatione,eligi non potest.*

2 Imò si ex stylo Pœnitentieriæ concedatur absolutio ob corruptionem, limitatur, vt non propterea eligi possit in Abbatissã, & si eligatur, non possit consecrari,etiam si sciat per viam secretam.Rota *decis. 9. de probat.aliàs 151.coram Crescentio* Tusc.*cõclus.39. vers.Abbatissa.*

Si obijcias, quod Episcopus, qui habuit vxorem potest consecrari, ergo etiã mulier corrupta.

3 Respondeo non valere consequentiam, quia consecratio est de essentia Episcopi respectu sui,& aliorum,non autem Abbatissæ, *ex cap. Acutius 26. dist.* ibi Gloss. *verb.consecrari*, Abbas *in cap. Vidua de regularibus num.3.* Lauor. *loc. cit. numer.*

4 *12.* vbi *num. 13.* addit,quod si corruptio superueniat postquã Abbatissa est electa, si probetur,debet deponi, vt fuit decisum *in d.decis. 9. coram Crescentio*; quod etiam constat per ea, quæ tradunt Abbas, & Felinus *in cap. Ac si Clerici de iudic.* imò debet in ergastulo includi, & à cætu Monialium eliminari; *ex cap.peruenit 27.q.1.*

Sanchez tamen *loc.cit.num.22.*& Portell.*cit.num.10.*sententiam affirmatiuam tuentur,existimantes,ad officium Abbatissæ non desiderari virginitatem, nisi vbi esset consuetudo impertiendi Abbatissæ benedictionem, & Consecrationem Virginibus propriam. Idem docet Hieron. Roder.*loc.cit.resol.2.num.26.*vbi ait,huic sententiæ subscripsisse Suarez,dum adhuc viueret,quia (inquit) neque est de iure diuino,nec naturali,neque Ecclesiastico, vt Abbatissa debeat esse virgo, & concludit, quod dato, & non concesso, vt esset aliqua lex canonica prohibens viduam fieri Abbatissam, talis lex iam per contrarium vsum esset abrogata multis ab hinc sæculis; eandem sententiam sequuntur S. Antonin, *3.par.tit.17.cap.22.§. 1.* Palud. *in 4.dist.21.q.3.art.3.num.60.*

Quæ omnes sententiæ poterunt simul conciliari per ea quæ tradit Sanch. *loc.cit.* dicens, non desiderari virginitatem in Abbatissis, nisi vbi esset mos impertiendi illis benedictionem, & consecrationem Virginibus propriam, quia in Regnis Castellæ, & Portugalliæ, & in prouincia S. Iacobi (teste Portello *loco citato*) assumũtur Viduæ aliæq.mulieres non Virgines in Abbatissas.

In nostra tamen Italia numquam audiui, non Virginem Præfectam esse Virginibus & ideo prima sententia mihi magis

probatur, quia iuribus moralibus consona videtur, & sacris canonibus conformior.

QVÆSITVM XIII.

An Monialis bigama possit eligi in Abbatissam.

SVMMARIVM.

1 *Bigamæ mulieris nomine quid intelligatur.*

2 *Bigamiæ irregularitas indicta est à iure ad arcendum Bigamos à susceptione sacrorum Ordinum.*

3 *Fœmina, an sint capaces Bigamiæ.*

MAiol. *loc. cit. nu.* 4. Et Viuald. similiter *cit. cap.* 5. *nu.* 8. Sanch. *cit. num.* 23. negant Monialem bigamam eligi posse in Abbatissam, & iisdem rationibus, quibus supra de muliere non virgine, idipsum probant; tum quia, sicut viri bigami sunt Prælationum incapa-
1 ces, ita & mulieres bigamæ: quid autem intelligatur nomine Bigamæ, dico cum Sanch. *loc. cit.* quod intelligitur mulier, quæ etiam post castitatis votum præuaricata est, quatenus sermo fit de Muliere transeunte ad nuptias post solemne votum Castitatis. Idem affirmat Barb. *de Iure Eccles. loc. cit. nu.* 21. vbi ait, *nu.* 22. Hieronymũ Rod. *d. resol.* 2. *nu.* 23. hanc sententiã non approbare, quia lex pœnalis loquens de viris, nõ extenditur ad fœ-
2 minas *cap. generali de elect. in* 6. Tum quia Bigamiæ irregularitas indicta est à iure ad arcendum bigamos à susceptione Ordinũ sacrorum primò, & directè; vnde ex vi huius prohibitionis illi indirectè tãtùm incapaces videntur prælationum, & dignitatum, quatenus scilicèt illis est annexa iurisdictio, & potestas clauium; cum
3 ergo fœminæ sint incapaces sacrorum Ordinum, consequenter fiunt incapaces bigamiæ, & huiusmodi inhabilitatis, ac proinde illis non videtur repugnare habere officium Abbatissatus, quatenùs est administratio quædam sine iurisdictione spirituali, & sine potestate clauium, quæ administratio earum statui non repugnat; sed in hac re idem puto esse dicendum, quod de muliere non virgine, nimirum quod huiusmodi consuetudo, vt bigama eligatur in Abbatissam apud Italos nequaquàm vigeat; si apud alias Prouincias etiam bigamæ eligantur, ignoro.

QVÆSITVM XIV.

Moniales descendentes ex maculato genere, An possint eligi in Abbatissas.

SVMMARIVM.

1 *Descendentes ex maculato Genere in aliquibus Religionibus excluduntur à Prælaturis, & dignitatibus, imò à susceptione habitus.*

2 *Monialis descendens ex maculato genere (si cætera ei non desint) eligi potest in Abbatissam.*

3 *Bullæ Summorum Pontificum excludentes à Prælaturis, & dignitatibus Viros Regulares, non extenduntur ad Moniales.*

4 *Abbatissatus, & Priorissatus non sunt Prælationes iurisdictionem ordinariam habentes.*

1 DEscendentes ex maculato Genere in multis Religionibus excluduntur à Prælaturis, & dignitatibus; in Ordine Fratrum Minorum S Francisci de Obseruantia descendentes ex Iudæis, Saraceniis, siuè Hæreticis intra quartum gradũ, & generationem, non solum ad Prælaturas non admittuntur, verùm etiam, nec ad habitum Regularem; ex Miran. *in manual. Prælat. q.* 1. *art.* 1. quod probat ex Constitutionibus Pauli Quarti, Clemen. Septimi, & aliorum Summorum Pontificum: similis Constitutio Alexandri Sexti habetur pro Fratribus Ordinis S. Hieronymi pro Neophytis descendentibus intra quartum gradum à Iudaismo, de qua re Eman. Roder. *loc. cit. to.* 1. *quæst.* 14. *art.* 14. sed re vera, vt dicit idem Mirand. *de S. Monialib. quæst.* 6. *art.* 2. *in conclus.* tales Constitutiones non sibi locum vendicant

2 dicant in Monialibus; Vnde ex hac parte (cætera ſi adſint) nihil obſtat quò minùs Moniales deſcendentes ex maculato Genere eligi,& præfici poſſint in Abbatiſſas, ratio eſt, quia in dictis Conſtitutionibus nulla fit mentio de fęminis, ſed tantùm de maſculis;lex autem (vt diximus) quæ loquitur de viris in odioſis, non extenditur ad fęminas, vt tenet communis ſchola iuriſperitorum, ac proinde Bullæ Pon-
3 tificię loquentes de Fratribus Religioſis, non debet extendi ad fœminas moniales. Quod etiam elicitur *ex quadam Conſtitutione Pij Quarti*, in qua excluduntur à Religione Diui Hieronymi deſcendentes ex maculato genere fratres,& tamen huiuſmodi Bulla non extenditur ad Moniales, ſicut declarat idem Summus Pontifex *in eadem Bulla edita anno* 1564. *Kalend. Auguſt.* prout habetur *in Compend. Priuileg. Ordin. D. Hieron. verbo ſtatutum pag.* 317. & apud Mitand. *loc. cit.* & Hieron. Roder. ſimiliter *loc. cit.nu.*8. vbi addit, quod Moniales deſcendentes ex maculato genere,etiam pęna combuſtionis olim punito, eligi poſſunt in Abbatiſſam, idem docet Ema.Roder.*loc.cit.to.*1. *quæſt.*14. *art.* 13. vbi aliam rationem ad-
4 ducit, nempe quia Abbatiſſatus, & Prioriſſatus non ſunt Prælationes habentes iuriſdictionem ordinariam, ſicut ſunt officia Generalatus, Commiſſariatus, Prouincialatus, quę in dictis Conſtitutionibus Pauli Quarti, & Clementis Septimi denegantur deſcendentibus ex maculato genere.

QVÆSITVM XV.

Vtrum mulieres infames eligi poſſint in Abbatiſſas.

SVMMARIVM.

1 *Infamia iuris, & facti quid ſit.*
2 *Infames quales nàm dicantur.*
3 *Infames, tàm iuris, quàm facti, non poſſunt eligi ad dignitates, & honores.*
4 *Infamis Monialis non poteſt eligi in Abbatiſſam.*

1 PRæmitto duplicem eſſe infamiam, iuris ſcilicet, & facti; infamia iuris eſt illa, quando aliquis committit delictum, cui impoſita eſt infamia à iure Ciuili, vel Canonico; omnis namque infamia, quæ per ius Ciuile inducitur, regulariter intelligenda eſt de iure Canonico, niſi expreſsè ius Canonicum talem infamiam tollat. *cap. infames 6.q.*1. Auila *de Cenſur. par.*7. *cap.*11. *d.* 5. *conc.* 1. Azor. *Inſtitut. moral. par.* 2. *lib.* 6. *cap.* 7. *quæſt.* 3. Nicol. Garcia *de Benef. par.*7. *cap.*8. *nu.*11. Henriq. *in Sum. lib.* 14. *cap.* 5. §. 4. *in Comm. lit. T.* & Barboſ. *de Offic. & Poteſt. Epiſc. par.* 3. *alleg.* 43. *nu.* 1. vbi *nu.* 2. & *ſeqq.* exemplificans de his infamibus ait, quod huiuſmodi ſunt vſurarij, Apoſtatantes à
2 Religione Chriſtiana, Cynędi, Lœnones, Hiſtriones, Iaculatores, Ludentes in ſcęnis, & Buffones, Aleatores; Infamia verò facti eſt cum quis notatur de aliquo crimine apud bonos, & graues, ex Henriq. *loc. cit.* §. 3. Viuald. *in append. ad Candel. aur. cap.* 10. *nu.*4. Garc. *loc. cit. nu.* 12. Sigiſmun. à Bonon. *de elect. dub.* 86. *nu.*4. dicens, quod delictum debet eſſe publicum, ſiuè notorium; quibus ſic explicatis & præmiſſis.
3 Dicendum eſt, infames, tàm infamia iuris, quàm facti non poſſe eligi ad dignitates, & honores *cap. illi qui*, & *cap. infames 6. quæſt.* 1. *can. qui in aliquo dicit.* 51. & *c. infamibus*, vbi Gloſ. *de reg. iur. in 6.* Card. Tuſc. *lit. I. conſ.* 114. *num.* 6. Suar. *tom.* 5. *diſp.*48. *ſect.* 1. *nu.*12. Garc. *loc. cit. nu.*64. & Sigiſmund. *loc. cit. nu.* 5. & quod Monialis infamis ſpecialiter non
4 poſſit eligi in Abbatiſſam, docent Sanch. *loc. cit. nu.*24. Maiol. ſimiliter *loc. cit. n.*12. Viuald. *loc. cit. cap.* 5. *nu.* 11. Nauar. *com.* 2. *de Regul. nu.*60. Barboſ. *de iur. Eccleſ. loc. cit. nu.* 23. qui eadem ratione, ſicut de Bigama probant, Monialem infamem non poſſe eligi in Abbatiſſam: idipſum docet Portell. *in dub. Reg. verb. Abbatiſſa num.* 1.

QVAE-

QVÆSITVM XVI.

De quibusdam alijs impedimentis excludentibus Monialem ab officio Abbatissatus.

SVMMARIVM.

1 *Monialis, quæ per vim aliquo modo Virginem ad Religionem induxerit, præter Excommunicationem, redditur etiam inhabilis, vt eligatur in Abbatissam.*

2 *Regulæ inobseruatio indignam reddit Monialem, vt in Abbatissam eligatur.*

3 *Abbatissa electa impediri potest, vt permaneat in officio, si sit superba, indiscreta, non casta, immisericors, & non sobria.*

4 *Monialis inhonesta Monasterio præesse non debet.*

1 MOnialis, quæ per vim aliquam Virginem ad Religionem admiserit, vel auctoritatem præstiterit cogenti, vel adiumentum, seu præsentiam, siuè consensum, consilium, vel fauorem, incurrit Excommunicationem ipso facto, & consequentèr fit inhabilis ad officium Abbatissatus, quatenus scientèr præstiterit; ita Maiol. *de irregular. lib. 1. cap. 29. nu. 20.* quod probat *ex Concil. Trid. sess. 25. cap. 20. de Regul.* quæ censura non incurritur (vt ille dicit) in coactione à iure permissa; quādo mulier aliqua cogitur, vt Monialis in pœnam suorum criminum fiat *cap. impudicas 27. q. 1.*

2 Inobseruatio propriæ Regulæ indignā reddit Monialem, vt in Abbatissam eligatur, sicut & transgressio Constitutionum, & statutorum Monasterij, quod si fortasse electa esset Monialis inobseruatrix Regulæ, & Constitutionum, tūc tenetur illas obseruare, quod si contrafecerit scienter, contumax efficitur; *ex cap. si quis Abbas 18. q. 2.* & Maiol. *loc. cit.* qui *num. 21.* ait

3 quod Abbatissa electa impediri potest, vt non permaneat, si sit superba, indiscreta, non Casta, immisericors, insobria, propter enim huiusmodi crimina deponi potest *ex d. c. si quis Abbas cum gloss.* & licèt ibid. sermo sit de Abbate, tamen idem omnino sentiendum est de Abbatissa, ex eod. Maiol. *loc. citato* Inhonesta similiter Monaste-

4 rio præesse non debet. ex Feder. de Sen. *consil. 95.* Abb. *in cap. Monachi num. 6. de stat. monach.*

DISPVTATIO XXIX.

De Confirmatione, & Benedictione Abbatissarum.

QVÆSITVM I.

Abbatissa electa à quo sit confirmanda.

SVMMARIVM.

1 *Confirmari debet Abbatissa à suo Superiore, & Prælato immediato.*

2 *Confirmandi Abbatissas non fuit Ius attributum Episcopis per Bullam Gregorij XV. de exemptorum Priuilegijs.*

3 *Confirmationis, an aliqua sit forma præscripta, & determinata.*

4 *Confirmanda est ibi Abbatissa, vbi fuit electa & publicata.*

Abba-

1 Abbatissa electa debet Confirmationem accipere, nam *in clemen. Attēdentes de statu Monach.* videtur tanquam certum poni, eam confirmari solitam, cũ dicitur, Abbatissam benedici debere intra annum à suæ confirmationis tempore cōputandum, ex Azor. *par. 1 inst. Moral. lib. 13. cap. 10. quæs. 3.* quàm Confirmationem Concilium Tridentinum *sess. 25. cap. 20.* non determinat à quibus debeat fieri, sed relinquit dispositioni *d. cap. indemnitatibus.* Debebit tamen confirmari ab Ordinario loci, si Monasterium illi subdatur; si verò immediatè Sedi Apostolicæ subijciatur, confirmatio à Summo Pōtifice, quod intellige per Procuratorē, vel ab illius Prouinciæ Legato, peti debet, per ea, quæ habentur *in cap. si Abbatem de elect. in 6.* Syluest. *verb. Abbatissa num. 4. §. 1.* Angelus *verb. Confirmatio §. 4.* electio verò Abbatissæ Monasterij Regularibus sibiecti à suo Prælato Regulari confirmanda est, col ligitur *ex cap. Monachi, & cap. ad Monasterium de stat. Monach.* & ibi Panormitan. *num.* 10. Cucchus *instit. lib. 4. tit. de confirmat. & confir. potestate nu.* 1. Paulus Layman. *in q. canon. de Prælat. elect. q.* 23. ex Azor. *institut. moral. loco citato cap. 10. q. 3.* & Barbos. *in collect. in Clement. Attendentes de stat. Monach. num. 4.* nam per

2 Confirmationem iurisdictio confertur, ergo exēpta ab Episcopo confirmari nequit. Vnde Sacra Congregatio Concilij Trid. declarauit, Constitutionem Gregorij XV. de exemptorum Priuilegijs per illa verba; *Possit Episcopus vna cum Superioribus regularibus quarumcumquè Abbatissarum, Priorissarum, &c. Electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere,* iusta cōfirmandi Abbatissas minime fuisse Episcopis per supradictam constitutionem attributū; ita refert Castellin. *de elect. cap. 17. nu. 3.* Siluest. *verb. confirmatio q. 1.* Mirand. *tom. 2. q. 23. art. 12. concl. 2.* Azor. *par. 2. lib. 6. cap. 16. q. 7.*

3 Nec etiam determinatur in dicto Concilio forma Confirmationis, cùm illa non requiratur; quia sufficit, quod confirmatio fiat per quodcumq. dictum, vel factū, aut scriptum, quo Prælatus declaret suam voluntatem. Oltrad. *cons. 146. num. 6.* & Rota *dec. 16. de concess. præbend. in nouit, & decis. 261. coram Mantica.*

4 Debebit tamen Prælatus Monialium Confirmationem facere, non in camera, sed in Ecclesia, & in loco, vbi habita fuit, & publicata electio; Vnde extra suam diœcesim, aut iurisdictionem Confirmare nequaquam potest; *ex cap. qua fronte de Appellat.* Lauor. *in var. lugubr. tit. 4. cap. 25. num. 64.*

QVÆSITVM II.

Vtrum Prælatus examinata electione, & Abbatissa statim confirmare debeat.

SVMMARIVM.

1 *Electio Abbatissæ, per scrutinium facta, quando sit confirmanda.*

2 *Monialis contra Abbatissam electam per modum denunciationis, vel accusationis potest aliquid proponere.*

3 *Prælatus confirmare potest electionem Abbatissæ, si nemo se opponat.*

4 *Prælatus si in confirmatione Abbatissæ allegetur suspectus, quid sit agendum.*

1 Respondeo, quod si ad Abbatissę electionem per scrutinium procedatur, & votis in diuersa diuisis electiones per plures in discordia celebrari cōtingat, ea, quę à duabus partibus numero fuerit celebrata (exceptione, seù contradictione, aut appellatione quacunq. partis alterius non obstante) per Prælatum confirmari debet *ex dist. cap. Idemnitatibus §. sanè* nisi tamen opponatur aliquod votum fuisse nullum, & sic non remanerent duę partes, *argum. cap. si quando de elect. in 6.* vt verbi gratia, quod eligentes Moniales non fuerint professæ, vel quod fuerint puberes, tales etiam exceptiones sunt admittendæ,

2 *ex cap. ex parte 2. de offic. deleg.* Quod si electio non fuerit celebrata à duabus partibus, tunc licèt sit publicatū scrutinium, possunt Moniales eligentes, quæ vota sua, iam

iam dederunt,statim, & vnico contextu accedere ad illam, quæ à maiori parte est electa nullo actu contrario interposito, & cessante omni prauitate, & simonia, & si per talem accessum deuenitur ad duas partes, computatis ijs quæ antea consenserunt,tunc Abbatissa confirmanda erit,ac si habuisset duas partes ab initio,*ex d.cap. Indemnitatibus*,vnde immissio electæ in possessionem succedit in locum confirmationis in casu decisionis, vt resoluit Rotà in vna Illerden. electionis Priorissæ 5. Decembris 1636.coram Royas, quæ in fine operis erit, quod tamen gloss. *in verbo processum* dicit esse contra dispositionem *cap. publicato de elect.* sed est speciale in hoc casu,quod publicato scrutinio variari possit antequam tamẽ ad actus extraneos diuertant; cuius ratio assignatur à gloss. *in verbo diuertant*; Non autem potest fieri accessus ad illam,quæ minorem suffragiorũ partẽ habuerit cũ hoc ipso,quod à minore parte facta est,nullũ ius acquirere potest,& neque talis electio per aliarum accessum postea conualescere poterit, cum à primordio nullas vires habuerit. Ita Lauor. *d.cap.24.num.50.* vbi *num.52.* addit,
2 quod quando aliqua velit ex Monialibus eligentibus per modum exceptionis, aliquid proponere contra electam, & confirmatam, etiam si adepta sit possessionem, potest,*ex dict. gloss. verb. facultas*, & *cap. post electionem de concess.præbend.*& sic datur actio vbi denegatur exceptio contra *l. inuitus §.cui damus ff.de regul.iuris*,quod est speciale in hoc,vt probat gloss. *in cap. ad agendum de regul.iur.lib.6.*
3 Si verò noluerint accedere ad Abbatissam electam à maiori parte, vel si accedant, non faciant duas partes, tunc Prælatus confirmans,si nemo se opponit, confirmabit *ex cap.finali de elect.* si verò maior pars opponat se, tunc Prælatus prius, antequã cõfirmetur,vel infirmetur electio inquiret summariè super obiectionibus, interim tamẽ electa administret in temporalibus, & spiritualibus,dũmodò nihil de Ecclesia alienet,& Moniales non recipiat, & præter quã si opponentiũ pars duplo maior existat; tũc enim litis euentũ expectare tenetur. *ex d.cap.Indemnitatibus §. verum*, & Paul. Layman.*in q.can.de election. prælat.regul. cap. vlt. q. 132.* & Lauor. *loc. cit. num.52.* vt decidit Sacra Rota Romana in vna Illerden. electionis Priorissæ 2. Iunij 1636.quæ est in fine operis.
4 Sed hic oritur dubium,si Prælatus allegetur suspectus, dum vult summariè super dictis inquisitionibus inquirere,ait Lauor. *loc. cit.*plura discussa fuisse corã Eminentissimo Cardinali Muto in causa Cæsaraugustana 4. Augusti 1625. eidem commissa; In Monasterio namquè Ciuitatis Calataymbij Sancti Sepulchri Cæsaraugustan. habetur Cõstitutio particularis,quod duæ ex tribus partibus Monialium in electione Abbatissæ concurrant, & in euentu nõ concursus, Prælatus illius Monasterij debet de causis, & rationibus inquirere; & cum esset electa soror N. cum minori numero,Prælatus illius Monasterij noluit eã confirmare, sed de prædictis causis inquirere volebat; dicta N. appellauit ad Nuntium Hispaniarum qui mandauit Prælato, vt confirmaret electam, seu intra quindecim dies inquireret de prædictis causis, & ad ipsum Nuntium processum transmitteret, & quia d. Prælatus fuit allegatus suspectus,ex eo quod electam noluit confirmare, plura exinde fuerunt orta dubia.
5 Primò,an poterat dari suspectus;Secundo,an essent citandæ,& audiendæ aliæ Moniales, & Abbatissa electa super inquisitione facienda per dictum Prælatum. Tertio, an esset standum depositionibus minoris partis accedere nolentis; Quarto, An stante appellatione possit Prælatus dici Iudex suspectus vigore *d. capit. Idemnitatibus §.si verò*,Quinto,quid agẽdum, quando iudex non vult confirmare, & allegatur suspectus. Sexto An requiratur examen testium *ex eodem §.si verò*; & demùm quomodo intelligatur iudicium fieri sine strepitu, & figura iudicij iuxta *d. §.si verò*; videbatur enim,quod clausula *summariè sine strepitu, & figura iudicij*, non tollat probationem, neque citationẽ, & per hanc clausulam iudicium non debet omitti,sine quo idem iudicium expediri nequit; semper enim intelligitur, exceptiones

tiones legitimas debere admitti, sed illud vult prætermitti, sine quo potest expeditio negotij prorogari,& illa quæ sunt causæ non tolluntur,licèt tollantur illa, quæ sunt iudicij; actiones,& cætera, factum respicientia dicuntur acta litis: citationes verò dicuntur acta iudicij, quare sic mandans non intendit tollere, quæ sunt causæ, siue litis, siue iudicij,sed illa,per quæ iudicium ordinatur, & semper fertur sententia.Ita Lauor.*loc.cit.num.*53.*&* 54.videatur Archidiac.*in d.cap. Indemnitatibus*,& gloss. *in cap. statuta verb. figura de heret. lib.*6. & Rota Bonon. *dec.* 30. *num.*2. Bartol.*in extrau.ad reprimendum verb. summariè* Osach. *dec.* 1.*Pedemont.*Marcheset. *par.*1.*cap.*8.*num.*50.Tuscus *conclus.* 491. *verb. summariè* Gabr.*concl.*3 3.*num.*1. *&* 3. Soccin. Iun.*cons.*7.*nu.*11, *&* 14. *vol.*1. Rota Marches.*dec.*68.Marth.*de claus.p.*1. *claus.*180.Vestr.*in prax.lib.*5.*cap.*1. *num.* 7.Marant. *in prax.par.* 4. *dicto* 9. *nu.* 8. & tandem concludit, quod dubia supradicta fuerunt resoluta,& euacuata in puncto iuris, vt in dicta causa penès illum agitata, apparet, quæ ex breuitate ab illo prætermissa sunt.

QVÆSITVM III.

Vtrum Abbatissa nondum confirmata,aliquam habeat auctoritatem.

SVMMARIVM.

1 *Abbatissa electa, & non confirmata, nullam habet auctoritatem,nisi iusta subsit causa illam non confirmandi.*

2 *Electio dat habitum, confirmatio exercitium.*

3 *Prælatus si cogat Moniales, vt in electione Abbatissæ mutent suffragia, nolens electam confirmare, grauitèr peccat,& posterior electio erit irrita.*

4 *Abbatissa in quibus casibus ante cõfirmationem administrare possit.*

1 Abbatissa canonicè electa,& nondùm confirmata nullam habebit auctoritatem, & ideo ab exercitio omninò abstinebit. *ex cap. nosti cap. qualiter de electione cap. iam dudum de præbend. & cap. auaritiæ de elect. in 6.* & communiter Doctores apud Maresc.*lib.*2. *var.resol.cap.*35. *num.*
2 44.quia electio dat habitum,Confirmatio exercitium.Glossa *in cap. quanto d.*63. nisi iusta,& rationabilis subsit causa illam non confirmandi, quod si superior noluerit eã
3 confirmare, aliamquè eligens, coegerit Moniales per metum, vt mutent suffragia, grauiter peccabit,& posterior electio erit irrita; ex Hier. Roder.*loc. cit. num.* 11. & Nauar.*lib.*1.*consil.tit.de elect.cons.*5. ac per consequens Abbatissa ante confirmationẽ prohibetur suum officium administrare. *ex cap. Qualiter, & cap. nostri de electio.*
4 Vnde quicquid interim ante confirmationem ab Abbatissa ageretur, irritum esset; *ex dd.capitibus*,quod docent etiam communitèr Doctores, per Maiolum *loco cit. num.*24.vbi aduertit,quod in aliquibus casibus ante confirmationem permissa est administratio,primò si à confirmante tàm longè distat, vt non sine periculo differri possit administratio, tunc enim poterit administrare ante confirmationem *ex c. nihil §. finali de elect.* secundò in conseruatione rerum quæ tempore conseruari non possunt;licèt cautiùs agat abstinendo, si aliæ Moniales possint administrare,tertiò quãdo à maiori parte est electa,& pendet cognitio obiectorum contra ipsam,tunc impunè poterit administrare *ex d. cap. Indemnitatibus vers. si verò.* quartò quando per compromissum est electa, si opponentes non fuerint duplo maiori numero,quàm consentientes; *ex eodem in cap. Indemnitatibus vers. cæterum*,& Pisanella *verb. electio §. finali.*

QVÆSITVM IV.

Vtrum Abbatissæ benedicantur.

SVMMARIVM.

1 *Abbatissa, quæ benedici solent, si intra annum*

annum à confirmatione benedictionis munus non suscipiant, à suo iure cadunt.

2 *Benedici non solent Abbatissæ, nisi perpetuæ, & si quæ aliæ sint solitæ benedici.*

3 *Abbatissæ triennales non sunt solitæ benedici.*

1 IN Clementina *Attendentes* §. *Statuimus de stat. Monach.* habetur, quod Abbatissæ, quæ solent benedici intra annum à suæ confirmationis tempore computandum, Munus benedictionis suscipiant, alioquin à iure suo (nisi subsit causa rationabilis) prorsus se nouerint cecidisse, per illos, ad quos id pertinet prouisio de Abbatissis, Monasterijs ipsis canonicè facienda; atque ita affirmant Panor. Felin. & alij *in cap. meminimus* 13. *in princ.* 13. *de accusat.* & Zabarel. *in d. cap. statuimus in principio, & q.* 12. *in fine.*

2 Dicit tamen tex. supra cit. d. Clem. *in quibus Abbatissæ sunt solitæ benedici*, ad hoc vt intelligatur, quod non omnes Abbatissę possunt, aut debent benedici, sed solummodò illæ, quæ sunt perpetuæ, & si quæ aliæ forsan solitæ sunt benedici, vt per Nauar. *consl.* 2. *an Abbatissa à nu.* 1. *de stat. Monach.* Azor *instit. moral. par.* 1. *lib.* 13. *cap.* 10. *quæs.* 4. & Mirandam *de sacris Monial. q.* 7. *art.* 7. vbi aduertit

3 cum gloss. *in d. cap. attendentes*, quod licèt Abbatissæ interdum benedicantur, nō tamen omnes, qua propter inspiciendum esse ait, morem Monasterij; itē affirmat, & addit cum Nauar. *loco cit.* quod in nullis Monasterijs, Abbatissæ triennales solitæ sunt benedici, & rationem reddit, quia à pauco tempore Abbatissæ cæperunt esse triennales, & concludit, quod ex eo vt Abbatissæ perpetuæ consueuerunt benedici, non sequitur consuetudinem esse, vt Abbatissę etiam triennales benedicantur. Idem affirmant Cardinalis, Imol. & Bonif. *in d. Clem.* quos refert, & sequitur Nauar. *vbi supra cap. nulla* 13. *q.* 2. & Barbosa *in dicta Clemen. attendentes cap.* 3.

QVÆSITVM V.

De modo, & forma benedicendi Abbatissas.

SVMMARIVM.

1 *Obseruanda pro benedictione Abbatissæ.*

2 *Locus electæ in principio Missæ.*

3 *Abbatissa electa, quomodo ante Episcopum iuramentum præstet.*

4 *Litaniæ cum alijs Precibus dicendæ.*

5 *Regula Abbatissæ tradenda.*

6 *Ad Missam, & Offertorium, quomodo procedendum.*

7 *Abbatissa, Communione sumpta, dum benedicitur inthronizatur.*

8 *Abbatissa statim benedicta, reuertitur ad Monasterium, & quomodo.*

9 *Benedictio datur in fine Cæremoniæ Benedictionis Abbatissæ.*

1 IN benedictione Abbatissæ, (quę non nisi die Dominico fieri debet eadem, obseruari oportet, quæ obseruantur in benedictione Virginum, quò ad ornamenta Ecclesiæ, & Missam solemnem, quæ erit de die cum collecta pro electa, dicenda cum Oratione dicti sub vno. *Per Dominum, &c.*

2 Electa in choro in suo habitu existente, proceditur ad Missam vsque ad Alleluia, si dicitur, vel vsque ad vltimum versum Tractus, vel sequentiæ exclusiuè.

3 Electa à Matronis associata, è Monasterio egrediens, Pontifici præsentatur, & in manibus habens Cedulam scriptam, & suo pendenti sigillo sigillatam; genuflectit ante Episcopum sedentem in Faldistorio ante medium Altaris; præstat ei iuramentum fidelitatis; & inde tradit ei Cedulam.

4 A sinistris Episcopi procumbit ad Litanias, in quibus dicto, *Vt omnibus fidelibus defunctis*, Episcopus surgens cum Baculo, dicit, *Vt hanc præsentem electam, &c.* bis ipsam benedicens, ac deinde iterum prosequuntur Litaniæ, quibus completis, electa adhuc prostrata manente,

te, Pontifex stans versus illam dicit, *Pater noster*, *&c.* Versus, & Orationes, prout in Pontificali;quibus completis electa surgens, ante Pontificem,genuflectit, & ipse prosequitur Præfarionẽ,in qua dicẽs,*Propitius infunde*, *&c.* manus imponit super caput electæ, donec dicat, *Separetur indigna*, nam tunc ammouens, prosequitur Præfationem, cum quatuor sequentibus Orationibus.

5 Post orationes,Pontifex sedet accepta mitra, & tradens Regulam in manibus Abbatissæ coram se genuflexæ, dicit,*Accipe Regulam*, *&c.* & si antea non fuit velata, benedicitur, & imponitur illi Velum.

6 Pontifex deinde procedit ad Missam, cui Abbatissa assistit in loco ad partem sibi parato:& dicto Offertorio, præcedentibus duobus famulis cum intortitijs accensis, ipsa associata à duabus Matronis, coram Pontifice sedente in Faldistorio, ante medium Altaris genuflexa, offert ei duo intortitia, & Pontificis ea recipientis manum osculatur, & reuertitur ad locum suum; Pontifex lotis, ac rersis manibus prosequitur Missam, in qua dicitur secreta pro electa cum secreta de die sub vno *Per Dominum*, *&c.*

7 Pontifex postquam se communicauerit, Abbatissam communicat, & prosequendo Missam,dicit postcommuniõnem diei, cum alia pro electa sub vno *Per Dominum*, ac dicto *Ite missa est*, vel *Benedicamus Domino*, accepta Mitra,inthronizzat Abbatissam in sede tùm à dextris eius deposita Mitra, conuersus ad Altare, incipit Hymnum *Te Deum*, quem Chorus prosequitur.

8 Interim Pontifice manente sine Mitra apud sedem; Abbatissa associata à Mattonis reuertitur ad Monasterium, & à senioribus excepta ante Portam, ad Chorum perducitur, vbi Moniales omnes faciunt ei reuerentiam, & ab ea benignè ad osculum recipiuntur.

9 Completo Hymno, Pontifex stans sine Mitra, Abbatissa sedente in Choro in sua sede, dicit versum, & Orationem, prout in Pontif. & in fine accepta Mitra, dat solemnem benedictionem: depositisque sacris vestibus, omnes recedunt.

QVÆSITVM VI.

Vtrum Benedictio Abbatissæ possit iterari.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio Abbatis, & Abbatissæ iterari non debet.*
2 *Benedictio Abbatis, & Abbatissæ fit ad similitudinem Consecrationis Episcopalis.*
3 *Abbates semel benedicti, si ad aliam Abbatiam eligantur, non sunt iterum benedicendi.*
4 *Benedictio Abbatissæ non est iteranda, nisi Curia contrarium seruet.*
5 *Benedictio Abbatissæ est simplex.*
6 *Benedictio Abbatissæ potest fieri quolibet die.*
7 *Pro Benedictione Abbatissæ nullum debetur pretium.*

1 Sententiam negatiuam, tenuit Hugo apud Azor. *par.* 1. *institut.moral. lib.*13. *cap.*10.*quæst.*3. Ratio eius est, quia Benedictio Abbatissæ est veluti quædam consecratio. ita etiam Barb. *de Offic. & Potest. Episc. par.*2. *alleg.* 27.*nu.*51. Layman *in q. canon. de Prælat. elect. cap.* 17.
2 *q.*215. ratio est,quia Benedictio Abbatis quæ fit ad similitudinẽ cõsecrationis Episcopalis,iterari nõ potest;ergo à simili nec
3 Benedictio Abbatissæ. Tum etiam probatur à simili de Abbatibus, quod semel benedicti, si ad aliam Abbatiam eligantur, non sunt iterum benedicendi, vt fusiùs tradidi *de Iur. Abbat. tom.* 1. *disp.*11. *quæst.*6. Tum similiter quia,vt ait Azorius *loco cit.* si quis dixerit esse repetendam, cum Abbatissa secundo Monasterio præficiatur, cuius Abbatissæ de more benedicuntur: dicam ego sufficere, si cum est in primo Monasterio ad Præfecturam electa, benedictionem acceperit, vbi est quoque vsu recepta Abbatissarum benedictio.

Idem tenent Nauar. *cons. 2. de Sacram. non iterand.* Eman. Roderic. *tom. 1. qq. regul. q. 11. art. 3.* Azor. *loco cit.* & Barb. *loco cit. nu. 10.*

4 Glossa verò ait, quæri debere, quid in hac re Curiæ Romanæ vsus habeat. Tum
5 quia ait, Benedictio Abbatissæ est simplex, & non qualis est benedictio Abbatis, qui per benedictionem habet ius conferendi primam tonsuram, & minores ordines, ac ritu solemni Mona-
6 chos benedicendi, quorum neutrum conuenit Benedictioni Abbatissæ. Et item potest quolibet die Abbatissa Benedictio-
7 nem suscipere; nec pretium commodumuè temporarium pro huiusmodi benedictione absque simoniæ labe datur, vel accipitur *ex cap. sicut. de Simonia.*

DISPVTATIO XXX.

De Duratione Abbatissarum in Officio.

Quæsitum I. Abbatissa quanto tempore in Officio Abbatissatus durare debeat.

Quæsitum II. An aliquæ Abbatissæ possint perdurare vltra triennium in Officio Abbatissatus.

Quæsitum III. Vtrum Abbatissę liceat (expleto triennio sui Abbatissatus) Officium Præsidentis in Monasterio obtinere, donec Abbatissa noua eligatur.

Quæsitum IV. Vtrum Moniales Officiales Monasterij compræhendantur in d. Const. Greg. XIII. itaut completo triennio, non possint ampliùs perseuerare in earum Officijs.

QVÆSITVM I.

Abbatissa quanto tempore in Officio Abbatissatus durare debeat.

SVMMARIVM.

1 *Electionis forma, & durationis tempus Abbatissarum S. Claræ, ex Constitutione Nicolai V.*
2 *Abbatissa in vniuersa Italia iuxta Constitutionem Gregorij XIII. in officio per triennium tantùm durare debent, & num. 3.*
4 *Abbatissa electa vltra triennium non potest exercere suum officium.*
5 *Electio ad annum facienda, si fiat ad plures, nec etiam per annum valida censenda est.*
6 *Locatio de bonis Ecclesiasticis facta vltra triennium non valet etiam per triennium.*
7 *Monasterium non tenetur recipere Abbatissam vltra triennium.*
8 *Officialem creatum à Barone vltra annum, vniuersitas non tenetur recipere.*
9 *Eligi non potest Abbatissa à Monialibus ad beneplacitum.*
10 *Abbatissæ quin singulis annis mutari possint, nulla extat probibitio.*
11 *Abbatissa omnes etiam ordinum Militarium per triennium in officio durarè debent, quo completo illud renunciare.*
12 *Abbatissæ extra Italiam, completo triennio, iterùm eligi possunt.*
13 *Abbatissæ Ordinis Minorum, completo triennio, non possunt iterùm eligi, nisi vacent per aliud triennium.*
14 *Abbatissæ Ordinis Prædicatorum, completo officio triennali, debent ad minus per quatuor annos vacare.*
15 *Abbatissæ S. Claræ in Regno Portugalliæ debent per sexennium vacare.*

1 Abbatissa electa, & confirmata, vt supra dictum est, non potest in officio Abbatissatus esse perpetua, nam Nicolaus V. statuit, & ordinauit, vt habetur

in

in Monum. Ord. Minorum, quod Abbatissarum, seu Pręposìtarum dignitates, & officia per annum tantùm durent in partibus Italiæ, & in fine huiusmodi anni à die electionis computandi, tenentur sub excommunicationis pœna ipso facto, quò contrafecerint incurrenda renunciare regimini, & administrationi Monasteriorum, ac sigillum, & claues officinarum restituere in manibus Prouincialium, siuè Visitatorum, vel aliorum ab eis potestatem habentium; Et tempore illo decurso, etiam si iustas renunciationes non fecerint, dicta officia statim vacent, ac vacare censeantur. Refertur etiam hoc decretum *in Compen. verb. Abbatissa* §. 6. cuius tenor est.

NICOLAVS EPISCOPVS,
Seruus seruorum Dei,

Ad perpetuam rei memoriam.

Digna reddi mur attentione solliciti, vt admittendis earum votis beneuolū impartiamur assensum, quæ illecebris mundanis, ac mortalis viri thoro propulsis: in illius, qui speciosus est præ filijs hominum beneplacitis sub regulari obseruantia laudabiliter conuersantur. Hinc est, quod Nos cupientes, vt vniuersa, & singula Monasteria, & loca Monialium, seù sororum Ordinis Sanctæ Claræ, seù Sancti Damiani, vel Minorissarum, illarumquè personæ, quæ sub cura, & regimine fratrum Ordinis Minorum de obseruantia nuncupatorum degunt, atque illorum personæ, quæ in ipsis monasterijs, & locis, quæ sicut accepimus sub regulari obseruantia dicti Ordinis S. Claræ Altissimo iugitèr famulantur, eo feruentiùs, & deuotiùs diuinis obsequijs se coaptent quo semper Nos, & Sedem Apostolicam specialibus gratijs munitas fore conspexerint: dilecti filij Iacobi de Primadicis professoris, & generalis Vicarij domorum ordinis, & obseruantiæ eorundem in Citramontanis partibus consistentium supplicationibus inclinati, authoritate Apostolica præsenti, perpetua, & irrefragabili constitutione statuimus, & ordinamus, quod in ante perpetuis futuris temporibus omnia, & singula Monasteria, domus, & loca Ordinis Sanctæ Claræ prædicta per Abbatissam, seù Matres Monialium, quarum videlicet singulorum Monasteriorum, domorum, & locorū prædictorum singularium Abbatissarum, seù Matrum Monialium, electiones, quæ si à maiori parte earum numero dumtaxat factæ fuerint, canonicè censeantur: ad ipsorum Monasteriorum, siuè locorum Moniales, aut sorores ordinem ipsum professas, & quæ per triennium, vel circa in prædictis Monasterijs morā traxerint spectēt, & pertineant; ac prædictarum Abbatissarum; seù Matrum Monialium dignitates, vel officia huiusmodi per annum tantùm durent, temporeque illo decurso, etiam si iustas renunciationes non fecerint vacent, atque vacare censeantur, regantur & gubernentur, ac regi, & gubernari debeant. Nec non omnes, & singulæ nunc presentes, & futuræ Abbatissæ, seù Matres Monialium Monasteriorum, domorum, & locorùm earum præsentes videlicet in fine anni à datis præsentium, futuræ verò à die electionis earum computandi regimini, & administrationi Monasteriorum, domorum, & locorum suorum in vicariorum, prouincialium prouinciarum eiusdem Ordinis Fratrum Minorum de obseruantia, in quibus Monasteria, & loca ipsa consistunt, vel saltem visitatorum Monasterij, domorum, seù locorum prædictorum per eosdem vicarios in congregatione fratrum deputandorum, & ad id ab eisdem vicarijs potestatem habentium manibus, ac in præsentia sororum, seù Monialium Monasteriorum, seù locorum huiusmodi ad id specialiter vocatarum, sub excommunicationis pœna, quam secùs facientes incurrant ipso facto, renunciare cætera, literas quoque, sigillum, & claues Monasteriorum, & officinarum restituere teneantur, & sint astrictæ. Quodque Moniales, & sorores prædictæ, nisi de Vicarij, vel Visitatoris huiusmodi expressā licentia aliquā ad religionem, vel professionem admittere. Et nisi à præfato Vicario, seù Visitatore pro idoneo reputatus fuerit in earum Cappellanum,

pellanum, aliquem recipere, seù receptum retinere, præsumant. Prætereà omnibus, & singulis mulieribus dictis Monialibus, seù sororibus seruientibus, aut pro eis eleemosinas quærentibus, præsentibus, & futuris, quod quotiescumque pro parte Abbatissarum huiusmodi requisitæ fuerint, earum Monasteria cum consilio discretarum intrare nonnumquam etiam in præcipuis festiuitatibus pro ipsarum consolatione (licentia tamen prius per eas desuper à Vicario prouinciæ obtenta) cum ipsis monialibus, vel sororibus comedere. Quodquè Confessor Monialium, seù sororum huiusmodi, vel alius frater eiusdem ordinis ad hoc per Vicarium prouinciæ huiusmodi pro tempore deputatus in omnibus, & per omnia iuxta formam, & tenorem priuilegiorum, ac concessionum eisdem Monialibus vel sororibus eis quo ad ipsarum personas desuper à sede prædicta, seù alias quomodolibet concessorum in omnibus præterquàm dictæ sedi casibus reseruatis, quoties fuerit opportunum ipsarum seruientium confessionibus, diligenter auditis, eis pro commissis excessibus, criminibus, & delictis debitam absolutionem impendere, & iniungere pœnitentiam salutarem, nec non ipsas seruientes, si id humiliter petierint, à quibuscumque excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisq; censuris, & pœnis Ecclesiasticis (quibus pro tempore innodatæ fuerint) in forma Ecclesiæ consueta iniunctis, sibi pro modo culpæ pœnitentia, & alijs, quæ tunc fuerint iniungenda, absoluere: eisque Eucharistiæ, seù Extremæ vnctionis sacramenta Ecclesiastica ministrare liberè, & licitè valeant, diœcesanorum locorum, ac rectorum parochialium Ecclesiarum, & cuiuscumquè alterius licentia super hoc nullatenùs requisita, authoritate Apostolica tenore præsentium indulgemus. Non obstantibus fælicis recordationis Clementis Papæ Quinti prædecessoris nostri, & quibuscumque alijs Apostolicis constitutionibus, nec non Monasteriorum, & Ordinis Sanctæ Claræ prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijsq. & indulgentijs, ac literis Apostolicis ipsi Ordini Sanctæ Claræ, & Monasterijs, sub quibuscumque verborum formis, ac specie, seù genere per eandem sedem aliàs quomodolibet concessis, quibus omnibus eorum etiam si illorum totis tenoribus de verbo, ad verbum præsentibus habenda foret mentio specialis, illis aliàs in suo robore permanentibus, quo ad præmissa derogare intendimus, & expressè derogamus per præsentes: Cæterisquè contrarijs quibuscumque. Nulli ergo hominum, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quadragesimoseptimo, Nonis Martij, Pontificatus nostri anno 1. Ex Bullario Eman. Roderic. *Bulla prima eiusdem Pontific is tom. 1.*

Habetur quoque confirmatum à Leone X. §.9. vbi statuit, & mandauit, vt dum annis singulis Abbatissæ, & illorum Monasteria à Prouincialibus, siuè Visitatoribus circa ipsarum officium, visitantur; Abbatissæ iuxta Vrbani Quarti constitutionem in Regula, absolutionem sui Ministerij, & officij à dictis Visitatoribus petere teneantur, & quod si iisdem Visitatoribus videbitur, & ipsa necessitas, ac Monasterij exegerit reformatio, acceptare illam cum effectu debeant, & quod huiusmodi Abbatissa officium in ipsius Visitatoris manibus dimittere teneatur, ita quod mera, & libera eidem Visitatori remaneat facultas eisdem sororibus, seù Monialibus sub excommunicationis sententia, & alijs sibi visis sententijs, censuris, & pœnis, præcipiendi, vt circa alterius Abbatissæ electionem intendere debeant, aut aliàs iuxta ipsius prædictæ Cōstitutionis verba, & tenorem procedendi; & Monialem, quæ Abbatissæ ministerium huiusmodi gessit, iuxta excessus exigentium corrigendi, & castigandi, ac censuràs, & pœnas huiusmodi iteratis vicibus aggrauandi, & alia in præmissis necessaria, seu quomodolibet oportuna faciendi, & exequendi.

2 At Gregorius XIII. statuit, quod nullæ Abbatissæ, aliæuè Præfectæ Monasteriorum Monialium in vniuersa Italia, & præsertim in vtriusque Regnis Siciliæ existentium vltra triennium in suo officio, & mini-

ministerio durare possint; vt patet ex sequenti Bulla.

EXposcit debitum Pastoralis officij, quod disponente Domino gerimus, vt ad ea sollicitè intendamus, per quæ Monasteria, & alia religiosa loca, præsertim Deo dicatarum Sanctimonialium, secundum regularis disciplinæ normam regantur, & gubernentur. Perpendentes igitur varia, & multiplicia damna, quibus plerumquè afficiuntur Monasteria Monialium, quæ per Abbatissas, vel alias Præfectas perpetuas reguntur, è contra verò Abbatissas, & alias Præfectas triennales scientes se lapso triennio suæ administrationis rationem esse reddituras, ac sperantes de bene gestis laudem promereri, pœnam verò, si malè gesserint, metuentes, maiori studio, ac diligentia regimen, & administrationem Monasteriorum sibi commissorum gerere. His, & alijs rationabilibus causis adducti, hac nostra perpetuò valitura constitutione statuimus, & ordinamus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus in omnibus, & singulis Monasterijs Monialium Sancti Benedicti, Cistercien. Carthusien. & aliorum quorumcumq. Ordinum in vniuersa Italia, & præsertim in vtriusque Siciliæ Regnis consistentibus, quæ nunc per Abbatissas, vel alias Præfectas perpetuas reguntur, & gubernantur, cùm primùm Abbatissæ, aut aliæ Præfecta huiusmodi regimini, & administrationi ipsorum Monasteriorum cesserint, etiam apud Sedem Apostolicam, vel decesserint, earum Abbatissatus, seu Præfecturas vacare contigerit, Abbatissæ, aut aliæ Præfectæ non ampliùs perpetuæ, seu ad vitam (quarum nomen, ac titulum, ex nunc prout ex tunc Apostolica auctoritate ex certa nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium perpetuò extinguimus, & abolemus) sed triennales tantùm à Conuentu vniuscuiusque Monasterij, & aliàs iuxta decreta sacri Concilij Tridentini, & regularia suorum Ordinum instituta eligantur, & præficiantur: quæ postmodum elapso triennio, suis officijs perfunctæ, præesse desinant, omnique prorsus careant auctoritate, ac à regimine, & administratione Monasterij per triennium à die finitæ administrationis inchoandum abstineant: quo elapso, seruata eadem forma Concilij Tridentini, iterum, & pluries eligi possint. Districtius inhibentes omnibus, & singulis dictorum Monasteriorum Conuentibus, Superioribus, & personis, aliquam Abbatissam, aut aliam Præfectam perpetuam, seu ad vitam, sed triennalem tantùm eligere, & præficere vllo modo audeant, vel præsumant. Quod si secus à quoquam quauis auctoritate fuerit attentatum; Electionem, & Præfectionem huiusmodi, ac omnia, & singula, quæ inde sequentur, irrita, nulla, & inania, nulliusque roboris, vel momenti fore: Sicquè per quoscumque Iudices ordinarios, & delegatos quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, in quauis causa, & instantia iudicari, & diffiniri debere decernimus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictorum Monasteriorum, & Ordinum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alias roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Monasterijs, eorumque Superioribus, & personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis in genere, vel in specie, ac aliàs in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis, eorum tenores, ac si ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxàt specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunq. Cæterùm, quia difficile foret præsentes nostras ad singula quæque loca, vbi necessarium fuerit, deferre, volumus quod illarum transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ præsētibus adhiberetur, si forent exhibitæ,

exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die prima Ianuarij 1583. *Pontificatus nostri Anno Vndecimo*.

3 Ex qua Constitutione colligitur primo, Abbatissam eligendam esse per triennium tantùm, non autem ad vitam, aliàs electio nullius roboris erit, vt tenent Nauarr. *conf. 3. de regul.* & Nouarius *in sum. Bullar. verbo Abbatissa num.* 1. vbi alios DD. citat.

4 Colligitur secundò, si Abbatissa fuerit electa contra formam dictæ Constitutionis, & vltra triennium, non poterit exercere officium Abbatissatus, nec etiam per triennium iuxta consil. Roman. 66. dicen-
5 tis, quod si electio facienda sit per annum, & fiat per plures, nec per annum valida censebitur: idem affirmat Capic. *dec.* 49. & Cabed. *dec.* 84. *num.* 7. ratio est, quia Cōstitutio Pontificia dat formam electionis, propter quam redditur actus indiuiduus, & sic sequeretur, regula vtile per inutile vitiari. *cap. vtile de regul. iuris in 6. cap. non debet eodem lib.* & Tusc. *concl.* 373. *num.* 1. & Mantic. *de tac. & ambig. conuentl. tom. 2. lib. 16. tit. 36. num.* 3.

6 Et Confirmatur à simili, nam locatio facta vltra triennium de bonis Ecclesiasticis non valet etiam per triēnium. Farinac.
7 *decis.* 30. *par.* 1. *tom.* 1. ideo Monasterium non tenetur recipere Abbatissam vltra
8 triennium; à simili de officiali creato à Barone vltra annum, quem vniuersitas non tenetur recipere. Mastrill *de magist. lib.* 1. *q.* 27. *num.* 55.

9 Colligitur tertiò, quod si Abbatissa electa fuerit ad beneplacitum Monialium non censetur benè electa, quia officiales non possunt eligi ad beneplacitum, aliàs dicerentur perpetui, quæ perpetuitas ab hac Bulla suprapposita reprobatur, ex Boerio *decis.* 149. Franc. Marc. *dec.* 192. *par.* 1. Tapia *in pragmat.* 5. *Caroli V. fol.* 107. *nu.* 1. Mastril. *dec.* 188. *num.* 7.

10 Non tamen prohibetur, quin singulis annis mutari possint Abbatissæ, sicut declarauit Sacra Congregatio Cardinalium *in vna Ariminen.* 18. *Nouemb.* 1595. prout refert Lauor. *loc. cit. tit.* 4. *c.* 24. *n.* 65.

11 Et hæc obseruanda sunt respectu omnium Monialium quorumcunq. Monasteriorum, & Militiarum, etiam Sancti Ioannis Hierosolymitani, vt declarauit S. Congreg. Gard. annuente Clem. VIII. *die* 22. *Maij* 1604. teste Lauorio *loc. cit. nu.* 64. Quo triennio completo poterat de iure confirmari Abbatissa, sed propter supradictam Bullam nō potest sine licentia Summi Pontificis, & ideo tenentur Abbatissæ renunciare, & tunc in eius Iurisdictione subintrat Monialis Professione maior, vti Vicaria, nisi aliàs sit consuetudo, vsque ad electionem nouæ Abbatissę, ex Raineri Vallumbrosano *in Ritual. Monast.*
12 *tit.* 8. *rub.* 1. *numer.* 7. At extra Italiam possunt finito triennio, iterùm eligi, vt docent Eman. Roder. *qq. regul. tom.* 1. *q.* 16. *art.* 2. Mirand. *loc. cit. q.* 7. *art.* 9. Barbos. *de Iur. Ecclesiast. cit. num.* 35.

13 Et pro Monialibus subiectis fratribus minoribus extat Constitutio Sixti V. quæ incipit, *Et communis cura pastoralis* edita 27. Iulij 1587. quę prohibet similiter Abbatissis ordini minorum subiectis, vt vltra triennium in officio Abbatissatus non perdurent, & per alium triennium debent vacare. In ordine verò Prędicatorū per quatuor annos ad minus, nisi esset Monasterium nouum, vel nouitèr reformatum. Sed in Portugallia Abbatissæ S. Claræ, præsertim in Prouincia Algarbiarum non possunt reeligi intra triennium, ex speciali Constit. Pauli V. vt refert Portell. *loc. cit. verbo Abbatissa num.* 4.

QVÆSITVM II.

An aliquæ Abbatissę possint perdurare vltra triennium in officio Abbatissatus.

SVMMARIVM.

1 *Abbatissæ, quæ fiunt per præsentationem, & institutionem sunt perpetuæ.*

2 *Abbatissa prima fundatrix Ordinis Sanctæ Claræ potest per viginti annos in officio continuare.*

3 *Mulieres oblatæ, aliaué non emittentes tria vota substantialia, non compræhēduntur in Bulla Gregorij XIII. de duratione officij Abbatissatus.*

4 Pa-

4 *Patronus constitutus à Papa ad præsentã-dum Abbatissam, an possit eandem perpetuò instituere.*

1 Abbatissa non potest esse perpetua propter Constit Greg. XIII. & Sixti V. quę tñ nõ habet locum in Abbatissis, quæ fiunt per præsentationem, & institutionem, quia talis institutio, & confirma-
2 tio est perpetua; ita Portell. *loc. cit. numer.* 10. vbi etiam subdit primam fundatricem alicuius Conuentus Sanctę Claræ posse continuare in officio Abbatissæ per viginti annos in vim statutorum eiusdem Ordinis; quod affirmat Hieron. Roder. *loco cit. num.* 7. vbi resoluit, post expletos 20. annos Abbatissatus, posse præfatam fundatricem iterum eligi in Abbatissam: hoc idem sentit Barbos. *loc. cit. numer.* 37. & Mirand. *in exposit. regulæ S. Claræ fol.* 90.

3 Si quæras Collegium, siue vniuersitas Mulierum oblatarum an eligere teneatur suam Præfectam ad triennium.

Respondeo cum Eman. Roder. *tom.* 2. *q.* 54. *art.* 6. negatiuè, quia in Constitutione Gregorij XIII. de duratione Abbatissarum supra *quæs. antecedenti* posita, sermo est de Monialibus, & Abbatissis verè Religiosis, tria vota essentialia, secundum regulam à Sede Apostolica approbatam, profitentibus, non autem de alijs mulieribus, non verè regularibus sub aliquo habitu Ecclesiastico degentibus.

Tum quia constitutio canonica, vt ait idem Roder. *loc. cit.* quatenùs statuit aliqua noua, & à iure communi exorbitantia de Monialibus, solùm intelligenda est de veris Monialibus, & non de alijs quantumcumq. religiosè, & collegialiter viuentibus, nisi expressa de illis mentio fiat; at Gregor. XIII. prodijt legem illarum Abbatissarum, & Præpositarum, quæ seruãt normam, & regularem disciplinam, & nõ extendit expresse ad alias; atque ita affirmant Nauarr. *conf.* 82. *de regularibus lib.* 3. *in antiquis*, & Portell. *loc. cit.* Castellin. *de elect. cap.* 5. *num.* 33. Nauarr. *loc. cit. in sum. num.* 8.

4 Si obijcias secundo, vtrum Patronus constitutus à Summo Pontifice super Monasterium Monialium ad præsentandum Abbatissam, possit eandem perpetuò instituere.

Respondet Eman. Roder. *loc. cit. num.* 5. quod Patrono, & Monasterio volentibus, quod Abbatissa per Patronum præsentata confirmetur pro perpetua, vel triennali, eis ius possessorij competere, quia ab annis septuaginta, vt præsupponitur, sunt in possessione, iuxta gloss. *in clem.* 1. *de caus. possess.* Vnde nullatenùs permittere debent, vt agatur, & litigetur super petitorio, & proprietate Iuris, donec possessorium finiatur, & reponatur in pacifica possessione iuris præsentandi, & prętendendi confirmationem perpetuam, vt benè docet Nauar. 3. *consil. titul. de caus. possess.* de qua re videatur idẽ Eman. Roder. *loc. cit.*

Idem puto dicendum de Abbatissis, quę fiunt per nominationem, cuius rei exemplum reperio in Concilio Turonense II. *in tom.* 1. *Cõcil. antiq. Galliæ* sub anno Christi 567. vbi S. Redegundis Monasterij Puellarum in Pictaua vrbe à se constructi, domnam, & sororem suam Agnetem Abbatissam instituendam nominat.

QVÆSITVM III.

Vtrum Abbatissæ liceat (completo triennio sui Abbatissatus) officium Pręsidentis obtinere, donec Abbatissa noua eligatur.

SVMMARIVM.

1 *Abbatissa completo triennio sui officij potest ad breue tempus in Præsidentem Monasterij assumi, donec Abbatissa eligatur.*

2 *Moniales prohibentur in officijs perpetuari.*

3 *Vicariæ Moniales Ordinis Minorum nõ possunt expleto officio Vicariatus immediatè in Abbatissas assumi; secùs de alijs.*

1 Miranda *de monial. q.* 7. *art.* 9. *concl.* 2. partem affirmatiuam probabilem putat, dicens, hoc pertinere ad bonum

num regimen Monasterij, vt scilicet pro paruo tempore eadem Abbatissa, non verò alia Monialis, Præsidens constituatur ad euitanda innumera mala, damna, atquè incommoda, quæ ex contrario facto, vt plurimum oriuntur, aut saltem possent euenire.

Si dicas, quod Sixtus V. in supradicta Constitur. præcipit, quod post transactũ triennium, nullum Abbatissatus, seu Præfecturæ Monasteriorum, aut aliud officiũ, nec aliquam potestatem, vel auctoritatem in eisdem possunt obtinere, & exercere:

2 Respondet Miranda, quod in dicta Bulla prohibentur tantummodò Abbatissæ prædictæ, expleto suo triennio, habere in dictis Monasterijs aliud officium, quocumq. nomine nuncupetur, per trienniũ, sicut est officium Vicariæ, seu alicuius similis; hoc enim est in officijs perpetuari, quod à Sixto V. in dicta Constit. prohibetur: non verò Abbatissam esse Præsidentem finito suo Abbatissatu pro paruo tempore, donec alia eligatur Abbatissa. Idem videtur sentire Lauor. *in suis Elucubr. tit. 4. cap. 25. num. 68.*

Imò Mirand. *loc. cit.* in fine addit, quod multò minùs prædicto decreto Sixti V. prohibentur, quin perfunctæ officio Vicariæ, eligi possint in Abbatissas: quod etiã à quibusdam fuit dubitatum, & difficultate eidem Mirandæ proposita affirmatiuè respondit, dicens quod ita obseruat com-

3 munis praxis. Ex quibus satis constat, quid dicendum sit de alijs Monialibus Fratribus Ordin Min. non subiectis, quæ cùm non ligentur dicta Constit. Sixti V. non habebunt locum dubitationes allatę; sicut nec etiam ligantur hoc statuto, quod Moniales S. Claræ, & Tertij Ord. S. Francisci, expleto Vicariatus tempore, ad Abbatissatum immediatè non assumantur, sed tãtùm Moniales prædictæ, vt in sequenti statuto inspicitur.

Hieronymus Matthæius S. R. E. Presbyter Cardinalis Tituli S. Pancratij Ord. Min. Regular. Obseruantiæ Gubernator, Protector, & Corrector.

Electionibus Abbatissarum, seu Ministrarum quorumcunq. Monasteriorum, tàm S. Claræ, quàm Tertij Ordinis S. Francisci, curæ, & Protectioni nostræ subditarum, quantùm in Domino possumus, prouidere volentes, vt omninò liberè fiant, iuxta Sac. Concil. Trident. summorumq. Pontificum sanctiones: Huius nostri decreti vigore decernimus, Vicarias omnes dictorum Monasteriorum in posterum expleto Vicariatus officij tempore, ad Abbatissatus, aut Ministeriatus officium immediatè assumi non posse, nec debere; sed dicto Vicariatus tempore completo, saltem per biennium integrum vacare teneantur: quo biennio elapso, liberum erit Monialibus eas quoque in Abbatissas, vel Ministras, eligere. Et si aliqua electio contra huius nostri decreti dispositionem fieri, aut attentari contingerit, irritam, & inanẽ omninò esse volumus, prout ex nunc irritamus, & annullamus; præcipientes omnibus Prouincialibus, Ministris, alijsq. dicti Ordinis Prælatis sub pœna priuationis suorum officiorum, quod dictum nostrum decretum inuiolabiliter obseruent, & obseruare faciãt. Datum Romæ in Palatio nostræ solitæ residentiæ die xiiij. Iunij. MDXCII.

QVÆSITVM IV.

Vtrum Moniales, Officiales Monasterij comprehendantur in dicta Constitutione Gregorij XIII. ita, vt absoluto triennio, non possint amplius perseuerare in earum Officijs.

SVMMARIVM.

1 *Moniales à Capitulo Monasterij in Officiales electæ, perseuerare possunt ad libitum Superiorum.*

2 *Mo-*

2 *Monialibus Monasterij Officialibus non currit triennium, sicut Abbatissis.*
3 *Vallis Vmbrosæ Moniales eliguntur in Officiales Monasterij secundum Professionem.*

1 IN dicta Constitut. Gregor. XIII. nihil omninò de hac re disponitur, sicut nec etiam Concil. Trident. sed Sacra Congregatio Cardinal. (prout refert) Lauret. de Franch. *in Controu. inter Epis. & Regular. quæst. de Abbatissa pag.* 160. §. 12. præsenti dubitationi sic respondit; *Moniales, quæ à Capitulo sui Monasterij electæ sunt in Officiales, vt bona illius Monasterij administrent, possunt in huiusmodi officio perseuerare, quamdiù Superioribus Monasterij visum fuerit.*

2 Ex qua declaratione, & dilucidatione Sac. Congregatio Cardin. infert d. Lauret. non currere triennium dictis Monialibus Monasterij Officialibus, neq. illis Confirmationem Superioris esse necessariam, nec circumstantias, quæ requiruntur in Abbatissis eligendis: & in fine subdit, quod in quibusdam locis fiunt istæ Offi-
3 ciales post gradum Professionis. Et hoc à Monialibus meæ Congregationis Vallis Vmbrosæ iuxta nostras Constitutiones hodiè obseruatur, sed per vnicum tantum Annum, nisi legitimo impedimento detineantur.

DISPVTATIO XXXI.

De Renunciatione, & resignatione Abbatissatus.

QVÆSITVM I.

Vtrum Abbatissa possit renunciare electionem Abbatissatus in se canonicè factam.

SVMMARIVM.

1 *Electioni non potest quis renunciare, quatenùs ad munus obeundum sit habilis, & damnum Reipublicæ sequatur, sub pœna peccati mortalis, & num. 3.*
2 *Ambitio in electione damnatur.*
4 *Electus ante confirmationem, an possit renunciare in manibus eligentium.*
5 *Ius omne per electionem acquisitum, per spontaneam renunciationem videtur amissum.*

1 DIco, habilem, & dignum ad aliquod officium obeundum electum, non posse renunciare electionem sub pœna peccati mortalis, si talem se existimet, & recusatio verteret in damnum Cõmunitatis, sed tenetur sibi iniunctum munus acceptare exemplo SS. Gregorij Magni, & Nicolai Episcopi Myrensis, ex Archid. *in cap. si electio. de elect. in 6.* & licèt in
2 electione damnetur ambitio, nihilominus vbi vitium tale cessat, & renunciatio damnosa existit, charitas postulat, vt Ecclesiæ vtilitas, simul & populi non negligatur;
3 sed hoc intelligitur, quando alius deest, cũ non debeat quis de facili se dignum putare, ex gloss. *in c. in scripturis verb. minimè* 8. *q.* 1. & Lauor. *in varijs elugubr. tit.* 4. *c.* 18. *num.* 31. Qui *num.* 32. quærens, An electus, post consensum præstitum, antetamen confirmationem, possit renunciare in manibus eligentium absq. licentia Superioris; Respondet, quod sic, si renunciatio non vergat in præiudicium superioris, cuius est confirmare; gloss. *in cap. si electio verb. renunciat.* & Sigismundus à Bononia *de elect. Prælat. dub.* 41.
4 Si verò renunciatio spontanea electionis facta sit, ampliùs non est audiendus, qui renunciat, quia omne ius per electionem acquisitum videtur ammissum per sponta-
neam

neam renunciationem. Ita tenent Innocētius *in cap.quod in dubijs de renunciat.* & Abbas *in cap.præsentia de elect.*

QVÆSITVM II.

An Abbatissa possit renunciare Abbatissatum ad fauorem alicuius Monialis.

SVMMARIVM.

1 *Abbatissa habens dignitatem Abbatissatus in titulum, vel administrationem à Summo Pontifice, potest renunciare.*

1 Respondeo affirmatiuè, quando nimirùm Abbatissa renuncians habet dignitatem Abbatissatus in titulū, vel administrationem à Summo Pontifice, vt benè probat Crescentius *decis.* 173. *lib.* 1. *in manuscript.* & in impressis *dec.* 2. *de renunciat.* vbi fœmina resignauit Abbatissatum ad fauorem cuiusdam Monialis, reseruata sibi pensione; atquè ita docent Flaminius Parisius *de resignat.lib.* 3. *q.* 16. *num.* 18. & Lauor.*d. tit.*4.*cap.*24.*nu.*70.

DISPVTATIO XXXII.

De Potestate Abbatissæ.

Quæsitum I. Vtrum Abbatissa habeat aliquam potestatem,& Iurisdictionem ad instar Prælatorum.

Quæsitum II. Vtrum Abbatissa sit capax potestatis Ordinis, & spiritualis Iurisdictionis.

Quæsitum III. An Abbatissis possit delegari facultas leges spirituales ferendi.

Quæsitum IV. An Summus Pontifex possit Abbatissæ potestatem spiritualem delegare.

Quæsitum V. Vtrum Abbatissa de Iure communi possit excommunicare, suspendere, & interdicere.

Quæsitum VI. Vtrum Abbatissa possit Vota Monialium irritare.

Quæsitum VII. An Abbatissa Monialium suarum valeat vota commutare, atq. in illis dispensare.

Quæsitum VIII. Vtrum Abbatissa possit cum suis Monialibus in ieiunijs Regulæ, & in esu carnium, seu lacticiniorum dispensare.

Quæsitum IX. An Abbatissa possit Monialium suarum Confessiones excipere.

Quæsitum X. Vtrum Abbatissa publicè euangelizare, & prædicare valeat.

Quæsitum XI. Vtrum Abbatissa possit Moniales sibi subditas benedicere.

Quæsitum XII. An Abbatissa possit Beneficia conferre, & Clericos instituere.

Quæsitum XIII. Quam potestatem habeat Abbatissa erga administrationem rerum temporalium sui Monasterij.

QVÆSITVM I.

Vtrum Abbatissa habeat aliquam potestatem,& Iurisdionem ad instar Prælatorum.

SVMMARIVM.

1 *Dignitati Prælatitiæ annexa est potestas Clauium.*

2 *Abbatissa non est verè Prælata, nec habet Iurisdictionem ad instar aliorum Prælatorum.*

3 Abba-

3 *Abbatissa habet potestatem domesticam ad instar Matrisfamilias in filios, & Magistratus in Ciues.*
4 *Abbatissæ præcepta obligant iuxta qualitatem rei, quæ præcipitur.*
5 *Potestas domestica non constituit Abbatissam in proprio esse Prælaturæ.*
6 *Abbatissa virtute domesticæ potestatis potest impropriè appellari Prælata.*

1 SVppono iurisdictionem spiritualem, & potestatem Ecclesiasticam clauium dignitati Prælatitiæ annexam esse, ex qua postea emanat ordinaria iurisdictio, quæ cùm careat Abbatissa, vt dicunt S. Tho. *in 4. dist. 19. q. 1. art. 1. quæstiunc. 3. ad 4.* Durand. *ibid. q. 1. ad vltim.* Syluest. *verb. Abbatissa initio.* Tabiena *eodem verb. n. 5.* Armill. *eodem verb. num. 1.* Suar. *tom. 1. in*
2 *3. p. D. Thom. disp. 2. sect. 2. num. 3.* nec erit verè Prælata, nec habebit iurisdictionem ad instar Prælatorum, dicunt enim supracit. Doctores, habere Iurisdictionem ex commissione.

3 Non negamus Abbatissam habere potestatem quandam maternam, domesticam, & ciuilem, qualem habet Mater familias in filios, & Magistratus in ciues, vt diximus supra *in disp. 12. quæst. 5.* ac proinde potest suis Monialibus præcipere, & eius
4 præcepta obligabunt illas iuxta qualitatẽ rei, quæ si grauis, obligabit sub mortali, si sit leuis, sub veniali; Ita præter cit. Soto *in quarto dist. 20. q. 1. ar. 4.* Ledesma *2. p. q. 20. art. 4.* Angles *in floribus 2. par. q. vnica de clauibus diffic. 5. concl. 3.* Victoria de *potest. Ecclesiast. q. 2. num. 4.* Henriquez *lib. 6. de pœnit. cap. 2. num. 3. & 4.* Eman. Roder. *qq. regular. tom. 1. q. 12. ar. 2.* Ludouic. Lopez *2. p. instruct. cap. 1. de clauib.*
5 Hier. Roder. *in comp. qq. regul. resol. 2. nu. 2. & 16.* & talis potestas domestica præcipiendi non constituit in proprio esse Prælaturæ Abbatissam. Dixi *in proprio esse*,
6 quia sub latiori significatione, & impropriè potest appellari Prælata in virtute dictæ Potestatis domesticæ, non verò iurisdictionis spiritualis, vel potestatis Ordinis, quæ propriè, & formaliter veram Prælaturam instituunt.

QVÆSITVM II.

Vtrum Abbatissa sit capax potestatis Ordinis, & spiritualis Iurisdictionis.

SVMMARIVM.

1 *Abbatissa non est capax potestatis Ordinis.*
2 *Clericos instituere, & Beneficia conferre non denotant Iurisdictionem spiritualem.*
3 *Potestas Clauium fundatur in Sacerdotio.*
4 *Religiosi laici nequeunt habere Iurisdictionem spiritualem.*
5 *Abbatissa tanquam fœmina non potest habere scientiam spiritualem.*
6 *Potestas Iurisdictionis ordinatur immediatè ad potestatem Clauium.*

1 THeologi omnes conueniunt *in 4. distinct. 19. & 25.* & interpretes iuris canonici *in cap. dilecta de maior. & obed.* Abbatissam non esse capacem potestatis Ordinis; nam fœminæ ordinari non possunt, quia nusquam legitur Christum alios ministros instituisse, quam viros. Tum quia fœminis in Ecclesia loqui non licet, Apostol. *1. ad Timoth. 2.* multò minus licebit Sacramenta ministrare, quod est quid maius, quam in Ecclesia loqui; quare Mulieres ordinari non posse tenent Felin. *in d. cap. dilecta num. 4. & 5. de maior. & obedient.* S. Thom. *in 4. dist. 25. q. 1. & 2.* Vasquez *disput. 245. num. 12. c. 2. vers. ego verò.* Suar. *de cens. disp. 51. sect. 2. in princip.* S. Thom *in addit. ad 3. par. q. 39. ar. 1.* Angles *in floribus theolog. quæst. de clauibus ar. 1. diffic. 5.* Egid. *de sacrament. & censur. disp. 20. dub. 10. num. 94.* Bonac. *de sacrament. disp. 8. q. vnica punct. 5. num. 5.* Valent. *tom. 4. disput. 9. q. 4. punct. 1. ad finem.* Henriq. *in sum. lib. 14. cap. 8. num. 6.* notantes, fœminas ipso iure diuino incapaces esse eorum, quæ sunt Ordinis & per consequens non sunt irregulares ratione sexus, vel etiam ob quamcumque causam

causam superuenientem, quæ esset sufficiens in viris ad irregularitatem contrahendam; est enim irregularitas impedimentum canonicum, idest legis canonicę, & dicuntur irregulares, quia excipiuntur à regula, secundum quam, omnes, qui capaces erant, attenta lege diuina, poterant promoueri; at verò sexus fœmineus ipsa lege diuina impeditur, & incapax est suscipiendi ordines, & per consequens in eum irregularitas non cadit, vt aduertit Sotus *de iust. lib.* 4. *q.* 7. *art.* 2. Suarez *tom.* 5. *disput.* 40.

Aduerte cum Viualdo *in candelab. aur. par.* 3. *cap.* 3. quod licèt in fœminis propriè non detur irregularitas, sed magis incapacitas ex ipsa lege diuina ex dictis; respectu tamen Religionis susceptæ, vel suscipiendæ multa possunt considerari impedimenta, propter quæ aliquæ mulieres inhabiles fiant ad aliqua officia Religionis, vel ad Religionem ipsam, quæ diligenter prosequitur Viuald. *d. par.* 3. *cap.* 4. *à n.* 4. Quæ omnia confirmantur ex auctoritate Genes. 1. *c.* 3. ibi, *Sub viri potestate eris*, qua satis ostenditur statim ab initio generis humani fuisse sexum fœmineum virili subiectum, subindeque neque etiam profana munera, in aliqua Republica benè gubernata fœminis fuisse demandata, probat *l.* 2. *ff. de regulis iuris*, vbi notant scribentes omnes, & multi, quos latè refert Duen. *regul.* 308. & ex Philosophis, atque bonis auctoribus multa latè cumulat Iustus Lipsius *politicorum lib.* 2. *cap.* 3. Facit etiam, quia minimè decebat pulchritudinem Ecclesiasticæ hierarchiæ, fœminas admitti ad Ecclesiasticos gradus, & Ecclesiæ regimen, ex ratione, quæ colligitur ex Paul. 1. *ad Corinth.* 11. ibi *Christus caput est viri, & vir caput est mulieris*, quia non vir ex fęmina primò, sed fęmina ex viro sumpta est. Facit etiam ratio *tex. in l.* 1. *§. sexum ff. de postulando*, & quæ DD. communiter ibi notant ex adductis à Duen. *regul.* 311. Ad varia autem loca, quibus probatur Mulieres prophetasse *Exod.* 15. *Iudith.* 4. *&* 4. *Regum cap.* 22. *Act.* 21. Respondetur nullum esse inconueniens mulieres prophetare, neque nobiscum pugnat huiusmodi argumentũ: prophetia enim donum Dei est, seu gratia gratis data, quod fęminis, atque laicis potest pariter cōuenire; non ita potestas spiritualis, vt ex supra positis rationibus, resoluit post Sot. Cardinal. Bellarm. *tom.* 2. *de Sacramentis in genere lib.* 1. *cap.* 25. *vers. ad loca illa pro fœmina*, & multi alij respondentes textui *in cap. Diaconissam* 27. *q.* 1. *& in cap. Mulieres* 32. *dist.* vbi habetur mulieres presbyteras, & Diaconissas prohiberi ordinari ante quadragesimũ ætatis annum, esse intelligēdos de Diaconissis non verè initiatis ordine Diaconatus, sed destinatis ad quædam obsequia diuina in instruendis mulieribus Cathecumenis ad Baptismum, ac per consequens de presbyteris illis, non quidem insignitis sacro presbyteratus Ordine, sed habentibus curam quarundam rerum Ecclesiæ; vel meliùs forsan intelligendos de Diaconissis, & presbyteris vxoribus Diaconorũ, & presbyterorum, vt alij respondent, & omnium latissimè Fr. Basil. Ponc. *de impedimentis matrim. cap.* 10. *per totum*.

Eodē etiam modo mulieres incapaces esse beneficiorum, tenent Lambert. *de iure patron. lib.* 2. *par.* 1. *q.* 7. *nu.* 1. *cum seqq.* Hoieda *de incompatibil. benefic. p.* 1. *cap.* 24. *num.* 73. Rebuff. *de pacif. possess. numer.* 260. Gonzales *de regul.* 8. *Cancell. glos.* 4. *n.* 200. Possunt tamē esse canonicę ex eodem Lambert. *de iure patron. loc. cit. nu.* 4. Gonzales *ad regul.* 8. *Cancell. glos.* 22. *num.* 16. Viuian. *in praxi iurispatr. par.* 2. *lib.* 6. *cap.* 3. *num.* 4. Azor. *instit. moral. par.* 1. *lib.* 13. *q.* 5. Petrus Gregor. *Syntag. Iuris lib.* 15. *cap.* 19. *num.* 9. & ex vna, seu nullius iurisdictionis 27. Nouembr. 1624. & in alia Tullen. seù nullius præbēdarum 26. Febr. 1625. coram Buratto. Præbendæ verò huiusmodi Canonicarum, vsq. adeò merè temporales sunt, vt cuiuscumq. simoniæ expertes sint. Verall. *dec.* 356. *nu.* 6. *par.* 2.

An autem sit capax potestatis spiritualis, dubiæ est quæstionis. S. Thom. *loc. cit.* & Paludan. *in* 4. *dist.* 19. *q.* 2. *art.* 1. Syluest. *loc. cit. num.* 1. Sot. *loc. cit.* Victoria *loc. cit.* & ferè omnes negant Abbatissam esse ca-

paccm

pacem spiritualis iurisdictionis ordinariæ, licèt Panormit. *in cap. dilecta cit.* affirmet contrarium dicens, quod in textu *d. cap.* habetur, quandã Abbatissam Clericos sibi
1 subiectos à Beneficio, & officio suspendisse; & insuper ait, haberi in Gloss. *d. cap. dilecta*, Abbatissam posse Ecclesias, & beneficia suo Monasterio subiecta, conferre, quę denotant spiritualem, & ordinariam iurisdictionem. Quibus obiectionibus respondent Doctores cit. & nos infra quæst. 12. quod dum fœmina ratione dignitatis, vel muneris sit capax iurisdictionis ciuilis, quando v. g. creatur Regina, Ducissa, vel Comitissa, ita etiam Abbatissa ratione publici muneris erit capax iurisdictionis ciuilis, & domesticæ, vt diximus, ratione cuius poterit instituere Clericos in Ecclesijs, & beneficia conferre suo Monasterio subiecta, ac per consequens tale ius instituendi Clericos & conferendi beneficia modo prædicto non denotabit iurisdictionem spiritualem ordinariam, qua caret Abbatissa ex sequentibus rationibus à supracit. Doctoribus adductis, nempe, quia Abbatissa est incapax clauium, ergo iurisdi-
3 ctionis spiritualis, antecedens est clarum, quia potestas clauium fundatur in Sacerdotio, & licèt apud Ethnicos mulieres fungerentur officio Sacerdotum, vt refert Plat. *lib. 6. de legibus, & donis* Halicar-
4 neus *in 2. antiq. Roman.* tamen in lege gratiæ potestas Clauium non cadit in sexum fęmineum. Tum quia non sunt deterioris cõditionis Religiosi professi laici, quàm Religiosæ fęminæ, sed illi nequeunt habere iurisdictionem spiritualem, ergo nec fęminæ; Tum quia qui iurisdictionem spiritualem habet extra forum poenitentiæ, poterit etiam excommunicare, & absoluere ab excommunicatione, quod non
5 potest Abbatissa. Tum etiam quia Abbatissa, tanquam fęmina habere non potest scientiam spiritualem, vt communitèr dicunt Doctores, & per consequens esset periculosum, si Abbatissæ haberent potestatem spiritualem ordinariam, ideo huiusmodi potestas iurisdictionis, tam clauium, quàm spiritualis Abbatissæ propriè tradita nõ fuit; sed solum commissio quorumdam actuum in ordine ad correctionem, & disciplinam domesticam subditorum, & consequentèr non potest sub mortali præcipere id, cuius transgressio non esset alioquin ex se peccatum mortale; ita cum Soto, Sayrus *de cens. lib. 1. cap. 5. num. 16. & 17.* Bonac. *de censur. q. 1. punct. 2. num. 4.* Eman. Roder. *tom. 2. qq. reg. q. 107. ar. 1.* Gonzal. *ad reg. Cancell. glos. 22. num. 19.* Valentia *tom. 4. disp. 7. q. 16. punct. 3. versus finem.*

Si dicas, quod potestas iurisdictionis, cum non sit immediatè potestas clauium, non sequitur, quod Abbatissæ carentes potestate clauium, careant etiam potestate spirituali.

6 Respondeo licèt potestas iurisdictionis immediatè non sit potestas clauium, ordinatur tamen ad illam, imò ex illa ortũ habet; vnde cum mulier non possit habere potestatem ordinis, non poterit etiam habere potestatem spiritualem, vt colligitur, *ex cap. Noua de pœnit. & remissione* & S. Thom. *loco cit. dist. 25. q. 1. art. 1.* Emanuel Roder. *loc. cit. ar. 1.*

QVÆSITVM III.

An Abbatissis possit delegari facultas leges spirituales ferendi.

SVMMARIVM.

1 *Potestas ferendi leges spirituales ordinatur ad gubernationem populi.*

2 *Mulieres in Ecclesia taceant, nec eis permittatur loqui.*

3 *Mulieri non permittitur dominari in virum.*

4 *Mulier quamuis docta, & Sancta viros in Conuentu docere non præsumat.*

5 *Mulier debet esse subdita viro: non potest esse testis, nec fidem dare.*

PAnormitanus *in cap. dilecta cit.* & Victoria *loc. cit. num. 3.* Sot. *cit.* S. *sed de de fœminis*, vbi multos citat, & sequitur Doctores. Suar. *de legib. disp. 9. sect. 1.* Emanuel Roder. *cit. ar. 2.* & alij docent, potestatem

statem ferendi leges spirituales, & Ecclesiasticas mulieri delegari non posse; & ratio est, quia talis potestas à iure diuino orta, ordinatur ad gubernationem populi & directionem in finem spiritualem: directio autem huiusmodi interdicta est ipso iure mulieribus 1. *Cor.* 14. per illa verba,
2 *Mulieres in Ecclesijs taceant, non enim permittitur eis loqui, sed subditas esse, sic lex dicit; si quid autem volunt discere, domi Viros suos interrogent, turpe est enim mulieri loqui in Ecclesia*, & hoc esse preceptum Dei, satis indicat Appostolus in his verbis; *si quis videtur Propheta esse, aut spiritualis, cognoscat, quæ scribo, quoniam Domini sunt mandata*, & in Epistol. 1. ad
3 Thimot. 2. *Mulier in silentio discat, cum omni subiectione, docere autem mulieri non permitto, neque dominari in Virum, sed esse in silentio*.

Probatur etiam ex Concilio Carthagin. 4. *cap.* 49. relato *in cap. Mulier* 23. *dist. & de consecr. dist.* 4. in quo sancitum
4 fuit, ne mulier, quamuis docta, & sancta, Viros in conuentu docere præsumat. Idê ferè habetur ex D. August. *lib. quæstion. vet. test.* relato *in cap. est ordo* 33. *q.* 5. vbi inquit, mulierem constare, subiectam
5 esse dominio Viri, & nullam authoritatem habere, nec docere posse, nec testem esse, aut fidem dare, nec iudicare.

QVÆSITVM IV.

An summus Pontifex possit Abbatissæ potestatem spiritualem delegare.

SVMMARIVM.

1 *Papa delegare potest fœminis potestatem spiritualem ad leges ferendas, etiam quæ à iure diuino emanant.*

2 *Excommunicandi potestatem habenti iurisdictionem Ecclesiasticam committi posse (licet non habeat Claues) non videtur prohibitum.*

3 *Prælatus Monialium non potest Abbatissæ committere, vt in graui necessitate præcepta spiritualia imponat.*

1 QVamplures Theologi, & Iurisperiti dicunt, Summum Pontificem delegare posse spiritualem potestatem Abbatissis, alijsquè fœminis ad ferendas leges, etiam quæ à iure diuino emanant; quod probatur *ex d. cap. dilecta*, vbi Honorius III. videtur definire, Abbatissam habere spiritualem hanc iurisdictionem præcipiendi, & leges in Clericos condendi, eosque puniendi, propter inobedientiam, & eorum culpas; talis autem potestas spiritualis, & Ecclesiastica est, vt obseruat Decius *reg.* 2. *de regul. iuris in* 6. *nu.* 41. Tum quia nullo iure diuino pro-
2 hibitum videtur, vt summus Pontifex pro sua suprema potestate possit mulieri delegare potestatem fereudi leges, sicut non videtur prohibitū posse cōmitti potestatē excommunicandi habenti iurisdictionem Ecclesiasticam, licèt non habeat claues, ex gloss. *in cap. Prætor dist.* 32. & Villalb. *par.* 1. *summæ tract.* 16. *diff. nu.* 11. Eman. Roder. *loc. cit. tom.* 2. *q.* 101. *ar.* 1. Imò ex S. Gregorio *lib.* 2. *Epistolarum* 45. habetur, laico delegari posse facultatem suspêdendi, excommunicandi, &c. & hæc dicta sint propter amplitudinem potestatis summi Pontificis; quod, & videntur affirmare Paludan. *loc. cit.* Nauar. *lib.* 5. *Consil. tit. de sent. excommunic. consi.* 73. Vgolinus, quem refert, & sequitur Suarez *loc. cit. disp.* 2. *sect.* 3. *nu.* 7. Salas *de leg. q.* 95. *disp.* 8. *tract.* 14. *sect.* 19. *nu.* 94. vbi hoc ex professo tractat.

3 Ex quibus habetur non posse subsistere, quod docent Eman. Roder. *loc. cit. q.* 15. *art.* 1. Lopez 2. *par. instruct. Confess. de clauibus cap.* 1. *cit.* & Paulus Layman. *in quæst. canonic. de Prælat. elect. q.* 234. Prælatum Monasterij posse Abbatissæ committere, vt in graui necessitate præcepta spiritualia imponat; Ita Barthol. à S. Faust. *in thesaur. Religios. lib.* 6. *q.* 91. Panor. *in d. cap. dilecta*, & ferè omnes iuris consulti cum gloss. *ibidem*, & Lauretus de Franchis *in controu. inter Episcop. & regul. quæstion. de Abbatissa quæst.* 14.

QVAE-

QVÆSITVM V.

Vtrum Abbatissa de iure communi possit excommunicare, suspendere, & Interdicere.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicare non potest Abbatissa de iure communi suas Moniales, nec illas ab excommunicatione absoluere.*
2 *Abbatissa potest in sententia aliquorum, suis Presbyteris præcipere, vt Moniales delinquentes excommunicent, illasq. absoluant.*
3 *Suspendere, vel interdicere nequeunt Abbatissæ; & quid de suspensione Clericorum, quò ad Officium, vel Beneficium.*
4 *Inobedientia notabilis inducit peccatum mortale.*
5 *Papa potest fœminis facultatem suspendendi concedere.*
6 *Papa præest iuri humano.*

1 EX dictis deducitur, Abbatissam non posse de iure communi suas Moniales excommunicare; *ex d. cap. dilecta de maior. & obedient.* Panor. *ibidem nu.* 3. Nauar. *cons.* 73. *de sent. excom.* Couar. *in cap. Alma mater. par.* 1. §. 11. *num.* 2. Vgolinus *de cens. tab.* 1. *cap.* 2. §. 7. *nu.* 7. & per consequens, nec illas ab excommunicatione absoluere *cap. de Monialib. de sent. excommunic.* & ibi Abbas, & Decius *nu.* 41. Nauar. *d. lib.* 5. *consil. de sent. excom. cons.* 1. *nu.* 1. Henriquez *lib.* 13. *cit. de pœnit. cap.* 2. §. 3. Suarez *d. tom.* 5. *de cens. par.* 2. *sect.* 3. *nu.* 5.

2 Poterit tamen secundùm aliquos præcipere suis Presbyteris, vt excommunicent Moniales delinquẽtes, & vt illas absoluant; qui tenentur obedire, si hoc habeant ex concessione speciali, aut generali Summi Pontificis, vel Episcopi, aut Superioris.

3 Nec etiam potest Abbatissa suspendere, aut interdicere per Gloss. *in d. cap. dilecta, & gloss. magnam,* & Armillam *verb. interdictum n.* 24. & Abbatem *in d. cap. dilecta nu.* 6. sed dicunt aliqui, quod poterit stante consuetudine, suspendere à Beneficio, quia cum Beneficium conferre posit, vt inferiùs dicetur, iure merito ab eodem suspendere valebit. Non poterit autem Clericos suspendere ab Officio, vel interdicere, quia hoc sub nomine censuræ continetur; Et quod posit suspendere à Beneficio, probatur, non solùm *ex d. c. dilecta*, verùm etiam ex multis doctoribus, & præsertim ex Syluest. *d. verb. Abbatissa q.* 2. *nu.* 5. & Mirand. *cit. concl.* 4.

At Innocentius in d. Glos *in cap. dilecta* constanter affirmat, Abbatissam posse suspendere ab Officio, & Beneficio simul Clericos Ecclesiarum sibi subditarum, quia (dicit ille) *in d. cap. dilecta*, Summus Pontifex iubet suspensionem seruari, qua Abbatissa suos Clericos à Beneficio, & Officio suspendit, & amouet.

Nihilominus standum existimo communi, & recenti sententię Doctorum, quam sequuntur Glossa *in d. cap. dilecta* & Panormit. *ibidem.* Alphonsus, & Viualdus *in candelabro aureo tract. de suspens. nu.* 151. Sayr. *in thes. cas. consc. lib.* 4. *c.* 2. *nu.* 9. Abbatissam non habere ius suspensionis propriè acceptæ, siuè à Beneficio, aut ab Officio, itaut posit suos Clericos suspendere, qui ita suspensi diuina Mysteria, & Officia præstantes, irregularitatem contrahant, quia Abbatissa, ex defectu sexus non est capax iurisdictionis Ecclesiasticæ. Quapropter suspensio illa, quæ habetur *in d. cap. dilecta* erit impropriè, & latè suspensio, quatenùs est præceptio quædam, qua mediante quis suo munere, & officio fungi prohibetur, vnde quando Glossa *sup. cit.* negat, Abbatissam ab Officio suspendendi ius habere, intelligenda est de suspensione propriè accepta, & sic nouissimè docet Lauretus de Franchis *loc. cit. q.* 14. & hoc est idem, quod tradit Panormit. *in d. cap. dilecta loc. cit.* dicens quod Abbatissa potest in lata significatione suspendere, nimirùm subtrahendo prębendas, & pręcipiendo Clericis subiectis suo Monasterio, ne celebrent, donec

Hh 2 satis-

satisfecerint. Quod si fortassè celebrarēt, & præcepto Abbatissæ non obtemperarent, licèt irregulares non fiant, vt diximus, tamen peccarent mortalitèr celebrando, quia omnis notabilis inobedientia inducit peccatum mortale, vt benè notant Eman. Roder. *loc.cit.tom.3.q.66. art.5.* Syluest. *d. verb. Abbatissa num. 6.* Armilla *eodem verb.nu.4.* Maiol. *de irreg. lib.3.cap. 29. n. 12.* & S.Anton. *in 3. par. tit. 27. cap. 4.* Scalensis *de censuris tit. de suspens.cap.2.*
4

5 Potest tamen Papa etiam fœminis facultatem suspendendi concedere, vt volūt Palud. *in 4.dist.18.q.2. art.3.* Vgolin. *de*
6 *cens.Ecclesiast.cap.2.§.7.n.5.* cum hoc sit solùm de iure humano illis prohibitum, cui Papa præest *capitulo proposuit de concessione præbend.*

QVÆSITVM VI.

Vtrum Abbatissa possit vota Monialium irritare.

SVMMARIVM.

1 *Vota Monialium suarum irritare potest Abbatissa.*
2 *Potestas dominatiua, maior est in Abbatissa, respectu suarum Monialium, quàm in Patre, respectu filiorum.*
3 *Vota, quæ irritantur ab Abbatissa non amplius reuiuiscunt.*
4 *Irritandi vota Monialium habet potestatem absolutam Abbatissa, sicut habent Prælati Religionum.*
5 *Abbatissa, quando sine causa possit irritare vota suarum Monialium.*

1 FAteor Abbatissam potestatem habere suarum Monialium vota irritandi, eo modo, quo Pater vota à Filio emissa irritare potest, sicut & Maritus vota
2 suæ vxoris, ratio est, quia omnes isti potestatem dominatiuam habent, imo Abbatissa, maiorem auctoritatem habet dominatiuam in suas Moniales, quàm Pater, & Maritus super filium, & vxorem; ita Emanuel. Roder. *tom. 1. qq. reg. q. 25. art.7.* Petrus de Ledes. *tom.2. Sum.tract. 10. cap. 7.* Angles *in floribus 2.par.quæst. vnic. de voto art. 7. diffic. 7.* Ouandus *in 4. dist. 38. disp. vnic. propos. 19.* Viuald. *in Candelab. Sacram.3.par.cap.14.nu.93.* Lessius *lib.2. de Iustit. & Iur.cap.40.dub. 13.nu.107.* Suar. *de Religion. tract. de voto lib.6.cap.7. num. vlt.* Sayr. *in Claui Regia lib.6.cap.10.nu.7.* Sotus *lib.7. de iust. & iure q.5. art.1.* Nauar. *in man.c.12. à num. 63.* Lezana *tom. 1. sum. cap. 26. nu.15.* Vasquez *1.2.q.96.art.4.disp.175. cap. 4.nu. 26.* quorum Doctorum, aliqui dicūt, presertim Ledes. & Ouandus *loc.cit.* eadem ratione competere Abbatissis potestatem irritandi vota, qua competit Prælatis Religionum, quod verum est, etiam si vouendi Abbatissa licentiam dederit; Irritatio autem sic ab Abbatissa præstita, propria dicenda est, & directa,
3 ita vt vota irritata, nō ampliùs reuiuiscant; ex Suar. *loc.cit.* Ex quibus satis colligitur, quid sit respondendum Azor. *par. 1. Instit. moral. lib. 11. cap. 17. q. 3.* dicenti, quod satis est, vt potestas irritandi vota resideat apud Conuentus Prælatos, ad quos gubernatio spectat.

In hac re, Eman. Roder. non videtur sibi constans, nam *loc. cit.* absolutè affirmat Abbatissam potestatem habere vota suarum Monialium irritandi, & *tom. 2. Sum. cap.89. nu. 9.* loquitur cum limitatione dicendo, Abbatissas irritare posse vota emissa de operibus supererogationis, & liberis. At nos dicimus habere
4 potestatem absolutam irritandi vota, sicut habent Prælati Religionum, ita Barthol. à S. Fāust. *in Thesaur. Relig. lib.2. q.155.*
5 Hinc aduertendum est, quod quando Moniales vouent vota supererogationis, sine cōsensu Abbatissæ, non peccare Abbatissā illa irritādo, etiam sine causa, sicut nec peccant subditæ Moniales irritationem absque causa petendo, ratio est, quia promiserunt Deo sub tacita conditione, si earum Abbatissæ dicta promissa non irritauerint, ex Eman. Roder. *dicto tom.1. q.25. art.7. propè finem.*

QVAE-

QVÆSITVM VII.

An Abbatissa Monialium suarum valeat vota commutare, atque in illis dispensare.

SVMMARIVM.

1 *Commutatio, seu dispensatio votorum pertinet ad spiritualem iurisdictionem.*

2 *Commutare non potest Abbatissa vota suarum Monialium, neque in illis dispensare, nisi ex speciali Summi Pontificis priuilegio.*

3 *Prælatorum Monialium erit commutare vota illarum, & in illis dispensare.*

4 *Commutandi vota subditorum potestas est ordinaria in Prælatis, illisque perpetuò annexa.*

1 Cvm votorum commutatio, seù dispensatio pertineat ad spiritualem iurisdictionem ex Soto *in 4. dist. 20. q. 1. art. 4.* Couar. *in cap. Alma mater 1. par.*
2 *§. 11. nu. 2.* Lessio *loc. cit. dub. 18.* Eman. Roder. *d. tom. 1. q. 25. art. 7.* Lezana *to. 1. summ. cap. 26. nu. 15.* Sayr. *loc. cit. cap. 11. nu. 94.* Barthol. à S. Fausto *similiter loco cit. lib. 3. q. 24.* & communiter, meritò asserendum est, Abbatissam Monialium suarum vota commutare non posse, neque in illis dispensare, cum illa sit incapax huiusmodi potestatis, & iurisdictionis spiritualis, nisi ex speciali summi Pontificis priuilegio, hæc iurisdictio ei concederetur; ex Sanch. *in præcep. Decal. lib. 4. cap. 39. nu. 7.*
3 Ad superiores, & Prælatos Monialium spectabit dicta spiritualis iurisdictio: ex vi enim eorum muneris instituuntur, vt plenam spiritualem subditorum curam habeant, cum sufficienti iurisdictione ad idē munus obeundum, ita vt potiantur Prælati potestate Episcopali, vel quasi Episcopali erga subditos, & sint illis loco Episcoporum, eo quia ab Episcopis, priuilegio Pontificio eximuntur. Vnde ne Regulares, tàm viri, quàm mulieres, Prælatis dictis subiecti, fiant peioris conditionis aliorum Episcopis subditorum, poterunt eorum vota ab eis commutari, & dispensari, vt docent Syluest. *verbo votum 4. q. 3. dicto 4.* Soto *lib. 7. de iust. q. 4. nu. 3.* Riccard. *in 4. dist. 38. art. 9. q. 1.* Angelus *verbo votum 4. nu. 6.* Palacius *in 4. dist. 38. disp. 3. col. 36.* Valent. *2. 2. disp. 6. q. 6. punct. 7.* Lessius *loco citato cap. 40. dub. 13. nu. 107.* Nauar. *in Sum. cap. 12. nu. 75.* Lopez *par. 1 Instruct. mor. cap. 49. col. 1.* Tolet. *lib. 4. Sum. cap. 18.* Sayr. *in dicta Claui Reg. lib. 6 cap. 11. nu. 88.* Ioannes Benedictus *in Sume de peccatis lib. 1. cap. 9.* Suar. *tom. 2. de Religion. tract. de voto lib. 6. cap. 10. nu. 14.*
4 Sanch. *loc. cit. cap. 39. nu. 3.* vbi *nu. 4.* ait, quod hæc potestas est ordinaria, & competit dictis Prælatis ex vi muneris, & est eis perpetuò annexa; idem docent Azor. *lib. 11. Instit. moral. par. 1. cap. 18. q. 4.* Aragon. *2. 2. quæst. 89. art. 6.* Barthol. à S. Fausto *loc. cit. q. 21.*

QVÆSITVM VIII.

Vtrum Abbatissa possit cum suis Monialibus in ieiunijs Regulæ, & in esu Carnium, seù lacticinorum dispensare.

SVMMARIVM

1 *Dispensatio in esu Carnium, & Lacticinorum, spectat ad potestatem spiritualem.*

2 *Abbatissæ Monialium S. Claræ de obseruantia, quando possint ex priuilegio Papæ, dispensare cum suis Monialibus circa ieiunium suæ Regulæ, & circa esum Carnium, & Lacticinorum.*

3 *Abbatissæ S. Claræ dispensantes in ieiunijs, & esu Carnium, vel Lacticinorum, an propriè dicantur dispensare.*

Henriquez *lib. 6. de Pœnis cap. 2. n. 3.* & Barthol. à S. Fausto *in d. Thesaur. Relig. lib. 6. q. 44.* Sanchez *lib. 6. in*

1 *decalog. cap. 1. nu. 24.* sententiam negatiuam sustinent, dicentes, quod dispensatio huiusmodi pertinet ad potestatem spiritualem, sicut dispensare in legibus ciuilibus ad potestatem temporalem; vnde cum Abbatissa tali potestate spirituali careat, non poterit in eorum sententia dispensare in ieiunijs, & esu carnium, seu lacticiniorum.

2 Verum tamen est, Paulum Tertium concessisse Commissario, tunc temporis Romanæ Curię Ordinis Minorum, vt Abbatissa Monialium Sanctę Clarę de Obseruantia possit dispensare cum suis Monialibus circa ieiunium suæ Regulæ, & circa esum carnium, & lacticinorum, seu ouorum, quando viderit ipsas Moniales propter debilitatem, talia ieiunia, vel obseruantias non posse commodè obseruare, & non solùm exprimit propter debilitatem, sed addit, *vel ob aliam legitimam causam*; ita habetur *in Collet. Bull.* Eman. Roder. *fol. mihi* 820. *nu.* 8.

3 Circa quam Constitutionem Laurent. Portell. *loc. cit. verb. Abbatissa nu.* 3. duo notat, primùm hanc non esse propriè dispensationem manantem à iurisdictione Ecclesiastica, cuius fęmina est incapax, sed esse tantùm declarationem Abbatissæ, cui standum esse Papa permittit: secundùm notat, summum Pontificem non exprimere causam morbi, vel aptitudinis manifestæ, quia hæc non indiget dispensatione, sed ad vitandos scrupulos exprimit debilitatem, vel aliam causam legitimam; idem docet Barbos. *de Iur. Ecclef. lib.* 1. *c.* 45. *nu.* 39.

QVÆSITVM IX.

An Abbatissa possit Monialium suarum Confessiones excipere.

SVMMARIVM.

1 *Abbatissa nullam habet facultatem circa Claues Ecclesiæ.*

2 *Confessiones Monialium Abbatissa audire non potest.*

3 *Beata Virgo Maria, licèt dignior fuerit omnibus Apostolis, tamen illis Dominus, & non illi, Claues Regni Cœlorum commisit.*

4 *Pœnitentias salutares non potest Abbatissa suis Monialibus iniungere, nec illas à nexibus peccatorum absoluere.*

5 *Sacramentales actus non potest Abbatissa circa Moniales suas exercere.*

1 Proposita dubitatio resoluitur *in cap. noua de pœnit. & remissione*, nam cum Abbatissa nullam habeat facultatem circa Ecclesię Claues, & iurisdictionem spiritualem, sequitur apertè non posse

2 audire Confessiones suarum Monialium; ita Syl. *verb. Abbatissa quæst.* 3. *num.* 8. Mirand. *loco cit. de Sac. Monialibus q.* 6. *art.* 5. *conc.* 1. & Sebastian. Salas *de legibus quæst.* 95. *tract.* 14. *disp.* 8. *sect.* 19. *num.* 91. vbi refert Innocentium III. *in dicto capitulo noua de pœnitentia, & remissione*, detestasse quarundam Abbatissarum audaciam, & temeritatem, quæ in criminibus Monialium, Confessiones, audiebant, & legentes Euangelium, publicè prædicabant: quod ne deinceps fiat,

3 reddit rationem, nimirum, *licèt Beatissima Virgo Maria dignior, & excellentior fuerit Apostolis vniuersis, non tamen illi, sed istis Dominus Claues Regni Cœlorum commisit*, ac per consequens non poterit Abbatissa suis Monialibus pęnitentias saluta-

4 res imponere, nec illas à nexibus peccatorum absoluere. Abb. *in cap. de Monial. de sent. excom.* & Decius *in l. fœminæ ff.*

5 *de regul. Iur. nu.* 41. neque aliquem actum Sacramentalem circa illas exercere, cùm hæc omnia ad Clauium potestatem pertineant.

QVÆSITVM X.

Vtrum Abbatissa publicè euangelizare, & prædicare valeat.

SVMMARIVM.

1 *Fœminis probibita est prædicatio, & euãgelizatio Verbi Dei.*

2 Præ-

2 *Prælatus Papa inferior, non potest dispensare, vt mulier prædicet Verbum Dei, & num.4.*

3 *Papæ quanta sit potestas, & auctoritas.*

5 *S. Catherina Senensis in Consistorio apud Summum Pontificem, & S.R.E.Cardinales, non semel sermonem habuit.*

1 SAcrosancta euangelizandi, & prædicandi functio videtur prohibita fœminis ab Apostolo *in Epist.* 1.*Corinth.*14. & *in* 1.*ad Timoth.*2.& in Cõcil.Cartagin. 4.*cap.* 49.*relat. in cap. mulier* 23.*dist.*& *de Consec.dist.*4. Vnde Abbas *in cap. de-*
2 *cernimus de iudic.* ait,quod in hoc non potest mulier dispensari ab vllo Prælato, Summo Pontifici inferiore, nàm tanta
3 est Papæ potestas, vt aliqua possit contra Apostolum *cap.sacrosancta* 22.*dist.* & Archid.*in cap.si subdiaconus dist.* 34. Syluester *verb.excommunicatio* 5. Rota *in Antiq.* 447. Vndè Salmeron 1. *Corinth.* 14. *disput.* 32. asseuerat,non adeo turpe esse mulierẽ publice docere, vt iure diuino
4 simpliciter sit ei interdictum, quin potiùs existimat posse Summum Pontificẽ, vt diximus,in eo dispensare,vt mulier publicè doceat,si sanctitate, & scientia polleat,& dono reuelationis sit insignita, vt
5 fuit S.Catherina Senensis, quæ in Consistorio apud Summum Pontificem, & Cardinales non semel sermonem habuit.

Poterit tamen Abbatissa(circumscripta iurisdictione Papali) in matutinis Euangelium,non autem in Missa,legere, & subditas sibi Moniales monere,& exortari in Capitulo,vel in Claustro *ex Gloss. in dicto cap. noua*,& Mirand.*loc. cit. conc.*2.

QVÆSITVM XI.

Vtrum Abbatissa possit Moniales sibi subditas benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Abbatissa non potest suas Moniales publicè benedicere, sed tantùm priuatè ad modum, quo parentes suos filios benedicunt, & num.*3.

2 *Benedictionis munus oritur à potestate Clauium.*

1 EX dictis infertur, Abbatissam nõ posse suas Moniales benedicere, cùm bedictionis munus ortum habeat à supra-
2 dicta Clauium potestate, vnde ex vi sui muneris, & officij non poterit prædictas Moniales publicè benedicere, sed tantùm priuatè ad modum, quo Parentes filios
3 suos benedicere solent, ac per cõsequens, nec aquam, vel res similes benedicere valebit,ex dic. Syl.*verb. Abbatissa* 3.*num.* 8. & Mirand. *dict.art.*5.*conc.*2.

QVÆSITVM XII.

An Abbatissa possit Beneficia conferre,& Clericos instituere.

SVMMARIVM.

1 *Abbatissa in Ecclesijs suis potest Clericos instituere, & Beneficia, ac Cappellas conferre ad instar Prælatorum, de consensu tamen sui Capituli. Sed limita, vt num.*2.

3 *Abbatissæ possunt habere Clericos sæculares sibi subditos.*

1 SI Monasteria Monialium habeant Beneficium curarum vnitum, Abbatissa potest de consensu sui Capituli Clericos instituere, & Beneficia, ac Cappellas cõferre,ad instar aliorum Prælatorum præsentando, scilicet Episcopo Vicarium perpetuum,vel amouibilem,iuxta tradita *in cap.nostra*,& *cap. noscit de his, quæ fiunt à Prælatis*,& *cap. dilecta*, & *in Glos. ibid.* & Panormit. *de maiorit.& obed.*& Quaranta *verb. Vicarius perpetuus*. Potest enim fœmina,ratione dignitatis habere Beneficiorum collationem;Felin.*in d.cap.num.*1. Tiraquel.*de primog.q.*10. *num.*13.Rebuff. *tract.nominat.q.*8.*num.*9. Gonzal. *ad Regul.*8.*Cancell. glos.*22. *num.*12.Marc. Anton.*var.lib.*1.*resol.*63.*num.*5.Flores de la Me-

la Mena *var. quæst. lib. 1. q. 10. num. 4.* Boerius *dec. 32. num. 10.* Rota *decis. de concess. præb. in antiquis:* & in dictis Beneficijs instituit ea institutione, quę dat possessionē, & titulum, non autem institutione auctorizabili, per quam datur potestas exercēdi curam Animarum, ligandi atque soluendi, Eman Roder. *tom. 1. qq. reg. q. 17. art. 12.* Mirand. de *Sacr. Monial. q. 6. ar. 5. concl. 1.*

Et portio, quæ debet assignari tali Vicario, non debet excedere cētum aureos, nec minus quadraginta; ex Bulla Pij V. sub die 15. Nouembr. 1567. quæ incipit; *Ad exequendum*, & sic Abbatissæ poterunt habere ius conferendi, & instituendi, & per consequens habere sub se Clericos, quatenus habeant sub se Cappellas ad eas pleno iure spectantes, quod
2 intelligi debet de institutione, quæ dat possessionē, & titulū, non autem de institutione auctorizabili, per quā traditur potestas, vt dictū est, curam Animarū exercendi, ligandi, atque soluendi, cùm talis iurisdictio non cadat in fœminas, atque ita habetur *in cap. ea noscitur de ijs, quæ fiunt à Prælatis*, & *Glos. in cap. Abbates de priuileg. in 6.* & tradunt Syluest. *in verb. Abbatissa q. 2. nu. 5.* & Hostiens. & Panormitan. *in cap. dilecta de maiorit. & obed.* Emanuel Roder. *tom 1. qq. reg. q. 18. ar. 12.* Miranda
3 *de sacris Monial q. 6. art. 5. concl. 4.* Vbi addit, quod Abbatissæ possunt habere de iure speciali supradictos Clericos sæculares, qui ex priuilegio, vel præscriptione habeant Cappellas pleno iure spectantes ad Ecclesias suorum Monasteriorum, & per consequens dicti Clerici subijciuntur Abbatissis; quod etiam docent Syluest. *loc. cit.* & Marc. Antonius Cucc. *lib. 3. maior. instit. tit. 3. de Abbatissa.*

Qualis autem, & quanta sit Abbatissarum, nec non Monialium in hac re potestas quoad collationem beneficiorum, prę sentationem, & institutionem, non solùm, quoad Cappellas, & beneficia simplicia, verū etiam, quoad Ecclesias parochiales, patet in decisionibus Ianuen. Parochialis 13. Martij 1626. coram Durano; & in eadem die 19. Aprilis 1627. coram eodē, & in eadem coram eodem die 3. Aprilis 1628. quæ habentur inter nouitèr impressas eiusdem.

QVÆSITVM XIII.

Quam potestatem habeat Abbatissa erga administrationem rerum temporalium sui Monasterij.

SVMMARIVM.

1 *Abbatissa habet liberam bonorum sui Monasterij administrationem.*
2 *Monasterij Monialium bona disponuntur per Abbatissam, & Moniales, non obstante fœmineo sexu.*
3 *Administratio bonorum Monasterij, tàm spiritualis, quàm temporalis, pertinet ad Abbatissam, quo ad omnia, quorum fœmina est capax. Sed limita, vt numero 4.*

1 Abbatissa habet liberam bonorum sui Monasterij administrationem, sicuti Abbas, & ideo pro suo Monasterio potest esse Procuratrix; ex Duen. *Regul. 311. vers. 3. fallit*, & Barbos. *in Collect. doct. in lib. 2. decretal. de confirmat. tit. 30. cap. ad nostram* Bald. *in feudis cap. 2. in princ. num. 16. de his, qui feudum dare possunt*, & ibi Iason *num. 6. Abbas cap. 2. nu. 4. de his quæ fiunt à Prælatis.* Decius *in Reg. fœmina num. 3. ff. de reg. iur.* & *in cap. cum dilecta num. 26.* Cordub. *in sum. q. 54.* Pettrus Nauarr. *de restit. cap. 1. nu. 169.* Lopez *1. par. cap. 155.* Bathol. à S. Fausto *in Thesaur. Relig. lib. 8. q. 221.* Imò Abbas *loc. cit.* ait, quod non obstante fęmineo sexu, disponū
2 tur res Monasterij per Abbatissam, & Moniales, sicut per Abbatem, & suos Religiosos; idem tradunt Nauarr. *de Reg. com. 3. num. 4.* & Cardinal. *cons. 13. numer. 25.* qui ferè omnes colligunt *ex cap. dilecta, iuxta glos. verbo iurisdictioni de maiorit. & obed.* vniuersalem, administrationem, tàm temporalem, quam spiritualem Monasterij

nasterij, pertinere ad Abbatissam, quò ad omnia, quorum fœmina est capax: idipsum approbant Sanch. *in præcept. decal. lib. 7. cap. 19. num. 44.* Cuccus *loc. cit.* Emanuel Roder. similiter *loc. cit.* & nouissimè Dian.
5 *in resolut. moral. tract. de paupert. Religios. resol. 22.* Hodie tamen dicta administratio non videtur absoluta, sed ferè in omnibus Monasterijs habet relationem ad alias Moniales, & in rebus magni momenti ad Episcopos, seu Superiores earum.

DISPVTATIO XXXIII.

De Constructione, seu Aedificatione Monasteriorum Monialium?

Quæsitum I. De cuius auctoritate, Monasteria noua Monialium sint construenda.

Quæsitum II. Monasteria Monialium, quo loco sint ædificanda.

Quæsitum III. Vtrum hodie construenda sint, seu permittenda Monasteria duplicia, Monialium, scilicet, & Monachorum.

Quæsitum IV. Vtrum Monasteria Monialium sint subiecta iuribus Parrochiæ, in qua constructa sunt, teneanturq. à Parrocho sacramẽta suscipere.

QVÆSITVM I.

De cuius auctoritate Monasteria noua Monialium sint construenda.

SVMMARIVM.

1 *Monasteria omnia de iure communi subiecta sunt Episcopo, in cuius Diœcesi sita sunt, nisi probentur exempta.*

2 *Monasteria noua, sine Episcopi licentia ædificari non possunt.*

3 *Episcopus in tradenda licentia pro Constructione Monasteriorum, quem modum debeat obseruare.*

4 *Bulla Clem. VIII. quo ad Constructionem Monasteriorum, habet locum etiam in ædificatione Monasteriorum Monialium.*

5 *Ordinarijs locorum non licet licentiam ædificandi Monasteria concedere, nisi priùs vocatis, & auditis Prælatis Conuentualibus.*

6 *Papæ auctoritas requiritur in ædificandis Monasterijs, præter licentiam Episcopi Diocesani.*

1 Svppono pro intelligentia propositæ dubitationis, omnia Monasteria de iure communi subiecta esse Episcopo, in cuius Dioecesi sita sunt, vt colligitur *ex cap. qui vere 16. q. 1. cap. monasteria tit. 1. 18. q. 1.* & Gloss. *in verbo Prælati in capit. quantò de offic. Ordinar.* & Nauarr. *in cap. non dicatis 12. q. 2. num. 63.* Calbed. *diuers. iur. argum. lib. 3. cap. 18.* Eman. Roder. *qq. regul. tom. 3. quæst. 63. ar. 1.* Vnde omnia Monasteria Episcopo censentur subiecta, nisi probentur exempta *cap. cum dilectus de Religios. domibus*; de qua re diffuse egi *tom. 1. de iur. Abbat. disput. 16. quæs. 1.*

2 Ideo cum Monasteria subiecta existant de iure communi Episcopo, eodem etiam iure Monasteria noua, sine eius auctoritate ædificari, seù construi, & erigi prohibẽtur; *ex cap. quidam cùm seq. 18. q. 2.* Concilio Tridentino *sess. 25. de Regul. cap. 3.* de qua re videatur Miranda *in manual. Prælat. tom. q. 33. articul. 1. conc. 3.* Eras. Cocchier. *de iurisdict. Ordin. in exemp. p. 1. q. 36.* Hier. Roder. *in Compen. qq. regul. resolut. 55. num. 3.* Barb. *de iur. Eccl. lib. 2. cap. 12. num. 6.*

Vnde Vicarius Generalis non poterit, sine speciali mandato Episcopi licentiam ædificãdi noua Monasteria in loco Dioecesis concedere, ex eo, quia est de maioribus. Sellius *in select. canon. cap. 90. nu. 4.* vbi.

vbi refert decisum fuisse sub die 11. Iulij 1610. à Sacra Congregatione.

3 Quem autem modum debeat Episcopus obseruare in tradenda licentia construendi, seù erigendi dicta Monasteria, tradit Clemens VIII. in sequenti Cõstitutione.

CLEMENS PAPA VIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

Quoniam ad institutam Regularium, locorum, & personarum reformationem promouendam, & conseruandam, maximè pertinet, vt in quibuscunque Domibus, & Monasterijs, tantus numerus Religiosorum, qui commodè ibidem ali possit contineatur, ac eo pariter spectat, vt in quibuscunque Ciuitatibus, & locis, noua domus, & Monasteria, præsertim Mendicantium, non erigantur, nisi in eisdem Ciuitatibus, & locis, aliorum Domorum, & Monasteriorum, in eis existentium, habita ratione commodè sustentare posse dignoscatur.

Hac igitur Nos consideratione ducti, & & in præmissis pro nostro pastorali munere opportunè prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac matura deliberatione, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, ex voto etiam Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium super consultationibus, & negocijs Episcoporum, & Regularium præpositorum, harum serie declaramus, locorum Ordinarios nõ posse licentiam ad nouos Cõuentus cuiusque Mendicantium Ordinis, in Ciuitatibus, & locis eorum Ordinariæ iurisdictioni subiectis erigendos impertiri, nisi vocatis, & auditis aliorum in eisdem Ciuitatibus, & locis existentium Conuentuum Prioribus, seu Procuratoribus, & alijs interesse habentibus, & causa seruatis seruandis cognita constiterit, in eisdem Ciuitatibus, & locis nouos huiusmodi erigendos Conuentus, sine aliorum detrimẽto commodè sustentari posse.

Si verò ab eorum in huiusmodi causis, sententijs ad Nos, & Apostolicam Sedem prouocari, & appellari contigerit, ipsos Ordinario tamdiù erectionem nouorum Conuentuum suspendere debere, quousque à Nobis, & Apostolica Sede in eadem causa pronunciatum extiterit, initum nihilominus, & inanè decernentes, quicquid secùs super his à quoquã, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attẽtari. Quocirca Vniuersis Venerabilibus Fratribus nostris, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Ordinarijs, per præsentes in virtute Sanctæ Obedientiæ districtè præcipiendo mandamus, vt præsentes nostras literas obseruent, & obseruari curent, & faciant. Non obstantibus quibusuis Apostolicis, ac in vniuersalibus, Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis generalibus, vel specialibus constitutionibus: & ordinationibus, ac quibuscumq. statutis, & consuetudinibus, etiam iuramẽto, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis, eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, hac vice duntaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque, &c. ex tom. 3. Bullar. Laer. Cherub. const. 99.

Cum autem emanassent, quædam Cõstitutiones in fauorem quarũdam Religionum tempore Pauli V. Sacra Cõgregatio Cardinaliũ negocijs Episcoporũ, & Regularium prępositorũ, Gregorio XV. approbante, edidit sequens Decretum.

Decretum de nouis Religiosorum locis non erigendis, nisi iuxta præscriptum præsentis Decreti.

Cum aliàs fælic. record. Clemens Papa VIII. decreuit Ordinarios locorũ licentiam ad nouos Conuentus, cuiuscumque, præsertim Mendicantium Ordinis, in Ciuitatibus, & locis eorum Ordinariæ iurisdictioni subiectis, erigendos impartiri non posse, nisi vocatis, & auditis aliorum in eisdem Ciuitatibus, & locis existentium Conuentuum Prioribus, seù Procuratoribus, & alijs interesse habentibus, & causa ser-

seruatis seruandis cognita in eisdem Ciuitatibus, & locis, nouos huiusmodi erigendos Conuentus, sine aliorum detrimento, commodè sustentari posse constiterit. Si verò ab eorum sententijs ad Sedem Apostolicam prouocari, & appellari contigerit, ipsos Ordinarios tandiù erectionem nouorum Conuentum suspendere debere, quamdiù à dicta Sede in ea causa pronunciatum extiterit; ac aliàs prout in decreto huiusmodi plenius continetur. Verùm per piæ mem. Paulum Papam V. accepto plerosque ex Ordinarijs prædictis fauore, vel nimia exposcentium importunitate ad nouos Conuentus, seù Domos, præter, & contra tenorem prædicti Decreti erigendos plerumque adduci, quo fit, vt non habita debita eleæmosynarum, seù redditum cuiuscumque Monasterij, Conuentus, seù Domus ratione, Monachi, seu fratres, aut Religiosi ibi degentes, manuteneri nequeant, & ad taxam exiguum numerum reducantur, vt cultus diuinus in eorum Ecclesijs destituatur, ibique Regularis disciplina, vt conuenit, conseruari non valeat. Sacra Congregatio Illustriss. DD. Cardinalium negotijs Regularium præpositorum, ad quos idem Paulus Papa V. negotium huiusmodi reiecerat, tot incommodis obuiam ire, eisque aliquod opportunum remedium adhibere cupiens, Decreti huiusmodi veriores, ac totos tenores præsentibus, ac si de verbo, ad verbum insererentur pro plenè, & sufficienter expressis habens, viuæ vocis oraculo à S. D. N. Gregorio Papa XV. habito, Decretum prædictum, quatenus opus sit innouat, & in vsum reducit. Volens, quòd de cætero Monasterium, Conuentus, Domus, Congregatio, vel societas Religiosorum, seù Regularium cuiuscumque, etiam Mendicantium Ordinis, societatis, & instituti quocumque nomine nuncupentur, etiam si de illis particularis, expressa, & specifica mentio habenda esset, in quacumque Ciuitate, vel oppido, seù quocumque alio loco, non erigantur, nisi in eo saltem duodecim fratres, aut Monachi, seu Religiosi inhabitare; ac ex redditibus, & ex consuetis eleæmosynis sustentari valeant; ac Priores, seù Procuratores aliorum Monasteriorum, Conuentuum, seù Domorum, aliarum Religionum, vel Congregationum, aut Societatum, seù Institutorum huiusmodi, non solùm in prædictis, sed etiam in alijs per quatuor millia passuum circumuicinis locis, ad id vocati, & auditi fuerint, ac tali erectioni consenserint, vel aliàs Ordinarijs locorum constiterit, Religiosos Monasterij, Conuentus, seù Domus Regularis, sic erigendi, seù erigendæ, absque detrimento Religiosorum in Monasterijs, seù Domibus antea in Ciuitatibus, seù locis huiusmodi erectis, degentium, ibi in numero duodecim commodè, & congruè manuteneri, & ali posse. Si verò noui Conuentus, Domus, Congregatio, vel societas huiusmodi instituendæ erunt, nullique alij Regulares inibi reperiantur. Ordinarij locorum nihilominùs diligenter inquirant, an locorum incolæ, & habitatores (quorum, & consensum requirant, ac adhibeant) huiusmodi duodecim Religiosos in Conuentibus (vt permittitur) instituendis, commodè alere, & manutenere valeant. Si verò à Decreto, seù Decretis per Ordinarios pactos in causis huiusmodi ferendis, legitimè appellari contigerit, ex nunc, prout ex ea die, quam appellatio interponetur, ea ad eandem Sacram Congregationem vna cum toto negotio principali deuoluta censeatur, appellatione que huiusmodi pendente, nihil innouandum esse; irritumque, & inane quicquid secus super his à quoquã, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernens; quibuscumque in contrarium facientibus, nõ obstantibus Romæ 17. Augusti 1622. Ant. Card. Saulius, locus ✠ Sigilli. N. Zambeccarius Secr.

4 Supradicta Constitutio Clemẽtis Octaui, habet etiam locum circa Monasteria Monialium construenda; debent enim eædem solemnitates seruari in illis ædificandis, sicut in Monasterijs aliorum Regularium; vt declarauit Sac. Congreg. Card. 19. Decemb. 1620. Ita refert Barbos. *de Iur. Ecclesi. loco citato*, vbi infert cum Portell. *in dub. Regul. verb. Monasterium nu. 2.* & Sellio *loco citato*, Hier.

5 Roder. *loco citato*, non licere Ordinarijs licentiam dare ædificandi dicta Monasteria,

ria, nisi vocatis prius, & auditis Prælatis Conuentualibus locorum, vbi ædificanda sunt, & alijs interesse habentibus.

6 Requiritur insuper vltra Episcopi consensum in erigendis Monasterijs, auctoritas Summi Pontificis, nec Concilium Trid. *loco citato* abrogauit dispositionem iuris communis *cap. 1. de excess. Prælat. & cap. vnic. de Relig. domib. in 6.* sed prætereà indixit, vt altera quoque adhiberetur Episcopi loci, vt censuit Sac. Congr. Cardin. ex Campanil. *in diuer. Iur. Canon. rub. 12. cap. 13. nu. 86.*

Nouissimè S. D. N. Vrbanus Octauus Constit. 25. quæ incip. Rom. Pontifex sub dat. apud Sanctam Mariam Maiorem sub annulo Piscatoris die 28. Augusti 1624. *Motu proprio idipsum corroborans reuocauit, cassauit, abrogauit, & annullauit omnes, & quascumque licentias, ac facultates, à nonnullis Romanis Pontificibus prædecessoribus suis concessas etiam motu proprio, vel aliàs obtentas fundandi, erigendi, & instituendi vbique locorum Monasteria, Domos, Collegia, Conuentus, & alia loca Regularia quouis nomine nuncupata, seruata dumtaxat Sacrorum Canonum, & Concilij Tridentini decretorum forma de sola Ordinarij licentia, seù etiam non seruata forma, & absque licentia huiusmodi, & hæc quoad erectiones, fundationes, & institutiones Monasteriorum, Collegiorum, Domorum, Conuentuum, & aliorum Regularium locorum huiusmodi, quæ suum nondum sortita sunt effectum. Præcipitque, ac interdicit Ordinum etiam Mendicantium, Congregationum, societatum, & aliorum institutorum Regularium superioribus quocumque nomine nuncupatis, cæterisque personis, ad quos spectat, in virtute Sanctæ Obedientiæ, ac sub priuationis vocis actiuæ, & passiuæ, necnon officiorum quorumcumque, ac inhabilitatis ad illa, & ad alia in futurum obtinenda, nec non etiam excommunicationis ipso facto incurrendis pœnis, ne licentiarum, seù facultatum huiusmodi reuocatarum, & annullatarum; siuè alio quouis prætextu, vel causa etiam quantumuis priuilegiata, noua Monasteria, Collegia, Domos, Conuentus, & alia loca Regularia huiusmodi, nisi de expressa Ordinariorũ licentia, ac seruata in omnibus, & per omnia Sacrorum Canonum, & Conc. Trid. nec non Constitutionibus fel. rec. Clementis VIII. quæ incipit.* Quoniam ad institutam, *sub datum Romæ apud Sanctum Marcum sub annulo Piscatoris die 23. Iulij 1603. ac decretorum de mãdato d. Clementis, nec non Gregorij XV. forma, recipere, erigere, fundare, seù alia quomodolibet instituere, seù incœpta finire, & absoluere audeant, seù præsumant.*

QVÆSITVM II.

Monasteria Monialium, quo loco sint ædificanda.

SVMMARIVM.

1 *Monasteria Religiosorum vtriusque sexus quare antiquitùs in solitudinibus construebantur.*

2 *Monasteria Monialium cur hodie extra Vrbes, & Oppida ædificari prohibeantur.*

3 *Monasteria Monialium non sunt ædificanda, nisi consentiente Episcopo, & in locis muro munitis.*

1 IN solitudinibus olim Monasteria religiosorum vtriusque sexus condebãtur, ne populari accessu illorum deuotio impediretur, imo si aliquando in Ciuitatibus erigebantur, Episcopi in Ecclesijs dictarum Monasteriorum Missas solemnes celebrare non debebant, ne propter concursum, & multitudinem populi religiosa quies turbaretur, ex speciali decreto sãcti Gregorij Papæ *ex cap. in capite luminoso 18. q. 2.*

At hodie Monasteria Monialium extra Ciuitates construi prohibentur, & quæ extra mœnia consistunt, in Ciuitatem, vel Oppidum reuocantur, ex præcepto Concilij Tridentini *sess. 15. de regular. cap. 5.* vbi hæc præcisa ad rem nostram referuntur verba; *Et quia Monasteria sanctimonialium extra mœnia Vrbis, vel Oppidi con-*

constituta malorum hominum prædæ, & alijs facinoribus sine vlla sæpè custodia sunt exposita, curent Episcopi, & alij superiores, si ita videbitur expedire, vt Sanctimoniales ex eis ad noua, vel antiqua Monasteria intra vrbes, vel oppida frequentia reducantur, inuocato etiam auxilio, si opus fuerit, bracchij sæcularis; Impedientes verò, vel non obedientes per censuras Ecclesiasticas parère compellant; de qua re videatur Vgolinus *de Potest. Episc. cap.* 21. *in principio nu.* 1. Hieron. Venero *in exam. Episc. lib.* 6. *cap.* 21. *nu.* 13. Barb. *de Iure Eccles. cap.* 12. *nu.* 10. vbi
3 refert Sacram Congreg. Card. die 13. Septemb. 1583. censuisse, Monasteria Monialium non esse erigenda, nisi Ordinarijs locorum consentientibus, & nisi in ijs dumtaxat locis, quæ muro munita sunt.

QVÆSITVM III.

Vtrum hodie construenda sint, seu permittenda Monasteria Duplicia, Monialium scilicet, & Monachorum.

SVMMARIVM.

1 *Moniales vnà cum Canonicis, & Monachis in Ecclesia, & in Choro conuenire non debent.*
2 *Monasteria duplicia virorum, & Mulierum prohibita sunt.*
3 *Monachus cum Monialibus habitare, & pernoctare non potest.*
4 *Mulierum incauta familiaritas, & Clericorum suspecta est.*

1 IN Concilio Romano sub Innocentio III. *in cap.* 27. cautum est, nè Moniales vnà cum Canonicis, & Monachis conueniant in Ecclesia, & in Choro, ad psallendum, qui Canon relatus est *in cap. perniciosam* 25. *q.* 2. Et eadem ratio-
2 ne prohibita fuerunt Monasteria duplicia, in quibus sub eodem tecto habitarent Monachi, & Moniales: idem sancitum fuit in Nicena Synodo 2. *cap.* 20. & in Nouella 123. *de Sanctissimis Episcopis can.* 36. §. *in omnibus autem, & in l. Græca, nunc inserta Codici Iustiniano in l. sanctissimarum* 44. *de Episcop. & Cleric. C.* & in Nouella 133. *can.* 3. §. *non ingredientur.*

Ex quibus satis constat, Monasteria duplicia virorum, & mulierum construi non posse, quia id scandalum multis efficitur, *ex capitulo deffinimus cum seq.* 18. *q.* 2. vbi præsertim habetur per constitutionem S. Basilij, quod Monachis cum
3 Monialibus habitare non licet, neque Monachus pernoctare, seu cubare potest in Monialium Monasterio, neque singu-
4 lariter cum Monacha conuiuari; incauta enim, & inconsulta familiaritas mulierum, & Clericorum suspecta, & periculosa est, *ex cap. peruenit* 18. *q.* 2. Vnde hac de causa legitur Templum superstitiosum Vestæ, & Virginum apud Ethnicos non fuisse consecratum, nè illuc Senatus accederet, ita refert Petr. Gregor. *lib.* 7. *cap.* 17. *Syntag. Iur. nu.* 15.

QVÆSITVM IV.

Vtrum Monasteria Monialium sint subiecta iuribus Parrochiæ, in qua condita sunt, teneanturq; à Parrocho Sacramenta suscipere.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesiæ omnes, Parrochiæ, & Monasteria, aliaque loca pia, & religiosa, constituta sunt de iure communi sub potestate Episcopi, in cuius diœcesi sunt sita.*
2 *Monasteria monialium de iure communi sunt Parrocho subiecta, secùs iure exemptionis, & consuetudinis vsu præscriptæ.*
3 *Moniales omnes Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium, alijsquè*

Prælatis exemptis, imo etiam Episcopo subiectæ, non subduntur Parocho, nec eius iuribus.

1 SVppono Ecclesias omnes, & Parrochias, Monasteria, Hospitalia, & omnia loca pia, ac religiosa, constituta esse sub potestate Episcopi, in cuius Diœcesi sita sunt, ex *cap. regen.* 10. ac per consequens omnia Monasteria Monialium, quo ad sacramentorũ susceptionem, aliorumq. iurium Parocchialium, subditæ erunt Parrochis, in quorum Parrochijs condita sunt, tanquam Episcoporum Vicarijs, seù Locumtenentibus.

2 Ideo Panormit. *in cap. dilectus de stat. Monac, n.* 17. docet, Cænobia Monialium esse communi iure Parrocho subiecta, sicut olim Monachorum omnium Cænobia subijciebantur Episcopo, in cuius Diœcesi erant constituta, vt diximus. Verùm hæc procedunt, quatenus ex aliqua consuetudine vsu recepta, & præscripta, vel priuilegio exemptionis, alitèr non sit determinatum, vt contingit de facto in Monialibus Ordinibus Mendicantium, & non Mẽdicantium, alijsq. Prælatis exemptis, subiectis; imò addit Panormit. *loc. cit.* passim vsu receptum esse, vt Episcopus Sanctimonialibus sibi proximè subiectis Presbyterum det, qui ipsis sacramenta subministret, quem Cappellanum appellant. idem docet Azor. *1 par. instit. moral. lib.* 13. *cap.* 9. *q* 4. ac per consequens Moniales omnes ab omni iure Parrochiæ erunt hodiè immunes.

DISPVTATIO XXXIV.

De Sepultura Monialium.

Quæsitum I. Moniales, quo in loco, & qua pompa funerali sint sepeliendæ.

Quæsitum II. Mulieres inclusæ, aliæq. carceratæ, quo loco sint sepelliendæ.

Quæsitum III. De Sepultura Tertiariarum.

Quæsitum IV. Quibus expensis sint Moniales sepelliendæ.

QVÆSITVM I.

Moniales, quo in loco, & qua pompa funerali sint sepelliendæ.

SVMMARIVM.

1 *Sepelliri debent Moniales in proprio Monasterio, & num. 3.*

2 *Laicorum corpora, tàm virorum, quàm Mulierum non debent tumulari in sepulchro Monialium.*

4 *Moniales si moriantur extra Monasterium, quo loco sint sepelliendæ.*

5 *Moniales, qua cæremonia, & pompa funerali sint sepelliendæ.*

6 *Vallis Vmbrosæ Moniales, quo ritu tumulentur.*

1 MOniales morientes, tàm dominæ, quàm seruientes, quæ professæ fuerint, debent in proprijs Monasterijs sepelliri, non tamen extra claustra, vt etiam habetur in regula pro Abbatissis, & Monialibus inclusis S. Damiani ab Innocentio IIII. tradita apud Vualdingum *tom.* 1. *Annal. sub anno* 1219. *num.* 46. & non est prohibitum, vt Moniales sepelliantur in earum Ecclesia exteriori, quod probat ex auctoritate eiusdem Sacræ Cõgregationis Cardinal. *in vna Generalis Ordinis Carmelitarum* 21. *Septembris* 1594. & in earum sepulchris tumulari non debent corpora Laicorum, etiam Mulierum nobilissi, quæ in proprijs testamentis legatum relinquentes, mandauerint sepelliri in sepulturam Monialium; ita declarauit Sacra Congregatio Cardinalium *in vna Florentina* 1. *Martij* 1585. *& in vna Ragusina* 16. *Iunij eiusdem anni*, vt refert Lauorius *in varijs elucubration. tit.* 2. *cap.* 11. *nu.* 97.

2

Sed

Sed prædicta intelligenda sunt, nisi remotæ à suis Monasterijs Moniales decederent, & ad ea commodè adsportari nequirent, exempli gratia, si habita licentia curandæ infirmitatis reperirentur in balneis, velalibi, ibiq. è viuis egrederentur *cap. Religiosi de sepult. in 6.* in quo casu sepelliendæ essent in Monasterio sui Ordinis, si ibi adesset, vel in Ecclesia Parochiali ipsius loci; ita Dominicus in figuratione casus *d. cap. Religiosi*, vbi restatur, hanc esse communem opinionem Doctorum. Si petas cui acquirantur Monialis extra claustra decedentis bona; Respondeo, hoc dubium tangi in vna Ciuitatis castelli supplementi legitimæ 30. Aprilis 1632. coram Pirouano, quæ erit in fine Operis. Idem dicendum est de omnibus Monialibus, alijsque fœminis sub habitu Ecclesiastico degentibus, præter Mulieres inclusas, & Pinzocharas, seu Tertiarias, de quibus in sequentibus quæsitis.

4 Si in aliquo Monasterio sit consuetudo, vt in die obitus alicuius Monialis, ad eam sepelliendam celebretur Missa cantata in Claustro, Choro, vel aliqua Cappella dictarum Monialiũ, illis præsentibus, si talis consuetudo competat Monasterio ab immemorabili, & non fuerit sublata post publicationem Concilij, vel aliquod Breue particulare, seruanda est; per Nouarium *in summ. Bullar. verb. Clausura super Bullam Gregor. XIII. num.* 3. vbi citat Rotam in vna Maceraten. coram Penia, & Hieron. Venero *in exam. Episc. lib. 6. cap.* 22. *num.* 4. mouet dubium; quomodo in Monasterijs vbi non est dicta consuetudo, Moniales sint sepelliendæ, & quis numerus clericorum, & ministrorum debet intrare ad easdem sepelliendas; & Respondit ex decisione Sacræ Congregat. Card. quod corpus defunctatum debet poni in Choro, vel in Capitulo, vel in Cappella, publica, & si fuerit manè, Sacerdos in Ecclesia celebret Missam de *Requiem*, & Officium Defunctorum; si fuerit Vespere, Sacerdos indutus cappa dicat in Ecclesia officia pro defunctis, & postea processionalitèr, cum Cruce, & duobus luminaribus, comitatus à sex, vel octo clericis, cum hominibus, qui habent officium sepelliendi mortuos intret Claustra Monialium, & sic præcedentibus Monialibus, cum sua Cruce, & sequentibus Sacerdote (cum dictis Clericis) omnes simul accedãt ad locum, vbi adest corpus Monialis defunctæ, & illud portent ad sepulturam, vbi erit Altare præparatum; factaq. benedictione sepulturæ, & incensato corpore, asperso aqua benedicta, omnes cantantes Responsorium, defuncta sepelliatur, & cooperto sepulchro, omnes simul processionaliter reuertantur ad portam Monasterij, & subdit;

Supradicti Clerici intrantes ad sepelliẽdam defunctam Monialem debẽt has habere qualitates, nempè esse bonæ vitæ, & famæ, & ætate matura, & electio clericorum, tàm in numero, quam in persona relinquitur arbitrio Episcopi, vel Superioris Monasterij, quia certa regula dari non potest; prout determinauit Rota in vna Seguntiua coram Litta, apud Nauar. *loc. cit.*

5 Moniales meæ Congregationis Vallis Vmbrosæ, quando è viuis decedunt, earũ corpora ad exteriorem Ecclesiam deferuntur à Monachis processionaliter, ibique proprio habitu iam decenterquè ornata floribus, alijsq. signis indicãtibus Virginitatem, manu dextera tenent Crucifixum, sinistra Regulam Sanctissimi Patriarchæ nostri Benedicti, decantatur à dictis Monachis Officium Mortuorum, & si in mane Missa pro defunctis, deinde solita pompa funerali, & cæremonia, qua vtuntur Monachi sub Regula Sancti Benedicti militãtes, descripta in Breuiario Monastico, & terminato Officio Exequiarum, à Monachis in sepulchro in dicta Ecclesia exteriori existenti, tumulantur.

QVÆSIVM II.

Mulieres inclusæ aliàs carceratæ, vbi sint sepelliendæ.

SVMMARIVM.

1 *Mulieres inclusæ sepelliebantur in Parochia, intra quam earum Cellula consistebat.*

1 OLim fuerunt aliquæ Mulieres, quæ se recludi faciebant in certa domo, seu cellula, vt perfectum Domino famulatum præstarent, & per quandam fenestram à transeuntibus æleemosynam recipiebant; tales Mulieres decedentes sepelliebantur in Parochia, intra quam domus illa, seu cellula aderat; quasi vellent ibi domicilium habere, in quo continuè residerent; *ex cap. cum quis de sepult.* & Lauor. *cit. num.* 98. An autem hodiè huiusmodi Mulieres, sic reclusæ in Dei Ecclesia post tot laudabiles Constitutiones Summorum Pontificum perfectam Clausuram cernentes, reperiantur, ignoro.

QVÆSITVM III.

De Sepultura Tertiariarum.

SVMMARIVM.

1 *Tertiarij Ordinis S. Francisci ex decreto Concilij Lateranen. quo in loco iam sepelliebantur.*

2 *Tertiarij omnes vtriusq. sexus decedentes sine electione sepulturæ, vbi hodie sint sepelliendi ex decreto Sacræ Congregat.*

1 TErtiarij Ordinis S. Francisci, Continentes, seu de Pœnitentia, aut Mantellati nuncupati habitantes in proprijs domibus, possunt in quacunq. Ecclesia, etiam aliorum ordinum sepulturam eligere, ex Concilio Lateranen. *sess.* 11. quod si decedant, non electa sepultura, sepelliuntur in Parochia, seu in sepulchro suorum Maiorum, quia non sunt professi, & non desinunt per consequens esse Parochiani *cap. vt Priuilegia*. §. *de Confratribus de Priuileg.*

2 At Sacra Congregatio Cardinalium die 22. *Maij*, & 23. *Nouembr.* 1582. Episcopo Geruden. & 1567. Episcopo Siracusano, & Cesenaren. statuit, quod Tertiarij, & Tertiariæ domi habitantes non sepelliantur in Ecclesijs Regularium, nisi ibi elegerint sepulturam, etiam quod habitū gestent, & mercedem relinquāt fratribus, nisi eorum volūtatem declarauerint, aliàs sepelliendi sunt vbi de iure debebant sepelliri absque habitu; pro qua re nouissimè extat sequens decretum.

CVm inter Fratres Reformatos Ordinis Minoris Obseruātię S. Francisci, necnon pro tempore existentem Archipresbyterum, seu Parochum Luci Fiani Nepesin. Diœcesis in sepelliendis eiusdē Ordinis Tertiarijs, diuersæ, vt plurimùm orirentur controuersiæ; supplicatum fuit nomine Patris Custodis eorum Fratrum Prouinciæ Romanæ, ab hac Sacra Congregatione Cardinalium negocijs Regularium Præpositorum infrascriptas resolui petitiones.

I. An Tertiariorum sui Ordinis cadauera in Ecclesijs pariter suæ Religionis sint sepelienda?

II. An in ijsdem etiam Ecclesijs sepellienda sint cadauera eorum, qui dicti Ordinis habitu induti, ex hac vita migrarunt?

III. Num & illi, qui coram testibus dumtaxàt, licèt absque scriptura in ijsdem Ecclesijs sepulturam sibi elegerint, ibidem sint sepeliendi?

IV. An tàm supradictorum, quàm aliorum quorumcunq. cadauera in alterius Parochia existentia, & in Ecclesijs eorundem Fratrum sepelienda, prius ad Ecclesiam Parochialem ad benedictionem, ac vltimum vale à Parocho recipiendum deferri debeant. Num verò ab ædibus defunctorum ad dictas Fratrum Ecclesias rectè tramite sint transportanda.

Illustrissimi eiusdem Sacræ Congregationis Patres, Illustrissimo de Araceli referente, patribusque auditis, responderūt in hunc, qui reperitur modum.

Ad primum, Tertiarios huiusmodi, si qualitatibus in Bulla Felic. recor. Leonis Papæ X. præscriptis sint præditi, videlicèt, si viri collegialitèr, aut claustraliter viuant; Mulieres verò virginalem, vel calibem,

aut

aut castam, vidualem sub expresso voto, & Tertiariorum habitu vitam ducant, posse, & debere, etiam inuito, ac minimè requisito Parocho, in supradictis Fratrum Ecclesijs sepeliri, secùs verò, si supradictis qualitatibus careant, ac nisi subsequentis secundi capitis dispositione comprehendantur.

Ad secundum, si conditiones in Bulla aurea fel. rec. Pij Papæ IV. contentas in ipsis adimpletas esse constiteris, videlicèt, quod à Guardiano Domus loci, in quo tales decedere contigerit, aut ab alio superiore, vel ab altero, cui id Superior committendum duxerit, habitum receperint, ac prædicti Guardianus, vel alius Superior habitum huiusmodi recipientes, præmonuerit, eorum cadauera propter habitus concessionem, ac receptionem penès ipsos Fratres, quorum habitum gestant, esse sepelienda, eo casu cum habitu Religionis decedentes in Ecclesijs pariter eiusdem Religionis Ecclesiasticæ sepulturæ esse tradendos.

Ad tertium; in supradictis Ecclesijs esse sepeliendos, sine præiudicio tamen iurium Parochialium.

Ad quartum, cadauera huiusmodi ad prædictorum Fratrum Ecclesias recto tramite deferre posse, ab ijsdem tamē Fratribus monendum esse priùs, & requirendum, ac expectandum proprium defunctorum Parochum, quo requisito expresiè venire recusante, licere ijsdem Fratribus, etiam ipso inuito, supradicta cadauera ad easdem Ecclesias transportare. Romæ xj. Mensis Decembris 1615.

Ant. Mar. Card. Gallus.

locus ✠ *Sigilli. V. Theatin. Secr.*

Hanc declarationem, vt superius recēsitam, refert Lauorius *loc. cit. tit. 2. cap. 11. num. 102.*

QVÆSITVM IV.

Quibus expensis sint Moniales sepeliendæ.

SVMMARIVM.

1 *Moniales expensis proprij Monasterij sunt sepeliendæ.*

1 CVm regulares professi sepeliātur expensis Monasterij, & si extra Monasterium decedant, vt habetur *cap. vnica de cleric. ægrotant. cap. Religiosi de sepult. lib. 6.* ita etiam Moniales professæ, quæ in re tam pia, & iusta, & fauorabili sub nomine regularium veniunt, vt sæpius diximus; quod & praxis hodierna obseruat.

ADDITIO

Ad Quæsitum X. Disput. VIII.

Statutum exclusiuum fœminarum à successione, an liget etiam fœminas forenses.

SVMMARIVM.

1 *Fœmina forensis comprehenditur in statuto excludente fœminas à successione, quando bona sunt sita in territorio statuentium.*
2 *In iudicando ratio attendi debet.*
3 *Statuentes prohibere possunt, ne forensis acquirat bona in eorum territorio. Amplia, vt tale statutum habeat locum, etiam in hæredis institutione: & in Clerico, & num. 4. & 5.*
6 *Statutum infligens pœnam delinquentibus, ligat forenses.*
7 *Statuta excludentia forenses à successione, etiam secundùm ius commune, sunt valida.*
8 *Statutum vbi deficit, attendendum est ius commune.*
9 *Romæ ius commune, idest ciuile, pendet ab auctoritate Papæ.*
10 *In Italia Duces iura Imperij habentes, tātam potestatem in suo Ducatu habent, quantam Imperator in toto Imperio.*
11 *Statuta Vrbis dicuntur Papalia; & ligant personas, & bona Clericorum.*
12 *Statutum potest secum beneficium imper-*

tiri forensibus, respectu rerum sitarum in suo territorio.

13 *Decorum est contendere de potestate, vbi cōstat de expressa voluntate.*

14 *Statutum confirmatum à Papa, comprahendit etiam Clericos.*

15 *Statutum excludēs fœminas à successione, habet pro causa finali conseruationem agnationis.*

16 *Agnati dicuntur ex sanguinis coniunctione.*

17 *Principes interest suos ciues esse locupletes.*

18 *Principis vtilitas maximè versatur in repletione Ciuitatum.*

19 *Statutum excludens fœminas forēses à successione, est fauorabile.*

20 *Defunctus præsumitur voluisse decedere testatus iuxta statutum loci, in quo bona sunt sita, & num. 25.*

21 *Declaratur decisio Rotæ* 295. num. 3. p. 1. diuersor. & num. 24.

22 *Bartoli distinctio in materia statutorum in personam, & in rem, est communiter reprobata.*

23 *Dispositio cessat, cessante supposito, super qua fit.*

26 *Subiectio contrahitur, etiam ex incolatu.*

27 *Sententia lata in materia filiationis partetela, &c. prodest, vel obest alijs, & facit ius respectu omnium.*

28 *Forum sortiri, & statutis ligari, à pari procedunt.*

29 *Statutum non porrigit vires suas extra territorium.*

30 *Hæreditas sine bonis esse potest.*

31 *Accidens non mutat substantiam rei.*

32 *Hæred. in pluribus bonis existentibus in territorijs diuersis, competit actio petitionis hæreditatis, & alia remedia, sicuti hæredi instituto ex testamento in vno loco.*

33 *Potestas statuendi inter subditos, non limitatur territorio.*

34 *Statuta patriæ illius, qui vocatur ab intestato, & loci vbi sita sunt bona, si ambo fœminas excludunt, sunt coniungēda ad fœminarum exclusionem, & nu. 40. Contrarium num. 35.*

36 *Iurisdictio non potest stare in abstracto sine territorio, respectu causæ materialis.*

37 *Materia sublata, tollitur materiatum.*

38 *Singula, quæ nō prosunt, in quo casu simul iuncta iuuent.*

39 *Singularitas cumulatiua, non autem obstatiua, inducit coniunctionem.*

41 *Declaratur decisio Ludouisij* 255. *num.* 4.

1 PErtractato dicto *Quæsito X. Disput. VIII.* nimirùm, An Moniales statutis Laicorum conditis ante professionem in materia successionum ligentur; operę pretium esse duxi enucleare, An fœminæ forenses per statutum exclusiuum fœminarum ob masculos excludantur à successionibus; Quod quidē quęsitum à Typographo casu omissum, hic appēdicis loco appono, vt præclarissimi Iurisconsulti, cui plurimùm me debere fateor, doctus, hic labor publicę vtilitati lucem aspiciat.

Pro clariori igitur materiæ intelligentia sunt plures casus considerandi.

Primus est, quando agitur de bonis sitis in territorio statuti exclusiui, & fœmina excludenda est forensis, contineri forēses huiusmodi stattuto, DD. ferè vnanimiter sentiunt, vel est magis communis opinio Odd. *cons.* 59. *num.* 26. testans ita iudicatum in Rota Florentina Thes. *decis.* 106. *num.* 5. referens ita iudicatum in Senatu Pedemontano Cæuallos communes contra communes *quæst.* 714. *num.* 1. & *seqq.* Surd. *cons.* 343. *nu.* 18. Gasp. Thesaur. *q.* 4. *num.* 3. 12. & 13. *lib.* 2. Alba *consil.* 50. *num.* 5. Cephal. *consil.* 307. *num.* 75. & 76. Mangil. *de imput. quæst.* 81. *num.* 73. & *sequen.* Contrariam sententiam amplexa est Sacra Rota Romana *dec.* 117. *num.* 39. *par.* 5. *diuersor.* quæ est eadem cū *dec.* 118. *vers. attamen*; Andreas apud Fenzonium *super Stat. Vrb.* vbi alias citat decisiones concordantes. Tametsi autem sit multum deferendum auctoritati istius supremi Tribunalis, cui omninò meam opinionē humillimè subijcio, attamen disputandi gratia, liceat ponderare rationes allatas illius conclusionis, cùm ratio in iudicando sit attendenda, Nico-

2 laus Gizzarellius *decis.* 1. *num.* 18. 19. Cagnol. *ad rubr. num.* 26. *ff. de reg. iur.* Duæ

ratio

rationes in decisione videntur considerare, videlicet defectus potestatis, & defectus volũtatis. Quoad potestatẽ statuentium, licet videatur quod exteri absolutè sumpti, non sint subiecti statuto alterius loci; nihilominus sumpti respectiuè ad territorium statuto subiectũ, subditi sunt, indubitati iuris est, quod possit statuens
3 prohibere, ne forenses acquirant bona in suo territorio, Cæphal. *conf.* 53. *num.* 7. Fab. Turretta *conf.* 17. *num.* 1. *lib.* 1.

Hoc statutum fauorabile reputatur, & extendendum. Vnde censetur prohibita
4 hæredis institutio de persona forensi, Cæphal. *ibi nu.* 11. 12. 13. Turrell. *ibi nu.* 4. Intantum vt Clericus tali statuto compræ
5 hendatur, Neuizan. *conf.* 39. *nu.* 14. Non consideratur persona forensis, neque Clerici, sed in effectu prohibitio est realis, proinde ad Clericos porrigitur, Cæphal. *d. conf.* 53. *nu.* 44. 45. & 46. propter subiectum, de quo statutum disponit videtur habere potestatem, Emin. Tusc. *in verb. statutum conclus.* 544. *nu.* 8. & 24. consequenter secundùm quid forensis est statuto subiectus, vt refert, & sequitur Mascard. *de stat. concl.* 6. *nu.* 47. *ad* 50. & latius *nu.* 180. & *nu.* 203. statutum
6 pœnam delinquentibus infligens forenses ligat, Bald *conf.* 238. *nu.* 4. *lib.* 2. statutum etiam sancire valet, ne forensis succedat, etiam secundùm ius cõmune, vt cautũ
7 est in Hispanijs, & Gallijs, Gasp. Thesaur. *q.* 4. *nu.* 14. *lib.* 2. Alba *conf.* 218. *nu.* 20. ergo est subditus.
8 Rursus aduertendum est, quod deficiente statuto in materia successionis attendendum esse ius commune indubitati iuris est; vt in puncto fuit decisum per Sac. Rot. *d. dec.* 108. *in princ.* Verùm Romæ ius commune, idest ciuile pendet
9 ab auctoritate Papę, in quem omnis potestas in statu temporali fuit translata per Constantinum, Bursatt. *conf.* 124. *per tot. lib.* 2. Io. Baptista Fenzon. *in stat. vrb. ad rubr. incipit statutorum Alma Vrbis nu.* 32. 33. & adhuc talis omnimoda potestas est acquisita ex præscriptione 800. annorum, & amplius *ibi nu.* 34. In alijs
10 autem Terris Italiæ subiectis Principibus secularibus, ius ciuile pendet ab auctoritate Ducum in illis dominantium qui iura Imperij habent, & tantam potestatem in suo Ducatu, quantam Imperator in toto Imperio tenet. Menoch. *conf.* 1. *nu.* 159. & 168. Surd. *conf.* 210. *nu.* 22. 23. Quapropter confitendum est quod forenses cum debeant succedere, & consequi hæreditates secundum ius ciuile subiecti sint prædictis Principibus, quorum legibus ligantur. Statuta autem condita sub talibus Principibus, si confirmata sint ab illis non in forma communi, sed in forma specifica, sortiuntur denominationem, & potestatem ab ipsis Principibus; sic statuta Vrbis
11 Papalia dicuntur statuta, & verè talia sunt, idem Fenzon. ibi latissimè *nu.* 37. *cum seqq.* adeò vt ligent personas, & bona Clericorum ibi *nu.* 54. & *seqq.* & ratio est, quia subnituntur auctoritate Papæ *ibi nu.* 58. His consequens est, vt statuta exclusiua fœminarum habeant potestatem, etiam contra forenses, qui verè subditi sunt iuri ciuili, & ei qui dominatur huic iuri, & hęc noua, & indubitata ratio ponit gladium ad radicem circa defectum potestatis in statutis huiusmodi.
12 Præterea non est dubitandum, quin statutum possit suum beneficium forensibus dare respectu rerum sitarum in suo territorio; Alex. *conf.* 111. *nu.* 5. *lib.* 7. Lapus *Alleg.* 101. & durum est contendere
13 de potestate, vbi constat de expressa voluntate; Alex. *conf.* 128. *nu.* 6. *lib.* 1. Pereg. *conf.* 90. *nu.* 17.

Vnde hęc ratio parum stringit, & ad praxim reduci nequit, vbi Princeps quid in contrarium velit obseruari in suo territorio, vbi res sitæ sunt.

Ad rationem igitur aliam deueniamus, videlicet ad defectum voluntatis. Inprimis est aduertendum huiusmodi statuta fœminarum exclusiua, minimè loqui de qualitate personarum, sed solùm fœminas excludit ob existentiam masculorum: cùm igitur generaliter, & indistinctè loquatur de forensibus, & ciuibus, pariformiter sunt intelligenda, adeo vt etiam Cle
14 rici contineantur in statuto confirmato à Papa, Fenzon. *ad d. rubr. nu.* 67. *cum plur. seqq.*

seqq. vbi latissimè. Secundò dicendum communi omnium suffragio censeri causam finalem huiusmodi statuti esse, vt agna-
15 tio conseruetur. Bursatt. *cons.*93. *num.*8. Corn. *cons.*305. *num.*5. *lib.*4. Socc. Iun. *cons.*1. *nu.*38. *lib.*1. Alex. Raudens. *resp.*4. *n.*40. *&* 78. id autem respicit, tàm Ciues, quàm aduenas, qui tali nomine ex sangui-
16 nis coniunctione continentur. Menoch. *cons.*106. *nu.*238. Alex. Raud. *de analogis cap.*6. *nu.*13. *lib.*1. Nulla ratio differentiæ inter forenses, & Ciues assignari potest, & cum posset, nec lex esset distinguenda secundum opinionem aliquorum Doctorum. Fenzon. *vbi supra nu.*69.

Si dicatur duplex Principis statuentis interesse considerari posse, vnum, ne diuitiæ pariantur diminutionem, vbi foren-
17 ses succedant, aliud vt prouideat ciuibus, quos esse locupletes Principis interest, vt sic possint soluere onera, & suis diuitijs Ciuitatem illustrare *l. cum ratio ff. de bonis damnatorum.* Gaspar *d. quæst.*4. *n.*12. Vnica ratione respondeo, quod argumentum procederet, si ageretur de excludendis fœminis ciuibus ob masculos forenses, sed nos supponimus fœminas esse forenses, & sic parum refert, vtrum fœmina, vel masculus succedat, quilibet enim diuitias foris extrahere poterit; quinimò Principis interest, vt masculi fœminas forēses excludant cū facilius masculi transferant domicilium in exteras regiones, qui ita alli-
18 ciuntur ad replendas Ciuitates, in quo maxima Principis vertitur vtilitas. Gasp. Thesaur. *d. quæst.* 4. *nu.* 14. saltem hoc pendet à futuro euentu; interest adhuc totius Reipublicæ Christianæ, vt agnationes conseruentur eadem ratione, qua interest vnuscuiusque Principis; sumpto argumento de parte ad totum. Rot. *in recent. dec.*174. *nu.* 5. *par.* 1. de quo generali interesse præsumitur Princeps Christianus habere rationē cessante, præsertim proprio, prout contingit, quando versamur inter forenses.

19 Tertiò huiusmodi statutum est fauorabile, & sic latè interpretandum, cum sublato iure Iustinianeo quasi à post liminio reuocet ius diuinum, & antiquum duodecim tabularum. Rot. *d. decis.*177. *nu.* 8.

Secundus principalis casus est, quod in proximo proposito casu adhuc defunctus de cuius hereditate agitur, est ciuis, vel
20 incola, & quia præsumitur defunctus voluisse decedere testatum iuxta statutum loci, fœminæ censentur exclusę. Puteus *dec.*31. *num.*9. *&* *per tot. latissimè lib.* 2. Alex. *cons.*19. *nu.*8. *lib.* Gozadin. *cons.*49. *num.*13. 18. & Gasp. Thesau. *d. quæst.* 4. *nu.* 23. Surd. *cons.* 553. *num.* 20.

Non obstat Rot. diuers. *dec.* 295. *nu.*3. *par.* 1. vbi vult, quod fœmina non exclu-
21 datur, quia mens statuentium non est statuere in commodum illorum, quibus incommodum, & damnum præstare non possunt, ad quam rationem comprobandam citat Nattan. *cons.* 148. *nu.* 1. quia ibi perfunctoriè Rota loquitur, & Natt. in loco citato concludit in contrarium in materia successionis ab intestato, ex quo in tali materia agitur de re supposita statuentibus, & vt ibi *vers. sed in casu nostro* proinde dicit, quod potest statutum afficere res sitas in suo territorio quomodocumque vult *ibi nu.* 2. ratio allata per Rotam procedit, quādo statuta loquuntur solum de personis, vt puta si statutum disponat quod Villa teneatur emendare damnum, quod statutum non prodest forensibus, vt in principio explicat *ibi nu.* 1. Natt. Alex. *cons.*100. *nu.*2. *lib.*3. citatus *in dec.* simpliciter videtur dicere totum contrarium eius, ad quod allegatur, nam asserit maritum debere sentire commodum statutorum, quia soluebat onera, vt *ibi nu.* 2. *vers. tertio cum in Ciuitate*, & sic quoniam ille est incola, subit onera, debet gaudere beneficio statuti.

Idem Alex. *cons.*44. *nu.*15. *lib.* 5. citatur vbi tenuit, quod non sit habenda ratio personæ, cui succeditur, sed doctrina Alex. est falsa, & contrarium firmauit *in cons.*19. *nu.*78. *lib.*6. supra allato; fundatur siquidem in distinctione Bart. nem-
22 pe, an statutum loquatur in personam, vel in rem; quæ quidem distinctio est reprobata Socc. Iun. *cons.*25. *nu.* 13. *lib.* 3. Rot. *in recent. d. dec.*177. *nu.* 13. *&* 22. *cum seqq. par.*4.

Sup-

Supposita vera dicta distinctione, sentit Alexan. quod quia in suo casu statutum loquebatur in personam, requirebatur subiectio succedentis, & non sufficiebat subiectio defuncti, & quidem benè sentiebat, quandoquidem statutum requirebat succedentem, quem non poterat ligare, cum esset forensis, & non subditus; corruit opinio Alex. sublata distinctione, ces-
23 sat enim dispositio, supposito super qua fit cessante in puncto. Rot. *d. decis.* 177. *nu.* 20. citatur adhuc Paris. *cons.* 12. *num.* 26. *lib.* 3. hic loquitur dubitatiuè, & non figit pedem, vt declarat *nu.* 44. præterea supponit distinctionem Bart. veram, & quod lex Hispaniæ loquatur in personam *ibi nu.* 28. citatur Ruin. *cons.* 48 *num.* 4. *lib.* 3. iste etiam se fundat in distinctione Bart. & ait requiri subiectionem succedentis, quando statutum loquitur in personam, secus si loqueretur in rem; citatur Socc. Iun. *cons.* 25. *num.* 13. *vers. præterea lib.* 3. qui *in d. vers.* refert opin. Coro. asserentis, quod forensis masculus non dicitur vocatur ad exclusionem fœminæ secundum opinionem Ruini, & hoc non facit ad propositam conclusionem.

24 Secundo Rota non firmat esse veram huiusmodi conclusionem, & illam euitat asserendo in casu proposito, quod defunctus de cuius hæreditate agebatur, non erat subditus statuto, vt *tot num.* 15. *vers. & quod in c. su Putei*. Vlterius in dicta decisione nihil fuit determinatum, & fuit dilata resolutio; deinde *in decisione* 304. *numero* 8. *eodem libro* fuit apertius exclusus casus decisus in dicta decisione Putei.

Tertio non obstat, quod excludens, & exclusa sint forenses, & sufficit, quod defunctus de cuius hæreditate agitur sit
25 subditus, quia præsumitur voluisse decedere secundum statuta loci, in quo bona sita sunt, vt docet Put. *d. decis.* 31. *num.* 9. sicuti supra retuli, qua ratione stante, non refert videre, an statuta ligent, vel non forenses.

Quarto cum sit indubitata iuris conclusio statutum de successionibus ligare forenses in bonis sitis in territorio statuentium, vt firmaui in resolutione primi casus, sequitur, quod subiectio personarum, quæ succedere debet non exigatur.

Non subsistit allegare dictam decisionem Putei fuisse Votum particularis Auditoris, & ab eo recessum in alijs decisionibus, vt ait Rot. coram Gregorio XV. *decis.* 255. *in fin.* Gratian. *disceptationum forens. cap.* 431. *num.* 29. quia ex deductis in secundo fundamento constat de contrario, cum ex diuersitate casus fuerit euitata decisio, & non fuit elisa, quinimò tacitè videtur approbata de mente Rotæ *in dd. decisionibus* 295. & 304. *numero* 8.

Præterea stante subiectione defuncti, de cuius hæreditate agitur, quæ subiectio
26 etiam ex incolatu contrahitur. Paris. *cons.* 12. *num.* 20. *lib.* 3. Bursatt. *cons.* 8. *numer.* 36. sequitur, quod omnes agnati illius, qui ad hæreditatem aspirare possunt, sint etiã
27 subiecti, quoad ius agnationis, & familię, sententia proculdubio lata in materia filiationis parentelæ successionis prodest, vel obest alijs, & facit ius respectu omnium. Pereg. *de fideicom. artic.* 53. *num.* 44. & 46. Cost. *in tract. iuris, & facti scientiam centuria* 1. *distinct.* 64. *num.* 4. sic forensis
28 agnatus sententia ligatur; Ergo est subditus statuenti, cum à pari procedit fortiri forum, & statutis ligari. Peregrin. *cons.* 90. *num.* 8. Natt. *cons.* 149. *num.* 8. 20. Camillus Borell. *cons.* 58. *num.* 20.

Tertius est casus, quando agitur de bonis sitis in territorio extero, & statutũ patriæ ab intestato succedentium est fœminarum exclusiuum. In hac quæstione maxima inter scribentes vertitur contro-
29 uersia, sed crebriori calculo D.D. videtur firmatum, quod statutum non porrigat vires extra territorium. Gasp. Thes *quæst.* 5. *numer.* 4. Beltràm. *ad Gregor. XV. decis.* 255. *num.* 7. Rota *dicta dec.* 108. *vers. nec suffragatur* id vbi videntur explosæ omnes rationes allatæ pro contraria sententia, quod in primis magis particulariter fecit Alex. *cons.* 128. *numer.* 2. 3. 4. *lib.* 1.

Verùm ego considero, quod statutum minimè de bonis principaliter disponit

nit, in quo stat ratio prædictæ conclusio-
nis. Rota *dicta decisione* 177. *numero* 22.
quoniam hæreditas sine bonis esse
potest *l. hæreditatis appellatio ff. de verbo-*
30 *rum significatione*,& ibi DD.; accessoriè,
& accidentaliter bona stant in hęreditate,
quia remoueri possunt citra subiecti cor-
ruptionem: Anton. de Butr. *in cap. inter*
corporalia num. 25. *de translatione Præla-*
torum, consequenter bona existentia in
diuersis territorijs non possunt constitue-
re diuersas hæreditates, cùm quis est hæ-
res vno loco, erit hæres vbique gentium,
nec alterari, seu diuidi potest ex bonis
spectãtibus ad hæreditatem,quia accidens
31 naturam substantiæ non mutat *l. qui habet*
ff. de tutelis, nec facit variare dispositio-
nem. Butr. *in dicto cap. inter corporalia*
32 *num.* 29. & ibi Abb. *num.* 17. huic hære-
di competit actio petitionis hæreditatis,
& alia remedia prodita ad consequendum
bona, & iura hæreditaria vbiq. existentia,
sicuti hæredi instituto, ex testamento in
vno loco, vt optimè dicit Salyc. *in l. cun-*
ctos populos num. 14. *C. de summa Trinitate*
& c. cui non bene videtur responsum, per
Alex. *d. conf.* 128. *num.* 2. *vers. secundo alle-*
gabat Salyc. dum dicit, quod in casu testa-
ti hæres vtitur iure communi, quod vbiq.
militat.

Sed in casu successionis ab intestato, hę-
res vtitur consuetudine, seu statuto; quo-
niam saltem in casu nostro statutum est ius
ciuile, & cõmune, cùm sit conditũ à Prin-
cipe habẽte iura Imperij ex iuribus supra
33 citatis. Et potestas statuẽdi inter subditos
non limitatur territorio *tex. in l. mercato-*
res, & ibi *DD. C. de commercijs, & mercat.*
& in l. Romanæ gentis C. de eunuchis Ro-
land à Valle *conf.* 80. *nu.* 32. *lib.* 4.

Quartus est casus, quando statuta pa-
triæ eorum, qui ab intestato vocantur,
34 & loci vbi bona sita sunt, fęminas exclu-
dunt, & agitur de forensibus, & tunc con-
iungenda esse statuta ad fœminarum ex-
clusionem, sentiunt Alex. *conf.* 44. *num.* 6.
lib. 5. Socc. Sen. *conf.* 283. *num.* 2. *vers. &*
secundum lib. 2. Cephal. *conf.* 303. *nu.* 43.
Surd. *conf.* 343. *num.* 20. *& conf.* 553. *nu.*
13. Bellon. Iun. *conf.* 74. *num.* 100. Gasp.
Thes. *d. q.* 5. *nu.* 50. Mangil. *de imput. q.* 81.
nu. 83. *&* 91. contrarium tenet Sac. Rota
35 coram sancta mem. Greg XV. *dec.* 255. *n.*
4. *& d. dec.* 177. *num.* 42. *&* 43.

Ratio Rotalis conclusionis est, quod
vnumquodque statutum de per se pror-
sus inutile reputatur ex defectu potesta-
tis, & voluntatis. Verùm iam superius ostẽ
sum fuit, vnumquodq. esse vtile, vel ad mi-
nus sunt quęstiones satis dubitabiles, ergo.

Præterea si consideramus naturam
potestatis statuentium, necesse erit sta-
tuta coniungere, cùm enim statuentes
habeãt iura Imperij in eorum territorijs,
non poterit dari tertia potestas, quæ ab
36 alio Principe dependeat, Iurisdictio
non potest stare in abstracto sine territo-
37 rio, respectu causæ materialis. Natt. *conf.*
149. *nu.* 19. *lib.* 1. sublata materia tollitur
materiatum Socc. Sen. 150. *num.* 5. *lib.* 1.
Argelus *de acquir. poss. q.* 1. *nu.* 172. sic re-
mota tertia potestate, consequens est, vt
conditores statutorum soli iurisdictionem
exerceant, ius constituant in suis respecti-
ue territorijs.

Voluntas autem est vnienda, quia am-
bo statuentes, fœminas excludunt, & ad
hunc finem vnicum tendunt, quo casu sin-
gula, quæ non prosunt simul iuncta
iuuant. Gabr. *de prob. concl.* 1. *per tot.* Ca-
38 ball. *conf* 105. *num.* 25. *& conf.* 131. *n.* 15.
confert, quod singularitas cumulatiua,
39 non autem obstatiua inducit coniunctio-
nem. Farinac. *q.* 64. *num.* 5. 6. obstata mi-
litassent, si statuta vicissim pugnarẽt vnum
includendo, aliud excludendo fœminas,
nec dicatur quod ius commune bonis si-
tis in territorio vocat fęminas forenses,
quoniam illud ius ciuile pertinet ad statuẽ
tem, & ab eius potestate dependet, si ta-
le ius ciuile volumus terminari cum ter-
ritorio, deficit potestas vocandi fęminas
forenses, si volumus excedere territoriũ,
statutum patriæ, quod est ius ciuile, illas
excludir. Vnde fęminæ sunt in omni casu
exclusæ. Prædictę duæ conclusiones de
40 coniunctione facienda prouenium à iure
ciuili antiquo auctoritati Imperiali sub-
nixo, quo etiam sancitum est, vt à simili li-
ceat arguere *l. de quibus*, & ibi DD. de le-
gibus.

gibus; Euerard. in loco à fimili; concurrit igitur, eo tertia poteftas, vt fiat coniunctio ftatutorum, ergo nihil repugnat.

41 Conclufio Rotalis forfan procedere poffet in ftatutis non confirmatis ex certa fcientia à Principibus fupremis quo cafu additur tantum robur ftatuto Rot. *dicta decif.* 177. *num.* 51. fiue in ftatutis non cõfirmatis, ex certa fcientia à Principibus non habentibus Iura Imperij, tunc enim ftatutum, vbi res fita eft, vim legis generalis non obtinet, & iuri ciuili militanti eodem loco non eft per ftatutum patriæ fuccedentium ab inteftato derogatum, nifi iuxta ftatuentis poteftatem. Hæc diftinctio benè colligitur ex traditis per Bal. *in d. l. vniuerfos populos num.* 96. *verf. aut difponit.*

Et ita iuris effe cenfeo in omnibus cafibus falua reuerentia tantorum patrum, & fanioti, ac vetioti fententia.

Et hæc à me hactenùs dicta, & dicenda, correctioni S. Matris Ecclefiæ libenter fubmitto, & peritiorum iudicio. Ad Laudem Omnipotentis Dei, & Beatiffimæ Virginis, Congregationis Vallis Vmbrofę Patronæ, ac Sanctiffimi Patris Ioannis Gualberti Abbatis eiufdem Congregationis Inftitutoris, & omnium Beatorum fpirituum.

DECISIONES SACRAE ROTAE ROMANAE

Ad Tractatum de iure Abbatissarum, & Monialium spectantes.

DECISIO PRIMA.

R.[me] D. COCCINO DECANO.

In causa Romana Tutelæ.

Veneris 25. Februarij 1636.
Ad disputat. 1. quæst. 1.

ARGVMENTVM.

Educatio puellarum, quando in consanguineis & tutoribus potest oriri suspicio voti captandæ mortis, debet fieri in Monasterijs.

SVMMARIVM.

1 *Auus maternus de iure habet ius educandi nepotes, etiamsi mater ad secundas nuptias transiuerit. Nec indiget vt nominetur. & num. 2.*

3 *In educatione, vel tutela pupillorum habetur in consideratione suspicio voti captandæ mortis.*

4 *Substitutus excluditur ab educatione, ob malignam suspicionem; etiamsi concurrat voluntas patris. & num. 6.*

5 *Declaratio textus in l. 1. §. 1. vers. denique, ff. vbi pupill. educ. deb. & in l. fin. C. eod. tit.*

7 *Educatio Puellarum in Monasterijs Monialium approbatur à Sacra Rota Romana.*

ORta est controuersia inter Antonium Guerram Auum maternum istarum puellarum, & Franciscum Balzanettum Patruũ, apud quem istæ puellæ deberent educari. In quo articulo di-
1 ctus Auus maternus habet de iure intentionem fundatam, etiamsi Mater ad secundas nuptias conuolauerit. Paris. *consil.* 56. *num.* 21. *lib.* 1. Menoch. *de Arbitr. casu* 168. *num.* 4. Card. Seraph.
2 *decis.* 1357. Nec indiget quod nominetur. Bald. *in consil.* 423. *lib.* 1. Gabr. *consil.* 27. *num.* 13. & est doctrina Bartoli *in l. si quis sub conditione, num.* 32. *ff. de testamentar. tutel.* qui quidem Auus posuit dictas puellas in Monasterio Vrbis educandas.

Ex aduerso Franciscus Balzanettus prætendebat educationem, ex quo erat patruus, & relictus à Patre dictarum puellarum coadiutor Matris in tutela; & dictus Auus maternus habitat cum filia, quæ transiuit ad secundas nuptias; & Vitricus per obitum dictarum puellarum esset consequuturus ex persona vxoris legitimam in Bonis dictarũ puellarum: & ideo non cessat suspicio, quæ
3 consideratur in istis terminis. Alberic. *in l. 1. C. vbi pupill. educari deb.* Surd. *de alim. tit.* 4. *quæst.* 13. *num.* 15. Mastrill. *decis.* 230. Viu. *decis.* 16. *num.* 3. Molfesius *ad consuetud. Neapolitan. par.* 3. *quæst.* 11. & eo magis hæc sunt consideranda, cum Auus maternus sit iam decrepitæ ætatis.

Cæterum dicebant Domini, quod si hæc consideranda sint, non tamen educatio decernenda est Francisco Balzanetto patruo, quia Testator illum sub-

ſtituit dictis filiabus, & propterea non
4 admittitur ad hâc educationem, ob malignam ſuſpicionem, iuxta Text. *in l.* 1.
§. 1. *verſ. denique, ff. vbi pupill. educ.*
5 *debet. l fin. C. eodem tit.* qui textus habet locum in Patruo, & quocumque alio conſanguineo, Bald. *conſil.* 487.
lib. 8. *in princ.* Maſtrill. *dicta deciſ.* 230.
num. 20. *& ſeqq.* quæ concluſio procedit etiam ſi concurrat voluntas Patris,
6 quæ tamen non concurrit in caſu iſto, quia fuit ſolum relictus coadiutor matris; & in omnẽ caſum ſtantibus ſupradictis, Iudex deberet recedere à iudicio paterno. Menoch. *conſ.* 62. *per tot.* Surd. *de aliment. tit.* 4. *dicta quaeſt.* 13. *alleg. num.* 15. *&* 30. Maſtrill. *dicta dec.* 230. *num.* 24. & fuit dictum in Tudertina educationis 13. Ianuarij 1634. coram R. P. D. Meo Pirouano.
7 Quibus conſideratis placuit Dominis dictas puellas eſſe educandas in Monaſterio Vrbis, in quo reperiuntur. Et friuola viſa fuit prætenſio Ioſephi Cruciani, ad quem neque ex diſpoſitione iuris, neque ex voluntate Teſtatoris iſta educatio ſpectat, cum & ipſe fuerit ſolum relictus coadiutor matris quoad Tutelam, vt fuit dictum de Balzanetto.

Et ita concluſum vtraque parte Informante.

DECISIO II.

EMINENTISS. VBALDO.

Meteñ Profeſſionis.

13. *Februarij* 1617.

Ad diſput. 3. *quaeſ.* 1.

ARGVMENTVM.

Profeſſio tacita, licèt diuturni temporis, an poſſit tolli per præſumptiones contrarias.

SVMMARIVM.

1 *Profeſſio tacita, reſultans ex delatione habitus, & lapſu temporis, tollitur per contrarias præſumptiones; & multò magis per expreſſam animi declarationem.*

2 *Metus cenſetur purgatus per lapſum multorum menſium. Fallit, vt nu.* 3.

4 *Actus ad probandum, metum fuiſſe purgatum, debent eſſe tales, vt non poſſint referri ad aliam cauſam, quàm eiuſdem purgationis metus. & num.* 5.

6 *Clauſulæ inſolitæ, & non neceſſariæ, appoſitæ in inſtrumentis, inducunt ſuſpicionem defectus libertatis.*

POſt duas deciſiones in hac cauſa factas 18. Aprilis 1614. & 25. Maij 1615. in quibus fuit concluſum non cõſtare d. profeſſione, quæ obiter D. Renatæ; fuit vtriq. parti conceſſa remiſſoria. Vnde vtroq; proceſſu remiſſoriali ad Curiam tranſmiſſo, dubitaui, an eſſet a prædictis deciſionibus recedẽdum. Et Dñi negatiuè reſponderunt. Veriſſimã enim cenſebant eſſe concluſionem in vtraque
1 deciſione firmatam, quod tacita profeſſio reſultans ex delatione habitus, & lapſu temporis iuxta diſpoſitionem iuris communis, & ſtylum Monaſterij, & de qua tacita ſolum in præſenti agitur, cum de expreſſa non conſtet, tollitur per cõtrarias præsũptiones, & multo magis per expreſsam animi declarationem. Innocent. & alij communiter *in cap.* 1. *de eo, quod met. cauſ.* Barbat. *conſil.* 59. *col.* 2. *lib.* 2. Decian. *conſ.* 18. *num.* 5. *& ſeqq. lib.* 3. Suarez *de regular tit.* 3. *quaeſt.* 7. *art.* 5. *in prin.* & ſenſit Rot. *deciſ.* 216. *num.* 21. *par.* 2. *diuerſ. & in Neapolitana profeſſionis* 26. *Iunij* 1599. *coram Gipſio.*

De prædicta vero animi declaratione Renatæ, viſum eſt ſatis conſtare ex ipſius teſtibus; de quorum examinis validitate hodie nõ dubitatur, & fuerunt ponderati in aliis deciſionibus, & nunc de nouo ponderabantur per Dominos, quod percuterent tria tempora; primum, ante ſuſce-

susceptionem habitus, & veli, in ipsa susceptione, & post susceptionem; prout in simili materia distinguit Rebuff. *cōs.69 num.* 1. Ante susceptionem deponit secundus testis super quarto articulo, qui erat confessarius D. Renatæ, & ad rogitum Abbatissæ interrogauit Renatam bis coram testibus per eum nominatis: quæ respondit se nullam habere voluntatem emittendi votum, nec professionem. Et quintus super secundo deponit de frequenti protestatione Renatæ, quòd si ipsa suscipiebat velum, id erat propter eius Auiam, & ad satisfaciendum eius voluntati: & de eodem tempore deponunt primus, octauus, & decimussextus testes dati in Summario Renatæ *num.* 2.

In actu verò susceptionis veli deponit xj. & alij testes remissoriales super articulo. Post susceptum vero velum, & habitum, & intra quinquennium de pluribus & iteratis protestationibus Renatæ; & quod nolebat habere domum in Monasterio, vt aliæ professæ habebant, quia nolebat esse, nec reputari Religiosa, deponũt secundus, tertius, quartus, & quintus testes super quinto articulo, & alij, de quibus in dicto processu remissoriali.

Neque obstat quod istæ reclamationes emanauerint ante mortem Auiæ, cuius metu Renata dicebat se ingressam fuisse in Monasterium, & nunc constet de morte Auiæ de mense Februar. 1608 & quod Renata habuerit illius mortis notitiam, patet ex testibus inductis pro Aduersarijs vigore remissoriæ Rotalis: & nihilominus Renata permansit in eodem
2 Monasterio per multos menses: quo casu censetur purgatus metus. *cap.* 1. *vers. qui verò de regular. lib.* 1. cum alleg. per Informantes: præsertim cum post Auiæ obitum Renata dicatur nunquam reclamasse ante motam hanc litem. Quia vltra quod decisiones in causa factæ non fundantur principaliter in metu Renatæ erga Auiam, sed eo vtuntur tantum pro adminiculo; fuit etiam responsum cessare obiectum ex facto; Nam quod immò
3 Renata reclamauerit etiam post obitum Auiæ, & semper vsque ad litem motam, disertè deponunt ipsius testes 4. 5. 14. & 16. super 4. articulo dati in summario Renatæ *num.* 2. *&* 5. qui etiam testes deponunt super prædictis formiter de publica voce & fama per verbum fuit, & est. Seraph. *decis.* 1231. *num.* 1. *&* 2. & sic parum facit quod Renata permanserit in Monasterio post mortem Auię, stantibus dictis protestationibus, & reclamationibus, vt fuit consideratum in *Toletana Professionis* 25. *Maij* 1615. *coram me*.

Nec obstare etiam videbantur actus capitulares nouiter exhibiti; in quibus Renata post Auiæ obitum interuenisse dicitur cũ alijs Monialibus professis: ex quibus prætenditur probata sufficienter purgatio metus. Quia vltra quod dicebatur semper verum esse quod constat de expressa voluntate Renatæ in contrarium ex dictis protestationibus vt supra probatis; & dato quod nullitas professionis prætenderetur ex causa metus, quod non est verum, nec in eo præcipuè fundantur decisiones, vt dixi; necesse es-
4 set, vt isti actus non possent referri ad aliam causam, quam ad causam prædictæ purgationis metus. Aretin. *consil.* 14.
5 *num.* 18. aliàs quando potest sumi alia coniectura, quam purgationis metus, illa sumitur. Rolan. *cons.* 2. *nu.* 91. *& seq. lib.* 1. Olasch. *decis. Pedemont.* 179. *sub nu.* 11. vbi subdit in fine, prædicta esse intelligenda, cessante causa metus. In proposito autem considerabatur, quod isti actus omnes emanauerint à die 28. *Ian.* 1610 & deinceps, vt in summario Annæ, & Franciscæ, & sic postquam Renata constituerat procuratorem ad litem super professionis nullitate, quod fuit die 1. Ianuarij eiusdem anno 1610. cum illa vltra protestationes, & declamationes cõtinuatas vsque ad tempus litis professioni contrarias; quæ præsũptionẽ tacitę professionis omnino subuertunt, ex sup. allegatis; dederit etiam mandatũ ad illã annullañ, & sẽper acerrimè litẽ fuit prosequuta; credendum est Renatam interuenisse illis actibus ex aduerso relatis, & ob reuerẽtiã Abatissæ; cui illa cũ esset

quoad formã exteriorẽ in statu Monialis, & Professæ subdita, contradicere nõ poterat, nec potest; præsertim ante sententiam, & tem iudicatam ad sui fauorem: quod etiam adminicularur in dicto 18. testis, qui iuxta 17. dicit se vidisse Renatam interponentem se actibus capitularibus, & conuentualibus, sicuti interueniebant cæteræ Religiosæ dicti Monasterij : & quòd ab illo tempore, quo cœpit litigare, recusabat interuenire dũ interfuit sub metu, & imperio Abbatissæ.

Nec refragatur prætensa confessio, seu declaratio Renatæ in instrumento donationis, celebrata die vltima Decẽbris 1608. in qua dixit se ex bona voluntate, & affectione singulari se addixisse Ordini S. Benedicti. Quia fuit responsũ primo, exinde nõ inferri, quod se addixerit animo profitendi. Secundò, quòd negari non potest illud instrumentum fuisse celebratum in domo aduersarii, & sic in loco minus tuto; in quo fortè non poterat contradicere; cum tamen ad effectum de quo agitur, requiratur in declarante plena libertas, ex allegatis in vltima decisione : & in omnem casum videtur fuisse nimis affectata ab Aduersariis, cum fuerit facta in instrumento donationis, ad cuius actus validitatem nõ

6 erat necessaria: & aliàs clausulæ insolitæ, & non necessariæ inducunt suspicionem, ex traditis per Castrens. & Ias *in l. testamentum de testamen. cum alijs per* Menoch. *præsumpt.* 122. *num.* 67. *lib.* 3. Surd. *consil.* 327. *num.* 4. *lib.* 3. quæ suspicio augetur ex tot declarationibus contrariis ipsius Renatæ supra, & in dictis decisionibus ponderatis: à quibus Domini ex præmissis non putarunt esse recedendum.

Et ita fuit conclusum, &c.

DECISIO III.

R.P.D. CARILLO.

Meten. Professionis.

Lunæ 2. Iunij 1636.

Ad disputat. 3. quæst. 2. & ad disp. 6. quæst. 1.

ARGVMENTVM.

Professio tacita Regularis ex quibus inducatur: & an tolli possit ex metu reuerentiali.

SVMMARIVM.

1 *Oblatio spontanea voluntatis Deo facta in manibus Superioris, more solito Regularium, facit professionem validam.*

2 *Professio, etiam si ipsius scriptura deficiat, probatur concludenter per testes contra dictũ Gratiani discep. 640. n. 4.*

3 *Professio tacita inducitur per delationem habitus Regularis in Monasterio: & ex actibus proprijs professorum, quibus quis se sciens & prudens per multum tempus ingesserit. & num.* 4.

Neque potest elidi ex præsumptione ignorantiæ inualiditatis professionis. & num. 14.

5 *Professio tacita obligat Monialem Religioni, in qua fuit professa.*

6 *Concilium Tridentinum nõ sustulit professiones tacitas; sed eas in suo pristino valore manere permisit.*

7 *Præsumptio tacitæ professionis dicitur iuris, & de iure: & non admittit probationem in contrarium.*

8 *Metus reuerentialis licèt non tollat professionem expressam, tollit tamen professionem tacitam. Intellige, si habet minas adiectas & num.* 10.

9 *Metus reuerentialis debet probari concludenter ab eum allegante.*

11 *Professio tacita excluditur solùm ex reclamationibus & protestationibus in contrarium factis.*

12 *Professio tacita ratificatur ex pluribus actibus factis in Monasterio, licèt professus non habuerit scientiam inualiditatis nullitatis professionis ab eo priùs emissæ; contra Caietanum, & alios.*

13 *Matrimonium non inualidatur per ignorantiam impedimenti dirimentis, si sequatur actus, ex quo inducatur præsumptio matrimonij.*

15 *Ignorantia de iuri Pontificij, quod transiuit in legem generalem, de iure non admittitur.*

Con-

16 *Concilium Tridentinum prohibet agere de nullitate professionis post quinquennium: & quomodo istud quinquennium computetur.*

17 *Reclamans contra professionem a se emissam, non auditur, non retento habitu Religionis.*

18 *Professio emissa ante expletum decimum sextum annum, est nulla. Sed hac qualitas debet probari concludenter: aliàs præsumitur pro validitate professionis. & num. 19.*

DE anno 1606. Soror Pepina suscepit habitum Regularem in Monasterio S. Mariæ Magdalenæ, Ordinis S. Augustini in Ciuitate Metensi: & post gestationem habitus Monialis per spacium quatuor annorum, emisit suam professionem in manibus eiusdem Magni Vicarij. Cùm autem permanserit in Monasterio eodem per decem & octo annos, & per totum id tempus portauerit habitum susceptum, & ab alijs Monialibus gestari solitum; egit coram dicto Magno Vicario de nullitate suæ professionis, vti per vim & iustum metum factæ. A quo sententia fauorabili obtenta, pendenteque appellatione in Rota, coram R. P. D. Vrgellensi, reliquit Monasterium, conuolando ad sæculum; & contraxit matrimonium, ex eoque liberos habuit. Qua rerum serie stante, subrogatus in locum D. Vrgellensis, Dubitaui An constet de valida professione Pepinæ. Et Domini affirmatiuè responderunt.

Constat enim, quòd fuerit valida
1 professio, tum ex deliberatione & oblatione spontanea voluntatis Deo, facta in manibus Vicarij more solito, *cap. vnic. de voto in 6.* & *cap. 2. de regul. eodem lib.* Sanchez *in præcept. Decalog. lib. 5. cap. 3. num. 1.* & *cap. 4. q. 2. nu. 74.* Quæ oblatio & professio probatur per depositionem ipsius Vicarij, & aliorum
2 testium: quibus standum est, etiamsi deficiat scriptura professionis. *cap. nuper 51.* vbi gloss. *in verb. ordinis*, *de testibus*; & ibi Abbas *colum. 1. vers. nota quòd per professionem*; Felin. *in princ. num. 1. vers. ex quo.* glossa *verb. scriptis*, *in cap. vidua, 20. quæst. 1.* Rota *coram Gregorio XV. decis. 385. num. 1. & 2.* Riccius *in praxi decis. 437. nu 3.* Franch. *decis. 364. num. 2.* Nam cùm scriptura non sit de substantia Voti, vel habitus, sed ad bene esse, & ad probationem facti, si reuocetur in dubium ob defectum alterius probationis, non potest requiri tanquam necessaria, stante probatione testium, quæ fortior est, cùm fiat per viuam vocem. gloss. *in cap. 3. verb. loco, de probat.* Bald. *in rubr. C. eod. tit. num. 5.* Alexand. *cons. 3 num. 5. volum. 3.* Et ita tolluntur in contrarium adducta per Gratianum *disceptat. 640. num. 4.* quòd ad probandam professionem scriptura sit necessaria. Contra quem etiam facit bonus textus *in cap. prouectum, 3. de regul. in 6.* vbi valida fuit professio sine scriptura.

Tum etiam quia Pepina in dicto Mo-
3 nasterio permansit per decem & octo annos post emissam professionem, & habitum susceptum, ab alijsque Monialibus gestari solitum portauit: ex quo probatur tacita professio, quæ inducitur per delationem habitus regularis in Monasterio. *cap. vn vers. si verò*, ibi, *si per annum habitum gestauerit, ex tunc religionem assumptam præsumitur veraciter esse professus, de regul. in 6. clem. fin. eodem tit.* ibi, *habitum in aliqua Religione portauerit per annum, hoc ipso Religionem illam decernimus esse professum.* Sanchez *super Decalog. d. cap. 3. num. 13.* Honded. *cons. 78. num. 18. lib. 2.* qui plures cumulat. Gratian. *discept. 640. nu. 20.* Azor. *instit. moral. lib. 12. cap. 5. quæst. 3. par. 1.* Rota *coram Gregorio XV. dec. 385. num. 6.* & fuit dictum *in Metensi Professionis, 25. Maij 1615. coram Vbaldo.* Cui habitus delationi accedit, quòd
4 ipsa per totum id tempus se ingesserit actibus proprijs Monialium professarum, sciens & prudens illas esse professas, *cap. vidua 4. de regul.* vbi ponderatur ad tacitam cuiusdam feminę professionem,

eam inter Moniales professas oblatio-
nem quandam obtulisse, quia illa ob-
latio illius Religionis competebat so-
lis professis ex consuetudine, Azor.
lib. 17. institut. moral. cap 4. par. 2.
Sanchez *super decalog. dicto cap. tertio,*
num. 10.

Ex quibus professio Pepinæ rema-
5 net valida, & probata. Licèt enim fue-
rit tacita, est tamen potens ad obligan-
dam Monialem Religioni, in qua steterit
professa, etiam post Concilium Triden
6 tinum *sess. 25. cap. 15.* quod tacitas pro-
fessiones non sustulit, sed in suo pristino
valore manere permisit. Nauar. *cons. 28.*
num. 3. de regular. Azor. *instit. moral. lib.*
12. cap. 4. quæst. 6. par. 1. Emmanuel Ro-
drigvez *tom. 3. quæst. 17. art. 1.* Gra-
tian. *d. cap. 640. num. 34.* Sanchez *dicto*
lib. 5. cap. 3. num. 31. Honded. *dicto con-*
sil. 78. num. 22. Rota *decis. 574. num. 2.*
par. 1. recentior. Quæ præsumptio tacitæ
7 professionis dicitur Iuris, & de Iure; &
non admittit probationem in contrariũ.
Gloss. *in cap. ex parte, in verb. per annum,*
de regular. Monach. *in cap. 1. eod. tit. in 6.*
in verb. illa præsumitur, num. 4. & 5. &
alii, quos refert Hondedeus *d. cons. 78.*
num. 15. Rota *dicta decis. 579. num. 3.*
par. 1. recentior.

Nec obstat, quòd professio tacita ex
8 delatione habitus tollitur ex metu re-
uerentiali illato per matrem; licet aliũ-
de iste metus non sufficiat ad tollendam
professionem expressam. Put. *decis. 579.*
num. 5. & fuit dictum *in vna Vlixbonensi*
Parochialis, 20. Martij 1620. coram
Vbaldo. Quia vltra quod tollitur obie-
ctum, cùm non constet concludenter
9 de huiusmodi illatione metus, cuius
probatio incumbit alleganti, Rota *corã*
Gregorio XV. decis. 120. num. 21. dixe-
10 runt Domini, metum reuerentialem
sine minis non annullare professionem,
sicuti nec matrimonium. *cap. cùm vnum,*
de regular. Couar. *de sponsal. cap. 3. par. 2.*
§. 6. num. 7. & 8. Gutierez *de matrimon.*
cap. 44. num. 32. Henriquez *in summa*
lib. 11. cap. 9. §. 5. Sanchez *de matrim.*
lib. 4. disput. 6. num. 18. & in *Decal. lib. 4.*
cap. 3. num. 24. 25. & 26. & in puncto
matris, Riccius *in collectan. par. 4. de-*
cis. 1476. Rota *decis. 175. num 5. par. 1.*
recentior. & *coram* Gregorio XV. *de-*
cis. 326. num. 12. & 13. Et quamuis Ma-
gnus Vicarius in sua depositione dicat,
se credidisse quod Pepina profiteri vo-
lebat, vt rem gratam matri faceret, &
propter ipsius timorem; hoc tamen
non annullat tacitam professionem: Pe-
pina enim non fuit protestata, nec de-
clarauit se non habere animum profitẽ-
11 di: & tacita professio excluditur solùm
ex reclamationibus, & protestationibus
in contrarium factis; de quibus non cõ-
stat. Rota *decis. 579. num. 3. par. 1. recen-*
tior. Honded. *dicto consil. 78 num. 25.*
& ita procedit dicta Vlixbonensis Pa-
rochialis supra allegata: immo potius
constat ex pluribus actis factis per Pepi-
nam in dicto Monasterio, vti professam,
quibus professionem suam ratificare
censetur.

Nec etiam obstat, quòd ad ratifican-
dam professionem tacitam desumptam
ex pluribus actis factis per Pepinam in
dicto Monasterio, requiritur quòd ipsa
sciuerit nullitatem professionis præce-
dentis: aliter verò ex permanentia in
Monasterio non censetur inducta ratifi-
catio professionis, Caiet. *in 2. 2. q. 189.*
art. 5. Nauar. *consil. 28 num. 7.* & *con-*
sil. 89. num. 3. de regul. & *in Manuali*
cap. 12. num. 71. Et in puncto de Moniali
in Ciuitate Metensi, quòd non censea-
tur ratificare professionem sine scientia
dictæ nullitatis, Rota *decis. 179. num. 7.*
& *decis. 397. num. 5. par. 4. recentior.* Quia
prædictam doctrinam vti non tutam,
12 Sacra Congregatio Cardinalium non
amplectitur; sed potiùs contrarium plu-
ries declarauit, veluti *die 13 Ianuarij*
1583. & *die 23. Augusti 1621. in vna*
Romana Professionis censuit Io. Petrum
esse tacitè professum, & Religioni ad-
strictum, etsi non probaretur ipsum
habuisse scientiam indiuiduam nullita-
tis professionis ab eo priùs emissæ. Quas
declarationes Congregationis Sanctis-
simus D. N. Vrbanus Octauus obserua-
ri

ri mandauit 1. *Februarij* 1631. *in vna Romana Nullitatis professionis*.

Quæ opinio Sacræ Congregationis nititur auctoritate textus *in cap. 1. de regular. in 6.* in quo non obstante nullitate professionis præcedentis, disponitur induci tacitam professionem, absque eo quòd requirat aliquam scientiam dictæ nullitatis: & confirmatur sumpto argumento ex matrimonio carnali; in quo
13 ignorantia impedimenti illud dirimentis non inualidat ipsum matrimonium, si sequatur actus, ex quo inducatur præsumptio matrimonij; vt post Ancharanum, Sotum, & alios, tenet Sanch z *de matrimon lib. 2. disput. 26. num. 2. vers. quintò, & num. 9.*

Facit etiam, quia tacita professio, & perseuerantia in Religione cum habitu professarum, & executio actuum inducentium eam præsumptionem iuris & de
14 iure, non potest elidi ex sola præsumptione præsumptæ ignorantiæ. Ioann. Monach. *in d. cap. 1. in vers. præsumitur, num. 5.* Archidiac. *in col. 2. vers. videtur,* & ibidem Geminianus *in §. quod si, nu. 4* Hostiens. *num. 6.* Vitalin. post Cardin. *in clem. 1. num. 38. de regular.* Aliàs enim aperiretur via eludendi professionem tacitam; cùm Religio vel non posset, vel nollet probare ignorantiam: tanto ma-
15 gis, cùm de Iure non admittatur ignorantia Decreti Pontificis, quod in legem generalem transiuit.

Quibus accedit decretum Concilij Tridentini *sess. 25. de regularib. cap. 19.* in quo prohibetur agere de nullitate professionis post quinquennium, com-
16 putandum in expressa professione à die, quo quis illam emisit; in tacita verò, à die, quo Regularis fecerit actus, ex quibus inducitur tacita professio, etiam in illo, qui tunc temporis habebat ignorantiam inualiditatis professionis. Azor. *instit. moral. par. 1. lib. 12. cap. 4. nu. 33.* Sanchez *de matrimon. lib. 7. disp. 37. nu. 1* Miranda *in Manuali Prælat. regular. tom. 1. quæst. 30. art. 1. concl. vn.* Bonacin. *de clausur. & pœn. eam violant. quæst. 2. punct. 10. differ. 4. num. 1. 2. & 3.* & alij quos refert Barbosa *in collectan. ad Concilium, num. 6. & 7.*

Quam doctrinam Sanctissimus Dominus Noster Papa Vrbanus Octauus confirmauit nouissimè ad effrœnandam facilitatem conuolandi ad sæculum; dum decreuit *sub die 18. Decemb. 1635.* declarando Decreta sanctæ mem. Clementis Octaui, vt Regulares contra eorundem formam professi, allegantes propterea nullitatem professionis, non possint post lapsum quinquennij à die professionis super huiusmodi nullitate audiri. Quare dicta Pepina non potuit agere de nullitate: tantò magis, quia cùm propria auctoritate, pendente lite in Rota, habitum dimiserit, & matrimonium contraxerit, vt constat ex eius summario *num. 3.* & ex resolutis per Rotam
17 super attentatis, eius reclamatio admittenda non est, non retento habitu, ex eodem Concilio Trident. *d. cap. 19.* ibi, *Quòd si antea habitum sponte dimiserit, nullatenus ad allegandum quæcunque admittatur; sed ad Monasterium redire cogatur.* Azor. *dicta par. 1. lib. 12. cap. 4. quæst. 12.* Miranda *d. quæst. 30. artic. 6. in princ. & conclus. 1.* Nauarr. *consil. 4. de regular. num. 77. & 78.*

Denique non obstat, quòd attenta depositione testium in summario Pepinę *num. 8.* prætendatur eius professionem emissam fuisse ante decimumsextum
18 annum completum; in quo casu professio remaneret nulla, iuxta Tridentin. *sess. 25. de regul. cap. 15.* Sanchez *d. lib. 5. cap. 4. num. 9.* Rot. *decis. 175. num. 5. par. 1. recent.* Quia vltra quod, vt supra dixi, professiones tacitæ non sunt sublatæ per Concilium, sed in suo robore permanserunt. Nauarr. *consil. 35. nu. 5. de regular. lib. 3.* Rota *decis. 179. num 2. par. 1. recent.* dixerunt Domini, id non esse
19 concludenter probatum; & semper præsumendum esse pro validitate professionis: ita vt cùm Pepina reperiretur in Monasterio tempore motæ litis cum habitu Monialium professarum, & in quasi professione Monachatus, teneatur concludenter probare nullitatem, tanquam

quam fundamentum suæ intentionis; vt in puncto nullitatis Mascardus *de probation. concl.* 1110. *num.* 1. & 2. Rota *coram Gregorio XV. decis.* 228. *num.* 3.
Et ita vtraque parte, &c.

DECISIO IIII.

R.P.D. PIROVANO.

Brixinen. Iurisdictionis.

Lunæ 11. *Decembris* 1634.

Ad disput. 4. quæst. 1.

ARGVMENTVM.

Titulus, & possessio exemptionis, quando absque quadragenaria præscriptione sit sufficiens contra iurisdictionem Ordinarij.
Exemptio sufficiens, per quos actus inducatur.

SVMMARIVM.

1 *Regularis est manutenendus aduersùs iurisdictionem Ordinarij, quando exhibetur titulus, & probatur possessio.*

2 *Titulus exemptionis contra iurisdictionem Ordinarij, si egeat probatione præscriptionis quadragenariæ, & non sit ex se sufficiens, impedit manutentionem inferioris.*
Secus verò, si titulus sit ex se aptus, & sufficiens, & num. 3.

4 *Titulus exemptionis sufficiens absque possessione quadragenaria, deducitur ex Constitutionibus, & Priuilegijs Pontificum.*

5 *Religionum diuersitas distinguitur ex diuerso nomine, diuersoque modo profitendi.*

6 *Religiosi habentes de necessitate eorum Regulæ certum habitum specialem in colore, & forma, totam tangentem personam, sunt verè Religiosi, nec possunt talem habitum transformare.*

7 *Fratres de Pœnitentia Tertij Ordinis, habent potius quendam viuendi modum approbatum à Papa, quàm Regulam.*

8 *Obedientia præstita Superiori, quando nõ agitur de Religione expressè approbata, nec in manibus habentis facultatem incorporandi in Religionem, non importat exemptionem ab Ordinario.*
Intellige, si approbatio Papæ non concurrat, & num. 9.

10 *Inferior licèt aliquos actus exemptionis exercuerit, non tamen acquirit quasi possessionem exemptionis, nisi docto de scientia, & acquiescentia Episcopi.*
Fallit vt num. 11. & 12.

13 *Receptio Monachorum, & Monialium spectat de iure communi ad ipsos Regulares.*

14 *Receptio Monachorum, & Monialium, & Votorum emissio, si fiant absque auctoritate Apostolica, sunt actus indifferentes, & nõ sunt apti ad acquirendam exemptionem.*

15 *Actus subiectionis indulti certæ Religioni per Pontificem, eximunt Sorores à iurisdictione aliorum.*

Conclusum fuit standum esse in decisis sub die 9. iunij præteriti; Quia Religio Seruorum docet de titulo exemptionis ab Ordinario ex Constitutionibus Summorum Pontificum; & possessionem probat ex actibus in summario datis, cum quibus pendente iudicio lite super exemptione, non debet priuari, aut turbari in eius possessione, secundum dispositionem secundæ partis *cap. cum personæ de priuil. in* 6.

Non obstat, quòd inhærendo etiam declarationi regulæ dicti *cap. cũ personæ*,
1 si inferior sit manutenendus aduersus Ordinarij iurisdictionem, quando exhibetur titulus, & probatur possessio. *Seraphin. dec.* 1278. *in fin. Rota dec.* 491. *num.* 4. 605. *num.* 2. *par.* 1. & 382. *nu.* 5. *par.* 1. *recen cum alijs alleg. in* 1. *decisione*; attamen, quia pro parte Fratrum docetur de possessione, quæ tempus quadraginta annorum absque controuersia attin-

attingere non potest, ex quo erectio domus, de qua agitur, contigit de anno 1612. dicebatur semper deficere possessionem ex dispositione eiusdem capituli, *cum persone*; & fundatam remanere intentionem Ordinarij in sola iuris assistentia, data impossibilitate probationis quadragenariæ præscriptionis; prout in consimili casu dicitur consideratum *in Sutrina Iurispatronatus coram D. meo Decano, in eius impressis* 100.

1 Quia cum distinctione responderunt Domini, quòd aut inferior excipiendo contra exemptionem à iurisdictione Ordinarij, exhibet titulum, & talem, 5 qui egeat probatione præscriptionis, & sic possessione quadraginta annorum: & tunc si destituatur possibili probatione; quia remanet cum solo titulo colorato, & minus apto ad obtinendum in petitorio, difficultas est releuans. Aut

3 inferior exhibet titulum ex se aptum, 6 & sufficientem: & tunc possessio destituta possibili probatione quadragenariæ non impedit manutentionē inferioris; vt benè se declarat *textus cap. cum persona* in vltimis verbis. Nam si sufficit titulus, multo magis si concurrat possessio Religionis: in quibus terminis non dissentit decisio supra allegata *Sutrina Iurispatronatus*.

4 Titulum autem per Religionem exhibitum esse sufficientem Domini existimarunt: quandoquidem illum deducunt ex constitutionibus, & priuilegijs Summorum Pontificum; vt in prima decisione fuit firmatum; nempe Vrbani Sexti, & Innocentij Octaui: in quibus, & Fratres Seruitæ, & omnes Sorores Mātellatæ, Pizochoræ Oblatæ, & Tertiariæ nuncupatæ, eximuntur à iurisdictione Ordinarij, & subijciuntur Generali, & Superiori Ordinis, & immediate sub protectione Sedis Apostolicæ recipiuntur. Vnde cùm istæ mulieres sint de genere Tertij Ordinis; siue ex vna specie, quia Pizochoræ; siue ex alia, quia Mantellatæ; semper sub suo genere Tertij Ordinis comprehenduntur, & sic priuilegijs exemptionum gaudent, tanquam receptæ sub protectione Sedis Apostolicæ *cap. ex parte il primo, de priu.l. cap. si Papa eod. tit. in 6. c. cum tempore de arbitr.* cum alijs in eadem decisione allegatis.

Non obstat, quòd Mulieres huius Domus, non sint de gremio Ordinis Seruitarum, ex quo non sunt Mantellatæ, neque Pizochoræ, aut Oblatæ, nec Tertiariæ; sed constituant tertiam speciem, cùm vtantur diuerso habitu, & viuant iuxta proprias Constitutiones à Paulo V. approbatas, habeant diuersum nomen, atque diuersum modum profitendi; Ex quibus omnibus distinguitur diuersitas Religionis. Geminian. *cons.* 41. *num.* 1. Anchar. *cons.* 321. *num.* 1 Nauarr. *cons.* 6. *num.* 12. *vers.* 4. *de stat. Monach.*

Quia Geminianus, & Ancharanus allegati, bene se explicant distinguendo species Regularium. Quidam enim sunt verè Religiosi, & habent de necessitate, & dispositione eorum Regulæ, certum habitum specialem in colore, & forma, totam tangentem personam à capite vsque ad talos: & in his non licet alicui professo talem habitū transformare, quia videtur quasi de substantia suæ Religionis, secundum *glos. in verf. vel habitus in clement.* 1. *de elect.*

7 Quidam autem vocantur Fratres de Pœnitentia Tertij Ordinis, qui potius quemdam modum viuendi à Papa approbatum dicuntur habere, quàm regulam: & isti propter aliqua signa habitus, non recipiunt diuersum nomen, aut diuersam regulam à Tertiarijs, sed tantummodo tenentur parere suo Superiori, & obseruare contenta in eorum modo viuendi: & de istis propriè agitur, quæ obtinuerūt à Paulo Quinto approbari habitum, & modum viuendi. Et ad effectum quod intent priuilegia, videndum est, an sint subiectæ Superiori Generali Fratrum Seruitarum: quod visum fuit non posse dubitari, ex tenore Constitutionum, quæ ab eodem Paulo Quinto fuerunt approbatæ; quia vestiuntur in Sacello, aut Oratorio domus;

domus; Patri Generali offeruntur; professio emittitur in manibus Superiorum Fratrum Seruitarum; punitio incorrigibilium mandatur fieri assentientibus Generali, seu Vicario, & Subpriorissa; & dispẽsatio circa ieiunia, & abstinentias remittitur Generali, seu Vicario, & Subpriorissæ. Vnde cũ prædicta inferant ad subiectionem, & iurisdictionem. Seruitarum, semper intrant priuilegia exemptionum.

8 Non obstat, quòd obedientia Superiori præstita, vbi non agitur de Religione expressè approbata, nec in manibus habentis facultatem incorporandi in Religionem, non importet exemptionem ab Ordinario. Nauar. *cons. 6. num. 22. de stat. Monach.* Sanchez *super decalogo lib. 5. cap. 1. num. 19.*

9 Quia si approbatio Papæ non concurrat, quæ sola potest eximere à iurisdictione Ordinarii, Cassad. *decis. 6. de priuil.* Gabriel. *de iudic. concl. 4. nu. 31.* Gonzal. *ad reg. de mens. glos. 56. num. 18.* voluntaria promissio obedientiæ Superiori Seruitæ non eximeret à iurisdictione. Cæterùm quia superuenit, & modus earum viuendi subiectiuè ad Superiores Seruitas fuit approbatus, inde priuilegia exemptionis intrant: quibus si iuuantur Pizocoræ, & Oblatæ, quæ non emittunt professionem solemnem, multò magis Mulieres huius Domus gaudere debent, quæ se obligant vouendo obedientiam, & castitatem, & in perfectiori statu positæ sunt.

Non obstant quæ replicantur contra actus possessorio in prima decisione ponderatos.

Quia quoad veritatem facti impugnari non possunt: nam ex actibus datis benè iustificantur Visitationes, Ordinationes, Votorum emissiones in manibus Superiorum, & confirmationes Officialium.

10 Non obstat, quòd etiamsi Fratres Seruitę, aliquos actus in ista domo exercuerint, non tamen quasi possessionem exemptionis acquisierunt, non docto de scientia, & acquiescentia Episcopi, *l. 2. C. de seruit.* Rota *decis. 109. num. 11. par. 2. diuers. & 382. num. 3. par. 2. recentior*

11 Quia attenta approbatione Apostolica quoad modum viuendi, & vouendi, & subiectionis, cum qua intrant alia priuilegia Religionis, ex quibus desumitur titulus; non requiritur neque scientia, neque acquiescentia Episcopi. Castren. *in l. seruitutes, la grande, num. 9. ff. de seruit.* Couaruu. *in cap. possessor. S. initium num. 8. vers. secundus textus.* Cepol *de seruit. Vrb. præd. cap. 20. nu. 5.* & eo minus, prout in præsenti, vbi tra-

12 ctatur de summariissimo retinendæ, & agitur de nudo facto, Rota *decis. 17. nu. 7. par. 2. diu. & 685. num. 4. par. 1. recen. & coram sa. me. Greg. XV. decis. 249. nu. 10. & 283. nu. 8. per Adden.*

Demum non vrgent quæ dicuntur de admissione ad habitum ex receptione votorum, quasi isti actus non releuent ad acquirendam exemptionem, dum Episcopus non prætendat habere iurisdictionem; ex quo nedum ex constitutionibus particularibus huius Do-

13 mus, sed etiam de iure communi, receptio Monachorum, & Monialium spectat ad ipsos Regulares, & in eorum manibus vota emittuntur; quia possunt aggregare Religioni, *cap. fin. de reg. in 6.* Lapus *alleg. 31.* Sanchez *super Decalogo lib. 5. cap. 4. num. 78.* Nauarr. *consil. 6. num. 20. de stat. Monach.* distinguens actus Superioritatis ab actibus iurisdictionis.

14 Quia etsi prædicti actus possent considerari indifferentes, quando emanassent sine auctoritate Apostolica, & non apti ad acquirendam exemptionem; attamen vbi præcedit approbatio sanctæ mem. Pauli V. circa habitum, & modum viuendi, cum subiectione Patri Generali Seruitarum, exinde intrant Constitutiones Vrbani, & Innocentii super exemptione mulierum, sororum, quocunque nomine nuncupen-

15 tur; & illi actus subiectionis per Papam certæ Religioni induIti, eximunt sorores à iurisdictione aliorum. *cap. si Dominus*

minus, 11. *quaſt.* 3. *cap. quid culpatur*, 23. *quaſt.* 1. *cap. quiſquis præceptis*, §. *qui præcipitur*, 14. *quaſt.* 1.

Et ita fuit reſolutum, vtraque parte informante.

DECISIO V.

R.P.D. MERLINO.

Tulleñ Profeſſionis.

10. *Aprilis* 1630.

Ad diſput. 4. *quaſ.* 8.

ARGVMENTVM.

Metus quando reddat nullam Profeſſionem emiſſam. Actus lætitiæ, & iucunditatis, quo caſu non purgent metum, ad effectum validitatis Profeſſionis.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria in materia profana, conceditur, etiam abſque fumo.*
2 *Materia iudicatur profana, quoties non agitur ſuper titulo Beneficij.*
3 *Metus legitimè probatus, reddit profeſſionem nullam.*
4 *Annus integer eſt neceſſarius ad validitatem Profeſſionis.*
5 *Releuantia vnius articuli, ſufficit ad hoc vt remiſſoria cõcedatur quoad omnes.*
6 *Metus quando non purgetur per actus lætitiæ, & iucunditatis.*
7 *Teſtes, etſi nulliter examinati, fumum inducunt ad effectum obtinendi remiſ-*

PRo remiſſoria reſolutum fuit. Verſamur enim in materia profana, in qua ſufficit articulos eſſe releuantes, ita
1 vt etiam abſque fumo remiſſoria non denegetur. Caſſad. *deciſ.* 3. *de dilat.* Caputaq. *deciſ.* 59. & 68. *par.* 3. Rota *coram San. me. Greg. XV. deciſ.* 124. *num.* 1. & *deciſ.* 403. *num.* 3. & iudicatur profana
2 materia, quoties non agatur ſuper titulo beneficii. Caputaq. *deciſ.* 99. *par.* 7. Rota *coram San. me. Greg. d. deciſ.* 403 *nu.* 2. & ibi adden. Releuantia autem in caſu præſenti eſt patens, ſi quod articulatum probatum fuerit.

Primus enim articulus ponit Catherinam minis metuque illato ingreſsam fuiſse Monaſterium, & eodem metu durante profeſsionem emiſiſse, talemque metum incuſsum, vt ipſa abſque nota leuitatis timorem conciperet: qui qui-
3 dem metus legitimè probatus reddit profeſſionem nullam. *cap.* 1. *de ijs quæ vi met. cauſ. fiunt.* Pariſ. *conſ.* 65. *n.* 13. *lib.* 4. cum aliis.

Secũdus verò articulus habet Catherinam, nondum peracto integro anno Nouitiatus profeſſionem emiſiſse: quæ
4 tamen integritas anni erat neceſsaria ad validitatem profeſſionis, iuxta diſpoſitionem Sacri Concilii Tridentini *ſeſſ.* 25. *cap.* 15. *de regular.* Rota *deciſ.* 175. *num.* 2. *par.* 1. & *deciſ.* 329. *num.* 2. *par.* 2. *recent.*

Alii quoque articuli continent materiam releuantem, vt per Informantes;
5 licet etiam ſufficiat releuãtia vnius articuli, vt remiſsoria detur quoad oẽs. Rot. *deciſ.* 677. *n.* 1. & *dec.* 661. *n.* 4 *par.* 2. *recen.*

Non obſtat videri calumnioſè peti remiſsoriam, eo quod in die profeſſionis à Catherina factum fuerit conuiuium Monialibus, duxeritque choreas ad indicandam lætitiam, quod ſpontè Chriſto ſe mancipauerit. Quoniam dato duraſse cauſam metus, formidinemque
6 vſque tunc fuiſse illatam, quicunque actus lætitiæ, & iucunditatis metum non purgant. Alex. *conſ.* 99. *num.* 8. *lib.* 3. Sanchez *de matrim. lib.* 4. *diſput.* 8. *nu.* 7. Rota *coram San. mem. Gregor. deciſ.* 392. *num.* 3.

Minus obſtat examinatos fuiſse in partibus plures teſtes ad probandum huiuſmodi metum. Quoniam cum à Iacobo obiiciatur nullitas examinis, & quod ipſo non citato peractum fuerit, iure nunc petitur alios teſtes examina-

ri

7 ri, vel eosdem repeti, cum testes illi etiã nulliter examinati, fumum inducant ad effectum obtinendi remissoriam. Cassad. *decis.* 3. *num.* 2. *de atlat.* Card. Seraphin. *decis.* 585. *nu.* 1. Rota *apud San. me. Gregor. XV. decis.* 263. *num.* 1. prçsertim quia modò distinctius & dilucidius proponitur hæc materia in articulis, ita vt facilius debeat concedi secunda remissoria. Rota *coram Reuerendissimo Decano decis.* 23. *num.* 2

Denique non obstat denegandam esse audientiam, eo quod non fuerit páritum rescripto Sanctissimi circa ingressum in Monasterium, & reassumptionem habitus. Quoniam verba primæ Commissionis stant potius iuxta assertionem Iacobi, quàm conditionaliter, vt ex lectura apparet. In secunda verò Commissione nihil dicitur de hoc ingressu & reassumptione: atque verisimiliter Papa non videtur id iussisse, tum quia facilè fuisset hoc exprimere, præsertim cum ibi in corpore inserta fuerit prima: tum quia signanter in hac secunda narratur Catherinam egressam esse è Monasterio, & statum sæcularem amplexam de licentia Prouincialis Religionis, & Episcopi Tulleñ: & hæc, quia Commissio de voto Sacræ Congregationis Regularium emanauit; & lis non agitur cum Monasterio, sed cum Iacobo consanguineo, qui principaliter instat super successione bonorum.

Et Ita vtraque parte informante resolutum fuit.

DECISIO VI.

R. P. D. DVNOZET.

Romana Renunciationis.

Mercurij, 7. Iunij 1634.

Ad disput. 4. quæst. 10.

ARGVMENTVM.

Renunciatio Monialis ad fauorem masculorum de agnatione, verbis amplissimis licèt concepta, an euanescat, deficientibus masculis.

SVMMARIVM.

1 *Verba, omnem & quamcumque hæreditatem & successionem, apposita in renunciationibus, includunt successionem, & hæreditatem cuiuscumque personæ.*

Intellige, vt num. 17.

2 *Verba renunciationis, Et alterius cuiuscunque generis &c. extenduntur ad omnia genera successionum, & ad omnes alias personas non specificatas in renunciatione.*

3 *Verba, Etiam quæ ab intestato deuolui posset &c. & quouis iure, titulo &c. includunt quamcunque hæreditatem deuoluẽdam ex causa de futuro. & nu.* 4.

5 *Renunciatio facta ex causa dotis, comprehendit omnem prætensionem renunciantis.*

6 *Verba, In omnibus & per omnia, nihil penitus excepto, apposita in renunciatione, demonstrant animum renuncian di cuicunque successioni.*

7 *Renunciatio emanata ob ingressum in Religionem, demonstrat renunciantem se penitus spoliare voluisse omnibus, & quibuscunque successionibus, etiam non cogitatis.*

8 *Renunciatio licèt verbis amplissimis concepta, strictissimam recipit interpretationem, & tantum capit, quantum in ea verbis expressis legitur.*

9 *Mens contrahentium attendi debet ad dignoscendum quid fuerit in renunciatione comprehensum.*

10 *Inuerisimilitudines ex parte vtriusque contrahentis, excludentes latissimam interpretationem renunciationis contra renunciantem. & n.* 11. 12. & 13.

14 *Clausulæ, cedens &c. constituens &c. ponens, &c. appositæ in ventre renunciationis, qualificant ipsam renunciationem.*

15 *Verba, Et hanc renunciationem &c. quia*

Quia si de rebus suis &c. qualificant taliter renunciationem, vt in ea censeatur comprehensum tantùm illud ius, quod renuncians habebat tempore renunciationis. & num. 17.

16 *Actus frustratorius non præsumitur.*

18 *Renunciatio hæreditati, vel iuri de futuro, intelligitur de illo iure, quod habuit causam de præterito, vel de præsenti; non autem ex causa de futuro nõ habente spem probabilem de præsenti.*

20 *Renunciatio ad fauorem fratris semper præsumitur facta in beneficium descẽdentium masculorum de familia.*

21 *Renunciatio Monialis facta fratri non nocet illi, si nullus fratri superuiuat, & ipse de bonis donatis non disposuerit.*

22 *Amplia, vt procedat etiam quando renuncians recipit dotem: Item quando renunciatur ex causa ingressus in Religionem. & num. 23.*

24 *Correspectiuitas operatur vt vnus contractus alteri inesse dicatur, & eiusdem naturæ, ac pro vnico contractu habeatur.*

25 Renunciatio *facta fauore masculorũ de agnatione, illis deficiẽtibus euanescit.*

26 *Renunciatio pro fratribus & hæredibus, mortuis fratribus, durat ad fauorem hæredum.*

Intelige vt num. 27. & 28.

Ascanius Perottus tres filias habẽs, duas videlicet Moniales, alteram infantem Vincentiam nuncupatam, vt bona sua in familia Masculina de Perottis conseruarentur, illa donauit Petro, & Scipioni, eius ex germano fratre nepotibus, onere eis iniuncto, soluendi prædictæ Vincentiæ scut. 1000. pro dote, eamque alimentandi, donec nuberet, vel Monialis efficeretur.

Post Ascanii obitum eadem Vincentia emisit professionem in Monasterio S. Iacobi de Moratis, assumpto nomine sororis Virginiæ: cui Petrus, & Scipio præfati scuta mille pro dote cum alijs necessarijs infra certum tempus soluere promiserunt; versaque vice soror Virginia sub his verbis ad eorum fauorem renunciationem fecit: Igitur dicta Vincentia, &c. sponte, &c. renunciauit, donauit, cessit, & refutauit, &c. supradictis Scipioni, & Petro præsentibus omnem, & quamcumque hæreditatem, & successionem tàm Paternam, quàm Maternam, & auitam, & alterius cuiuscumque generis, quæ ipsi Vincentiæ ex quouis testamento, seu testamentis, codicillis, legatis, donationibusque inter viuos, & causa mortis, & alijs quibuscunque dispositionibus etiam ab intestato deuolui, & obuenire posset quouis iure, titulo, & causa, etiam hic non expressis, & in corpore iurium clausis, etiã si esset necessaria quæuis expressa, & specialis mentio, in omnibus, & per omnia, nihil penitus excepto, ad haben. &c.

His peractis obijt primo loco Petrus ab intestato, superstite Scipione vniuersali hærede: deinde decessit Scipio sine filijs, superstitibus prædictis tribus monialibus in gradu proximioribus, quarum duæ sunt moniales in Monasterio Sancti Iacobi, quod propterea cœpit prætendere ex earum persona succedere in dicta hæreditate Scipionis pro duabus tertijs partibus. Sed quia pro parte Monasterij Sanctæ Susannæ, in quo altera est monialis, fuit oppositum de dicta renunciatione, vt supra facta à dicta sorore Virginia; contigit dubitari, An ei dicta renunciatio obstet. Cuius quidem dubij resolutio ab eo videbatur pendere, An renunciatio comprehenderet hæreditatem Scipionis, ad cuius fauorem fuit renunciatum.

Pro comprehensione multa deducebantur, pluraq renunciationis verba afferebantur, quæ singula videbantur apta hæreditatem hanc Scipionis comprehendere.

1 Primo enim allegabantur verba illa (omnem, & quamcumque hæreditatem, & successionem) quæ includunt successionem, & hæreditatem cuiuslibet personæ, & sic etiam Scipionis iuxta ponderata per Menoch *cons.* 335. *nu.* 20 & 21. *vol.* 4. & *cons.* 519. *nu.* 21. *vol.* 5.

Secundo ponderabantur ve ba subse-

quentia, ibi (& alterius cuiuſcũq; generis, quæ ipſi tã ex teſtamento, quam ex alijs quibuſcunq; diſpoſitionibus êt ab inteſtato deuolui, & obuenire poſſet) ponderata generalitate verborũ ibi (cuiuſcũq; generis) quę proculdubio ſe extendit ad
2 omnia alia genera ſucceſſionum, & ad omnes alias perſonas in renunciatione nõ ſpecificatas, vt firmat idem Menoch. *d.conſ.335.nu.*15. Rot. *deciſ.*714.*nu.*5. *in fin.par.* 2.*recentior.*

Tertiò particulariter inſiſtebatur ſu-
3 per aliis verbis ibi, etiam ab inteſtato deuolui poſſet, quæ capiunt quamcunq; hæreditatem deuoluendam ex cauſa de futuro, vt aduertunt Soccin.ſen.*conſ.*34. *nu.*5 *lib.*4. Ruin.*conſ.*1.*ſub num.*20.*lib.*1. Pariſ *conſ.*16 *ſub n.*44.*lib.*3. Matth.Brun. *conſ.*43.*ſub num.*1.*lib.*1. Surd.*conſ.*167. *num.* 25 *&* 27. *vol.* 2. Rota *in Caſtraten. hæreditatis* 8. *Iulij* 1618. *coram Sacrato.*

Eoq; magis ob prægnantiã aliorũ verborum ibi (quouis iure, titulo, & cauſa êt non expreſſis, êt ſi eſſet neceſſaria quæuis expreſſa, & ſpecialis mentio, nihil pe-
4 nitus excepto) quæ verba non poſſent operari effectũ, niſi caperent omnes ſucceſſiones etiam futuras ab inteſtato deuoluendas. Dec *in l.* 1.*num.*32.*verſ.ſed dubium, C.de pact. vbi* Bologn.*num.*86 *ad fin.verſ.ſed ſi eſt.* Rot.*deciſ.*714.*nu.*6 *par.*2.*recentior.*

Idq; fortius, cum verba prædicta (êt ſi ab inteſtato deuolui) in alia hæreditate verificari non poſſint, quã in hæreditate Scipionis, ex quo ſucceſſio aliarum ſororum Monialium profeſſarum nõ poterat ei ab inteſtato obuenire. *iuxt. auth. ingreſſi, C. de ſacroſ. Eccl.* Vnde per neceſſe dicendum comprehendere ſucceſſionem ab inteſtato Scipionis, de qua agitur, perindè ac ſi expreſse, & nominatim de illa mentio facta fuiſſet. Ruin. *conſil.* 152. *num.*9.*lib.*2. Gallerat. *de renunc.cap.*2. *num.* 33. Menoch. *præſumption.*115.*num.*35. *&* 36.*lib.*3. Rot. *deciſ.*714.*nu.*1. *in fin. par.*2. *& deciſ.*594. *num.*2. *verſ. inde patet, par.*2. *recent.*

5 Addebatur, quod iſta renũciatio facta fuit ex cauſa dotis ſibi promiſſę à Scipione, quę omnem prætenſionem Virginiæ comprehendit, perindè ac ſi ih hæreditate Scipionis partem ſuam habuiſſet. Molpheſ. *in conſuetud.Neap. par.* 4. *tit. d: renunc.q.* 2. *num.* 13. *&* 14. *& q.*3. *nu.*12. Rouit. *conſ.*42.*nu.*11. *verſ. quod ſi ea intentione, & conſ.*44.*nu.*14. Cutell. *de donat. inter par. & fil. fact. contempl. matr.partic.*6. *diſcuſs.*3.*nu.*127. *verſ.ex quo col.* 1. Marant.*de ſucceſſ.par.*1. *q.* 14. *art.* 1. *nu.* 11. *& ſeqq.* maximè cùm fuerit roborata verbis ampliſſimis ibi (in omnibus, & per omnia, nihil penitus excepto)
6 quæ demonſtrant animum Virginiæ fuiſ. ſe renunciandi cuicunque ſucceſſioni ſibi quauis ex cauſa inpoſterum obuenienti, & nihil vlterius præter dotem quęſitũ, vt firmat idem Pariſ.*d.conſ.*26. *nu.*46.*circa med.& conſ.*69. *nu.*70.*lib.*3. Surd. *d.conſ.* 244. *num.* 14. Rot. *in Peruſina hæreditatis*, 7. *Februarij* 1628. *coram Virili.*

7 Quintò, & vltimò dicebatur renunciationem hanc emanaſſe ex cauſa ingreſſus Religionis, quæ pariter demonſtrat, renunciantem omnibus, & quibuſcunque ſucceſſionibus, etiam non cogitatis, ſe penitus ſpoliare voluiſſe. Dec. *conſil.* 31. *num.* 5. *verſ. vlt. non obſtat.* Vincent. de Franc. *deciſ.* 375 *num.* 2. Rot. *deciſ.*587. *num.* 4. *& ſeq par.* 1. *& deciſ.*714.*ſub num.*2. *par.*2.*recent. & in d.Peruſina hæreditatis*, 7.*Februarij* 1628 *coram bo.me. Virili.*

Prædictis tamen non obſtantibus cõtrarium Domini cenſuerunt renunciationem ſcilicet non comprehendere hęreditatem Scipionis, ad cuius fauorem fuit renũciatũ: moti tũ ex qualitate materiæ, de qua agitur: tũ ex virtute verborum: tum ex pręſumpta mente vtriuſque contrahentis: tum denique ex inueriſimilitudine, & ineptitudine ſtipulationis.

Ex qualitate enim materiæ, quia renũciatio, licèt ampliſſimis verbis concepta vti materia odioſa ſtrictiſſimã recipit in-
8 terpretationem, tantumq; capit, quãtum in ea verbis expreſſis legitur, iux. tradit. per Purpur. *conſ.*372.*n.*4. Surd.*conſ.*431 *nu.*32.

n.32.*& seq*.Gratian.*discep.forens.c*.565. *nu*.63.Rot.*decis*.782.*nu*.1.*& seqq.par*.1 *recent*. Quapropter cum in toto contextu renunciationis nulla fuerit facta expressa mentio hæreditatis Scipionis, sequitur illam non fuisse in renunciatione comprehensam ex proximè allegatis.

Idemq; dicendũ inspecta mẽte vtriusq;
9 contrahentis, quæ in proposito maximè venit attendenda ad cognoscendũ quid in renunciatione fuerit comprehensum. Gabr. *cons*.90 *n*.4.*&* 16.*lib*.1.Surd.*consil*.431.*n*.36.Rot.*dec*.700.*n*.7.*p*.2.*recent*.
10 Inane enim esset dicere, quod Virginia in casu obitus Scipionis ab intestato nullo superexistente proximiore, voluerit eius hæreditati renunciare. Cavaler. *decis*.109. *nu*.10. prout ab omni ratione
11 alienũ videretur, quod Scipio voluerit, vt ipsa Virginia, quæ illi renunciauerat, deterioris cõditionis esset, quam aliæ in eodem gradu, sexu, & statu existentes. Crauet.*cons*.42.*n* 1.*in fin.& nu*.2.& in-
12 gratitud nis notã nõ effugeret, si voluisset moniales illas, quæ illi non renunciauerãt, admittere, & Virginiã, quæ illi donauerat, & renunciauerat, ab eius hæreditate excludere, Cancer.*var.resol.lib*.3 *c*.15.*à n*.50.*& seq*. vel saltẽ inuerisimile
13 esset, quod si eam excludere voluisset, id expressis verbis non specificasset, vt aliàs hanc inuerisimilitudinem in materia renunciationis admisit Rota *in Romana de Pinis* 10.*Feb* 1620.*vers.& est satis verisimile, coram Sacrato*, & coram Caual. *dec*.340.*n*.5.Surd.*d.cons*.431.*n*.15.*adfi*.

Virtus quoq; verborũ suadet, hæreditatem prædictam non fuisse in renunciatione cõprehensam. Nam si attendantur verba proemialia ibi (sed parẽ gratiã referendo, & erga eos gratitudinis demõstrationẽ ostẽdendo) nullo modo hæreditati Scipionis adaptari possũt; quia Virginia renunciando d.hæreditati parẽ gratiã non retulisset, nec gratitudinẽ aliquã erga Scipionem ostendisset, cum absque ea poterat Scipio de sua hæreditate ad libitum disponere, vt infra dicetur.

Si verò attendantur clausulę in ventre renunciationis appositę ibi (cedens, &c.
14 cõstituens, &c. pdnens, &c.) quæ qualificãt renunciationẽ, *iux.dec.Seraph*.570 *nu*. 2. nullã pariter possunt habere congruentiam cũ hæreditate Scipionis; quia ius, quod Virginia in d.hæreditate habere poterat, de tẽpore renunciationis, nõ erat in esse deductũ: quapropter, nec cedi, nec per constitutum transferri potuit ex vul.reg.nõ entis nullæ sunt qualitates &c.*l.eius, qui in prouinciam ff si cert.pet. l.decem, ff.de verb.oblig*.Alciat.*resp*.314. *n*.5.Greg.XV.*dec*.381.*n*.1.*& dec*.439.*n*.5.
15 Si denique cõsiderentur verba finalia ibi (& hanc renunciationẽ fecit ob amorem, & beneuolentiam, &c. ac denique quia sic de rebus, & bonis suis facere, & disponere placuit, & placet) non possunt diuerso iure cẽseri, quia verba prædicta vti prolata per viam, rationis totam capiunt renunciationem, eãq; taliter qualificant, vt in ea censeatur comprehensũ illud ius, quod renuncians habebat de tempore renũciationis, non aũt ius succedẽdi ab intestato in hæreditate Scipionis, quod nõ habebat, nec habere sperabat, ad tradit.per Bart. *in l. qui Romæ, S. duo fratres, q*.6.*ff.de verb.obli*. Ciriac.*cõtrou*.292.*n*.9.Dec.*cõs*.379.*n*.11.*vers.prætereailla renũc*.Pereg.*de fideic.ar*.53.*n*.5

Prout idem etiã colligitur, ex ineptitudine stipulationis, quia nulla vtilitas resultabat Scipioni, vt Virginia eius hæreditati renunciasset, cum ad libitum de
16 ea disponere poterat; vnde non est præsumendũ, quod cõprehendendo hãc hæreditatem actũ frustratoriũ agere voluisset, vt in his terminis firmat Modern. Ciriac.*controu.foren.controu*.292. Dec. *cons*.95. *nu*.5. Surd.*d.cons*.431. *nu*.27.

Vltra quod non poterat dari casus, quod Virginia habitura esset ius in hęreditate Scipionis, nisi eo mortuo: quo casu renũciatio dicti Iuris, vti collata post mortem Scipionis, & sic ad tempus, quo esset incapax dictæ renunciationis, inanis redderetur, vt aliàs firmauit Rota *in d. Romana de Pinis*.
17 Ex quibus non obstant supra in contrarium allegata. Et primo non releuant verba renunciationis, ibi (omnem, &

b 2 quam

quamcumque hæreditatem, tam in testamento, quàm ex aliis quibuscumq. dispositionibus: quia referri debent ad personas supra specificatas, videlicet ad hæreditatem Patris, Matris, & Anitæ: non autem possunt extendi ad hæreditatem Scipionis, de qua nulla fuit facta explicita mentio. Paris. *cons.* 110. *n.* 97. *lib.* 1. Dec. *cons.* 379. *n.* 11. *&* 12. *& cons.* 27. *n.* 5. Natt. *cons.* 546. *nu.* 18.

. Prout non afficiunt alia verba (ab intestato deuolui posset quouis iure, titulo, & causa etiam non expressa) quia vl-
18 tra quod renunciato hæreditati, vel Iuri de futuro, in proposito intelligi debet de illo iure, quod habuit, vel habuit causam de præterito, vel de præsenti, non autem ex causa de futuro non habente spē probabilem de præsenti, iuxta tradita per Ciriac. *Iur. controuers.* 292. *num.* 8. Const. *de clauſ. consuent. clauſ.* 94. *num.* 2. Add. ad Greg. *dec.* 265. *n.* 6. Ideoq. non comprehendit ius succedendi ab intestato in hac hæreditate Scipionis; quod dicebatur Ius de futuro ex causa de futuro sine vlla spe probabili de præsenti. Bart. *in d. l. qui Romæ* 122. *§. duo fratres n.* 19 *in* 6. *q. ff. de verb. oblig.* Corn. *cons.* 180. *sub n.* 2. *lib.* 2. Castr. *cons.* 394. *in fin. lib.* 1. cum alijs cumulatis per Ciriac. *d. controu.* 292. *nu.* 9.

Fuit responsū, prædicta verba (omniaq. alia in cōtrariū ponderata, regulari, & restringi debere iuxta naturā renūciationis, quę strictissimā recipit interpretationē, ac iuxta qualitatem, & virtutem clausulam ibi (cedens &c. constituens &c. & verborum proemialium per viam rationis prolatorum ibi, & hāc renunciationem fecit gratitudinis causa, & quia sic de rebus, & bonis suis facere placet, & placuit) quæ clausulæ & verba totum renunciationis contextum qualificant, adeo vt in ea non
19 censeatur comprehensum nisi illud Ius, quod renuncians de tempore contractus habebat, quod cedere, vel transferre, & per cuius renunciationem parem gratiā referre poterat, vt firmant, Bart. Ciriac. Dec. Peregr. supra relati.

Prædictaque omnia facilius DD. visa fuerunt procedere ex eo, quia renuncia-
20 tio facta ad fauorem fratris, semper præsumitur facta in beneficium descendentium Masculorum de familia, vt bona in eis conseruentur, vel vt frater liberè de bonis renunciatis disponere possit; tacitamque de iure habet in se conditionem, dummodo aliquis Masculus, vel descendens fratri superuiuat, vel ipse de bonis renunciatis aliquo modo disponat: alias si nullus fratri superuiuat, & de bonis renunciatis non disponat (prout euenit in
21 præsenti casu) renunciatio non nocet, perinde ac si facta non fuisset, vt in terminis renunciationis factæ à Moniali ad fauorem fratris, tenet Io. Franciscus à Pont. *cons.* 39. *n.* 1. 2. *&* 3. vbi plures cumulās, contrarijs respondet: & hanc sētentiam veram communem, & iudicatā testatur, & latè defendit Iacob. Cancer. *var. resolut. cap.* 15. *de renunciat. n.* 17. 24. *& seqq.* vbi dicit hanc conclusionem securi æquam, ita veram: & *num.* 41. non esse ab ea recedendum in iudicando, & consulendo. Io. Mar. Nouar. *quæst. forens.* 67. *p.* 1. *fol.* 101. Paris. *cons.* 3 *n.* 27. *vsq. ad fin. lib.* 2 Salicet. *in l. pactum quod dotali num.* 5. *vers. aut paciscitur filia, C. de pact.* cum aliis plena manu cumulatis à præfatis de Pont. & Cancer.

Et hanc conclusionē procedere nedū quando renuncians recipit dotē, tenent Cancer. *loco sup. cit. n.* 28. Salicet. *in d. l. pactum n.* 5. Sāch. *in præcept. decalog. lib.* 7 *cap.* 7. *num.* 25. Io. Franc. à Pont. *d. consil.* 39. *num.* 3. *vers. quando soror dotata.*

Verū et quando renunciatur ex causa ingressus Religionis: dummodo tñ, prout hic (nō adsit persona, cui pręsumatur renuncians, & recipiens potius prospicere voluisse, quā Monasterio, vt tenet Sāch. *sup. decal. lib.* 7. *c.* 7. *n.* 25. cū aliis ibi alleg.

Eoq; maximè in pręsenti casu, quia vltra d. Iuris præsumptionem cōcurrit etiā verbalis declaratio facta in proemio renunciationis, per illa verba ibi. *Constituta Virginia asserens, quod Ascanius eius Pater filios masculos non habens, vt bona in familia conseruarentur, donauit Scipioni Nepoti &c. qui ad exequendam voluntatem*

tatem d. Ascanij se obligauit dare dotē, &c. cupiens propterea non solum quietantiam facere intuitu, & contemplatione, &c. dd. pecuniarum per ipsum soluendarum renunciare, &c. Hinc est, &c. ex quibus colligitur donationem Ascanij, dotationē Scipionis, & renunciationem Virginiæ vti successiue factas, vnam videlicet cōtemplatione, & in exequutionē alterius ad inuicem fuisse correspectiuas. Socc. *cons.* 273. *nu.* 4. *vers. confirmat. lib.* 2. Menoch. *cons.* 156. *n.* 14 Gratian. *discept. forens. cap.* 853. *n.* 3. Mantic. *decis.* 238 *n.* 5. taliter, quod sicuti donatio fuit facta cōtemplatione Masculorum de familia, ita quoque censeri debeat facta renuncia-
24 tio Virginiæ virtute correspectiuitatis, quæ operatur, vt vnus contractus alteri inesse dicatur, eiusdemq. naturæ. & pro vnico contractu habeatur. Gratian. *discept. forens. cap.* 914. *num.* 2. vbi plures concordantes recenset.

Et propterea dum renunciatio tam attenta præsumptione Iuris, quàm virtute dd. verborum, fuit facta contemplatione certarum personarum, videlicet
25 Masculorum de Agnatione, sequitur, illis de medio sublatis, renunciationem euanescere, nec renūcianti obstare, quo minus in eorum hæreditatibus succedere valeat, ad tradita per Gratian. *discept. forens. c.* 568. *nū.* 8. Cost. *de fact. & iur. ignor. distinct.* 4 *cent.* 2. *n.* 12. Olasch. *dec* 99. 92. 11. Surd. *dec.* 252. *nu.* 4. Rot. *in Bonon. de Armis corā R. P. D. Merlino, post Modern. de legitim. decis.* 48 *nu.* 18.

Nec obstat. quod renunciatio stipu-
26 lata fuerit pro fratribus, & hæred. vnde mortuis fratribus renunciatio adhuc durat ad fauorem hæredū. iux. opin. Alex. *cons.* 19. *nu.* 2. *& seqq & sub num.* 5. *lib* 3. Paris. *consil.* 26. *num.* 27. *lib.* 3. Menoch. *cons.* 6. *num.* 15. *vers quinto accedit.* Bursat. *cons.* 164. *n.* 6. Rouit. *cons.* 43. *nu.* 10. & *cons.* 44. *nu.* 8. & 13. *lib.* . Afflict. *dec.* 161 *n.* 3. & Rot. *dec.* 587. *n.* 1. & 7. *par.* 1. *recen.*

Placuit enim responsio, istā conclusio-
27 nē procedere, quando recipiens renunciationē decedit testatus, instituto certo hærede, qui absq. dubio renunciantē excluderet, vt firmant Marant. *in suis disput. disput.* 10. *nu.* 14. *in fin. d. Io. Franc. à Pont.* cum alijs supra relatis.

Vel sibi vendicare locum quando decedit intestatus, superexistente tamen persona, cuius contemplatione renunciatio expressè, vel tacitè recepta præsumi posset. Secus verò quando nulla superest persona (prout in præsēti casu) cùm Moniales Sorores Virginiæ, nec expresse nec tacite fuerint in renunciatione consideratæ: vnde stipulatio pro hæredibus minime eis suffragari potest, quia in tantum capit venientes ab intestato, in quantum reperiuntur in renunciatione expresse, vel tacite contemplati, vt videntur firmare DD. in contrarium allegati, nempe Rouit. *in allegato cons.* 43. *num.* 11. & *cons.* 44. *num.* 6. Paris. *eodem cons.* 26. *nu.* 26. *in fin.* Alex. *eod. cons.* 19. *num.* 3. *in fin. lib.* 3. Rot. *in alleg. dec.* 587. *sub num.* 8 *par.* 1. *recent.* vbi post mortem fratrū sine filijs superuiuebat alia soror germana nupta, quæ conseruabat agnationem, cuius cōtemplatione renunciatio recepta præsumebatur: idemq. firmant idem Io. Franc. à Ponte, Cancer. & Marant. *locis supra citat.* Crau. *cons.* 42. *num.* 1. & 2. Gabr. *cons.* 135. *num.* 4. & 34 *lib.* 2.

Et ita vtraque parte informante fuit resolutum.

DECISIO VII.

R. P. D. ROJAS.

Bononieñ Fideicommissi de Blanchis.

Lunæ, 14. Ianuarij 1636.

Ad disput. 4. *quæst.* 10.

ARGVMENTVM.

Statuta laicorum confirmata à Pontifice in forma communi, an comprehendant personas, & causas Ecclesiasticas.

SVMMARIVM.

1 *In iudicio summariissimo manutentionis, neque de iure Ciuili, neque de iure Canonico, datur appellatio suspensiua.*

2 *Attentata dici non possunt gesta in executionem sententiæ, appellatione prohibita.*

3 *Statutum Bononiense, disponens quòd in quocunque possessorio semel liceat appellare, in quo casu locum non habeat.*

Manutentio est quasi quædam retentio: & faciliùs conceditur quàm immissio. & num. 5.

6 *Statutum laicale nullo modo comprehendit personas Ecclesiasticas, nec causas illius fori.*

7 *Confirmatio Apostolica statutorum, si fit in forma communi, parum aut nihil operatur.*

8 *Inferior non potest disponere contra Ius.*

9 *Confirmatio confirmat, non autem validat quod in se nullum est.*

10 *Statutum iuri communi contrarium, licèt à Papa confirmatum, potest à Cardinali Legato nedum declarari, sed etiam reuocari.*

11 *Ordo iudiciarius seruari semper debet iuxta stylum & consuetudinem fori, vbi causa fuit expedita.*

12 *Statutum ordinatorium non trahitur de foro ad forum.*

13 *Sententia lata per cedulam est appellabilis.*

14 *Intellige, ad effectum deuolutiuum duntaxat, non autem suspensiuum.*

15 *Iudicium non alteratur per solam cedulam.*

16 *Substantia & natura iudicij, non autem contextus verborum inspici debet.*

17 *Iudex licèt dicat, Per hanc nostram diffinitiuam sententiam, non ex eo tamen sententia dicitur diffinitiua, si de sui natura est interlocutoria.*

SVper successione & possessione bonorum Comitis Pyrrhi de Blanchis orta lite & controuersia inter Moniales S. Mariæ nouæ dicti Pyrrhi hæredes, & Comites de Blanchis prædicta bona tamquam subiecta fideicommisso Alexandri Senioris ad se spectare prætendentes, fuit per Auditorem generalem Legati Bononien. Dominis de Blanchis concessa immissio in præfatis bonis, & per Vicarium Archiepiscopalem pronuntiatum, Comites in possessione anteriori dictorum bonorum fore manutenendos, & ad illorum fauorem sequestra reuocanda; & aliàs, prout in sententia: à qua interposita appellatione per Moniales, causa in Rota introducta mihi commissa, dubitaui, An gesta per Vicarium Archiepiscopalem essent attentata. Et Domini negatiue responderunt, ex eo
1 præcipue, quòd in iudicio summariissimo manutentionis neq. de iure ciuili datur appellatio suspensiua *l. vnica C. si de moment. possessione*, vbi communiter Doctores: neque de iure canonico *cap. fin. S. de possessione, 2. quæst. 6.* latè Menoch. *de retinenda rem. vlt. nu 48. & sequenti*, Scaccia *de appellat. quæst. 17. lim. 6. membro secundo nu. 1.* Seraph. *decis 1245 n. 1.* Caualer. *decis. 88. nu. 2.* Rota *decis. 287. nu. 7. p. 2. rec.* Et confirmatur ex Constitutione bo. me Card. Iustiniani olim Boloniæ Legati, quæ expresse prohibet ap-
2 pellationem à sententiis in summariissimo possessorio latis. Vnde gesta in executionem sententiæ Vicarii, prohibita appellatione, dici attentata non valent. Paris. *cons. 108. nu. 21. lib. 1.* Rolan. *cons. 77. nu. 10. lib. 2.* Lancellot. *de attent. cap. 12. limit. 25. à num. 1. vsque 10.* Cardin. Caualer. *decis. 41. num. 4.*

Non obstat Statutum Bononien. sub rubrica de appellation. *§. præterea*, dispo-
3 nens quod in quocunq. possessorio semel liceat appellare. Etenim fuit responsum quod cum Comites fuerint immissi in possessionem bonorum, de quibus agitur, per Auditorem generalem Legati Bononien. ex remedio *l. fin. C. de edict. diu. Adr. toll.* quo casu prædicti statuti dispositio

ſpoſitio non ſuffragatur, ex traditis per
Menoch. *de adip. rem.* 4. *nu.* 833. *& ſeqq.*
Scaccia *de appellat. quæſtio.* 17. *lim.* 6.
memb. 4. *nu.* 23. & fuit reſolutum *in Bononien. fideicomm. de Manzolis 6. Aprilis* 1627. *coram Reuerendiſs. D. meo Decano, & in Bononien. bonorum de Barzellinis* 20. *Nouemb.* 1634. *coram R. P. D. meo Buccabella.* Minus poſſit
4 habere locum illius diſpoſitio in ſummariiſſimo Manutentionis, cum ſit quaſi quædam retentio. *l.* 1. *ff. vti poſſidetis.*
§. retinendæ inſtit. de interdictis, quæ fa-
5 cilius datur quam Immiſſio, ex Surdo
conſ. 253. *nu.* 22. Guidop. *deciſ.* 60. *nu.* 4.
Rora *deciſ.* 295. *nu.* 1. *&* 2. *par.* 2. *diuerſ.*
6 Vlterius fuit reſponſum, dictum Statutum tamquam laicale nullo modo poſſe extendi, vt comprehendat perſonas Eccleſiaſticas, nec cauſas illus fori, ex defectu poteſtatis ſtatuentium. *cap. cum Eccleſia B Mariæ, vbi not. omnes, de Conſtitut* Et licet opponatur quod ſit con-
7 firmatum à Sede Apoſtolica, cum tamen talis confirmatio ſit in forma communi, *vt fuit reſolutum in Bononien. Succeſſionis* 9. *Decembris* 1632. *coram bo. me.* Vbaldo, parum aut nil operatur, *cap. quia diuerſitatem*, vbi Abbas *num.* 9. *de conceſſ. præbenda*, Caſſad. *deciſ. vnic. de confirm. vtil vel inutil.* Rota *in Ferrarien. de Taſſonis* 14. *Iunij* 1621. *coram Vbaldo Seniore.* Ideò cum dictum Statutum, tamquam à populo conditum, Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiecto, non poteſt ſubſiſtere, cum inferior non
8 poſſit contra Ius diſponere, *l. ille à quo § tempeſtiuum ff ad Trebell. l. nam magiſtratus ff. de arbitr.* Hinc eſt quod de illo non eſt curandū, etiam quod ſit confirmatum in forma communi: quæ con-
9 firmatio non validat quod in ſe nullum eſt, Molina & ab eo citati, *lib.* 2. *de Hiſpanor. primogenijs cap.* 7 *num* 7.

Tandem fuit reſponſum, prædictum Statutum per poſteriorem Conſtitutionem Cardinalis Iuſtiniani fuiſſe ſublatum: cum Statutum Iuri communi contrarium, licet à Papa confirmatum, nedum per Cardinalē Legatum declarati
10 (quando tamen reducitur ad Ius commune) ſed etiam reuocari valeat. Felin. *in cap. quæ in Eccleſiarum num.* 5. *verſ. an declarationem, de Conſtit.* Iaſon *in l. omnino nu.* 10. *C. de teſtamen.* Mareſcott. *var. cap.* 58. *num.* 4. *lib.* 2. Villadiego *de legatis quæſt.* 10. *num.* 13. Et in omnem caſum difficultatem tolli ex Statuto particulari Curiæ Archiepiſcopalis, quod datur in ſummario Comitis num 8. diſponente quod à decretis, ſeu ſententijs in ſummariſſimo poſſeſſorio non admittatur appellatio; quod attendi debet, cum ſententia fuerit lata à Vicario Ar-
11 chiepiſcopi: ſemper enim ordo iudiciarius eſt ſeruandus iuxta ſtylum, & conſuetudinem fori, vbi cauſa fuit expedita, iuxta doctrinam Bart. *in l. conſuetudinis num.* 39. *C. quæ ſit longa conſuetudo* Vant. *de nullit. ex defectu nu.* 57. Caualer. *deciſ.* 553. *num.* 5. Seraphin. *deciſ.* 1493. *num.* 3. Rota *poſt ſecundum volumen. conſ Farinacc. deciſ.* 305. *ſub nu.* 8. Non autem Statutum laicorum deferens ap-
12 pellationi, quod cum ſit ordinatorium. Rota *deciſ.* 452. *nu.* 6. *par.* 1. *& deciſ.* 330. *ſub nu.* 4. *part.* 2. *diuerſ.* cum alijs in prællegata Bononien. de Manzolis, non trahitur de foro ad forum, *vt fuit dictum in dicta Bononien. de Barzellinis coram D. meo Buccabella*, & ſæpe in alijs.
13 Nec facit quod Sententia Vicarij lata ſit per cedulam, & ſic appellationi locus ſit. Rota *deciſ.* 183. *num.* 4. *& deciſ.* 187. *num.* 17. *part.* 2. *recent.* Quoniam vltra
14 quod in hoc iudicio nil refert, *per tex. in d. l. vnic.* ibi, *ſententia ſortitur effectum C. ſi de momen. poſſeſſ. cap. fin. §. ſi de poſſeſſione* 2. *quæſt.* 6. ibi, *lata ſententia ſortiatur effectum*: quoniam id intelligendum eſt ad effectum deuolutiuum dumtaxat, non autem ſuſpenſiuum; vt declarat Lancellot. *de attentat. part.* 2. *cap.* 12. *lim* 25. *nu.* 1. & firmauit Rota *apud Caualer. deciſ.* 42. & *in Aſſiſien. bonorum* 27. *Iunij* 1627. *coram Cardinali Virili*: Reſpon-
15 detur quod per ſolam cedulam non alterarut iudicium, nec ſententia ſit appellabilis, ex latè deductis coram R. P. D. meo Epiſcopo Vrgellen. *in Firmana penſionis*

sionis 23. *Ianuarij* 1627. *registrata apud Modern. de Iure patronatus dec.* 94. *sub num.* 31. vbi quod substantia, & natura
16 Iudicii, non autem contextura verborum inspici debet. & in proposito bene *Felin. in cap. sign. f. num.* 6. *vers. similiter, de rescriptis*. docet quod licet Iudex dicat, *Per hanc nostram diffinitiuam senten-*
17 *tiam*, non ex eo dicitur sententia diffinitiua, si sui natura est interlocutoria: quẽ sequuntur Crauett. *cons.* 186. *nu.* 5. Magon. *d. cis. Lucen.* 18. *num.* 28. *& seq.* Satis enim est quod ex verbis sententiæ non colligatur fuisse diffinitiue pronunciatum, & in petitorio seruata requisita Iudicij Ordinarij; vt materiam distinguendo respondit Rota *apud Benintend. decis.* 79. per totam, & apud Seraph. *decis.* 1259. *num.* 3.

Ex quibus non constare de attentatis, vtraq; parte informante, censuerunt Domini.

DECISIO VIII.

R. P. D. CARRILLO.

Romana Donationis de Mongellinis.

Lunæ, 14. *Ianuarij* 1636.

Ad disput. 4. *quæst.* 10.

ARGVMENTVM.

Donatio facta ob ingressum Religionis, cùm pacto de non reuocando, & cum iuramento, an reuocari possit.

SVMMARIVM.

1 *Donatio facta ingressum Religionis dicitur donatio causa mortis.*
2 *Donatio cum conditione potestatiua pendente à mera voluntate donantis, potest reuocari.*
3 *Pactum de non reuocando operatur vt donatio causa mortis transeat in donationem irreuocabilem.*
4 *Intellige, si tale pactum sit appositum in substantialibus donationis; secus verò in executiuis.*
5 *Neque locum habet quotiescunque contractus seu donatio irreuocabilitatem non patitur; vt in casu decisionis.*
6 *Iuramentum in donatione cum pacto de non reuocando, non operatur irreuocabilitatem, quando donatio ex sui natura est inreuocabilis: neque quando donatio est fraudulenta. & num.* 7.
8 *Minor non potest donare curatori.*
9 *Iuramentum continens turpitudinem & iniquitatem, seruari non debet.*
10 *Amplia vt locum habeat in donatione minoris facta Curatori, etiam non confirmato, vel cuilibet alteri administratori: etiamsi renunciauerint curæ vel administrationi ante donationem. & num.* 11.
12 *Donatio remuneratoria ad hoc vt sustineatur inter personas prohibitas, merita debent probari concludenter, & non tantùm per assertionem donantis.*
13 *Concilium Tridentin. sess.* 25. *cap* 16. *de regul. reprobat donationes, quæ fiunt ante ingressum Religionis, cum mentione expressa ipsius ingressus, seu cum conditione, quatenus donans profiteatur.*
Et de ratione num. 14.
15 *Donatio facta ab ingredi volente Religionem, nulla facta mẽtione ingressus, censetur facta in fraudem Concilij, quando donans paulo post factam donationem, Religionem ingreditur.*

Dominicus Mongellinus ingressurus Seraphicam Religionem Diui Francisci de Obseruantia, sub die 24. Maij anni 1634. donauit Hieronymo Lucatello Auunculo, & Curatori, seu administratori suo, omnia bona præsentia, & futura, ea lege, & pacto quod donatio ita demum sortiretur effectũ, si donator habitum Diui Francisci, seu alterius

alterius Ordinis susciperet,& professionē emitteret. Deinde sub die 23. Aprilis 1635. ingressus iam Religionem Diui Francisci, intra duos menses proximos ante professionem, fecit aliam donationem de eisdem bonis pro duabus tertijs partibus ad fauorem Angelæ, & Virginiæ de Mongellinis suarum fororum, & pro alia tertia parte ad fauorem d. Auunculi, cum nonnullis pactis,& cōditionibus, de quibus in ipsa donatione. Orta autem lite inter partes super validitate harum donationum; & proposito per me dubio: Quæ donatio esset attendenda? Domini pro secunda donatione responderunt.

Et moti fuerunt, quia facta fuit cum omnibus solemnitatibus à Iure requisitis,& iuxta formam præscriptam à sacro Concilio Tridentino *sessione 25. cap. 16. de Regul.*& ideo attēdi debet. Sanc. *super Decal. lib. 7. cap. 5. quæst. vltima num. 64. & seqq.* Guttier. *in cap. quamuis pactum de pact. lib. 6. in verb. dum nuptui tradebatur num. 2.*

1 Nec obstat prima donatio: quia cum facta fuerit ob ingressum Religionis, dicitur donatio causa mortis, cum eius effectus pendeat à professione, quæ dicitur mors ciuilis. Io. Andr. *in cap. statuimus num. 21. ad med. de Regul. vbi Host. num. 4.* Rota *in Romana de Melchiorijs 16. Martij 1620. & 10. Decembris 1621. coram bo. me. Buratto.* Vnde illa rectè potuit reuocari. *l. mortis causa 16. l. qui mortis 30 ff. de donat. caus. mort.* Guttier. *de iuram. confirm. cap. 12. num. 1. & seqq.*

2 Præsertim cum dicta donatio fuerit facta sub conditione potestatiua pendente à mera voluntate donantis, nempe quatenus vellet profiteri, & non aliter: in quo casu potuit facilius reuocari. Menoch. *conf. 208. num. 4.* Rota *decis. 539. num. 7. par. 4. recent.*

Nec releuat pactum de non reuocando, appositum in prima donatione;
3 quod operatur, vt donatio causa mortis transeat in donationem irreuocabilem inter viuos. *l. vbi ita donatur. ff. de donat. caus. mort.* Quia quicquid sit, an tale pactum fuerit in dicta donatione
4 appositum in substantialibus, vel in executiuis, ita vt in primo casu operetur irreuocabilitatem in secundo verò non, vt tradunt Guttierez *d. cap. 12. num. 5. in med.* Ant. Gomes. *2. tom. tit. de donat. num. 22.*
5 Dixerunt Domini prædictum pactum non operari irreuocabilitatem, quotiescunque contractus, seu donatio irreuocabilitatem non patitur; prout in casu nostro, in quo constat, quod si daretur irreuocabilitas, esset contra mentem donantis volentis donationem remanere reuocabilem, dum Religionem non ingrederetur, nec in ea professionē emitteret: vt benè explicat Barbos. *in l. quæ dotis 34. num. 120. vers. limita igitur, ff. solut. matrimon.* Gabriel. *consil. 96. num. 8. & 9. lib. 1.* Molin. *de Hispan. primogen. lib. 4. cap. 3. num. 46. & 53.* vbi ita interpretatur text. *in d. l. vbi ita donatur.* Et in puncto Rota *in Giennen. Cappellaniæ, 23. Martij 1620 coram Eminentissimo Pamphilio.*

Nec facit quod dicta donatio fuerit confirmata iuramento: in quo casu pactum de non reuocando operatur irreuocabilitatem, vt firmat Guttierez *d. cap. 12. num. 7.* Etenim obiectum tollitur Primo, quia iuramentum censetur appositum iuxta naturam donatio-
6 nis, quæ cum sit reuocabilis ex supradictis, iuramentum pariter reuocabile censeri debet, quia sequitur naturam actus, cui adhæret, vt benè firmatur *in d. Romana de Melchiorijs coram bon. mem. Buratto.* Secundo, tollitur quia cum donatio fuerit nulla, & fraudulenta
7 ex eo, quod minor non potest donare
8 Curatori, iuramentum non potuit confirmare donationem, cum illud tanquam
9 continens turpitudinem ex parte Curatoris recipientis, & iniquitatem ex parte minoris iurantis, seruari non debeat. Guttier. *de tutel. 2. p. c. 5. n. 60. & cap. 15. num. 23. & præcipuè num. 26. & seqq. & de iuram. confirm. par. 1. cap. 40. num. 5. in*
10 *fin.* Quæ doctrina procedit etiam in Curatore non confirmato, & in quolibet alio administratore. Rebuff. *ad constit. Regn.*

Regn.tom.2.tit.de donat. Glos. 9. *nu.* 2. *fol.* 363. Guttier. *de iuram.confir.d.par.* 1. *cap.* 40. *num.* 5. *vers. limita, & cons.* 14.
11 etiamsi Administrator renunciauerit curæ, vel administrationi ante donationem, vt prætenditur in hoc casu: vel alias finita fuerit cura, dum Curator, seù administrator non petit alium Curatorem, l. *si autem* §. *si Tutor. ff. de administr. Tutel.* Guttier. *de Tutel.* 2. *par. cap.* 19. *num.* 15. 16. & 18.
12 Nec subsistit, quod prædicta donatio fuerit remuneratoria. Quia ad hoc vt donatio remuneratoria substineatur inter personas prohibitas, requiritur, vt merita concludenter probentur, non verò per assertionem donantis. Guttier. *de iuram.confir. m.par.* 1. *cap.* 5. *num.* 16. Rota *coram Seraphino* 181. *num.* 9. & *decis.* 1170. *num.* 5. *coram eodem & dec.* 591. *num.* 10. *par.* 3. *recent.*

Præterea dixerunt Domini dictam primam donationem fuisse nullam, quia facta fuit contra mentem Sacri Concilii
13 dicto cap. 16. quod comprehendit non solum donationes, & renunciationes factas à Nouitiis intrà duos menses proximos ante professionem, sed etiam illas, quæ fiunt ante ingressum Religionis cum narratiua, & mentione expressa ipsius ingressus, seù cum conditione quatenus donans profiteatur; ex communi sententia, de qua latissime Sanc. licet ipse eam non sequatur, *d. lib.* 7. *cap.* 5. *nu.* 3. Nauarr. *cons.* 7. & 8. *in princ. tit. de Regul. lib.* 3. Paris. *de resignat. lib.* 3. *quæst.* 13. *nu.* 9. Azor. *instit. moral. lib.* 13. *cap.* 9. *q.* 2. Molin. *de iust. & iur.* 1. *tom. disp.* 49. *col.* 7. Emman. Rodr. *quæst. regul. tom.* 2. *quæst.* 47. *art.* 8. Menoch. *cons.* 388. *num.* 7. *vol.* 4. Spin *de testam. glos.* 12. *prin. num.* 50. Ceuall. *com. opin. quæst.* 115. Campanil. *de Regul. rubric.* 12. *cap.* 3. Fr. Hieron. à Sorb. *in tract. de Priu. fratr. Minor. in verb. Nouitius. sub tit. de disp. bon. ips. nouit.* Et sic censuit Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Interpretum, vt refert Paris. vbi supra. Et
14 ratio est, quia sicut Concilium reprobauit donationes factas tempore Nouitiatus, nisi intrà duos Menses proximos antè professionem, ex eo, quod donatis bonis non remanebat Nouitijs libertas egrediendi, propter timorem non recuperandi bona donata; ita etiam eadem ratione censetur Concilium reprobasse donationes factas ante ingressum Religionis, intuitu tamen ipsius ingressus; cum per illas auferatur ingredi volentibus libera facultas ingrediendi: nam cum se videant spoliatos bonis donatis, cogi videntur ad ingrediendum ipsam Religionem, vt ponderat Sanc. *d. cap.* 3. *num.* 3. Et Doctores contrarium tenentes, & adducentes etiam pro se declarationes Sacræ Congregationis, intelligi debent, quando facta est donatio simpliciter sine mentione ingressus, nec intuitu ingrediendi Religionem; vt distinguit Campanil. *vbi supra d. rubr.* 12. *cap.* 3. *num.* 17.
15 Quæ eo facilius in proposito casu procedere videntur, cum paulo post factam donationem dictus Dominicus ingressus fuerit Religionem: quo casu censeri factam in fraudem Concilij, etiam non facta mentione ingressus, tenent Guttier. *in d. cap. quamuis pactum num.* 5. & Emman. Rodrig. *quæst. regul. tom.* 2. *quæst.* 47. *art.* 8. quem refert Sanc. *d. cap.* 5. *num.* 2.

Et ita decisum vtraque Parte informante.

DECISIO IX.

R. P. D. Merlino.

Vlixbonen̄ Iuris conferendi habitum.

Lunæ 23. Iunij 1636.

Ad disput. 4. quæst. 10.

ARGVMENTVM.

Receptio & collatio habitus Tertiariorum, ad quos spectet. Ordines Ter-

Tertiariorum sæcularium, & Regularium, quo tempore instituti, & approbati. Habitus Tertiariorum sæcularium an semper collatus à Fratribus Minoribus.

SVMMARIVM.

1 *Receptio & collatio habitus, de iure communi spectat ad eos, qui connexionem, & superioritatem, seu prælationem habent cum recipiendis. & nu.* 7.

2 *Tertiarij sæculares non sunt verè Religiosi, nec emittunt vota solemnia: sed subsunt eorum Ordinarijs & Præsidibus laicis, dum collegialiter non viuunt. & num.* 3.

4 *Ordo S. Francisci non habet iurisdictionem in eos qui sunt merè laici.*

5 *Tertiarij sæculares à Diuo Francisco descendunt.*

6 *Tertiarij sæculares diriguntur in viam salutis à Fratribus Minoribus.*

8 *In Hispanijs Fratres Minores habent prælationem & superioritatem super Tertiarijs Regularibus.*

9 *Ordo Tertiariorum sæcularium institutus fuit à S. Francisco: & approbatus à Nicolao Quarto. & num.* 10.

11 *Ordo Tertiariorum Regularium institutus fuit, & approbatus multo tempore post S. Francisci obitum.*

12 *Actus refertur ad principalem & mandantem, non autem ad executorem.*

13 *Fratres Minores semper habitum contulerunt Tertiarijs sæcularibus, vsque de tempore D. Francisci. & nu.* 14. *&* 18.

15 *Consilia & hortamenta Papæ solent aliquando vim præcepti obtinere.*

16 *Fratres Minores possunt corrigere & visitare Tertiarios sæculares, illosque etiam priuare habitu.*

17 *Collatio ad eum spectat, ad quem spectat priuatio.*

19 *Dominicani, Carmelitæ, Augustiniani, & Fratres Minimi, possunt ad instar Fratrum Minorum conferre habitum Tertiarijs sæcularibus.*

20 *Priuilegiatus contra æquè priuilegiatum non gaudet priuilegio.*

21 *Priuilegiorum communicatio intelligitur sine præiudicio illius, cuius priuilegia communicantur.*

22 *Tertiarij sæculares in multis differunt à Tertiarijs Regularibus.*

23 *Pius V. sustulit quamcunque superioritatem, quã prætendere possent Tertiarij Regulares cum Tertiarijs sæcularibus.*

24 *Tertiarij Regulares quomodo subsint Generali Minorum.*

CVm disceptaretur inter Fratres Minores de Obseruantia, & Fratres Tertiarios Regulares S. Francisci, Cui nam istorum Ordini competeret Ius, & facultas recipiendi sæculares ad habitum Tertij Ordinis de Pœnitentia, siue dictum habitum sæcularibus conferendi; fuit per sententiam Rotalem pronunciatum pro Fratribus Minoribus de Obseruantia. Quam sententiam hodie coram me confirmandam esse censuerunt Domini.

Quia Iustitia illius fulcitur, & principijs Iuris communis, & consuetudine, & Constitutionibus Pontificijs, & demum communicatione priuilegiorum.

1 Principijs Iuris communis: si enim receptio, & collatio habitus spectat ad eos, qui connexionem, & superioritatem, seu prælationem habent cum recipiendis, *cap. fin. de Reg. Iur. in* 6. Lap. *alleg.* 31. *nu.* 1. Felin. *in cap. quoniam, n.* 1. *de Simon.* Sanchez *super decal. lib.* 5. *c.* 4. *num.* 62. *vers. idem constat*. & fuit dictum *in Toletana habitus* 6. *April.* 16 6. *coram R. P. D. meo Pirouano*, verè hæc receptio debet spectare ad Fratres Minores: quia licet ipsi non habeant propriam, & coactiuam Iurisdictionem in

2 Tertiarios Sæculares; isti enim non sunt verè Religiosi, nec emittunt vota solemnia, secundum *glos. in cap. cum ea, in verb. tertium, de sent. excom. Diu. Thom. in* 2. 2. *quæst.* 187. *artic.* 4. *ad tertium*, Calderin. *cons.* 7. *de for. compet.* Nauarr. *cons.* 35. *num.* 1. *& cons.* 54. *de Regul. lib.* 3. Eugen. *cons.* 26. *num.* 15. *lib.* 1. Laur. Port.

3 *de dub. reg. verb. Tertiarij, nu.* 4. sed subsunt

ſunt eorum Ordinariis, & Præſidibus Laicis, dum Collegialiter non viuunt, vt per Mirand. *in Manual. Prælat. Reg. quæſt. 36. concl. 2. verſ. tantum ergo*, Roderic. *quæſt. Regul. tom. 3. quæſt. 72. art. 1. in prima concl.* Caſarub. *in Compend. Priuil. Mendicant. verb. Tertiarij, fol. 524.*
4 & repugnat puritati Ordinis S. Franciſci habere Iuriſdictionem in eos, qui ſunt meri Laici, vt monuerunt Roder. *quæſt. Regul. tom. 3. quæſt. 72. art. 1. verſ. vnde ſuper tales*. Mirand. *in Manual. Prælat. Regul. d. quæſt. 36. art. 6. concluſ. 2.*

Attamen iidem Tertiarii Sæculares habent aliquam dependentiam, & ſubiectionem erga Fratres Minores, atque ſub eorum protectione, & ſpirituali
5 Regimine viuunt, cum ab eodem fonte, nempè à Diuo Franciſco, omnes deſcendant, vt dixit Vitalin. *in Clem. cum ex eo, nu. 11. verſ. & ſic de ratio. de ſent. excomm.* & alii Canoniſtæ ibidem communiter, Mirand. *in expoſitione Regul. Tertiariorum, cap. 7.* & *in Manual. Regul. quæſt. 36. concl. 2* Laur. Portel. *de dub. Regul. verb. Tertiarij, num. 6.* Et quamuis iſtorum cœtus non ſit Religio, eſt tamen Ordo, & quidam modus benè viuendi; & eoſdem Tertiarios Sæculares in viam Salutis dirigunt Fratres
6 Minores, imbuendo ſpiritualibus monitis, excipiendo eorum confeſſiones, frequentiùs conferendo illis, quam aliis fidelibus, Sacramentum auguſtiſſimæ Euchariſtiæ, communicando Indulgentias, & peccatorum remiſſiones, aliaſque ſalutares, prærogatiuas, & illos tractando tamquam eorum pietatis, & diſciplinæ Alumnos, vt tradunt Mirand. *d. quæſt. 36. concl. 2. §. tantum ergo habemus*, Roder. *d. quæſt. 72. § vnde ſuper tales*, qui etiam infert ex his reſultare quandam mutuam obligationem. Vnde ſi mutua eſt obligatio, cōſequenter etiam datur connexio, ſuperioritas, & ſubiectio, ex quibus reſultat ius, & facultas recipiendi, & conferendi habi-
7 tum in quocumque Ordine, ac Piorum, ſeù Religioſorum cœtu, ex trad. per Sanchez *ſuper Decal. lib. 4. cap. 16. nu. 52. & lib. 5. cap. 4. num. 71. verſ. tandem.*

Immò ſi in partibus Hiſpaniarum, &
8 ſignanter in Luſitania, Fratres Minores habent prælationem, & ſuperioritatem ſuper Tertiarijs Regularibus, qui viſitantur, puniuntur, & reguntur à Generali Minorum, vt teſtantur Mirand. *in Manual. Prælat. Reg. quæſt. 36. art. 6. in prima concluſ. in fin. verſ. quare quicquid ſit.* Roder. *quæſt. Regul. tom. 3. quæſt. 72. art. 1. in tertia concluſ. §. quæ conſtitutio;* abſurdum videtur, vt ipſi Tertiarii Regulares poſſint impedire Fratres Minores eorum Superiores, ne habitum cōferant Tertiariis Sæcularibus, & cum illis velint concurrere, iuxta Eſaiæ *dictum capitulo* 10. Numquid gloriabitur ſecuris contra eum, qui ſecat in ea? aut exaltabitur ſera contra illum, qui trahit eam? vt *in cap. inferior, 21. d. 1.* & faciunt trad. *in cap. denique, cap. nunc autem, d. d. 21.* & per Abb. *in cap. cum inferior, num. 9. de maioritate, & obedientia* Et decorum videtur, & multum conſentaneum, vt Tertiarij Sæculares recipiant habitum à Capite, prout eſt Generalis Minorum, & ab ipſis Minoribus potius, quam à Tertiariis Regularibus, qui ſunt quaſi membra ipſius Ordinis Minorum, iuxta concluſiones ſuperiùs allegatas.

Conſuetudo verò multò magis fauet Minoribus, & hæc euidenter probatur. Nam Seraphicus Pater S. Franciſcus poſtquàm inſtituerat ſuum Ordinem Fratrum Minorum, inſtituit etiam Ordinem, ſiue iſtum modum benè viuendi de Pœnitentia, cuius Profeſſores communiter appellantur Tertiarii: &
9 hæc inſtitutio facta fuit de anno 1221. vt teſtatur Diu. Antonin. *in Hiſt. tit. 24. §. 3.* & alii paſſim. Et licet non reperiatur Regula præſcripta à S. Franciſco circa Tertiarios, tamē omnes Chronologi admittunt S. Franciſcum inſtitutorem præſcripſiſſe etiam Regulas, & monita, quæ deinde in certam methodum redegit, ap-
10 probando hunc cœtum Tertiariorū Sæcularium, Nicolaus Papa Quartus, qui fuit Minorita, vt apparet ex Bulla promul-

mulgata de anno 1289. 16. Kalend. Septembris; & de hoc tempore nondum erat institutus Ordo Tertiariorum Regularium, qui solum institutus fuit, & approbatus à Iulio Secundo, & à Leone Decimo anno 1521. Vnde longissimo hoc tercentorum annorum spatio Tertiarii sæculares non potuerunt recipi ad habitum à Tertiariis Regularibus, qui non extabant, sed recipiebantur à Minoribus, prout receptus fuit à D. Frãcisco Bartholomæus Cumanus Aduocatus, vt tradit Diu. Antonin. *in histor. d. tit. 24. §. 3.* qui Cumanus licet deinde receperit, & habitum contulerit aliis Tertiariis sæcularibus suis commilitonibus, hæc tamen receptio referenda
12 est D. Francisco, tamquàm principali, & demandanti; non autem Cumano, qui merus fuit exequutor eiusdem Sancti Francisci, *ad l. Item eorum, §. decuriones, ff. quod cuiusque vniuers. nom. l. vnum, §. 1. ff. de leg. 2. cap. super literis, de rescript.* Surdus *decis.* 292. *num.* 9. Rota *coram sanctæ memoria Gregor. XV.*
13 *decis.* 292. *num.* 9. & successiuis temporibus Minores semper habitum contulerunt Tertiarijs sæcularibus; prout vltra restes super hoc formiter examinatos, de hac eadem antiquissima consuetudine testantur Pater Gonzaga, qui postea fuit Episcopus Mantuanus *in histor. famil. Francisc. par. prima, §. cum autem*, & Mirand. *in manual. Prælat. reg. quæst. 6. artic. 7.* & benè etiam deducitur ex statutis editis, vsque de anno 1151. in Comitijs Generalibus Minorum habitis Barchinonæ super qualitate habitus deferendi Tertiariis sæcularibus, & super conditione, & moribus recipiendorum ad dictum habitum: signum quod inconcussa penes eos erat facultas, & ius conferendi habitum, super quo statuebant; iuxta tradita per Capic. *decis.* 27. *num.* 30. Alba *cons.* 64. *num.* 9. & 10. Mascard. *de probationib. conclus.* 946. *num.* 23. Vnde dum Minores spatio 300. annorum contulerunt habitum, si postea superuenit Religio Tertiariorum Regularium, nequaquam dicendum est ipsos inferre potuisse præiudicium Minoribus, quin iidem continuarent in hac receptione, & collatione habitus: nec vsque adhuc Tertiarii Regulares Bullam aliquam, seu consuetudinem legitimam deduxerunt contra Patres Minores.

Nec dicatur, quod si Tertiarii Regulares non contulerentur habitum, nec receperunt, eo quia non extarent; non tamen inde sequi quod Fratres Minores receperint, & habitum contulerint, cum hæc receptio, & habitus collatio peragi potuerit ab ipsismet Tertiarijs sæcularibus; prout videmus in Confraternitatibus, in quibus antiquiores Confratres recipiunt Iuniores, & ad eorum coetum admittunt, attentis præsertim verbis Bullæ Nicolai Quarti, quibus receptio indefinitè demandatur Ministris ad receptionem deputatis.

Quoniam sat est Fratres Minores habere liberas ædes respectu Tertiariorum Regularium; & solum hoc ius posset competere ipsis Tertiariis sæcularibus, qui non sunt in lite, nec contradicunt Minoribus, sed potius illorum causam fouent, ac tuentur.

At verè apparet receptionem Tertiariorum sæcularium ab eorum exordio exercitam fuisse ab ipsis Minoribus, nempè à Sancto Francisco, ministerio
14 etiam Bartholomæi Cumani, & deinde prosequutam fuisse à successiuis Superioribus Minoritarum; & Nicolaus IV. in eadem Bulla edita de anno 1289. in cap. 6. *Quia hic Ordo Tertiariorum sæcularium institutionem à Sancto Francisco suscepit, consulimus vt Visitatores, & Reformatores de Fratrum Minorum Ordine assumerentur*; quod consilium idem Nicolaus Quartus redegit postea in præceptum in Bulla promulgata anno sequenti sexto idus Augusti, ibi; *Quoniam cupimus vehementer huiusmodi nostrum salubre consilium adimpleri, &c. Impedientes quo minus adimpleant, siquid ab huiusmodi impedimento desistant per*

locorum Ordinarios compesci volumus,
& mandamus: & sic Papa non stetit in
simplicibus terminis Consilij, sed ad
15 præceptum transiuit: quamuis etiam
consilia, & hortamenta Papæ vim so-
leant aliquando obtinere præcepti, vt
monuit glos. & Archid. *in c.reuertimini,*
in verb. hortor. 16. quæst. 1. & *in Cle-*
ment.1. in verb. exortamur, de testibus,
cum aliis deductis per Tiraquell. *de pœ-*
nis temper.caus.35. num.4. & sequentib.
nec est credibile Nicolaum Papam mo-
nuisse, ac præcepisse, vt assumeren-
tur Visitatores, & Reformatores ex
Minoribus, & postea alterius cœtus es-
sent receptores, ac collatores habitus.

Pontificiæ etiam Constitutiones vi-
gent pro Minoribus circa hanc rece-
ptionem; quoniam si ipsi Minores ex Bul
la Sixti Quarti, *quæ est in compend. Bul-*
lar. Ordin. Sancti Francisci fol. 92. con-
cess.201. & est relata per Mirand. *in*
manual. Prælat. reg. quæst 36. artic. 6.
& trad. etiam Laurent. Portell. *de dub.*
16 *Regul. verb. Tertiarij num. 10.* possunt
corrigere, punire, & visitare Tertiarios
sæculares, sique excessus aliquis expo-
stulet, etiam priuare habitu; ergo ad
17 quem spectat priuatio habitus, ad eum-
dem debet spectare collatio eiusdem
habitus, atque receptio, argumento
l. solet, ff. de offic. procons. l. eius est, &
l. nihil tam naturale, vbi Cagnol. *nu.4.*
ff. de reg. iur. cap. prudentia, §. cæterum,
de offic. delegat. & benè tradit Stephan.
Federic. *de interpret. iur. par. 1. num. 73.*
18 quæ habitus collatio clarius etiam
per eundem Sixtum Quartum deman-
data fuit Fratribus Minoribus in Bul-
la edita de anno 1471. quæ est in col-
lectione Bullarum Ordin. Sancti Fran-
cisci compilata per Roder. *fol. 144.* &
relata per eumdem Roder. *quæst. Reg.*
tom.3. quæst.72. artic.1. vers. 2. conclu-
sio ibi similiter statuit, quod prædicti
Prælati Ordinis Minorum possint reci-
pere volentes aggregari huiusmodi Tertio
Ordini, ac etiam possint eisdem Tertiarijs
deputare Visitatorem, seu Confessorem
prædicti Ord. Minorum de Obseruantia:
quæ verba videntur omnem tollere
controuersiam.

Dum verò Mirand. *d. quæst 36. art.7.*
asseruit quod Fratres Minores non ha-
bent Bullam, seu Breue aliquod expres-
sum super iure conferendi habitum Ter-
tiarijs sæcularibus, sed solum antiquis-
simam vsque ab Ordinis Minorum exor-
dio introductam consuetudinem; ad
primam dumtaxat, non autem ad se-
cundam hanc Bullam Sixti Quarti re-
spexisse videtur.

Demum ex abundanti aliqui ex Do-
minis addebant, suffragari Minoribus
etiam communicationem Priuilegio-
19 rum: quia certum est Fratres Sancti
Dominici, Carmelitas, Augustinianos,
& Fratres Sancti Francisci de Paula
ad instar Fratrum Minorum posse reci-
pere, & conferre habitum Tertiarijs
sæcularibus, prout cautum est ex Bullis
Eugenij IV. Martini V. & Iulij Secundi,
relatis per Roder. *quæst. Regul. tom. 3.*
quæst. 72. artic. 3. per totum; in quibus
Bullis etiam inseruntur facultates ip-
sorum Patrum Minoritarum. Porrò Six-
tus IV. Alexander VI. Leo X. & Cle-
mens VII. communicarunt Fratribus
Minoribus quascumque prærogatiuas,
& facultates concessas Dominicanis,
Carmelitis, & aliis Mendicantibus,
quas communicationes refert Mirand.
in manual. Prælat. Regular. *quæst 42.*
artic. 1. Vnde iisdem Minoribus fauet
facultas admittendi, & recipiendi ad
habitum Tertiarios sæculares, quem-
admodum & competit Dominicanis,
atque aliis Mendicantibus: ratione cu-
ius communicationis respondit etiam
Sacra Congregatio Eminentissimorum
Dominorum Cardinalium Sacri Con-
cilii Tridentini Interpretum, Superio-
ribus Regularibus licere recipere,
ac habitum Tertiariorum conferre:
quod decretum per extensum habe-
tur apud Ioan. Anton. Nouar. *in sum-*
ma. Bull. tit. de Tert. num.4. §. Superior.
Regular.

Nec

Nec officit, si diceretur Tertiarios, etiam Regulares, habere hanc communicationem priuilegiorum, & ideo saltem cumulatiuè ipsos Tertiarios Regulares posse recipere sæculares ad habitum &c. Quoniam vltra quod non exhibetur priuilegium communicationis ipsorum Tertiariorum Regularium, si produceretur, illud non posset retorqueri,
20 & opponi contra Fratres Minores, cum Regulariter priuilegiatus contra æquè priuilegiatum non gaudeat priuilegio. *l. sed milites, ff. de administrat. Tutor. l. assiduis, C. qui pot. in pign. hab.* Surd. *de alim tit. 8. priuil. 18. num. 5. & priuil. 61 num. 11.* Rota *coram san. mem. Greg. XV. decis. 473. num. 13.* & cum Tertiarij Regulares sint posteriores instituto, & origine, non possunt priuare, ac spoliare Minores eorum iure & possessione per 300. annos exercita ante ortum ipsorum Tertiariorum Regularium: dumq; vt in principio dictum fuit, isti Tertiarij Regulares in Lusitania, & in alijs Prouincijs Hispaniarum subsunt Minoribus, communicatio non potest suffragari illis con-
21 tra Minores, à quibus habent dependentiam & à quibus quodammodo hoc priuilegium in eos deriuatur, vt in his terminis communicationes priuilegiorum benè explicant Cordub. *in annot. ad comp. priuil. Fratr. Minor. verb. communicatio in fine.* Mirand. *in manual. Prælat. reg. q. 46. art. 9. vers. aduertit.* Cocher. *de iurisd. exempt. par. 1. quæst. 17.*
22 *nu. 19. & 20.* sicq; communicatio priuilegiorum debet intelligi sine præiudicio illius, cuius priuilegia communicantur, iuxta trad. per Rot. *decis. 55. par. 2. diuers. & decis. 214. num. 5. par. 2. recentior.* itaut Tertiarij Regulares; non valeant falcem immittere in messem Minorum: & quemadmodum Fratres Minores vigore communicationis non possunt conferre habitum Tertiariorum Sancti Dominici, nec Ordinis Carmelitani, ita vicissim, nec Tertiarij Regulares debent conferre habitum Tertiarijs Minorum, cum hoc ius, & facultatem ipsi Minores habuerint in ortu Tertiariorum sæcularium; & Sanctus Franciscus ab initio hunc habitum contulerit, & successores continuauerint in receptione, & collatione habitus.

Nec obstat, quod ex Tertiariis Regularibus, & sæcularibus conflectur vnum corpus, & propterea indecorum sit, vt Tertiarij sæculares recipiantur ab extraneis, quales sunt Minores, & ab hoc iure recipiendi excludantur Tertiarij Regulares, qui sunt de eodem corpore cum Tertiarijs sæcularibus. Quoniam negatur assumptum, quòd Tertiarij Regulares sint de eodem corpore cum Tertiarijs sæcularibus: toto enim distant Cælo: origine, scilicet, quia Sanctus Franciscus instituit Tertiarios sæculares de anno 1221. Regulares verò instituti fuerunt à Leone Decimo de anno 1521. Tertiarij Regulares emittunt vota solemnia Religionis: sæculares verò non emittunt vota solemnia. Tertiarij Regulares habent particularem habitum, degunt in Claustris, mancipantur multis præceptis, & legibus, quibus etiam obligantur sub culpa lethali; E contra verò Tertiarij sæculares versantur in foro, pugnant in Castris, publicisque incumbunt negocijs: & licet aliquibus legibus, seu monitis se ligauerint, non tamen obligantur ad aliquam culpam mortalem, vt in verbis dixit Nicolaus Papa Quartus in Bulla eorum approbationis *cap. 20.* Et quamcumque superioritatem, ac dependentiam, quam
23 possent Tertiarij Regulares prætendere cum Tertiarijs sæcularibus; sustulisse videtur sanct. mem. Pius Papa Quintus in eius Bulla sub datum 5. nonas Iulij anno 1568. impress. apud Roder. inter Bullas Ordinis S. Francisci fol. 445. vt fuit consideratum *in secunda decisione R. P. D. mei Pirouani*: Immò ipsos Tertiarios Regulares expressè subiecit Generali Minorum: quam subiectionem, antea etiam præceperant Sixtus VI. & Leo X. vt te-

ſtatur Roder. *quaeſt. regul. tom. 3. q. 72. artic. 1. concluſ. 3.* & Laur. Portell. *de dub. Regul. verb. Tertiarij in addit, nu. 3.* Et quatenus etiam adeſſet aliqua connexio inter iſtos Tertiarios, & ex his vnum corpus efficeretur, ſemper tamen vrgeret motiuum ſupra conſideratum, quod in Luſitania, & aliis Prouincijs Hiſpaniarum Generalis Minorum eſt Superior Tertiariorum Regularium, cui etiam ſubijciuntur, & parent.

Nec admitti poteſt illa interpretatio, quod eidem Generali Minorum ſubſint, & pareant Tertiarij Regulares, non tamquam Generali Minorum, ſed tamquam
24 Superiori eorumdem Tertiariorum Regularium; ad inſtar Regis Catholici, qui conſideratur tamquam Rex Caſtellę, & Aragoniæ, ac ſub alijs formalitatibus, iuxta tradita per Gonzal. *ſuper regul. 8. gloſ. 5. §. 7. num. 13.* & ſic Generalis Minorum conſideretur reduplicatiuè.

Quoniam recipi poſſet iſta interpretatio, ſi eſſent omninò diuerſi, & nulla connexione iungerentur iſti Ordines Minorum, & Tertiariorum Regularium: ſed cum ipſi Tertiarij ſint nati ex latere Minorum, eumdem agnoſcant Parentē, & Ducem, nempe Diuum Franciſcum ſimillimaq; veſte, & cingulo vtantur, & in Proceſſionibus, etiam ſub eodem Vexillo nullo diſcrimine, nulloue interiecto medio, poſt Minores incedāt; tamquam membrum, & pars dicti Ordinis Minorum; non congruit exemplum Regis Catholici, quia illius Regna nullam habent inter ſe communionem, niſi reſpectu ipſius Regis, qui inſimul his Regnis imperat, neque Regna ipſa ſunt ſub alternata, nec vnum ab alio pendet.

Et ita ex his, & alijs latè deductis in duabus deciſionibus coram R. P. D. meo Pirouano emanatis, reſolutum fuit, Fratribus Minoribus de Obſeruantia tantum informantibus.

DECISIO X.

R. P. D. PIROVANO.

Ciuitatis Caſtelli Supplementi legitimæ.

Veneris, 30. Aprilis 1632.

Ad diſput. 4. quaeſ. 13. & diſp. 28. q. 3.

ARGVMENTVM.

Monialis an habeat facultatem teſtandi: poſſitue eſſe Abbatiſſa ante profeſſionis emiſſionem.

SVMMARIVM.

1 *Legitimus contradictor ad impediendum fideicommiſſarium agentem ad immiſſionem, quis dici non poſſit, etiam quod ſe opponat pro legitima.*
2 *Legitima non priùs debetur, quàm deducto are alieno.*
3 *Legitima eſt quota bonorum, non autem hæreditatis.*
4 *Filius, aut habens cauſam ab eo, non poteſt agere ad conſecutionem legitimæ, niſi facta prius liquidatione.*
5 *Per mortem vſufructuarij, poſſeſſio naturalis remanet conſolidata cum ciuili.*
6 *Clauſula, ſine præiudicio iurium vtriuſque partis, appoſita in poſſeſſione; quid operetur.*
7 *Legitima non debetur ante liquidationem.*
8 *Liquidatione pendente, impediri non poteſt immiſſio fideicommiſſario.*
9 *Monialis profeſſa caret facultate teſtandi.*
10 *Monialis non poteſt eſſe Abbatiſſa, niſi poſt emiſſionem profeſſionis expreſſam.*
11 *Oblatæ non adſtringuntur ad profeſſionem, neque ad clauſuram.*

12 Fun.

12 *Fundans intentionem suam, debet illius fundamentum probare etiamsi sit reus in sua exceptione.*

13 *Exceptio aequiuoca in gradu probationis nihil concludit.*

RESolutum fuit standum esse in decisis, etiam respectu legitimae Bea-
1 tricis. Quia cum D. Iulius non sit haeres Angelae, neque immediatè, neque mediatè ex persona eiusdem Beatricis eius filiae, nec possideat, nec titulum habeat, non potest dici legitimus contradictor ad impediendum fideicommissarium agentem ad immissionem, etiam quod ille se opponat pro legitima, & multò minùs pro eius supplemento. Bar. *in l. finali num. 21. versic. Si probat titulum & possessionem, C. de edict. Diu Adr. tollen.* & ex solo titulo legitimae, quatenus de eo doceretur, non potest impedire immissionem per fideicommissarium petitam; quia legitima non prius
2 debetur, quàm deducto aere alieno. *l. Papinianus, §. 3. ff. de inoffic. test.* & cum
3 sit quota bonorum, non autem haereditatis. Dec. *in l. haeres instituta num. 5. C. de impub. & alijs substit.* Franc. *decis.* 127. *in principio.* Mastrill. *decis.* 64. ideò semper expectatur liquidatio, vt sciri possit quantum debeatur ab haerede: nec filius
4 aut habens causam ab eo potest non facta liquidatione agere. Alex. *consil.* 134. *num* 1. *lib.* 4. Picus *in l. quartam nu.* 17. *ff. ad l. falcid.* Surd. *plenè in consf.* 248. *num.* 17. & 24. Mastrill. *eadem decis.* 64. Franc. *decis.* 27. *num.* 1.

Neque obstat quod D. Iulius sit haeres Beatricis, & possideat bona haereditaria Angelae matris Beatricis, vt ideò dicatur legitimus contradictor ad impediendam immissionem, secundum terminos allegatae doctrinae Bart.

Quia cùm haec possessio, quae allegatur per D. Iulium, possit desumi ex persona Iulij senioris fratris Beatricis, vel ex persona Clementis filij dicti Iulij, ac demum ex persona Beatricis, & ipsius D. Iulii:

De possessione Iulii senioris non est agendum, quia nunquam fuit haeres Angelae matris, sed vsufructuarius, & eo mortuo cessauit vsusfructus; & naturalis
5 possessio cum ciuili remansit consolidata. § *primo instit. quib. mod. vsusfr. finiatur* Menoch. *cons.* 139. *num.* 15. Honded. *cons.* 18. *num.* 73. *lib.* 2.

Similiter neque ratio haberi potest de possessione Clementis filii Iulii, & patrui D. Iulii Iunioris, qui Clemens fuit & ipse haeres Beatricis pro medietate; quasi ex ea iuuari possit, tanquam habita auctore Praetore per Thesaurarium generalem Camerae Apostolicae, per *l. iustè possidet ff. de acquiren. possess.* Mohed. *decis.* 4. *de restit. spoliat.*

Quia vltra responsionem datam in decisione causae 23. Ianuarii 1630. quòd scilicet possessio illa emanauerit cū clausula praeseruatiua, sine praeiudicio Iurium vtriusq; partis tàm in possessorio, quam in petitorio, & per consequens remanse
6 rit conditionalis, & operatur vt immissus non habeatur pro possessore ad praeiudicium haeredis de suo iure probantis. Put. *decis.* 32. *lib.* 2. Surd. *decis.* 333. *n.* 10. Peregr *de fideicommiss. art.* 47. *num* 29. *cum alijs in dicta decisione allegatis*; adhuc possessio non esset releuans quoad legitimam Beatricis, ex quo de tempore habitae dictae possessionis Beatrix viuebat, & in Clementem iura haereditaria eiusdem Beatricis tunc non erant translata; nam decretum Thesaurarii emanauit 16. Ianuarii 1601. & de mense Februarii 1601. Beatrix obiit.

Demum nullum potest constitui fundamentum in possessione Beatricis, vel D. Iulii ex persona illius; quia non probatur quod illa vnquam possederit haereditaria bona Angelae matris, & quod magis est, si reperirentur propria auctoritate occupata, vel apprehensa per eandem Beatricem, vel D. Iulium, aut alios haeredes; adhuc talis possessio non releuaret ad constituendum legitimum contradictorem, tanquam de possessione incerta ratione loci, & quotae, cum an-
7 te liquidationem legitima non debeatur, Bart. *in l.* 1. *num.* 4. *C. quando & quib.*

quarta pars lib. 10. Alexand. *conf.* 34. *num.* 1. *lib.* 4. ponens casum in hærede filio, cui debetur legitima, Ias *in l.* 3. §. *incertam num.* 10. *ff. de acquir. possess.* Decius *cons.* 336. *num.* 15. Menoch. *de adipisc remed.* 4. *num.* 643. Picus *in. l. in quartam num*, 159. *ff. ad l. falcid.* Crass. *in* §. *legitima quæst.* 16. *num.* 4. & plenè comprobant Modern. *de legitimo contrad. quæst.* 13. *art.* 1. *num.* 9. & 10. difficilius posset ipse D. Iulius releuari ex propria possessione incerta, cum tam Clemens patruus, quàm ipse D. Iulius nepos habuerint ex bonis Angelæ loca montium 61. æstimata scut. 6225. Itaut non de integra legitima, sed de supplemento esset agendum; quo casu semper expectanda erit liquidatio; & interim

8 Immissio non potest impediri fideicommissario, quia nescitur quanta sit portio illius, vel tertia, vel quarta, vel millesima, vt dicit idem Bart. *in dicta l.* 2. *nu.* 4. *versic. Item ratione quota*, & Rota idem ponderauit *in Perusina fideicommissi de Cinctijs* 19. *Aprilis* 1630. *coram D. meo Dunozetto.*

Quo verò ad titulum ex testamento Beatricis allegatum, circumscripta possessione inualida, non etiam ille potest allegari ad impediendam immissionem per fideicommissarium petitam; quia semper obstat defectus liquidationis, & certitudinis quotæ partis legitimæ; & nihilominus non etiam de eo sufficienter constare visum fuit.

Nam etsi doceatur de Testamento Beatricis, in quo de anno 1601. mensis Octobris, suos hæredes fecit Clementem ex fratre nepotem pro medietate, & pro altera medietate Iulium, & Alexandrum filios Alexandri Mariæ;

9 Attamen, quia cum eadem Beatrix fuerit Monialis professa, semper caruit facultate testandi, auth. *ingressi C. de Sacros. Eccles. cap. quia ingredientibus* 19. *quæst.* 3. *cap.* 2. *de testam.* Dec. *in cap. in præsentia* 78. *de probat.* Sanchez *super Decalog. lib.* 7. *cap.* 8. *num.* 2.

Neque dubitarunt Domini, quod eadem Beatrix fuerit Monialis & professa; nam ingressa de anno 1540. Monasterium Omnium Sanctorum nuncupatū del Sacco Ciuitatis Castelli, & adhuc intra annum probationis existens, Alexander illius pater Monialibus soluit ad computum dotis, & seu elemosinæ scuta ducenta, & postmodum Angela eius mater de anno 1555. residuum dotis, quod erat scut. 500. eisdem Monialibus numerauit: ad quorum receptionem neque Moniales accessissent, neque Angela adstringi potuisset ante professionem emanatam, ex quo elemosina erogatur pro sustentatione perpetui oneris ex parte Monasterii alendi sororem professam; non autem ad tempus in Claustro permansuram; eidemq. Beatrici Cardinalis Vitellotius frater moriens de anno 1566. reliquit legatum scutorum 25. vita durante: pro cuius consequutione cum diu nomine Monasterii coram diuersis iudicibus agitatum fuisset, tandem de anno 1580. mense Octobris Moniales omnes professæ, & eadem Beatrix inter eas, vti Abbatissa transegerunt cum hæredibus

10 Cardinalis: quo munere Abbatissæ fungi non potuisset, nisi expressam ante professionem emisset. *cap. nullus. cap. indemnitatibus de elect. in* 6. & in *Tridentino* idem sancitum fuit *de Regular. cap.* 7. *sess.* 25. & in eum modum per Visitatorem Apostolicum de anno 1571. per constitutiones particulares cautum fuit; ipsis Monialibus omnibus congregatis acceptantibus, & obseruare promittentibus.

Non obstant literę Episcopi Ciuitatis Castelli responsiuæ literis sacræ Congregationis, nempè Abbatissam Monasterij del Sacco dixisse iam excedere annum trigesimum, in quo ipsa reperitur Monialis; & quod aliqua ex Monialibus non emisit professionem; nec Visitatorem tractasse cum illis de professione, sed de clausura.

Quia conuincitur responsionem fuisse artificiosam, ex quo instrumenta dotis, & legati, exercitium dignitatis Abbatissatus, Constitutiones Visitatoris, & Mo-

Monialium confessiones bene determinant fuisse, & esse Monasterium professarum, non autem Oblatarum Congregationem; propter formam professionis, & clausuræ indictam, & obseruatam,
11 ad quæ Oblatæ nō adstringuntur. Boer. *decis.* 20. *num.* 6. & latissimè distinguit Mirand. *in manual. Prælat. regular. de sacris Monial. quæst.* 1. *art.* 6.

Nec contradicit decisio bon. mem. Cardin. Lancellotti, 15. Martij 1604. quamuis in ea asseratur non constare de professione Beatricis. Quia quod tūc non constabat, hodie ex prædictis indubitanter probatum apparet.

Demum non obstat, quod Beatrix decesserit extra Claustra, & propterea omnia eius iura, & bona ex Constitutione Gregorij XIII. in nouo Bullario 43. transierint in Cameram Apostolicam, cuius est cessionarius Dominus Iulius.

Quia, etsi probetur Beatricem condidisse testamentum extra Claustra 9. Octobris 1601. & obijsse prima Februarij 1602. attamen quia verba constitutionis prædictæ non auferunt ius ante egressum Monasterijs quæsitum, sed tantūmodo deferunt Cameræ Apostolicæ, quod acquiritur per Religiosum de tempore, quo viuit extra Claustra, etiam ex causa testatæ, vel intestatæ successionis; non sufficit D. Iulio, si probauerit obitum Beatricis extra Claustra, nisi etiam insimul iustificauerit delatum fuisse ius legitimæ Cameræ Apostolicæ in tempore exclusiuo Monaste-
12 rij, cum hoc pertineat ad fundamentum eius intentionis, quod tenetur probare etiam si sit reus in sua exceptione. Bart. *in l. prima, per illum textum, ff. de except.* Corn. *cons.* 223. *num.* 7. *vol.* 2. Paris. *cons.* 45. *in princ. volum primo*. Aegid. *decis.* 563. Gall. *lib.* 2. *obseru.* 13. *num.* 3. Surd. *cons.* 248. *num.* 3. *lib.* 2. aliàs hæc exceptio iurium Cameræ semper erit æquiuoca, quod scilicet legitima Beatricis pertineat, vel non pertineat ad iu-
13 ra Cameræ, quæ in gradu probationis nihil solet concludere. *cap. in præsentia de probat. l. non hoc, C. und. legitim.* Surd. *cons.* 151. *num.* 47. *volum.* 2.

Et ita.

DECISIO XI.

R. P. D. MERLINO.

Romana Dotis.

Mercurij, 14. Martij 1635.

Ad disputat. 5. quæst. 4.

ARGVMENTVM.

Dos Moniali quomodo, & in qua quantitate sit constituenda. Declaratur Constitutio Pij V. contra Illegitimos.

SVMMARIVM.

1 *Patruus non tenetur dotare fratris filiam in subsidium. Contrarium verius, num.* 2. *&* 7.

3 *Frater tenetur alere fratrem naturalem, ac etiam spurium.*

Amplia etiam in filijs dicti fratris. num. 4.

5 *Dos succedit loco alimentorum, præsertim in filiabus naturalibus.*

6 *Mulier sine dote allicitur plerumque turpissimo vitæ instituto.*

8 *Proauus tàm paternus, quàm maternus tenetur assignare dotem pronepti, etiam spuriæ.*

Amplia, vt num. 9.

10 *Obligationis vinculum ex persona successoris non immutatur.*

11 *Bona fideicommissi distrahi possunt in subsidium, pro constituenda dote Moniali, licèt spuriæ. & num.* 12.

13 *Amplia, etiamsi fideicommittens id expressè prohibuerit.*

14 *Dos constituenda filiæ naturali, regulatur iuxta mensuram alimentorum. Intellige vt num.* 15.

26 *Ali-*

16 *Alimenta miserationis causa, praestanda sunt secundum status dignitatem & decentiam.*

Quod tamen dependet à Iudicis arbitrio. & num 17.

18 *In alimentis decernendis mos & consuetudo potissimum pensari debet.*

19 *Dos pro Moniali constitui solet secundùm consuetudinem Monasterij, & in minori quantitate, quàm pro matrimonio carnali.*

20 *Acconcium & regalia necessaria pro ingressu Monasterij, reputantur appendices dotium: cum differentia tamen, vt num. 21.*

22 *Lex xij. tabularum ita castitatem coluit, vt omnem pietatem abiecerit.*

23 *Alimentorum nomine omnia ad vitam necessaria comprehenduntur.*

24 *Ius Canonicum corrigens Ius Ciuile in praestatione alimentorum illegitimo, seruatur etiam vbi vigent tantùm Leges Ciuiles, & in terris Imperij.*

25 *Ius Ciuile, etiam vbi seruari praecipiatur à Statuto, non seruatur quando expressè reperitur correctum à Iure Canonico.*

26 *Constitutio Pij Quinti contra illegitimos non derogauit capitulo, cùm haberet, de eo qui duxit in vx.*

Neque habet locum in bonis merè laicalibus. & num 28.

27 *Dos filiae spuriae debetur tam ex bonis patrimonialibus, quàm ex redditibus Ecclesiasticis.*

29 *Illegitimi creduntur imitatores paternae incontinentiae.*

30 *Illegitimitatis macula penitus abstergitur per ingressum in Religionem.*

31 *In constituenda dote illegitimae, habenda est ratio filiorum legitimorum.*

POst emanatam in hac causa resolutionem, quod satis constet Margaritam esse filiam bon. mem. Io. Baptistae Victorij fratris Domini Marci Antonij; Dubitaui, an per eundem Dominum Marcum Antonium patruum Margaritae dos debeatur, & ad quam summam. Et Domini responderunt deberi iuxta quantitatem, & modum infra exprimendum.

Quamuis enim anceps sit quaestio, An patruus teneatur dotare fratris filiam in subsidium, dum illa non habeat,
1 quo possit dotari: in qua negatiuam sententiam tuentur Odofr. *in l. 2. C. de lib. alen.* eo quia id nullo iure cautum reperitur; & sequuti sunt Imola *in l. 1. num. 17.* Alexand. *num. 20.* Barbos. *in 4. par. num. 142. ff. solut. matrim.* Silua. *consil. 33. num. 12.* Cardin. Mant. *de tacit. lib. 12. tit. 16. num. 35.* Riminal. Iun. *consil. 642. num. 56. & consil. 681. num. 28.* Costa *de remed. subsid. remed. 64. num. 2. & remed. 66. num. 4.* Mastrill. *decis. 85. num. 29* Giurb. *ad consuetud. Messan. cap. 3. gloss. 3. num. 64.*
2 Pro affirmatiua autem, quod patruus teneatur dotare filiam fratris inopem, non deficiente quodam naturalis rationis dictamine, scripserunt Bald. *in l. 1. num. 4. ff. solut. matrim.* Affl. *decis. 371. num. 3.* secundum quam opinionem iudicatum fuisse in supremo Castellae Conuentu testatur Molina *de primogen. Hispan. lib. 1. cap. 15. nu. 67.* & in hanc videtur inclinasse Surd. *de aliment. tit. 1. quaest. 28. num 7. & 11. in fin.* vbi quod facile esset hanc opinionem in puncto
3 iuris sustinere: quia cum frater ne dum teneatur alere fratrem etiam naturalem, imo spurium, *§. si quis igitur in Auth. quib. mod. nat. efficiuntur sui.* Surd. *de aliment. tit. 1. quaest. 25. num. 28.* & firmauit Rota *in Romana alimentorum 21. Iunij 1617. coram Reuerendissimo Domino Vergellen.* sed etiam filios fratris, qui subingrediuntur locum patris in com-
4 modo recipiendi alimenta, ex latè deductis per Surd *de aliment. d. tit. 1. quaest. 28. per tot.* & in Romana Alimentorum 3. *Iunii 1613. coram bon. mem. Patr. Manzanedo,* hinc sequi videtur teneri etiam ad dotem praestandam filiabus: haec enim
5 succedit in locum alimentorum, praesertim in filijs naturalibus *l. assiduis, C. qui potio. in pigno. habeantur:* & comprehenditur omnino sub lege Pontificia in *cap. cum haberet extra de eo, qui duxit in vxorem quam polluit per adult.* qua sancitur

citur naturalibus liberis necessaria esse subministranda: & dos quidem maximè necessaria existimatur, vtpotè sine qua mulier plerumque turpissimo vitæ instituto ac illecebris allicitur, vt post Bald. *in consil.* 456. *nu.* 10. *lib.* 5. disertè disserit Card. Paleott. olim nostri ordinis collega, *de noth. & spurijs quæst.* 49. *per tot.* conciliando controuersias Iurisconsultorum, & antinomias, & sequutus fuit Peregrin. *de iure fisci lib.* 3. *tit.* 18. *nu.* 56. Surd. *de aliment. tit.* 4. *quæst.* 23. *num.* 5. *& tit.* 9. *quæst.* 1. *num.* 14. Et hanc sen-
6
7 tentiam, quòd Patruus in subsidium teneatur dotare filiam fratris, sumpto argumēto ab alimentis ad dotem, sequuta fuit Rota *in Romana Alimentorum* 3. *Iunij* 1613. *coram bo. me. Pat. Manzanedo.*

Nihilominus ex alio capite D. Marcus Antonius ab hoc munere dotandi Margaritam se subtrahere nullo modo potest. Quemadmodum enim Bernar-
8 dino Proauo, ex obligatione iuris incumbebat hoc onus dotem assignandi descendenti pronepti, etiam spuriæ, *arg. legis, dedit dotem, ff. de collat. bonorum.* Ripa *in l.* 1. *nu.* 74. *&* 81. *ff. solut. matrim.* Menoch. *consil.* 331. *nu.* 18. Marescott. *var. resol. lib.* 2. *cap.* 83. *nu.* 39. Costa *de remed. subsid. remed.* 64. *nu.* 1. *& remed.* 65. *nu.* 3. cum alijs cumulatis per Giurbam *ad consuetud. Messan. cap.* 3. *glos.* 3. *nu.* 22. vbi id firmat tā in auo paterno, quam materno, & censuit Rota *apud Cardinalem Seraphin. decis.* 58. *num.* 6. *& in recentior. decis.* 233. *num.* 1. *par.* 2. tam si matrimo-
9 nium in sæculo contrahere voluerit, quam si per ingressum Monasterii spiritualiter nubere, Bald. *in l. fin. C. de dot. promiss.* Felin. *in cap. Ecclesia S. Mariæ nu.* 79. *de constit.* Boer. *decis.* 126. *nu.* 12. Menoch. *præsump.* 189. *num.* 91. *lib.* 4. Sanch. *de matr. lib.* 4. *disput.* 26. *num.* 7. Giurb. *d. cap.* 3. *glos.* 3. *num.* 24. *& glos.* 4. *num.* 15. Ita eadem prorsus ratione tenetur D. Marcus Antonius hæres, & successor proaui, in quem bona transiuerunt hoc onere affecta, nec obligationis
10 vinculum ex successoris persona fuit immutatum. Bald. *in l. fin. C. de dot. promiss.* Abb. *consil.* 115. *ante num.* 1. *lib.* 2. benè Cardinalis Mant. *de tacit. lib.* 12. *tit.* 16. *num.* 26. *& tit.* 18. *num.* 14. Honded. *consil.* 50. *num.* 17. *&* 18. *lib.* 2. Thesaur. *decis.* 211. *num.* 8. & dixit Rota *decis.* 224. *num.* 1. *par. secunda recent.* & *in Bononien. Alimentorum* 28. *Mart.* 1594. *coram Penia, quæ est impressa in dec.* 746. *par. quarta, & decis.* 82. *par. quinta diuersorum.*

Nec prætextu fideicommissi ab hoc necessario dotandi munere se valet eximere, quia ex dispositione Auth. *res quæ, C. commu. de leg.* bona arctissimo
11 cuique subiecta fideicommisso possunt distrahi in subsidium, ad effectum constituendi dotem moniali pro spiritualibus nuptijs, vt docuerunt Bart. *in dicta Auth. res quæ num.* 7. Bald. *num.* 13. latè Peregr. *de fideicomm. art.* 42 *num.* 57. Menoch. *præsumptio.* 189. *num.* 89. *&* 90. *lib.* 4. Fusar. *de substit. quæst.* 531. *num.* 28. Gratian. *discept.* 533. *num.* 22. Sanchez *de matrim. lib* 1. *disput.* 33. *num.* 29. *& lib.* 4. *disput.* 26. *num.* 7. & fuit deductum in alia decisione istius causæ, etiam pro
12 dote spuriæ: in quam causam rectè itidem fideicommissa alienantur. Peregrin. *de fideicommiss. dicto art.* 42. *nu.* 38. *& consil.* 115. *num.* 4. *lib.* 5. Molin. *de Primog. Hispan. lib.* 4. *cap.* 6. *num.* 14. Giurb. *ad consuetud. Messan. dicto cap.* 3. *glos.* 3. *num.* 15. quamuis fideicommittens expresse id prohibuisset, qui non potest iuris obligationem bonis suis infixam, pro bono publico matrimonij contrahendi, & alendi liberos, reiicere, & facere, vt leges non habeant locum in sua dispositione; prout latè fuit comprobatum in illa Spoletana fideicommissi 4. Decembris proxime præteriti coram me, & in his terminis tradunt Bald. *in l. id, quod pauperib. num.* 39. *C. de Episcop. & Cleric.* Cardinalis Paleott. *de noth. & spur. cap.* 47. *num.* 6. Thesaur. *decis* 211. *num.* 3. Vrsill. *ad Afflict. dec.* 99. *num.* 5. Giurb. *dicto cap.* 3. *num.* 15. & fuit dictum in præallegata *Bononien. Alimentorum coram Penia.* Vnde tanto magis recipiendum hoc videtur, dum nedum

præ-

præsumptum ex dispositione iuris, sed & expressum in verbis habemus in hoc testatoris votum, mandantis, vt descendentes congrue, & iuxta vires patrimonij dotentur, prout legitur in eius testamento, & declarauit Rota *super eodem testamento in Romana fideicommissi de Victorijs secunda Iunij 1627. coram me.*

Quo vero ad quantitatem, Domini cum præsupposito, quod Margarita in Monasterio Deiparæ Virginis in Campo Martio, in quo hucvsque degit educanda, velit susceptum virginitatis propositum habitu, & sacro velo firmare, decreuerunt præstandum esse dotem solitam dari in illo Monasterio, cum solitis etiam acconcijs, & regalijs, moderatè tamen arbitrio Rotæ, necnon scuta tria quolibet mense ad vitam Margaritæ.

14 Quoniam licet vbi agitur de præstanda dote naturali filiæ, ad mensuram alimentorum regulari soleat, vt consuluerunt Bald. *consil.* 457. *nu.* 1. *ad fin. lib.* 5. Abb. *consil.* 115. *num.* 1. *&* 2. *lib.* 2. Capic. *decis.* 181. *num.* 1. Peregrin. *de iure fisci lib.* 3. *tit.* 18. *num.* 78. Benintend. *decis.* 22. *num.* 8. Rota *decis.* 249. *num.* 1. *par. secunda recentior.* vel etiam vltra alimentorum

15 rum modum, si dignitas natalium, mulieris conditio, & mos patriæ id exposcant, secundum Decium *consil.* 211. qui trium millium, & quingentorum aureorum dotem pro spuria congruam esse respondit: quæ quantitas, attento illo tempore, notabilis erat. Aret. *consil.* 17. *num.* 0 & ita sentit Cardinalis Paleott. *de noth. & spur. cap.* 50. *num.* 20. Surd. *de Aliment. tit primo, quæst.* 10. *num.* 19. *&* 20. Peregrin. *de iure fisci, lib.* 3. *tit.* 18. *num.* 78. *versic. Vel quatenus.* Alimenta autem, etiam dum præstantur miserationis causa, ex æquitate canonica, non

16 iuxtà necessitatem victus tantum, sed secundum status dignitatem, & decentiam sint decernenda, vt censuit gloss. *in l. nepos Proculo, ff. de verb. signific.* Molin. *de Primogen. Hispan. lib.* 2. *cap.* 15. *num.* 55. Peregrin. *de iure fisci titul.* 18. *num.* 22. *versic. Contra tamen.* Thesaur. *decis.* 211. *num.* 22. Gratian. *disceptat.* 112. *nu.* 6. & *cap.* 562. *num.* 35. *&* 613. *nu.* 14. *&* 15 Sanchez *respons. Moral. lib.* 4. *c.* 3. *dub.* 24. *nu.* 2. & fuit dictum *in Romana rescissionis contract.* 22. *Aprilis* 1613. *coram Reuerendissimo D. meo Decano.*

17 Tamen cum ferè id totum ab æqui iudicis pendeat arbitrio, qui neque rigidam, & solam naturæ indigentiam, super qua ex diuersis facti circumstantiis institit Rota *apud Cardinalem Caualerium decis.* 245. *&* 298. *repetitis inter recentior. decis.* 581. *par.* 1. *& decis.* 249. *par. secunda:* nec etiam lautos, & nimis splendidos sæculi mores respicere debet, vt monuerunt Couarruu. *de spons. cap.* 8. *par. secunda,* §. 6. *num.* 8. Peregrin. *de iure fisci lib.* 3. *tit.* 8. *num* 32. *in fin.* Benintend. *decis.* 43. *num secundo.* Molin. *de primogenit. Hispan. lib.* 2. *c.* 15. *num.* 55. Gratiàn. *disceptat. forens. c.* 112. *num.* 13. *&* 14. *& cap.* 613. *num.* 1. *&* 2. Rota *in decis.* 395. *num* 2. *par.* 2. *recentior.* & *in dicta Bononien. alimentorum coram Penia,* & *in Romana taxationis dotis* 28. *Maij* 1631. *coram R.P.D meo Dunozetto.* Rationabilis visa fuit Dominis taxatio iuxta solitum: quia mos, & consuetudo

18 in hac materia potissimum pensari debet, ex supra deductis, & late Gratian. *disceptat. forens. cap.* 552. *num.* 8. Et signanter in constituenda dote pro Monialibus nubentibus Sponso cælesti, ser-

19 uandam esse moderatam Monasterii consuetudinem, & in minori quantitate, quàm vbi mulieres nubunt terresti Sponso, obseruarunt Anna *singul.* 11. Riminal. iun. *consil.* 85. *nu.* 22. *& cons.* 466. *num* 2. Vrsill. *ad Afflict decis.* 136. *nu.* 3. Franch. *decis.* 44. *num.* 2. Giurb. *ad consuetud. Messan cap.* 3. *glos.* 3. *nu.* 25. Franciscus Antonius Costa *consil.* 25. *nu.* 31. Rota *decis.* 249. *num.* 5. *par.* 2. *recentior.*

Ex eadem prorsus ratione desumptum fuit, præstandum esse solitum acconcium, & regalia necessaria pro ingressu in Monasterium: quæ dotis ap-

20 pendices reputantur. Thesaur. *dec.* 195. *num.* 5 Gratian. *disceptat forens. cap.* 498. *num.* 5. Rota *decis.* 556. *num.* 2. *par.* 1. *diuers.*

verf. & *coram fan. mem Gregor. XV. decif.*80.*num.*7. vbi Add. *num.*11. cum modificatione tamen, & adhibita differen-
21 tia, quæ de iure constituitur circa solemnitates, nuptiarum pompas, & apparatus inter filias illegitimè natas, atque ipsas filias legitimas, iuxta deducta per Lup. *de illegitimis comment.* 2. §. 1. *num.*46. Menoch. *conf.*1162. *num.*1.

Et demũ iisdem rationum, & æquitatis nixi motiuis Domini arbitrati sunt præstanda esse scuta tria quolibet mense ad vitam Margaritæ quia cum abrogato, legis Ciuilis sumptæ ex l. 12. tabu. rigore, quo filiis illegitimis contra naturalem omnium animantium instinctum alimenta denegabantur; sic enim castitatem
22 istud ius antiquum coluit, vt pietatem omnem abiecerit, teste Bald. *consil.*456. *num.*10. *lib.*5. Hodie lege Pontificia *in cap. cum haberet, extra de eo, qui duxit in vxorem*, Iuris diuini, ac naturalis vestigiis insistente, clementissimè quibuscumque natis prospectum fuerit, vt necessaria vitæ subsidia suppeditentur; vtique moniali præstatio huiusmodi singulis mensibus omninò necessaria videtur pro vestitu, & aliis comparandis, quibus tuendi, curandique corporis nostri gratia vtimur, & quibus pauperes moniales destituuntur, nec ex præstationibus communibus Monasterii suppetunt: hic reditus tamquam pars dotis; & alimentorum pro monialibus computari solet: & quidem omnia,
23 quæ ad vitam conseruandam necessaria sunt, comprehendi nomine alimentorum, non est dubii iuris, *vt in l. legatis, ff. de aliment. & cib. leg. l. verbo victus. ff. de verb. signif.* & in his terminis eleganter disserit Cardinalis Paleott. *de noth. & spur. cap.*47. *num.*7.

Nec releuat, quod cum in Vrbe sit seruandum Ius ciuile ex statuto *cap.*42. *lib. quinto*, ideo deneganda sint alimenta, & dos Margaritæ, iuxta *disposit. Auth. ex amplexu, C. de incest. nupt.* Quoniam canonica æquitas, & Sanctio Cælesti ni 111. in *cap. cum haberet*, qua durities Iuris ciuilis emollitur, pietasque à natura insita erga liberos imbuitur, seruan-
24 da est etiã vbi tantum vigent leges Ciuiles, & etiam in terris, & in iurisdictione Imperii, vt plenè comprobat Cardinalis Paleott. *de noth. & spur. cap.* 47. *per totum.* Roland. *consil.*85. *num.*7. *lib.*3. & *consil.* 74. *num.* 35. *lib. primo.* Menoch. *præsumption.*189. *num.* 25. *lib.* 4. Capic. *decis.* 54. *num. primo.* Gratian. *disceptat. forens. cap.*60. *num.* 31. & *cap.*154. *nu.*16. Marescott. *variar. resolut. lib. secundo cap.*83. *num.* 33. & fuit dictum *in Romana liquidationis dotis* 15. *Decemb.* 1600. *coram Litta, & in alia Romana dotis* 5. *Aprilis* 1604. *coram eodem*, & *in Romana alimentorum* 3. *Iunij* 1613. *coram bon. mem. Pat. Manzanedo*, & dispositio d. Statuti cap.42. lib. 5. non habet locum,
25 quando Ius ciuile expresè reperitur correctum per Ius canonicum, vt in casu isto; tunc enim Ius canonicum, non autem ciuile, quod sublatum fuit, etiam inter Vrbis incolas seruandum est: prout distinguendo in terminis dicti Statuti declarauit Rota *in Perusina bonorum* 20. *Aprilis* 1592. *coram Penia.*

Minus obstat Constitutio san. mem. Pii Quinti contra filios illegitimos. Quoniam per eam non fuit sublata con-
26 stitutio canonica dicti capituli, *cum haberet*, pietatis, æquitatis, & rationis plena, tribuens filiis quod sanguinis, quod charitatis, quod naturæ ius postulat, hoc est alimenta, vt docuerunt Bursatt. *consil.*255. *num.*13. *lib.*3. Nauarr. *de spol. Cleric.* §.19 *num.* 10. & 11. Azor. *instit. moral. par. secunda, lib.* 2. *cap.* 4. *in* 7. *quæst.* Marescott. *variar. resolut. lib.* 2. *cap.* 83. Gratian. *disceptat. forens. cap.*586. *num.*28. doctè Surd. *consil.*509. *per tot.* & censuit Rota *in Bononien. alimentorum* 28. *Martij* 1594. *coram Penia*,
27 quæ est etiam impressa post Giouag. *consil.* 37. *lib. secundo*: vbi quod tàm ex bonis patrimonialibus, quam ex redditibus Ecclesiasticis Clericorum, aut laicorum debentur dotes filiæ spuriæ, non obstante dicta Constitutione sanctæ mem. Pii Quinti, quæ non derogauit dispositioni *cap. cum haberet.* Neque

Mar-

Margarita hodie agit de succedendo parenti in redditibus Ecclesiasticis, seu bonis ab Ecclesia receptis, quæ tamquam peculium Christi, & profecta ab Ecclesia, quæ est speculum pudicitiæ, auferenda esse ab illegitimis, quos habere successores scandalum, & noxium videtur ordini Clericali, sanxit Pius Pontifex: sed de consequenda dote à laico ex bonis mere laicalibus, & nullam habentibus mixturam cum Ecclesiasticis,
28 & in quibus propterea non procedit Bulla sanctæ mem. Pij Quinti, vt respondit Rota *in decis. 214. par. secunda diuers.* & in dicta Bononien. *alimentorum coram Penia.* Cessatque etiam in casu præsenti suspicio incontinentiæ, ex qua illegitimi solent esse odio legibus, vti excitantes memoriam impudicæ origi-
29 nis, & creduntur imitatores paternæ impuritatis, *ex cap. si gens Anglorum 56. distinct. cap. mulier. 15. quæst. 1. cap. litteras cap. cum decorem de filijs Presbyt.* Margarita enim vult in ministerio templi permanere, castasque cum Agno cœlesti inire nuptias, adeò vt omnem à Parente haustam impuritatis notam penitus absterserit: & quidem per ingres-
30 sum Monasterij, & professionem in Religione, macula omnis illegitimitatis aboletur *Auth. de Monach. in princ.* Marsil. *sing. 178 num. 9.* Cardinalis Paleott. *de noth. & spur. cap. 4. num. quinto* Anch. *qq. famil. lib. 3. cap. 36. num. 13. & 4.*

In quam sententiam, quod Dominus Marcus Antonius teneatur præstare dotem prædictam, eo etiam facilius Domini transiuerunt, quia Dominus Marcus Antonius satis opibus affluit, & nullam habet legitimam sobolem, ita vt præstatio dotis facienda Margaritæ iuxta solitum illius Monasterij, nullum possit afferre detrimentum filiis legitimis,
31 quorum fauorem multum ponderant iura, & Doctores, *vt in l. 2. C. de nat. lib.* & animaduertit Rota *in decis. 249 nu. 3. par. 2. recent.*

Et ita vtraque parte informante, resolutum fuit.

DECISIO XII.

R. P. D. MOTMANNO.

Vlixbonen. Ingressus.

Veneris 8. Nouembris 1630.

Ad discus. at. 5. quæsit. 7.

ARGVMENTVM.

De Nouitia semel electa & admissa pro vno loco determinato vacaturo; an possit ad libitum reijci vel saltem recipi pro alio loco posteriori.

SVMMARIVM.

1 *Moniales, ex Iure Canonico habent facultatem liberam eligendi.*
2 *Nouitia semel electa & admissa, non potest deinde absque causa legitima ad libitum reijci.*
3 *Moniales, tanquam subdita tenentur parere mandatis Vicarij generalis, & aliorum Superiorum.*
4 *Patri reuocare non potest quod promisit filia nomine dotis, quamuis matrimonium deinde non sequatur.*
5 *Amplia in ingressu in Religionem.*
6 *Matrimonium spirituale est fauorabilius coniugio.*
7 *Promissio de vno loco vacaturo, v. g. de tertio, est apta comprehendere qua de tempore eiusdem promissionis erant actu vacantia.*

Domini censuerunt Abbatissam & Conuentum Monasterii sanctæ Claræ teneri recipere Innocentiam ad locum, de quo agitur. Quia postquam ei maiorem suffragiorum partem dederunt pro ingressu in tertium locum, Vi-

Vicarius Generalis Ordinis non modo huiusmodi electionem confirmauit, sed etiam mandauit electam recipi, & admitti in nouitiam statim atq; tertius locus vacans existeret: quæ electio subsi-
1 stit, cum Moniales liberam haberent eligendi potestatem, tam inspecto iure Cõmuni, *c. sciant*, & ibi glos. *in verb. spectat.* & Doct. communiter *de elect. in 6.* quam etiam attenta regulę dispositione, in qua habetur, quod nouitia obtinens maiorem partem suffragiorum, habeatur
2 pro recepta: ac proinde semel electam, & admissam non potuerunt postea absque legitima causa ad libitum reiicere, secundum Rotæ intellectum, de quo *Reuerendissimus Dominus meus Decanus in decis. inter impress. 215. num. 15.* minusque licuit eis contrauenire decreto diffinitorio facto de ordine Commissarij generalis Religionis, per quod illis expresse mandatum fuit, vt litteras super dicta electione iam expeditas quo ad ingressum prædictæ Innocentiæ in
3 Monasterium exequerentur: cui mandato ipsæ Moniales, tamquam subditæ tenentur obedire, iuxta tex. *in cap. cum ad Monasterium, S. Abbas*; & ibi glos. *in verbo in omnibus, de statu Monach.* & faciunt latè tradita per Less. *de iustit. & iur. lib. 2. cap. 46. dub. 5. num. 129. & seq.*

Non obstat quod post sequutam vacationem tertij loci, Pater dictæ Innocentiæ, dum ipse acquieuit recusationi Monialium, petendo salaria sibi tamquam medico Monasterij debita, ac filiæ ex dicta electione acquisito præiu-
4 dicauerit. Quia sicut Pater quod nomine dotis filiæ nupturæ in sæculo promisit, quamuis matrimonium deinde non sequatur, reuocare non potest. *l. si extraneus in fine.* & ibi Ias. *num. 16. ff. de condict. caus. dot.* Alexand. *in l. si cum doct. num. 7. vers. quinto nota, ff. soluto matrimon. l. Pomponius Philadelphus*, vbi Bart. *ff. famil. ercisc end.* Ita ac multo minus facto ipsius patris potest auferri dos promissa, vel tradita fi-
5 liç pro ingressu in Religionem, & sic pro
6 matrimonio spirituali, quod est fauorabilius coniugio, ad tex. *in l. sunt persona, ff. de Religiosis, & sumpt. funer. c. inter Corporalia* vbi Abbas *num. 31. de transl. Episc.* Salic. *in auth. sed quauis nu. 4. C. de rei vx. act.* Anchar. *cons. 108. in fi.* Socc. *cons. 221. num. 3. post med. lib. 2.* Gul. Bened. *in repet. cap. Raynutius, vers. dotem, quam ei dederat, num. 6. de testam.* Euerard. *in loco à matr. carn. ad spir. num. 4.* cum alijs cumulatis per Sanchez *de matr. lib. 4. disp. 26. num. 7.* Rota *coram bo. me. Greg. XV. decis. 6. num. 6.*

Minus obstat quod quatenus Moniales teneantur dictam Innocentiam recipere non debeatur ei locus petitus tamquam tertius, ex eo quod respectu duorum, quæ de tempore electionis erant vacantia, non possit dici talis Fuit enim responsum, quod electio facta pro tertio loco, qui exciturus esset, debet sortiri ef-
7 fectum eo ipso, quod post duo loca tunc vacantia vacauit illius locus: cuius promissio quamuis deberet adimpleri in tertio tunc vacaturo, tamen apta fuit comprehendere, quæ de tempore eiusdem promissionis erant actu vacantia, ad not. per Gonzal. *super. regul. 8. in proem. §. 5. num. 66. & in gloss. 11. num. 50. & seqq.* quod etiam probauit Rota *coram bo. me. Card. Caualer. decis. 566. num. 1.*

Et ita vna tantum parte, fuit resolutũ.

DECISIO XIII.

R. P. D. MERLINO.

Vlixbonen. Professionis.

10. *Decembris* 1621.

Ad disput 6. quæst. 2.

ARGVMENTVM.

De Professione tacita Regularium, & de tempore ad reclamandum contra expressam, post notitiam nulli-

d tatis

tatis ipsius. Multa de Constitutionibus Sixti Quinti super Professione Regularium.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio in integrum non datur sine læsione.*

2 *Læsio non datur vbi deficit nullitas, vel iniustitia.*

3 *Nullitas ex quibus excludatur.*

4 *Restitutio in integrum est remedium extraordinarium.*

5 *Professi etiamsi omissa sit perquisitio & informatio requisita in Constitutionibus Sixti Quinti, sunt verè Religiosi.*

6 *Omissio requisitorum in Constitutionibus Sixti Quinti de professione Regularium, est omnino, & sufficienter probanda.*

7 *Professio tacita ex quibus inducatur. & num.* 10. 12. 13.

8 *Concilium Tridentinum non prohibet Professiones tacitas Regularium.*

9 *Regularis non potest, ex Concilio Trid. sess.* 25. *&* 19. *de regular. reclamare post quinquennium contra Professionẽ. Contrarium secundum aliquos. numero* 11.

14 *Tempus quinquennij ad reclamandum contra professionem post innotescentiam nullitatis ipsius, quomodo computetur.*

LAta sententia à R P.D. meo Pamphilio, in qua fuerat pronunciatum ritè ac validè Fr.Franciscum professum fuisse in Religione S.Francisci, cum illa transitum fecisset in iudicatum, causa coram me introducta, dubitaui an constaret de causis restitutionis in integrum: & Domini vnanimiter responderunt negatiuè.

Fundamentum autem, cui nitebantur, illud erat potissimum, quoniam restitutio ipsa in integrum non datur sine
1 læsione. Rot. *decis.* 34. *nu.* 1. *par.* 2. *diuers.*
2 Card. Seraph. *decis.* 635. *num.* 1. & læsio non datur vbi iniustitia, vel nullitas deficit. Put. *decis.* 16. *de restit. spoliat.* Card. Seraph. *decis.* 1238. *nu.* 1. alios congessit R.P.D. *meus Vbaldus in Pacen. Canonicatus sub die* 17. *Iunij* 1615. *qua est decisio* 731. *num.* 1. *par.* 2. *in recent.* & consequenter cum nec iniustitia, nec alia nullitas prætensæ sententiæ aduersaretur, non erat locus restitutioni in integrum.

Quo enim ad nullitatem, ex reuolutione ipsa processus constat de iurisdictione Iudicis, mandato Procuratoris,
3 citationibus Fr.Francisci, & alijs, quibus excluditur nullitas, & probatur ipsius validitas, vt per Verall. *decis.* 260. *par.* 2. & sequitur Rot. *dec.* 589. *nu.* 1. *in recẽ. p.* 1.
4 Et quatenus nullitas extitisset, via ordinaria non autem per restitutionem in integrum, quod est remedium extraordinarium, Fr.Fráciscus debuisset procedere, vt fuit dictum *in eadem Pacen. coram D. meo Vbaldo.*

Iustitia autem sententiæ eiusdem R.P.D. *mei Pamphilij decis. in hac eadem causa fact. sub die* 2 *Iunij* 1617. clarè emergebat.

Neq; enim visum fuit obstare, in professione Fr.Francisci omissam fuisse accusatam illam, ac diligentem perquisitionem morum, Natalium, Parentum profitentis, & aliorum, de quibus in Constitutionibus fel. record. Sixti V. prima edita 6. Kal. Decembris 1587. altera autem 12. Kal. Nouembris 1588. Quoniam omisso quod grauissimi Theologi
5 ac Iurisconsulti crediderunt Professos sine illa perquisitione, ac informatione, quam Pontifex expostulat, esse vere Religiosos, nec absque labe apostasiæ posse à Religione recedere, nisi aliquo ex ibi expressis fundamentis fuerint irretiti, quemadmodum attestatur, & latè comprobat Roderic. Lusitan. *quæst. Canon. regul. tom.* 3. *q.* 54. *art.* 5. *&* 6.

Putarunt DD. non fuisse concludenter probatam omisionem dictæ infor-
6 mationis, & inquisitionis, prout omninò erat probandum, vt præter alios; qui possunt allegari in his terminis, firmauit Rot. *decis.* 216. *num* 17. *par.* 2. *diuers.* Testes enim pro Fratre examinati patiũtur plures defectus, nec sufficienter dictã negati-

negatiuam, siue omissionem informationum probant, vt benè fuit deductum dicta decisione, cum qua Domini transierunt.

Vlterius animaduertebant, aduersus Fr. Franciscum vrgere nedum professionem expresse emanatam de anno 1593. sed etiam cum per 15. annos in Religione cum habitu professorum commoratus fuerit, Apostolici Oratoris munus egregie obierit, aliosque actus publice veram professionem indicantes exer-
7 cuerit insurgere aliam tacitã professionem, *ad c. 1. de regular. in 6.* Panorm. & alii *in cap. ex parte de regul.* Nauarr. *in cap. statuimus eod. tit. num. 37.* Menoch. *de præsump. lib. 6. c. 85. nu. 50. & seqq.* Roderic. *d. tom. 3. q. Canonic. regular. q. 12. artic. 1.*

Huic autem tacitæ professioni nedum
8 non obstat Conc. Trid. prout non obstare ex receptissima omnium sententia tradunt Nauarr. *consil. 35. num. 2. lib. 3. tit. de regular.* Sanchez *de matrim. lib. 7. disput 37. num. 2.* Roderic. *in alleg. q. 17 art. 1. vers. nec hac tacita*, & Mirand. *in manual. Prælat. regular. quæst. 24. art. 12* sed etiam plurimum fauet, cum *in sess. 25. cap. 19. de regularibus*, expressè
9 sit sancitum, non posse Religiosum post quinquennium contra professionem
10 reclamare: ex lapsu autem nedum quinquennij, sed 15. annorum videtur inducta, vel noua professio tacita, secundum Roder. *d. q. 17. artic. 17. in fin.* vel ratificatio antecedentis professionis expressę, iuxta Sanchez opinionem *in tract. de matrim. lib. 7. disput. 37. num. 6.*

Nec prædictis videtur obstare constitutio illa secunda Sixti, dum in vers. *sed cum eadem ratio*, reuocat, & infringit quascunque tacitas professiones, nisi et in ipsis fuerit adhibita forma inquisitionis, & informationis ab eo Pontifice præscripta: ob quam constitutio-
11 nem, etiam post quinquennium posse professum reclamare aduersus suam professionem absque dictis informationibus emissam, & terminum quinquennij à Concilio præfixum tali casu non obstare, firmat Roderic. *in toties citata q. 17 art. 12. vers. aduerte.* vbi & à Senatu ita fuisse iudicatum attestantur, etiã Sanch. *de matrim. d. disput. 37. num. 34. in princ.* & hanc Bullam ad terminos iuris communis redegerit, *vt in §. 3. in fin.* & post hanc Clem. VIII. Bullam Fr. Franciscus perseuerauerit in Religione per septennium, exercendo actus ad vere professos
12 tantummodo spectantes; videtur denuo tacitam professionem emisisse: & sublato obstaculo cõstitutionis Sixti Quinti, nihil erat quod huiusmodi professionem tacitam impediret, iuxta dispositionem iuris communis, ad tradita per Cassad. *decis. 8. nu. 6.* Caputaq. *decis. 214. nu. 5. & seqq. lib. 2.* & maximè accedẽte quod idem Fr. Franciscus non ignorabat hoc impedimentum resultans ex omissione diligentiarum in eius professione, cum petierit pluries secundam emittere professionem, vt in summario *sub num. 5* Vnde data scientia impedimenti, & eo impedimento sublato à Clemente VIII. exercitisq; postea actibus professorum, & Religionis gestato habitu, à Fratre Francisco inducta fuit ipsa tacita pro-
13 fessio, siue professionis ratificatio: contra quam professionem non poruit reclamare, vt bene in proposito animaduertit Sanchez *de matr. lib. 7. disput. 37. num. 26. vers. quia existente.*

Nec post innotescentiam nullitatis professionis requirebatur integrum quin-
14 quennium, quia ad hunc effectum tempus etiam anteactum coniungitur, & sufficit aliquod spatium temporis post innotescentiam reclamandi; vt idem Sanchez *d. loco* obseruat, *& num. 23. &* melius *num. 34. vers. at dubitabis.* Quod quidem tempus licèt non fuerit quatuor annorum, vt deponunt testes ad instantiam Fratris Francisci examinati, videtur omnino sufficiens, intra quod potuerit conqueri de propria professione.

Et ita decisum, Informante vna tantum parte.

DECISIO XIV.

R. P. D. GHISLERIO.

Nouarieñ Legitimæ.

Veneris 11. Maij 1629.

Ad disputat. 6. quæst. 3. & ad disp. 8. q. 4.

ARGVMENTVM.

Mater, an per transitum ad secundas nuptias excludatur à Legitima filij in Religione professi.

SVMMARIVM.

1 *Matri debetur Legitima à die professionis filij.*

2 *Regularis professus in Religione capaci bonorum, retinet iura sanguinis, vt Monasterium possit ex eius persona succedere.*

Intellige vt num. 3.

4 *Monasterio capaci ex persona filiorum professorum acquiritur proprietas debita filijs.*

5 *Ius filij acquirendi proprietatem matri ablatam in pœnam transitus ad secunda vota, est personale: nec cedi potest, nec transit ad hæredes. & num. 6.*

7 *Dictio, solus, alios omnes excludit, præter expressum.*

8 *Pœna exclusionis a legitima filij imposita matri secundò nubenti, habet locum tantum extantibus filijs.*

Placuit DD. D. Paulæ deberi legitimam in bonis filiorum professorum in Ven. Religione Congregationis Clericorum Regularium S. Pauli, non obstante transitu ad secunda vota post emanatam professionem; & sic confirmare decisiones coram me factas 15. Decembris 1628. & 24. Aprilis anni currentis. Cũ sit verior opinio de iure canonico,
1 quòd Matri debeatur legitima à die professionis filij, ex tex. *in c. cum simus in fi. de regul.* & benè probat Hond. *cons. 60. lib. 2. per tot.* & tenuit Rot. *in Trident. legitimæ 31. Ianuar. 1607. coram bon. me. Ortembergo, & in decisionibus in hac causa factis*; quia filij à die professionis emissæ habentur pro mortuis, cum mors ciuilis ad effectum de quo agitur, operetur eosdem effectus, quos naturalis.
2 Et quamuis filij professi in Religione capaci bonorum retineant iura sanguinis, & successionis, vt ex eorum persona Monasterium possit capere successionẽ. *auth. ingressi, C. de Episc. & cler.* Molin. *de primog. lib. 1. cap. 13. num. 71.* Surd.
3 *consil.* 557. *num.* 14. Id tamen procedit in bonis obueniendis filijs ex successione ab alijs prouenientes; vel in illis, quæ erant filiorum de tempore professionis: non autem vbi agitur de reuocanda legitima, iam ab ipsis abdicata per mortem ciuilem in hoc naturali æquiparatam; cum impossibile sit, quod Religio per fictionem repræsentet viuam illam personam, quæ à lege morte non expectata fingitur mortua in tribuenda legitima Matri de iure debita, eique iam quæsita de tempore dictæ mortis ciuilis filiorum. Aliàs ijdem filij Religiosi censerentur mortui, & viui: Mortui, vt mater succederet; Viui, vt ipsi retinerent proprietatem: sed habentur pro mortuis ad effectum, vt mater illis succedat: ergo etiam pro mortuis debent haberi, vt mater liberè plenam habeat proprietatem. & propterea sequitur, vt aliquod ius apud ipsos filios non remaneat respectu illius legitimæ, cuius intuitu ipsi mortui reputantur, & eis mater non solum non debet, sed nec potest proprietatem reseruare, quia post mortem non possunt possidere; cum mors omnia soluat, *vt in auth. de nupt. S. deinceps* & notatur *in l. eius, qui in prouincia, ff si cert. pet.* Castr. *cons. 454. in princ. lib. 1.* vbi latè.
4 Non obstat quod Monasterio capaci ex persona filiorũ professorum acquiratur proprietas debita filijs, *ex dispositione l. fœminæ, C. de secund. nup.* quia hæc considere.

ſideretur vt pęna; ſicut verè cenſuerunt
DD. eſſe reſpectu ipſius matris tran-
ſeuntis ad ſecunda vota, vt probat tex.
in auth. de nupt. §. ſi vero expectet, & §. ſeq.
Azo. *in ſumma C. de ſecund. nup. num.* 68.
Ang *in auth. de non eligen. ſecundo nuben. num.* 7. Rip. *in repet. l. fœmina, C. eod.* Mo-
dern. Fot ol. *de legit. lib. 4. tit. 2. q. 1. nu. 2.*
Sanch. *de matrim. lib. 7. diſp. 87. nu. 3. &*
ſeqq. vbi numerat pœnas ſecundo nu-
bentium, & proſequitur in diſputatio-
ne: ſiue etiam vt fauor filiorum eſt; Sem-
5 per ius ideo perſonale eſt, Bal. *in auth.*
ex teſtamento num. 6. & 8. C. de ſecund.
nupt. l. fœmina, C. eod tit. Alexan. *conſ. 63.*
num. 2. & 3. lib. 5. Sanch. *de matrim. lib. 7.*
diſp. 89. num. 37. vbi latè rationibus, &
auctoritatibus comprobat. Ceual. *comm.*
opin. q. 611. per tot. Rim. Iun. *conſ. 305.*
nu. 105. & ſeqq. Rot. *dec. 619. num. 1. par. 1.*
recent. vt nec cedi poſſint, nec tranſeat
6 ad hæredes, cum illius reſeruatio indu-
cta ſit ſpeciali fauore ipſorummet filio-
rum, *vt in §. quoniam in auth. de nupt. ibi,*
quibus videlicet, ſolis, & in d. l. fœminæ
§. illud, C. de ſecund. nupt. ibi, quibus ſolis
hoc ſeruauimus. Vnde cum de tempore,
quo mater ad ſecundas nuptias tranſi-
uit, filij eſſent mortui ſaltem ciuiliter per
ingreſsū Religionis, ſequitur quod mater
potuerit tranſire ad ſecunda vota abſ-
que eo, quod remaneret priuata pro-
prietate legitimæ; cum verbum illud ſu-
7 pra relatum, *ſolis*, ita præcisè reſtringat
fauorem filiorum, vt alios omnes exclu-
dat. *l. his ſolis, C. de reuoc. don.* Quare ſi fi-
lijs poſt profeſſionem ex perſona pro-
pria, actio hæc non competit, & actio ex
ſupradictis ſit merè perſonalis; Mona-
ſterium, ſiue vti hæres ex teſtamento,
ſiue ex generali ſucceſſione ingreſſo-
rum, ius iſtud proſequi non poterit, vt
concludit Bellon. *conſ. 60. nu. 56. & ſeqq.*
Ita quod ſiue ſit pœna, ſiue ſit prouiſio
legis, quod mater tranſiens ad ſecunda
vota amittat proprietatem, vtroq; caſu
ceſſat obiectum de ſecundis nuptijs,
8 quia habet locum extantibus filijs, &
non ijs mortuis, ex quo hoc ius tanquam
perſonale cum ipſa perſona extinguitur,
nec vllo modo tranſmittitur ad Mona-
ſterium.

Neque releuant inſtantiæ datæ pro parte Congregationis, vt querela inofficioſi teſtamenti, & aliæ ſucceſſiones poſt profeſſionem contingentes, cum ſint tranſmiſsibiles ad hæredes: quia contrarium, procedit in iure perſonali, vt eſt id, de quo quæritur, quod fuit cum perſona extinctum.

Ex quibus, & alijs deductis in ſupradictis duabus deciſionibus, DD. dixerunt D. Paulæ matri pertinere, & ſpectare iure legitimæ tertiam partem bonorum filiorum, non obſtantibus ex aduerſo deductis, quæ non releuare, vtraq; parte informante, fuit reſolutum.

DECISIO XV.

R.P.D. DVNOZETTO.

Tulleñ. Reformationis.

Veneris 30. Martij 1629.

Ad diſput. 6. & 13.

ARGVMENTVM.

Reformatio in aliquo Ordine quando cenſeatur introducta de conſenſu Generalis. Multa de Ordine Præmonſtratenſi.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum publicum facit probationem probatam.*
2 *Capitula generalia habent à Concilio Tridentino omnimodam poteſtatem quoad obſeruantiam Regularum.*
3 *Pontificis narratiuæ ſtandum eſt.*

CVm moderni Abbates, & Conuentus Sanctæ Mariæ Maioris nuncupatæ Oppidi Muſsiponti, Iuſti-
mon-

d 3

montis, ac Saliuæ vallis Meren. & Tullen. Dioc. respectiuè Præmonstraten. Ordinis, Reformationem antiquæ eiusdem Ordinis austeritati conformem susceptissent, & dubitarent ne huiusmodi Reformationis negotium destitueretur, cum à Capitulorum generalium eiusdem Ordinis nutu totaliter penderet, & vix stare posse existimarent, nisi Sedis Apostolicæ auctoritate muniretur; à fel. recor. Paulo Quinto Bullam Confirmatoriam huiusmodi negocii obtinuerunt. Et quia cum post professionem dicti Abbates, & Conuentus nonnullas leges, & Constitutiones & Ordinationes ad conseruationem dictæ Reformationis tulissent, dubitabant pariter, ne huiusmodi Constitutiones eiusdem Capituli generalis censuris subiacerent; easdem à san. me. Gregorio XV. obtinuerunt confirmari. Sed quia Abbas, & Capitulum generale Premonstraten. dictas Bullas impugnabant, vti nulliter, & subreptitiè obtentas; Dubitaui, An dictæ Bullæ essent iustificatæ? & Domini vnanimi consensu responderunt pro illarum iustificatione.

Et primo quoad Bullam Pauli Quinti, ea visa fuit in omnibus iustificata In ea enim primo narrabatur, quod Abbas & Conuentus, Oratores, ante aliquot annos Reformationem antiquæ eiusdem Ordinis austeritati Conformem, de consensu tunc existentis Abbatis Generalis eiusdem Ordinis susceperunt. Secundo, quod iam Abbates, & Conuentus pro illius reformationis obseruantia Statuta, & ordinationes condiderunt. Tertio, quod iidem in ipsa Reformatione illucusque cum consensu, & approbatione moderni Abbatis Generalis dicti Ordinis perseuerarunt. Quarto & vltimò, quod Reformatio huiusmodi sine Sedis Apostolicæ auctoritate vix stare posset, cum à dicto Capituli generalis nutu penderet eam destruere. Quæ omnia visa fuerunt bene iustificari.

Nam quoad primum, nempè quod Abbas, & Conuentus Oratores ante aliquot annos hanc Reformationem de consensu tunc existentis Abbatis generalis eiusdem Ordinis amplexi fuerint, illud abunde iustificatur ex approbatione Constitutionis dictæ Reformationis Communitatis antiqui rigoris, facta de anno 1611. ab Abbate generali tunc temporis, in qua enunciatur tam Institutio dictæ Reformationis, quam etiam conformitas primæuo Ordinis instituto, vt ex Instrumento publico dato in
1 Summario Communitatis Num. 4. ex quo, cum faciat probationem probatam, *l cum precibus*, *C. de prob.* Rot. *decis.* 60. *num.* 1. *& decis.* 590. *num.* 1. *par.* 1. *recent.* bene remanet iustificata narratiua, quod Reformatio fuerit introducta de consensu Abbatis Generalis; & secunda, quod fuerint condita Statuta, & Constitutiones.

Quoad tertiam verò narratiuam, etiã ea benè iustificatur, quia D. Petrus Grossetus modernus Abbas Generalis dicti Ordinis de anno 1616. Constitutiones dictæ Reformationis examinauit, & approbauit, necnon censuit illius professores ad earum obseruantiam esse hortandos, vt in Instrumento approbationis, quod datur in eodem Summario Num. 5. ex quo benè remanet iustificata dicta tertia narratiua. Rot. *dec.* 17. *nu.* [illegible] *par.* 2. *recent.*

Quoad quartam & vltimam narratiuam, nempe quod huiusmodi reformatio absque Sedis Apostolicæ auctoritate securè substinere non posset, non indigetalia Iustificatione, cum hoc sit satis notum, ex quo dicta Reformatio totaliter pendebat à nutu Capituli generalis, cui etiam Sacrum Concil. Trident.
2 quoad obseruantiam Regulæ dedit omnimodam potestatem, *cap.* 1. *sess.* 25. *de regul.*

Quo verò ad Iustificationem Bullæ Greg. XV. in qua pariter tria, aut quatuor narrantur, ea visa fuit clara.

Si quidem in eo primo narratur, quod literæ Pauli Quinti propter nonnulla impedimenta suum sortiri effectum non potuerunt. Secundo, quod disciplinæ ve-

veteris rigor à Capitulis generalibus antea approbatus, & singulis Religiosis, & integris Monasterijs primùm permissus, deinde curæ Abbatis generalis traditus fuerit. Tertio, quod idem Abbas generalis in visitatione quasdam Leges, & Ordinationes edidit sub beneplacito Sedis Apostolicæ; quæ Ordinationes per extensum in dictis literis sunt insertæ. Quarto & vltimo narratur votum Congregationis Regularium super dictis Ordinationibus.

Quoad primum, quod dictæ literæ non fuerint exequutioni demandatæ, non indiget alia Iustificatione, quia in hoc principalis intentio non consistit, & sufficit, quod de facto verificetur. Rota *decis.* 410. *num.* 4. *par.* 1. *recent.* & hoc inter partes non controuertitur.

Secunda narratiua iustificatur, quia de anno 1618. Capitulum generale approbauit easdem Constitutiones Reformationis, & concessit facultatem omnibus Religiosis, & Monasteriis integris eiusdem Ordinis amplectendi reformationem, vt constat ex Instrumento dictæ Concessionis in eodem Summario, *num.* 8. ex quo benè iustificatur narratiua facta in his literis Gregor. quòd disciplinæ veteris rigor à Capitulo generali antea fuerit approbatus, & permissus.

Tertia narratiua, quod Abbas Generalis ex visitatione Monasteriorum Communitatis ediderit quasdam leges pro regimine, & manutentione Reformationis, probatur etiam ex publico Instrumento, quod datur in Summario, *num.* 6. necnon ex quo dictæ Leges, seu Constitutiones, fuerunt insertæ in litteris Apostolicis: vnde apparet Papam de illis habuisse plenam informationem. Soccin. *consil.* 166. *num.* 27. *versiculo confirmatur*, *lib.* 2. Alexand. *consil.* 15. *num.* 1. *lib.* 5.

Vltima denique narratiua de approbatione articulorum, & ordinationum Reformationis facta à Sacra Congregatione, non eget aliqua probatione, cum

3 sit narratiua ipsius Pontificis, cui assertioni est standum Rota *decis.* 361. *num.* 1 *decis.* 611. *num.* 3. *in fin. par.* 2. *recent.* Et ita vtraque.

DECISIO XVI.

Coram Eodem in Eadem.

***Luna*, 18. *Iunij* 1629.**

Ad dispu. 6. & 13.

ARGVMENTVM.

Assertioni Episcopi, licet careat testibus, quando sit adhibenda fides. Gratia quibus in casibus præsumatur obtenta ab eo, cuius nomine cantat.

SVMMARIVM.

1 *Approbatio & reuisio Statutorum, præsupponit eorundem præexistentiam.*
2 *Informationi Episcopi est danda fides, etiam si careat testibus, quando Episcopus attestatur de actu sibi extraiudicialiter commisso à Congregatione. Intellig: vt num.* 4.
3 *Subscribens se mandato acceptat omnia & singula in mandato contenta.*
5 *Facilior est reditus ad Ius antiquum.*
6 *Consensus quando censeatur præstitus conuentualiter.*
7 *Probatio per scripturas in concursu cum testibus, debet præualere dictis testium.*
8 *Gratia quando præsumitur obtenta ab eo, cuius nomine cantat. & num.* 9.
10 *Monachus professus in aliquo Monasterio, potest de licentia sui Superioris ad aliud Monasterium transferri.*

Litteras Reformationis fel. record. Pauli Papæ Quinti, & Gregorij XV iustificatas esse, Domini sub die 30. Martij preteriti, & hodie repropositο dubio super eisdem, vnanimiter responderunt per

per rationes ponderatas in præcedenti decisione, non obstantibus vltimo loco deductis pro parte Abbatis, & Capituli non acquiescentium decisioni prædictæ.

Non obstat, quod narratiua susceptę Reformationis & consensu Abbatis nō possit iustificari ex Instrumento confecto de anno 1611. in Summario Communitatis in alia positio ie dato *num.* 4. cum Statuta videantur condita de anno 1616. Quia obiectum cessat ex facto, ex quo re vera Statuta emanauerunt de anno 1611, quo tempore Abbas Reformationi consensit. De anno vero 1616. illa reuisa, & approbata fuerunt à Generali:
1 quæ approbatio, & reuisio præsupponit eorumdem Statutorum præexistentiam, cum alias non potuerint approbari nec augeri. *l.nam & si, ff. de iniust. rupt. test. c.ad dissoluendum, ibi not de spons. in cap.* 1. & 2. *de confirm. vtil. vel inutil. & in c ex parte de const.* Guidop. *decis.* 619. *num.* 12. *vers quia quod non est.*

Non obstat, quod scriptura, in qua nititur decisio, quæ reuidetur pro iustificatione primæ narratiuæ, non sit in forma probanti, tanquam extracta à Notario de illa non rogato. Quia hodie datur originalis Informatio Episcopi Virduneñ capta de ordine Congregationis Episcoporum, & Regularium, in qua est inserta de verbo ad verbum dicta Scriptura, quæ prætenditur informis: cui originali informationi Episcopi fides est adhibenda, etiamsi restibus careret,
2 cum Episcopus attestetur de actu extraiudicialiter sibi commisso à Congregatione. Bero. *consil.* 88. *num.* 21. *lib.* 1. Neuizan. *consil. vlt. num.* 3. & 10. Menoch. *consil.* 114. *num.* 10. Præsertim quia extracta fuit à Notario solito extrahere instrumenta, etiam producta pro Abbate. & Capitulo, itaut illius legalitas censeatur à partibus approbata. Cardin. Caualer. *decis.* 640. *num.* 10. Quæ informatio Episcopi præsumitur integra, donec per Abbatem, & Capitulum contrarium probetur. Rot. *dec.* 64 *num.* 1. *par.* 1. *diuers.* Cardin. Caualer. *decis.* 335. *num.* 1. & *decis.* 572. *num.* 7. Gregor. XV. *decis.* 59. *num.* 1. & *ibi Adden.*

Narratiua, quod Abbas, & Conuentus Iustimontis, & Saliuævallis susceperint Statuta, probatur ex eadem informatione Episcopi. Item ex mandato procuræ facto Fratri Aegidio Martino nomine Conuentus Iustimontis, ad acceptandam huiusmodi Reformationem: cuius vigore postmodum per modernum Abbatem generalem prædictus Conuentus fuit adiunctus prædictæ Cōmunitati, & Reformationi: cui adiunctioni etiam dictus Abbas Iustimontis consensit, & cum omnibus Religiosis eiusdem Conuentus se subscripsit, vt ex
3 Iuribus in Summario Communitatis in hac positione dato *nu.* 4. & 5 per quam subscriptionem vtique acceptarunt omnia, & singula contenta in mandato. Gabriel. *conclus.* 3. *num.* 1. *de præsumpt.* Seraph. *decis.* 973. *num.* 1.

Non obstat, quod quamplura ex his quæ fuerunt statuta, non sint conformia antiquo rigori, & non fuerint obseruata. Quia contrarium apparet ex dicta
4 relatione Episcopi Virduneñ, cui est deferendum, nisi contrarium probetur, quamuis consistat in negatiua. Alexand. *consil.* 37. *num.* 13. *lib.* 2. Rot. *decis.* 362. *num.* 2. *par.* 1. *in recentior.* Caualer. *decis.* 315. *num.* 5.

Non obstat, quod si dicti Summi Pontifices sciuissent, prout ipsis fuit tacitum, Statuta antiqua fuisse modificata per Iulium Secundum, quoad esum carnium, vtique dictam Reformationem non confirmasent. Quia imo à dicta confirmatione non se retraxissent, cum
5 facilior sit reditus ad Ius antiquum gloss. *in c. statutum, in verb. numerandum de præben in* 6 Sacr. Concil Trid. *sess.* 25. *c.* 1. *de regul.* in illis verbis (*vbi collapsa est vetus, & regularis disciplina, instauretur.*)

Non obstat, quod non doceatur de consensibus conuentualiter præstitis à Conuentibus Saliuæ vallis, & Iustimontis, Quia contrarium apparet ex iuribus datis

datis in Summario Communitatis nu. 5. in quo legitur, quod Abbates, & Conuentus prædicti dederunt mandatum procuratori ad obtinen. à Sede Apostolica Confirmationem dictæ Reformationis, in quo mandato sunt subscripti dicti Abbates, Priores, & omnes alij Fratres dd. Conuentuum. Qui consensus propterea censentur præstiti, non solum vti
6 singuli, sed etiam Conuentualiter. Gabr. *concl. 1. nu. 3. & 9. de consensu vniuersorum.*

Neque obstant testes in Curia nuper examinati pro parte Abbatis, & Capituli ad probañ non interuenisse consensum Abbatum, & Conuentuum. Quia magis est standum scripturis quam testibus, & præsertim magis est credendum dictæ Informationi datæ per Episcopum Virdunen. de ordine Congregationis, prout magis est standum Confirmationi Statutorum factæ per Abbatem Generalem: & hæc probatio per scripturas
7 in concursu cum testibus debet præualere. *l. Census. ff. de probat.* Crauett. *cons. 34. num.* 15. Rota *decis. 582. num. 6. par. 1. recent.*

Non obstat quod obiicitur contra litteras Gregorii, non probari Abbatem dedisse mandatum ad supplicañ. Quia cum expeditio non potuerit fieri absque
8 expensa, & sine Abbatis consensu gratia esset difficilis Concessionis, istis concurrentibus gratia præsumitur obtenta ab eo, cuius nomine cantat, iuxta decisiones relatas ab Add. *ad decis. Greg.* 331. *num.* 19. stante maxime executione dd. litterarum subsecuta in partibus ad instantiam dicti Abbatis,
9 qui hoc modo easdem litteras approbauit, & se fuisse Oratorem fassus fuit, *l. filiusfamilias, ff. ad Maced.* Bart. *in l. cum tabernam*, §. *idem quæsitum in fine ff. de pign.* Caual. *decis. 16. sub nu.* 4.

Denique non obstat quod non possit iustificari narratiua, quod Petrus, Claudius, & alii essent Monachi S. Pauli, & Saliuæ vallis, cum doceatur istos emisisse professionem in aliis Monasteriis. Quia Monachus in aliquo Monasterio
10 professus, potest de licentia Superioris ad aliud Monasterium transferri. *cap. licet quibusdam de Regul.* & sic cessat impotentia ex aduerso allegata.

Et ita vtraque.

DECISIO XVII.

Coram Eodem in Eadem.

Mercurij 4. Iulij 1629.

Ad disput. 6. & 13.

ARGVMENTVM.

Remissoria multis in casibus non conceditur, vt in decisione.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria non conceditur ad probandum per testes id quod potest probari per scripturas: vel quod iam fuit probatum per publica Instrumenta. & nu.* 2.

3 *Probatio per Instrumenta praualet probationi facta per testes.*

4 *Remissoria non datur respectu articulorum, qui tendunt ad probandam obseruantiam contrariam verbis Litterarum Apostolicarum, & interpretationi Rotali.*

5 *Decretum irritans, omnem obseruantiam contrariam irritat.*

6 *Remissoria non conceditur in articulis continentibus materiam obiectiuam, nisi adsit magnus fumus. Et hic fumus debet esse talis, vt faciat semiplenam probationem. & num.* 7.

Censuerunt Domini non esse dandam remissoriam Abbati, & Capitulo Generali Præmonstraten. Nam licet ex 17. articulis per illos exhibitis, quinque primi videantur releuantes, tamen non visi fuerunt tales, vt eorum respectu possit concedi remissoria: quia materia in illis articulata potest probari

ri per Scripturas: quo casu intrat Regula, quod non datur remissoria ad probandū per testes, id quod potest probari per scripturas. Rota *decis.46. de instrib. in antiq.& decis.314.num.1.par.1.& decis.45.num.2.par.2.recent.Greg.XV.decis.253. num.* 2.& quia per multa instrumenta publica producta pro parte Communitatis antiqui rigoris contrarium apparet eius quod fuit articulatum: vndè intrat alia regula, quod non solet concedi remissoria ad probandum per testes id quod per publica Instrumenta fuit iam probatum. Seraph. *decis.* 1460 *num.* 5. Cum probatio per Instrumenta praeualeat probationi factae per testes *l.Census, ff.de probat.* Innoc. *in c.cum Ioannes num.6.de fid.instrum.* Crauett. *cons.* 54. *num.* 15. Rota *decis.* 91. *num.9.& decis.*582. *num.6.par.1.recent.*

Quod autem respectu dictorum articulorum remissoria non possit concedi, patet.

Nam quantum ad primum, quod tendit ad probandam possessionem Abbatis, & Capituli generalis visitandi omnes Conuentus eiusdem Ordinis, non est opus remissoriā, cum pro parte Communitatis non controuertatur Iurisdictio Abbatis, & Capituli generalis in ijs, quae non repugnant litteris Apostolicis, iuxta aliàs decisa; & offerat se paratam admittere ad visitandum Abbatem generalem, iuxtà formam Capitulorum Reformationis.

Quò verò ad secundum, in quo articulatur, Abbates, & Conuentus Iustimontis, & Saliuae vallis Ordinis pariter Praemonstrateñ repraesentatos per solos Canonicos ibi affiliatos non dedisse mandatum procurae ad supplican. fel. recor. Paulo V. pro Reformatione, non visa fuit posse dari remissoria: quia constat de Instrumento mandati procurae, quod datur in Summario Num. 1. & quod haec narratiua fuerit iustificata, fuit dictum in duabus decisionibus in hac causa factis.

Ad tertium articulum continentem, Generalem praemortuum non consensisse Reformationi, & eius Capitulis non potest concedi remissoria eius respectu, quia contrarium probatur pro parte Communitatis, ex Instrumento Informationis Episcopi Virduneñ dato in Summario Num. 2. & ex Instrumento approbationis factae per eundem Abbatem canonizato in dictis duabus decisionibus, & dato in hodierno Summario Num. 3.

Quartus continens, quod primaeuae, atque antiquae Institutioni Ordinis Praemonstrateñ repugnat, quod visitatio in aliquo Conuentu non possit fieri per Visitatorem Capituli generalis sine adiuncto ipsi dando ab iis qui visitantur, non visus fuit esse talis, vt propter illum possit concedi remissoria, cum possit probari per scripturas, & intret supradicta regula, quod quando articulus potest probari per scripturas, non solet concedi remissoria.

Quo denique ad quintum, in quo articulatur Capitulum generale celebratum de anno 16 8. contradixisse Reformationi, & ordinasse Abbati Seruatio, vt renunciaret litteris Apostolicis; illius etiam respectu non potest dari remissoria, quia potest probari per scripturas, cum acta Capituli Generalis in scriptis redigantur.

Quo verò ad alios articulos non visum fuit Dominis eorum respectu posse dari remissoriam, tum quia possent probari per scripturas, vt dictum est supra: Tùm quia tendunt ad probandam obseruantiam contrariam verbis litterarum Apostolicarum, & interpretationi alias datae à Rota. Rot. *decis.* 212. *nu.* 1. *par.1.recent.* Greg.XV.*decis.*211. *num 6.* maximè cum litterae sint munitae decreto irritanti, per quod irritatur omnis obseruantia contraria. *c. si eo tempore, de elect.in 6.* Cassad.*decis.1.num. 7. de restit. spol.* Gonzal.*glos.67.num.11.& seq.* Rot. *decis.41.num.9.par.1.recent.* Tum etiam, quia continent materiam obiectiuam, quo casu non solet dari remissoria, nisi adsit magnus fumus. Caputaq. *dec.* 62. *nu.* 3. & fuit dictum *in Leodien. Abbatis-*

satus

statut prima Iulij 1615. coram bo. mem. Cardinali Sacrato: qui sumus debet esse talis, vt faciat semiplenam probationem, vt fuit dictum *in Carthaginen. Archidiaconatus 3. Martij 1592. coram Platto*, & *in Conchen. Archipresbyteratus 30. Octobris 1592. coram Penia*: qui hic omninò deficit.

Et ita vtraque parte, &c.

DECISIO XVIII.

Coram Eodem In Eadem.

22. *Aprilis* 1630.

Ad disput. 6. & 13.

ARGVMENTVM.

De tribus votis substantialibus Religionis: & an stabilitas in loco concernat ipsorum votorum essentiam.

SVMMARIVM.

1. *Religiosi Professi essentia consistit in tribus votis substantialibus, paupertatis, castitatis, & obedientia.*
2. *Stabilitas in loco non concernit substantiã trium votorum à Religiosis emittendorum.*
3. *Stabilitas in loco in Ordine Pramonstratensi non est de essentia Professionis.*
4. *Clausula, non obstantibus Constitutionibus quibuscunque, & speciali stabilitate &c. derogat stabilitati in loco.*
5. *Dispositio non intelligitur circa illa, de quibus in contrarium in ipsa dispositione disponitur.*
6. *Reformatio ex quibus actis censeatur sufficienter acceptata & approbata.*

CVm per duas decisiones conformes fuisset firmatum; Bullas fel. rec. Pauli V. & Gregorij XV. obtentas à Communitate antiqui rigoris Præmonstratensi super Reformatione, esse iustificatas; nihilominus, quia dum pro parte ipsius Communitatis peteretur huiusmodi Iustificationem canonizari per sententiam, nonnulla motiua fuerunt in memorialibus pro retardanda expeditione pro parte Capituli, & Abbatis generalis datis excitata; Placuit Dominis pro tertia vice ipsis Capitulo, & Abbati concedere audientiam super istis motiuis. Vnde proposito a me dubio, An capita deducta in dictis memorialibus, quæ ad duo præcipuè reducebantur, obstarent, quominus ad dictam expeditionem deueniri posset? Domini negatiuè responderunt.

Nam quoad primum, nempè quod formula professionis Reformatorum nō sit conformis primitiuæ regulæ, & antiquo rigori, prout requiritur in dictis Bullis, & fuit etiam decisum à Sacra Congregatione Regularium, cum inter alia, quæ præcipiuntur Religiosis per dictam primitiuam regulam, præcipiatur ipsis, vt affilientur illi Ecclesiæ, à qua recipiuntur, & promittant stabilitatem in illo loco: quod non præstant moderni Reformati, sed genericam solum stabilitatem promittunt in vniuersa Communitate.

Quoniam cum non differat in votis substantialibus, paupertatis, videlicet, castitatis, & obedientiæ, quæ emittere debent Reformati, iuxta Bullam Iulij II.
1 in quibus tribus votis consistit essentia Religiosi professi, *c. cum ad Monasterium de stat. Monach.* & docet S. Tho. *2.2. q. 186. art. 9.* Sanch. *super Decalog. lib. 5. c. 1. nu. 16. & lib. 6. c. 4. nu 9.* Nulla potest dici adesse discrepantia: nec sta-
2 bilitas in loco concernit substantiam trium votorum à Religiosis emittendorum. Sanch. *super Decalog. loco supra citato.* Quod tanto magis suadetur in præsenti Religione Præmonstratensi, nedum ex d. Bulla, cuius vigore conceditur facultas Ordini Præmonstratensi totaliter mutandi Statuta; sed etiam ex concessione ipsiusmet Capituli generalis de anno 1618. quod singuli Reli-

giosi

giosi possint transire ad Monasteria Reformata; quemadmodum re vera multi translati fuerunt: quod etiam firmatum fuit à Rota *in decisione sub die* 18. *Iunij* 1629. signum euidens, quod dicta stabilitas in hoc Ordine non est de
3 essentia professionis.

Et cessat omnis difficultas, dum in litteris fan. me. Gregorij XV. derogatur dictæ stabilitati in loco, & expressè disponitur per hæc verba, quod Religiosi Communitatis antiqui rigoris sint ita Communes, vt nullus magis huius, quam illius Monasterij dicatur, & ha-
4 beatur professus, cum clausula non obstantibus Constitutionibus quibuscūq; & speciali stabilitate promissa in professione, ex quibus satis censetur derogatum dictæ stabilitati in loco. Bero. *conf.* 147. *nu.* 28. *lib.* 3. Mart. *de clauf. conel.* 5. *nu.* 11. Gonz. *glos.* 36. *num.* 23. Rot. *decis.* 506. *num.* 5. *par.* 1. *recen.*

Non obstant verba apposita in litteris Gregorij XV. ibi: *seruetur formula solita cum additione antiqui rigoris*: Quia illa debent intelligi præterquam de illis, quæ in contrarium expressè in ipsis
5 disponuntur. Oldr. *conf.* 330. *in fin.* Paris. *conf.* 70. *num.* 12. *lib.* 1. Mart. *de clauf. par.* 3. *clauf.* 157. *num.* 3. Put. *decis.* 183. *lib.* 3.

Quo verò ad secundum caput circa approbationem Reformationis, & eius acceptationem factam à Capitulo, & Conuentibus, de qua non dicitur constare, nisi ex Instrumento concessionis Reformationis factæ per Abbatem generalem de anno 1618. quod prætenditur non esse in forma probanti, sed esse simplicem copiam suspectam de falso, eo quia confecta fuit super folio albo subscripto ab Abbate, sine vero eius sigillo; illud etiam non releuare Domini dixerunt.

Nam visum fuit sufficienter constare de prædicta acceptatione, & approbatione, ne dum ex dicta attestatione Abbatis, sed etiam ex alia fide Secretarij Capituli, & ex pluribus actibus Capitularibus datis in Sum. Num. 4. & 6.
6 interim obseruantia Statutorum Reformationis, scientibus, & patientibus Abbate, & Capitulo generali vsque ad annum 1628. de quo tempore fuit mota lis. *l. semper qui non prohibet*, *ff. de reg. iur.* Soccin. Iun. *conf.* 139. *num.* 14. *lib.* 3. Surd. *conf.* 28. *num.* 22.

Neque obstat, quod imò appareat de expressa contradictione Capituli, & Abbatis generalis vsque de anno 1618. vt in Summ. Capituli Num. 2. 3. & 4. Quoniam contradictio Capituli in eo versabatur, ne scilicet per Reformationem obtentam in litteris Pauli V. constitueretur vnum Caput speciale præter Abbatem generalem, & recederetur ab vnitate, & Iurisdictione Ordinarij: ad quod euitandum fuit decretum, vt Abbas S. Mariæ Mussipontanæ renunciare deberet huiusmodi prætensioni, & se submitteret Capitulo generali, prout renunciauit: & proinde cessante huiusmodi suspicione diminutionis authoritatis Abbatis generalis, & defectionis ab vnitate, & Iurisdictione Ordinarii, vtique cessarunt etiam contradictiones supradictæ, & emanarunt secundæ litteræ Gregorii XV. superioritatem, & Iurisdictionem Abbati generali reseruantes.

Non obstant alia deducta in dictis memorialibus, quia illis visum fuit Dominis sufficienter satisfactum ex responsionibus datis in primis decisionibus, cum quibus transierunt.

Et ita vtraque, &c.

DECISIO XIX.

Coram Eodem In Eadem.

Veneris 10. *Ianuarij* 1631.

Ad disput. 6. & 13.

ARGVMENTVM.

Professionis Regularis tres species recensentur & explicantur. Reformati

...ri Præmonstratenses antiqui rigoris, sub quanam Professionis specie comprehendantur.

SVMMARIVM.

1 *Professio Religionis in genere generalissimo, est quando quis vouet in manibus Superioris obseruantiam Castitatis, Paupertatis & Obedientiæ.*

2 *Professio Religionis in specie, seu in genere subalterno, est promissio obseruantiæ certæ alicuius Regulæ.*

3 *Professio in indiuiduo emittitur, quando quis vltra professionem certæ Regulæ, se adstringit ad eam obseruandam in certo Monasterio.*

4 *Reformati Præmonstratenses antiqui rigoris comprehenduntur sub professione Religionis in specie, seu in genere subalterno.*

5 *Verba intelligenda sunt iuxta subiectam materiam.*

6 *Stabilitas in loco facit vt Monachus ascribatur vni præcisò Monasterio priuatiuè quoad aliud.*

7 *Papa non præsumitur voluisse incontinenti se corrigere.*

DOmini steterūt in vltimo loco decisis; licet enim Informantes pro Abbate, & Capitulo generali obiicerēt professionem emittēdam per Reformatos Communitatis antiqui rigoris discrepare à primo Instituto Præmonstratensium, qui antiquitus vouebant stabilitatem in loco, & proinde etiam repugnare Bullæ fan. me. Gregorii XV. in qua inhærendo decreto Sacræ Congre- 4 gationis Regularium, idem Pontifex adiecit clausulam: Dummodo in Iuramento per Religiosos in eorum professione præstando, seruetur formula solita; cum additione antiqui rigoris, seu primitiuæ Regulæ.

Tamen obiectum visum est DD. facilè remoueri, præmissa distinctione Calder. *cons. 23. vers. ad quod probandum, cum seq. de Regular.* qui triplicem modum professionis recenset.

1 Primus, quo aliquis Deo vouet in manibus Episcopi, aut alterius Superioris, se obseruaturum Religionem quoad tria substantialia vota Castitatis, Paupertatis, & Obedientiæ: & sic profitetur Religionem (vt inquit Calder. vbi supra) in genere generalissimo, de quibus videtur loqui Text. *in cap. super eo, & in cap. consulti, de regul.*

Secunda species professionis est illa, per quam quis profitetur non quidem in genere, & in abstracto, prout faciunt 2 professi primo modo, sed in specie, promittendo, & vouendo se seruaturum certam aliquam regulam, Prædicatorum nimirum, Minorum, aut Cisterciensium: & hi dicuntur professi in specie, seù in genere subalterno; qui debent perpetuo in eo Ordine Deo famulari.

3 Tertio verò modo alij profitentur in indiuiduo, idest certam Regulam, & certum Monasterium: vt si quis profiteretur Regulam S. Benedicti in Monasterio S. Proculi: quo casu eius professio implicaret stabilitatem in illo præcisò Monasterio, cui religiosus ascribitur in limine professionis; quæ distinctio desumitur ex *c. in singulis, & c. ea, quæ de stat. Monac. & c. cum deportati de iudic. c. cum plantare de priuil. & clement. attendentes, de stat. Monac.* prout pulchrè declarat idem Calder. *dicto cons. 23. de regular. vers. Professi in genere, cum seq.* Butr. *in c. in præsentia nu. 64. vers. puto tamen.* vbi Abb. *num. 65. de probat.*

Supposita autem hac distinctione, clarum est Reformatos Communitatis antiqui rigoris comprehendi sub secundo 4 membro distinctionis. Non enim profitentur Religionem in genere generalissimo, prout faciunt professi primo modo, neque profitentur se seruaturos Regulam Ordinis Præmonstratensis in certo aliquo Monasterio, in qua consistit formalitas stabilitatis in loco, prout faciunt professi tertio modo: sed profitentur Regulam Præmonstratensē simpliciter in manibus sui Superioris. Vnde meritò dici possunt professi in specie,

ſeù in genere ſubalterno, iuxta ſecundum membrum diſtinctionis Calder. Vnde quatenus ex diſpoſitione Conſtitutionis Gregorij XV. debeant ſeruare ſtabilitatem, hæc quidem non eſt intelligenda in ordine ad aliquod certum & indiuiduum Monaſterium, quæ diceretur ſtabilitas in loco; ſed de ſtabilitate in ſpecie, quatenus importat per-
5 manentiam in eadem Religione, quam profitentur, cum verba intelligi debeant iuxta naturam materiæ ſubiectæ, ad *l. inſulam, ff. qui pot. in pign. hab. l. ſi ſtipulatus, ff. de vſur.* Decia. *conſ.* 45. *in 2. vol num.* 27.

Quod quidem clarius eluceſcit ponderando tenorem dd. litterarum Gregorij, in quibus Papa, nedum ſtatuit, quod Religioſi Communitatis antiqui rigoris non ſint magis vnius Monaſterij quam alterius; quæ verba repugnant
6 ſtabilitati in loco, cuius vigore Monachus aſcribitur vni præciſo Monaſterio priuatiuè quoad aliud, vt colligitur ex Calder. *præfat. conſ.* 23. *verſ. alij ſunt qui profitentur.*

Verum etiam ad remouendum omnem ſcrupulum, adiecit clauſulam: *Non obſtantibus Conſtitutionibus quibuſcumq; & ſpeciali ſtabilitate promiſſa in profeſſione*; per quæ verba fuit expreſsè derogatum ſtabilitati in loco, ex pregnantia, & efficacia derogatoriarum, *cap.* 1. *de conſtit. in* 6. *Clement. eos in fine de ſepult.* Rota *deciſ.* 506. *num.* 5. *par.* 1. *recent.*

Neque obſtat, quod Papa voluerit ſeruari formulam ſolitam cum additione antiqui rigoris. Nam vltra quod hoc debet intelligi, vt fuit deductum in aliis deciſionibus, in ſubſtantialibus, non autem in accidentialibus; ceſsat etiam difficultas, quia hoc intelligitur in omnibus, præterquam in iis, quorum contrarium fuit ſpecificè diſpoſitum. Pariſ. *conſ.* 70. *num.* 12. *lib.* 2. Put. *deciſ.* 183.
7 *lib.* 3. alias enim Papa voluiſset incontinenti ſe corrigere quod non eſt dicendum, *l. præcipimus, C. de appellat. l. non ad ea,* vbi gloſ. & Doctores, *ff. de cond. & demonſtr.* Surd. *conſ.* 33. *n.* 107. Et ita vtraque, &c.

DECISIO XX.

R.P.D. MOTMANNO.

Tullen. Reformationis.

Veneris 6. Februarij 1632.

Ad diſput. 4. & 13.

ARGVMENTVM.

Confirmatio Ordinationum Regularium quando impugnari non poſſint de defectu intentionis Principis. Stabilitas in loco, quæ promittitur in emiſſione Profeſſionis, quomodo intelligatur.

SVMMARIVM.

1 *Defectus intentionis Pontificis concedentis opponi non poteſt in confirmatione Ordinationum Regularium, quando ipſæ ſunt inſerta in ſupplicatione.*

2 *Derogatio non ampliat gratiam, neque ſupplet defectum intentionis, ſed declarat voluntatem, & intentionem Principis.*

3 *Formula ſolita Profeſſionis, vltra tria vota continet promiſſionem ſtabilitatis in loco.*

4 *Stabilitas requirit perpetuam permanentiam.*

5 *Promiſſio ſtabilitatis, quæ fit in Profeſſione, intelligitur de ſtabilitate in Congregatione Communitatis.*

6 *Profeſſionum diuerſitas in Ordinibus parit ſciſſuram: & quo remedio illi occurratur. & num.* 7.

8 *Carthuſiani non promittunt ſtabilitatem in loco certo & indiuiduo, ſed clauſuræ.*

9 *Obedientia magis exercetur, quo pluribus ſubeſſint Superioribus in diuerſis locis Religioſi coguntur obedire.*

10 *Scripturæ teſtibus præualere debent.*

Re-

RESolutum fuit, sententiam Rotalem latam pro obseruatione literarum Apostolicarum, de quibus agitur, esse confirmandam. Quia nihil est, quod obijci possit aduersus illius validitatem, & iustitia comprobatur ex pluribus decisionibus in priori instanti coram R. P. D. meo Dunozetto emanatis, in quibus firmatum fuit literas confirmationis tàm à fel. rec. Paulo V. quàm etiam à Gregorio XV. illius Successore concessas, esse iustificatas.

Cui resolutioni non obstat, quod posteriores literæ sunt subreptitiæ, vel saltem possint redargui de defectu intentionis Pontificis concedentis, cum post narratiuam, in quo colligitur, quòd nouæ ordinationes Communitatis antiqui rigoris tendebant ad instaurationem veteris disciplinæ, omissa fuerit expressio, quod illæ non erant conformes institutis à primordio dictæ Religionis obseruatis. Quia fuit responsum, ad euitandam subreptionem, sufficere, quod stante insertione ipsarum Ordinationum in supplicatione, Pontifex, saltem in genere, potuerit
1 cogitare Ordinationes huiusmodi non esse dictis institutis conformes: quandoquidem adhoc, vt tanquam illis conformes obseruarentur non erat opus confirmatione, *l. qui iure, ff. de milit. testamen.* Corn. *consil. 20. num. 14. lib. 2.* Cassad. *decis. 1. de priuileg.* Intentio autem confirmandi huiusmodi Ordinationes, etiam non conformes dictis institutis, arguitur ex clausula derogante omnibus, ac in specie promissæ stabilitati, quatenus dictis Ordinationibus non sint correspondentes; cum ea sit proprietas derogationis, vt licet non ampliet gratiam, neque sup-
2 pleat defectum intentionis, attamen declaret voluntatem, & intentionem Principis confirmantis, seu concedentis. Bald. *in l. cum quem num. 38. C. de fideicommiss.* Felin. *in cap. nonnulli num. 27. de rescript.* Rebuff. *ad concord. in form. mand. Apost. glos. in verbo non obstantibus, vers. & nota.* Surd. *in consil. 303. num. 9. & 10. lib. 3.* Rota *decis. 532. sub. num. 6. par. 1. diuers.* & fuit dictum in *Romana pecuniaria 26. Martij 1627. coram Eminentiss. D. Card. Virili, impressa post tract. Moderni de Iurepatr.*

Neque in eo versatur defectus intentionis Papæ, quod inter alia confirmauerit ordinationem, quæ habet, quod omnes Religiosi dictæ Communitatis sint communes, & nullus eorum dicatur, vel habeatur professus magis vnius, quam alterius Monasterij dicti Ordinis; sed legitima auctoritate transmissus ad aliud quodcumque Monasterium eiusdem Communitatis, ijsdem iuribus gaudeat, ac si inibi expressè emisisset professionem: & deinde subiunxerit illa verba, Dummodo seruetur formula solita professionis; cum addi-
3 tione antiqui rigoris, quæ vltra tria vota continet promissionem stabilitatis in loco, vt in formula descripta per Specul. *tit. de regul. in princ.* & *per Trull. de Canon. regul. lib. 1. cap. 17. in*
4 *fin.* cui stabilitati, cum requirat perpetuam permanentiam. *cap. 1. & 2. 19. quæst. 3* maximè repugnat transmissio professorum de vno ad aliud Monasterium. Quia cum immediate post dictam clausulam, Dummodo seruetur formula solita, sequantur verba, quatenùs in aliis, quam vt præfertur antiquis dicti Ordinis institutis non repugnent; & nulla ratio possit assignari, per quam Papa voluerit in eadem dispositione excipere stabilitatem in loco indiuiduo, & simul admittere contrariam ordinationem transmissionis religiosorum de vno loco ad alium; vtiquè ne à sapientibus redargui possunt verba hæc confirmationis, iuxta *l. Saluius Aristo. ff. de leg. præst. & l. ex facto, ff. de vulg. & pupill.* dicendum est tàm Ordinationes, quàm dictam formulam cum additione fuisse limitatam ad antiqua instituta, præterquam in expressis, in quibus tanquàm non exceptuatis secundum naturam exceptionis firma remanet confirmatio, *l. quæsitum, §. denique,* vbi Bart. *ff. de fund. instruct.*

Dyn. in rubr. num. 16. de reg. iur. & declaratur intentio Principis volentis propositas Ordinationes in expressis, licet primæuo instituto repugnantes, ad not. Dec. *in l. 1. num. 25. ff. de reg. iur.* Alex. *cons. 117. num. 29. lib. 2.* Greg. *decis. 509. num. 3.* Itaut promissio stabilitatis iuxtà prædictas Ordinationes intelligi debeat de stabilitate in Congregatione Com-
5 munitatis, iuxtà secundum caput distinctionis Calder. *in cons. 23. de regul.* & decisionem in hac causa factam 10. Ianuarij anni preteriti.

Præterea non obstat, quod per prædictas ordinationes non conformes primæuo instituto præiudicetur Ordini, qui admissa diuersitate professionum, pati-
6 tur scissuram, cui malo sit tempestiuè occurrendum, iuxtà tex. *in cap. licet de vitanda, de elect.* Quia huic malo sufficientem cautelam in eisdem Ordinationibus adhibitam esse constat ex eo, quod statutum fuit, vt ab omnibus dictæ Communitatis Monasterijs reuerenter agnoscatur Abbas generalis, vti caput speciale, à quo Vicarius eiusdem Communitatis, suæ electionis tenetur petere confirmationem, & cui Abbati generali omnes Religiosi eiusdem Cõmunitatis tenentur promittere in professione obedientiam, vt in litteris: quod procul dubio tendit ad conser-
7 uationem vnitatis, & exclusionem scissuræ, quæ illi est contraria, *cap. loquitur Dominus*, & *ibi gl. 24. quæst. 1.* quod etiam in decisione huius causæ 22. Aprilis 1630. fuit comprobatum.

Minus obstat, quod ex professione cum dictis Ordinationibus compatibili inducatur relaxatio disciplinæ, quæ alias potius retinetur à Religiosis obseruantibus stabilitatem in loco tanquam perpetuum carcerem, quemadmodum de Chartusianis dicitur, quam ab aliis habentibus occasiones vagandi in transitu de vno ad aliud Monasterium. Quia huiusmodi transitus non temere, sed ex obedientia à Superiore iniuncta, secundum eiusdem Ordinis Constitu-
8 tiones, variis de causis, & plerisque casibus est præmissus ipsis Præmonstratensibus, ac etiam Chartusianis, qui non promittunt stabilitatem in loco, sed clausuram obseruant. Nauarr. *de Regular. comm. 4. num. 30. cum seq.* quinimò eiusmodi debet recenseri inter officia promptæ obedientiæ, quibus tanto magis exercentur Religiosi, quo pluribus
9 successiuè Superioribus in diuersis locis coguntur obedire, per ea, quæ tradit Azor. *instit. moral. lib. 12. cap. 1. q. 3. in fi.*

Denique non obstant allegati defectus consensus Abbatis Generalis, & Conuentuum, qui pro oratoribus fuerunt in precibus Papæ porrectis nominati; & quòd ex restibus constat de contrario; quodquè respectu Religiosorum nominatorum non iustificetur eos esse professos in Monasteriis ibi enunciatis.
10 Quia huiusmodi obiecta fuerunt quoq; sublata in dictis decisionibus R. P. D. mei Dunozetti ex scripturis, quę testibus præualere debent, Seraph. *dec. 339. n. 7.* Et ita vtraque, &c.

DECISIO XXI.

R. P. D. VEROSPIO.

Tulleñ Reformationis.

Veneris 14. Maij 1632.

Ad dispu. 6. & 13.

ARGVMENTVM.

De Remissoria. Multi casus, in quibus non admittitur.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria frustra petitur, quando id quod probandum est, potest probari per scripturas.*

2 *Articuli non admittuntur, quando continent contrarium eius quod probatum est in scripturis.*

3 *Articuli quando dicantur irreleuantes. & num. 4.*

5 *Remissoria denegatur ex capite inuerisimilitudinis.*

6 Ar-

6 *Articulus continens negatiuam non restrictam loco aut tempore, vt improbabilis non admittitur.*

IN tertia Instantia, in qua pendebat coram me hæc causa, petebant Abbas & Capitulum generale Præmonstratēn remissoriam, vt probarent tam subreptionem, quam obreptionem litterarum Reformationis, quas primum sub Paulo V. & deinde sub Gregorio XV. impetrauerat Communitas antiqui rigoris, & uas in alijs omnibus Instantijs semper dixerunt Domini fuisse iustificatas. Cùm verò dubium super illius concessione hodie proposuerim, Responderunt Domini denegandam esse dictam Remissoriam, ex eisdem fermè rationibus, quas vel considerarunt in aliis instantiis pro iustificatione earundem litterarum, vel etiam sub particulari dubio, & in decisione R. P. D. mei Dunozetti, 4. Iulii 1629. cum coram eo eadem remissoria peteretur.

Etenim decem dati fuerunt articuli, & primi tres respiciebant Superioritatem Capituli generalis in omnes huius Ordinis Religiosos, etiam in ipsum Patrem Abbatem generalem; & contradictionem, ac oppositionem, quam idem Capitulum fecerat primùm Congregationi erectæ sub nomine Sanctæ Mariæ Maioris Mussipontanæ, ac deinde huic Communitati, quæ dicitur antiqui rigoris. Sed primo, & secundo articulo Respondit decisio, quod poterant probari per scripturas, quo casu frustra petitur remissoria. Felin. *in c. 1. de appellat.* Aegid. *decis. 9. in princ. & decis.* 146. Rota *decis. 46. de test. in an. 19 & decis.* 10. *in fin. de offic. deleg. in nou. decis.* 314. *num.* 1 *par.* 1. *& decis.* 45. *num.* 2. *par.* 2. *recent.* & vtriusque huius articuli irrelevantia ex eo apparebat, quia non impugnabatur Iurisdictio, & suprema Capituli auctoritas in vniuersum hunc Ordinem: Immo in alia decisione, quæ facta fuit coram eodem R. P. D. Dunozetto 19. Nouēbris eiusdem anni 1629. hanc eamdem auctoritatem & Iurisdictionem Capituli generalis ostensum fuit, sublatam non fuisse per litteras Reformationis. Ea verò contradictio, quam fecerat Capitulum in erectione Congregationis Mussipontanæ, neque poterat releuare, cùm illa oppositio orta fuerit occasione litterarum Pauli V. quæ per posteriores litteras Greg. XV. fuerunt reformatæ, & habuerunt etiam executionem, vt hoc pariter animaduersum fuit in alia decisione facta 22. Aprilis 1630. Tertius demum articulus, in quo dicebatur vt hæc Communitas non solùm vnquam fuerit approbata, sed reprobata ab eodem Capitulo generali, vbi primò habuit notitiam illius erectionis; neque poterat admitti, non solum quia hæc contradictio poterat probari per scripturas, & acta Capitularia, sed quia contrarium etiam probabatur ex eisdem actis Capitularibus, & publicis scripturis, quas in eadem decisione anni 1630. Rota considerauit & dixit satis ex illis constare de approbatione Capituli posteriorum litterarum Gregorii XV. & consensu eiusdem Capituli pro erectione huius Communitatis: & ita, vt non deberet super hoc articulo concedi remissoria, non solum id suadebat ea probatio, quæ poterat haberi ex scripturis, sed etiam quicquid asserebatur in eisdem scripturis, cùm contrarium continerent eius, quod proponebatur in ipsis articulis. Card. Seraphin. *decis.* 1460. *num.* 3. Rot. *decis.* 45. *nu.* 2. *& decis.* 589. *num.* 1. *in fin. par.* 2. *recent. in Lucana. Iurispatronatus* 31. *Martij* 1631. & *in Cæsaraugustana Præeminentiarum* 19. *Ianuarij* 1629. *coram Reuerendiss. D. meo Decano.*

In quarto articulo continebantur prima huius Ordinis instituta, & rigor antiquæ disciplinæ: & in quinto deducebatur, quòd hæc Communitatis, licet ab antiquo rigore nomen sumpserit, non tamen seruabat eam, quæ idem primus rigor præcipiebat. Sed neque hi duo articuli poterant dici releuantes, cùm primus, qui poterat etiam probari per scri-

pturas; præsertim dum Statutorum, & antiquarum Constitutionum fiebat mētio in eodem articulo, vt præter decisionem factam in hac causa 4. Iulij 1629. consideratum fuit in *Aquitanen. Commenda 18. Aprilis 1612. coram bo. me. Vbaldo, & apud Bellamer. decis. 384.* non posset ad rem pertinere, quia eorum solum Institutorum Ordinis poterat ratio
3 haberi, quæ non apparebant sublata per literas Reformationis, propter illam clausulam positam in eisdem litteris, *quatenus in alijs, quam, vt præfertur, antiquis dicti Ordinis Institutis non repugnent;* ex qua inducta fuit derogatio aliorum, quæ erant contraria litteris Reformationis, vt consideratum fuit ferè in omnibus decisionibus factis in hac causa, & in specie in dicta decisione 12. Aprilis anni 1630. & in alia 10. Ianuarij 1631. coram eodem R. P. D. meo Dunozetto, & 6. Februarii proximè præteriti, coram R. P. D. meo Motmanno: ex quo deducebatur etiam irrelevantia quinti articuli: quia aut id, quod
4 in eodem articulo dicebatur, vt Religiosi antiqui rigoris non seruarent prima Ordinis instituta, intelligi debebat, quòd contrauenirent antiquis Constitutionibus in iis, quibus litteræ Reformationis erant eisdem Constitutionibus contrariæ, & nihil profutura erat hæc probatio, si solùm haberi debebat ratio eorum, quæ mandabant seruari eædem litteræ. Aut hæc eorundem Religiosorum negligentia in seruandis, & custodiendisque antiquis legibus intelligi debebat etiam de iis, de quibus nihil dictum fuerat in litteris Reformationis: & neque aliqua ad hoc opus erat probatione, cùm non ideo possent notari litteræ Reformationis vitio subreptionis, & pro earumdem Constitutionum obseruatione agere posset tam Capitulum generale, quam Abbas, imò concessum eisdem fuerit mandatum de manutenendo ad huiusmodi effectum, vt possent cogere reformatos, vt eisdem legibus, & Constitutionibus obtemperarent, in decisione facta coram R. P. D. meo Dunozetto 10. Aprilis anni 1628.

Sextus, & septimus articulus continebant, quòd Cœnobium Virdunen. Sancti Pauli, & Monasterium Salinæ vallis nunquam acceptauerint leges huius Reformationis, & quod ii Canonici Præmonstratenses, qui in litteris Gregorii nominantur Oratores, essent professi in Monasterio Mussipontano. Et ex vtroque articulo deducebatur nullitas gratiæ & litterarum Reformationis, quæ fundabantur in expresso consensu eorumdem Monasteriorum. Sed hi articuli vel poterant probari per scripturas, vt septimus, cum in eodem articulo esset sermo de professione solemniter emissa in manibus proprii Abbatis cum certa, & expressa promissione stabilitatis in loco, cuius probatio poterat haberi ex instrumento eiusdem professionis, secundùm formam traditam per Specul. *in tit. de reg. §. 1. num. 2.* Vel non poterat contra eos articulos, & in specie contra sextum, admitti hæc probatio, quia vt vtrumque Monasterium Salinæ vallis, & Sancti Pauli acceptauerint non solum, sed seruauerint litteras Gregorii ab anno 1621. quo tempore impetratæ fuerunt, vsque in præsentem diem, deductum, & probatum fuit in omnibus Instantiis, vt apparet ex decisione R. P. D. mei Dunozetti 18. Iunii, & 4. Iulii 1629. & R. P. D. mei Motmanni 6. Februarii 1631. & datum etiam hodie fuit Instrumentum, in quo per Abbates, & Cœnobitas eorumdem Monasteriorum constitutus fuit Procurator Pater Claudius Morizet pro defensione huius causæ, & litterarum Reformationis.

Contra tres alios articulos, qui supererant, plura opponebantur. Cùm enim in illis assereretur, vt Abbas Generalis, dum primas leges huius Communitatis sua subscriptione approbauit, esset vltimæ vir senectutis, illisque se subscripserit, quamuis non legisset earum tenorem, aut sciuisset, quid in eis contineretur, & ideo reuocauerit eandem suam subscriptionem, cùm primum cognouit se

se dolo circumuentum, & quod nunquam postea aliquod mandatum dederit, aut approbauerit quouis modo vllam personam, quæ suo nomine impetraret à Sede Apostolica confirmationem earumdem Constitutionum: Primum visum fuit non conuenire, vt hæc per Religiosos viros proponerentur de persona sui Abbatis: cuius prudentia, & consilio regebatur vniuersa Religio. Deinde probationes contrariæ huic facto, quod proponebatur, adductę fuerunt in iam dictis decisionibus 4. Iunij 1619 coram R. P. D. meo Dunozetto, & 6. Februarij 631. coram R.P.D. meo Motmanno, cùm præter eam subscriptionem alijs pluribus scripturis, & instrumentis constaret approbatam fuisse ab eodem Abbate hanc reformationẽ, & quod coram Episcopo Tullensi executore litterarum Apostolicarum, in quibus confirmabatur erectio huius Cõmunitatis, institerit pro executione earumdem litterarum: ex quibus materia primi articuli, vel ostendebatur minus vera, vel saltem maxime inuerisimilis; cùm si primi sui facti & subscriptionis Abbati pœnituisset, non perijsset eiusdẽ reformationis, & litterarum Apostolicarum executionem: ex quo etiam capite inuerisimilitudinis denegari solet remissoria, *cap. quia verisimile de præsumpt.* Speculat. *tit. de probat.* *§. nunc dicendum num.* 1. Rotà *decis.* 23. *de test. in antiq. & decis.* 92. *num.* 1. *&* 3. *par.* 4. *diuers.*

5 Demum decimus, & vltimus articulus, vt idem Abbas nunquam elegerit, nominauerit, aut approbauerit personam aliquam pro obtinenda à Sede Apostolica confirmatione eiusdem Reformationis; quando contra ipsum non etiam posset deduci contraria probatio, ex scriptis poterat videri omnino improbabilis, tanquam continens negatiuam

6 non restrictam loco aut tempore; super qua impossibile erat, vt testes deponerent, secundum *gloss. in cap. bona memoriæ* 2. *in verb. per rerum naturam, de elect.* & ibi Abb. *num.* 13. Dec. *in cap. quoniam contra num.* 3. *&* 4. *de probat.* Bald. *in cap. tertio loco num.* 3. *eodem titulo.* Alex. *cons.* 65. *num.* 5. *lib.* 1. Rota *decis.* 385. *num.* 9. *coram Gregorio.*

Et ita, &c.

DECISIO XXII.

Coram Eodem In Eadem.

Lunæ 5. Iulij 1632.

Ad dispu. 6. & 13.

ARGVMENTVM.

De Reformatione Ordinis Præmonstratensis. An in illius confirmatione derogatum fuerit voto stabilitatis in loco.

SVMMARIVM.

1 *Clausula restrictiua habet vim conditionis suspensiuæ.*

2 *Derogatio sufficienter probatur ex repugnantia, quam res deroganda habet cum ipsamet dispositione derogante.*

3 *Præmonstratenses Reformati antiqui rigoris subsunt Generali totius Ordinis, & penes eum remanet ius aggregandi tales Reformatos vniuerso Ordini.*

4 *Positio facta nomine Abbatis, censetur facta nomine totius Monasterij.*

Ampliationum probandi contrarium, spectare debeat ad ipsos Monachos.

& num. 6.

5 *Abbas habet mandatum præsumptum à Monasterio, cui præest.*

Repropolui hodie dubium super confirmatione sententiarum Rotalium, postquam denegata fuit Remissoria in hac causa, quam petebant Abbas, & Capitulum generale Præmonstratensis ad ostendendam subreptionem litterarum Reformationis, quas iustificatas esse dixerunt eædem sententię: Et pro

pro confirmatione earumdem sententiarum considerarunt Domini eadem fere, quæ in alijs disputationibus, & propositionibus huius causæ deducta fuerunt coram RR. PP. DD. meis Dunozetto, & Motmanno. Primum enim, ac præcipuum fundamentum, quod adducebatur contra easdem literas ex diuersitate formæ Professionis, quam emittere debebant Reformati in noua hac Communitate, & Congregatione, quæ fuit approbata, & confirmata in dictis literis, sublatum fuerat tàm in decisione R. P. D. mei Dunozetti 10. Ianuarii 163. In qua latè probatum fuit, quòd voto stabilitatis, super quo dicebatur consistere hæc diuersitas formæ, vtriusque Professionis, fuerat derogatum: quàm in decis. 6. Februarij 1632. coram R.P.D. meo Motmanno, in qua ostensa fuit necessitas eidem voto derogandi. Nam quòd remissa fuerit eadem stabilitas, legebatur id ipsis literis Reformationis, in quibus post approbationem, & confirmationem factam omnium legum, & constitutionum, quæ conditæ fuerant in institutione, & erectione nouæ huius Communitatis sub ea conditione, dummodo in iuramento, quod ab his Religiosis præstari deberet in eorum Professione, seruaretur solita Professionis formula, addita fuit eidem conditioni hæc exceptio, *Quatenus non repugnaret institutis eiusdem Ordinis ab alijs, quàm in superius expressis*, & magis in specie eidem voto fuit etiam postea derogatum per clausulam, non obstantibus, positam in fine earumdem literarum, sub qua facta fuit præcipua, ac particularis mentio huius voti stabilitatis; Ex hac enim vltima derogatione cessare poterat omnis dubitatio, quæ fiebat ex superiori clausula (dummodo) An scilicet per eam intelligi deberet restricta tota gratia, iuxta ea quæ notat Mandos. *ad regul. de non tollen. iur. quæsit. quæst. 2. num. 3.* Rebuff. *in praxi tit. de signat. Grat. num. 23. & super 2. par. Signat. num. 35. & super 3. par. in verb. quod obstantia oratoris num. 13. & 14.* Rota *decis. 208. num. 2. par. 2. recent. & coram* Reuerendissimo *D. meo Decano decis. 361. num. 5.* quia non solum eadem clausula, & restrictio intelligi debebat, in alijs, quàm in iis, quæ expressa fuerunt, quæque si per
1 eam clausulam, quæ vim dicitur habere conditionis suspensiuæ, sublata censerentur, inanis esset gratia, iuxta *consil. Oldrad. 230. in fine*, quod sequuta fuit decisio facta in hac causa 22. Aprilis 1630. & tradit Sarnen. *ad regul. de iur. quæsit. quæst. 1. num. 41.* Put. *dec. 133. num. 1. lib. 3.* Præsertim dum ea expressio facta fuit in ipsa restrictione. Sed cùm hic eadem expressio, & derogatio, quæ præcisè, & expressis verbis facta fuerat eidem stabilitati, posita etiam legeretur in eisdem literis post illam clausulam, dummodo, siue conditionem, in qua præseruata fuerunt veteris Ordinis instituta; tamquam posterior potius interpretari debebat præcedentem illam conditionem, quàm ab illa declarationem recipere, Mohed. *decis. 17. de præben.* Cassad. *decis. 5. num. 3 eodem tit.* Put. *decis. 208. lib. 1.* Et fuit præterea eidem voto derogatum, quatenus concessum fuit Monachis ius transeundi ad Monasteria reformata, & inter eadem Monasteria concessa fuit rerum omnium communio; itaut (sicut dicitur in eisdem litteris) omnes reformati non magis vnius, quàm alterius Monasterii Monachi dici deberent. Ex quibus satis dici potest constare de ea Pontificis men-
2 te derogandi eidem stabilitati, propter repugnantiam, quam habere hæc omnia videbantur cum ipso voto stabilitatis; vt in similibus fere terminis arguit Card. Zabarel. *consil. 36. num. 11. & 12.* Ancharan. *consil. 158. num. 6.* Ofasch. *decis. Pedemon. 141. num. 5.* Ruin. *cons. 76. num. 4. lib. 5.*

Ex his deduci poterat etiam necessitas derogandi eidem voto: quia cùm non omnia Cœnobia, & Abbates huic Reformationi se subijcerent, sed solum aliqui, qui instabant pro reformatione, & qui in decisionibus factis canonizati

fuerunt

fuerunt pro oratoribus; sicut in alijs Monasterijs non potuisset induci hæc reformatio, dissentientibus eorum Abbatibus, ita vsu huius gratiæ Reformationis priuari non deb. bant, si qui Monachi in dictis Monasterijs vellent huic Reformationi nomen dare: & propterea huius Congregationis constitutus fuit caput Abbas generalis vniuersi Ordinis Præmonstratensis, vt non solum esset, sicut dicitur in dictis literis Reformationis, is, quem omnes Reformati agnoscere tenerentur tamquam præcipuum, ac peculiare caput totius Communitatis; sed cùm etiam esse deberet Caput vniuersale totius Ordinis, vt intelligeretur hoc ius amplectendi Reformationem datum fuisse vniuersæ Religioni; Vnde etiam in dictis litteris sæpius idem Abbas appellatur non solum Caput totius Ordinis, sed Reformator generalis; & tam in literis Pauli V. quàm in Constitutionibus factis in Capitulo generali, data fuit etiam hæc facultas omnibus eiusdem Ordinis Professoribus, vt dictam Reformationem amplecti, & sequi possent, vt latè deductum fuit, & probatum in prima decisione huius causæ coram R.P.D. meo Dunozetto 30 Martij 1629. et in hoc sensu posset etiam dici, quod sicut hæc Communitas antiqui rigoris, quamuis plura sub se continere deberet Monasteria, tamen tamquam vnicum Corpus considerari debebat, dum vni capiti subijciebatur; Ita penes Abbatem Generalem, qui futurus erat caput eiusdem Communitatis, esse debebat ius, ac potestas aggre-
3 gandi sic profitentem vniuerso Ordini, iuxta not. *in cap. porrect. de Regular. vbi Innocen. nu. n. 4.* Abb. *num. 6. & 11.* Io. Andr. *num. 4.* Anchar. *num. 9.* Bero. *in cap. in præsen. de probat. num. 5. 6.* Card. Zabar. *cons.* 106. Roderic. *quæst. Regul. tom. 3. quæst. 17. artic. 11. & 12.* Itaut retenta fuerit eadem stabilitas, saltem in ordine ad ipsam Congregationem, & intrare deberent ea, quæ de secunda professionis specie considerauit decisio R.P.D. mei Dunozetti dicta die 10. Ianuarij 1631 *ex cons.* Calder. 23. *de Regular.* cuius consilij distinctionem reassumunt Abb. *in c. in præsent. nu. 65.* Butr. *num. 64.* Bero *nu. 543. de probat.*

Altera, eaque præcipua obiectio, quę fiebat contra literas Reformationis, erat, quod falso expressum fuerit, & suppositum in eisdem literis, vt pro ea reformatione supplicauerint Monasterium Sancti Pauli Ciuitatis Virdunensis, ac Monasterium Saliuævallis; dum qui enunciabantur Monachi eiusdem Monasterii, per professionem emissam secundum veterem formulam in Monasterio Mussipontano, non poterant esse filij nisi eiusdem Monasterij. Verum licèt hęc exceptio visa fuerit releuans, cum proposita fuit in Dubio super concessione remissoriæ, ac propterea dictum fuerit quod ea qualitas professionis, & affiliationis in certo, ac peculiari Monasterio poterat probari per scripturas eiusdem Monasterii, in quo dicebantur ipsi Monachi professionem emisisse; hodie tamen ex probationibus, quæ datæ fuerunt in disputatione huius Dubij pro parte Communitatis, visa fuit eadem exceptio penitus, & omninò tolli. Nam quantum ad Monasterium Saliuævallis nomine eiusdem Monasterij dicitur hanc Reformationem petijsse etiam Ioannes Gomberuaux illius Abbas: & ita nihil referre potest, an qui postea enunciantur Monachi eiusdem Monasterij, videlicet, Claudius Moriset, Petrus Thienuil, & Ioannes Collart, fuerint Monachi in eodem Monasterio; cùm satis sit, vt sustineatur ea petitio tamquam facta nomine Abba- 4
tis, vt nomine totius Conuentus etiam 5
facta censeatur, propter mandatum pręsumptum, quod habet à suo Monasterio, cui præest. *cap. 1. de donat. c. edoceri,* cum ibi notat *de rescript.* Abb. *in cap. ea noscitur de ijs quæ fiunt à Prælatis sine consensu Capituli, num. 8.* Nauar. *cons. 1. eod. tit.* Aufrer. *ad Cappell. Tolos. dec. 79.*
6 Ita onus contrarium probandi, quod id factum fuerit à solo Abbate sine consensu suorum Monachorum, ad ipsos Monachos

nachos spectare debeat. *cap. ea noscitur*, & ibi glos. *de ijs quæ fiunt à Prælatis sine consensu Capituli*. Innocent. *num.* 2. Ioan. Andr. *num.* 7. Compostellan. *in cap. cum dilectus, de consuetud.* Federic. de Sen. *cons.* 259. *num.* 2. Quo verò ad Monasterium Sancti Pauli, constat in eo non solum fuisse institutum, & inductum vsum Reformationis ab Abbate generali anno 1620. atque ita per annum ante confirmationem factam eiusdem Reformationis in literis Gregorii, sed acceptatam fuisse eamdem Reformationem à Philippo de Peluc eiusdem Monasterij Abbate Commendatario, primum per Instrumentum mandati procuræ facti in personam Petri de Sbanz, qui enunciatur in literis Monachus eiusdem Monasterii; quique propter officiũ Prioris, quod in eodem Monasterio exercebat, gerebat ibi vices Abbatis ad consentiendum dictæ Reformationi eodem anno 1620. ac deinde anno 1628. in alio mandato dato P. Claudio Morizet Procuratori Communitatis Reformationis, ad tuendam, & defendendam hanc causam Reformationis. Ex quibus facti circumstantiis sublata visa fuit hæc exceptio, præter alias responsiones, quæ datæ fuerunt in decisionibus R. P. D. mei Dunozetti 18. Iunii 1629. & 22. Aprilis anni 1630. vt potuerint Monachi, quorum nomine petita fuit reformatio, per translationem fieri filii alterius Monasterii ab eo, in quo professionem emiserant, propter supremam auctoritatem Capituli generalis, à quo non solum fieri potuit, sed facta etiam fuit eadem translatio,

Et ita, &c.

DECISIO XXIII.

Coram Eodem In Eadem.

Lunæ 20. Decembris 1632.

Ad disput. 6. & 13.

ARGVMENTVM.

Eadem materia hic tractatur, quæ in supra posita decisione.

SVMMARIVM.

1 *Monachus professus in vno loco, potest ex auctoritate Superioris fieri filius alterius Monasterij.*

2 *Iura Monasterij per cessionem auctoritate Superioris confirmatam, transferuntur in cessionarios.*

3 *Actus non contradicendi, licèt factum positiuum non contineat, pars tamen ratihabitionis reputatur. & num. 5. Fallit, vt num. 4.*

IN decisione quæ facta fuit in hac causa 5. Iunij proxime preteriti, cum ageretur de iustificatione gratiæ, & literarum reformationis, quas ex concessione Gregorij XV. obtinuerant aliqua Monasteria Ordinis Præmonstratensis; ex duobus potissimum fundamentis visa fuerunt Dominis eædem literæ iustificatæ, respondendo duabus præcipuis obiectionibus, & capitibus subreptionis, quæ contra easdem literas tunc proponebantur pro parte Abbatis, & Capituli Generalis. Primum fuit fundamentum, quod obesse non poterant ea, quæ tunc dicebantur super diuersitate formæ inter vtramque professionẽ, eam scilicet, quam præscribebant antiqua instituta Ordinis; & eam, quam in noua hac Communitate, & Congregatione emittere debebant Reformati, dum voto stabilitatis in loco (quod solum votum secundùm nouam formam professionis non promittebatur) nominatim, & in specie derogatum fuerat in eisdem literis. Alterum fuit fundamentum; quod probaretur consensus duorum Monasteriorum, quorum nomine dicebatur petita in eisdem literis hæc

Refor-

Reformatio; cum nomine Monasterij Saliuæ vallis pro eadem Reformatione supplicasse legeretur Ioannes illius Abbas (quod satis erat, vt diceretur probatus consensus Monachorum eiusdem Monasterij, cùm mandatum Iura præsumerent in Abbate:) respectu verò Monasterij Virdunensis Sancti Pauli, constaret de mandato dato à Monachis eiusdem Monasterij tam ante impetratam gratiã confirmationis dictæ Reformationis, cum primum eadem Reformatio induci cœpit in aliquibus Monasterijs auctoritate Abbatis Generalis, quàm post dictas literas, & gratiam Gregorij, in quibus concessa fuit confirmatio eiusdem Reformationis.

Omisso primo fundamento, super quo post dictam decisionem nihil ex parte Abbatis, & Capituli generalis deductum fuit (cùm constaret de derogatione eius voti, & promissæ stabilitatis, non solum in genere, quatenus inter alias leges, & Constitutiones, quę in dictis literis confirmatæ fuerunt, vna erat, vt qui hanc Reformationem imposterum secuturi essent, censeri deberent, non magis Monachi voius, quam alterius Monasterij; sed nominatim, & in specie: quod etiam deductum fuit in decisione coram R. P. D. meo Dunozetto 22. Aprilis anni 1630.) Impugnatus fuit in propositione hodie facta huius Dubij, solus consensus eorum duorum Monasteriorum; quia cùm admitteret decisio facta coram me, vt ea præsumptio, quæ videbatur esse prò Abbate Salsuæ vallis, vt à suo Monasterio mãdatum habuerit, posset contraria probatione tolli, prò hac probatione facienda petita fuit compulsoria ad probandum, quòd tam ij, qui in dicto Monasterio tunc erant, cùm Ioannes eiusdem Monasterij Abbas petijt confirmationem huius Reformationis, quàm alij Monachi Monasterii Virdunensis, non essent professi in dictis Monasteriis.

Verùm cùm hæc exceptio proposita aliàs fuisset coram R. P. D. meo Dunozet, fuit illi responsum in decisione sub die 18. Iunij anni 1629. quòd licèt, qui enunciabantur Monachi in Monasterio Sancti Pauli, & Saluævallis, probarentur in alijs Monasteriis professionem emisisse;
1 tamen potuerunt per translationem legitime factam, ex auctoritate Superioris fieri filii eorumdem Monasteriorum. Quæ responsio sicut nullam potest habere in Iure dubitationem, vt ex *cap. licet quibusdam, de regular.* probat eadem decisio, & notant super eodem capitulo Innoc. Hostien. & glos. *& in cap. sane, de regular.* ita hodie ex facto visa fuit plenissime iustificari. Hæc enim Reformatio inducta fuerat authoritate Abbatis Generalis in aliquibus Monasteriis, longè antequàm illius Confirmatio peteretur à Sede Apostolica: & hoc expresse narratum fuit in confirmatione eiusdem Reformationis concessa à fan. mem. Paulo Quinto, & deductum in decisione 30. Martii 1629. corã R. P. D. meo Dunozetto, & hodie etiam iustificatum ex Constitutionibus eiusdem Reformationis, & earumdem Constitutionum approbatione facta per Abbatem Generalem anno 1616. Cùm verò inter alia Monasteria, quæ eandem Reformationem primum acceptarunt, fuerint hæc duo, Monasterium scilicet Virdunense, & Saliuævallis, & prætereà Monasterium Mussipontanum Sanctæ Mariæ Maioris; & ex ijs Monachis, qui in dictis Monasterijs tunc degebant, nõ omnes, Constitutiones huius Reformationis amplexi fuerint; positi fuerũt in eisdẽ Monasterijs, authoritate Abbatis Generalis, eorum loco, qui recusarunt reformationem sequi, alij, qui sub noua hac Communitate, quæ dicta fuit antiqui rigoris, viuere statuerunt; quique in literis Gregorij nominati fuerunt prò Oratoribus. Et id comprobatum fuit primùm ex duobus Instrumentis cessionis factæ cum auctoritate dicti Abbatis ab ijs Religiosis, qui antea in illis duobus Monasterijs degebant. Secundò ex duobus alijs Instrumentis possessionis captæ eorumdem Monasteriorum per Reformatos. Et demum ex actis Capi-

tuli,

tuli, quod factum fuit anno 1610. & in quo iidem Reformati interuenerunt nomine, & tanquam filij eorumdem Monasteriorum. Ex hoc facto, quod ita ex publicis Instrumentis comprobatum fuit, visa fuit Dominis satis iustificata ea qualitas narrata in litteris Gregorij, quæ sequenti anno 1621. concessæ fuerunt: vt scilicet nomine eorum Monasteriorum confirmatio Reformationis petita fuerit. Vel enim tunc, cùm pro eadem confirmatione supplicatum fuit, non aderant in dictis Monasterijs quàm Reformati: & non potuit haberi ratio aliorum, qui præsentes non erant, non solum ex hoc capite, quòd absentes essent, vt habetur in *l. rescriptum 11. ff. de pact.* & not. Archid. *in cap. præsentium de testib. lib. 6. argumento l. Nerratius 85. ff. de verbor. signific. & cap. 1.* vbi Bald. *num. 3.* Innoc. *num. 1. de elect.* verùm etiam, quia per eam cessionem, quæ fuit Superioris auctoritate confirmata, amiserant
2 iura, quæ habebant in dictis Monasterijs, eademque iura acquisita fuerant Reformatis post illorum translationem etiam factam auctoritate Superioris. *§. si quis autem, & §. si vero relinquens. Monasterium, Auth. de Monach.* Castr. *in l. inter antiquam, C. de vsufr.* Lap. *allegat. 61. num. 6.* Speculat. *in tit. de stat. Monach. vers. sexto quæritur num. 11.* Vel aderant etiam in dictis Monasterijs alij Monachi præter Reformatos: & cùm confirmationi, quæ petebatur dictæ Reformationis, non contradixerint, non potest dici vt contra eorum voluntatem eadem reformatio petita fuerit, cùm idem actus non contradicendi videretur esse loco ratihabitionis, siue tacitæ approbationis, licet factum aliquod positiuum non contineret, vt docet glos. *in l.*
3 *quo enim ff. rem rat. hab. & in l. quoties 2 ff. ad municip. cap. 2. de accusat. lib. 6. glos. in Clementina sæpè, §. quoniam de verb. signific.* & constituitur pro regula *in cap. qui tacet 43 de regul. iur. lib. 6.* Et licet in his, quæ præiudicio esse pos-
4 sunt ita consentienti, aut operari effectum alicuius obligationis, non satis esse soleat hæc præsumptio consensus, quæ sequitur ex eo facto negatiuo non contradicendi; propter rationem, quam ex *capitulo seq. in reg. Is qui tacet*, colligunt Doctores, vt scilicet ea taciturnitas non magis ad consensum, quàm ad dissensum trahi possit, adeo vt materiam Broccardicam esse dixerit Cyn. *in l. inuitus num. 6.* Salicetus *num. 4. C. de procurat.* Abb. *in cap. nonne num. 1. circa medium*, Felin. *num. 5. de præsumpt.* & in terminis, in quibus agatur de obligatione inducenda ex hoc solum, quòd quis præsens non contradixerit, voluerunt Dyn. *in dicta reg. Is qui tacet, num. 3. per text. in l. filiusfam. §. inuitus, vbi glos. in verb. non probatur, ff. de procurat.* Bart. *in l. quæ dotis, num. 22. ff. solut. matrimon.*
5 Capra *reg. 56. num. 51.* in terminis verò quod idem actus sit ita consentienti præiudicialis, tenuerunt Dyn. *super eadem reg. num. 4.* Felin. *dicto cap. non ne nu. 11. & in cap. cum M. Ferrarien. num. 34. de constitut.* Bellam. *in cap. qualiter de pact.* & videtur colligi ex text. *in l. qui vas. §. vetare, vbi glos. in verb. ignorat. & ex l. Titio 35. §. Lucia, ff. de leg. 2.* Cessabat tamen hæc difficultas in casu proposito: quia cùm tacitus ille Monachorum consensus, qui forte præsentes fuerunt, solum deducatur ad eum effectum, vt valere debeat gratia confirmationis huius Reformationis respectu eorum, qui consenserunt, non autem vt leges, & constitutiones eiusdem Reformationis sequi teneantur alii Monachi ex hoc solum, quòd non contradixerunt petitioni factæ ab iis, qui pro dicta confirmatione supplicarunt; non poterat impugnari eadem gratia ex hoc capite, quòd satis esse non potuerit tacitus ille consensus, dum propter eumdem consensum ad nihil ipsi Monachi obligantur. Quamquam neque res dici poterat esse in solis terminis actus merè negatiui, cùm ex dicto cessionis instrumento constaret, quòd iidē Monachi, qui in dictis Monasterijs professionem emiserunt, quique Reformationem sequi recusarunt, explicitè consenserunt, vt illa in dictis Monasterijs induce-

induceretur. Et ita tollebatur ex facto nō solū hæc difficultas, sed propter eūdē dd. Monachorū cōsensū cessabat ēt quodcunq. illorū præiudiciū, q forte considerari potuisset.

DECISIO

DECISIO XXIV.

Coram Eodem, In Eadem.

Lunæ 2. Maij 1633.

Ad disput. 6. & 13.

ARGVMENTVM.

Continet Argumentum superioris decisionis.

SVMMARIVM.

1 *Gratia vt non sit subreptitia, debet fieri mentio Priuilegiorum & Constitutionum, quas Papa probabiliter ignorare potest.*

2 *Dispositiua solùm declarat quid verè concessum fuerit, licèt verbum fiat, ex quo Gratia perficitur, referatur ad omnia.*

3 *Dispositiua vocatur à Practicis dispositio.*

4 *Clausula quorum tenores, ex stylo Palatij continet plenissimam derogationem, etiam illarum Gratiarum, quæ propter derogatoriarum derogatorias requiruntur particularem mentionem.*

5 *Noua professio in quo casu sit repetenda.*

6 *Monachus de Iure communi non potest retinere & habere iura in duobus Monasterijs. & num. 9.*

7 *Actus ex se validus, & omnino ab alio separabilis, non potest per actum inutilem vitiari.*

8 *Amplia regulam, vt locum habeat etiam in rebus spiritualibus.*

10 *Reformationis nomen indicat, rem ad suum primum principium restitutam esse.*

AGebatur in hoc dubio de confirmatione Sententiarum Rotalium; & in tertia propositione hodie facta eiusdem Dubii, non solùm repetitæ fuerunt eædem duæ obiectiones, quæ fuerunt sublatæ in aliis duabus disputationibus sub die 5. Iulii, & 20. Decembris anni 1631. quod scilicet non fuisset in literis Reformationis derogatum voto Stabilitatis; & quòd non constaret de consensu Monasteriorum, à quibus dicebatur petita eadem Reformatio: verum etiam addita fuit tertia obiectio contra validitatem earumdem litterarum, & gratiam dictæ Reformationis, propter mentionem in ea non factam iuris Capituli generalis, quod scilicet illius dispositioni esset reseruata facultas derogandi, aut immutandi, quidquid antiqua Ordinis instituta iuberent, tam ex eiusdem Ordinis Constitutionibus, quàm ex priuilegiis Apostolicis illis concessis; vt propterea fuerit necessaria illam mentio ad excusandam gratiam à vitio subreptionis dum eas Constitutiones, & Priuilegia potuit Papa, qui Gratiam dictæ Reformationis concessit, probabiliter ignorare tamquam Constitutiones particulares, ex notatis in *cap. vltimo de offic. Archid. cap. 1. de Constitut. lib. 6. cap. super literis*, & ibi Felin. *num. 8. de rescript. in 3. reg.* & fuit dictum in hac eadem causa, occasione alterius iuris competentis Capitulo generali in decisione facta coram R. P. D. meo Dunozetto, 29. Nouembris 1629.

Ex his tamen obiectionibus non putarunt Domini ostendi iniustitiam dictarum Sententiarum, vt singulis satisfaciendo, tertiò demum in hoc Causa responderunt. Quòd enim eidem voto derogatum fuerit, non vno in loco legebatur in gratia Reformationis. Immo, vt in eadem decisione dicebatur, necessaria fuit derogatio eiusdem voti, tamdum iu dicta gratia concessa fuit facultas quibuscumque Religiosis huius Ordinis Præmonstratensis, vt Reformationem amplecti possent; quod in necessarium antecedens videbatur supponere, vt qui eidem Reformationi se subiicere volebant, possent deserere

antiqua Monasteria, in quibus erant affiliati (cùm non omnia Monasteria, pro eadem Reformatione instarent, sed solum Monasteria Sanctæ Mariæ Maioris Mussiponti, Sancti Pauli Virdunense, & Saliuævallis) quàm dum fuit in iisdem litteris Abbas Generalis vniuersi Ordinis Præmonstratensis constitutus Caput huius nouæ Communitatis, & concessum Monachis in eadem Communitate victuris, vt non esse deberent magis Monachi vnius quàm alterius Monasterii; & demum dum inducta fuit inter Monasteria Reformata rerum omnium communio; cùm hæc omnia, tamquam ea, quæ simul esse non poterant cum voto Stabilitatis, necessariò concluderent eiusdem voti derogationem, vt ipsa gratia inanis non esset; & fuit latè deductum, tam in dicta decisione facta coram me, quàm in decisione 22. Aprilis anni 1630. coram R.P. D meo Dunozetto.

Neque ad hunc effectum visa fuerunt obesse ea, quæ ex parte Abbatis, & Capituli fuerunt sæpius considerata, quòd scilicet tota hæc gratia restringeretur ab vnica clausula & conditione, in qua pro forma requirebatur, vt in Iuramento, quod in posterum contingeret præstari ab his Reformatis, seruari deberet antiqua forma Professionis. Quod quidem fundamentum hodie confirmabatur ex originali ipsius supplicationis, in qua eamdem clausulam non solum apparebat positam fuisse in parte dispositiua; quod potuisset satis esse ad hoc, vt
2 per eam dici deberet restricta tota gratia, cùm eadem pars sola declaret quod verè concessum fuerit, licet verbum fiat, ex quo ipsa gratia perficitur ad omnia referatur, vt scribit Rebuff. *in praxi tit. de Signatura Grat. in 3. par. signat. in verb. quod obstantie Oratoris num. 13.* Rot. *decis. 642. num. 3. par. 1. & dec. 208. num. 2. par. 2. recent.* vt propterea eadem
3 pars vocetur etiam à Practicis dispositio, vt obseruauit Rota *coram Reueren. diss. D. meo Decano in vna Romana S. Thomæ 17. Iunij 1607. inter alias impressas decis. 361. num. 5.* verùm legebatur eadem clausula ante perfectam orationem, & ante ipsum nomen confirmationis; ex quo approbata fuerunt Statuta huius Communitatis, itaut regerentur ab vna, & eadem dispositione, tam ipsa prima, ac principalis dispositio; quàm hæc illius conditio, & restrictio inducta ex eadem clausula. Sed huic fundamento fuit etiam responsum in eadem prima decisione, quòd post dictam conditionem & clausulam, posita fuit noua declaratio eiusdem conditionis, quatenus scilicet eadem forma antiquæ Professionis non repugnaret cum Institutis huius Ordinis præter quam in expressis quod idem perinde erat ac si dictum fuisset, vt ea restrictio intelligi ita deberet, vt non pugnaret cum iis, quæ superius concessa fuerunt, & est de natura reseruationis, vt post Oldrad. *cons. 2. 3. in fin.* trad. Satnen. *ad reg. de sure quæsit. non toll. q. 1. num. 41.* Put. *decis. 133. num. 5. lib. 3.* Et præterea derogatum apparebat eidem voto ex clausula, nō obstantibus, posita in fine earumdem litterarum, vt fuit in specie consideratum in decisione facta coram R.P.D. meo Dunozetto 10 Ianuarii 1631. quia cum in eadem clausula facta legeretur particularis, & præcipua expressio eiusdem voti Stabilitatis in loco, quæ stabilitas solum promittebatur secundum antiquam formam Professionis, cessabat, omnis difficultas, quæ fieri poterat ex eadem conditione, cùm etiam satis esse po-
4 tuisset, vt aliquo modo constaret de voluntate Papæ derogandi eidem voto ex clausula, quorum tenores, quæ ex stylo Palatij continet plenissimam derogationem ad alias gratias, quamuis eædem gratiæ propter clausulas derogatorias derogatoriarum requirerent etiam ipsæ particularem, & expressam mentionem in derogatione, quæ de illis fieret, vt de hoc stylo post Butrium *in consil. 1.* & Cassador. *in decis. 2. super regul. attestantur.* Felin. *in cap. nonnulli num. 7.*

num.7.de rescr. Gabr. *de clauf. conclus. 9. num.11.* Gonz. *ad reg.8. Cancell. glos.36 num.29.* & fuit resolutum coram Greg. *decis.109.num.10.& in decis.666.nu.2. par.1.recent. & in Cæsaraugustana dismembrationis 19. Nouembris 1627. coram R. P. D. meo Pirouano.*

Altera obiectio erat super defectu consensus duorum Monasteriorum, à quibus petita dicebatur confirmatio huius Reformationis, Monasterii scilicet Virdunensis Sancti Pauli, & Monasterii Sanctæ Mariæ Maioris Saliuævallis. Et hæc obiectio duplici modo in hoc Dubio proponebatur, cùm & negaretur, vt ii, quorum nomine data fuit supplicatio, essent Monachi in Monasteriis, & daretur expressa contradictio illorum Monachorum. Verùm ea, ex quibus dicebatur probari eadem contradictio, non visa fuerunt Dominis aliquam fidem facere, non solùm quia scriptura ad hunc effectum data, erat scriptura penitùs informis; sed quia nihil officere poterant, quæ in eadem scriptura continebantur, cum esset solum supplex libellus datus nomine Reformatorum Abbati Generali contra quosdam Monachos, qui licèt tunc non essent in Monasterio Saliuævallis, sed residerent in suis beneficiis, quorum Curæ præerant, iuxta dispositionem *cap. quod Dei timore, de stat. Monachorum*; tamen asserebant se filios eiusdem Monasterii, & de facto interuertere tentarunt possessionem, quam illius Monasterii obtinuerant Abbas Gomberuaux, & alii Monachi Reformati. Quod factum cùm aliunde non iustificaretur, quàm ex eo libello, in quo hæ prætensiones dictorum Monachorum impugnatiuè narratæ fuerunt, visum fuit præterea pendere ab inspectione alterius articuli, in quo dicetur de validitate cessionis dicti Monasterii factæ à Monachis, qui tempore eiusdem cessionis verè in eo erant.

Quantum verò attinet ad personas Monachorum, qui se inscripserunt, & fecerunt Monachos eorum duorum Monasteriorum, visa fuit obiectio in hac parte tolli ex his quæ fuerunt considerata in secunda decisione facta coram me 20. Decembris præteriti: quòd scilicet tunc cùm petita fuit ea gratia, & confirmatio, verè probaretur, vt quorum nomine porrectæ fuerunt pro eadem gratia obtinenda, essent Monachi in eisdem Monasteriis, licet ante essent filii Monasterii Mussipontani, propter professionem in eo emissam.

Neque contra hoc fundamentum, quod in eadem decisione constitutum fuit, obstare poterant ea, quæ dicebantur tam contra dictam cessionem, ex qua possidere cœperunt Monachi hæc duo Monasteria, quàm contra validitatem translationis factæ in vim eiusdem cessionis. Quia licet, vt ea translatio, & cessio valere potuissent, plura requirerentur tam ex particularibus Constitutionibus huius Ordinis Præmonstratensis, quàm etiam ex dispositione Iuris communis; ea tamen omnia, vel apparebant seruata fuisse, vel si fuerunt omissa, non potuerunt nullam reddere ipsam translationem: quia cùm eædem Constitutiones loquerentur in statu, in quo ante Reformationem vigebat votum stabilitatis in loco, non poterant dici necessaria, etiam secundum Statuta Reformationis, in qua eadem stabilitas non ampliùs in certo Monasterio, sed in vniuersa Religione promittebatur, cùm semper quælibet dispositio intelligi debeat, dum antiquus rerum status mutatus non sit. Et examinatis in specie omnibus, quæ dicebantur opus fuisse ad validitatem dictæ translationis, quatuor illa erant, videlicet, quòd Monachi ad nouum Monasterium transituri, dimissi fuissent à tota Congregatione eius Monasterii, quod deserebant; quod obtinuissent absolutionem ab obedientia, quam in primo Monasterio promiserant proprio Abbati; quòd reciperentur in filios ab

Abbate, & maiori parte Monachorum eius Monasterii, ad quod fieri debebat hic transitus: & demum quòd in eodem Monasterio instauraretur professio, & votum obedientiæ promissæ primo Abbati. Quæ omnia, excepta nova professione, quæ tamen repetita fuit, cùm id fieri debuisset etiam
5 ex dispositione iuris communis, vt habetur in *cap. Abbatem de verbor. signific.* & ex eo notant Abb. *num. 5. & in consil. 96. num. 3. in fin.* Dec. *in cap. præterea num. 6. de præbend.* non potuerunt in hac translatione servari. Cùm enim antequam impetraretur à Sede Apostolica confirmatio huius Reformationis, inducta fuisset eadem Reformatio tam in Monasterio Mussipontano, cui per professionem dicebantur fuisse affiliati Petrus de Shans, Claudius Morizot, & Petrus Thienuille, quàm etiam in Monasteriis Virdunensi & Salinævallis, pro quibus iidem Monachi dictam confirmationem petierunt: & leges eiusdem Reformationis induxissent, non solum communionem inter omnia Monasteria reformata; verùm etiam iuberent vt obedientia præstaretur Abbati Generali, qui licet esset caput vniversæ Religionis, erat tamen etiam præcipuum, ac peculiare caput huius Communitatis; hinc patet quod vt ea translatio valere posit, non requirebat nisi eiusdem Abbatis Generalis auctoritatem, cùm ipse esset Abbas vtriusque Monasterii; sicut etiam inde sequitur, quod ea quæ dicuntur tam de licentia Abbatis primi Monasterii, quàm de acceptatione alterius Abbatis in secundo Monasterio, non poterant convenire in hoc statu Reformationis, in quo non dabatur hæc distinctio inter Monasteria reformata. Et faciunt ad horum, quæ dicta sunt confirmationem, quod hæc omnia potuit intelligere sanctæ memoriæ Gregor. XV. qui confirmationem dictæ Reformationis concessit, tàm ex eo quòd narratum fuit in literis hoc genus viuendi sub obedientia Abbatis Generalis, quod seruabatur ex forma Constitutionum; quàm ex quo confirmatio earumdem Constitutionum petita fuit; cùm hoc nomen confirmationis supponeret existentiam, & obseruantiam dictarum Constitutionum.

Nec dicatur, vt valere non potuerit eadem translatio, eo quia illi, qui erant filii eorum duorum Monasteriorum, non cesserint liberè iura, quæ habebant in dictis Monasteriis, sed assignatis sibi certis pensionibus; præsertim cum in Monasterio Salinævallis aliqui ex Monachis, qui dictam cessionem fecerunt, reseruauerint sibi vtramque vocem tam actiuam, quàm passiuam in futuris electionibus; quod repugnabat tam Constitutionibus Ordinis, quam dispositioni iuris Communis, ex quo prohibitum
6 est, vt Monachus posit retinere, & habere iura in duobus Monasteriis. *cap. si quis translatus 12. quæst. 1. cap. vlt. de Relig. domib. gl. in cap. constitutus in verb. vocem, de elect.* Quia præter ea quæ in satisfactionem huius obiecti adducta fuerunt in postrema decisione sub die 5. Iunii anni præteriti, vt tempore, quo petita fuit confirmatio Reformationis, non essent præsentes in iis duobus Monasteriis alii Monachi, præter eos, à quibus eadem confirmatio obtenta fuit; & quod constaret de expresso consensu aliorum Monachorum, qui erant in eisdem Monasteriis, vt in illis hæc Reformatio induceretur; pluribus modis crediderunt Domini posse in hoc Dubio euitari dictam obiectionem: & quia satis erat, quòd tam cessio eorum qui prius inibi erât, quàm translatio ad eadem Monasteria aliorum Monachorum, processerint ex auctoritate Abbatis; ne possent ea quæ postea sibi inuicem promiserunt iidem Monachi, irritam facere dictam translationem; tamquam actus, qui, cum
7 esset ex se validus, & non solum à dicta reseruatione separabilis, sed omnino distinctus, non poterat per actum inuti-

inutilem vitiatis argumento *l. 1. §. sed si mibi. ff. de verb. oblig. l. 1. §. Item quaeritur, & ̄. Trebatius, ff. de aqu. quotid. & aestiu. civile 37. de reg. iur. in lib. 6.* quam
8 regulam diffundi per omnes humanas actiones, & habere locum etiam in rebus spiritualibus, aduertit Petr. Peck. *in expositione eiusdem c. vtile in 6.* ex Innoc. *in cap. cum ex officijs, de praescript.* & quia neque omnes reseruarunt sibi ea-
9 dem iura, sed duo solum Monachi in dicto Monasterio Saliuae vallis. Immo quatenus conuenerunt ij duo Monachi, vt vsum vtriusque vocis habere possent simul cum reformatis, & hoc iure prohibitum erat, non potuit idem pactum irritam facere dictam cessionem, & translationem, sed potius ipsum vitiabatur: *§. neque illud, Auth. de non alienan.* & ex eo text. voluerunt Bald. *in Auth si quas ruinas, num. 3. C. de sacros. eccles.* Castr. *in Auth. qui rem, num. 7. C. eodem tit.* Felin. *in cap. cum. ordinem, num. 2. de rescri.* & in terminis reseruationis factae à Monacho, Imol. *in cap. cum M. Ferrarien. num. 41. de constitut.* Ias. *in l. non solum, §. morte, num. 20. ff. de nou. oper. nunc. & Auth ingressi nu. 30. & 37. C. de sacros. Eccl.* Et demum, quia haec gratia, & confirmatio Reformationis, ante quam expediretur, fuit saepius examinata in Congregatione Regularium, & de ordine eiusdem Congregationis ab Episcopo Virdunensi; vt fuit consideratũ in decisione 18. Iunij 1629. coram R. P. D. meo Dunozetto: in qua in specie ponderatum fuit, quòd iustificabatur consensus Abbatis Iustimontis, qui erat Pater Abbas Monasterij Saliuae vallis, & ipsiusmet Abbatis eiusdem Monasterij Saliuae vallis, cuius consensus defectus adducebatur hodie ex parte Abbatis, & Capituli generalis, tanquam praecipuum fundamentum ad probandam negatiuam, quod non interuenisset idem consensus. Et ex his visae fuerunt Dominis cessare hae duae praecipuae obiectiones, quae semper, & in omnibus disputationibus repetitae fuerunt.

Ad tertiam verò obiectionem, de qua nunquam actum fuit, vt haec noua Statuta, & mutatio in Religione fieri non potuerit, nisi de consensu Capituli generalis, propter priuilegia eiusdem Capituli, ne antiquis Ordinis Institutis derogari posset sine illius consensu; Responderunt Domini, quòd ex Reformatione in dictis tribus Monasterijs suscepta, nulla successit mutatio in Religione, neque quidquam ex causa eiusdem Reformationis factum fuit contra Ordinis Instituta, sed solum restitutus rigor antiquae disciplinae, cum id concludat ipsum nomen Reformationis, ex
10 qua res ad suum primum principium censetur restituta, *cap. ab exordio 35. dist.* & notat Sanch. *super praecept. Decalog. lib. 6. cap. 2. num. 27.* Et sola mutatio voti Stabilitatis, quae ante Reformationem promittebatur in certo Monasterio, secundum verò Reformationem promitti debebat in vniuersa Congregatione, non poterat dici contra Constitutiones Ordinis, si omnia Monasteria reformata vnam Congregationem, & Communitatem constituere debebant, prout vnum caput eidem Communitati fuit praepositus, nempe Abbas generalis vniuersi Ordinis Praemonstratensis, vt late deductum fuit in prima decisione factam coram me 5. Iulij praeteriti.

Et ita vtraque, &c.

DECISIO XXV.

R. P. D. PIROVANO.

Brixinen. Iurisdictionis.

Veneris, 9. Iunij 1634.

Ad disputat. 7. quaest. 3. & ad disp. 17. q. 3.

ARGVMENTVM.

Exemptio Regularium à Iurisdictio-

ne Ordinarij, & illorum possessio, ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Ordinarius habet fundatam intentionem de iure communi in iurisdictione omnium Monasteriorum Regularium suæ Diœceseos.*

Declara, vt non procedat, quando concurrit titulus exemptionis, vel priuilegiũ, & possessio. & num. 3.

Fallit declaratio, quando ex parte Ordinarij concurrunt, etiam actus possessorij; & num. 9.

2 *Ordinario ex sola assistenti a iuris, non denegatur manutentio in iurisdictionalibus.*

4 *Fratres Seruitæ ex priuilegijs Pontificijs eximuntur non solum ipsi à iurisdictione Ordinariorum, sed omnes sorores Mantellatæ &c. subijciuntur Generali Ordinis.*

5 *Protectio specialis Sedis Apostolicæ eximit priuilegiatos à iure Ordinariorũ.*

6 *Ordinationes concernentes vtrumque statum, temporalem & spiritualem, inferunt exercitium iurisdictionis.*

7 *Admissiones ad habitum, & Votorum emissiones in manibus Superiorum, probant iurisdictionem.*

8 *Confirmatio electionis Officialium, est actus dependens à iurisdictione Superiorum ordinaria, vel delegata à Sede Apostolica.*

10 *Possessio non acquiritur validè ex actibus, qua fuerint expressè contradicti, & dederint causam liti.*

11 *Commissario Visitæ non datur plena fides absque testimonio Notarij de actibus Visitæ rogati.*

DOmino Episcopo Brixinen. petente manutentionem in quasi possessione exercendi iurisdictionem Episcopalem super Domo regulari, eiusque RR. Mulieribus, de quibus agitur; Responsum fuit non esse dandam. Quia Patres Seruitæ exhibent titulum, & docent de possessione eorum iurisdictionis super prædicta Domo Regulari.

Nam, & si vera sit conclusio, quod Ordinarii habent fundatam intentio-
1 nem de iure communi in iurisdictionem omnium Monasteriorum Regularium intra suam Diœcesim existentium, *cap. pen. de relig. dom.* Glos. *in cap. conquerente in verb. iurisdictionem, de offic. Ordin.* Dec. *in cap. fin. num. 6. in 4. notab. de*
2 *confir. vtil. vel inutil.* & etiam ex sola iuris assistentia in iurisdictionalibus non soleat denegari manutentio Ordinariis. *cap. cum persona in fine, de priuilegiis in 6.* Capic. *decis. 189. num. 7.* Seraphin. *decis. 1449. num. 1. & in recent. par. 2. decis. 382. & 493. cum alijs allegatis.*

3 Attamen vera etiam est declaratio, quando allegatur titulus exemptionis, vel priuilegium, & exhibetur, ac de possessione docetur; tunc Regulares, dum cognoscitur de releuantia titulorum, in eorum libertatis, vel exemptionis legitima possessione turbari non possunt; vt admittitur in secunda parte eiusdem capituli, *cum persona, de priuil. in 6.* & comprobant Anchar. *ibidem num. 2.* Gemin. *in §. fin. num. 3. & 4.* Franc. *nu. 2.* & Rota hanc declarationem semper est sequuta, vtroque concurrente, nempè titulo, & possessione, *decis. 491. num. 4. & 5. & 685. num. 2. par. 1. & 682. nu. 5. par. 2. recent.* Seraph. *decis. 1278. in fine, & 595. num. 3. & 4.* Idem fuit dictum *in Aprutina Iurisdictionis 9. Iunij 1606. coram D. Cardinali Pamphilio: in Constantien. Iurisdictionis 16. Nouembris 1607. coram Episcopo Atrebaten. & in Lauretana iurisdictionis 2. Maij 1631. coram D. Durano Episcopo Vrgellen.*

Titulus autem ad hunc effectum per Religionẽ exhibitus, visus fuit sufficiens, cum deducatur ex constitutionibus summorum Pontificum Vrbani Sexti, Innocentii Octaui, & aliorum, in quibus ne-
4 dum Fratres Seruitæ eximuntur à iurisdictione Ordinariorum, & immediate sub protectione sedis Apostolicæ recipiuntur, sed & omnes sorores Mantellatæ, Pizochoræ, ac Tertiariæ nuncupatæ subiiciuntur Generali, & Superiori

Ordi-

Ordinis, cum derogatione Concilij gene-
5 ralis: quæ specialis protectio, semper eximit priuilegiatos à iurisdictione Ordinariorum. *cap. ex parte il 1. ibi priuilegium Nobis Apostolicum ostenderunt, de priuil. cap. si Papa eod. tit. in 6. cap. 2. de in integr. restit. cap. cum tempore de arbitr.* Dec. *cons.* 152. *nu.* 2 Put. *decis.* 115. *in fine lib.* 3. Seraph. *decis.* 1025. *num.* 5. *& seq.* Præterea desumitur idem titulus ex Constitutionibus huius Domus regularis à Sede Apostolica confirmatis, in quibus præsupponitur exemptio, & obedientia, & iurisdictio debita Generali Ordinis, & eius Vicario & alijs Superioribus assignata.

Non obstat, quod sorores huius domus Regularis non comprehendantur in dictis priuilegiis, aut constitutionibus. Quia dum cognoscitur de comprehensione, non debent Seruitæ priuari eorum legitima possessione, secundum terminos eiusdem Capituli, *cum persona de priuil. in 6.*

Quo verò ad possessionem, bene probatur ex actibus positiuis, qui dantur, nempè ex visitatione facta per Vicarium Generalem Ordinis sub die 20. Iunij 1627. summ. Religionis nu. 16. in quo quamplures ordinationes factæ fuerunt,
6 concernentes vtrumque statum temporalem, & spiritualem, quæ proculdubio inferunt iurisdictionis exercitium *cap. conquerente de offic. Ordin.* Socin. *de visit. nu.* 4. *vers. decimo quaro.* Rot. *dec.* 196. *nu.* 2. *par.* 1. *diuers.* Dantur præterea ad-
7 missiones ad habitum, & Votorum emissiones in manibus Superiorum Religionis, quæ propter obedientiam promissam, & subiectionem Patri Generali, probant iurisdictionem, Isernia, Aluarottus, & alij *in cap.* 1. *qualiter Vassallus præstare debeat Domino fidelitatem.* Natt. *cons.* 636. *nu.* 65. *lib.* 2. ac demum dantur confirmationes factæ per Vicarios Generales Ordinis quoad sorores, quæ in eadem domo solent officia exercere: qui actus confirmandi officiales
8 electos semper pendent à iurisdictione ordinaria superiorum, vel Delegata à Sede Apostolica per priuilegia, ac constitutiones Summorum Pontificum.

Non obstat, quod Ordinarijs denegetur manutentio contra allegantem titulum, & possessionem, solùmodò quando nituntur solà iuris assistentia: sed quādo ex parte eorundem concurrunt etiam
9 etiam actus possessorij, vt in præsenti præsupponitur, tunc non esse denegandam, manutentionem in quasi possessione iurisdictionis, Bald. *in cap. querelam nu.* 13. *in fin. de elect.* dicens per actum minimum conseruari totum: & idem videtur firmatum in *Theatina Iurisdictionis, quæ est* 382. *par.* 2. *recent.*

10 Quia cum actus dati pro Domino Episcopo fuerint expresse contradicti, vel pro parte sororum, vel pro parte Religionis, & causam liti dederunt, nulla potuit ex eis acquiri valida possessio. Rot. *dec.* 165. *nu.* 1. *par.* 4. *diuers. &* 30. *num.* 1. *par.* 2. *recent. Afflict. dec.* 395. *num.* 7.

Nam visitationi anni 1628. 13. Ianuarij fuit contradictum, & seu potius dissentientibus Priorissa, & alijs sororibus, fuit admissa, & de ea non constat, nisi ex relatione Commissariorum: qui-
11 bus absquè testimonio Notarij de actibus Visitæ rogati, non solet plena fides adhiberi. Annibal Rochus *de visitat. in verbo, creare possit, fol.* 304. Lucas Antonius Resta *in direct. visitat cap.* 5.

Litteræ pariter Archiducis Leopoldi non conferunt ad probationem actus possessorij. Quia vigore illarum Ordinarius iurisdictionem in domo prædicta non exercuit, nec exercere poterat, ex quo in eisdem reseruatus fuit articulus iurisdictionis inter eundem Ordinarium, & Seruitas per Sedem Apostolicam decidendus: cum qua reseruatione cessabat facultas ex litteris prætensa.

Et ita vtraque, &c.

DECI-

DECISIO XXVI.

R.P.D. PIROVANO.

Vlixbonen. Iuris conferendi.

Lunæ 17. Decembris 1635.

Ad dispu. 7. quæs. 3.

ARGVMENTVM.

De Tertiarijs Ordinis S. Francisci, tàm sæcularibus, quàm Regularibus. Ius conferendi illis habitum, ad quos spectet.

SVMMARIVM.

1 *S. Franciscus multis habitum contulit Tertiariorum.*

2 *Iurisdictio acquiritur per consuetudinē.*

3 *Ordo Tertiariorum fuit institutus à Sancto Francisco, omnino distinctus ab Ordine Minorum.*

4 *Ius conferendi habitum de iure communi non competit ijs, qui non sunt Superiores eiusdem Ordinis.*

Intellige, nisi in contrarium existat consuetudo. & num. 5.

6 *Electus non dicitur habere ius ab eligente, sed ab eo, qui dedit potestatem illum eligendi.*

7 *Princeps committens iurisdictionem alicuius, censetur eandem sibi reseruare.*

8 *Iurisdictio Tertiariorum distincta & separata ab Ordinē Fratrum de Obseruantia, ex quibus probetur.*

9 *Ius semper sustineri debet, etiam in modico, in quo potest operari.*

10 *Constitutio localis non admittit extensionem.*

11 *Constitutio in forma commissaria debet probari iustificata in narratis, & effectuata per obseruantiam subsecutam.*

12 *Illatio non valet de iurisdictione locali ad Ciuitates, & loca vniuersa.*

13 *Species visitandi non infert ad aliam speciem dandi habitum, desiciente causa vniuersali, & alio existente in possessione.*

14 *Conuenientia non allegatur sufficienter, vbi agitur de priuatione iuris tertio competentis.*

15 *Iurisdictio non datur per conuenientiam, sed acquiritur priuilegio, vel consuetudine.*

16 *Collatio habitus, de iure, admissa superioritate, non spectat ad alium, quàm ad Prælatum superiorem.*

17 *Derogatio recipit strictam interpretationem.*

18 *Priuilegiatus per communicationem non potest vti communicatione priuilegiorum contra eos, à quibus communicationem desumit.*

CAusa reproposita, conclusum fuit, standum esse in decisis 25. Maij præteriti.

Quoniam verum est, Fratres de Obseruantia ab initio, & origine Ordinis, viuente Seraphico Patre, & post eius gloriosum obitum, contulisse Tertiarijs habitum, & in hac consuetudine fundare intentionem contra Regulares Tertiarios: nam decisio, quæ reuidetur, ponit trinum Ordinem à Seraphico Patre emanatum ab anno 1208. scilicet Fratrum, Mulierum, & Tertium de Pœnitentia nuncupatum, certis regulis Fratribus, & Mulieribus præscriptis, & inde ab Honorio Tertio confirmatis. Tertiarijs vero, non Religionem, sed certum viuendi modum, & vestiendi honestum præscripsit, qui à Nicolao IV. sub alijs Regulis distinctus fuit, & approbatus; ac demùm ducentis annis, & vltra elapsis, sub Leone X. Regularis Ordo Tertiarius fuit erectus, & confirmatus.

Pro Tertiarijs, secundùm distinctionem trium temporum ab eisdem præmissam, idem in primo tempore narratur ab Origine vsque ad Nicolaum Quartum, qui regulam per modum, & tenorem per Sanctum præscriptam confirmauit, & in eo,

&in eo, quod dicitur, Seraphicum Patrem suo tempore multis habitum con-
1 tulisse, testantur Sacri Ordinis Chronicæ, nempè Episcopus Portuen. *in parte 2. Chronicarum Minorum lib. 2. cap. 33. fol. 216 & lib. 9. cap. 1.* Episcopus Mantuanus Gonzaga *in sua Chronica part. 1. §. cum autem fol. 3.* Miranda *super Regula Tertiariorum cap. 13. vsque ad cap. vlt.* & fuerunt, qui habitum ab eodem Sancto receperunt, vt aliqui inter cæteros recenseantur, vltrà integrum Populum de Carniero, de quo *in prima par. Chronica Portuen lib. 2. fol.* 217. necnon alios relatos à Miranda *super Regula Tertiariorum cap. 13. pag.* 170. & 73. & ex eisdem historijs ab anno 1222. vsque ad annum 1531. B. Bona, Bartholomæus Cumanus Aduocatus, Mathæus Rubius Cætanus, qui fuit Pater Nicolai Tertij, omissis alijs: & anno 1531. à Ministris fratribus habitum susceperunt Elisabeth Vngariæ Regina, B. Emiliana, & aliæ personæ in eisdem Chronicis relatæ; non tamen est verum quod pro Tertiario Ordine asseritur, eundem Seraphicum deputasse in caput, & supremum Superiorem Tertiariorum Bartholomæum Cumanum ab ipso Sancto receptum, & cum omnimoda potestate, & auctoritate alios ad Ordinem recipiendi in æternum ei, & successoribus data; nam & si de d. Bartholomæo loquatur Chronica, quæ datur in summario num. 1. quam scripsit Frater Marcus Vlixbonen. *in prima parte lib. 2. fol.* 217. dicatur inter alios fuisse huius Ordinis Tertiarij quendam nuncupatum Bartholomæum litium procuratorem, qui ad eam vitæ sanctitatem, & cum Sancto familiaritatem peruenit, vt illi daret facultatem recipiendi Viros, & Mulieres ad Ordinem Tertiarium, subdendo *(in luogo suo per sempre)* & informantes pro Tertiarijs addunt alia verba, nempè cum omnimoda potestate, & auctoritate alios ad Ordinem recipiendi in æternum sibi, & successoribus; attamen vnde Chronista desumpserit hanc partem, *ponitur in margine dicti fol.* 217. nempe *ex antiqua Chronica Sancti Antonini, qui fuit Archiepiscopus Florentinus, in qua talia non leguntur in sua tertia parte historiali tit. 24. cap. 7. §. 3. vers. anno Domini 1223. fol. 235.* sed tantummodò habentur sequentia verba: *Anno Domini 1223. fuit quidam in Italia Bartholomæus nomine, qui audita fama B. Francisci, ad eius prædicationem aduocationem suam deserens, sub honesto habitu, & tertia Regula dignos pœnitentiæ fructus facere satagebat, & tantam cum B. Francisco familiaritatem contraxerat, quòd Sanctus recipiendi Fratres ei concesserat facultatem*, Sed de tempore, aut de perpetua successione nullum verbum.

De secundo autem tempore à Nicolao IV. vsq; ad Nicolaum V. Fratres de Obseruantia non discordant cum Tertiarijs, quin Regula Nicolai IV. ab vniuerso Cœtu Tertiariorum obseruata fuerit quò ad omnes, tam sub Obseruantia, & in communi viuentes, quam quoad coniugatos, virgines, & alios in cælibatu viuentes, ac modum viuendi, & respectiuè vestiendi, & opera charitatis exercendi.

Tertium tempus à Nicolao Quinto vsque ad Tertiarios in Regulares formales erectos sub Leone Decimo, cùm & illud cum actibus subsequutis in tempore illo intermedio pertineat ad vniuersum cœtum cuiuscunque generis personarum Tertiariorum, nec Tertiarios Regulares tangere possit, cùm adhuc non essent in rerum natura; nihil obstare poterit veritati facti, quòd Seraphicus Pater, & successores contulerint habitum ingredientibus Tertium Ordinem, neque dispositioni iuris, quòd ex hac con-
2 suetudine Ordini Minorum primordialiter erecto iurisdictio conferendi habitum quæsita fuerit, *per cap. conquestus 9. quæst. 3. c. irrefragabilis §. 1. c. dilectus in princ. de off. Ordin. c. cum contingat de foro compet.* Abb. Felyn. Io Andr. & alij per Surd. *consil. 465. num. 15. lib. 4.* qui in prima decisione fuerunt allegati, quibus accedunt plenè hanc conclusionem firmantes Belliam. *consil. 40. num. 21.* Alberic.

beric.*consf.*197.*num.*15.Menoch. *tracta. de imper.& iurisdict.lib.*2.*cap.*2. *num.* 2. Bald.*consil.* 338. *num.* 5. *lib.* 1. Sanchez *super Decalogo lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 64. & idem fuit firmatum *in Sabinen. Montis Rotundi*, *vers. neque obstare dicebatur* 25.*Iunij* 1617 *coram D.meo Decano.* & hanc eandem consuetudinem conferendi habitum ponderat Miranda *in Manual.part.*1.*quaest.*36. *art.* 7. *in princ.*dicens:*Licet non reperiatur aliquod Breue, seu Bulla concessa Fratribus Minoribus, vt possint recipere aliquos Fratres, vel Sorores, qui vocentur Tertiarij, siue de Paenitentia, & in proprijs domibus habitent; nihilominus sufficit antiqua consuetudo, quae ab initio Ordinis semper fuit in praxi.*Quae verba & veritatem facti consueti, & iuris dispositionem in praesupposito deductam benè comprobant. Vnde, nisi Regulares Tertiarij aliunde doceant ius conferendi habitum ad ipsos spectare, vel deuolutum fuisse, aut denique ex alijs Summorum Pontificum Constitutionibus, & Bullis concessum, frustrà de proprietate Iuris conferendi habitum Tertiariis secularibus, contendunt.

Non igitur constat ad ipsos spectare ius conferendi ante Bullā Nicolai Quarti, neque ex dispositione eiusdem, quae emanauit de anno 1289. & est secunda in nouo Bullario, & impressa reperitur in libr. intitulato, *Firmamentum trium Ordinum*, ad quam semper recurritur, dum agitur de Tertio Ordine; nam & si ille fuerit ab ipso Beato institutus, vt in ipsa Bulla praesupponitur in decimosexto capitulo Regulae; attamen Gonz ga Episcopus Mantuanus *in sua Chronica par.*1.*vers. cùm autem*, *pag.* 5. & Roderic.*qq.regul.tom.*3. *quaest.*72. *art.* 1. *in princ.* dicunt, quod Regula à B. Patre tradita non inuenitur, sed tantummodo illa, quae enuntiatur, & approbatur à Nicolao Quarto, in qua de pertinentia ad regulares Tertiarios non est agendum, dum adhuc Ordo illorum ad formalem Regulam non est erectus.

3 Neque ad rem facit, si dicatur, Seraphicum Patrem ab Origine instituisse Originem Tertiariorum omninò distinctum ab Ordine Minorum, & probari ex verbis glos. *in Clemen ex eo*, *de sent. excomm.& prima*, *verb.obedientiam de Relig.domib.* Caldetin. *cons.* 7. *num.* 2. *de for. compet.* & indè sumendam esse consequentiam necessariam, ius conferendi habitum de iure communi non competere Minoribus de obseruantia, cum non sint Superiores eiusdem Ordinis, c. *fin.de r g.in* 6. Lap.*alleg.* 31. *nu.* 1. Oldr.*ad cons.*91.*nu.*1.

4 Quia obiectum omninò cessat, propter ius quaesitum ex consuetudine conferendi habitum vniuerso coetui Tertiariorum, vt suprà ostensum fuit.

Quae iurisdictio non potest dici sublata ex eo, quod Beatus non dederit hanc facultatem Ministris Ordinis Fratrum Minorum, sed ipse solus ab initio Tertiarios receperit, & postmodum eandem facultatem dederit Bartholomaeo Cumario à se recepto, & cùm clausula, *in aeternum*, quae exindè dicitur transmissa ad successores in approbatione Regulae per Nicolaum Quartum, dum voluit *in cap.* 2. & 16. quod Ministri de se ipsis Tertiariis eligerentur, & ab ipsis habitus daretur.

5 Nam si Chronicis huius Sacrae Religionis est standum, prout non est dubitandum, iam concludenter ex supradictis patet, quòd Sanctus Franciscus ab origine instituti Ordinis, dum vixit, habitum ingredientibus dedit, & post eius gloriosum obitum idem fecerunt Ministri Generales, & alii Ministri particulares; & quod dicitur de Bartholomaeo, illi simpliciter data fuit facultas recipiendi seculares ad habitum ab ipso Seraphico Patre, non autem successoribus in perpetuum, vt dicunt Tertiarii Regulares; quod abundè suprà fuit ostensum; vt propterea quidquid actum fuit ab ipso Bartholomaeo, mandante B. Francisco, non iure proprio, quasi sit effectus proprietarius iuris conferendi habitum,

6 sed ab ipso Patre, à quo facultatem receperat, factum reputetur, per text. *in l. vnum ex familia*, §. *falcidia ff. de leg.* 2. vbi

vbi non dicitur quis habere ius ab eli-
gente, sed ab eo, qui dedit potestatem
eligendi, & per illum text. ibidem in-
fert. Bart. si adunantia generalis eligit
illum, quam Priores nominarunt, ille
dicitur electus ab adunantia habente
proprietatem facultatis eligendi, non
autem a Prioribus; idem comprobant.
Cuman.& Florian. *in dicto S. si falcidia*,
Didacus à Segura *ibid.num.* 181. *cum
seq.*& Crauett.*consil.*275. *num.*3.dicens
idem in mandante, penes quem est po-
testas mandandi, ab eo deducendum
esse actum electionis, non autem ab
ipso eligente, & cùm facultas prædicta
data fuerit Bartholomæo biennio post à
die Ordinis Tertiarij instituti, nempè
de anno 1223. vt dicunt Chronistæ su-
prà allegati, & tempore quo infiniti
propè habitum receperant ab ipso Bea-
to, clarum est, quod tanta iurisdictio
non sit translata in Bartholomæum, quin
maior apud superiorem remanserit, *cap.
dudum* .4.*de præb.in* 6. *l.fin.C. de iurisd.
omn.Iud.l.*1.*C.de off.præfect* Vrbis,Bald.
*consil.*326.*incip,Rex Romanorum, in fin.
num.*16, dicit, quando Princeps com-
7 mittit iurisdictionem alicui censetur
eandem sibi reseruare, Caputaq. *de-
cis.* 337. *num.* 8. *part.* 1. Menoch. *præ-
sumpt.*14.*num.*1.*lib.*2.Felyn *comprobans
in c.pastoralis, nu.*2 *de off.ordin.& ple-
nius* Surd.*consil.*56.*num.*22. Gonzal. *ad
reg.* 8. *in proœm.* S. 2. *num.* 2. *& seqq.* &
cùm agatur de terminata facultate Bar-
tholomæi, Bulla Nicolai Quarti nihil
disposuit de successoribus illius, sed de
iure conferendi indulto Ministris eius-
dem Ordinis cuiuscunque qualitatis, &
sexus, quod nihil commune habet cum
facultate Bartholomæi.

Secundò principaliter non probatur,
huiusmodi facultatem conferendi habi-
tum, quæ ex consuetudine præscripta
erat penes Fratres de Obseruantia, ad
Regulares Tertiarios fuisse deuolutã, aut
inter ipsos tanquam de cœtu vniuersali
conseruatam, quamuis post secula in
Regularem Ordinem erectos; nam etsi
opponatur cessare iurisdictionem Mi-
norum de Obseruantia ex vi Regulæ
per Nicolaum Quartum confirmatæ de
anno 1289. dum in fine Bullæ idem
Pontifex voluit, quòd huiusmodi Fra-
tres habere debeant Ministros de se
ipsis, *& in capit.*2. *Regulæ approbatæ* de-
terminetur, quòd Ministri deputati re-
cipiant fratres, & sorores habitum susci-
pere volentes, *& in capit.* 16. indult. fit
facultas eligendi in Visitatorem Virum
religiosum ex aliqua Religione appro-
8 batum; quæ omnia inferre videntur iu-
risdictionem, & quidem distinctam; &
separatam ab Ordine Fratrum de Ob-
seruantia, Bart. *in l.nam & posteriores, ff.
de legib. cum alijs alleg.per* Menoch. *præ-
sumpt.*38.*num.*8.*libr.* 6. attamen eadem
prima decisio respondet, quòd Ius con-
ferendi habitum à Ministris electis à se
ipsis respicit Ordinem Tertiariorum in
vniuersum, qui cùm vt vniuersales, ne-
que vt singulæ Congregationes sint in
causa pro definitione propriæ exem-
ptionis, sed tantummodo Regularis
Ordo Tertiarius, & Fratres Minores ad
inuicem contendentes de Iure tertij,
Congregationes illæ inauditæ non sunt
spoliandæ suis facultatibus per Nico-
laum Quartum indultis ex vi Regulæ
approbatæ, & ita intrare non potest
consequentia deuolutionis huiusmodi
Iuris ad Ordinem Regularem Tertia-
rium, qui de tempore Regulæ Nicolai
non extabat, sed post ducentos ferè an-
nos superuenit; & interim sunt conser-
uandi Minores Obseruantes in eorum
Iure conferendi in suis casibus, quando
Congregationes non deputant Mini-
stros, vel antequam illæ non sint erectæ
in Ciuitatibus vel locis Orbis vniuersi,
9 quod semper sustinetur etiam in modi-
co, in quo potest operari, Menoch. *ead.
præsumption* 38. *num.* 14. *& seqq lib.*6.

Neque obstat, quòd Ordo Regularis
Tertiarius cum ipse vniuersali Ordine
fuerit semper idem, & independens cõ-
seruatus à quacunque Religione, etiam
Minorum, tàm ante erectionem huius
in formalem Regulam, quàm post Or-
dinis prædicti erectionem, & probari di-
ce-

cebatur ex cōstitutione Eugenij Quarti de anno 1442. mense Februarij, eius Pontificatus anno duodecimo, & ex alia Nicolai Quinti de anno 1459. mense Maij, eius Pontificatus anno quarto, apud Syllam *de priuileg. Tertij Ordinis pag. 30. & 40.*

Quoniam ex illa Eugenij quidquid datum est Fratribus in commune viuentibus respectu Visitatoris & Iurisdictionibus in Fratres prædictos nihil pertinet ad Fratres, & Sorores separatim in eorum domibus viuentes, de quibus toto tenore Bullæ ponderato, non agitur; & quod magis est emanauit pro certis Regnis Castellæ, & Legionis, à quibus ad vniuersas Ciuitates, & mundi loca non licet inferre, neque de vna specie iurisdictionis visitandi ad aliam speciem conferendi habitum extendi potest, vt infrà dicetur.

Ex Constitutione autem Nicolai V. quæ emanauit pro Leodiensi Diœcesi, & in forma commissaria, plura determinantur pro Fratribus tantùm in communi, & sub Obseruantia tunc viuentibus, & de prædictis non est quæstio in hac disputatione, in qua agitur de sæcularibus, non autem de regularibus, vel tunc in communione sub Obseruantia viuentibus; plura etiam pro Fratribus sæcularibus in proprijs domibus degentibus
10 statuuntur, quæ omnia si ponderentur, clarè constabit constitutionem esse localem pro Diœcesi Leodiensi, quæ non admittit extensionem, & in forma
11 commissaria datam, quæ debet probari in narratis iustificata, & effectuata per obseruationem subsequutam, nec aduersari Regulæ Nicolai Quarti, nisi in Ministro, & seu Visitatore generali, & superioritate illius, ac in eo, quod esse debeat de Fratribus in communi, & Obseruantia viuentibus; in cæteris verò firma remanet regula, quòd in toto Orbe ad Ministros de se ipsis electos spectet ius dandi habitum; Vndè non est difficultas, an viuentes in communi, & sub Obseruantia, tàm antè erectos in regulares, quàm post fuerit semper idem ordo independens conseruatus, & vnū corpus cum aliis; sed cùm contendant contra obseruantes minores habentes fundatam intentionem in iurisdictione per consuetudinem acquisitam, vt suprà fuit firmatum, docere debent quam iurisdictionem tunc habuerint, vel nunc habeant dandi habitum Laicis separatim viuentibus, scilicet coniugatis, viduis, virginibus, aut aliis in cælibatu degentibus, quorum Fratrum, & Sororum Iurisdictioni Ciuitatis, vel loci cuiuslibet non legitur derogatum, & nihilominus de illorum separatione ab vniuerso Ordine constat ex Constitutione Leonis X. mense Ianuarii 1521. Pontificatus eiusdem anno octauo, quæ ponitur per Syllam *de priuileg. Tertij Ordinis fol. 66.* in qua expressè leguntur separati, ibi, *Nos iuxta Domini voluntatem pretiosum à vili separantes, eandem Tertiam Regulam, in modum quod sequitur distinctum, de nouo confirmamus, & approbamus;* per quam separationem, neque directè cœtus Fratrum, & Sororum Laicorum priuatus fuit proprio iure indulto per Nicolaum Quartum, vt in prima decisione fuit firmatum, neque in consequentiam; ex quo non benè in-
12 fertur de iurisdictione locali ad Ciuitates, & loca vniuersa, neque de vna
13 specie visitandi ad aliam speciem dandi habitum, deficiente causa vniuersali, & alio existente in possessione. Innoc. *in cap. dilectus super verbo possessionem, in fin. de cappel. Monac.* & plenè comprobat *Roman. consil. 368. num. 8.* Felin. *in cap. auditis, num. 18. & seqq. de præscript.* Surd. *consil. 429. num. 45. vol. 3.* neque vbi agitur de priuatione iuris tertio competentis sufficit allegare conueniētiam, quod magis illis debeatur, qui habent in denominatione, & viuendi modo similitudinem, quam Minoribus Obseruantibus ratione Ordinis omninò distincti. Tiraq. *de leg. connub. lib. . nu. 20.* Surd. *consil. 140. num. 32.* cum aliis allegatis; Quoniam iurisdictio, sicuti non datur per conuenientiam; sed acquiritur priuilegio, vel consuetudine, Abbas

in

*in c.cùm contingat, num.*5.*de for. compet.* Surd.*consil.*465.*num.* 5.*volum.*3. ita nec eodem modo priuari potest Dominus, aut possessor, nisi per habentem facultatem, & superioritatem priuandi.

Tertio denique non probatur, Tertiarios Regulares concessionem habere conferendi habitum secularibus, neque priuatiuè, neque cumulatiuè quò ad Minores de Obseruantia, neque quo ad vniuersum Ordinem Laicorum, & seù Congregationis, cum derogatione Regulæ Constitutionis Nicolai Quarti.

Nam ex constitutionibus supradictis de hac concessione nullum verbum; ex vltima autem, quæ allegatur à Clemente Septimo de anno 15.6. mense Martij, eius Pontificatus anno quarto, registrata apud Syllam *fol.* 69. *& seqq.* si benè, & distinctè attendatur, dum de Regularibus, tàm Virorum, quàm Mulierum loquitur in narratiua, & in dispositiua eiusdem, nihil ad præsentem disputationem pertinet, in qua de Superiore Ordinis Tertiarii non est quæstio, sed de iure conferendi habitum secularibus contenditur.

Pro Laicis autem non obstant verba eiusdem Bullæ Clementis Septimi, in quibus pro Tertiariis constituitur fundamentum, apud Syllam *pag.* 76., ibi, *Visitator generalis vniuerso Ordini, illiusque domibus, Monasterijs, ac vtriusque sexus personis, & in Hispaniarum, & Portugalliæ Regnis, ac partibus, & Prouincia prædictis existentibus, præsit: & Fratres, Monales, & Sorores, ac aliæ vtriusque sexus, & in seculo existentes personæ ipsi Antonio, & pro tempore existenti generali Visitatori dicti Ordinis de Pænitentia in omnibus, & singulis ipsum Ordinem concernentibus obediant*; Ex quibus verbis *præsit, & obediant*, dicebatur, & vnum corpus esse conseruatum. & iurisdictionem concessam dandi habitum sæcularibus; ex quo de Iure, admissa superiorirate, conferre habitum 16 ad alium non spectat, quàm ad Superiorem Prælatum, *cap fin. de regular.* Lap. *allegat.*5 *num.*1. Oldrad. *consil.* 91. *n.* 1. Felyn *in cap quoniam, num.* 1. *de maior & obed.*

Quoniam vbi agitur de separata iurisdictione, nempè particularis Visitatoris, & Superioris, & de Ministris eligendis pro recipiendis secularibus ad habitum Laicis præscriptum, prout hæc duo distincta in Regula per Nicolaum Quartum confirmata ponuntur, vna specie derogata non tollitur altera, nec inter 17 se confunduntur propter naturam derogationis, quæ recipit strictam interpretationem, *Clem.* 1. *de præb.* Achill. *decis.* 3. *num.* 4. *qui filij sint legit.* Rota *decis.* 159. *num.* 7. *coram PP Gregor. XV.* 103. *num.* 5. 214. *num.* 5. 229. *num.* 2. *part.* 2. *recent.* Prætereà hæc ipsa Clementis Septimi Bullam per Pium Quintum de anno 15 8. anno eius Pontificatus tertio per Syllam *fol.* 85. in totum fuit sublata, antiquata, & extincta, ibi, *Officia, Magistratus, & Visitatoris Generalis dicti Ordinis perpetuò extinguimus, & abolemus, ac Ministrorum Visitatorem, ac Vicarium Generalem eiusdem Ordinis officio, vsu & exercitio omnimodè interdicimus*: & submittuntur Generali, & Prouincialibus Ordinis Minorum. Vnde benè retorquetur argumentatio: Si conferre habitum spectat ad Prælatum Superiorem, cessante superioritate per extinctionem officii Visitatoris, cessabit ius per Regulares Tertiarios prætensum dandi habitum Laicis in separatis domibus degentibus.

Non obstat, quòd superioritas Ministri Generalis Minorum sit ab eo exercenda reduplicatiuè, non tanquam quod absolute sit Superior, sed tanquam Prælatus Ordinis Tertiarii; & eo casu non possit deputare personas Ministros ad dandum habitum Laicis ex proprio Ordine Minorum, sed seruare debeat statuta, & ordinationes, ac priuilegia Ordinis Tertiarii, secundùm exempla, quæ ponuntur per Gonzal. *ad reg.* 8. *glos.* 5. §. 7. *num* 123. de Rege Catholico, qui in diuersis Regnis imperat secundùm leges eorundem.

Quia Minores obseruantes non veniunt

niunt ex iure deuoluto per priuationem: sed respondendo Bullæ Clementis Septimi, dicunt, superioritatem Visitatoris Ordinis Tertiarii esse extinctam, & ipsos vti posse iure suo in conferendo habitum Laicis priuatiuè quò ad Tertiarios Regulares, ex consuetudine vsque ab initio nascentis Ordinis acquisita.

Denique nullius ponderis visum fuit Dominis fundamentum communicationis priuilegiorum Fratrum Minorum, quæ legitur facta per Pium Quintum in eadem Bulla extinctionis Visitatoris Generalis Ordinis Tertiarii.

18 Quia non possunt vti communicatione contra eos, à quibus desumunt communicationem; quidquid sit, si ab aliis haberent priuilegia independenter ab ipsis Fratribus Minoribus, Franc. *in c. sicut.num.* 1 *de verb.signif.in* 6. Casarub. *in addit.ad compend.priuil. medican.ium verb. communicatio*, Erasmus Chochier. *de Iurisd.Ordin.in exemptos, par.* 1.*q.*17 *num.* 19. Quod si secus esset, ageretur de noua superioritate communicanda, implicando contradictionem in eadem Pij Quinti, Bulla prohibitam, ibi, *quacunque sint, præsentibus tamen non repugnantia:* quod non est dicendum.

Et ita vtraque, &c.

DECISIO XXVII.

R.P.D. PIROVANO.

Veneris 25. *Maij* 1635.

Ad disput. 7. *quæst.* 3.

ARGVMENTVM.

Ius conferendi habitum Laicis Tertij Ordinis S. Francisci, cuinam competat.

SVMMARIVM.

1 *Tertij Ordinis S. Francisci sunt capaces omnes cuiuscunque qualitatis, sexus & status.*

2 *Ordo Regularis Tertij Ordinis S. Francisci fuit primo confirmatus à Iulio Secundo.*

3 *Facultas conferendi habitum Fratribus & Sororibus laicis Tertij Ordinis, prouenit ex vi Regulæ Minorum approbatæ à Nicolao Quarto.*

4 *Ius conferendi habitum Religionis desumitur ex Regula approbata auctoritate Apostolica.*

5 *Facultas conferendi habitum Tertij Ordinis, potuit dari Ordini Fratrum Minorum, vltra concessiones Apostolicas à consuetudine legitimè præscripta.*

6 *Consuetudo & priuilegium inducere possunt iurisdictionem. Declara vt nu.* 8. *&* 10.

7 *Subiectio & iurisdictio respectiuè, inducitur per officium Visitatoris.*

9 *Vnus, vel duo, Vniuersitatem aut Conuentum facere non possunt, licet in vno aut duobus possit conseruari.*

11 *Generi per speciem nunquam derogatur, nisi quando contraria determinantur per Principem, legem &c.*

12 *Ecclesia filialis erecta intra fines Matricis, in separatione non priuat Matricem suo iure percipiendi decimas, &c. nisi ab habente facultatem id sancitum fuerit.*

13 *Ad acquisitionem iuris priuatiui non sufficit probare non ius tertij, nisi etiam probetur ius proprium.*

14 *Possessio posterior in concursu anterioris, non habetur in consideratione.*

Quæsitum fuit, omissa disputatione super possessorio summarijssimo retinendæ, an constet de bono iure in casu de quo agitur; quod eò tendit, ad quem pertineat dare habitum Tertij Ordinis Sancti Francisci, vel Fratribus Tertiariis, vel Minoribus de Obseruantia. Et constare de bono iure Fratrum de Obseruantia, fuit responsum.

Fundamentum huius resolutionis desumitur ex primordiali existentia Ordinis

dinis fratrum Minorum de Obseruantia, quia tempore nascentis religionis Seraphici Patris, tres ab eo emanarunt distincti Ordines Fratrum, scilicet Minorum, quem anno Domini 1208. & suæ ætatis 27. Conuersionis verò 2. Sanctus instituit. Secundum pro Mulieribus de anno 1212. sub Vexillo Sanctæ Claræ. Tertium Pœnitentium de anno 1221. & hic postremus cœptus est nuncupari Tertius Ordo; cu-
1 ius omnes cuiuscunque qualitatis, sexus, & status capaces sunt, Clerici, Laici, Coniugati, Virgines, Viduæ, & Coniugatæ extra Claustra degentes, & in proprijs domibus habitantes, & Ordinem ingredi, & profiteri possunt. Gloss. in Clemen. *Cum ex eo*, vbi Vitalin. *num.* 3. & Imol. *num.* 4. *de sen. ten. excommun.* Calder. *consil.* 7. *de sor. compet.* Federic. de Senis *consil.* 150. *num.* 2. Gemin. *consil.* 41 *num.* 2. Soccin. Sen. *consil.* 24. *num.* 1. *volum.* 2. ab eodemque Sancto præscriptæ fuerunt Trino Ordini certæ regulæ quarum prima, & secunda Minorum, & mulierum ab Honorio Tertio fuerunt confirmatæ; vltima verò pro Tertiarijs non prius à Sede Apostolica quàm de anno 1390. sub Nicolao Quarto apparet confirmata; sæculis postmodum elapsis ab erectione Tertij Ordinis, & interim auctis, gratijs, & priuilegijs spiritualibus tanquam ab hoc genere, & cœtu vniuersali emanauit Regularis Ordo Tertii Ordinis, in sua specie magis perfectus, quoad habitum, ac viuendi modum, & votorum solemnem emissionem: cuius confirmatio contigit pri-
2 mo de anno 1507. sub Iulio Secundo, & postmodum de anno 1521. Leonis Decimi Pontificatus anno octauo. Ex quibus tamquam in facto non controuersis plura sequuntur. Primo, quod facultas conferendi habitum fratribus, & sororibus laicis ex vi regulæ à Nicolao Quarto approbatæ, non autem alio iure, pertinere dignoscitur. Secundo, antequam hæc species Tertiarii Ordinis regularis à suo genere esset desumpta, vel ab eodem producta, huiusmodi facultas conferendi habitum in suspenso esse non potuit, nec fuit, nec per alios, quàm Ministros Minorum fratrum in suis casibus exerceri potuit. Tertio, quòd hæc species viuendi in maiori perfectione, tanquam producta à suo genere, ex se non est apta assumere priuatiuè omnes qualitates generi adhærentes, nisi ab habente facultatem fuerint concessæ.

3 Prima Propositio euidenter probatur. Quia Canones, & antiqui Doctores de Ordine ipso Tertio Regulari mentionem non faciunt, sed tantummodo de Tertiariis in sæculo degentibus, vt videre licet ex supradicta Clemen. *cum ex eo*, & ponunt Vitalin. & Imol. *Cald.* & alii supra allegati, & idem dicunt Bald. *in l. placet, num.* 13. *C. de Sacrosan. Eccles.* Ang. *consil.* 218. *num.* 1. & *seqq.* Vndè semper ad cognitionem pertinentiæ istius iuris confe-
4 rendi, recurrendum est ad regulam auctoritate Apostolica confirmatam, tanquam ad ius certum, & casum legis, *L. Ancillæ C. de furt.* Dec. *consil.* 563. *num.* 12. & in terminis de Bulla ponunt Nauarr. *in tractat. de spol. Cleric.* §. 6. *ca.* 36. Canalcan. *dec.* 44. *num.* 3. Surd. *cons.* 333. *num.* 12.

Secunda pariter consequentia concludenter iustificatur: Nam quod facultas tradendi habitum nunquam in suspensio esse potuerit, aut fuerit, patet, quia Sanctus à die Constitutionis istius Ordinis cœpit conferre multis habitum, & successiuè idem fecerunt Ministri successores vsque ad confirmationem Regulæ sub Nicolao IV. de anno 1390. quandoquidem de eo tempore non vigebat Regularis Ordo Tertii Ordinis, neque fratres, aut sorores ante confirmationem erant certi ex vi Regulæ, an possent eligere à se ipsis, & de se ipsis ministros, ad quos spectabat dare habitum ingredi volentibus: sed tunc fuit determinatum, & per modum consilii ab eodem Nicolao IV. in confirmatione regulæ, vt Ministros de se

ipsis eligerent, & deinde antequam
hæc secunda proles fœcundaret, statim
Conuentum facere non potuerunt in
omnibus respectiuè Orbis vniuersi Ci-
uitatibus, Castellis, & locis pro depu-
tatis Ministris iuxtà formam Regulæ *c.2. & 16.* sed erat expectandum incremen-
tum sufficiens pro Conuentu faciendo
in Ecclesijs, vel alijs locis Religiosis: &
interim certum est, quod ab alijs quam
Ministris Minorum de Obseruantia
habitus conferri non poterat, & tamen
infinitos habitus Tertij Ordinis recepis-
se vsque ad annum 1390. testantur om-
nes Chronistæ huius Sacræ Religionis.
Marcus Vlisbonen. *part. 1. Chronica mi-
norum lib. 1. cap. 33. & lib. 9. cap. 9.* Pa-
ter Gonzaga *in sua chronica cap. 1. §. Cum autem pag. 5.* Miranda *in suo ma-
nuali Prælatorum in expositione 3. Regu-
læ cap. 1. num. 8. & seq.* cum aliis, quæ pos-
5 sent allegari. Quæ facultas, & seu iuris-
dictio vltra prætensas bullas, & priuile-
gia apostolica, si quæ sunt, illam tamen
potuit dare consuetudo legitimè per tot
secula præscripta *cap. conquestus 9. quæst. 3. cap. irrefragabili §. 1. & cap. di-
lectus in princ. de offic. ordin & cap. cum contingat de for. compet. vbi* Io. Andr.
dicit, quod hoc alibi nō repetitur, quod
6 consuetudo tribuat iurisdictionem. &
Abb. *ibidem num. 5.* reassumit dicens,
duo esse, quæ possunt dare iurisdictio-
nem, priuilegium, & consuetudo. & plu-
ribus ibidem comprobat Felyn. & ple-
nius Surd. *consil. 465. nu. 4. & seq. lib. 4.*

Neque obstat, quod hæc ipsa con-
suetudo cessauerit superueniente Bulla
confirmationis Regulæ de anno 1390.
sub Nicolao Quarto; in qua expressè
determinatur, quod fratres habere
debeant Ministros ex se ipsis: Regula
autem capitul. 2. tribuit iurisdictionem
conferendi habitum Ministris, non au-
tem fratribus Minoribus: & quod plus
est in capitul. 16. eiusdem Regulæ con-
firmatæ, postquam sancitum est, quod
Ministri, & Fratres, ac Sorores Ciuita-
tis, & loci cuiuslibet ad visitationem
communem in aliquo loco Religioso,
vel Ecclesia conueniant; subditur: Et vi-
sitatorem habeant Sacerdotem, qui
alicuius approbatæ Religionis existat,
nec quiuis alius possit eis huiusmodi
officium visitationis exhibere: Vndè
dicebatur: si officium Visitatoris non
est concessum Minoribus de Obseruan-
tia, sed Sacerdotibus indistinctè, ap-
probatæ Religionis, per quod & subie-
7 ctio, ac iurisdictio respectiuè indicitur.
Cap. conquerente de offic. ordin. Soccin.
de visitation. num. 4. vers. decimo quæro,
Rota *decis. 196. num. 2. part. 2. diuersor.*
& facultas dandi habitum est penes Mi-
nistros ab ipso cœtu Fratrum, & Soro-
rum electos; non autem Minores, Fra-
tres, & hoc pariter fit de iurisdictione.
cap. nostri. cap. transmissæ de elect. Lap.
allegat. 89. *num. 12.* consuetudo ipsa
8 tanquam pugnans, & incompatibilis
cum Apostolica concessione, cessare
debebit. Bartol. *in l. non & posteriores de legib.* Abb. *consil. 51. lib. 1.* & per con-
sequens Minores neque priuilegium,
neque consuetudinem conferendi ha-
bitum habere dici potuerunt. Alexan.
consil. 108. column. vlt. libr. 3. Menoch.
plenè comprobans *præsump. 38. num. 8. lib. 6.*

Quia aduerterunt Domini, quod
hodiè non sunt in causa Fratres, &
Sorores vniuersi, vti vniuersi, neque
particulares ex singulis Ciuitatibus,
& locis ex toto Orbe, qui conten-
dant se exemptos à iurisdictionem Fra-
trum Minorum, vel per visitationem,
vel per facultatem conferendi habi-
tum à propriis Ministris; sed tantum-
modo Regularis Ordo Tertiarius, &
Minores de Obseruantia super iure
conferendi habitum Laicis Fratribus,
& Sororibus Tertii Ordinis in suis ca-
sibus, nempè quando prædicti non
habent Ministros, vel Visitatores in
Ciuitatibus, & locis, in quibus con-
tingit fidelibus habitum petere; vel
quando non sint apti habere Ministros,
9 vel Visitatores, vt in vno, vel duo-
bus, qui vniuersitatem, aut conuentum
facere non possunt, quamuis in vno,
aut

aut duobus possit conseruari. *L. Neratius* 85. *ff verb signif cap. 1. cum gloss. in verb duo de elect.* & tunc consuetudo acquisita semper in suis casibus conseruat iurisdictionem, nec per legem superuenientem abrogatur, aut tollitur, modo consuetudo, quæ vim legis habet in aliquo etiam modico potest operari: ità plenè huic Regulæ declarationes quatuor subnectit idem Menoch. *præsump.* 38. *num.* 4. *& seq. lib.* 5.

Tertia, & vltima illatio minorem continet difficultatem, quia species Ordinis Regularis Tertij Ordinis desumptæ ex genere vniuersalis Ordinis omnibus indistinctè competentis, non est apta de per se assumere in se omnes qualitates vniuersalis Ordinis, priuando illum facultate deputandi Ministros, & de proprio cœtu eligendos, & Sacerdotes & pro visitatione, & correctione deputandos, & in se assumere eandem facultatem, & seù facultates conferendi habitum priuatiuè quoad vniuersitatem; quia generi nunquam per speciem derogatur, nisi quando contraria de-
11 terminantur, per Principem, Legem, Statutum, Consuetudinem, aut præscriptionem, vel ab habentibus facultatem contraria generi disponendi. Dec. *in l. in toto iure num.* 11. vbi Cagnol. *num.* 9 *in fin. ff. de reg. iur.* Menoch. *consil.* 141. *num.* 37. *& in præsumpt.* 38. *num.* 14 *lib.* 6. Surd *consil.* 352. *num.* 3. *vol.* 3 Et bene conuenit exemplum de Ecclesia filiali erecta intrà fines Matricis, quæ in separatione non priuat Ma-
12 tricem suo iure percipiendi decimas, nec audiendi iuribus parochialibus, nisi ab habente facultatem id sancitum fuerit. *Cap. ad audientiam de eccles. edific. vbi* Abb. & alii Canonistæ, & idem sancitum est per Tridentinum *cap.* 4. *sess.* 24. & nouissimè in Rota fuit resolutum sequendo antiquas decisiones, in cam *Nouarien. Decimarum die* 18. *Iunij* 16.5. *coram D. meo Verospio.*

Erit igitur de intentione Regularis Ordinis Tertiarii probare acquisitionem iuris conferendi habitum, vt inde appareat de eius bono Iure exclusiuo Ordinis fratrum de Obseruantia; quod quidem adhuc probatum, nec iustificatum visum fuit.

Non enim iuuari potest ex eo, quod Ordo Minorum non doceat de aliqua carta, in qua hoc ius scriptum reperiatur, & hanc negatiuam admittit P. Miranda eiusdem Ordinis Minorum professus in suo Manuali Prælatorum. *Tom.* 1. *quæst.* 36. *art.* 7. dicens ex priuilegiorum collectore non reperiri aliquod breue seù Bullam concessam fratribus Minoribus circa hanc materiam recipiendi Fratres, aut Sorores ad habitum Tertii Ordinis.

Nam superius sublata est huiusmodi difficultas, quia nedum priuilegio, sed & consuetudine acquiritur iurisdictio,
13 propterea ad acquisitionem iuris priuatiui non sufficit probare non Ius tertii, nisi etiam probetur proprium ipsius Ordinis Tertiatii. Menoch. *de adip. rem.* 1. *num.* 68. Thesaur *dec.* 4. *in princ.*

Neque ad casum controuersum pertinet, quod ab origine Seraphicus Pater instituerit Ordinem Tertium omnino separatum, & independentem ab aliis & separatas regulas præscripserit, & dum Sanctus viuebat iussit Bartholomæum Cumanum Tertiarium professum pluribus aliis habitum conferre, & dum Tertiarii non erant Regulares sibi ad inuicem habitum conferebant; allegando Chronicam Religionis in 1. *part. lib.* 1. *pag.* 78. *num.* 4.

Quoniam & hoc præsupponitur per fratres de Obseruantia, quòd antè confirmationem Regulæ de Tertiariis vsque ad Nicolaum IV. infiniti recepèrint habitum, tàm à Patre Seraphico, quàm à successoribus Ministris, vel ipsis mandantibus, quod idem est, & post Regulæ confirmationem ex vi eiusdem Ministri Tertii Ordinis ex se ipsis electi habitum darent ingredi petentibus. Sed in consequentia consistit, error, si dicatur, ergo ius conferendi, quod non

spectat ad Minores de Obseruantia, ad Tertiarios Regulares pertinere debet, quia quod est concessum Tertiariis ab ipsa Regula, ipsi quidem fratres Minores non possunt mutare, & sibi ipsis appropriare, nempè deputare Ministros ex se ipsis, & eligere Visitatorem, de quibus hodie non est agendum, qui vt dictum supra fuit, non sunt in causa Tertii laici, & sæculares, sed tantummodo Regulares Tertiarii, & Minores de Obseruantia, vt propterea non sequitur, quod in aliis casibus in Regula non comprehensis non potuerint iurisdictionem acquirere; Nam asserentibus ad ipsos tale Ius fuisse deuolutum incumbit onus probandi.

Secundo principaliter non obstat ius positiuum pro Tertiarijs allegatum, ex Bullis Summ. Pontificum, & innumeris vt dicitur Constitutionibus Apostolicis Eugenij IV. Nicolai V. Leonis X. Clementis VII. Pij V. Ponderando præcipuè illam Clementis VII. 1526. 15. Martij anno 4. In qua dicebatur confirmari constitutiones Eugenii IV. Nicolai V. Sixti IV. Iulii II. Leonis X. & de nouo concedi, quoad habitum, quod ipse solus Visitator, & non alius in Hispania conferre possit.

Quia ex tenore supradictarum Bullarum, & Constitutionum non legitur prouisum, quod Iurisdictio dandi habitum Ministris ab ipso Cætu confratrum, & sororum respectiuè electis de se ipsis à Nicolao IV. concessa, pertineat, aut pertinere debeat Regulari Ordini fratrum Tertii Ordinis, aut deuoluta intelligi debeat, neque minus in casibus, in quibus non essent electi Ministri de se ipsis, aut nominati Visitatores, quod ius conferendi habitum spectat ad Regulares Tertiarios, qui est propriè casus controuersus, ex quo deputatis iàm Ministris secundum formam Regulæ per Nicolaum IV. approbatæ, neque Minores, neque Tertiarii possunt priuare Congregationes suo iure ipsis non auditis, & in causa non existentibus, & significanter Bulla prædicta Clemen. VII. quæ in corpore refert alias prædecessorum Pontificum Bullas, & confirmat nihil de Regula Nicolai IV. mutauit, aut destraxit, sed tantummodo quoad Regulares Tertii Ordinis plura sancita sunt, de quibus hodie non est quæstio cum Minoribus de Obseruantia, sed quis ipsorum habeat Ius conferendi habitum in sæculo, & in propriis Domibus degentibus, atque ità de iure Tertii quæsito est controuersia, non autem de subiectione Tertii Ordinis Regularis.

Et eò minus videntur releuare sententiæ in summario datæ cum litteris executorialibus.

Quia vltra quod adhùc non sunt de actis, ex earum lectura patet, eas continere facultatem visitandi personas, & loca Religiosorum, & Monialium Tertii Ordinis, siuè Tertiæ Regulæ Sancti Francisci, atque ità ad Regulares Tertii Ordinis, non autem ad Laicos extra Claustra, & Congregationes viuentes, qui non dicuntur propriè Religiosi, prout dicuntur Regulares iuxtà declarationem per Leonem X. factam vltima Augusti 1517. sui Pontificatus anno quinto, quæ ponitur per Sillam *Collectorem in part. 2. pag. 64.*

Demum nec potest in obseruantia, aut possessione constitui fundamentum; Quia attenta anteriori, & indubitata possessione fratrum Minorum, & cum tempore sufficienti ad acquirendum titulum in iure conferendi habitum, vt supra fuit firmatum de hac posteriori quatenus esset probata, non esset in concursu habenda ratio. *Cap. licet causam de probat.* Rota *decis.* 595. *num.* 2. *part.* 1. *diuers.* Thesaur. *decis.* 206. *in fin.* Menoch. *de retin. remed.* 3. *num* 733. cum aliis alleg. per Gratian. *discept.* 402. *num.* 1. & 2.

Et ità vtraque parte, &c.

DECI-

DECISIO XXVIII.

R.P.D. MOTMANNO.

Tusculana Donationis.

19. Ianuarij 1633.

Ad disput 8. quaest 8.

ARGVMENTVM.

Stat utum Vrbis cap. 151. lib. 1. quandó non habeat locum in contractibus factis cum Ecclesia, vel Monasterio.

SVMMARIVM.

1 *Pactum alimentorum in donationibus, quando censeatur adiectum, vt causa impulsiua, non autem finalis.*

2 *Donatio facta censetur absolutè ad fauorem Loci pij, quando causa finalis illius fuit salus animarum.*

3 *Statutum Vrbis lib. 1. c. 151. habet locum etiam in contractibus factis cum Ecclesia, vel Monasterio.*

Fallit tamen in muliere offerente se, & bona sua Ecclesiæ, & num. 4.

5 *Ratificatio fit non modo verbis, sed etiã factis, & num. 10.*

6 *Mona. hi vti personæ singulares nihil possident.*

7 *Abbas potest pro libitu donationem suo Monasterio factam ratificare, vel irritam reddere.*

8 *Ratificatio donationis, in quo casu censeatur remissa.*

9 *Alimenta in donationibus conuenta, quando præsumantur fuisse quotidie percepta.*

11 *Donatio facta Monasterio, impugnari non potest ex defectu expressæ ratificationis capitularis, quando donanti nullum fuit exinde illatum damnum.*

12 *Regula, Par est virtus taciti, ac expressi non habet locum in alienatione rei Ecclesiæ, neque in delictis.*

13 *Superuiuentia in ætate septuagenaria, computatur ad annos quinque.*

Dubitaui an substineatur Donatio omnium bonorum à Coniugibus in senili ætate constitutis communiter facta Monasterio, præuia deliberatione inseruiendi Deo, ac se se dedicandi Beato Petro Monachorũ Cælestinorum fundatori, illiusq. Religioni, & cũ pacto, mutua hinc inde stipulatione vallato, quod Abbas, & Monachi ipsis Coniugibus necessaria alimenta; victum, scilicet vestitum, & habitationem eidem Monasterio contiguam præstare tenerentur, ac cum Monachi Procuratoris promissione ratificationis capitulariter faciendum, & de beneplacito Apostolico obtinendum. Quamuis autem ex parte hæredum mulieris opponeretur de præmissæ præstationis alimentorum, ac de beneplaciti Apostolici defectu, nec non de omissa solemnitate Statuti Vrbis requirentis cõ iunctorum proximiorum interuentum in contractibus Mulierum; nihilominus his non obstantibus Domini responderunt donationem substineri.

Ratio autem resolutionis fuit, quia donatores principaliter se ipsos, ac bona omnia Dei seruitio, & Religioni B. Petri dedicarunt, addentes velle se rerum terrenarum curis abdicare; & propterea in huiusmodi deliberationis executionem bonorum suorum temporalium donationem facere: vnde patet eos primo loco sancti Spiritus afflatu ductos, suarum animarum salutem, quæsiuisse. Pactum verò, & conuentionem alimentorum addi- 1
disse tamquam modum, & causam impulsiuam, non autem finalem, vt per textum in *l. Meuia. ff. de manumiss. testam.* tradunt Couarr. *var. resol lib. 1. cap. 14. num. 6.* Card. Mantic. *de tacit. & ambig. lib. 13. tit. 44 num. 10.* Marc. Anton. Gemin. *in pract. Eccles. quæst. 29.* Ita vt in huiusmodi donatione finis principalis dicatur salus animarum; onus verò alimen-

2 mentorum secundarum, quo casu videri absolutè donatum Monasterio, concludit Less. *de Iust. & iur. lib. 2. cas.* 18. *dub.* 16. *num.* 127.

Neque hæc donatio dici potest minus valida propter defectum præsentiæ duorum proximiorum mulieris, iuxta Statutum Vrbis de contractibus sine certa solemnitate non valituris, *cap.* 151. *lib.* 1. cuius dispositio procedit in donatione quarumcumque mulierum, obligatque propter Summi Pontificis confirmationem, etiam personas Ecclesiasticas; ita vt seruari debeat solemnitas, quando subdirus contrahit cum Ecclesia, vel Mona-

3 sterio tamquam cum priuato, vt firmauit Rota in Romana de Comitibus; in qua agitur de hæreditate, & *decis.* 452. *inter impress. diuers. par.* 1. & *in Romana Census, seu Recompensationis coram Litta*, *in Perusina Donationis coram Cardinali Caualerio*, & similibus, in quibus nulla habetur mentio causæ Religionis, seu pie-

4 tatis; secus vero, quando vt in præsenti casu contrahentes principaliter, & expresè opus pietatis exercent erga Ecclesiam, ad quam propter prius, g.ũ piæ causæ ipsum Deum respiciens dispositio Statuti extendi non potest. Abb. *in cap. Ecclesia Sanctæ Mariæ num.* 38. *de const.* qui idem in specie Statuti requirentis in contractu Mulierum præsentiã duorum agnatorum repetit in *cap. relatum, num. . de testam.* Bald. *in l generali, num.* 7 *C. de sacrosanct. Eccles.* Anchar. *in cons.* 61. *in princip.* vbi dicit quæstionẽ hanc parum esse dubiam, & opinionem fauentem Ecclesiis ac p rsonis Ecclesiasticis esse communem testatur Corneus *consil.* 45. *num.* 4. *volum.* 4. Tiraq. *de priuileg. pia causa, priuil.* 164. addens, quod vbi agitur de salute animæ minime attendenti sunt apices iuris. Quibus, ac aliorum Doctorum, quos allegat Gratian. *discept.* 782 *in fin* auctoritatibus firmatur dictam conclusionem procedere non obstan. quod Statutum a Sede Apostolica fuerit confirmatum eo quod priuilegium Salutis animarum speciali indigeat expressione; & comprobatur per Pi-

cum ad hoc Statut. *gloss.* 7. *num.* 120. & *seqq.* vbi singulariter notatur illius dispositionem non habere locum in muliere offerente se, & sua bona Ecclesiæ ea ratione, quod ex actu elemosynæ tamquã saluti corpori, & animæ proficuæ mulier lædi non possit; & hanc eamdem distinctionem pluribus argumentis, ac Doctorum auctoritatibus, præsertim Abb. *in cap. quod clericis, num.* 29. & Butr. *ibid. in* 7 *col. de for. compet.* latè prosequitur Roderic. Suar. *in l.* 13. *tit. de las deudas, à num.* 1. *vsque ad* 7. & post eum Iacob. Cancer. *variar. resolut. lib.* 2. *cap.* 1. *n.* 114 *cum seq.* & ita fuit quoque resolutum in *Romana Nullitatis contractus* 13. *Nouembris* 1628. *coram Reuerendissimo D. Coccino Decano.*

Non obstat defectus ratihabitionis Capituli faciesi Quia probatum fuit, quod post traditionem de bonis donatis factã non reclamantibus Abbate, & Monasterio vineæ in donatione cõprehensæ fuerunt coiugibus alimenta præstita, ac alijs actus gesti per Monachos ex quibus tanquam negotijs tangentibus Monasteriũ resultat illius tacita ratificatio, quæ æquè

5 operatur, ac expressa, cùm nõ modo verbis, sed etiam factis fiat ratificatio, *l. Paulus respondit. ff. rem rat. hab.* Dec. *in l. semper qui non, num.* 8, *de reg. iur.* & cum a-

6 lioquin Monachi vti personæ singulares nihil possideant, *cap. non dicatur,* 12. *q.* 1.

7 ac Abbati liceret huiusmodi donationẽ pro libito ratificare, vel irritam reddere, vt inquit Less. *de Iust. & iur. lib.* 2. *cap.* 17 *dubit.* 8. *num* 62. *in fin.* post Nauar quem allegat in *Commentar. de reg. iur. num.* 3. Vnde postquam ex parte Monasterij per adimplementum realis præstationis alimentorum, aliosque actus fuit approbatus contractus donationis, & donatores, quorum causa constat interpositam fuisse promissionem ratificationis vsque ad diem obitus eam non petierunt, vtique

8 illa censetur remissa. Aym. *consil.* 106. *num.* 2. & 3. Rot. *decis.* 577. *num.* 10. *par.* 1. *recen.* & *in Romana Societatis officij* 31. *Ianuarij* 1620. *coram R.P.D. meo Pirouano.*

Actus

Actus autem præstationis alimentorũ probantur per testes, vltra quod præsumuntur à die donationis, vsque ad diem obitus continuati ex rei euidentia, dum ipsi testes deponunt se vidisse donatores habitare in domo contigua Monasterio, vbi deinde diem vitæ clauserunt extremum. & cum non constet eos aliunde
9 percepisse alimenta, locus est dictæ præsumptioni, quod illa quotidie perceperint à Monasterio, vt per textum in *l. 2. C. de alimen pupil. præstan.* respõdit Nat. *consil.* 547. *num.* 20. quam promissionem auget promissio ex parte Monachorum, vt supra ratificata, & dictorum coniugum propter senium inhabilitatē ad alimentã sibi comparañ, vt considerat idem Nat. in præalleg. *cons.* 547. *num.* 31.

Neque obstat, quod promissioni de rato, ratificarique facieñ donationem capitulariter, & infra octo dies proximos non potuerit alio modo, quàm per actũ capitularem satisfieri, ad tradita per Beroum *in cons.* 38. *num.* 48. *lib.* 1. Quia con
10 trariam sententiam, quod scilicet quando ratificatio ad alium finem non requiritur, quam vt constare possit de acceptatione cuius vigore quis obligatur, tunc promissioni plenè satisfit per ratificationem facti, ita vt alia non requiratur, tamquam veriorem probauit Rota *in Cremoneñ Pecuniaria*, 26. *Ianuarij* 1587. *coram Cardinali Platto*, per text. *in l. mater*, vbi Doct. communiter, *C. de instit. & substit.* Vnde stante consequu-
11 tione alimentorum, & quod per defectum expressæ ratificationis capitularis nullum donatoribus damnum fuit illatũ, dicta donatio ex hoc capite non adimplementi impugnari non potest. Bald. *in consil* 117. *lib.* 1. Surd. *decis.* 265. *num.* 39. Gregor. XV. *decis.* 347. *num.* 11. Neque refragantur Doctores allegati in Tiburtinã Locationis, impressa per Marchesanũ de Commissionibus *par.* 1. *pag.* 06. cum loquãtur in terminis alienatione rei Ecclesiæ, vel in delictis, in quibus propter expressam iuris prohibitionem tacita ratificatio non est sufficiens: quo casu locũ
12 non habet regula, quod par sit virtus taciti, ac expressi, vt per Euerardum in *loc. ab express. num.* 13.

Minus obstat, quod alimenta huiusmodi à contrahentibus fuerint taxata ad annuam summam scutorum 65. bona verò donata non excederent valorem scut. 300. vel circa; & sic habita ratione impensatum recollectionis fructuum, quæ minuunt valorem, donatio esset damnosa Monasterio, cuius propterea requirebatur præcisa ratificatio. Quia nihilominus attenta ætate septuagenaria dictorũ
13 Coniugum, quæ iuxta *l. hæreditatum, ff. ad l. falcid.* computatur ad annos quinque superuiuentiæ, quodque ipsi bona donarunt de præsenti, vt alimenta annuatim reciperent, tanto vtilius res ea gesta fuit pro Monasterio, quo citius, hoc est intra annum à tempore factæ donationis, ambo donatores decesserunt.

Denique non obstat, quod non fuerit obtentum, & expeditum beneplacitum Apostolicum, iuxta eamdem promissionem. Tum quia propter clausulam, Quatenus opus esset, obiectum cessat, ex eo quod attentis præmissis, illius impetratio non fuit necessaria; tum etiam, quia tali casu Ecclesiæ electio est, an stare velit contractui, vel potius ab illo discedere. *cap. si qua*, 12. *quæst.* 2. *glos. in cap.* 1. *in verbo Sede vacante, vti omnes ne sede vacañ.*

Et ita decisum fuit, vtraque parte informante.

DECISIO XXIX.

Reuerendissimo D. COCCINO DECANO.

Montis Falisci Fideicommissi.

16. Decembris 1619.

Ad dispos. 8. quæst. 10.

ARGVMENTVM.

Statutum excludens feminas à succes-

cessionibus, &c. an liget Moniales.

SVMMARIVM.

1 *Filia non habet ius dicendi testamentum nullum.*

2 *Statutum excludens feminas propter masculos ab hæreditate patris, & matris, non habet locum in bonis fraternis;*

Intellige, si non procedat vlterius; & n. 3.

4 *Statutum excludens feminas, &c. non ligat Moniales.*

Contrarium, & de magis communi, nu. 5.

NIcolaus Bisentius decessit relictis tribus filijs masculis, videlicet, Troilo, Camillo, & Cæsarino, & quatuor filijs feminis. Decesserunt Troilus, & Cæsarinus, Camillo superstite, qui plura bona alienauit, cuius filij egerunt ad recuperationem, & obtinuerunt cessionē à dictis feminis, ex qua egerunt contra dictos possessores bonorum. Vnde cum opponeretur de Statuto exclusiuo feminarum, firmata prius illius existentia die 15. Aprilis 16 5. Dubitaui an dictum Statutum obstaret filijs Camilli agentibus ex prædicta cessione? Quod dubium est disputañ quoad bona paterna, & quo ad bona Troili, & Cæsarini fratrum:

Et quoad bona paterna, res videtur clara ex Statuto, quod datur in Summario nu. 1. cuius existentiam firmauit Rota, in quo expresse disponitur, quod ad conseruandam stirpem antiquam Domus, & bona antecessorum, & lineam masculinam, quod in bonis, & hæreditate intestati nulla mulier succedere possit; sed tantummodo habeat, & habere debeat iure naturæ, & eius legitima dotē sibi constituendam ex ipsis, vel alijs bonis, secundum qualitatem personis, & hæreditaris intestati defuncti, & plus petere non possit; immo semper in bonis, & hæreditate intestati succedat, & succedere debeat proximior in gradu consanguinitatis in bonis paternis, & maternis, ita quod semper antiqua stirps antecessorum manuteneatur, & augeatur per lineam masculinam digniorem feminina. Stante hoc Statuto, certum est filias feminas non posse succedere: quod licet loquatur quando Pater moritur ab intestato, & frater, vel masculus est paratus congruenter dotare ex bonis patris, vel alijs, secundum qualitatem intestati; tamen istud Statutum operatur etiā facto testamento, quando pater ipse dotauit;
1 quia cum filia non possit succedere ab intestato, nec habeat ius dicendi testamentum nullum, vt est communis opinio, de qua Afflict. *in decis.* 158. *num.* 6. Barr. *in l. fin. num.* 5. *ff. ad Tertull.* Alex. *in l. Gallus, §. & quia si tamen, num.* 16. & 17. & Ias. *num* 18. *ff. de lib. & posthum.* Tiraquel. *in tract. de iur. primogen. quæstione* 53. *num.* 12. & 12. & fuit dictum in causa Romana Supplementi legitimæ, 8. Februarij 1593. coram bo. me. Card. Arigonio.

2 Et istud Statutum non potest suffragari quoad bona fraterna, cū non procedat vlterius, sed solū excludat ab hæreditate patris, & matris. Bald *in l.* 1. *num.* 4. *C. de legit. hæreditate.* latè Thesaur. *decis.* 61. *num.* 1. & fuit dictum coram me in causa Romana Vineæ de Corbinellis 15. Martij præteriti.

Quo verò ad bona fraterna, adest aliud Statutum, de cuius existentia erit particulariter videndum, in quo disponitur, quod filia, vel neptis dotata, vel dotanda à patre, matre, seu fratre carnali de bonis maternis, seu paternis, &c nec eidem patri, auo, & auiæ, vel fratri carnali, vel alicui ipsorum succedere possit. Vnde cum
3 istud Statutum procedat vlterius, non solum excludit ab hæreditate dotantis, sed etiam aliorum nominatorum in Statuto. Brunus *de Statut. exclus. femin. artic.* 8 *quæst.* 16. *num.* 65. *& seqq.* Thesaur. *decis.* 63. *num.* 3. Put. *decis.* 277. *lib.* 1. *in nou.* & fuit resolutum in causa Balneoregiensi Terrarum 16. Maij 1594. coram bo. me. Card. Pamphilio. & in causa Romana Hæreditatis del Sellis 1. Iulij 1598. coram bo. me. Card. Seraphino, & in eadem 16. Ianuarij 1608. coram Reuerendissimo Atrebateñ, & dixit Rota in

in præcitata causa Romana Vineæ de Corbinellis 1619. coram me.

Adest etiam difficultas non modica, de qua erit particulariter agendum, an prædicta statuta ligent prædictas feminas, cum sint Moniales, & essent tales antequàm fuisset factus locus successio-
4 ni: vnde cum de tempore successionis essent Moniales, Statutum ex defectu potestatis, non poterat illas afficere. Salicet. *in auth. cassa, num.* 14. vbi, quod ita vidit determinari per valentissimos Doctores, *C. de sacrosanct. Eccles.* & latissimè Cephal. plures huius sententiæ allegans in *consil.* 95. *num.* 14. *& seqq. lib.* 1. Ruin. *consil.* 200. *volum.* 2. qui etiam alios refert, prout etiam Riminal. sen. *in con. sil.* 246. *num.* 26. *lib.* 2. & nouissime hanc sententiam tuetur validissime Modernus *de iurisd. par.* 4. *centur.* 1. *casu* 4. *per tot. & cas.* 5. vbi respondet omnibus contrarijs.

5 Et licèt respondeatur, quod magis communis opinio, videatur in contrarium, ex allegatis per Hondedeum *in consil.* 11. *num.* 17. *lib.* 2. & per Crass. *de effect. clericat. effect.* 2. *num.* 169. & pro ista opinione videatur decis. Putei 99. *num.* 3. *in antiq lib.* 3 quæ opinio fundatur in eo, quod Statutum non loquitur de Monialibus, sed iniecit vinculum ab initio, & in natiuitate feminas ligauit, easque tempore quo erant in sæculo, iurisdictio Statuentium inhabiles fecit ad succedendū cum masculis, & cum hoc vinculo inhabilitatis transiuerunt in Monasterium.

A tamen replicabatur, quod in sententia Rotæ non potest fieri fundamentum: quia prædicta decisio Putei est mēdosa, nec reperitur in nouiter impress. ex cerptis ex ipso originali manu propria Putei conscripto. Quo verò ad magis communem opinionem, fuit dictū, quod Doctores, & eorum rationes sunt ponderandæ: & ideo pro nunc, nihil fuit firmatum, sed relicta vtraque opinio in suo esse, & reseruatum, vt de eo particulariter videatur.

Quo verò ad bona sita extra Territorium Montis Falisci, videndum erit, an adsint Statuta, quæ obstent.

DECISIO XXX.

R. P. D. VEROSPIO.

Ruremundeñ Abbatissatus.

Lunæ 3. Decembris 1629.

Ad disputat. 13. quæst. 2. num. 5.

ARGVMENTVM.

Decretum Concilij Tridentini super Visitatione, & correctione morum an habeat locum in correctione excessum continente. Visitator an possit Monialibus, contra prima Ordinis Instituta præscribere, ipsis inuitis, arctiorem vitæ regulā.

SVMMARIVM.

1 *Possessio anterior est manutenibilis: & ex quibus probetur respectu Monialium.*
2 *Priuatio esse non potest sine anteriori possessione.*
3 *Confessio pluries repetita, plenè probat possessionem in præiudicium confitentis: etiam ad effectum manutentionis. & num.* 4.
5 *Possessio est quid facti, & non potest auferri sine facto Iudicis.*
6 *Executio sententiæ, spreta inhibitione Iudicis ad quem, est nulla & attentata, & non præiudicat possidenti in sua possessione.*
7 *Possessioni ciuili, & solo animo retentæ, competit manutentio.*
8 *Appellatio in causis Visitationis, & correctionis morum, ex Decreto Concilij Tridentini sess.* 13. *&* 29. *de reformat. vel non admittitur ante diffinitiuam; vel si admittatur post diffinitiuam, non impedit ipsius sententiæ executionem.*

num. & num. 9.

10 *Limita, vt non censeatur prohibita appellatio, vbicunque correctio contineret excessum.*

11 *Visitator non potest Monialibus, ipsis inuitis, arctiorem vitæ rationem præscribere.*

12 *Pœna priuationis, & depositionis, excedit omnem modum correctionis, nec incurritur nisi in casibus à Iure expressis.*

CVm Annam Abbatissam, & Moniales Cœnobij in Ciuitate Ruremunden Nobilis, & perantiqui, sub inuocatione Beatæ Mariæ Virginis in Munster, Laurentius Beuer Abbas Campi Veteris priuasset Abbatiatu, & possessione Monasterij, sub eo prætextu, quod recusassent parere articulis à se datis in visitatione super correctione morum; præscripto, tam eidem Abbatissæ, quam reliquis sacris Virginibus, breui termino, vt ab eodem Monasterio recederent spatio vigintiquatuor horarum; causa appellationis ex parte Monialium, in vim rescripti Apostolici commissa Officiali Coloniensi, decreuit ille contra Abbatem Laurentium primum citationem cum inhibitione, ac deinde mandatum reuocationis attentatorum, eo quod idem Abbas, neglecta inhibitione, & baculi vsum Abbatissæ interdixerit, & impetratis literis à Serenissima Belgij Principissa in eo Monasterio alias introduxerit. Vnde cum ab hoc vltimo Officialis decreto Abbas appellauerit causa in Rota mihi commissa. Dubitaui, an eidem Annæ, & Monialibus concedendum esset mandatum de manutenendo. Quod Dubium hodie Domini affirmatiuè deciderunt, propter
1 anteriorem possessionem, quæ visa fuit probari respectu aliarum Monialium de ipsius Monasterii sede, & domicilio; respectu verò Annæ, de eiusdem Monasterii Præfectura, ex notat. in *§. hodie, & §. retinenaæ, Instit. de interdict.* & per DD. *in l. naturaliter, §. nihil commune, ff. de acquiren. possess.* Bar. *in l. 1. §. vlt. ff. vti possidetis.* Constat enim vel ex ipsa Abbatis confessione, tam curam bonorum Monasterii, & Antistitæ dignitatem fuisse penes Annam; quam ab ea vna cum suis Monialibus idem Monasterium inhabitatum fuisse, cùm eorumdem bonorum administratione ipsi Annæ interdicta, illam suæ dignitatis insignibus spoliatam, & quibus ipsa præerat ex eodẽ Monasterio secedere iussisset, earum loco aliis de facto immissis. Ex quibus rectè
2 inferre licebat ad anteriorem possessionem, sine qua priuatio esse non poterat, *arg. text. in l. manumissiones ff. de Iust. & iur.* tradit Bart. *in l. decem, num 1. & 6. ff. de verbor. oblig. & in l. Titio, 91. ff. de condit. & demonstrationib.* & fuit dictum in Bergomeñ Cappellaniæ 22. Aprilis 1611. coram R.P.D. meo Pirouano. Et confessio ipsius Abbatis super eadem possessionem, quæ pluries apparebat re-
3 petita, plene illam probare poterat in præiudicium ipsius confitentis. ad notat. *in l. cum te, C. de transact.* & tenuit Rota coram Verallo *dec. 107. par. 3. & in decis. 91. par. 2. diuer.* Etiam adhuc effe-
4 ctum manutentionis, vt per Aym. *in consil. 150. num. 3,* Ruin. *cons. 115. num. 16. lib. 5.* & fuit dictum in *decis.* 802. *num. 1. par. 1. diuers. & decis.* 652. *num. 6. par. 2. recent. & coram Gregorio decis.* 200. *& decis.* 458. *num. 5.*

Neque hac possessione spoliatas fuisse Annam, & Moniales dicendum erat ex sententia priuationis, lata ab Abbate: Quia primum eiusdem Abbatis decretum, quo declarata Annæ, & reliquarum inobedientia, illis discessum à Monasterio imperauit, non priuauit easdem Moniales, & Abbatissam suæ possessionis, cùm non fuerit exequutioni demandatũ:
5 & ipsa possessio tanquam quid facti non potuit sine facto ipsius Iudicis ab ijs auferri, vt probatur in *l. 1. ff. de acquir. poss.* & notat ibi Bart. *num. 25.* Angel. *in l. qui vniuersas, § item cum Prætor. ff. eod. tit.* Cassad. *decis. 7. de caus. poss. & propriet. num. 10.* Rota *decis. 3. num. 7. de restitut. spoliat. in nouis.* Eiusdem verò sententiæ executio, qua Abbas neglecta inhibitione

hibitione Iudicis ad quem, & appellatione à Monialibus interposita, Monasterium aliis inhabitandum concessit, eisque loco Annæ aliam etiam præfecit, tā-
6 quam nulla, & attentata; neque in sua possessione ipsis Monialibus præiudicauit, ad notata in *l.4.§.condemnatum,ff.de re iudic.* Angel. *in l.clam possidere, §. qui ad nundinas, num. 2.ff. de acquiren. poss.* Rota *decis.* 159. *num.* 4. *par.* 2. *&* *decis.* 661. *num.* 3. *par.* 1. *recent.* Sed ratione ciuilis possessionis, quam animo
7 retinuerunt, debebatur eisdem Annæ, & sociis manutentio, vt notat Ias in *dicta l. clam possidere, §. qui ad nundinas, num.* 61. *ff. de acquiren. possess.* Menochius *de retinenda possess. remed.* 3. *n.*12. Rota *decis.*660. *num.*4. *par.* 1. *& dec.*319. *num.* 1. *par.* 2. *recentior.*

Et quamuis, dum idem Abbas hæc omnia in visitatione gessit, nulla viderentur, dici posset ab eo commissa attentata, cum ex Decreto Sacri Concilii Tridentini, *sess.* 13. *de reformat. cap.* 1. *& sess.*
8 24. *de reformatione, cap.* 10. in causis Visitationis, & correctionis morum, appellatio, vel non admittatur ante diffinitiuam, vel admissa post diffinitiuam, non suspendat ipsius sententiæ executionem: quod etiam antea constitutum fuerat in *c. irrefragabilis, de offic. ordin. & cap. ad nostram, de appellation.* vt latè prosequitur Lancellottus *de attentat. par.* 2. *cap.* 12. *limitat.* 18. *num.*6. Non potuit tamen ratio, quæ fauore Ecclesiæ, & Diuini cultus viam dilationibus præcludit, & cuius ratione ex dispositione Sacri Concilii, in decretis factis in Visitatione prohibetur appellatio, impedimēto esse hoc casu deuolutioni causæ, etiam ad effectum suspensiuum, cùm
9 hæc duo positiuè, & Iura, & Concilium requirant, Ne Visitator excedat officium, & munus Visitatoris, vt ideò si processum fuerit in forma Iudicii, non censeatur denegata appellatio; vt resoluit Sacra Congregatio Eminentissimorum Cardinalium interpretum 16. Octobris anno 1600. & post eam, Rota in Carpentoractensi Prioratus 15. Iunii 1601. coram Corduba. Et quæ idem Visitator in Visitatione constituit, vt corruptis moribus, & ad restitutionem solitæ disciplinæ conduceant. Ex quo, neque cen-
10 seтur prohibita appellatio, vbicumque correctio excessum continetet, vt tradit Franch. in *cap. ad nostram, num.* 2. *&* 3. *& in cap. de priore, sub num.* 2. *in gloss.* 1. *de appellat.* Speculat. *eodem titulo. §. in quibus autem casibus, num.* 14. Marant. *in specul. par.* 6. *sub rubrica & quandoque appellatur, num.* 333. Nauarr. *in rubr. de Iudicio num.* 83. *& consil.* 2. *eodem tit. de appellat.* Et optimis rationibus probat Gonzal. Mendez *lib.* 1 *diuers. iuris argumentorum cap.* 19. *nu.*9. exponendo hoc idem Decretum Sacri Concilii ex interpretatione Sacre Congregationis. Hæc verò seruata non fuisse ex eo apparebat: quia Abbas processit citata parte, atque adhibita causæ cognitione, neque particulari, siue aliquarum, siue omnium culpæ occurrere voluit: sed noua viuendi lege indicta arctiorem vitæ rationem, ac normam eisdem Monialibus præscripsit contra pri-
11 ma ordinis instituta. Ex quibus satis deduci poterat grauamen, cum non licuisset id Abbati ipsis Monialibus inuitis, secundum Gloss. in *cap. gesta, in verb. crescere.* & tradit Decius in *cap. ad nostram, num.* 18. *& sequen. de appellat.* Oldrad. *consil.* 96. Nanar. *consil.* 9. *& consil.* 81. *num.* 3. *de regularib.* Et ipsa pœna priua tionis, & depositionis, hoc idem osten-
12 dere poterat, tamquam ea, quæ omnem modum correctionis excedit, & numquam incurritur, nisi in casibus à iure expressis, vt tradit Abbas in *cap. vltimo de iure patronat.* & in *cap. at si clerici, num.* 33. *de iudic.* Surd. *decis.* 188. *nu.*7. *& decis.* 200. *num.* 1. Et tenuit Rota apud Crescentium *decis.* 9 *de probat. & in decis.*489. *num.* 2. *par.* 2. *recent.*

Et omnis difficultas sublata videri poterat: quia neque pendet hodie causa appellationis Monasterii, quam & Papa admisit, & ex decreto Officialis Colonoloniensis Iudicis ad quē, interposita super reuocatione attentatorum, constat

fuisse consumptam, sed ab hoc vltimo decreto eiusdem Officialis ad instantiam ipsius Abbatis appellatum fuit. Vnde pendente interim causa,&donec cognoscatur de iuribus huius vltimæ appellationis, non potest denegari Monialibus, & Abbatissæ manutentio, quæ debetur in qualibet instantia, & in quacumque parte iudicii, vt in *decis. 4. de caus. poss. & propriet.* apud Cæsar. de Graffis *& in decis.* 350. *par.* 1. *diuers. & in decis.* 111. *num.* 8. *par.* 1. *recentior.*

Et ita vtraque, &c.

DECISIO XXXI.

Eminentissimo CARD. VEROSPIO.

Bononien Exemptionis.

Veneris, 25. *Maij* 1618.

Ad disput. 17. *quæst.* 1. *&* 5.

De communicatione priuilegiorum Regularium in materia exemptionis.

SVMMARIVM.

1 *Exemptio competit Regularibus ex dispositione Iuris communis.*

2 *Communicatio priuilegiorum inter Regulares, idem operatur ac si in specie fuissent talia priuilegia concessa ijs, quibus communicantur. Stantibus præsertim clausulis amplissimis appositis in communicatione. & num.* 3.

4 *Communicatio priuilegiorum Regularium fuit pluries canonizata in Rota.*

5 *Exemptio plenissima quoad onera, collectas, & impositiones, inducitur per verba ampliatiua, & generalissima, vt hic.*

6 *Generalis mentio in materia exemptionis, sufficit ad inducendam exemptionem ab oneribus realibus & ...*

Fallit in solutione decimarum. & num. 7.

Lite coram me inter nonnullos Regulares, & Regimen Bononiense super exemptionibus introducta, ad instantiam Canonicorum Regularium Lateranensium, & S. Saluatoris; Dubitaui, circumscriptis pro nunc eorum laboratoribus, Colonis, & Emptoribus, necnon subsidio triennali: An ipsi sint ab aliis datiis, gabellis, vectigalibus, & oneribus tam realibus, quam personalibus exempti. Et Rotæ visum fuit affirmatiuè respondendum, cùm istis Regularibus tam ex iuris communis dispositione competat hæc exemptio, *cap. quamquam, de censibus in sexto. cap.* 1. *de immunitate Eccles. in sexto.* Clement. *præsente, eodem titulo, cap.* 1. *de Decim. cap. non minus, & cap. aduersus, de immuni ate Eccles.* Cardinal. *in dicto cap. non minus, eodem titulo.* Abbas *in cap. innocamus, de censibus, num.* 4. *& consil.* 13. *par.* 2. Baldus *in l.* 1, *num.* 9. *C. de contrahend. emption.* Bertazzol. *de Gabel. seu vectigal.* 9. 7. *princip. num.* 10. & fuit dictum in Corregiensi Gabellæ coram bon. mem. Iusto 27. Nouembris 1602. & in Valentina Gabellæ 4. Decembris 1595. coram Cardinali Pamphilio, & in Brundusina Gabellæ 13. Februarii 1604. coram Penia. 1

Quam vigore Priuilegii ab Eugenio Quarto, sub datum Florentiæ 7. Kalend. Martii 1434. motu proprio concessi Monachis Cassinensibus, & per Sixtum Quartum Congregationi Lateranensi, necnon per Iulium Secundum Congregationi Sancti Saluatoris communicati, quæ communicatio idem operatur, ac si dd. Congregationibus fuisset in specie talis exemptio concessa. Oldr. *consil.* 300. *num.* 8. *& vers. præsertim in facto.* Bertrand. *consil.* 149. *Illud est generale, num.* 2. *lib.* 1. *in antiq.* Paris. *cons.* 22. *num.* 5. *lib.* 4. Doct communiter *in l.* 1 *ff. de leg.* 1. vbi Ioannes Crot. *num.* 13. *vers. vltima conclusio.* Iacob. de Nigr. *num.* 5. *& 6. in fin.* Roman. *cons.* 383. *post num.* 2. Natt. *cons.* 432. *nu.* 9. *&* 15. *lib.* 1. Crescen. *decis.* 9. *num.* 5. *vers. secundo quia, de priu.* Rota *decis.* 8. *num.* 5. *par.* 2. *diuers.* 2

Stans

3 Statibus præsertim clausulis amplissimis in eadem communicatione appositis. Aym. *cons.* 294. *nu.* 1. Rolan. *cons.* 60. *num.* 1. *& seq.* Io. Crot. *vbi supra num.* 13. Iacob. de Nig. *ibidem num.* 15.

4 Vnde plures dicta Cõmunicatio fuit in Rota canonizata, videlicet in Burgeñ Iurisdictionis S. Ioannis 20. Dec. 1596. coram Orano. & in Burgeñ Procurationum, 9. Martii 1598. coram eodem.

Nec potest controuerti Priuilegiũ huiusmodi esse amplissimum vti conceptũ per verba ampliatiua, & generalissima, nimirum ab omnibus gabellis, taliis, & datiis, Collectis, impositionibus, & oneribus, etiam ad Pontium refectionem, & viarum reparationem, aut ab alio quocumque grauamine quouis nomine cen

5 seatur. Quæ verba sunt apta plenissimam exemptionem quoad onerum, Collectarum, & impositionum species importare. Io. Andr. *in cap. Episcoporum, sub num.* 7. vbi Geminian. & Archidiac. *de priuil. in* 6.

Nec valet dicere communicationem suffragari non posse tanquam expressè non facta mentione de exemptionibus

6 ab oneribus realibus. Nam satis fuit generalis mentio, cum simus in materia fauorabili. Paris. *cons.* 12. *nu.* 5. *& seq. lib.* 4. Dec. *cons.* 113. *n.* 4. *&* 5. cũ aliis sup. alleg.

Tãto magis, quia fuerunt appositæ clausulæ. In omnibus, & per omnia, &c. & absque vlla prorsus differẽtia, &c. Ripa *in l.* 1. *n.* 1. *de leg.* 1. & ibi Scrib. Rota *dec.* 8. *n.* 5. *par.* 2. *diuers.* Cresc. *dec.* 9 *n.* 5. *de priuileg.*

Non obstat decisio allegata *in Valentina Decimarum 28. Nouembris 1603. coram Illustrissimo Lancellotto*. Ibi enim de exemptione tractabatur à solutione

7 decimarum, quæ tanquam exorbitans à iure communi sub generalitate verborum comprehendi non valebat; quod secus accidit in casu nostro ex alleg.

Verùm quia non obstantibus dictis Exemptionibus pro parte Ciuitatis, & Regiminis Bononiensis prætendebatur illos Regulares in aliquibus casibus debere contribuere; Domini voluerunt hoc particulari Dubio esse discutiendum.

DECISIO XXXII.

REVERENDISS. D. COCCINO Decano.

Cordubeñ Decimarum.

Luna, 30. Aprilis 1635.

Ad disput. 17. quæst. 5.

ARGVMENTVM.

Solutiones quando non constituant in quasi possessione exigendi.

SVMMARIVM.

1 *Dispositio cap. cùm persona, de priuil. in 6. habet locum in iurisdictionalibus.*

2 *Manutentio in possessione exigendi Decimas non datur ex assistentia iuris communis.*

3 *Solutiones cum protestatione metus censurarum non constituunt in quasi possessione exigendi.*

4 *Soluens metu censurarum, & non aliàs, non dicitur soluere animo acquirendi ius aduersario; vel obediendi Superiori. & num.* 5.

6 *Confessiones de recepto, absente parte, non suffragantur ad effectũ manutentionis.*

CVm Patres Societatis Iesu haberent amplissima priuilegia fel. rec. Pauli Tertii, Pij Quarti, & Gregorij Decimitertii, non soluendi decmas, placuit Leoni Vndecimi, quo ad bona existentia in Regnis Castellæ, & Legionis, quod decimæ soluerentur quoad bona acquirenda, quæ propriis manibus, vel per proprios Colonos excolunt, & loco decimæ voluit solui vigesimam; Et licet felic. recordationis Gregorius Decimus quintus exemerit hæc eadem bona vltimo loco relatã; tamen Sanctissimus Dominus Noster reduxit omnia, iuxta ter

minos Breuis Leonis, qui voluit de prædictorum omnium bonorum fructibus modo prædicto decimam solui; aliarumque rerum, & specierum, de quibus de Iure, vel consuetudine, circumscriptis priuilegiis, decimæ solui deberent.

Hoc stante dubitaui, An Dominis Episcopo, & Capitulo Cordubensi esset dando mandatum de manutenendo in quasi possessione exigendi decimas contra Patres Iesuitas. Et Domini negatiuè responderunt. Quia Episcopus, & Capitulum non probant talem possessionem, quæ eis suffragetur. Nam aut nituntur assistentia Iuris communis, de qua in *c. cum persona de priuileg. in 6.* ex qua datur manutentio: & conclusio non applicatur, quia ille textus loquitur in
1 Iurisdictionalibus, & ita loquitur Caputaquen. *in decis.* 129. *lib.* 1. & decisio in causa Veronensi Iurisdictionis 18. Iunii 1596. coram bonæ memoriæ Hieronymo Cardinali Pamphilio: & in Montis Regalis Iurisdictionis, 25. Octobris 1596. coram bonæ memoriæ Pena, & in Vlixbonensi Iurisdictionis 27. Nouembris eiusdem anni coram bon. mem. Litta: Mantica *decis.* 323. *num.* 1. *& sequen.* Et in puncto, quod ex assistentia
2 iuris communis non detur manutentio in possessione exigendi Decimas, fuit resolutum in causa Reatina Decimarum, 17. Maii 1604. coram bonæ memoriæ Iusto: & licet contrarium videatur resolutum in causa Taurinensi Decimarum 30. Aprilis 1604. coram bonæ memoriæ Cardinali Seraphino, quæ est *decisio* 1497. *in impressis*; tamen causa deinde sæpius proposita coram bon. mem. Francisco Pena, dicta decisio non fuit approbata: & propterea sub die 30. Iunii 1606. omisso articulo possessorio, fuit deuentum ad petitorium, vt refert Marescottus *variarum resolut. lib.* 1. *cap.* 1. *num.* 13. qui licet conetur defendere decisionem Seraphini, sat est, quod Rota noluerit illam decisionem approbare: imò expressè contrarium tenuit coram bon. mem. Iusto, vt dictum est.

Aut vero nituntur possessione exigendi post Breue Leonis Vndecimi:
3 & cum Patres Iesuitæ soluerint, cum protestatione, quod soluebant metu censurarum, illæ solutiones non constituerunt in quasi possessione exigendi. Abbas *in cap. olim, il terzo. num.* 9. *&* 10. *de restitutione spoliator.* Verallus *decis.* 731. *par.* 2. Achill. de Grass. *dec.* 11. *de pensionibus.* Card. Seraph. *decis.* 1017.
4 *num.* 6. Et ratio est, quia, qui soluit metu censurarum, & non alias, non dicitur soluere animo acquirendi ius aduersario. Verallus *decis.* 330. *par.* 2. Hoc
5 enim casu soluens, dicitur potius soluere timore censurarum, quam animo obediendi Superiori. Puteus *decis.* 273. *lib.* 2. *in correctis.*

Neque obstat, quod videantur adesse plures solutiones sine protestatione. Nam fuit responsum ex duplici capite cessare obiectum. Altero, & primo, quod solutiones ex aduerso datæ pro Clero, & Capitulo in Summario num. 7.
6 omnes leguntur esse confessiones de recepto, absente parte; quæ non suffragantur ad effectum manutentionis, *l. Lutius, S. tutelæ, ff. de administr. & peric. tutor.* Natta *consil.* 543. *num.* 13. *lib.* 3. Seraph. *decis.* 302. *num.* 2. & fuit dictum in causa *Lunen. Sarzanen. pensionis 26. Februarij* 1616. *coram bonæ memoria Buratto*: eo præsertim, quod in vna ex ipsis, quæ facta legitur præsente Procuratore Collegii, expressa legitur interuenisse protestatio, vt in Summario Collegii numero 3. sub 5. mandato: quam cum Clerus non impugnauerit, illi acquieuisse censetur. Altero, & secundo, quod omnes solutiones, quotquot sint, emanasse appareant præuiis mandatis executiuis seriatim datis in eodem *Summario numero tertio,* & in illorum executionem singulæ solutiones ex aduerso allegatæ inde seriatim subsecutæ: & id ipsum comprobant testes ex aduerso examinati eodem *Summario num.* 3.

Vnde omnes, tanquàm ex præuiis mandatis executiuis, & in illorum executionem emanatè non voluntariè, sed coactè

coactè censentur; idque indubitanter, stantibus tot, & tantis protestationibus pro Collegio, in ipso actu intimationis dictorum mandatorum, de ipso metu censurarum, & mandatorum etiam in vltima intimatione eorum mandatorum die 18. Maii 1613. dicto eodem *Summ. num.* 3. Vnde sicuti à principio vsque ad finem anni 1623. perseueranter prę-cessit continuata relaxatio mandatorum relaxatorum in singulis annis; ita etiam, & legitima protestandi causa perseuerasse dicitur. Quæ cum operetur quod durante causa metus, protestatio repetita censeatur; vtiq. multo magis dicenvenit, operari debere vbi protestatio expresse, & in singulis mandatis repetita legitur, & in solutione in qua procurator Collegii præsens fuit, id ipsum in specie, & viua voce in scriptis explicatum.

Vlterius aliqui ex Dominis non recedendo à prædictis, considerabant quod Patres expresse docent in intimationibus mandatorum, & signanter in vltimis, fuisse factas dictas protestationes: cum quibus concurrente illa facta parte præsente, Clerus acceptando solutiones videtur perdidisse possessionem, si quã acquisiuisset ex solutionibus simpliciter factis. Hoc tamen fuit dictum ex abundanti, cum omnes Domini circa primas responsiones conuenirent.

Et ita conclusum vtraque parte informante.

DECISIO XXXIII.

Eodem. Corduben Decimarum de Lucena.

Mercurij 10. Maij 1635.

Ad disput. 17. quæst. 5.

ARGVMENTVM.

De priuilegijs Societatis Iesu circa exemptionem à solutione Decimarum.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio non datur, non constito de possessione tempore litis motæ.*

2 *In possessione continuanda metiendum est ius ex parte possessoris.*

3 *Possessio contra antecessores non iuuat contra successores, nisi contra eos etiam probetur: & multò magis contra priuilegiatos. & num. 4.*

5 *Sententiæ licèt in alia causa, si sint latæ super statu in contradictorio Iudicio, faciunt ius quoad omnes.*

6 *Exceptio priuilegij impedit manutentionem. Intellige vt num. 7.*

8 *Superior non potest renunciare priuilegijs concessis fauore suæ Religionis.*

9 *Clericus non potest renunciare priuilegijs fori.*

FVit per Dominos resolutum, Excellentissimo D. Duci de Cardona non esse dandum mandatum de manutenendo in possessione exigendi decimas ex bonis, quæ Patres Iesuitæ possident, cùm de eius possessione non 1 constet de tempore litis motæ, sed potius de quasi possessione dictorum Patrum non soluendi. *l. 2. bodie, Instit. de interdict.* Verall. *decis.* 199. *par.* 2. Rota *decis.* 390. *in princ. p.* 1. *diuers.*

Neque obstat quod dictus Excellentissimus D. Dux esset in possessione exigen Decimas super istis bonis, antequam Patres Iesuitæ illa habuerint: & 2 in continuanda possessione, metiamur ius ex parte possessoris, iuxta *decis.* 629. Guid. pape. Quia huic fundamento dupliciter fuit responsum: & primo, quòd cum Dominus Dux non probet esse in possessione exigendi contra Patres Iesuitas, resultat ipsos esse in quasi pos- 3 sessione exemptionis: & sic possessio contra antecessores, non iuuat contra Patres. Cardinalis *in cap. nuper in primo*

notab. de Decimis: & facit decis. Putei 301. *libr. 2. in correct.* & Abb. *in cap. cum in tua nu.6.ad finem vers. & intellige.* Anan. Anchar. & Collect.omnes *sub nu.3.de Decimis.*

Secundo fuit responsum, quòd Excellentissimus D. Dux non probat possessionem suam contra priuilegiatos, quales sunt Patres Iesuitæ ex priuilegijs Pauli III. Pij IV. & Gregorij XIII. &
4 ideò possessio contra priuilegiatos, ei non potest suffragari, Put *dicta dec.301. lib.2.*& facit Butr. *in cap. significante, sub num.11.de appellat.* Nec in hoc casu potest dici, quod priuilegia respiciant petitorium; cum fuerint canonizata per plures decisiones, *in causa Carthaginen. Decimarum 20. Februarij, & 10. Decembris 1578. & 16. Ianuarij 1579. coram Bubalo*, quæ habentur penes Leonium *in Thesaur. fori Ecclesiastici par.2. cap.27.nu 71. & seqq & in causa Ciuit. Castelli Decimarum 25. Iunij 1629. coram R.P.D. M. Ghislerio.* Et fuit etiam dicta exemptio Patrum canonizata per tres conformes litteras per tres Auditores insignes, videlicet Bubalum, Seraphinum, & Blanchetum: quæ sententiæ & decisiones, licet emanauerint in alia causa, tamen cum fuerint latæ quodam-
5 modo super statu in contradictorio iudicio, faciunt ius quoad omnes, *l. ingenuum, vbi glos.* Bart. & *D.D.ff. de stat hominu.*& in terminis horum priuilegiorum fuit dictum *in dicta causa Ciuit. Castelli coram R.P.D. meo Ghislerio.*

Et prædicta eo magis procedunt, cum dicta priuilegia contineant exemptionem pro bonis acquisitis, & acquirendis; cum specifica derogatione *cap. nuper de Decimis*, & cum clausula sublata, & decreto irritanti, quod insieit titulum & possessionem; & cum clausula, quod de subreptione, & obreptione, alijsque clausulis amplissimis: quæ operantur, vt non possit aliter iudicari, & si constet de possessione contraria, ea irritetur. Quod quidem decretum irritans, licet antequam iustificetur, non tollat insistentiam facti, attamen in hac facti specie ex dd. decisionibus, & sententiis satis videtur iustificatum: & hæc omnia optimè fuerunt considerata in præcitata causa Ciuitatis Castelli Decimarum, & prius, agendo de priuilegiis Carthusianorum, *in causa Adrien. Decimarum 14. Decembris 1607. coram bo. mem. Patriarcha Manzanedo.*

6 Et eò amplius prædicta debent admitti, quia exceptio priuilegii impedit manutentionem. Guidop. *decis. 107.* & licet ista decisio debeat intelligi, quando mandatum de manutenendo dependet à negocio principali; quia
7 tunc est discutiendum negotium principale, Capic. *decis 72.* Lancell. *de attent. cap.29.quæst.19.num.4.* Attamen idem est in casu isto, cum Dominus Dux prætendat se habere *immemorabilem*, *Patres verò ostendant priuilegia; cum manutentio dependeat ab ipsa immemorabili, illa prius discutienda esset, vt suffragetur aduersus dicta priuilegia.*

Nec obstat, quod Prouincialis se concordauerit cum Excellentissimo D. Duce, & renunciauerit priuilegiis Religionis: quia ista fuit mera simplicitas, quam Superiores maiores nullatenus debent sufferre, cum dictus Prouincia-
8 lis non potest renunciare dictis priuilegiis, quæ sunt concessa fauore Religionis, non autem personæ particularis. Ex
9 qua ratione, nec clericus potest renunciare priuilegiis fori, ex allegatis per Crassum *de effectibus clericatus effectu primo num.43.*

Denique non obstant moderationes priuilegiorum factæ per S. me. Leonem Vndecimum, & S. D. N. quia sunt ad fauorem ecclesiasticorum, non autem laicorum, vnde non faciunt ad punctum.

Ex quibus conclusum fuit, Excellentissimo D. Duci non esse dandum mandatum de manutenendo.

DECISIO XXXIV.

Coram Eodem, In Eadem.

Veneris 15. Iunij 1635.

Ad disput. 17. quaest. 5.

ARGVMENTVM.

Immemorabilis quomodo sit probanda, ad effectum percipiendi Decimas.

SVMMARIVM.

1 *Sola probatio immemorabilis percipiendi decimas, non sufficit, sed debet concurrere fama priuilegij Apostolici.*

2 *Testes deponentes de immemorabili, debent deponere de visu per quadraginta annos, nec possunt esse minoris aetatis quinquagintaquatuor annorum.*

3 *Immemorabilis probatur per depositionem de visu per quadraginta annos, & de auditu à maioribus, & quòd nihil in contrarium sit auditum; & de publica voce & fama, per verbum, fuit, & est.*

Neque est necessaria depositio de auditu maiorum ab alijs maioribus. & nu. 4.

5 *Depositio de visu per quadraginta annos citra, absque copula &, potest verificari in minori tempore.*

Declara vt num. 6.

7 *Testes in Regnis Hispaniarum, de stylo non solent deponere per copulam &, licèt deponant per tempus continuatum.*

8 *Fama priuilegij, quae requiritur cum immemorabili, sufficit si deponatur quod sit diuturna. & sufficit Priuilegium in genere. & num. 9.*

10 *Immemorabilis cessat, quando constat de initio. Intellige vt num. 14.*

11 *Actus contrarius factus ante centum annos non obest immemorabili.*

12 *Praescriptio immemorabilis interrumpitur, si probetur à centum annis citra contrarium actum fuisse.*

Declara vt num. 13.

DVbitaui, an constet de immemorabili consuetudine percipiendi decimas, quae suffragetur Excellentissimo Domino Duci de Cardona. Et Domini omissa secunda parte Dubij, quae pendet à priuilegijs Venerabilis Societatis Iesu, de quibus erit particulariter agendum, circa probationẽ ipsius immemorabilis. Difficultatem restrinxerũt ad duo capita. Primo, vt videatur, an testes probent dictam immemorabilem. Secundo, quatenus sic, an conuincantur ex eo, quod videatur constare de initio. Et quantum attinet ad primum, firmandum est, quod non sufficit sola probatio immemorabi-
1 lis, sed debet concurrere fama priuilegij, cum post Concil. Lateran. *cap. 14. in fine, de quo in cap. prohibemur de decimis, celebratum sub Alexand. III. de anno* 1179. requiritur probatio immemorabilis vna cum fama priuilegij Apostolici. Io. Andr. & alij *in cap. cum Apostolica de ijs, quae fiunt à Praelatis*. Felin *in cap. causam num. 3. de praescriptionibus, & in cap. cum contingat num. 4. vers. si tamen de foro compet.* Rebuff. *de decimis, q. 13. num. 69. & seqq.* vbi declarat. Balb. *de praescript. par. 1. secundae partis principalis, quaest. 7. num. 19. vers. 1. cum seqq.* Guidobonus *decis. 6 . & 61.* & millies in Rota fuit resolutum: & duo requisita huius primi capitis satis concurrunt; omnes enim testes excedunt aetatem quinquaginta annorum; quod tempus requiritur
2 in testibus, vt immemorabilẽ possint probare, cum debeãt deponere de visu per quadraginta annos: quia non possunt rectè facere, nisi quadraginta annis addantur alii quatuordecim; quia illa aetas est sufficiens, vt testis rectè possit deponere de visu per dictum tempus. Franch. *in cap. 1. nu. 16. de praescript.* Gabr. *de praescript. conclus. 1. nu. 83.* san. mem. Gregor. *decis. 298 num. 1.* & ibi addentes. Seraph. *dec. 1179*
8 *num. 2. & dec. 1102. num. 5.* Gonzalez post alios, qui solum firmat, quod testes debent

bent esse legitimæ ætatis, *in regula, possessor, par. 2. §. 3. num. 8. vers. testes verò, de regulis iuris in 6.*

Et quantum attinet ad immemorabilem, in Summar. *num.* 8. datur copia octo testium, quorum tres sunt Presbyteri examinati in Oppido de Lucena, & duo sunt examinati in Ciuitate Cordubensi, & tres in Oppido de Benauisi, & alii, qui habentur in processu; qui deponunt de
3 visu per spatium quadraginta annorum, quod Excellentissimus Dominus Dux, & eius antecessores percipiant decimas; & deponunt etiam de auditu à maioribus, & quod maiores ita viderunt, & nihil in contrariū audiuerunt; & de publica voce, & fama per verbum Fuit, & est; ex quibus satis dicitur probata immemorabilis, vt per Gloss. *in cap. 1. in verbo memoria, de præscript. in 6.* vbi notat Lapus, Geminianus, & Franchus. Parisius *consil. 27. num. 31. & seqq. lib. 1.* & alii, quos allegat Couarruuias, & communem dicit loco modo allegato; & passim Rota resoluit, & præsertim in Nepesina Iurispatronatus 16. Februarii 1596. coram bo. mem. Cardinali Blanchetto. & in Tullen. Iurisdictionis 22. Martii 1596 coram bo. mem. Hieronymo Cardinali Pamphilio. Mohedanus *decis. 3. de iurepatronatus.* Verall *decis. 283. lib. 1. in manuscript. & decis. 71. par. 2. in impressis*, & aliàs sæpissime: & isti testes coadiuuantur ex aliis testibus in alia causa examinatis, qui etiam optime deponunt, vt in copia, quæ data fuit in Summario *num.* 4. & 5.

Neque obstat, quod isti testes non deponant, maiores audiuisse ab aliis ma-
4 ioribus: quod requisitum videtur Rotam admisisse in *decis. 196. sanct. memoriæ Gregorii*, & colligi ex mente Gloss. licet non habeatur in verbis, dicit Couarruuias *dicto num. 8.* Quia fuit responsum, quod in casu decisionis sanctæ memoriæ Gregorii, illud requisitum erat probatum; & ideo fuit enumeratum inter alia; non autem fuit firmatum, quod per necesse requireretur. Vnde cum ex communi sententia non sit necessarium, de ea non est habenda ratio, vt per Couarru. *dicto num 8. vers. testes vero.* Marcus Salon *de pace consil. 16. num. 15.* Azeuedo *ad l. 1. tit. 7. lib. 5. recopilationum quæ est lex 41. Tauri num. 27.* & hunc sensum habuit Rota in causa Conchensi Decimarum de Gauenna 31. Maii 1617. coram bon. mem. Patriarcha Manzanedo, & in Causa Illerden. Decimarum 15. Martii 1630. coram R. P. D. meo Pirouano, & notant addentes ad dictam decisionem 196. san. mem. Gregorii.

5 Nec etiam obstat, quod dum testes deponūt de visu per quadraginta annos, non dicunt & citra, sed solum quadraginta annos citra, absque copula; & sic non videntur concludere per totum tēpus, cum illæ depositiones possint verificari in minori tempore. Bart. *in l. Celsus ff de vsucap.* Balb. *de præscript. in vltim. par. num. 14.* Seraphin. *decis. 1102. nu. 3.* Nam huic obiectioni fuit responsum,
6 quod cum aliqui testes deponant per dictionem Semper, Perpetuò, & Toto dicto tempore, satis probant per totum tempus quadraginta annorum. Cenedus *in suis singularibus in verbo, perpetuò*; & in puncto per istam rationem, Seraphin. *decis.* 798. & fuit dictum in causa Caualicensis Feudi 17. Decembris 1612. coram R. P. D. meo Pirouano, quæ est in *recentiorib. par. 1. decis. 445. num. 3. & 12.* vbi quod sufficiant etiam verba æquipollentia. & in causa Toletana Decimarum 11. Ianuarii 1616. coram bon. mem. Andrea, quæ est decisio 702. *n. 4. eadem p. 1. recentior.* quod præsertim procedit in testibus examinatis in Hispania;
7 quia de stilo non solent deponere cū copula, & quàuis deponant per tempus cōtinuatum. Molina *de Primogen. Hispaniar. lib. 2. cap. 6. nu. 39. ad finem* Marescottus *variarum lib. 2. cap. 100. num. 9.* Rota *d. decis. 702. eodem nu. 4. ad medium vers. & hæc.*

Quantum attinet ad famam priuilegii de ea quoque deponunt dicti testes: &
8 quamuis non deponant de immemorabili,

bili, satis est, quod deponant de fama diuturna, vt suffragentur ad hunc effectum. Felin. *in c. causa nu. 3. de praescript.* & fuit resolutum in Causa Tolet. iuris decimandi coram Orano, quam reassumit Marescottus *variar. lib. 1. cap. 17. num. 1. & seqq* vbi respondet contrarijs. & fuit dictum in allegata *decis. 702. nu. 2.*

9 Nec refert, quod d. testes non deponant de aliquo certo priuilegio Apostolico, sed de priuilegio Apostolico in genere: quia hoc sufficit, vt admisit Rota in *d. decis. 702. num. 3* in qua approbauit testes dicentes, esse famam quod laicus habebat bullas Apostolicas: & fuit dictum in allegata causa Ilerdeñ coram R.P.D meo Pirouano.

Neque obstat, quod aliqui testes dati in summ. Vener. b. Societatis deponant nescire, nec audiuisse, quod Excell. D. Dux habeat priuilegium Apostolicum; & alij nescire, an habeat priuilegiū Apostolicum, vel Imperatoris: quia D. Dux non vtitur depositionibus istorum testium, sed aliorum, qui claré deponunt, & depositio istorum testium non eliditur ex istis testibus datis per Societatem, quia stat simul, quod adsit publica vox, & fama Apostolici priuilegij, & quod ab aliquibus ignoretur; & propterea ignorantia istorum testium non elidit probationem aliorum super ista fama priuilegij, quod non sit probatio concludens, ex qua coarctetur negatiua *c. in praesentia de probationibus.*

Circa secundam inspectionem principalem, in qua consistit cardo huius difficultatis, pro parte Veñ Societatis dicebatur, quòd agitur de decimis oppidi Lucenae: sed constat, quod illud oppidum de anno 1380. peruenit ad Eleonoram auctricem, & sic post Concilium Lateranense, vt patet ex supra deductis, & peruenit tit. permutationis habitae à tunc Episcopo Cordubeñ, qui loco bonorum receptorum cessit, & trāstulit in praed Eleonoram praefatum oppidum Lucenae cum suis pertinentijs, & decimis Ecclesiae. Quare cum constet

10 de initio acquisitionis ipsarum decimarum, cessat immemorabilis. Molina *de primog. Hispan. lib. 2. cap. 6. num. 64. vers. in 2. specie vsque ad nu. 66.* P. Molina Iesuita *de Iust. & Iure tract. 2. disp. 76. nu. 1.* Valenzuela Velasquez *cons. 93. num. 17.* Auendan. *ad l. 41.* Tauri *num. 16.* Rota *decis. 14. nu. 2. p. 1. recent. s. m. Gregor. decis. 467. num. 6.* Huic tamen fundamento respondebatur, quod cum iste titulus denotet actum contrarium ante centum annos, propterea non obest immemorabili, quia actus contrarius factus

11 ante centum annos non obest ipsi immemorabili. Molina *de Primogen. Hispan. d. l. 2. cap. 6. nu. 61. vers. Si verò factum.* Innoc. *in cap. veniens num. 2. de verbor signif. in 6.* vbi inquit, quod praescriptio immemorabilis interrumpitur, si

12 probetur à centum annis citrà, contrarium actum fuisse: secus autem si probetur vltra centum annos, vel à ducentis annis citra id actum esse. Speculator *in tit. de probation. §. 1. num. 28.* Butr. *in cap. quid per noual. de verb. signif.* Io. Andr. qui se refert ad Innoc. & Speculat *in d. c. veniens col. 1.* vbi etiam Geminian. *col. 2.* Couarruu. *in d. regula Possessor 2. p. §. 3. num. 7. vers. hinc falsum esse apparet,* & alij, quos allegat Molina vbi supra, & Caldas Pereira *lib. 1. recept. senten. q. 23. nu. 110. addentes ad dec. s. m. Gregorij 51. nu. 7. & decis. 208. num. 13. vers. aduertendum tamen est.* Rota *diuers. decis. 214. lib. 1. p. 3. & decis. 243. eadem p. 3. lib. 3.* & fuit dictum in causa Caualliceñ feudi 26. Aprilis 1613. coram R. P. D. meo Pirouano, quae est decisio 491. *parte 1. in posthumis.*

Haec responsio nullatenus placuit Dominis in casu, de quo agitur: quia si esset attendendus iste titulus, ex eo constat de initio praescriptionis, cum Eleonorae fuerit concessum castrum vna cum decimis ad Ecclesiam spectātibus. Aliud enim est, quod probetur actus contrarius ante centum annos, in quibus terminis loquuntur praedicti DD. Aliud vero quod doceatur de initio praescriptionis ante centum annos. Quando enim vltra centum annos ostenditur cō-

tra-

trarium actum fuisse non ex eo constat de origine præscriptionis, siquidem potuit esse, quod post illum actum, vel ante decimæ spectarent ad Excellentissimum D. Ducem, quod præscriptio immemorabilis præsupponit. Ideo quamuis testes recordarentur, contrarium actum fuisse non tamen recordantur de huiusmodi præscriptionis initio, seu origine, quod ad esse immemorabilis præscriptionis requiritur scilicet quod non constet de initio, & propterea quando vltra centum annos datur verum, atque indubitatum præscriptionis initium iam cessat substantia immemorabilis præscriptionis, quæ ex hoc præsertim pendet, vt de eius origine non constet, ideoque non mirum si in hoc non sit faciendа detractio, an initium detur à centum annis
13 citrà vel vltra prout sunt verba formalia Molinæ *de primogen. Hisp. d. lib. 2. cap. 6. nu. 65. vers. nec obstat vsq. ad nu. 73.* vbi ita declarat per dictam conclusionem, & benè etiam declarat Caldas Pereira sequendo d. distinctionem Molinæ *d. q. 23. nu. 110. vers. sin autem factum recens.* P. Molina Iesuita *de Iustitia, & Iure disputatione 75. vers. Aduersit vero Molina ibi hanc tamen doctrinam.* Rodericus *de annuis reditib. lib. primo quæst. 17. nu. 8. & seqq.* Guttierres *pract. lib. 1. q. 16.* Gonzales *ad regulam Gloss. 18. num. 48. & 49* Garzias *de benef. p. 5. cap. 9. nu. 131. qui alios allegant, & facit* Cassador. *decis. vlt. nu. 7. in princip. ibi licet subequatur de Procuratoribus.*
14 Secundo respondebatur (& hæc responsio placuit Dominis) quod Excell. Dominus Dux non produxit hunc titulum, sed ipsa Ven. Societas, & ideo ista productio facta per aduersarium non potest nocere ipsi Domino Duci, cum non nitatur ex isto titulo; sed ex immemorabili. Cassador. *d. decis. vlt. num. 7. post medium,* ibi, *vel si ostensus inualidus, de Procurat.* Crescent. *decis 21. nu. 4. de probat.* Rota *decis. 731. num. 19. & 20. p. 1. diuers.* & fuit dictum in Causa Cæsaraugustana Parochialis de Maella 8. Nouembris 1599. coram non satis laudan mem. Hieronymo Card. Pamphilio: & est decisio 467. *num. 7. & 8.* sanctæ mem. Gregorii, quæ loquitur in fortioribus terminis, scilicet quando productio tituli fuit facta ab ipsamet parte ad alium effectum non autem vt niteretur ex illo tit. & loquitur in terminis immemorabilis; secus autem esset si Excellentissimus D. Dux produxisset illum titulum, vt eo niteretur. Verall. *decis. 83. nu. 3. p. 1.* Rota *d. decis. 731. nu. 18. & seq. s. m. Gregorius decis. 331.* & latè addentes *ad decis. eiusd. 353. num. 19.* qui alios cumulant, & fuit dictum in Causa Romana de Arcniis 20. Iunii 1614. coram b. m. Franc. Vbald. & in Ianuen Abb. 14. Maii 1624 coram 6. m. Buratto.

Et ita conclusum vtraque parte informante.

DECISIO XXXV.

R.P.D. ROJAS.

Illerdeñ Electionis Priorissæ.

Lunæ 2. Iunij 1636.

Ad disput. 28. quæst. 1. & 9.

ARGVMENTVM.

Electio à maiori parte, in dubio an præferatur electioni posteriori.

SVMMARIVM.

1 *Electa à maiori parte, si oriatur controuersia super validitate electionis, electa administrat.*
2 *Possessio capta consentientibus omnibus Monialibus* Conuentus, *& cum præstationibus obedientiæ, in dubio præfertur possessioni posteriori.*
3 *Possessio capta lite pendente, & post appellationem interpositam, & in bibitionem Rotalem, est omnino attentata, & nulla.*
4 *Sententia ex defectu citationis est nulla.*
5 *Iudex iniustè & nulliter procedens non priuat quam sua possessione.*
6 *Electio, de Iure communis spectat ad totum Conuentum.*

Ele-

Electa Priorissa Domina Francisca Moliner per maiorem partem votorum Monialium Monasterij Beatę Mariæ de Xixena Ordinis Sancti Ioannis Hierosolymitani die 30. mensis Martij 1634. Congregato Capitulo, & assistentia Fratris D. Guliemi Rocafull Equitis Ordinis eiusdem, vti procuratoris legitimi Illustrissimi Domini Fratris Ludouici de Moncada dicti Ordinis Hierosolymitani Castellani de Amposta, & tandem sequutis omnibus solemnitatibus in huiusmodi electionibus consuetis, & necessariis dicti Prioratus possessionem suscepit dicta Francisca.

Domina vero Isabella de Pomar, quæ tantum habuit in electione septem suffragia prætendens illa fuisse data à Monialibus antiquioribus nuncupatis del Sguart, ad easque non ad totum Conuentum spectare electionem Prio- 2 rissæ causam super nullitate dictæ electionis introduxit coram Nuncio Apostolico, qui viso Instrumento electionis, & possessionis dictæ D. Franciscæ, eidem mandatum de manutenendo sine præiudicio Iurium in petitorio concessit. Et licet dicta Isabella à dicto mandato appellasset ad Sanctissimum, de suo iure diffidens, accessit ad Magnum Magistrum Hierosolymitanum, qui de facto, nec vocata nec citata D. Francisca Priorissa declarauit illius electio- 3 nem nullam existere, iusque eligendi fuisse ad ipsum deuolutum.

Qua deuolutione prætensa elegit in Priorissa dictam Isabellam, quæ (licet violenter) in Sede priorali fuit collocata, & manu Commissariorum Magni Magistri in possessionem missa. 4

Nunc pro parte dictæ Franciscæ in Rota causa introducta, fuit dubitatũ cuinam ex illis esset dandum mandatum de manutenendo, & fuit resolutum ad fa 5 uorem D. Franciscæ.

Quia constat de illius electione, & possessione postea subsequuta: quæ possessio habet etiam fomentum à iure, ex 6 *c. indemnitatibus, §. sane, vers. interim, de*
1 *elect. in* 6. vbi electio à maiori parte facta, tunc si oriatur controuersia super validitate electionis, electa administrat. glossa ibidem. Io. And & alii cõmuniter, & fuit decisũ corã Illustriss. D. meo Decano in Cæsaraugustana Abbatissatus, 1. Martii 1613. Alter text. in *c. cum nobis* 19. *in fine de elect.* ibi, *liberam administrationem ei, tam in spiritualibus, quàm in temporalibus*. Lancel *de attent appel. pendent. limit.* 5. In casu autem nostro cõstat de electione facta nedum à maiori parte, sed à duabus tertiis partibus; quia Moniales erant viginti & octo, ad Scrutiniũ solum interuenerunt viginti & quinque; & dicta Francisca habuit, vt probatum est, decem & septem Suffragia.

Tum etiam, quia possessio dictæ Franciscæ fuit capta consentientibus, & approbantibus omnibus Monialibus totius Conuentus, præstando illi obedientiam, & stante dicto consensu, titulo; eo magis est attendenda possessio. Cassad. *dec. 8. de caus. poss. & propr.* (quamuis in isto manutentionis iudicio non attenditur, neque requiratur titulus.) Felin. in *c. licet causam, n. 9 de probat.* Caputaq. *dec.* 336. *par.* 2. Rota in Ouetẽ. Iurisdictionis 8. Aprilis 1612. coram Vbaldo.

Non obstat possessio Isabellæ, quia tãquam posterior præsumitur clandestina, & sic non est manutenibilis, & tamquã capta in vim sententiæ M. Magistri lite pendente coram Nũcio, & post appellationem interpositam à dicta sentẽtia, & exequutam inhibitionem Rotalem est omnino attentata, & nulla, *c. non solũ, de appel. in* 6. Rota *decis.* 10. *de appel. in nou. Gregor. decis.* 251. *nu.* 2. *& dec.* 305. *nu.* 1 *& decis.* 336. *num.* 6. vbi plura inuenies.

Vltra quod sententia M. Magistri est nulla ex defectu citationis D. Franciscæ *Clem. Pastoralis de re iud.* Cæs. de Grass. *dec.* 11. *n.* 2. *eod. tit.* Caualer. *dec.* 376. *n.* 1. & Iudex nulliter & iniustè procedens non priuat sua possessione. Greg. *dec.* 46. *nu.* 5. *& dec.* 458. *nu.* 9. *& dec.* 555. *nu.* 6. & ita ex his & aliis responderunt DD. d. Franciscam esse manutenendã in possessione siue electio spectet ad totũ Cõuẽtũ prout est de iure in *d. c. indẽnitatib.* siue

siue spectet ad tredecim Moniales nuncupatas del Sguart, vt pars D. Isabellæ prætendit: quia hoc respicit altiorem indaginem in petitorio quo pendente datur manutentio clamante toto titulo *uti possidetis, ita possideatis.*

Vna tantum parte, &c.

DECISIO XXXVI.

CARD. SACRATO.

Leodien. Abbatissatus.

Mercurij, 4. Ianuarij 1615.

Ad diffiniat. x8. quæst. 5.

ARGVMENTVM.

Possessio an inficiatur ex decreto irritanti generali, & super incerta re. Dispositio cap. fin. de elect. in 6. an habeat locum in Monialibus: possitnè tolli per consuetudinem contrariam: & an sit sublata per priuilegium Clementis Octaui.

SVMMARIVM.

1 *Citationis defectus suppletur per præsentiam citandi.*

2 *Decretum irritans quando non est super certo corpore, non inficit possessionem. Fallit si decretum irritans est clausum in corpore iuris; & quando ex actis certum est illud intrare. & num. 3. & 4.*

5 *Gesta pendente termino ad appellandum, sunt attentata.*

6 *Confirmatio electionis inualidæ, est appellabilis.*

7 *Dispositio cap. fin. de elect. in 6. comprehendit etiam Moniales.*

8 *Lex generaliter loquens, generaliter debet intelligi.*

9 *Consuetudo, etiamsi si probata, non releuat aduersus Constitutionem habentem decretum irritans.*

10 *Requisita in Constitutione habente decretum irritans, dicuntur esse de forma.*

11 *Monialis potest se opponere Abbatissæ intrusæ, licèt non doceat de interesse.*

12 *Parochianus potest se opponere Parocho intruso.*

FVit tentum pro decis. coram me in hac causa facta sub die 4. Ian. 1614 reseruauerunt tamen Domini vt videretur, an obstet coelectio Catharinæ: si enim adesset coelectio d. Catharinæ, dubitabant an fuerit citandus alius quã Catharina, per tex. *in cap. fin. de el. & in 6* in illis verbis, ibi nominati: vbi est illã
1 fuisse præsentẽ: quod solet supplere defectum citationis. Cæs. de Grais. *decis. 2. in fin. de reb. Eccles. non alienan. cum concor.* Rot. *decis. 311. n. 2. p. 2. divers.* Verum quia non fuit iustificata in facto d. coelectio, ideo placuit DD. capere resolutionem super reliquis. Nam quod primo opponitur, possessionem Annæ non
2 posse remanere infectam ex decreto irritanti, de quo in *d. cap. fin.* cum non sit super certo corpore, ad Put. *dec. 94. nu. 2. lib. 1. in vlt. impress.* fuit responsum, quod quando decretum est clausum in corpo-
3 re Iuris, itaut non possit dubitari de validitate dispositionis de qua cõtrouertitur, & quando ex actis est certũ illud intrare, prout est in hoc casu ex ipsomet actu traditionis possessionis, qui excludit possibilitatem seruato *d. cap. fin.* vt in alia decis. ponderatum est, d. decretum irritans (licet generale, & super incerta re) vitiat nedum titulum, sed etiã possessionem, vt fuit dictum *in causa Beneuentana bonorum 3. Iunij 1606. coram Reuerendiss. Attrebaten.* & in istis terminis est *decis.* Vrgellen. *Seraphini 1920. nu. 6. alias alleg.* & *Cusentina Capellæ 23. Aprilis 1602. coram Illustriss. Card. Millino,* ac in decreto irritanti ap-
4 posito in dispositione generali, loquitur Cassad. *decis. 1. n. 3. de restit. spol.* Cresc. *decis. 4. num. fin. de priuil.* cum aliis per Moder. *super reg. 8. gloss. 31. nu. 7.* vltra
5 quod adest nullitas attentatorum propter pendentiam terminis ad appelland. *ad cap. non solum de appell. in 6. cum concord.* videbatur quod à confirmatione daretur appellatio, ex traditis per Innoc.

Innoc. in *cap. constitutiones coll. in 6. de appel.* vbi Butr. *num. 16. & 17.*

Quod ille tex. non procedit in Monialibus, nullo Iure probatur, & cum loquatur generaliter, & indistinctè, & allegat rationem, quæ deseruit, siue electus, sit masculus, siue femina, nempe, quia Superiores aliquando in confirmãdo sunt minus celeres, & propriæ cupiditati indulgendo, supplantant illos, qui aliàs vellent se opponere; ideo textus generaliter, &
8 indistinctè est intelligendus, ad not. in *c. bomin. 1. q. 1. c. 1. 19. distin. l. de pretio public. l. si seruitus, ff. de seruit. vrb. præd.*

Prætensa Consuetudo non seruandi
9 dispositâ in illo textu non probatur, & forsan probata, non releuaret aduersus decretum irritans, de quo in illo tex. Verall. *dec. 204. par. 3. in impress. & dec. 84. lib. 2. in manuscript. incip. Innoc.* Rot. *decis. 3. de priuil. in antiq.*

Quod Priuilegium Clem. VIII. PP. per illud solum tollitur dispositis. *c. quapropter, de elect.* non autem *d. c. fin. de elect. in 6.* quod est posterius.

Inquisitio, & indignatio facta per Abbatem ante electionem, non supplet dispositâ in *d. c. fin.* quæ propter decretum
10 irritans, dicuntur de forma, *glos. in Clem. plures, in verbo plures, de iurepatr.* Felin. *in cap. cum accessissent, num. 8. vers. facit.* Gloss. *de cõsti.* Gabr. *de claus. concl. 3. n. 33* Rota in Vlixboneñ Parochialis 23. Iunii 1586. coram bo. me. Gipsio; vltra quod procedens inquisitionem potest supplere interesse se opponere voleñ post electionem; & qui fortè dabant de defectu in modo eligendi, quod non potuit prouidere Abbas per suam precedentem inquisitionem.

Consensus Catharinæ post electionẽ non probatur, nec illa nominatur inter Moniales, quæ præstiterunt obedientiam Annæ tanquam Abbatissæ, non propterea per necesse concluditur Catharina; quia verbum singulas, potest verificari ad differentiam actus capitulariter facti, non quod omnes, nulla excepta, præstiterunt dictam obedientiam.

Minus obstare visum fuit, quod Catharina, nisi doceat de interesse, non potest audiri pro reuocatione attentatorum;
11 quia satis visum fuit constare de illa in quo est de Monasterio. Cum tua interfit non habere Abbatissam intrusam. Spec ulat *de elect. S. 1. n. 52.* & in simili de
12 Parochiano, quod possit se opponere Parocho intruso. Federic. de Senis *consil. 103.* & fuit coram me decisum in causa Gerunden. Vnionis 10. Martii 1600.

DECISIO XXXVII.

R. P. D. ROJAS.

Illerdeñ Electionis Priorissæ.

Veneris 5. Decembris 1636.
Ad disput. 29. quæst. 3.

ARGVMENTVM.

Intellectus ad cap. fin. de elect. in 6. Electio non confirmata, an dicatur irrita.

SVMMARIVM.

1 *Electio non confirmata nõ irritatur, quando fuit facta concorditer.*
2 *Immissio electæ in possessionem, succedit in locum confirmationis in casu decisionis per concessionem Magni Magistri Hierosolymitani.*
3 *Facti existentia sola sufficit ad effectum manutentionis.*
4 *Protestans de nullitate electionis, si deinde absque repetitione protestationis iuret ad fauorem electæ, præstetque illi obedientiam, censetur, à priori protestatione recessisse.*

Resolutum fuit coram me die 2. Iunii proximi præteriti D. Franciscæ Moliner dandum esse mandatum de manutenendo in possessionem Prioratus Conuentus Monialium de Sixena; quia à maiori parte Capituli fuit electa secundum dispositionem text. in *c. indemnitatibus, S. fane, de elect. in 6.* & rationibus tunc ponderatis. Hodie iterum causa proposita in decisis Domini persisterũt,

 non

non obstantibus in contrarium adductis.

Primo, non releuat obiectum oppositum quod electio fuerit facta contra Statuta, & consuetudines Religionis, & dispositionem tex. *in cap. final. de elect. in 6.* irritantis electionem non confirmatam, vt fuit dictum coram *Eminentiss. Card. Sacrato in Leodien. Abbatissatus die 24. Ianuarij 1614. & die 9. Ianuarij 1615.* Quia subtiliter responsum fuit

3 Nos non versari in terminis partis primę *dicti cap. final.* sed in secunda parte, secundæ partis ibi. *Quæ etiam si electio in concordia celebrata sit, volumus obseruari.* Et intellectus Pontificis, vt dicit ibi glos. est quod in confirmatione non veniat vocandus coelectus quando electio concorditer fuerit facta, scilicet quandò à duabus tertijs partibus est celebrata, vt in nostro casu. Secundo, quod quamuis non seruetur forma *dicti cap. final.* non irritatur electio, sed tantum ipsa confirmatio, vt sunt verba clara tex. & dicit Franch *ibi in fine.* vndè cum agatur, ad effectum manutentionis cum electio sustineatur, non est agendum de confirmatione, sed de nuda possessione.

Tertio, quia in hoc Casu nullatenus apparet confirmationem esse necessariam Superioris, sed tantum assistentiam Castellani de Amposta siue illius Procuratoris, qui electam per maiorem partem in possessionem mittat, quæ immissio succedit in locum confirmationis

2 sine alia circumstantia per concessionem Magni Magistri in vim concordiæ factam prout patet executam in alijs electionibus, vbi statim facta electione plenum, & perfectum Ius acquiritur electæ sine confirmatione aliqua.

Quartò, quia decretum irritans *dicti cap. final.* in præsenti effectum sortiri non potest, dum certum non est, An illi locus esse possit, cum ante iustificationem nequeat tollere facti existentiam, quæ sola sufficit ad effectum manutentionis, vt in *Cæsaraugustana Abbatissatus coram Reuerendiss. D. meo Decano decis. 124. num. 2.* & *in Salamantina Iurisdictionis 14. Ianuarij 1633. coram R. P. D. meo Motmano.* Caualer. *decis. 8. nu. 3* Put. *decis. 1. lib. 1. & decis 486. num. 2. lib. 2.* Seraph *decis. 147 1. nu. 5.*

Secundo non releuat, appositũ, quod D. Isabella de Pomar Aduersaria, ante possessionem protestata fuerit de nullitate electionis, quia cum postea dictæ Franciscæ fuerit tradita possessio, per omnes Moniales, & signanter per D. Isa-

4 bellam iurando de parendo illi vtique per obedientiam, & consensum pręstitũ absque repetitione protestationis censetur Isabella à priori protestatione recessisse. Surd. *cons. 8. nu. 28. lib. 1.* Cephal. *cons. 22 1. nu. 14.* Caualer. *decis. 349. n. 3.* Gregor. *decis. 29 .* & ibi Adden. *num. 4.* Put. *decis. 370. nu. 3. lib. 1.* Rota in Placentina Voti 27. Nouembris 1615. coram Eminentiss. Card. Verospio.

Tertio, minus obstat electionem D. Franciscæ nõ esse factam solum per Moniales del Sguart; quia in decisione, quæ reuidetur, Domini dixerunt hoc expectare altiorem indaginem sicut, & alia plura, quæ allegantur, cum etiam, quia fuit facta à maiori parte Capituli. *d. cap. indemnitatibus, §. sanè vltra quod interuentus alicuius non habentis ius eligendi, electionem non vitiat. cap. cum Ecclesia Sutrina de caus. poss. & propriet.* Cæsar. de Grass. *decis. 1. nu. 4. & decis. 2. in fine de Iurepatr.*

Et ita vtraque parte informante &c.

F I N I S.

SACRAE ROTAE ROMANAE

Alphabetico ordine descripta.

INDEX

INDEX
RERVM NOTABILIVM,
ET VERBORVM,
Quæ in Decisionibus Sac. Rotæ Romanæ continentur.

Prior numerus Numerum ; Secundus paginam signat .

B

C

D

In

ctori-

N

O

P

tra

R

Pins

F I N I S.

FORMVLARIVM EPISTOLARVM PASTORALIVM, SACRARVM INSTITVTIONVM, ORDINATIONVM, REFORMATIONVM, ALIORVMQ. AGENDORVM;

In vnum breuitèr, satisq. congruentèr congestum:

Abbatissarum, & Monialium Regimini, ac Gubernationi, tàm spirituali, quàm temporali, ab Episcopis, & alijs Superioribus apprimè adaptandum.

TITVLVS I.

De Epistolis Pastoralibus ex Sanctis Patribus collectis, quibus Abbatissa, & Moniales sanctis documentis, ac virtutum indumentis exornari docentur.

FORMVLA I.

Ex Epistola Sancti Hieronymi ad Eustochium.

A*VDI filia, & vide, & inclina aurem tuam, & obliuiscere Populum tuum, & domum Patris tui, & concupiscet Rex decorem tuum.* In quadragesimoquàr to psalmo Deus ad Animam loquitur humanam, vt secundum exemplum Abrahæ exiens de terra sua, & de cognatione sua, relinquat Chaldæos, qui quasi dæmonia interpretantur, & habitet in regione viuentium, quam alibi Propheta suspirat, dicens. *Credo videre bona Domini in terra viuentium. ITEM IBI.* Non expedit appręhenso aratro respicere post tergum, nec de agro reuerti Domum, nec post Christi tunicam ad tollendum aliud vestimentum tecta descendere. Grande miraculum, Pater filiam cohortatur, ne meminerit Patris, *Vos de Patre Diabolo estis, & desideria Patris vestri vultis facere,* dicitur ad Iudęos, & alibi. *Qui facit peccatum ex Diabolo est.* Tali primum Parente generati nigri sumus, & post pænitentiam, nec dum culmine virtutis ascenso dicimus. *Nigra sum, sed formosa filia Ierusalem.* Exiui de domo Infantiæ meæ, oblitus sum patris, renascor in Christo, quid pro hoc mercedis accipio? sequitur, *& concupiscet Rex decorem tuum.* Hoc ergo illud magnum est Sacramentum; propter hoc relinquet homo Patrem, & Matrem, & adhærebit vxori suæ, & erunt duo in carne vna, iam non vt ibi in vna Carne, sed in vno Spiritu. Non est Sponsus tuus arrogans, non superbus Aethiopissam duxit vxorem, statim vt volueris sapientiam veri audire Salamonis, & ad eum veneris, confitebitur tibi cuncta, quæ nouit, & inducet te Rex in cubiculum suum, & mirum in modum colore mutato, sermo tibi ille conueniet, *quæ est ista, quæ ascendit dealbata? IDEM IBI.* Nolo tibi venire superbiam de proposito, sed timorem, onusta incedis auro, latro virandus est, stadium est hæc vita mortalibus, hìc contendimus, vt alibi coronemur: nemo inter Serpentes, &

Scorpiones securus ingreditur, *& inebriatus est*, inquit Dominus, *gladius meus*, in Cælo, & tu pacem arbitraris in terra, quæ tribulos generat, & spinas, quam serpens comedit. Non est nobis colluctatio aduersus carnem, & sanguinem, sed aduersus Principatus, & potestates tenebrarum harum aduersus spiritalia nequitia in cælestibus! Magnis inimicorum circumdamur agminibus; hostium plena sunt omnia, caro fragilis, & cinis futura post modicum pugnat sola cum pluribus, cum autem fuerit dissoluta, & venerit Princeps Mundi istius, & inuenerit in ea nihil, tunc secura audiet per Prophetam. *Non timebis à timore nocturno, & à sagitta volante per diem, & à negotio perambulante in tenebris, ab incursu, & Demonio meridiano. Cadent à latere tuo mille, & decem millia à dextris tuis, ad te autem non appropinquabunt.* Quod si eorum te multitudo turbauerit, & ad singula incitamenta vitiorum cœperit æstuare, & dixerit tibi cognatio tua; quid faciemus? Respondebit tibi Eliseus. *Noli timere, quoniam plures nobiscum sunt, quàm cum illis.* *SEQVITVR IN EADEM.* Quamdiù hoc fragili corpusculo detinemur, quamdiù habemus Thesaurum istum in vasis fictilibus; & concupiscit spiritus aduersus carnem, & caro aduersus spiritum, nulla est certa victoria. Aduersarius noster Diabolus, tanquam leo rugiens, aliquem deuorare cupiens, circuit. Non quærit Diabolus homines infideles, non eos, qui foris sunt, & quorum carnes Rex Assirius in olla succendit, sed de Ecclesia Christi rapere festinat. Non venit Saluator pacem mittere super terram sed gladium. *ITEM POST PAVCA.* Si post nuditatem, ieiunia, famē, carcerem, flagella, supplicia in semet reuersus Apostolus exclamat. *Infelix ego homo, quis me liberabit de carcere mortis huius.* Tu te putas securum esse debere. Caue quæso, ne quando de te dicat Deus. *Virgo Israel cecidit, & non est, qui suscitet eam.* Audenter loquar, cum omnia possit Deus, suscitare Virginem non potest post ruinam; valet quidem liberare de pænis, sed non vult coronare corruptam. Timeamus illam prophetiam, ne in nobis etiam compleatur. *Virgines bonæ deficient.* Obseruat quid dicit; *& virgines bonæ deficient*, quia sunt, & virgines malæ. *Qui viderit*, inquit, *mulierem ad concupiscendam eam, iam mæchatus est eam in corde suo.* Perit ergo, & mente virginitas, istæ sunt virgines malæ, virgines carne, non spiritu, virgines stultæ, quæ oleum non habentes excluduntur à sponso: si autem & illæ, quæ virgines sunt, ob alias tamen culpas virginitate corporum non saluantur, quid fiet illis, quæ prostituerunt membra Christi, & mutauerunt Templum Sancti Spiritus in Lupanar? Illicò audient. *Descende, sede in terra, virgo filia Babylonis, sede in terra, non est thronus filiæ Chaldeorum; non vocaberis vltra mollis, & delicata.* Rectiùs fuerat subiisse coniugium, ambulasse per plana, quàm ad altiora tendentem in profundum inferni cadere. *ITEM POST PAVCA.* Non soluatur fascia pectoralis, sed statim, vt libido titillauerit sensum, & blandum voluptatis incendium dulci nos calore perfuderit, erumpamus in vocem, Dominus auxiliator meus, non timebo quid faciet mihi caro, & cum paululum interior homo inter vitia, atque virtutes cœperit fluctuare, dicito, quare tristis es anima mea, & quare conturbas me? Spera in Deo, quia confitebor illi salutare vultus mei, & Deus meus. Nolo sinas cogitationem crescere, nihil in te Babylonium, nihil confusionis adolescat. Dum paruus est hostis interfice, nequitia, ne zizania crescant elidatur in semine. Audi Psalmistam loquentem. *Filia Babylonis misera, Beatus, qui retribuet tibi retributionem tuam, quam retribuisti nobis. Beatus, qui tenebit, & allidet paruulos tuos ad petram.* Quia enim impossibile est in sensum hominis non irruere innatum medullarum calorem, ille laudatur, ille prædicatur Beatus, qui statim vt cœperit cogitare sordida, statim interficit cogitatus, & elidit eos ad Petram. Petra autem

erat

erat Christus. *ITEM IBI*. Si autem hæc sustinent illi, qui exeso corpore solis cogitationibus oppugnantur, quid patitur puella, quæ delicijs fruitur? nempe illud Apostoli, *viuens mortua est*. Si quid itaquè in me potest esse consilij, si experto creditur, hoc primùm moneo, hoc obtestor, vt sponsa Christi vinum fugiat pro veneno. Hęc aduersùs adolescentiam prima arma sunt Demonum. Nec sic auaritia quatit, inflat superbia, delectat ambitio, facilè alijs caremus vitijs, hic hostis intus inclusus est, quocumque pergimus nobiscum portamus inimicum. Vinum, & adolescentia duplex incendium voluptatis. Quid oleum flammæ adijcimus? quid ardenti corpusculo fomenta ignium ministramus? Paulus ad Timotheum. *Iam noli*, inquit, *aquam bibere, sed vino modico vtere propter stomachum, & frequentes tuas infirmitates*. Vide, quibus causis vini potio concedatur, vt ex hoc stomachi dolor, & frequens medeatur infirmitas, & ne nobis forsitan de ægrotationibus blandiremur, modicum præcepit esse sumendum, Medici potiùs consilio, quam Apostoli: Alioquin idem Apostolus alibi se dixisse meminerat. *Et vinum, in quo est luxuria, & bonum est homini vinum non bibere, & carnem non manducare*. Noe vinum bibit, & inebriatus est, rudi adhuc sæculo, & tunc primo plantata vinea, inebriare forsitan vinum nesciebat, & vt intelligas scripturæ in omnibus sacramentum (margaritum quippe est sermo Dei, & ex omni parte forari potest) post ebrietatem nudatio femorum subsecuta est, libido iuncta luxuriæ, prius enim venter extenditur, & sic cætera membra concitantur. Manducauit enim Populus, & bibit, & surrexerunt ludere, Loth amicus Dei in monte saluatur, & de tot millibus populi, solus iustus inuentus inebriatur à filiabus suis, & licèt illæ putarent genus humanum defecisse, & hoc facerent liberorum magis desiderio, quàm libidinis, tamen sciebant virum iustum, hoc, nisi ebrium non esse facturum. Denique quid fecerit, ignorauit; & quamquam voluntas non sit in crimine, error in culpa est. *ITEM IN EADEM*. Innummerabilia sunt in scripturis responsa diuina, quæ gulam damnent, & simplices cibos præbeant. Verùm quia nunc non est propositum de ieiunijs disputare, & vniuersa exequi sui est tituli, & voluminis: Hæc sufficiant pauca de pluribus. Alioquin ad exemplum horum poteris tibi ipsa colligere, quomodo, & primus de Paradiso homo ventri magis obediens, quàm Deo, in hanc lachrymarum deiectus est vallem, & ipsum Dominum famæ Sathanas tentauerit in deserto, & Apostolus clamitat. *Esca ventri, & venter escis, Deus autem, & hunc, & illas destruet*, & de luxoriosis, *quorum Deus venter est*. Id enim colit vnusquisque, quod diligit, ex quo sollicitè prouidendum est, vt quos saturitas de Paradiso expulit, reducat esuries, quod si volueris respondere, te nobili stirpe generatam, semper in delicijs, semper in plumis, non posse à vino, & exculentioribus cibis abstinere, nec his legibus viuere districtius; Respondebo, viue ergo lege tua, quæ Dei non potes. Non quod Deus vniuersitatis creator, & Dominus intestinorum nostrorum rugitu, & inanitate ventris, pulmonumquè delectetur ardore, sed quod aliter pudicitia tuta esse non possit. Iob Deo carus, & testimonio ipsius immaculatus, & simplex audi quid de Diabolo suspicetur. *Virtus eius in lumbis, & potestas eius in vmbilico*. Omnis igitur aduersus viros Diaboli virtus in lumbis est, omnis contra fæminas in vmbilico fortitudo. Vis scire ita esse vt dicimus? arripe exempla. Sampson leone fortior, & saxo durior, & qui vnus, & nudus mille persecutus est armatos, in Dalidę mollescit amplexibus. *SEQVITVR POST PAVCA*. Piget dicere, quot quotidie virgines ruant, quantas de suo gremio Mater perdat Ecclesia, super quot sydera superbus inimicus ponat thronum suum, quot petras excauet, & habitet coluber in foraminibus earum. Videas plerasq; viduas antequam nuptas

infelicem conſcientiam mentitam tantum verte protegere, quas niſi tumor vteri, & infantum prodierit vagitus ſanctas, & caſtas ſe eſſe gloriantur, & erecta ceruice, & iudentibus pedibus incedunt. Aliæ verò ſterelitatem præbibunt, & nec dum ſati hominis homicidium faciunt. Nonnullæ, cum ſe ſenſerint concepiſſe de ſcelere, obortij venena meditantur, & frequenter etiam ipſæ commortuæ trium criminum reæ ad inferos perducuntur, homicidæ ſui, Chriſti adulturæ nec dum nati filij parricidæ. Iſtæ ſunt, quæ ſolent dicere, omnia munda mundis, ſufficit mihi conſcientia mea. Cor mundum deſiderat Deus, cur me abſtineam à cibis, quos creauit Deus ad vtendum? & ſi quando lepidè, & feſtiuè volunt viuere, vbi ſe mero ingurgitauerint, ebrietati ſacrilegium copulantes, aiunt. Abſit, vt ego à Chriſti ſanguine me abſtineam. Hæ ſunt, quæ per publicum notabiliter incedunt, & furtiuis oculorum nutibus adoleſcentium greges poſt ſe trahunt, quæ ſemper audiunt per Prophetam. *Facies meretricis facta eſt tibi*. Nolo habeas conſortium Matronarum, nolo ad nobilium Domos accedas, nolo te frequenter videre, quod contemnens virgo eſſe voluiſti. Neque verò earum tantum te cupio declinare congreſſus, quæ maritorum inflantur honoribus, quas eunuchorum greges ſepiunt, & in quarum veſtibus attenuata in illum auri metalla texuntur: ſed etiam eas fuge, quas viduas neceſſitas fecit. Sint tibi ſociæ, quas ieiunia tenuant, quibus pallor in facie eſt, quas ætas probauit, & vita, quæ quotidie in cordibus ſuis canunt. Vbi paſcis, vbi cubas in meridie? quæ ex affectu dicunt, cupio diſſolui, & eſſe cum Chriſto, ſit itaque tibi moderatus cibus, & numquam venter expletus, plures quippe ſunt, quæ cum vino ſint ſobriæ ciborum largitate ſunt ebriæ. Ad orationem tibi nocte ſurgenti non indigeſtio ructum faciat, ſed inanitas. Crebrius lege, diſce quamplurima. Tenenti codicem ſomnus obrepat, & cadentem faciem pagina ſancta ſuſcipiat. Sint tibi quotidiana ieiunia, & refectio ſatietatem fugiens. Nihil prodeſt biduo triduoque tranſmiſſo vacuum portare ventrem, ſi pariter obruatur, ſi compenſetur ſaturitate ieiunium. Illico mens repleta torpeſcit, & irrigata humus ſpinas libidinum germinat. Si quando ſenſeris exteriorem hominem florem adoleſcentiæ ſuſpirare, & accepto cibo, cum te in lectulo compoſitam dulcis libidinum pompa conceſſerit, arripe ſcutum fidei, in quo ignitæ Diaboli extinguuntur ſagittæ, omnes adulterantes quaſi clibanus corda eorum. *SEQVITVR IN EADEM*. Difficile eſt humanam animam aliquid non amare, & neceſſe eſt vt in quocumque mens noſtra trahatur affectus, carnis amor, ſpiritus amore ſuperetur. Deſideriū deſiderio reſtinguitur, quicquid vide minuitur, hic creſcit. Quē potiùs ſemper ingemina. *Super lectulum meum in noctibus quæſiui, quem dilexit omnia mea. Mortificate igitur*, ait Apoſtolus, *membra veſtra, quæ ſunt ſuper terram*. Vnde, & ipſe confidenter aiebat. *Viuo autem iam non ego, viuit vero in me Chriſtus*. Eſto cicada noctium, laua per ſingulas noctes lectum tuum, lachrymis ſtratum tuum riga. Vigila, & fias ſicut paſſer in ſolitudine Pſalle ſpiritu, pſalle & ſenſu, Benedic anima Domino, & ne obliuiſcaris omnes retributiones eius, qui propitiatur cunctis iniquitatibus tuis, qui ſanat omnes infirmitates tuas, & redimit ex corruptione vitam tuam. Illud quoque tibi vitandum eſt cautius, ne vanæ gloriæ ardore capiaris. *Quomodo*, inquit Ieſus, *poteſtis credere gloriam ab hominibus accipientes*. Vide quale malum ſit, quod qui habuerit, non poteſt credere. Nos verò ſicamus. *Quoniam gloriatio mea tu es, & qui gloriatur in Domino glorietur; & ſi adhuc hominibus placerem, Chriſtus ſeruus non eſſem. Et mihi autem abſit gloriari, niſi in Cruce Domini Noſtri Ieſu Chriſti, per quem mihi mundus Cruci-*

fixus

fixus est, & ego Mundo, & illud. *In te laudabimur tota die; In Domino laudabitur anima mea.* Cum facis eleæmosynam Deus solus videat, cum ieiunas læta sit facies tua, Vestis nec satis munda, nec sordida, *ET MOX*. Nec satis religiosa velis videri, nec plus humilis, quam necesse est, ne gloriam fugiendi quæras, plures enim paupertatis, misericordiæ, atque ieiunij arbitros declinantes hoc ipso cupiunt placere, quod placere cõtemnunt,& mirum in modum laus dum vitatur, appetitur. Sunt quippæ nonnullæ, exterminantes facies suas vt hominibus appareant ieiunantes, quæ statim, vt aliquem viderint ingemiscunt, demittũt supercilium,& operta facie, vix vnum oculum liberant ad videndum. Vestis pulla,Cingulum sacceum, & sordidis manibus, pedibusque; venter solus, quia videri non potest, æstuat cibo. His quotidie Psalmus ille canitur, *Dominus dissipabit ossa hominum sibi placentium*. *ITEM IBI*. Post hæc quamquam Apostolus semper orare nos iubeat, & sanctis etiam ipse somnus oratio sit,tamen diuersas orandi horas debemus habere; vt si forte aliquo fuerimus opere detenti, ipsum nos ad officium tempus admoneat. Horam tertiam, sextam, nonam, diluculum quoque, & Vesperam, nemo est qui nesciat. Nec cibi sumantur, nisi oratione præmissa, nec recedatur à mensa, nisi referatur Creatori gratia. Noctibus bis, terque surgendum, reuoluenda quæ de scripturis memoriter retinemus. Ad omnem actum, ad omnem incessum manus pingat crucem. Nulli detrahas, nec aduersus filium matris tuæ ponas scandalum. Nec si biduo ieiunaueris, putes te non ieiunantibus esse meliorem. Tu ieiunas, & irasceris, ille comedit, & fronte blanditur. Tu vexationem mentis, & ventris esuriem rixando digetis, ille moderatius alitur & Deo gratias agit. Vnde quotidie clamat Isaias. *Non tale ieiunium elegi*, dicit Dominus. *In diebus ieiunorum vestrorum inueniuntur voluntates vestræ*. Nec illarum tibi exempla proponas, quæ carnis curam facientes possessionum redditus, & quotidianas domus impensas supputant. Nec dicas, illa, & illa suis rebus fruitur, honoratur ab hominibus ,fratres ad eam conueniunt, & sorores.Numquid ideo Virgo esse desijt? primũ dubium est, an Virgo sit talis. Non enim quomodo videt homo videt Deus, homo videt in facie; Deus autẽ in corde. Dehinc,etiamsi corpore virgo est, an spiritu Virgo sit, nescio, Apostolus autem ita Virginem definiuit, *Vt si sancta corpore, & spiritu*. Hæc omnia, quæ digessimus dura videbuntur ei, quę non amat Christum. Qui autem omnem sæculi pompam pro purgamento habuerit, & vana duxerit vniuersa sub sole, vt Christum lucrifaciat, qui commortuus est Domino suo, & consurrexit, & crucifixio carnem cum vitijs, & concupiscentijs liberè proclamabit, quis nos separabit à charitate Christi? An tribulatio? An angustia? an persecutio? an fames? an nuditas? an periculum? an gladius? Et iterum, certus sum, quia neque mors, neque vita, neque Angelus, nec Principatus, neque potestates, neque instantia, neque futura, neque fortitudo, neque excelsum, neque profundum, neque alia creatura poterit nos separare à charitate Dei, quæ est in Christo Iesu Domino nostro. Habeto in mente quomodo in Apocalypsi in Virginitate permanentes laudantur. *Virgines*, inquit Ioannes, *permanserunt*. *Hi sunt, qui sequuntur Agnum quocumq; vadit*. Quotiescumque te vana sæculi delectauerit ambitio, quoties in mundo aliquid videris gloriosum; ad Paradisum mente transgredere, esse incipe, quod futura es, & audies à sponso tuo.*Pone me sicut vmbraculum in corde tuo, sicut signaculum in brachio tuo*, & opere pariter, ac mente munita, clam abis & dices. *Aquæ multæ non poterunt extinguere charitatem, & flumina non operient illam*.

FORMVLA II.

Ex Epistola Sancti Hieronymi ad Demetriadem.

VNum illud tibi, nata Deo, præque omnibus vnum prædicam, & repetens, iterumquè monebo, vt animum tuum Sacræ Lectionis amore occupes, nec in bona terra pectoris tui Iolij, auenatumque sementem suscipias, ne dormiēte Patrefamilias,inimicus homo zizania superseminet; sed semper loquaris in noctibus quæsiui quem diligit anima mea. Adhæsit post te anima mea, me suscepit dextera tua, quando eras in sæculo, ea quæ erant sæculi diligebas, nunc autem, quia sæculum reliquisti, & secundo post baptismum gradu inijsti pactum cum Aduersario tuo dicens, renuntio tibi Diabole, & sæculo tuo, & pompæ tuę, & operibus tuis, serua fædus, quod pepigisti, & esto consentiens, pactumque custodiens cum aduersario tuo, dum es in via huius sæculi, ne forte tradat te Iudici, tradarisque Ministro,& non inde exeas, nisi soluas nouissimum quadrantem, idest minimum quodque delictum, quia pro otioso verbo reddituri sumus rationem in die iudicij. Hęc dicta sint, non infausto contra te vaticinio, sed cauti, pauidique monitorijs officio ea quoque in te, quæ tuta sunt formidantis. Si spiritus inquit potestatem habentis ascenderit super te locum tuum ne dimiseris. Vult nos loco mouere hostis, & de gradu excedere, sed solidanda sunt vestigia, & dicendum. Statuit supra petram pedes meos, &c. Si in cogitationes tuas coluber ascenderit serua cor tuum, & cum Dauid canito. *Ab occultis meis munda me, & ab alienis parce seruo tuo*, claude cubiculum pectoris,& crebro signaculo Crucis munias frontem tuam, ne exterminator Egipti in te locum reperiat. Post cogitationum diligentissimam cautionem Ieiuniorum tibi arma sumenda sunt, & canendum cum Dauid.*Humiliaui in ieiunio animam meam, & cinerem tamquā panem manducaui, & cum molesti essent mihi induebar cilicio*. Saluator Generis humani, qui virtutum, & conuersationis suæ nobis reliquit exemplum,post baptismum statim assumitur à spiritu, vt pugnet contra Diabolum, & oppressum eum, atque contritum tradidit discipulis conculcandum. Vnde, & Apostolus loquitur. *Deus autem conteret Satanam sub pedibus vestris velociter*; & tamen hostis antiquus post quadraginta dierū ieiunium per cibū molitur insidias, & dicit, *Si filius Dei es, dic vt lapides isti panes fiant*.In Iob scriptum est de Dracone. *Virtus eius in lumbis eius, & fortitudo illius super vmbilicum ventris eius*. Aduersum iuuenes, & puellas ætatis ardore hostis noster abutitur, & inflammat totam natiuitatis nostræ, & implet illud Oseæ, *omnes adulterātes quasi clibanus corda eorum*, quæ Dei misericordia, & ieiuniorum frigore restinguntur. Hæc sunt ignita Diaboli iacula,quæ simul vulnerant, & inflammant. Sic quoque debes ieiunare, vt fracto corporis appetitu, nec in lectione, nec in psalmis, nec in vigilijs solito quid minus facias,Ieiunium non perfecta virtus, sed cæterarum virtutum fundamentum est, & sanctificatio, atque pudicitia, sine qua nemo videbit Deum, gradus præbet ad summa scandentibus; legamus Euangeliū prudentum, & stultarum Virginum, quarum aliquæ cubiculum ingrediuntur spōsi, aliæ bonorum operum oleum non habentes extinctis lampadibus excluduntur. Disce quid boni operis habeat continentia, & quid è contrario mali saturitas, scurilitas, & lasciuia, te præsente nō habeant locum.Nunquam verbum inhonestum audias, aut si audieris non inesceris, perditæ mentis homines vno frequenter, leuique sermone tentant claustra pudicitiæ, ridere, & rideri sæcularibus derelinque, grauitas personam tuam decet. Superfluum reor te monere contra Auaritiam, cum Apostolus doceat auaritiam esse idolorum cultum, laudent te esurientium viscera, non ructationum opulenta conuiuia. Christum vestire

vestire in pauperibus, pascere in esurientibus, & præter psalmorum, & orationis ordinem, quod tibi hora tertia, sexta, nona, ad Vesperum, media nocte, & mane semper est exercendum, statue quot horis Sacram Scripturam ediscere debeas, quanto tempore legere, non ad laborem, sed ad delectationem, & instructionem animæ. Cumque hæc finieris spatia, & frequenter te adfigenda genua solicitudo animæ suscitauerit; habeto lanam semper in manibus, vel staminis pollice fila deducito, vel ad torquenda subtegmina in alueolis fusa vertantur, aliarumque neta, aut in globum collige, aut texenda compone. Sitantis operum varietatibus fueris occcupata, nūquam tibi dies longi erunt. Hæc obseruans, & te ipsam saluabis, & alias, & eris magistra sanctæ conuersationis, multarumque castitatem lucrum tuum facies, scriptura dicente, *In desiderijs est anima omnis otiosi.* Ideo enim tibi cum omnibus laborandum est, vt per occasionem operis nihil aliud cogites, nisi quod ad Domini pertinet seruitutem. Simpliciter loquar. Quāuis omnem censum tuum in pauperes distribuas, nihil apud Christum erit prætiosius, nisi quod manibus tuis ipsa confeceris, vel in vsus proprios, vel in exemplum Virginum cæterarum. Bonum est igitur obedire maioribus, parere perfectis & post regulas scripturarum, vitæ suæ tramitem ab alijs discere, nec præceptore vti pessimo, scilicet præsumptione sua. Matronarum maritis sæculo seruientium tibi consortia declinantur, ne solicitetur animus, & audias quid vel maritus, vxori, vel vxor locuta sit viro. Venenatæ sunt huiusmodi confabulationes, super quarum damnatione sæcularem versum assumens Apostolus fecit Ecclesiasticum. *Corrumpunt bonos mores confabulationes malæ.* Graues fæminæ tibi comites eligantur, quarum probana est conuersatio, sermo moderatus, sancta verecundia. Fuge lasciuiam puellarum, quę ornant caput, crines à fronte dimittunt. Illa sit tibi pulchra, illa amabilis, illa habenda inter socias, quæ se nescit esse pulchram. Fælix illa conscientia, & Beata Virginitas, in cuius corde, præter amorem Christi, qui est sapientia, castitas, Patientia, atque Iustitia, cæteræque virtutes, nullus alius versatur amor, nec ad recordationem hominis aliquando suspirat, nec videre desiderat, quem cum viderit, nolit dimittere. Sanctarum Virginum propositum, & cælestium consimilem glotiam, quarūdam non se bene agentium nomen infamat. Finem iungo principio, nec semel monuisse contentus sum. Ama Scripturas sanctas, & amabit te sapientia, & dilige eam, & seruabit te. Honora illam, & amplexabitur te. Hæc monilia in pectore, & in auribus tuis hæreant. Nihil aliud nouerit lingua nisi Christum, nihil possit sonare, nisi quod Sanctum est.

FORMVLA III.

Eiusdem, ex Epistola ad Furiam.

Arripe quæsò occasionem, & fac de necessitate virtutem. Non quæruntur in Christianis initia, sed finis. Paulus malè cæpit, sed benè finiuit. Iudæ laudantur exordia, sed finis proditionis damnatur. Meretrix illa in Euangelio baptizzata lachrimis suis, & crine, quo multos ante deceperat, pedes Domini tergens, saluata est. Non habuit crispantes mitras, nec stridentes calceolos, nec orbes stibio fulginatos, tantò fœdior, quāto pulchrior. Vidua, quę marito placere desiuit, & iuxta Apostolum verè vidua est, nihil habet necessarium, nisi perseuerantiam. Ardentes Diaboli sagittæ ieiuniorum, & vigiliarum rigore restringendę sunt. Aut loquendum nobis est, vt vestiti sumus, aut vestiendū, vt loquimur; Quid aliud pollicemur, & aliud ostendimus, lingua personat castitatem, & totum Corpus profert impudicitiam. Hoc quantum ad habitum pertinet, & ornatum. Cæterum vidua, *quæ in delicijs est* (nō est meū, sed Apostoli) *viuēs mortua est*. Quid sibi vult hoc quod ait, viuens mortua est? viuere quidem videtur ignorantibus, & non esse p eccato mortua, sed Christo, quem secreta non fallunt

mortua

mortua est. Apostolus macerat corpus suum, & animæ subicit imperio, ne quod alijs præcipit, ipse non seruet: & adolescentula feruente cibis corpore, de castitate secura est? Neque verò hæc dicens condemno cibos, quos Dominus creauit ad vtendum cum gratiarum actione, sed iuuenibus, & puellis incentiua assero esse voluptatum. Non Aetnæi ignes, non Vulcania tellus, non Vesuuius, & olympus tantis ardoribus æstuant; vt iuueniles medullæ vino plenæ, & dapibus inflammatæ. Grandis ergo virtutis est, & sollicitæ diligentiæ, superare quod natasis, in carne non carnaliter viuere, tecum pugnare quotidie, & inclusum hostem Argi, vt fabulæ ferunt, centum oculis obseruare. Primum igitur; si stomachi firmitas patitur, donec puellares annos transeas, aquam in potu sume, quę natura frigidissima est: aut si hoc imbecillitas prohibet, audi cum Timotheo: *Vino modico vtere propter stomachum, & frequentes tuas infirmitates*. Deinde in ipsis cibis calida quæque deuita. Non solum de carnibus loquor, super quibus vas electionis profert sententiam: *Bonum est non manducare carnem, & non bibere vinum*: Sed etiam in ipsis leguminibus inflantia quæque, & grauida declinanda sunt. Nihil scias ita conducere Christianis adolescentibus, vt esum olerum; vnde, & in alio loco: *Qui infirmus est*, ait, *olera mãducet*: Ardorque corporum frigidioribus epulis temperandus est: Nihil sic inflammat corpora, aut titillat membra genitalia, sicut indigestus cibus, ructusque conuulsus. Malo apud te, filia verecundia parumper, quam causa periclitari. Quicquid seminarium voluptatis est, venenum puta. Parcus cibus, & venter semper esuriens, triduanis ieiunijs præferatur. Et multo melius est quotidie parum, quã raro satis sumere. Pluuia illa optima est, quæ sensim descendit in terram: subitus, & nimius imbet, in præceps arua subuertit. Quando comedis, cogita quod statim tibi orandum illico, & legendum sic. De Scripturis Sanctis habeto fixum versuum numerum. Istud sensum Domino tuo redde. Nec ante quieti membra concedas, quam calathum pectoris tui hoc sub tegmine impleueris. Post Scripturas Sanctas, Doctorum hominum tractatus lege eorum dumtaxat, quorum fides nota est. Amorem monilium, atque gemmarum, sericarumque vestium transfer ad scientiam scripturarum. Fac tibi amicos de inimico mammona, qui te recipiant in ęterna Tabernacula. Iuuenum fuge consortia: Comatulos, comptos, atque lasciuos, domus tuæ tecta non videant. Cantor pellatur vt noxius. Fidicinas, & Psaltrias, & istiusmodi chorum Diaboli, quasi mortifera Sirenarum carmina proturba ex ædibus tuis. Noli in publicum subinde procedere. Pessimæ consuetudinis est, cum fragilis sexus, & imbecilla ętas suo abutitur arbitrio, & putat licere, quod libet. Omnia quidem licent, sed non omnia expediunt.

FORMVLA IV.

Excerpta ex Epistola Cæcilij, Cipriani, De habitu Virginum.

NVnc nobis, inquit, ad Virgines sermo est, quatũ quo sublimior gloria est, maior, & cura est. Flos est ille ecclesiastici germinis decus, atque ornamentum gratiæ spiritalis, læta indoles, laudis, & honoris opus integrum, & incorruptum, Dei imago respondens ad sanctimoniam Domini, illustrior portio Gregis Christi. Gaudet per illas, atque in illis largiter floret Ecclesiæ matris gloriosa fœcunditas, quantoque plus copiosa Virginitas numero suo addit, tanto plus gaudium matris augescit. Ad has loquimur, has adhortamur affectione potius, quam potestate. Vt quæ se Christo dicauerint, & à carnali concupiscentia recedentes, tam carne, quam mente se Deo vouerint, consument opus suum magno præmio destinatum; nec ornari iam, aut placere cuiquã nisi Domino suo studeant, à quo, & mercedem virginitatis expectant. *SEQVITVR*. Quod si Christum continentia sequitur, & regno Dei virginitas destinatur

ſtinatur, quid eſt illis cum tereno cultu, & cum ornamentis, quibus dum hominibus placere geſtiunt, Deum offendunt, non cogitantes eſſe prædictum. *Qui hominibus placent, confuſi ſunt, quoniam Deus nihil fecit illos?* & Paulum quoque glorioſè, & ſublimiter prædicaſſe: *Si hominibus placere vellem, Chriſti ſeruus non eſſem?* Continentia verò, & pudicitia non in ſola carnis integritate conſiſtit, ſed etiam in cultus, & ornatus honore pariter, ac pudore, vt ſecundum Apoſtolum, quæ inupta eſt, ſancta ſit corpore, & ſpiritu. *SEQVITVR*. Virgo non eſſe tantum, ſed & intelligi debet, & credi, vt nemo, cum virginem videt dubitet, an virgo ſit. Parem ſe integritas in omnibus præſtet, nec bonum corporis cultus infamet, quid ornata, quid compta procedit, quaſi maritum aut habeat, aut quærat? Timeat potius placere, ſi virgo eſt, nec periculum ſui appetat, quæ ad meliora, & diuina ſe ſeruat. Quæ virum non habent, cui placere ſe ſimulent, integræ, & puræ non tantum corpore, ſed etiam ſpiritu, perſeuerent. Neque enim fas eſt virginem ad ſpeciem formæ ſuæ comi, aut de carne, & de eius pulchritudine gloriari, cum nulla ſit illi magis, quã aduerſus carnem colluctatio, & vincendi corporis, ac domandi obſtinata certatio. *SEQVITVR*. Neminem Chriſtianum decet, & maximè virginem non decet claritatem vllam computare carnis & honorem, ſed ſolum appetere ſermonem Dei, bona in æternum manſura complecti. *SEQVITVR*. Scriptum eſt & legitur, & auditur, & in exemplum noſtri Eccleſiæ ore celebratur: *Qui dicit ſe in Chriſto manere, debet quomodo ille ambulauit, & ipſe ambulare*. Ambulandum eſt veſtigijs paribus, æmula ingreſſione nitendum eſt. Tunc reſpondet ad fidem nominis ſectatio veritatis, & credenti præmium datur, ſi quod creditur, & geratur. Locupletem te dicis, & diuitem, ſed diuitijs tuis Paulus occurrit & ad cultum, atque ornatum tuum iuſto fine moderandum ſua voce præſcribit, *Sint*, inquit, *mulieres cum verecundia, & pudicitia componentes ſe, non intortis crinibus, neque auro, neque margaritis aut veſte pretioſa, ſed vt decet Mulieres promittentes caſtitatem, per bonam conuerſationem*. Item Petrus ad hæc eadem præcepta conſentit, & dicit. *Sit in muliere non exterior ornamenti, aut auri, aut veſtis cultus, ſed cultus cordis*. Quod ſi illi mulieres quoque admonent coercendas, & ad eccleſiaſticam diſciplinam religioſa obſeruatione moderandas, quæ excuſare cultus ſuos ſoleant per maritum, quanto id magis obſeruare Virginem fas eſt, cui nulla ornatus ſui competat venia, nec deriuari in alterum poſſit mendacium culpæ, ſed ſola ipſa remaneat in crimine? Locupletem te dicis, & diuitem; ſed non omne, quod poteſt, debet, & fieri, cum ſcriptum ſit. *Omnia licent, ſed non omnia expediunt, omnia licent, ſed non omnia ædificant*. Cæterùm ſi tu te ſumptuoſius comas, & per publicum notabiliter incedas, oculos in te iuuentutis illicias, ſuſpiria adoleſcentium poſt te trahas, concupiſcendi libidinem nutrias, ſperandi fomenta ſuccendas, vt etſi ipſa non pereas, alios tamen perdas, & velut gladium te, & venenum videntibus præbeas: excuſari non potes, quaſi mente caſta ſis, & pudica, redarguit te cultus improbus, & impudicus ornatus; nec computari iam poteris inter puellas, & virgines Chriſti, quæ ſic viuis, vt poſſis adamari. Ornamentorum, ac veſtium inſignia, & lenocinia formarum non niſi proſtitutis, & impudicis fœminis congruunt. Fugiant caſtæ virgines, & pudicæ inceſtarum cultus habitus impudicarum, lupanarium inſignia ornamenta meretricum. Hoc Deus culpat, hoc denotat. Sericum, & purpuram indutæ Chriſtum induere non poſſunt; auro, & margaritis, & monilibus adornatæ ornamenta cordis, ac pectoris perdiderunt. Virgines certè, quibus hic ſermo nunc conſulit, quæ ſe eiuſmodi artibus compſerint, inter Virgines ſe non putent debere numerari. Audite itaque Virgines, vt parentem; audite quæſo vos docentem, pariter, ac monentem; audite vtilitatibus, & commodis veſtris fideliter

ter consulentem. Estote tales, quales vos Deus artifex fecit, estote tales, quales vos manus Patris instituit. Maneat in vobis facies incorrupta, ceruix pura, forma sincera. Vince vestem, quæ virgo es, quæ Deo seruis. Vince aurum, quæ carnem vincis, & sæculum. Arcta & angusta est via, quæ ducit ad vitam; durus, & arctus est limes, qui tendit ad gloriam. Lata, & spatiosa itinera vitæ læthalis, illic illecebræ, & mortiferæ voluptates, illic Diabolus blanditur, vt fallat; arridet, vt noceat, illicit, vt occidat. Seruate Virgines, seruate quod esse cœpistis, seruate quod eritis. Magna vos merces manet, præmium grande virtutis, munus maximũ castitatis. Quod futuri sumus, iam vos esse cœpistis, vos resurrectionis gloriam in isto sæculo iam tenetis, per sęculum sine sæculi contagione transitis; cum castæ perseueratis, & virgines, Angelis Dei estis æquales. Tantum maneat, & duret solida, & illæsa virginitas, & vt cœpit fortitèr, iugitèr perseueret, nec monilium, aut vestium quærat ornamenta, sed morum. Deum spectet, & Cælum, neque oculos ad sublime porrectos ad carnis, & Mundi concupiscentiam deprimat, aut ad terrena deponat, &c. *Primus homo*, inquit, *de terra limo; secundus homo de Cælo. Qualis ille de limo, tales, & qui de limo; & qualis cæleßis, tales & cælestes; quomodo portauimus imaginem eius, qui de limo est, portemus, & imaginem eius, qui de cælo est.* Hanc imaginem Virginitas portat, portat integritas, sanctitas portat, & veritas, portant disciplinæ Dei memores iustitiam cum religione retinentes, stabiles in fide, humiles in timore, ad omnem tolerantiam fortes, ad sustinendam iniuriam mites, ad faciendam misericordiam faciles, fraterna pace vnanimes, atque concordes. Quæ vos singula (ô bonæ Virgines) obseruare, diligere, implere debetis; quæ Deo, & Christo vacantes ad Dominum, cui vos dicatis, & maiore, & meliore parte præceditis. Prouectæ ætatis iunioribus facite magisterium; minores natu præbete maioribus ministerium, comparibus incitamentum. Hortamentis vos mutuis excitate, ęmulis de virtute documentis ad gloriam prouocate; durate fortitèr, spiritualitèr pergite, peruenite fælicitèr.

FORMVLA V.

Ex sermone Sancti Cæsarij Episcopi Sanctimonialibus directo.

Gaudete, & exultate in Domino, venerabiles filiæ, & gratias illi iugiter vberes agite, qui vos de tenebrosa sęculi huius conuersatione ad Portum quietis, & Religionis attrahere, & prouocare dignatus est. Cogitate iugiter vnde existis, & vbi peruenire meruistis. Reliquistis fideliter mundi tenebras, contempsistis libidinis incendium, & ad castitatis refrigerium peruenistis; respuistis gulam, & abstinentiam eligistis. Respuistis auaritiam, atque luxuriam, & castitatem, vel misericordiam tenuistis, & quamuis vobis vsque ad exitum vitæ non desit pugna, tamen Deo donante securi sumus de vestra victoria. Sed rogo vos venerabiles filiæ, vt quantò securæ estis de præteritis, tantò sitis sollicitæ de futuris; omnia enim crimina, vel peccata citò ad nos reuertuntur, si non quotidiè bonis operibus expugnentur. Audite Apostolum Petrum dicentem. *Sobriæ estote, & vigilate, quia aduersarius vester Diabolus, tanquã leo rugiens aliquid deuorare quærens, circuit.* Quamdiù in hoc corpore viuimus, die noctequè Christo adiutore, vel duce contra Diabolum repugnemus. Sunt enim aliquæ, quod peius est, negligentes, & tepidæ, quæ de solo Christianitatis vocabulo gloriantur, & putant, quod illis sufficiat vestem mutasse, & Religionis tantum habitum suscepisse, nescientes illud propheticum. *Fili accedens ad seruitutem Dei, sta in Iustitia, & timore, & prepara animam tuam ad tentationem.* Nec sententiam Psalmistę considerantes. *Propter verba labiorum tuorum, custodiui vias duras*, & illud quod Apostolus dixit. *Per multas tribulationes oportet nos intrare in Regnum Cælorum.* Vestes enim sæculares deponere, & religiosas assumere, vnius horæ

horæ momento possumus, mores verò bonos iugiter retinere, vel contra malas, dulcesque voluptates sæculi huius quamdiù viuimus, Christo adiutore laborare debemus, quia non qui cæperit, sed qui perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit. In primis ergo omnis anima; quæ religionem seruare desiderat, gulæ concupiscentiam vincere, ebrietatem vitare, tota fidei virtute contendat, & ita temperatum conuiuium, mensamque mediocrem habere studeat vt caro illius, nec nimietate abstinentiæ debilitetur, nec per deliciarum abundantiam ad luxuriam prouocetur. Deinde abiecta superbia, cui Deus resistit, profundæ humilitatis iaciat fundamentum, inuidiam velut Vipereum venenum detestetur, ac fugiat, linguam refrenet, detractionem, quasi venenum respuat, verba otiosa nec ipsa proferat, nec ab alijs prolata auribus suis libenter admittat. Vestimentorum habitum nec nimis abiectum, nec notabiliter pomposum, aut periculosè elegantem habere consuescat; lectionem, aut ipsa frequentiùs legat, aut legentis verba tota pectoris auiditate suscipiat. De Diuinis Scripturarum fontibus iugiter aquam salutis hauriat; illam vtiquè de qua Dominus dicit. *Qui credit in me, flumina de ventre eius fluent aquæ viuæ*. De Paradisi etiam floribus, hoc est Sanctatum Scripturarum sensibus anima sancta se iugiter ornare contendat, ex ipsis prætiosas margaritas suis auribus indesinenter appendat, & ex ipsis, anulos, & dextralia, dum exercet opera bona, sibi componat, ibi vulnerum medicamenta, ibi castitatis aromata, ibi compunctionis holocausta requirat. Quæ verò Religionem immaculato corde, & puro corpore conseruare desiderat, aut numquam in publicum, aut non nisi pro grandi, & ineuitabili necessitate procedat. Nolite quæsò vos, nolite quibuscumque, aut occasionem dare, aut familiaritatem tribuere. Quæ verò libidinem, Christo adiuuãte, superare desiderat, familiaritatem fugiat, & quę indignam familiaritatem non spreuerit, aut se, aut alium citò perdet; sed fortè dicet aliqua. Ideo familiaritatem non fugio, quia volo habere, quod vincam, & aduersarium meum cupio tenere captiuum. Vide ne contra te aduersarius incipiat rebellare. Vide ne te ducat captiuitas ista captiuam. Audi Apostolum dicentem, *fugite fornicationem*. Contra reliqua vitia oportet nos omni virtute resistere, contra libidinem verò, fuga nobis necessaria est. Esto ergo libidinis fugitiua, si vis esse castitatis pugnatrix; sed quod dico diligenter attendite. Quando sola aliqua libidinis stimulis incitatur, Christo adiuuante repugnet.. quantum præualet contra se, quia non habet, quo possit fugere, quando verò per alterius sodalitatem, oportunitatem voluptatis Diabolus subministrat ipsam familiaritatem quantum præualet, vt diximus, anima sancta refugiat, sed vt hæc omnia seruare possimus, abstinẽtiam rationabilem teneamus, quia vera est sanctissimi illius viri sententia. Prout continueris ventrem, ita & venenosos motus eius; humilitatem etiam veram, quantum possumus conseruemus, non enim diu carnis integritas seruatur, vbi animus superbiæ tumore corrumpitur: præcipuè si iracundiæ flamma frequentiùs surgit, castitatis; & virginitatis flores citò consumit. Casta enim, & Deo deuota anima, non solum exttaneorum, sed etiam parentum suorum familiaritatem habere non debet, si enim vasa, quæ Ecclesiæ offeruntur, vt in sacrosanctis Altaribus ponantur, sancta ab omnibus appellantur, & nefas est, vt de Ecclesia postmodum in domum laicam reuocentur, aut vsibus humanis aptentur; putas qualem dignitatem apud Deum habet anima ad eius imaginem procreata? Sicut ergo vasa sancta humanis vsibus seruitura, nec possunt, nec debent de Ecclesia reuocari, sic religiosam quampiam non oportet, nec decet, non expedit, parentum suorum multis obligationibus implicari, aut quorumcumque extraneorum perniciosa familiaritate constringi. Illud ante omnia admoneo, vt æmulationis malum quasi venenum vipereum fugiatis, & ita inter vos charitatis dulcedinem cõseruetis,

tis, vt vobis inuicem per sancta colloquia medicamenra spiritalia præparetis; Sunt enim, quod peius est, aliquæ, quæ quando se parirèr iungunt, magis sibi detrahendo, vel contra præpositas murmurando, vulnera faciunt, quàm spiritalia medicamenta componunt. Vos verò Sanctæ, & Venerabiles filiæ, si aliquam videtis pusillanimem, consolationem impendite, si superbienrem, humilitatis medicamenrum apponite; si iracundam videritis, refrigerium parienriæ ministrate; si nobiles natæ estis, magis de religionis humilirare, quàm de sęculi dignirare gaudete. Tenete ergo firmas manus in aratro, & nolite respicere retrò; Mementote vxoris Loth, quæ retrò respiciens versa est in statuam Salis, numquam iuramentum, numquam maledictum de virginis ore procedat. Non solum enim corpora, sed etiam corda vestra omni solicirudine custodite propter illud, quod scriprum est, *omni custodia serua cor tuum*, & illud, quod Dominus in Euangelio dixit, *de corde enim exeunt cogitationes malæ*. Si enim in corde nihil mali eogitatur, quicquid sanctum est ex ore proferrur, quia sicut scriptum est, *ex abũdantia cordis os loquitur*. Hoc enim lingua proferre consueuit, quod ex officina cordis conscientia ministrauerit; & ideo si ex ore vultis bona proferre, semper in corde, quæ sancta sunt, cogirare; sic lectioni, & orationi debetis incumbere, vt ante omnia, etiam manibus possitis aliquid exercere, secundum illud, quod Apostolus ait, *qui non operatur, nec manducet*. Meliorem quoque diei partem sancto operi dedicate; lectioni vacare consuescite; oratio vestra ita cum silentio procedat ex corde, vt vix audiatur in ore. Nam qui alta voce orare voluerit, & sibi, & alteri multum nocet, dum per suam garrulitatem alterius mentem ab oratione sancta, & secreta suspendit. Pomposa indumenta, quæ non vrilitati, sed vanitati seruiunr, fastidite, atque contemnite. Multæ enim quod in moribus diligunt, hoc etiam in operibus suis ostēdunt; præparant sibi ornamenta sæcularia sæculum diligentes, & voluptati seruientes, vel luxuriæ. Vobis verò nihil sit commune cum talibus, sed omnia ornamenta, quibus ad luxuriam caro componitur, veluti inimica, & contraria à vestro proposito respuantur. Sunt enim, quod peius est, quæ pro vanitate sæculi istius plus studenr rerrenis cupiditatibus operam dare, quàm lectioni diuinæ iustitiæ, dum volunt stragula pulchra, & picta Tapperia plumaria etiam, & reliqua his similia cum ingenti sumptu, & superflua expensa ad oculorum libidinem præparare, nescientes illud, quod Dominus per Ioannem Euangelistam clamat, & dicit: *Nolite diligere mundum, neque ea, quæ in Mundo sunt, quoniam omne, quod in Mundo est, concupiscentia carnis, & concupiscentia oculorum, & ambitio sæculi est*. Quid prodest virgini integritatem Corporis custodire, si oculorum concupiscentias noluerit euitare? Vos verò Sanctæ, & Deo dignæ animæ totum spiritualitèr agite, sequimini Christum tendendo perseuerantèr, quod vouistis ardenter. Iterùm, atque iterùm sanctæ, & Deo dicatæ animæ rogo, & cum omni humilitate pro conseruando Virginitaris præmio consilium do; vt familiaritatem incongruam à vobis, vel à vestris animis totis viribus repellere laboretis. Nam ad conseruandam Sanctæ Religionis dignitatem singularitas restis sanctissima est. Familiaritas enim cuiuslibet si frequens esse cæperit, non nisi corruptionem seminat, vitia pullulat, libidinem concipit, ignominiam parit, rabiem concitat, lasciuiam pascit, perulanriam nutrit, casus exaltat, ruinas ædificat, confusionem mercatur, thesaurizat opprobrium, criminationes exaggerat, excusationes inflammat, & careruatim simul in fascem conglomerat; nam si anima sancta secrerum suum custodire voluerit, & assiduè familiaritatis malum tota animi virrute fugerit, ipsa sancta singularitas munimen illi inuictum, est sanctimonij; expugnatio fortis infamiæ, exercitium continentiæ, euacuatio luxuriæ, pax secura virtutum, & impugnatio inquieta bellorum,

rum, puritatis culmen,& libidinis carcer, honestatis portus, & ignominiæ naufragium, virginitatis mater,& hostis immunditię,integritatis dignitas, & fornicationis abdicatio, voluntas bonorum operum, & afflictio vitiorum, refrigerium pudicitiæ, & pœna petulantiæ, adquisitio Triumphorum,& facinorum detrimentum, requies salutis, & perditionis exilium, vita, spiritus, & carnis interitus.

Hæc omnia mala fortiter Deo adiuuāte repellentur, & illa, quæ diximus bona feliciter adquirentur, si ab animabus sanctis familiaritas inordinata respuatur. Attendite vos, ò animæ sanctæ, quia inter omnia certamina, quibus semper comes est Christiana militia, sola duriora sunt prælia castitatis,vbi quotidiana pugna est, & rara victoria. Castitatis dura sunt prælia, sed maiora sunt præmia. Castitatis palmam nemo securus accipit, cui quantum duri sunt exitus,tantum gloriosi sunt fructus. Vt ergo castitatis pręmia, & Virginitatis coronam fœliciter Deo remunerante possitis accipere, periculosam familiaritatem à vobis semper excludite;Currite fidelitèr, vt possitis peruenire fœlicitèr,adiuuante Domino Nostro Iesu Christo, qui viuit, &c.

Quibus Epistolis Sanctorum Patrum addit Concilium Aquisgranense apud Iacobum Sirmondum *in tom. 2. Conciliorum antiquorum Galliæ* in quo ad literam referuntur hæc sequentis tenoris verba.

Ecce quibus saluberrimis documentis Sanctissimi, & eruditissimi viri Deo dicatas ad castimoniale propositum seruandum instituunt. Ecce quibus insignium virtutum indumentis eas exornant, vt illius Sponsi cui se dicauerunt amplexibus dignæ fiant. Vnde solerter Sanctimonialibus vigilandum est, vt tantorū Parrum obedienter obtemperent monitis,ne scilicet his resultando cum fatuis Virginibus reprobentur, sed potiùs parendo, cum prudentibus Christi Thalamo admittantur. Diligenter itaque eorumdem Sanctorum Parrum sententijs prælibatis, dignum, & necessarium iudicauimus per singula capita distinguere quid Prelatis, quiduè subditis obseruandum sit, & quoniam subditarum vita Prelatarum est exēplis informanda. Primum quales debeant Abbatissæ constitui, qualiter eis viuendum, qualiter subditas gubernādum,qualiteruè in Monasterijs residendum, & instanter Domino tota mentis, & corporis deuotione seruiendum. Dein quid subiectis specialiter obseruandum sit ponendum censuimus; de quibus infra *titulo sequenti*.

TITVLVS II.

De Institutionibus, & Ordinationibus Abbatissarum, & Monialium, in quibus earundem munera, officia, & obligationes in Ordine ad Regularem Obseruantiam egregiè, satisquè studiosè in diuersis Concilijs decernuntur.

FORMVLA I.

Quales in Monasterijs puellaribus debeant esse Abbatissæ.

Ex lib. 2. Concilij Aquisgranensis can. 7. in tom. 2. Conciliorum antiquorum Galliæ.

1 TALES Abbatissæ regendarum animarum curam suscipere debent, quæ subditis verbis, & exemplis ducatum præbeant Sanctæ Religionis: quæ non proprijs voluntatibus deseruiant,sed magis subditarum solertissimam curam gerant: quæ se etiam, illasquè vtpotè vasa sancta, in quibus instanter incensum orationis Deo dignè offerri possit, ab omni labe vitiorum custodire norint, & ita eas secum in sancto proposito per vigiles reddant, vt vnà ad vitam tendentes æternam, societate supernorum ciuium mere-

b

mereantur perfrui. Qua igitur auctoritate, aut quibus Sanctorum Patrum documentis sibi attribuunt licentiam foras vagandi, aut per villas residendi, aut sericas vestes induendi, aut pompis vanis inseruiẽdi? Sed quia hoc nulla auctoritate sibi licitum facere possunt, præsertim cùm à Sanctis Patribus, in superioribus capitulis id præcitùs sanctimonialibus legatur inhibitum; restat vt ab hinc huiuscemodi vsus ab his modis omnibus quantum Dominus posse dederit, caueatur. Quia quamuis in sæculari dignitate positę multigenis delicijs, voluptuosè huiusmodi soleant vti; in Monasterijs tamen, in quibus Christi sponsę sumptibus Dominicis communitèr sunt gubernandæ, prorsus est hoc censura æquitatis inhibendum. Nosse etenim eas oportet, quia non ideò Prælatæ sunt, vt se solummodo, sed potiùs vt se, subditasquè pascant, carnaliter videlicet, & spiritualiter: nec vt præsint tantùm, sed vt prosint, à Domino sunt alijs prælatæ. Ergo necesse est, vt se, sibique subditas in proposito Sanctæ Religionis solertèr constringant. Et sicut alias præcedunt prioratus honore, præcedant etiã piæ conuersationis exemplo; & quę alijs facere prohibent, nullatenùs perpetrent. Rectè enim vt habet Beatus Gregorius aliorum errata corrigit, qui ea, quę tepræhendit minimè agit. Sed quia pastoris absentia ouium solet fieri præda; necesse est, vt Abbatissæ in Monasterijs consistant assiduè, & ouium sibi subditarum vigilantissimam curam gerant, ne illis absentibus prædæ fiant subditæ inuisibilis lupi. Quales etiã esse debeãt ductrices animarum, S. Cæsarius in Epistola, quam ad Oratoriã Abbatissã scripsit, plenissimè docet: ex qua quędã Capitula ob instructionẽ Abbatissarũ excerpere, & huic capitulo adnectere curauimus. Dicit enim ita.

Audi ergo me, dulcissima soror, & filia, tu quantumcumque semper in studijs spiritalibus occupari desideras propter sorores tamen aliquando etiam exteriora tibi erunt negotia dirimenda. Curandum ergo tibi summopere est, vt si temporalia, quasi pro tempore agas; at semper tenaciùs in spiritali deuotione, & amore inhæreas: vt cùm temporalia citius dispensaueris, ad orationem illicò, vel lectionem, quasi ad matris sinum recurras. Optare quippe debes, vt abiecta sollicitudine mundi, semper cogites de seruitio Christi, propter illud quod dicitur. *Nemo militans Deo implicat se negotijs secularibus, &c.* In omnibus iuxta Apostolum temetipsam præbe exemplum bonorum operum, vitaquè tua velut pennatum animal ad alta semper per desiderium euolet, per verbum resonet, luceat per exemplum. Cum verò ad annuntiandum verbum Dei te sororibus affectaueris, priùs cauta consideratione pensa, vt quod ore promis, factis impleas, & quod alijs prædicas, operibus præbeas. Prior in Ecclesia inueniaris, postrema exeas. Par sis in communi cibo, cum quibus pari vteris in mensa consessu. Abstinentiam, quam lingua prædicat, proximæ fauces, vel vicinus stomachus sentiat; ne forsitan subditæ audientes, tacitis cogitationibus dicant. O quam pulcrè nobis abstinentiam prædicat plenus venter? Et in his omnibus, cæterisque hoc tibi noueris conuenire, vt angusti callis itinera, per quæ socias admones gradiendum, prior ipsa gradiaris. Non sis vestibus ornatior cæteris, sed moribus. Non quę tibi vultu, intuituquè placuerit, non quam tibi ad oculum cognoueris, vel cuius blandiori obsequio fueris delineata, sed quam amor Christi, & religiosior demonstrauerit vita, præponas. Oportet enim te propter quasdam cultrum nonnumquam habere in gutture, cauterium in lingua gestare, virgam tibi, & baculum in manu ferre: vt per cultrum deseces vitia, per cauterium verò ad sanitatem secta reducas, per virgæ disciplinam corrigas, per baculum verò disciplinatam sustentes. Si quando verò cum sęcularibus ad colloquendum fueris euocata, priùs arma frontem trophæo crucis, vexillo Christi pectus ingemina, vt cum sua virguncula Christus comitari dignetur. Confabulatio verò tua semper sit mixta grauitate, atque dulcedine, & tantum loquaris, quantum oppor-

tunitas

tunitas flagitauerit rei, ac temporis. Si quid verò ab eis petitum fuerit, quod præstare delibetas, cum vultu hilari præsta. Si quid verò præstare non conuenit, petitionem illorum, saltim honestate sermonis mollifica. Nomen tuum pluris nouerint; beneficia tua in quantum præuales plures sentiant, vultum rari cognoscant.

Si quando autem tibi pro necessitate Monasterij seorsum fuerit colloquẽdum, cum duabus, vel certè cum tribus electis sororibus facito. Quia opinio bonæ famæ, sicut etiam perfectæ vitæ custodia, tibi necessaria est: & tunc primum despicienda humana detractio, cum Christus in causa est. Omnis quoque actio tua semper sit propter Deum, semper de Deo cogitatio in Deum. Et exceptis vitijs, quibus non compassio, sed rectitudo debetur, omnibus te cupio esse compassibilem, omnibus gratam, omnibus te perfectam, piã. Vt videlicet iuxta Paulum sis santa corpore, & spiritu, ipso sponso, & Domino tuo, mentem tuam regente, & vias tuas sanctas disponente, qui viuit, & regnat in sæcula sæculorum. Amen.

Alia formula similis habetur in Opere.

Disp. 28. quæst. 2.

FORMVLA II.

Quæ curare debeat Abbatissa erga sanctimoniales sibi commissas;

Ex Concilio Cabilon. can. 54.

ABbatissa diligentem habeat curam de congregatione sibi commissa, & prouideat vt in lectione, & in officio, & in psalmorum modulatione ipsæ Moniales strenuę sint, & in omnibus operibus bonis illa eis ducatum præbeat, vtpotè pro animabus earum rationum in conspectu Domini reddditura, & stipendia sanctimonialibus præbeat necessaria, ne forte per indigentiam cibi, aut potus peccare compellantur.

Alia Formula; Quod Abbatissæ Virgines Velare non audeant, in Opere pag. 323.

Ex Concilio Parisiense 6.

Alia Formula de Officio Abbatissæ.

Ex Conc. Aquisgr. cap. 2. can. 14.

SIcut ea, quæ superiùs præmissa sunt Abbatissis ob necessitates corporum impendenda sunt sanctimonialibus, ita necesse est, vt in agro mentium sibi subditarum studeant plantare documenta virtutum, sequè in omnibus illis, vita, moribus, actu, habitu, ipso etiam incessu irrepræhensibiliter viuendo imitabiles exhibeant, ne per earum exempla peruersitatum in lapsum occurrant votaginum. Doceant ergo eas, qualiter vitent superbiam, quæ radix est omnium malorum, auaritiam, inuidiam, odium, detractionem, susurationem, murmurationem, scurilitates, bilinguitates, dissentiones, simulationes, vanas verborum confabulationes, & cætera his similia, quæ suos sectatores ad interitum pertrahunt. Curiositates etiam nihilominùs vitent, quibus fœmineus sexus potissimùm implicatur. Defleant propria, aliena curiosè non interrogent: attendentes illud Hieronymi: sufficit, inquir, vnicuique sua plangere, non aliena carpere. Instruant etiam eas ad sectandas bonorum operum virtutes, videlicet charitatem, humilitatem, patiẽtiam, castitatem, continentiam, sobrietatem, benignitatem, obedientiam, mansuetudinem, & cæteras virtutes, quibus animus Christianus ad æternam patriam tendens iugiter famulari debet; Prouideant etiam, vt otio vacare non possint, sed potiùs aut orationi, aut lectioni, aut manuum operationi insistant, aut certè diuinis lectionibus autem accommodent, quatenus sibi subditis hanc geminam pastionem tribuentes, quæ cauenda sunt vitare, quæuè facienda sectari eas docentes, non de infideli, & negligenti administratione condemnari, sed potiùs de fideli à Domino mereantur fæliciter remunerari. Meminisse itaque, & ante oculos ponere eas oportet, quod de

b 2 sibi

sibi commissis, Domino proculdubio reddituræ sunt rationes.

FORMVLA III.

De Officio Præfectæ.

Ex Concilio Mediolanen. 1.

PRæfecta Monasterij, tanquam communis omnium Monialium Mater, ipsarum, & corporis, & animæ saluti diligentissimè consulat; easque studiosè admoneat, vt puro corde sint, viræque integritatem seruent, & ad perfectionem virtutum omnium contendant; siquidem quæ religionem susceperunt, nisi ad summum illum gradum pro viribus peruenire conentur, minùs sanè efficiunt, quàm debent pro vitæ, & ordinis instituto, quod profitentur. Meminerit autem sibi reddendam esse rationem iustissimo Iudici erratorum, quæcumque Moniales, eius negligentia, aut culpa, admiserint.

In primis verò curet, vt pax, & concordia sororum conseruetur, sublatis, quantùm ab ea fieri poterit, omnibus dissidij, ac discordiæ causis, vt quemadmodum debent, vnum corpus, & vnus spiritus in earum sponso Iesu Christo, perfecto charitatis vinculo colligetur.

Studeat etiam, vt singulæ suo munere rectè fungantur, neque vlla alterius officium occupet, nisi auxilij causa, idque ipsius iussu, & vt omnia ordine perficiantur, in primisque vt silentium horis, ac locis præscriptis seruetur. Si verò alicuius importunitas, aut re, aut verbo, sororum pace perturbata, charitatem violarit, acerrimè ab ipsa Præfecta & si opus erit, à superiore, etiam Monialium, puniatur, & eius animi elatio edometur.

Huic autem Præfectæ, eiusuè Vicariæ, quæ illa absente, eius vim, & locum obtinet, Moniales omnes omninò obedientiam, & obseruantiam præstent, quemadmodum earum votum postulat.

Quæ verò eius iussa neglexerit, neque pœnitentiam sibi impositam adhibere voluerit, aut superbè; & iniuriosè responderit, non habita eius dignitatis ratione, aut contumaciter defendendo, vel excusando, eam impedierit, quominus illas repræhendat, aut castiget, quæ aliquid commiserint; vt suæ contumaciæ, & insolentiæ graues pœnas pendat, apud superiorem accusetur ab ijs, quas discretas appellauimus; quæ nisi id fecerint, flagella, disciplinæ nomine, sibi semel adhibere, & humi cibum capere cogantur.

Singulis etiam hebdomadis Præfecta Monialium, Conuentum, siuè capitulum habeat, corrigendi causa Moniales pro erratis, quæ ipsæ publicè, vel in suorum officiorum munere admiserit, quorum veniam ipsæ spontè, atque humiliter coram omnibus petant, eisque pœnitentiam imponendi, aliaque adhibendi, quæ earum institutis tradita sunt ad pias in humilitate, & sui contemptione continendas, atque ad virtutes omnes studiosè sectandas.

Caueant autem Moniales, nè pœnitentiam, sibi à Præfecta impositam, pertinaciter recusent; neue superioris temporis delicta, sibi inuicem iniquo animo obijciant. Quæ hoc comiserit, ei hæc sit pœna, vt statim ad singularum Monialium pedes terram exosculetur; sibique flagella, nomine disciplinæ adhibeat.

In negotijs paulò grauioribus Præfectæ nihil decernant; nisi scientibus, & consentientibus maiori ex parte discretis, seù Matribus consilij.

In ijs verò, quæ maioris sunt deliberationis, Præfectæ vniuersum Monialium Capitulum conuocent; idque ipsis ratum sit, quod maiori Monialium parti placuerit.

In omnibus autem tacitis suffragijs caueant Moniales, ne suffragij pilas, vel calculos inter se tradant in manus. Iis, quæ id commiserint ea pœna sit, vt priuatæ capitulo; neque eligere, neque eligi suffragio possint, arbitrio superioris.

Ad suffragia autem de quacumque re ferenda non admittantur, nisi quæ triennium post emissam professionem in Monasterio fuerint commoratæ.

Præfecta, & Moniales bona Monasterij alie-

rij alienare, permutare, locare, aut contrahere nullo modo possit: nisi sciente, consentiente, ac præsente rerum superiore, aut eius Vicario: seruatis item cæteris, quæ iure seruari debent. Aliter contractus irritus, ac nullus sit.

Neque item ædificare, nisi consentientibus superiore, ac ciuibus Monasterij curatoribus. Qui operam dabunt, vt id quàm minimo sumptu, commodè, ac decenter fiat.

Alia Formula; De solicitudine Abbatissæ erga Diuinum Officium persoluendum; habetur in Opere disp. 15. quæst. 2. pag. 163.

Ex Concil. Aquileiense 1.

FORMVLA IV.

Quales sint Præpositæ constituendæ.

Ex Concilio Aquisgranense can. 24.

QVia constat, Abbatissas exteriorum, & interiorum pondere grauatas, adeò vt præpediente ignorantia fragilitatis humanæ, multa nesciant, quæ in Monasterijs negligenter fiunt; necesse est, vt tales sub se constituant, cum quibus securæ possint partiri onera regiminis. Quibus etiam talem conferent potestatem, vt vice sua fungentes, & benè agentes in melius proficere dictis, & exemplis exhortentur, & delinquentium errata, districtissima inuestire corripiant: & quæ in Monasterijs ab Abbatissis ob diuersarum curarum occupationes, perfici minimè possunt, ab his digne, & vtiliter perficiantur.

Quibus etiam expedit, vt se imitabiles cæteris præbeant: quatenùs intepræhensibiliter viuendo, & sanctarum virtutum exemplo præbendo, cætibus sanctarum fœminarum mereantur adsciſci. Quod si negligenter vixerint, & his quibus benè viuendo prodesse debuerant, exemplo suæ peruersitatis aliquam læsionis maculam ingesserint, iuxta modum præmissum iudicentur, & si inemendabiles extiterint, à Ministerio amoueantur, aliæque in loca earum probabilis vitæ constituantur.

FORMVLA V.

Qui modus correptionis erga sanctimoniales delinquentes adhibendus sit.

Ex eodem Concil. can. 18.

STudendum vigilanter Abbatissis est, vt subditarum vitia nullatenùs dissimulent, sed mox vt oriri cœperint, ea radicitùs euellant, nè per earum scilicet desidiam, atque incuriam, animæ illarum laqueis inretiantur diaboli. Quantò enim idem sexus fragilior esse dignoscitur, tantò necesse est maiorem erga eum custodiam adhiberi. Modus verò correptionis circa delinquentes sanctimoniales, omisis his, quarum latera, iuxta Salomonem, ne indurescant, Virgis tundenda sunt, iste obnixè ab Abbatissis teneatur. Si aliqua in Congregatione sanctimonialium, horas Canonicas frequentare neglexerit, & opus Dei negligenter executa fuerit, ad collationem venire distulerit, obedientiam sibi iniunctam agere recusauerit, in discendis bonorum operum instrumentis iuxta vires operam non dederit, in dormitorio aliquid indecens, aut inhonestum, verbis, aut actibus perpetrauerit, alibi, quàm in dormitorio absque causa ineuitabili dormire præsumpserit, sororibus charitatis officio seruire neglexerit; iræ, detractioni, susurrationi, scurrilitati, bilinguitati, verbositati, dissentioni, simulationi, curiositati, varijsque verborum confabulationibus inseruierit; discordiam inter sorores disseminauerit, huic institutioni contumax, aut superba, aut murmurans, seu in aliquo extiterit contraria, & cætera huiusmodi agere tentauerit; Primò secundum Domini præceptum non solum semel, & secundò, ac tertiò, quin etiam crebriùs admoneatur. Et si ijs admonitionibus non paruerit, publica

blica obiurgatione corripiatur. Quod si, & huic renisa fuerit, cæteris alimentis sibi interdictis, pane tantùm, vsque ad dignam pœnitentiæ satisfactionem vtatur, & aqua. Si verò nec sic se correxerit, separetur à mensa, & à cæterarum sanctimonialium in Choro psallentium societate, & seorsum in loco huiusmodi negligentibus ab Abbatissis constituto, stare cogatur; Vt statim rubore sequestrationis emendetur. Si autem his modis admonita, atque castigata, incorrigibilis adhuc extiterit, congruet, si tamen ætas permiserit, verberum adhibeatur castigatio. Verùm si talis fuerit, quam, aut ætas, aut qualitas personæ verberari non sinuerit; hæc, & publica obiurgatione, & ieiuniorum continuatione, & sequestrationis rubore tandiù corripiatur, donec digna pœnitentiæ satisfactione veniam consequi posse videatur. Si igitur ea, quæ flagellatur, & eam, quam flagellari, aut ætas, aut qualitas personæ prohibet, incorrigibiles apparuerint; sit locus intra claustra, quoad tempus retrudantur; & secundum modum culpæ castigentur. Quod si etiam aliqua in tantam insaniam deuenerit, quæ post tot saluberrimas admonitiones, & castigationes, necdum se correxerit, deprecetur pro ea communi voto ab omni congregatione, vt ab illo, cui nihil est impossibile, sanetur. Postremò si his omnibus exhibitis, inemendabilis, atq; incorrigibilis apparuerit, quia nullatenus huic sęculum repetere fas est, aduocetur, si necesse est, Episcopus, & illius sapientissimo, ac discretissimo iudicio, ità eiusdem vita, quæ se tot vitijs fædando, & in pertinacia permanendo, à collegio sanctimonialium, quodammodo secreuit, intra septa Monasterij moderetur, quatenus, & pœnitentiam sibi ab eo iniunctam salubriter gerat, & cæteris nullius contagionis morbum inferre valeat. Quę autem criminale peccatum commiserit, huic nullatenus differenda est correptionis vtilitas, quin aut spontè peccati sui facinus pœnitendo abluat, aut si id agere renuerit, ab Episcopo, vt pręmissum est, iuxta modum taxatum sententiam excōmunicationis, & modum pœnitentię excipiat. In castigandis namquè atque corrigendis delinquentibus, opem ferre non desistant Abbatissis cæterę sanctimoniales.

FORMVLA VI.

De congregandis in Monasterijs sanctimonialibus.

Ex eodem Concilio Aquisgran. can. 8.

STudendum summoperè Abbatissis est, vt tor, talesque in Monasterijs admittant sanctimoniales, quæ, & morum probitate commendentur, & Ecclesiasticis possint rationabiliter sustentari stipendijs. Quæ verò adhuc carnalibus delectationibus inretiuntur, nequaquam sunt in Monasterijs admittendæ, quia satius est illis iuxta Paulum Apostolum foris nubere tántùm in Domino, quàm in Monasterijs admitti, & sub imagine simulatæ sanctitatis dissolutè viuere. Cùm igitur huiusmodi religionis gratia Monasteria expetiuerint, non eis facilis tribuatur ingressus, donec priùs eis hæc legantur capitula: vt his perlectis nouerint, quid eis in castimoniali proposito obseruandum, quiduè vitandum sit.

Quia postquam se Domino in hac militia deuinxerint, nequaquam sibi licitum erit proprijs vti consilijs, nec sęcularibus penitùs implicari posse negotijs; nec frequentiam virorum, aut collocutionem familiarem, absque causa ineuitabili habere debent. Proindè scrutentur priùs arcana cordis sui, simulquè super adnotatas Sanctorum Patrum sententias assidua meditatione perlegant, nè inconsultè, & minùs cautè vinculum continentiæ, & Virginitatis arripientes, redeant post Satan, & fiant sicut canis reuersus ad vomitum.

FOR-

FORMVLA VII.

Qualiter his, quæ Monasterium expetunt de rebus proprijs agendum sit.

Ex eodem Concilio can. 9.

PRouidendum est his, quæ ob amorem Christi castimoniæ se dicauerint, & in Collegio Sanctimonialium se admitti postulauerint, vt res suas antequam Monasterium ingrediantur; ità sapienter, prudenterquè deliberent, atque disponant, vt ad vitam tendentes æternam, nullam earum occasione patiantur perturbationem. Proindè si aliqua sanctimonialium res suas proprias Ecclesiæ ità contulerit, vt nihil ex his sibi proptium vindicare, sed tantum rebus sustentari velit Ecclesiæ, huic sufficienter in Congregatione stipendia largiantur necessaria. Si autem Ecclesię eas tradiderit, & vsufructuaria haberi voluerit, quæstor Ecclesiæ eas, vtpotè Ecclesię defendat. Quod si eas Ecclesiæ conferre noluerit, Abbatissa, & cæteris Sanctimonialibus conhibentiam adhibentibus committat eas per scriptum publicè roboratum, aut propinquo, aut alio cuilibet bonæ fidei amico, qui eas iure fori defendat. Secundum hanc igitur constitutionis formam, Sanctimoniales suas proprias res deliberent, & disponant, & aut seruis, aut certè alijs, quibus illis libuerit, eas ad procurandum, sibiquè fideliter earum fructus administrandum, commendent. Quoniam ante ingressum Monasterij, cuncta, vt præmissum est, rationabiliter illis disponenda sunt, vt remota quarlibet forensium rerum occupatione, suum liberiùs, & quietiùs possint custodire propositum. Sed, & de adolescentulis, & de his, quarum conuersatione simultates, & dissentiones plerumquè pati solent Monasteria, cauendum Abbatissis est, nè incautè, & indiscretè eas in Congregatione admittant; ne forte earum admissio aliquod in posterum generet scandalum.

FORMVLA VIII.

De Magistra Nouitiarum.

Ex Concilio Mediol. 1.

NOuitiarum curam sola Magistra electa, loco à cæteris Monialibus separato, habeat: alia prætereà nulla.

Hæc Nouitias in timore, & cultu Dei, & in obseruatione Religionis erudiat: coneturquè, & vitæ exemplo, nullam habeat ansam repræhensionis, assiduisque admonitionibus ita eas instituere in spiritualibus, & sanctæ vitæ ratione, vt progredientes, Deo adiutore, perfectę eius ancillæ possint euadere.

Quæ autem sibi id temerè assumpserit, vt aliquam ex Nouitijs erudiat, ius ei suffragij adimatur; vt nequè eligere, nequè eligi possit, quandiù Superiori placuerit.

Alia Formula; De diligentia erga Nouitias adhibenda à Magistra Nouitiarum, habetur in Opere, disp. 4. quæst. 5. num. 1.

Ex Concilio Aquisgran. cap. 2. can. 22.

FORMVLA IX.

De puellis ad Religionem admittendis.

Ex eodem Concilio Mediolan. 1.

CVm primùm puellæ ad suscipiendum sacrum habitum offeruntur, Monialium Præfecta parentes, vel eos, quorum curæ commissæ sunt, admoneat excommunicationis, quæ proposita est à Sacro Tridentino Concilio, ijs, qui suas puellas, vel alienas inuitas cum cogunt susci-

suscipere, aut profiteri religionem. Idem ab earum superiore fiat, cum eius consensus requiretur.

In ijs Monasterijs, in quibus Moniales pauciores sint quinquaginta, duæ tantum germanæ sorores, aut tres, quæ sint vnius generis, ac familiæ, recipi possint.

Vbi verò plures sunt quinquaginta Monialibus, ibi tres tantummodò sorores, aut quatuor eiusdem familiæ recipi liceat; si ità Monialium Capitulo videatur.

Præfecta, & Moniales de puella, earum suffragijs ad suscipiendam Religionem admittenda, quidquam polliceri, aut Capitulum cogere non audeant; priusquam libero loco ab Episcopo, aut ab eo, cui ipse id munus delegarit, puella secretò examinata, ac probata, facultatem suscipiendi in eo Monasterio religionem scripto consecuta fuerit, consentiente etiam illius Monasterij Superiore.

Ab ijs autem omnibus priùs diligentèr inquiratur de moribus, vita, ætate, quæ maior sit duodecim annis, ac de libera, & pia voluntate puellæ.

Quæ anno saltem antequam examinetur, & Monialium Capitulo admittenda proponatur; propositum Religionis suscipiendæ in eo Monasterio, & Episcopo, & Monialibus, earumquè superiori patefecerit, vt interim huiusmodi inquisitio maturè fieri possit.

Quo etiam tempore ipso Confessori illius Monasterij, aut cui Episcopus eiusmodi munus puellas has audiendi commiserit, semèl singulis mensibus peccata sua confiteatur, Sacrosanctamquè sumat Eucharistiam, ac persæpe Moniales in locis collocutionum alloquatur, vt ab eis tùm explorari accuratiùs, tùm admoneri meliùs possit de omnibus quæcumque illi agenda, & ferenda erunt Religionis causa intra septa Monasteriorum, ne vllo vnquam tempore conqueri, & inscitiam excusare posit.

De puella admittenda ad suscipiendam Religionem, ac mox etiam, Nouitia ad professionem, ferantur tacita suffragia, vt singulę Moniales nullo affectu impeditæ, liberè suæ conscientiæ possint satisfacere.

Nec verò huiusmodi puella ad Religionem, neuè Nouitia ad professionem recipiatur: nisi duas, ex tribus partibus suffragiorum tulerit.

Puellæ ad Religionē admisio alitèr facta, quàm præscriptū sit, irrita sit, & nulla.

Præfecta verò, cuius culpa, vel negligentia id factum fuerit, ab officij administratione submota, velo etiam ad sex menses eo ipso priuata esse intelligatur.

Præfecta autem statim de suffragiorum exitu superiorem admoneat: vt in librum, ad huiusmodi vsum institutum, eius nomen, quæ recepta sit, ab eo referatur.

Cùm primum suffragijs Capituli aliqua recepta est, statim omnes vestium delitias, & inanem ornatum deponat: & nigro, vel fusco vestitu, aut albo, at non serico, induatur, ea modestia, & submissione, vt omnes intelligant, eam mundo renunciasse: vt Deo religiosè inseruiat, quo vestitu semper vtatur, donèc in Monasterium introeat, & interea à Choreis, & spectaculis inanibus abstinear.

Quæ verò eo modo, quò diximus, recepta fuerit, Monialium vestibus in Monasterio indui non possit, nisi sex mensibus, postquam recepta fuerit, idquè concessu Episcopi, & Monialium Superioris; quibus liberum sit, vel producere, vel contrahere illud semestre tempus, quemadmodum eis expedire videbitur.

Tumultus autem euitandi causa dedocatur, mane ad Monasterium ab intimis propinquis mulieribus, nulla pompa, nulloquè inuitatu aliorum, & sola introducatur in Ecclesiam interiorem Monasterij, missaquè audita, & sumpta Communione, cæterisque solemnibus cæremonijs adhibitis, coram reliquis Monialibus, à Superiore, aut à Monasterij confessore vestiatur, qui illam adeò grauem, sacramquè actionem aliquo ipso sermone prosequatur. Quod etiàm in professione seruetur.

Superior, siuè Confessor hanc cautionem

aem adhibeat, ne puellæ Nouitiæ nomen gentilium fæminarum imponat, sed Sanctarum; quæ ab Ecclesia celebrantur.

Quæ puella postquam Monialium vestem susceperit, ampliùs è Monasterij septis exire non possit: nisi fortasse non dum professam pæniteret in Monasterium introisse. Si verò semel exierit, nulla illi in posterum facultas redeundi concedatur.

Nouitiæ causa ante professionem ex Decreto Tridentini Concilij nihil Monasterio detur, præter id, quod necessarium sit ad victum, & vestitum eius temporis, quo fuerit in nouitiatu, quod totum repræsentari volumus, antequam puella in Monasterium ingrediatur.

Alia Formula; Quæ Virgines æducandæ sint in Monasterijs Monialium; habetur in Opere, disp. 1. quæst. 1. pag. 1.

Ex Concilio Aquisgran. can. 6.

Alia Formula; De Virginibus, quæ se Deo dedicarunt, quam pœnam subire debeant, si deuiauerint, vel publicè nupserint habetur in Opere pag. 117.

Ex Capitulis Zacchariæ Papæ.

Alia similis Formula, in Opere pag. 121. disp. 11. quæst. 4.

Ex Concilio Turonense 11.

FORMVLA X.

De Nouitijs ad professionem recipiendis.

Ex eodem Concilio Mediol. 1.

QVoniam ex Tridentini Concilij Decreto, professio ante decimum sextum annum expletum, & ante annum probationis post susceptum habitum facta, nulla est, nullamque parit obligationem; Curent Episcopi, ne Nouitia vlla, ante illam ætatem, & tempus ad professionem admittatur.

Præfecta autem Monasterio, triginta ante diebus Episcopo significet, quo tempore Nouitia professura sit; vt vel ipse, vel si is abest, impeditur, alius, cui ille id negotij dederit, Nouitiæ voluntatem cognoscat: perspiciatque an eiusmodi condictionibus sit, quas Monasterij illius, & Ordinis Regula postulat: an item Monasterium idoneum; ei denique demonstret, quàm grauis ea res sit, quàuè multas res, tria illa Religionis vota requirant: vt ea, antequam ad professionem recipiatur, vinculi vim intelligat, quo se obstringi vult.

Si Præfecta id facere neglexerit, eiusdem Tridentini Concilij decreto, ab eius Officio tamdiù amoueatur, quoad Episcopo videbitur.

Nouitia, ne examinetur intra septa Monasterij; sed extra in publica eius Monasterij Ecclesia, vt liberè, & fidentèr suam voluntatem exponere possit.

Nulla autem renunciatio bonis à Nouitia fiat; nisi quemadmodum à Concilio Tridentino iussum est, facultate ab Episcopo, vel eius Vicario permissa ad duos proximos menses ante professionem fiat.

Et quoniam, quæ Moniales, professione facta, velum susceperunt, quotidiè suæ Religionis Diuinum Officium dicere debent, nulla ad professionem admittatur, quæ congruè legere, & Officium discere nesciat. Id autem experiri debebit is, cuius Officium est eas examinandi: qui, se præsente, eam legere iubebit.

Professionis autem, & diei, & anni, quo facta est, in libro ad eum vsum confecto, memoria conseruetur, manu eius Monialis, quæ scribo Officio fungitur: adhibita subscriptione eius quæ professa sit, si modò scribere sciuerit; & Superioris, qui eam admiserit.

Quo die puella profitetur, vel Monialem habitum induit in foresterijs, ædibusque Monialium, ab eius propinquis, & amicis conuiuia ne fiant, neuè bellaria dentur.

FOR-

FORMVLA XI.

De Præpositis ægrotantium.

Ex Concilio Mediol. 1.

QVæ propositæ sunt curæ ægrotantipm, pias, & misericordes se illis præbeant, quanta maxima possunt, & patientia, & diligentia: ac tales se illis præstent, quales cæteras vellent, si ipsæ ægrotarent.

Aegrotis cibus, & Medicamenta opportuna à Præfecta, & ab electis ad id ministris ità adhibeantur, vt Monasterij facultates tulerint.

Præfecta autem charitatis causa, eas quotidiè visitet, vt & solatio sit; & melius ab eis cognoscat, ac curet, quæ ipsis sint necessaria.

FORMVLA XII.

Qualis instituenda sit Cellaria.

Ex Concilio Aquisgranens. can. 25.

EXpedit Abbatissis, vt de Congregatione sibi commissa tales eligant, quibus alimenta sanctimonialium committant, quæ non sint criminatrices, non violentæ, non prodigæ, & cæteris vitiorum illecebris mancipatæ, sed magis, quæ vitæ sint probabilis, & inuiolabilitèr congregata conseruent, & fidelitèr ea, atque humilitèr sanctimonialibus administrent, vt de fideli administratione, à remuneratione omnium bonorum Deo fidelitèr remunerentur. Erga huiuscemodi verò delinquentes, & inobedientes modus præmissus obnixè tenendus est.

Alia Formula.

Ex Concilio Mediol. 1.

PRæfectæ, etiam si earum Officium sit perpetuum, scribæ, ac reliquæ, quæ Monasterij bona quocumque modo administrant, fideliter, & accuratè eorum rationem præscriptam habeant. Singulisque tribus mensibus ad Capitulum summatim referant rationes accepti, & expensi; vt omnes, quomodo seres Monasterij habeant, intelligere possint. Verùm quotannis rationem rerum omnium, quas administrarint, separatim Superiori reddant, aut eius Vicario, ac si fuerint, Monasterij curatoribus deputatis. Quæ autem, aut sibi vindicarint, aut perperàm perdiderint Monasterij bona: Superioris arbitratu acerrimè puniatur.

Vt autem nulla fraudis occasio relinquatur; in singulis Monasterijs singulæ capsæ constituantur ad hunc vsum, vt in illis communis pecunia collocetur: quæ duabus clauibus, ijs inter sè diuersis, clausæ sint; quarum altera à Præfecta Monasterij, altera à maiori discreta asseruetur. Nec verò capsa aperiri, aut in ea poni pecunia, aut inde auferri possit; nisi, & Præfecta, & maior discreta, & scriba Monialis, quæ eius rationem ineat, interfuerint.

Duabus item clauibus, ijsque diuersis, horrei, & eius loci, vbi farina asseruetur, ostia concludantur: quæ singulę à singulis Matribus ei Officio Præpositis, custodiantur. Ea autem semper adsit, cùm triticum, vel farina importatur, vel exportatur.

FORMVLA XIII.

Portaria qualis eligi debeat.

Ex Concilio Cabilonen. can. 64.

POrtaria non eligatur, nisi quæ ætatè matura sit, & testimonium habeat bonum, & vitæ probabilis sit.

Alia Formula; De Portaria Monasterij constituenda.

Ex Concilio Aquisgranens. can. 26.

OPortet ad Portam Monasterij talis cōstituatur sanctimonialis, quę ætate, & motum probitate cæteris emineat: vt neque propter personarum acceptionem,

nem, neque propter alicuius adulationem, aut timorem, Porta Monasterij horis statutis reseretur. Quia nisi talis ad Portam constituta fuerit, magnum proculdubio in Monasterijs degentibus poterit prouenire periculum. Quod si alicuius gratia contra hanc institutionem facere tentauerit, & admonita non se correxerit, digna inuectione correpta à Ministerio amoueatur.

FORMVLA XIV.

Pro Moniali Organista.

Ex Concilio Mediol. 2.

FAcultas Concilio primò permissa, vt Monialis Organista; sonandi artem Episcopi concessu docere possit, abrogata sit. atque ita, vt nemini, nec viro, nec fœminæ, etiam cuiusuis Superi oris facultate, ad Monasteriorum quoduis accedere fas sit, eius rei causa: sed quæ Monialis, vel Organo sonandi, vel Musicæ artis perita est, alias Moniales instruere poterit.

FORMVLA XV.

De Laborerijs.

Ex Concilio Mediolanen. 1.

HAe ad Rotam recipiant, quæ elaboranda sunt; ijsque distribuant; quæ ad id opus faciendum sunt idoneæ: quibus perfectis, ea ex eadem Rota restituant ijs, quorum sunt, accepta mercede, semper ea præsente, quæ est Rotæ preposita.

Nulla præterea quidquam, quod elaborandum sit, nè cognatorum quidem, aut affinium, accipiat, quæ contra fecerit, singulis vicibus sibi flagella disciplinæ nomine adhibeat eo loco, quo Moniales operibus elaborandis exercentur.

Si quæ, vel morbo, vel iusta alia causa non impedita, pigritia, vel desidia, aut pertinacia quadam ab huiusmodi laboribus abstinuerit; obsonio priuetur totu m id tempus, quo labori non incubueri t.

In loco item, vbi Moniales in laboribus exercentur, lectio quotidiè adhibeatur; qua absoluta, inter se confetant, quæ audierint, certatimquè eiectis vitijs ad virtutes consequendas se ipsas cohortentur.

Curet laborum Magistra, ne se rmones, aut cantus profani, aut à Moni alium conditione, & instituto abhorrentes, inferantur.

FORMVLA XVI.

De Conuersis.

Ex eodem Concilio Mediolanen. 1.

COnuersis, minimum quadraginta annos natis, & Superiori probatis facultas sit exeundi septis Monasterij propter negotia Monasterio necessaria, permittente tamen Præfecta, quotiescumque exeundum fuerit.

Cui etiam liberum sit, eas, si ità videbitur, intra septa semper retinere, quod vt faciat si modò possit, eam vehementer cohortamur.

Ad funera autem ne prodeant, nisi quæ ordinis sint mendicantium.

Exeuntes verò binæ prodeant; neque longius discedant altera ab altera, quam vt se inuicem aspicere, & audire possint.

Quibus si ex Vrbe egredi contigerit semper in eodem lecto sanctimonialium capiant.

Caueantquè ne in cuiusquam famosæ personæ domum introeant, etiam si illa de Monasterio benemerita fuerit.

Neuè in domicilijs, vbi aliç honestæ mulieres non habitent, pernoctent.

Neuè literas, aut mandata clàm perferant.

Aut quidquam inanè Monialibus renuntient, quod foris viderint, aut audierint.

Dilinquentibus pœna sit carcer, aut etiam grauior arbitratu Superioris.

FOR-

FORMVLA XVII.

Sanctimoniales in Monasterio quid obseruare debeant.

Ex Concilio Cabilonen. 2. can. 59.

SAnctimoniales in Monasterio constitutæ habeant studium in legendo, & in cantando, in psalmorum celebratione siue Oratione: & Horas canonicas, matutinam videlicet, Primam, Tertiam, Sextam, Nonam, Vespertinam, Completoriam, pariter celebrent, & omnes, excepta, quam infirmitas tenet, in dormitorio dormiant, & omnibus diebus ad collationem veniant.

FORMVLA XVIII.

Vt ad Horas Canonicas celebrandas incunctantèr conueniant Sanctimoniales.

Ex Concilio Aquisgran. can. 15.

OPortet, vt remoto totius excusationis obstaculo, expeditè, atque honestè Sanctimoniales Dei exequantur ministerium: sitquè earum vigilantissima cura, vt ad horas Canonicas, mox vt signum datum fuerit, impigrè occurrant, Ecclesiamquè cum Dei timore, & reuerentia ingredientes, Diuinæ potentiæ famulatui religiosissimè inseruiant. Illudq; semper caueant, vt in Domo Dei nihil inhonestatis corde, aut lingua, vel opere perpetrēt; sed potius aut orent, aut legāt, aut audiant. Si verò fuerit aliqua, exceptis his, quæ aut quadā incōmoditate corporis, aut obedientia sibi iniuncta detinētur, quæ præfatas horas Canonicas frequētare, diligenterquè custodire, & in his, vt dignum est cæleste neglexerit Officium persoluere, digna inuectione corripiatur. Custodes namque Ecclesiæ harum horarum spatia benè norint, vt scilicet signa certis temporibus pulsent, quibus etiam sit studij, vt nihil de sibi commissis rebus Ecclesię pereat.

FORMVLA XIX.

De Instantia Orationis.

Ex eodem Concilio can. 16.

AD imploranda Diuinę pietatis solatia, hæc Domini verba petentium animum informant: *Petite*, inquit, *& dabitur vobis, quæritè, & inuenietis, pulsate, & aperietur vobis*. Sed si nobis pulsantibus aperiri gestimus, oportet, vt Domino ad nos venienti, & ostium mentium nostrarum pulsanti, aditum dignum pandamus, vt impleatur illud: *si quis aperuerit mibi, intrabo ad illum, & cænabo cum illo, & ipse mecum*. Quia ergò constat assiduitate orationum, remissionem adipisci posse peccatorum, si tamen labia cordi non discrepauerint, studeant sanctimoniales mentem noxijs cogitationibus mundare, & Deum iugiter orando placare: scientes quia tunc mens benè Deum orando contemplatur, quando nullis terrenarum rerum curis, aut vitiorum illecebris implicatur. Quoniam, vt ait Isidorus. Necessè est, vt cum ad impetranda muneribus suffragia adsistitur, munda, simplexque, acies cordis ad Dominum dirigatur: quatenus illùc dirigatur deprecantis oratio, quo Propheta suam dirigi optabat dicens; *Dirigatur oratio mea, sicut incensum in conspectu tuo Domine*. Oratio namquè vt ait B. Gregorius cordis debet esse non labiorum, quia nequaquam Deus verba deprecantis intendit, sed orantis cor aspicit.

FORMVLA XX.

Vt Completorium pariter Sanctimoniales celebrent.

Ex eodem Concilio can. 17.

VEspertinis officijs deuotissimo obsequio celebratis, & collatione Diuinarum scripturarum sollemniter habita,

bita, dato signo ad completorium celebrandum, sanctimoniales pariter deuotissimè occurrant. Quo expleto non ad epulandum, & bibendum, & superuacuis loquelis instandum se conuertant: sed his postpositis honestè dormitorium petant. Caueatur etiam ab illis vt nihil inhonestum, aut indecens in dormitorio geratur: Nec aliqua aliquam inquietare præsumat, nec ad verba inutilia, & otiosa prorumpere cogat. Si qua verò id fecerit, seuerissima inuectione corripiatur; lucerna quoquè noctis tempore in eodem dormitorio iugitèr ardeat.

FORMVLA XXI.

Qualiter in Monasterio Sanctimonialibus conuersandum sit.

Ex Concilio Aquisgran. can. 10.

MEminisse debent, quæ se castimonialis nominis professione Domino deuinxerunt, in Monasterijs iugiter residere, & Domino tota mentis, & corporis intentione instanter deseruire debere, nec solum velamentum corporis sine ornamento mentis sibi prodesse posse. Quoniam nihil prodest corpus velare, & mentem vitiorum portentis maculare. Quid enim prodest corpus velare, & animum habere venenatum? quid prodest nigris vestibus indui, & à detractione linguam non cohibere? cùm Apostolus dicat: *Si quis putat, se Religiosum esse, non refrænans linguam suam, sed seducens cor suum, huius vana est Religio.* Nunquid enim velamentum corporis celare potest cupiditatem mentis? Quia igitur oculis Dei cuncta opera filiorum Adam nuda, & aperta sunt, & humilitas vestium nihil valet sine humilitate mentium, & quia non nisi corde mundo Deus videri potest; necesse est, vt quod habitu demonstrant; opere perficiant, & humilitas, quam in corpore gestant, in mente potissimum resplendeat. Nam si quemadmodum apud Salomonem legitur, in domo Patris positæ, instantèr sunt monitis paternis erudiendæ, nexu coniugali deuinctæ, iuxtà Apostolum, debent viris esse subditæ: quanto magis in domo Dei, quæ se religiosè viuere deuouerunt diuinis sunt erudiendæ disciplinis, & sponso suo Christo Domino cum omni humilitate, & castitate subditæ esse? Illud namque quod in Domo Patris, & in vinculo coniugali constitutis prorsus fuit illicitum, qua auctoritate, immò qua dementia, in Monasterijs positæ sibi nisi ob suam perniciem, facere poterunt licitum? præsertim cum Beatus Hieronymus dicat, pessimæ esse consuetudinis, cum fragilis sexus, & imbecillis ætas suo arbitrio abutitur, & putat licere, quod non licet. Quapropter oportet, vt sibi inlicita nequaquam faciant licita; sed earum voluntas Domini voluntati, immò seruituti succumbat. In Monasterijs quoquè positæ non otio torpeant, non detractionibus, & obscenis confabulationibus incumbant: sed aut psalmorum modulationibus, aut manuum operationibus insistant, aut certè Diuinis lectionibus aurem accomodent. Frequentias, & familiaritates, atque confabulationes virorum, sicut à Sanctis Patribus inhibetur, modis omnibus caueát. Omnes in dormitorio dormiant, singulæ scilicet in singulis lectis. In refectorio quotidie pariter reficiantur, nisi quam infirmitas, aut ætatis imbecillitas id facere prohibuerit. Omnes sibi charitatis officio vicissim seruiant. Illis namque in refectorio comedentibus, & religiosè silentium tenentibus, continuatim legatur lectio, & intensissimè ab his audiatur. Ad conlationem quotidie veniant, & hanc institutionem, siuè aliarum Diuinarum scripturarum lectiones perlegant, & de animæ suæ salute pertractent. Vbi etiam delinquentes iuxtà modum delicti corripiantur. Horas Canonicas cum omni deuotione custodiant, & his Diuinum Officium honestè expleant. Honorem sibi inuicem humiliter deferant. Minores natu eas, quæ prouectæ sunt ætatis obsequio sanctitatis venerentur. Prouectæ quoque annis, iuniores dictis,

& exemplis ad benè viuendum informent. Nobiles genere, nequaquam ignobilioribus se preferant, scientes quià personarum acceptor non est Deus. Neque enim quæ castitate, & cæterorum bonorum operum prærogatiuis, aut scientiæ doctrinis pollent, se cæteris præferant: sed potiùs de muneribus sibi diuinitùs collatis Deo, gratias agentes, cæterarum imbecillitatibus charitatis officio humilitèr condescendant: semper illud Apostoli perpendentes quod dicitur, *qui se putat stare videat ne cadat*; & illud Hieronymi timendum inquit, & cauendum est, ne veterem gloriam, & solidam firmitatem vnius horæ procella subuertat.

FORMVLA XXII.

Vt Sanctimoniales erga famulas sibi seruientes peruigilem adhibeant custodiam.

Ex Concilio Aquisgran. can. 21.

QVia licitum ex Deo dicatis canonicè viuentibus, vernulas secum famulandi gratia in Monasterijs habere, cauendum est illis, vt in eis animæ potiùs salutem, quàm commodum terrenum quærant. Solent enim huiuscemodi effrænes, & impudicæ effectæ cultu meretricio ornatę, incedere, & turpia quæquè, & obscena, quæ foris vagando viderint, aut audierint, auribus Dominarum suarum impudentèr ingerere, & animos earum à rigore Diuinæ seruitutis emollire. Quapropter necesse est, vt in talibus congregandis modum adhibeant discretionis: vt non amplius, quàm necessitas exigit, sibi ad seruiendum congregent, & erga congregatas curam adhibeant, ne illis quolibet peccato ruentibus, illarum ruinæ participes existant. Si verò hæ famulæ, aut Abbatissarum, aut certè Sanctimonialium in claustris Monasterij quippiam indecens admiserint, & crebrò admonitæ atque correptæ, non se correxerint, extra claustra Monasterij procul eijciendæ, atque eliminandæ sunt.

FORMVLA XXIII.

Vt Sanctimoniales in vna societate viuentes, æqualiter cibum, & potum accipiant.

Ex Concilio Aquisgranense can. 12.

VSum reprehensibilem, & emendatione dignum, in non nullis Monasterijs Puellaribus esse comperimus, eò quod Sanctimoniales stipendia Ecclesiastica non æqualiter accipiant: cum vtiquè hoc ita fieri debere nusquam sancitum possit reperiri. Sed quia hoc nulla auctoritate fulcitur, sed magis auaritiæ causa, aut personarum acceptione constat esse inolitum, necesse est, vt æquitatis censura ab eisdem locis, in quibus sit prorsus abdicetur, dignum namque, iustumque est coram Deo, & hominibus, vt omnes, quę ob amorem Christi in castimoniali proposito, in vna videlicet societate, se viuere proposuerunt seclusa causa auaritię, & personarum acceptione, cibum, & potum æqualitèr accipiant.

FORMVLA XXIV.

Qualiter Sanctimoniales stipendia accipere debeant necessaria.

Ex Concilio Aquisgranense can. 13.

QVia perspicuè compertum est, nonnullas Abbatissas negligentèr, & tepidè subditis stipendia necessaria conferre opportunissimè, imò rationabiliter statutum est, vt in omnibus Monasterijs puellarum, in quibus canonicè viuitur, singulæ Sanctimoniales per dies singulos tres libras panis accipiant, & in his regionibus, quæ viniferæ sunt, tres libras vini, si sterilitas temporis non impedierit: si autem plenè eadem regio vini ferax non fuerit, duas libras vini, & duas cerui-

sitæ, & si minimè vini ferax fuerit tres libras ceruisiæ, & si facultas permiserit libram vini: in locis verò minoribus accipiant duas libras vini, & si eadem regio, vt præmissum est, vini ferax non fuerit duas libras ceruisiæ, & si facultas suppetit libram vini; licet enim in nonnullis prouincijs copiam desit vini, abbundat tamen Sancta Dei Ecclesia Domino adtribuente aliarum rerum copijs, è quibus industria prefatarum ex alijs prouincijs vinum adipisci, itaque subditis ista facultatem pocula conferre possunt. In locis igitur, vbi permodicæ sunt res Ecclesiæ, aut fortè quorundam abstractu valdè attenuatæ, tot, talesque admittantur, quibus saltim premissa minor mensura potus sine difficultate dari possit. In his itaquè locis, vbi fortè nonnullæ Prælatæ, piarum Prælatarum imitantes exemplum magis subditis dare solitę sunt, nullatenus bonum, quod faciunt, omittant. Sed etsi cui ob æternam retributionem magis subditis supererogare libuerit, hilaritèr quod poterit tribuat: sin autem, nullatenus mensuram prædictam eis subtrahat. Diebus verò fæstis, & sicut moris est Ecclesiæ, prout meliùs possunt, sanctimonialibus stipendia administrent. In pulmentis namque eis dandis, nihilominus solertisimè vigilare debet Abbatissarum industria, & iuxtà possibilitatem eis carnem, pisces, legumina, & olera, ligna, & cætera necessaria adtribuant, vt his adminiculatæ, promptiores in Dei consistant seruitio. Nam, & talia eis debent constituere loca, in quibus aptissimè nutriant pecora, & horti olerum possint fieri, vnde pulmenta habeant, exceptis his, quę de villis Ecclesiæ, & de eleemosynarum oblationibus accipiunt. Caueant siquidem, ne propter earum incuriam, & insolertiam, aliquam in Monasterijs patiantur inopiam: vt nec sibi in peccatum, nec sanctimonialibus proueniat in murmurationis lapsum. Sint quoquè eis in refectorio conuiuæ, quatenus sanctimonialibus alimenta vberiùs administrentur, & quæ fortè minus habentur æquiori animo communiter tolerentur. Quoniam si earum societatem, curamque paruipendentes, lautiores sibi cibos priuatim domi præparauerint (excepta causa infirmitatis, aut hospitium) proculdubio in detractionis, aut murmurationis noxam sibi subditas eoreuere cōpellent. Dent etiam eis annis singulis lanam, & linum, equibus sibi conficiant necessaria indumenta, exceptis infirmis, & debilibus, quæ propter corporis incommoditatem, hec sibi conficere nequeunt, & his quæ nihil proprium habere velint, quibus misericorditer studeant necessaria quæque præbere. Aelemosynarum verò oblationes æqualiter accipiant.

FORMVLA XXV.

Quod Monasteria puellarum vndiquè muniantur, & necessariæ habitationes interius præparentur.

Ex Concilio Aquisgranens. can. 21.

SVmma intentione Abbatissis satagendum est vt Monasteria Puellarum, ita vndique firmissimis circundent munitionibus vt nulli intrandi, aut exeundi, nisi per portam pateat aditus: quatenus, nec viri quiddam, quod non decet in earum claustris agendi, nec sanctimoniales foras vagandi habeant facultatem. Habeant itaque interius sanctimoniales refectoria, cellaria, dormitoria, & cęteras suis vsibus habitationes necessarias pręparatas; vtique Domino deuouerunt post posita homini excusatione, inuiolabiliter custodire valeant.

Alia Formula; De ædificandis Monasterijs Monialium in loco distanti a Monasterijs virorum, habetur in Opere disp. 25. pag. 293.

Ex Concilio Agatense.

FORMVLA XXVI.

Abbatissa sine Episcopi licentia non exeat, & cum foras pergit quid curare debeat.

Ex Concilio Cabilonen. 2. can. 57.

ABbatissa, quæ in Ciuitate Monasterium habet, nequaquam de Monasterio egrediatur, nisi per licentiam Episcopi sui, aut qui eius vicem obtinet, nisi forte aut Imperialis iussio eam cogat, aut prolixitas itineris id facere minime permittat. Et si quando foras pergit, de sanctimonialibus, quas secum ducit, curam, & vigilantiam habeat, vt nulla eis detur peccandi licentia, siue occasio. Sed & cum pergit, in Monasterio talem vice sua constituere debet, quæ de sanctimonialium animabus curam, & vigilantiam habeat.

FORMVLA XXVII.

Presbyteri in Monasterijs Puellarum, nisi ad Ecclesiastica officia non inmorentur.

Ex Concilio Cabil. 2. can. 60.

NOn debere presbyteros amplius in Monasterio puellari immorari, nisi donec Missarum solemnia celebrent, aut aliquid ibi de Dei seruitio, & suo ministerio expleant.

FORMVLA XXVIII.

Sanctimoniales, nisi Abbatissa mittente, non exeant, & negotia sua ad mediam portam Monasterij exerceant.

Ex Concilio Cabilon. 2. can. 62.

SAnctimoniales, nisi forte Abbatissa sua pro aliqua necessitate in cumbẽte illas mittente, nequaquam de Monasterio egrediatur. Hę verò quæ famulos, aut famulas non habent ad exercenda negotia, ad mediam portam Monasterij perueniant, & ibi coram testibus negotium suum exerceant.

FORMVLA XXIX.

Vt non nisi statuto tempore presbyteri, eorumq. ministri Monasteria Puellarum ingrediantur.

Ex Concilio Aquisgranens. can. 27.

PResbyteris, qui in Monasterijs puellaribus Missarum solemnia celebrare debent, extra Monasteriũ sit locus, & Ecclesia, vbi cum Ministris suis habitent, & Diuinæ seruitutis obsequium expleant: & non nisi statuto tempore Monasterium ingrediantur puellarum, & cum eis diaconus tantùm, & subdiaconus, qui scilicet, & vitę honestate clarescant, & non se, sed Christum amare cupiant, nec sua quærant, sed quæ Iesu Christi. Et non amplius ibi immorentur, nisi in Missarum celebrationibus ad sanctimoniales publicè faciendis. Quibus rite, ac deuotè celebratis, illicò foras egrediantur. Sanctimoniales namque velo antepofito, vt moris est; horas canonicas, & Missarum solemnia celebrent, sed, & hoc caueant, vt nulla illarum cum eisdem presbyteris, eorumque Ministris aliquam sermocinationem familiarem habeat. Si qua igitur peccata sua Sacerdoti confiteri voluerit, id in Ecclesia faciat, vt ab alijs videatur, sicut in dictis Sanctorum Patrum continetur, exceptis infirmis, quibus in domibus id facere necesse est. Nàm presbyter Diaconum, & Subdiaconum, qui vtrique boni sint testimonij, ob detractionem vitandam, secum habeat, à quibus scilicet videatur, & suæ innocentiæ bonum testimonium exhibeatur.

FORMVLA XXX.

Abbatissa cum viris horis incompetentibus non loquatur.

Ex Concilio Cabilon. 2. can. 55.

ABbatissa cum viris, Clericis, siuè laicis, horis incompetentibus nõ loquatur, sed quidquid cum masculis, Clericis, siuè laicis, de rebus necessarijs peragere debet, à prima hora, vsque ad vespertinam peragat. Et hoc non cum singulis, sed coram pluribus.

FOR-

FORMVLA XXXI.

A Vespera vsque ad primam cum viris nulla Sanctimonialium colloquatur.

Ex eodem Concilio Cabilon. can. 56.

A Vespera vsque ad primam, neque Abbatissa, neq; aliqua sanctimonialium, cum quibuslibet masculis vllum colloquium habeanr, nisi fortè talis fuerit occasio, quàm euitare non possint: & si necessitas incubuerit, id coram testibus facere debebunt.

FORMVLA XXXII.

Vt Sanctimoniales cum masculis, nisi in auditorio, non commedant, nec colloquantur.

Ex Concilio Cabilonen. 2. can. 61.

NOn debere Sanctimoniales in proprijs manctionibus cum aliquibus masculis Clericis, siue Laicis, consanguineis, siue extraneis, bibere, siue comedere: sed si quando in agendum est, in auditorio agatur, & vbi auditorium de est, fiat, & cum nullo masculo eis colloquium habere liceat, nisi in auditorio, & ibi coram testibus.

FORMVLA XXXIII.

Abbatissæ virorum frequentias vitent.

Ex Concilio Aquisgran. can. 19.

SCripturaram sanctarum doctrinis demonstratur, quod subditarum vita Prælatarum sit exemplis informanda. Et quia Sanctimoniales secundum Patrum documenta virorum debent vitare familiaritates, & sermocinationes, decet, vt Abbatissæ, sicut in cæteris, ita quoque, & in virorum consabulationibus bonum sibi subditis exemplum præbeant. Si quando autem eis sermocinandi necessitas incubuerit, iuxta supra notatam sententiam B. Cæsarei adhibitis secum sanctimonialibus, quas, & ætas, & morum probitas, & vitæ innocentia commendant, id faciant, & quod deliberandum est prudenter deliberent, & quod disponendum vtilitèr disponant quia si earum consilio, & præsentia vsæ fuerint, & morsum detractionis vitabunt, & exemplum sibi subditis salubriùs præbebunt, licet enim huiuscemodi sanctimoniales talium negotiorum experientiam non habeant, earum tamen præsentia capaces boni consilij, castique factæ sunt.

Alia Formula; De vitanda familiaritate Monialium à viris Religiosis habetur in Opere pag. 294.

Ex Concilio Hispalens. 2. Et in Concilio Parisiense sexto.

Alia Formula; De prohibito ingressu intra clausuram Monialium, relata in Opere disp. 24. quæst. 1. pag. 271. & 276.

Ex Concilio Epaonense can. 30.

Alia Formula; De prohibito accessu ad Monasteria Monialium relata est in Opere disp. 25. quæst. 1. pag. 393.

Ex Concilio Lateranen.

FORMVLA XXXIV.

Vt Sanctimoniales virorum caueant frequentias.

Ex Concilio Aquisgran. can. 20.

QVia virorum frequêtias Sanctimoniales iuxta superiorum Patrum sententias, penitùs vitare debeant, satis

liquidò patet: restat, vt imminente inevitabili necessitate, qualiter id facere debeant, demonstretur. Decet porrò, vt Abbatissæ, tres, aut quatuor sanctimoniales vitæ probabilis constituant, coram quibus cæteræ sanctimoniales, aut cum proprijs equis, aut cum proprijs seruis, res sibi necessarias deferentibus, tẽpore competenti, in loco videlicet ad hoc negotium constituto, loquantur, & id, quod delatum fuerit, recipiant. Vt videlicet huiusmodi confabulatio nullam possit in quoquam sinistræ opinionis adferre suspicionem. Sed, & tempore nouarum frugum, coram memoratis sanctimonialibus, quidquid eis recipiendum, aut recondendum est, recipiant, & recondant. Similiter quoque quando eis in proprijs mansiunculis aliquid operis agendum est, quod non sine virorum labore perfici potest, hæ sanctimoniales coram sint, vt nullus in his negotijs possit oriri, detrahendi, aut peccandi locus. Sed, & hoc Abbatissæ non solum præpositarum suarum cura, & memoratarum sanctimonialium instantissima procuratione, verùm etiam suo studio, immò sæpissima inuestigatione scrutari, atque solertèr inquirere debent; ne quid inhonestatis, in mansiunculis sanctimonialium aut in earum Claustris, quispiam quolibet modo perpetrare, aut ab aliqua alicuius familiaritatis occasione suscipi, aut clanculò abscondi possit. Tanta igitur sanctimonialibus in confabulando cum viris pudicitiæ fiducia inesse debet, vt alijs adspicientibus minimè erubescant. Vt enim B. Hieronymus dicit. Speculum mentis est facies, & taciti oculi cordis fatentur arcana. Vnde ait, & quidam: frons hominis propriæ mentis depromit amictũ; qualis vultus erit, talia corda gerit. Si qua verò inuenta fuerit his confabulationibus dedita, ità iuxta superiorem modum corripiatur, vt & ipsa emendetur, & cæteræ timorem habentes nihil tale agere pertentent.

TITVLVS III.

De Reformationibus Abbatissarum, & Monialium à Sacra Em: nentissimorum, & Reuerendissimorum S. R. E. Cardinalium Cõgregatione editis.

ORDINATIONES quædam per Illustrissimos, & Reuerendissimos DD. Cardinales super Congregatione Regularium deputatos, datę Reuer. Dominis Visitatoribus Apostolicis Monasteriorum Sanctimonialium Ciuitatum Neapol. & Salerni, sub die 2. Iunij 1589. & per eosdem Illustrissimos DD. reformatæ, & modificatę sub die 12. Iulij 1592. vt eas perpetuò obseruari, & custodiri mandent, & procurent. Quæ quidem reformationes à pluribus Doctoribus vniuerso Monialium statui adaptantur, & præsertim à Paulo Piasecio, Stephano Quaranta, & Laurentio de Peirinis; qua formula viuendi Moniales inspecta. & Deo sibi adiutoriũ præbente, humilitèr suscepta, & efficacitèr impleta, cum bonorum operum lampadibus venienti sponso occurrent, atq; eius thalamum ingredientur.

FORMVLA MISCELLANEA.

De varijs Reformationibus.

Ex Piasecio *in Praxi Episcop. par. 2. cap. 3. num. 57.* Et Quarant. *in Summ. Bullar. verb. Monasteria Monialium.*

1 IN quolibet Monasterio non habeantur, nec permittantur plures crates ferreæ, seu fenestræ collocutoriæ, quàm vna, aut ad summum duæ.

2 Hæ nullo modo in Ecclesijs sint, sed extra eas tantùm.

3 In Monasterijs verò in quibus hactenùs laminarum vsus non est introductus, in fenestris collocutorijs ponuntur binæ crates ferreæ introrsùs altera, altera extrorsùs, & distantes ab inuicem saltem

per

per spatium duorum palmorum, vel totius crassitudinis muri, nec non spissè, seu strictè adeò, vt nec puellæ manus per foramina transmitti possit: inquè exteriori crate figantur claui ferrei eminentes, & acuti, ita vt locuturi facies illi nequeant adhærere, & colloquentium verba exaudiri valeant.

4 In fenestellis Confessionalibus configantur etiamlaminæ ferreæ scilicet cum minutis foraminibus, è quibus nec ipsæ Moniales cernere, vel spectare quempiam, nec à quopiam vllo modo cerni, aut spectari possint.

5 Fenestella vnde Sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum percipiunt, alta sit dimidiato palmo, lata verò integro, quæ binis foriculis totidemque seris, & clauibus alteris intrinsecus, alteris forinsecus occludantur.

6 Tàm ingressu, seu in habitu regulari suscipiendo, quàm in professione emittenda, Velo suscipiendo, vel consecratione Monialium, in quibus Monasterijs Ordinis, vel Regulæ S. Benedicti mos est, vt consecrentur, fas ne sit eis munera, xenia, dona, vel aliud quodlibet singularibus, vel particularibus Monialibus dare, vel erogare, sed quidquid à Cognatis, vel affinibus donatur, vel offertur id vniuersum tribuatur, & referatur in commune, nec lauta, aut sumptuosa, siue luculenta conuiuia fiant, aut permittantur: sed sobria tantum, quæ Sacras Virgines deceant spiritus corporisquè recreatio concedatur.

7 In quouis Monasterio eligatur quotannis Magistra Nouitiarum, cui vni curæ sit illas instituere, nec eidem curæ, siue illis instituẽdis matereræ, seu Amitæ, vel quæuis aliæ, etiam qualibet cognatione coniunctæ, se immisceant vllo pacto.

8 Ad ianuam Monasterij, vestibulum sit binis foribus munitum, in quod Moniales nunquam intrent, dum fores exteriores, vel apertæ sint, vel mox aperiendæ, ne inde vnquam Moniales spectare, aut spectari possint.

9 Collocutorium interius locus sit seris occlusus, in quem nulla Monialium ingrediatur, nisi vocata, & à sua superiore venia ei data, ibique auscultatrices huic muneri designatæ semper intersint, & assistant. Quæ quidquid dicatur audire debeant, nisi futurus sermo secretum expostularet, quo casu de Abbatissæ, siue Priorissæ licentia propinquioribus, consanguineis, remotis arbitris, permitti posset.

10 Non scribant literas iniussu superioris, scilicet Abbatissæ, siue Priorissæ, neque dent, neque ad eas missas recipiant, nisi ante ab eisdem fuerint perlectæ.

11 Præsbyteris Confessarijs ab Abbatissis, Priorissis, vel alijs præfectis Monasteriorum statuatur, æqua, & idonea eleemosyna, siue prouisio, quæ ære communi Monasterij persoluatur. His autem vicissitudo munerum, quantumuis exigui valoris, quæ sibi cum Monialibus possint intercedere, omninò interdicta sit, sub pœna perpetuæ suspensionis ab audiendis, tàm illarum, quam quorumuis aliorum confessionibus, in quam ipso facto incurrant.

12 Nulla Monialis, vel conuersa; dona, munera, & pæcuniam, aut aliud quippiam, etiam charitatis, aut pietatis, vel eleemosynæ nomine, siue intuitu, cuicumque personæ tribuar, donet, aut largiatur: sed si ex aliqua iusta, vel rationabili causa aliquid dandum, vel tribuendum visum fuerit, id à Præfecta, seu superiore Monasterij, & ex re communi fiat.

13 Præsertim verò caueatur, ne qua Monialis, vel Conuersa quidquam ex bonis Monasterij det, aut donet, nec ex eis quidem, quę in vsum suum assignantur, nisi de licentia Abbatissæ.

14 Neque vllius generis bellaria, edulia, esculenta, ientacula, offellas, confetiones, & sirupata, vel alia similia quecumque conficiant, aut coquant, vt illa vendant, donent, aut largiantur, nisi de licentia Abbatissæ, & de rebus modicæ impensæ, & in consanguineos tantùm.

15 Moniales Officiales Monasterij in suis muneribus obeundis, nihil nisi de re, & pecunia Monasterij expendant.

16 De-

16 Denuncietur cunctis Sanctimonialibus cuiuscumque Ordinis religiosas, professas, quæ testamentum faciunt, vel de rebus sibi in vsum assignatis disponunt, mori, & decedere proprietarias, illasque censuris, & pœnis a Sacris Canonibus, Regulis, ac Ordinum, & Monasteriorum Cōstitutionibus, atq; alijs Ordinationibus contra proprietarios editis, & promulgatis, subiacere, ac obstrictas esse; Itemque contractus, & instrumenta, in quibus Moniales ab eorum Monasterio emunt annuos redditus, quo ad ipsæ vixerit, vel etiam vt post ipsarum obitum alia succedat, & similia, nullius sint roboris, vel momenti, sed irrita, & inania, ac proinde ijs defunctis, cuncta omninò Monasterio incorporentur cui sunt redditus huiusmodi acquisiti.

17 In quo vis Monasterio sit infirmaria comunis, & vbi non fuerit, à Superioribus extrui, vel fieri quàm primùm curetur, etiam si res postulat, sub censuris, & pœnis eis benæ visis; in eam autem recipere teneantur, in virtute Sanctæ Obedientiæ omnes Moniales, & Conuersas, tam Professas, quàm Nouitias egrotas, quibus opus sit Medico; nec Medicus quampiam secundò inuitet, nec inuisere permittatur à Præfecta Monasterij, neque medicinam præscribat extra infirmariam, sub pœna excommunicationis. Neque etiam extra illam Confessarij Monialium deputati, cuius vis audiant confessionem, sub pœna suspensionis ab illarum, & aliorum quorumuis confessionibus audiendis, in quam ipso facto incurrant. Si tamen aliqua Monasteria ob angustiam loci, aut ob nimiam paupertatem, non possent ita statim extruere infirmariam; Ordinarius, siue Superior visitet Monasterium, & illi præscribat certum locum, & assignet spacium temporis intra quod omninò debeat exequi, & quo ad impensam necessariam pro fabrica: videat item Ordinarius, vt per eleemosynas, aut per alios sibi bene visos modos ei prouideatur, & quamprimùm de his quę egerint, Congregationem certiorem faciant.

18 Egrotantibus autem, & Infirmis infirmariam decumbentibus, ex ea pecunia, quæ in eam causam, vt infra, assignatur suppeditentur omnes sumptus, & expensę pro victu, alimentis, lectulis, & Medicinis, & alijs rebus necessarijs ad illarum morbos curandos, ac valetudinem conseruendam.

19 In ea verò nulla audeat aliunde particulares sumptus sibi facere, quocirca Visitatores, & exinde Superiores in Monasterijs, in quibus huiusmodi Infirmariæ communi redditus sufficienres, tam ex communi mensa Monasterij, quam ex assignatis rebus, censibus, & bonis ad singularum, seu particularium Monialium vsum, siue sustentationem pro ea rata tamen, quę eis videbitur huic negocio satis esse.

20 Eligatur autem Monialis, sollicitudine, sedulitate, & charitate præstans, quæ ægrotantium sororum cum omne studio, & pietate curam gerat, fideliterque pæcuniam sibi commissam administret, cuius rationem reddere teneatur.

21 Ei autem constituantur tot Moniales Conuersæ auxiliatrices, quot videbuntur ei muneri satis esse.

22 Nulla audeat accedere ad infirmariam tanquam ægrorans, vel infirma, nisi febri, vel alio morbo laboret, quem ibi curare oporteat de consilio Medici, qui ad restitutionem expensarum in foro conscientiæ teneatur, si cui huiusmodi consilium dederit, vbi opus non erit.

23 Omnes fenestrę, vel foramina, quæ fuerint in Claustrorum parietibus, è quibus Moniales foras spectare possint, omninò occludantur, permissis solis fenestris aliquibus ad lumen excipiendum necessarijs, quæ tamen talia sint, ne inde vllo modo prospici, aut prospicere queant.

24 Monialibus, & earum Ecclesijs, non permittatur cantus figuratus, sed tantum firmus, ac propterea, etiam ex omnibus Monasterijs omnia instrumenta musica (exceptis organis) quę inexterio-

re

re Ecclesia permittuntur, tollentur.

25 Solæ Moniales Officium Diuinum in suis Ecclesijs celebrent, ita vt nulla Regularis, vel sæcularis, aut alia quælibet laica persona, ad id quomodolibet se ingerat, sed tantùm Sacerdotes, & Clerici deputati, vel deputandi ab Ordinario, siue Superiore, pro celebrandis Missis, in die solemnitatis Monasterij, ad ea sua munera obeunda, quæ sint ex vsu necessario Ecclesiæ cuiusmodi sunt missæ celebratio, benedictiones, & his similia, quæ per moniales expediri non possunt, accedant.

26 Nulla Monialis, vel Conuersa, vel quæuis alia persona, etiam quæ non sit de Monasterio, audeat alias priuatas sibi Missas celebrari facere in Ecclesijs Monasteriorum Monialium, præter eas, quæ à Cappellanis deputatis comunibus impensis Monasterij celebrandæ sunt.

27 Quia verò in quibusdam Monasterijs quamplurimæ Missæ, quæ magnum Sacerdotum numerum requirunt, celebrari debent ex testamentis, vel relictis, & alijs dispositionibus, & nihilominùs ob defectum Cappellanorum, aut Monasteriorum paupertatem, vel alia de causa omittuntur, vel omitti oportet, mandatur Dominis Visitatoribus, & successiuè ordinarijs, & superioribus, vt ei rei opportunè prouideant, iuxta Decreta sacrosancti Concil. Tridentini, & Prouincialis Synodi Neapolitani, aut alia meliori ratione consulentes, ac referant huic Sanctæ Sedi.

28 Nulla Monialis, vel Conuersa cum aliquo Aduocato, Procuratore, Sollicitatore, Exactore, alioquè negotiorum Gestore quodcumque negotium, causam; vel litem pertractet, nisi cum solis ijs, qui pro comunibus negotijs, causis, & litibus Monasterij procurandis, & defendendis deputati sunt, & de licentia Præfectæ eiusdem Monasterij.

29 Vectores, qui vinum pro vsu Monasterij, vel etiam aquam Balneorum pro Infirmis conuehunt, Monasterium ingredi, nisi interdiù nullatenus permittantur.

30 Ad conficiendum panem, vel etiam ad cernendam farinam, nemo in Monasterium intret, quod si alia de causa necessaria, & vrgenti intrauerit, istiusmodi operam ne præstet.

31 Abijciantur è Monasterijs omnes Catelli.

32 Collocutoria exteriora fores ne habeant, quæ possint occludi, sed omnia pateant.

33 Ianitrices, & quæ Sacristiæ curam habent, & Comitatrices, quæ ingressos comitantur, quadraginta annos non pauciores natę sint.

34 Comitatrices, Confessarios, Medicos, Chirurgos, & alios, quos ex necessitate intra Claustra pro tempore admitti oportet, vbi ingressi fuerint, semper comitentur.

35 Omninò assignetur Confessarius extraordinarius iuxta Decretum Sacri Generalis Concilij Tridentini, quem quæuis Monialis adire teneatur, cui tamen liberum sit, illi sua peccata confiteri, vel non confiteri.

36 Nec quidquam commodato accipiant pro ipsarum Ecclesijs, vel Oratorijs ornandi, sed proprio sint ornatu contentæ, quem nec alijs commodent.

37 Omnes Conuersæ rei communi Monasterij inseruiant. Conuersæ autem particulares nulli Monialium concedantur, & quæ iam concessæ sunt in communitatem redigantur, sed si aliqua, vel propter infirmitatem, morbum, aut senectutem, particulari ministerio indigeat, Abbatissa, vel Præfecta Monasterij, ex eisdem Conuersis communibus vnam pluresuè assignet, prout opus fuerit ad nutum tamen ipsius reuocabiles, & ex industria, aliam, vel alias vicissim ad tempus substituat, vt necessitati vniuscuique sit consultum, & priuato seruitio nequaquam illarum quæpiam addicta, seu assignata sit, aut dici possit.

38 In Conuersas non recipiantur in quoquo Monasterio plures tertia parte aliarum Monialium, vel ad summum, non nisi duæ ad rationem quinque Monialium,

lium, vbi vero consuetudo est, vt ea proportio non expleatur, sed minor sit numerus Conuersarum, ea, vtpotè laudabilior obseruetur.

39 Famulæ sæculares, quę in Monasterijs pro illorum seruitio, & ministerio degunt, omninò dimittantur, nec habitum suscipiant, nisi prius extra Monasterium missæ ab Ordinarijs illarum voluntas fuerit explorata, iuxta prædicti Sacri Concilij Tridentini Decretum, quod tamen fiat omninò gratis, neque sint supra numerum proximè definitum.

40 Tam Moniales, quàm Conuersæ, suam quæque vllam habeat, nec in vnam plures commorentur, neque vna cum alia, sed seorsum quelibet in suo lectulo dormiat, seu quiescat.

41 Non recipiatur Monialis, vel Conuersa in quoduis Monasterium, nisi in eo singulæ, singulis Monialibus, & Conuersis propriæ Cellæ, quæ siue ex muro, vel cemēto, siue ex tabulis, siue ex tela in cōmuni Dormitorio distinguātur, assignatæ sint; & actu eas inhabitent, & vacua supersit propria cella pro recipienda in Monialem, vel Conuersam.

42 Visitatores numerum Monialium, ac etiam Conuersarum, iuxta supra dictam rationem in quolibet Monasterio, certum definiant, ex facultatibus, & redditibus, quæ à Monasterio in comuni possidentur; & ex consuetis eleemosynis statuentes, in Monasterijs Ciuitatis Neapolitanę pro singulis Monialibus annuatim quinquagentos ducatos, quadragenos autem pro singulis Conuersis, quæ tamen præscriptam portionem non excedant.

43 Verùm vbi Monasterium aliquas in Moniales supra numerum definitum recipere voluerit, id quidem conceditur, si fuerit Cellæ pro eis; vel aliud ex prædictis non obstiterit, & in dotem prætere a vel elemosynam à singulis assignetur presens pecunia, ex qua saltem possit emi annuus redditus ducatorum sexaginta sex illius monetæ in absolutum Monasterij commodum, & vtilitatem conuertendus, & inalienabilis, ac perpetuò retinendus; In Monasterijs verò Salernitanæ Ciuitatis (obseruatis conditionibus certis iam dictis) Domini Visitatores taxent annuam quantitatem redditum pro loci & personarum qualitate.

44 Nulla vnquam recipiatur in Monialem, nisi prius parentes, fratres, vel ij ad quod eius cura spectat, promptam habuerint vniuersam pecuniam pro dote, vel elemosyna consuetam, ex qua puellæ nomine annuus redditus ematur accedēte Monasterij consensu, cui huiusmodi redditus alimentorum causa vsque ad professionis diem cedat; ea verò sequuta, successionis iure integer acquiretur.

45 Cum verò regularis viuendi ratio, & optimi instituti, & tuta via, qua ad omnem perfectionis gradum ascenditur, sit vita communis, nihilque proprij prouidere, nec pecuniam tractare, ne eam quidem, quæ in vsum cuiusque conceditur, districtè præcipitur, & mandatur, vt si quæ Moniales huiusmodi sanctam, & regularem viuendi rationem elegerint, & omnia bona, redditusuè quouis modo ad vsum concessa, vel reseruata à se abdicauerint, & Monasterio cesserint, Abbatissa, Priorissa, vel aliæ Præfectæ Monasteriorum renunciationem huiusmodi recipere omninò teneantur, & ex Monasterij bonis, & redditibus, seu introitibus in his, quæ ad victum, & vestitum, & reliquam vitæ sustentationem pertinent, illis præcipuè prouidere, & ita opportunè omnia subministrare, & nulla re indigere permittatur. Si quis autem, vel si qua, intrà, vel extra Monasterium talem pium viuendi vsum dicto, vel facto, nutu, vel signo exturbare, reprehendere, aut quouis modo impedire, maligno spiritu instigante, præsumpserit, superiores in eum, eamue maledictionem æternam, & excommunicationis sententiam, etiam ipso facto incurrendam, comminari, & infligere possint. Quinimmò omnibus dictorum Monasteriorum Superioribus, & Præfectis in Domino iniungatur, vt prædictarum Monialium piè, & religiosè viuentium singularem curam gerant, vtpote, quæ sub speciali

ſpeciali protectione Sanctæ Sedis Apoſtolicæ, Noſtræ, & Congregationis exiſtunt, & vt hæc tuta viuendi ratio dante Domino, amplificetur, de cætero, in prędictis Monaſterijs, nulla ingreſſura Monaſterium, recipiatur, aut admittatur aliquo modo in Monialem, vel Conuerſam, niſi promiſerit communis vitæ inſtitutum prædictum amplecti, & iuxta illud perpetuò viuere; vbi verò ingreſſa fuerit, vnà cum alijs Monialibus eiuſdem inſtituti, & obſeruantiæ adiungatur, & cum eis viuat: Confeſſarij etiam ſedulò hortentur, ac moneant Moniales, vt prædictum communis vitæ inſtitutum, & tutam Deo ſeruiendi viam, ſequantur.

46 In Monaſterijs, in quibus ſimiliter retinentur hactenùs prouiſiones, & ſubuentiones, & non omnia in communi conferuntur, concedatur licentia accipiendi aliquam ſubuentionem, de manibus tamen Abbatiſſæ, ſeu Præfectæ Monaſterij, ſiue Depoſitariæ ad nutum tamen Abbatiſſæ, ſiue Præfectæ prædictæ, pro ſuis Religioſis neceſſitatibus; quæ verò ſuperſunt, Abbatiſſa erogare teneatur in comunes vſus Monaſterij. Ac Ordinarij, ſiue Superiores Monaſterij, quotannis exigant rationem à Depoſitaria, & Abbatiſſa, ſeu Præfecta prædictis de huiuſmodi prouiſionibus, ſubuentionibus, & depoſitis, & in eas traſgredientes, grauitèr animaduertant.

47 Vt autem ad Dei Gloriam, & Monialium in Domino profectum, & animarum ſalutem ſupradictæ ordinationes debita deuotione, & reuerentia ſuſcipiantur, vniuerſis, & ſingulis Reuerendis Abbatiſſis, Prioriſſis, ac alijs Præfectis, & Superioribus Monaſteriorum, ac Monialibus, & Conuerſis, in virtute Sanctæ Obedientiæ, ac ſub priuationis officiorum, & perpetuæ inhabilitatis, ac vocis actiuæ, & paſsiuæ, atque alijs cenſuris Eccleſiaſticis, & pœnis etiam ipſo facto incurrendis reſpectiuè (in caſibus tantùm à Congregatione præſcribendis, quo ad cenſuras, ſcilicet) ac aliàs iuxta facultates dictis Dominis Viſitatoribus conceſſas diſtrictè præcipitur, & mandatur, vt omnia, & ſingula in eiſdem ordinationibus contenta, obſeruent, & exequantur, ac obſeruari, & exequi faciant.

48 Præterea Dominus Ordinarius Neapolitanus, eiuſque Vicarius, & Officiales in ſpiritualibus Generales, & prædicti Domini Viſitatores Apoſtolici, nec non alij Superiores Regulares, ad quos Monaſteriorum cura quomodolibet ſpectat, ſtudeant, vt hæc omnia inuiolabiliter obſeruentur. Tranſgredientes verò prædictis Cenſuris Eccleſiaſticis, & pœnis etiam inuocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis; ac alijs prout eis videbitur, iuris, & facti remedijs opportunis exerceant, & caſtigent, cum facultate declarandi Abbatiſſas, Prioriſſas, & alias præfectas, culpabiles repertas, incurriſſe in pœnas etiam priuationis officiorum, & inhabilitatis ad ea, atque illas ſic declaratas, deponendi, & puniendi, ac alias idoneas illarum locum ſubrogandi, & ſufficiendi, quæ regularis diſciplinæ zelo accenſa huic reformationi inuigilare poſſint, & velint.

49 E Monaſterijs Sanctæ Mariæ Angelorum, Sanctæ Mariæ Conſolationis, Sancti Antonij de Padua, & Sanctæ Mariæ Magdalenæ Neapolitanę Ciuitatis emittantur omnes, & quæcumque puellæ, atque ſeculares Mulieres, quæ educationis, vel alia quauis cauſa in eis morantur. Non obſtantibus quibuſcumque.

50 In Monaſterio Sanctæ Mariæ Angelorum, Sanctæ Marię Conſolationis, & Sancti Antonij de Padua, nulla de cætero admittatur in Monialem, vel Conuerſam, nec Religionis habitu ſuſcipiat, ſub pœna priuationis ipſo facto officiorum, & vocis actiuæ, & paſſiuæ, tam per Abbatiſſam, quàm per Diſcretas, quæ huic rei authoritatem, vel aſſenſum præbent, incurrenda; ac inſuper illius receptio, & & profeſſio inde ſequuta, irrita ſit, & inanis, & nullius ſit roboris vel momenti; ſed & quæ de facto inpoſterum iam recepta fuerit, de Monaſterijs eijciatur.

51 Idem quoquè obſeruetur in Monaſterio Sanctæ Mariæ Magdalenæ, cum

propter

propter loci insalubritatem, & alias iustas, ac rationabiles causas, Dominis Visitatoribus datum fuerit in mandatis, vt ipsi habita ratione redditūum, tam comunium, quam particularium, seu in proprios vsus assignatorum, tantum ex redditibus Conuentui, seu Mensę Monialium tribuatur, quantum videatur satis esse ad illarum congruam sustentationem; quod autem superest futuro Monasterio extruendo reseruetur.

Datum Romæ in Sacra Congregatione super Regularibus institutis, habita in Domo Illustrissimi, & Reuerendissimi Domini Cardinalis Sanctæ Seuerinæ, die 2. Mensis Iulij 1589.

F. Michael Bonellus Card. Alexan. Episc. Albanensis.

Gregorius Palearius Secr.

Romæ, apud Paulum Bladium Impress. Cameralem 1592.

Declarationes quædam quorundam prædictorum capitum.

M. DC. Die 6. Maij: Facta relatione Sanctissimo D. N. Decreuit, ad Primum, & Secundum, vt curet Illustrissimus D. Cardinalis Archiepiscopus, Decreta reformationis Apostolicæ, inuiolabilitèr seruari, & executioni mandari, praesertim, quæ de duplicibus cratis ferreis in cap. 2. & quæ de vita comuni, in 45. & 46. disponuntur, hoc addito vt Moniales teneantur præstationes omnes ipsis assignatas, superioribus fidelitèr notificare, & consignare in certo libro notandas, & per comunes Officiales Monasterij exigendas, ad hoc, vt in vsum ipsarum Monialium pro singularum Religiosarum necessitatibus de mandato Abbatisse, seu alterius superioris per ministros publicos, & comunes Monasterij, in totum, vel pro parte, vt opus erit, quotannis erogentur.

Ad Tertium, prouisum.

Ad Quartum, vnicuique Monasterio vnicus tantum Confessarius Ordinarius assignetur, sed per annum ter, aut quater alius extra ordinem ad præscriptum Sacri Concilij Tridentini, offeratur.

Alexander Cardinalis, Florent.

Locus ✠ Sigilli.

Bernardinus Episc. Auersanus Sec.

Illustrißimo, e Reuerendißimo Sig. mio Osseruandißimo.

NOSTRO Signore istesso ha voluto vedere, & essaminare le scritture mandate da V.S. Illustrissima, e date à nome delle Monache sopra l'osseruanza de' Decreti della riforma de' Monasterij di cotesta Città, & essendo assai chiari li Capitoli 45. e 46. dell'ordinationi generali; Sua Santità vuole, che l'osseruino come cantano, nè si aggiunga obligo, doue non è. E circa la difficoltà, che consiste intorno l'vltimo Decreto, fatto alli 6. di Maggio 1600. come s'habbia da praticare, Sua Beatitudine ha ordinato si dichiari à V.S. Illust. che sia lecito all'Abbadessa, e Superiora, di ciascuno Monasterio di permettere alle Monache, che possa ciascuna di esse spendere qualche cosa delle souuentioni, che li vengono date, senza passare per le ministre communi de' Monasterij, e senz'obligo d'hauerne à rendere altro conto, come saria à ragione di vn scudo il mese per seruitij minuti, purche s'osserui nel resto in Decreto come stà. E benche quanto alla vita cõmune non intende Sua Santità, che le Monache professe prima del la riforma, le quali non eleggano volontariamente, siano astrette ad accettarla, come non le obliga meno il sudetto Cap. 45. così cõmanda che non si riceuano nell'auuenire in modo alcuno Monache all'habito, ne alla professione, se nõ sotto la intiera riforma, & osseruanza della vita commune, e così in ciascuno de' sudetti casi V.S. Ill. si compiacerà ordinare, che sia eseguita la mente di Sua Beatitudine, e le bacio humilmente la mano. Di Roma il dì 3. di Marzo 1602

D. V.S. Illust. e Reuerendiss.

Il Cardinale di Fiorenza.

TITVLVS

TITVLVS IV.

De Formulis aliorum agendorum pro Gubernio spirituali, & temporali Abbatissarum, & Monialium.

FORMVLA I.

Facultatis Sacræ Congregationis Cardinalium, pro educandis Puellis in Monasterijs Monialium.

Ex Typographia Reu. Cam. Apost.

MARTIVS S. ANGELI in Foro Piscium Diac. S. R. E. Cardinalis Ginettus.

Vesti Eminentissimi, e Reuerendissimi miei Signori Cardinali della Sacra Congregatione sopra i negotij, & consulte de' Vescoui, e Regolari, concedono facoltà à N. . . . . che in virtù della presente, possa far riceuere nel Monasterio di N. . . la N. ad effetto di educaruisi, con l'infrascritte conditioni, & non altrimenti. Che il detto Monasterio sia solito tener Zitelle per l'effetto sudetto: Et che vi sia luogo particolare, commodo, distinto, & separato da quello, doue le Monache professe, & anco le Nouitie sogliono habitare, massime per il dormire, & lauorerio. Che le Monache si contentino d'accettarla, il che si faccia capitolarmente, & per voti segreti. Che sia maggior di sette anni, & minore di venticinque. Che non sia sopra il numero prefisso. Che per essa si dia idonea figurtà di pagare gli alimenti soliti, ogni semestre la rata, anticipatamente. Che entri sola, modestamente vestita, & osserui le leggi della Clausura, & Parlatorio; come le Monache istesse. Che vscendo vna volta, non possa senza nuoua licenza, esser più riceuuta in quello, nè in altro Monasterio, eccetto per faruisi Monaca. E finalmente, che la presente sia consegnata à quelli, a' quali è indirizzata per l'essecutione, e si registri ne gli atti della loro Cancellaria; altrimenti sia di nessun valore. In quorum fidem, præsentes Secretarij manu roboratas, sigilli nostri impressione muniri iussimus. Datum Romæ Mensis

FORMVLA II.

Licentiæ Episcopi pro educatione Puellarum in Monasterijs Monialium.

Ex Georgio Polacco vacat. Epidim. par. 2. c. 2.

Concediamo licenza à N. . . . che possa entrare nel Monastero N. . . . . per causa di stare in educatione in esso, pur che vi sia il consenso della Madre Superiora, e dell'altre Monache, & s'osseruino tutti gli altri ordini fatti in tal proposito. Auuertendo la sodetta, che mentre starà in Monastero, vogliamo, che vesti positiuamente, senza seta, ornamenti d'oro, ò di gioie, & altre vanità da mondane; il che non facendo, dichiareremo nulla la presente licenza, & procederemo ancora contra le Superiore, e contra quelle Monache, che sono assegnate al gouerno delle figliu le à spese, se non procureranno, che questo Ordine sia esequito, & non ci daranno parte di quelle, che transgredissero. In quorum fidem, &c.

ALIA FORMVLA.

Licentiæ concedendæ Monialibus recipiendi Puellam in Monasterium causâ educationis.

Ex Laur. de Peirinis in Formular. c. 7. lit. M.

Nos Don N. &c. . . . Reu. D. Abbatissæ, &c. . . . Tametsi cum psalterio, cytharas, seculares videlicet

d fœmi-

fœminas; cum candidis Religiosis thalami sponsis, post Christum sponsum die, ac nocte hymnos, & laudes personando cursitantibus, constet minimè conuenire, vbi tamen de proba fœminei sexus educatione, institutionequè agitur, vnde omnis vitæ consequentis honestas, ac disciplina emanat, incongruum nequaquàm videtur, si eas, ob Ecclesiæ Catholicæ commune bonum, domus vna, tectumquè, cùm sint Monasteria, & amænissimum veluti pratum, vbi tanquam lilia candent affectiones Castitatis, velut rosæ rubent Patientiæ, ac pietatis exercitamenta, vt Violæ redolent Humilitatis exempla, vbi diuinæ Spei laurus perpetuò virens, iucundum præstat vmbraculum, vbi tandem Cælestis doctrinæ imber copiosissimè decidit, nihil sanè ad laudatissimam illam Christianæ vitæ rationem in teneriori sexu retinendam, maiorem vim habere dignoscitur, quàm earundem sæcularium personarum cum Sãctimonialibus in Claustro Societas, & contubernium. Quin verò, cum hæ ipsæ puellæ, ac fœminæ sæculi pompas relinquant, eoquè vestitu intromittantur, qui virginali pudori, modestiæquè conueniat; eandemquè seruent Clausuræ legem, quam Moniales Religiosæ quodammodo censentur, vt sub eodem proinde Monasterij iugo colla subdere valeat, meritò sustineri. Cùm nobis itaquè puella N. educationis causa, vtquè iuuentutis florem illibatum Domino sacret, atquè ab omnibus mundi contagijs seruetur immunis, in Sanctimonialium Monasterio N. permanere exoptet, ac exposcat. Nos attendentes quantum ad rectam institutionem maximè valeat societas, si bona sit, & quicquid extra Cœnobij paradisum reperitur, sollicitudinis, periculi, atque doloris plenum esse, harum serie, ac vi, tibi præfatæ Abbatissæ, nobilem puellam N. in eodem Monasterio educandam modo in habitu Virginali pudori conueniente incedat, nullamquè secùm famulam adducat, eidemquè subsit Clausuræ legi, cui cæteræ Moniales, earundem maioris partis accedente consensu, recipiendi facultatem concedimus, & impartimur. Decernentes, semel egressam, in præmemoratum Monasterium reuerti ampliùs non posse, nec eam iterùm admittendi vllam vobis concessam intelligi facultatem. Mandantes præterea, vt, exacto ætatis anno vigesimo quinto, eam vlteriùs retinere non possitis, ab eodem quinimmò Monasterio statim dimittatis. In quorum fidem, &c.

FORMVLA III.

Status, & Conditionis Puellæ in Monasterio recipiendæ.

Ex Actibus Mediolan. Ecclesiæ sub S. Carolo Borromæo.

Die . . . Mensis . . . Anni . . . N. filia N. Ciuitatis N. Parochiæ S. N. *si verò in Diœcesi sit, loco Parochia, ponatur Plebis N. loci N.* Annorum . . . . vt patet testimonio Parochi, ex libro Baptizatorum desumpto, nondum Confirmata, *vel Confirmata*, vt constat ex testimonio Parochi ex libro Confirmatorum, semel singulis mensibus, aut etiam pluries, *prout re ipsa erit*, confessa est R. N. Confessario præscripto à Reu. Vicario Monialium, tum etiam semel singulis mensibus, aut pluries, item sanctissimam Eucharistiam accepit, vt cõstat testimonijs Confessarij . . . . examinata die . . .

FORMVLA IV.

Explorationis voluntatis Puellæ Religionem ingrediendæ.

Ex Barbosa de offic. & potestate Episc. in Formul.

De libera, & pia puellæ Religionis ingrediendæ voluntate?

An precibus, aut minis parentum, vel cuiusuis alteriùs inducta fuerit?

Quamdiù cogitauerit de ingredienda Religione?

Qua

Qua potissimum de causa Monialis fieri velit?

An Religionis vim, & pondus intelligat?

An sit conscia Votorum, quæ in ea emittuntur?

An Regulas, & Cõstitutiones norit, quæ propriæ sunt illius Monasterij, in quo Religionem profiteri cogitat, & an illarum obseruationi totam se tradere omninò cupiat, & libentèr amplectatur?

Interrogatur etiam de doctrina Christiana, an scilicet in ea rectè, ritèq. instituta sit?

An sciat legere? eamq. se præsente legere iubeat.

FORMVLA V.

Testimonij de examine Puellæ ad habitum, siue ad Professionem admittendæ.

Ex actibus Mediolanen. Ecclesiæ.

SI fà fede alla Madre Abbadessa, ò Priora del Monasterio di S. N qualmente N. è stata esaminata, & approuata à fine, che conforme à gli ordini presenti possa essere admessa al Capitolo della Religione, ò all'habito, ò al Capitolo della Professione, ouero alla Professione.

FORMVLA VI.

Pro sponsione dotis Monialium.

Ex actibus Mediolanensis Ecclesiæ, sub Diuo Carolo Borromeo.

IO N. figliuolo del q. N. Parochia di S. N. di Milano, per la presente, quale voglio habbia forza di publico Instromento, con patti essecutiui, e giuramento, prometto con l'obligatione di me, e miei beni pegno alle Reuerende Madri, e Monasterio di S. N. situato in Porta N. di Milano, che quando N. mia figliuola sarà accettata in Capitolo alla Religione di dette Madri in detto Monasterio farò vero, & reale deposito di lire tremilla, dico lire 3000. in mano di persona idonea, e confidente per le dette Monache, per la dote di detta mia figliuola, ad effetto di pagarle per impiegarle in beni stabili à benefizio di detto Monasterio, e di più prometto, come sopra, di pagare, e di lasciare, che sia pagato dalli miei heredi, e successori à dette Monache ogn'anno lire cinquanta imper. cioè la meta ogni sei mesi, durando la vita di detta mia figliuola, e non più oltre, per compimento della sua dote, secondo gli ordini sopra ciò fatti, e tutto ciò, oltre la spesa delli vestimenti, vtensilij, & onoranze solite à darsi à quelle si fanno Monache in detto Monastero, & oltre la spesa della dozzina fino che sarà fatta professa.

FORMVLA VII.

Instrumenti depositionis Dotis pro Moniali.

Ex dictis Actibus Mediolanen. Ecclesiæ.

IN Nomine Domini. Amen, &c. In mei, &c. N. fil. N. Portæ N. Parochiæ S. N. Mediolani, sponte, &c. pro dote spirituali; & ex causa dotis spiritualis N. eius filiæ in Monasterio Monialium S. N. Mediolanen. Deo concedente, monachandæ, deposuit, ac deponit realitèr, & cum effectu libras tresmille; *si in Ciuitate*, aut bis mille, & quingenta; *si in Diœcef.* imper. penès N. fil. N. Por. N. Paroch. S. N. Mediolanen. qui ibidem præsens, & personaliter constitutus, dictas libras à dicto N. ibidem præsente, dante, exbursante, & deponente realiter, & cum effectu in tanta bona moneta habuit, & recepit ibidem præsentialitèr in purum, verum, & merum depositum, vt supra, ac ad se traxit, & promisit, ac promittit dictas pecunias nomine auri, & meri, & realis, ac veri depositi penes se retinere, & conseruare illas Reuerendis Monialibus dicti Monasterij, siue earum legitimo soluere,

dare, relaxare, & consignare statim, postquam dicta N. professionem in dicto Monasterio emiserit, tacitè, siuè expressè, vel saltèm habita licentia Professionem emittendi, omniquè, & quacumquè exceptione remota. Suscipiens propterea in se omne periculum, &c. obligando, prout obligauit seipsum, & eius hæredes, & bona quæcunquè in forma Cameræ Apostolicæ, ac depositi, cum clausulis, & cautelis necessarijs, & opportunis, ac solitis, & consuetis, & ita iurauit tactis scripturis, &c. & insuper dictis N. spontè, vt supra conuenit, & promisit, prout promittit dictis Reuerendis Monialibus dicti monasterij, licèt absentibus, me Notario publico infrascripto stipulante, &c. durante Nouitiatu dictæ N. videlicet donec, & quousquè emiserit Professionem, soluere alimenta, & solitam duodenam, necnon dare, & tradere consueta vestimenta, & honorantias iuxta solitum; & vlteriùs durante vita dictæ N. in dicto monasterio soluere anno quolibet libras quinquaginta, si in Ciuitate, triginta si in Diœcesi, imperiales liberè, & absque alia exceptione; quæ omnia attendere, & obseruare de rato, grata, valida, & firma habere promisit, & promittit, & non contrafacere, &c. sub refectione omnium, & quorumcumquè damnorum, expensarum, & interesse, &c. Pro quibus omnibus, & singulis, sic vt supra obseruandis, & adimplendis, dictus N. seipsum, suosq. hæredes, & successores quoscũquè, ac sua, suorumquè hæredum, & successorum bona omnia, & singula mobilia, & immobilia, præsentia, & futura vbilibèt existentia in ampliori forma Cameræ Apostolicæ, cum solitis clausulis, &c. obligauit, &c. & cuicunquè appellationi, &c. renunciauit, iurauit tactis scripturis, &c. & de prædictis, &c. petitum à me fuit, vt vnam, vel plura instrumenta conficerem, &c. Actum, &c.

FORMVLA VIII.

Instrumenti Consignationis Dotis Monialium.

Ex Tiberio Salustio; in Formulario.

CVm sit, prout assertum extitit, quod Domina A. filia N. in decimotertio suæ ætatis anno constituta, afflatu Spiritus sancti inspirata, proposuerit, firmumquè propositum, & deliberationem fecerit, se in Venerabili Monasterio Sancti N. monachari, & dictum ingredi monasterium infra paucos dies; Sicquè etiam quod fuerit conuentum, & concordatum cum Venerabili Matre N. Abbatissa dicti Monasterij, dari dicto monasterio in dotem, & pro dote dictæ A. suæ filiæ scuta . . . . . & iocalia eidem necessaria; Propterea hac præsente die, &c. in mei, &c. domina B. mater dictæ A. ante crates ferreas Monasterij personalitèr constituta coram Reuerenda, & Venerabili Domina N. matre, & Abbatissa dicti monasterij, & venerabilibus Monialibus dicti monasterij, quas dicta Abbatissa dixit, & asseruit esse infrascripta N. N. & N. professas, & velatas in dicto Monasterio Capitularitèr ante dictas crates congregatas ad sonum, &c. Asserentes esse maiorem partem, & vltra, in forma, sponte, &c. ipsa B. mater dictæ A. pro effectu, vt dicta sua filia monachetur in dicto monasterio, sicut proposuit in mei, &c. Exbursauit, & dedit dictæ Venerabili Matri Abbatissæ præsenti, & recipienti de consensu omnium Monialium pro dote præfatæ suæ filiæ præfata scuta . . . quæ ipsa Domina Abbatissa dicto nomine habuit, &c. & recepit in prompta, &c. de quibus, &c. quietauit, &c. promittens in forma, &c. pro quibus, &c. Actum, &c. præsentibus . . . . . testibus, &c.

FOR-

FORMVLA IX.

Facultatis habendi Capitulum pro Puella ad Religionem admittenda.

Ex actibus Mediolanen. Ecclesiæ.

SI concede licenza alla Madre N. del Monasterio di S. N. che possa congregare le sue Monache, & à loro proporre in Capitolo, per douer' essere admessa alla . . . . in detto Monastero N. la quale perciò è stata esaminata, & approuata: auuertendo, che detto Capitolo si faccia per ballottationi secrete, e che si seruino tutti gli altri ordini, dandoci di più auuiso del successo di detto Capitolo. Dall'Arciuescouado, &c.

FORMVLA X.

Facultatis ingrediendi pro habitu ante sex menses.

Ex d. actibus Mediolanen. Ecclesiæ.

COncediamo licenza alla Madre N. delle Monache del Monasterio di S. N. che possa riceuere dentro al suo Monasterio N. la quale è stata admessa in Capitolo alla Religione in detto luogo, per poter poi à tempo debito, & seruato ciò che si deue, pigliar l'habito Religioso in esso Monasterio, senza più da quello vscire, se non in caso, che ella si pentisse, di voler essere Religiosa, tenendola però mentre stà in habito secolare, in luogo separato dalle Monache; auuertendo si osseruino gl'altri ordini sopra di ciò dati; aliàs, &c. Dall'Arciuescouado, &c.

FORMVLA XI.

Facultatis recipiendi Puellam in Monasterio ad habitum Religionis.

Ex Barbosa de offic. & potest. Episc. in Formul.

NOs N. . . . . &c. Cum voluntatem N. diligenter explorauerimus, eamq. liberam & piam esse, quantum humano iudicio existimari potest, compererimus, eandem quoque N. ætatem annorũ 16. expleuisse nouerimus, nihilq. habere sciamus contra sacra Decreta, & conditiones, ac requisita, iuxta Monasterij Ordinis S. N. instituta. Vidimus quoque fidem Instrumenti depositi, & obligationis dotis, seù eleemosynæ Monasterio debitæ, vbi Professio legitimè emittatur, iuxta taxam annis superioribus præscriptam, licentiã, & facultatem concedimus, vt ea in Monasterio S. N. ad Religionem admittatur, recipiatur què, & Professionem emittere valeat, cuius tempus Præfecta nobis ante mensem denunciet, sub pœna Concil. Trident. decreto expressa, & constitutum ex nunc fiat rursus, & quæcunque alia, quæ in hoc genere decreta sunt, obseruentur. Datum, &c.

ALIA FORMVLA.

Dandi licentiam Abbatissæ recipiendi Puellam ad habitum Religionis.

Ex Laur. de Peirin. in Formulario cap. 6. litera M.

NOs Don N. . . . Ordinis, &c. Reu. Matri Abbatissæ, cæterisquè Monialibus Monasterij N. salutem.

Pastoralis sollicitudo, ac cura, qua huic nostræ Prouinciæ N. præsidemus, exigit, ac requirit, vt votis illis, per quæ animarũ Christi fidelium, præsertim puellarum, Christo Saluatori sub Religionis iugo in castitatis holocausto famulari cupientium

saluti consulitur, paterno affectu, & charitate annuamus. Cum nobilis itaque Puella N. perfectioris vitæ zelo ducta, Religiosorum N. institutũ suscipere, Beatiq. P. N. Regulam quam maximè cupiat profiteri. Nos attendentes, eam in ætate legitima constitutam, sufficientiq. dote, cæterisquè à sacris Canonibus, & Regula nostra requisitis conditionibus minimè carere, ipsam proinde ad Religionis habitum recipiendi, & ad Professionem tempore præscripto admittendi (monito tamen priùs ante mensem per Matrem Abbatissam Episcopo, vt iuxta sacri Tridentini Concilij Decretum, Puellæ mentem explorare valeat) licentiam vobis concedimus, & impertimur. In quorum fidem, &c.

FORMVLA XII.

Facultatis ingrediendi pro habitu.

Ex actibus Mediolanens. Ecclesia, sub Diuo Carolo Borromæo.

CONcediamo licenza à N. che possa entrare nel Monastero di N. per causa di riceuere l'habito Religioso in esso, atteso che à ciò è stata già esaminata, approuata, & admessa: auuertendo però, che si seruino i debiti ordini, & in particolare al Monasterio ella non sia accompagnata da N. N., nè essa sia con pompe intorno, & al detto Monasterio vadi la mattina per tempo, e sentita la Messa, essa si communichi, altrimenti la licentia si dichiarará nulla, & inualida. Dall'Arciuescouado, &c.

FORMVLA XIII.

Facultatis induendi habitũ Monachalẽ.

Ex actibus Mediolanen. Ecclesia.

SI concede licentia alla Madre N. delle Monache del Monasterio di S. N. che stando il Superiore nella Chiesa esteriore alla fenestrella, doue si fà la santissima Communione, e seruandosi gl'altri ordini, possa vestire dell'habito da Monaca N. in detto suo Monasterio N. la quale per ciò è stata esaminata, & approuata: auuertendo si osseruino in ciò tutti gl'ordini dati. Dall'Arciuescouado, &c.

FORMVLA XIV.

Licentię Sacræ Congregationis Cardinalium pro receptione Supernumerariæ in Monialem.

Ex Typographia Reu. Cam. Apost.

MARTIVS S. ANGELI in Foro Piscium Diac. S.R.E. Cardinalis Ginettus:

GLi Eminentissimi, e Reuerendissimi Signori Cardinali della Sacra Congregatione sopra Vescoui, e Regolari, in virtù della presente, concedono licenza à N. . . di poter far riceuere nel Monasterio di N. . la N. . ad effetto di pigliarui l'habito Monacale, non ostante che sia sopra il numero prefisso, con le seguenti conditioni però, & non altrimenti. Che il Monasterio ne sia capace, & le Monache si contentino d'accettarla, il che si faccia capitolarmente, & per voti segreti. Che oltre la solita suppellettile de' mobili, porti, e dia al Monasterio la limosina dotale ordinaria dupplicata, la quale possa essere maggiore, mà non minore di quattrocento scudi; & prima d'esser' ella ammessa all'habito, si faccia deposito reale della limosina, appresso persona idonea, sotto espressa condition', e patto, che non si possa leuar' il deposito, se non per impiegarla, dopò fatta la professione, in Censi, Monti non vacabili, ò beni stabili, sicuri, e di buon reddito, à commodo commune del Monasterio, con saputa, e consenso di esso Ordinario; ancorche il Monasterio fosse sottoposto alla cura, e gouerno di Regolari, ò di qual si voglia altro, bẽ-

che

che esente: e facendosi l'impiego in Censi, si ponga per patto espresso nell'instrumẽto, che in caso dell'estintione del Censo, si debba darne notitia all'Ordinario, à fine che di nuouo li danari s'habbino ad inuestire à beneficio del Monasterio, & fin che la limosina non sia impiegata nel modo sudetto, il deposito s'intenda per patto espresso, da farsi nell'atto del medesimo deposito, restar sempre in suo robore, & il Depositario pagandolo senza licenza dell'Ordinario, resti nondimeno obligato: nõ ostante qualsiuoglia altro in contrario. Et facendosi il deposito in altra maniera, essa non possa esser ammessa in modo alcuno alla Professione, senza espressa licenza dell'Eminenze loro. Che in oltre, in lei concorrino li soliti requisiti: & nel resto osseruisi la forma prescritta da' sacri Canoni, Concilio di Trento; & dalle Constitutioni de' Sommi Pontefici. Che quanto all'esser accettata sopra il numero non vi sia special ordine, nè altra cosa rileuante in contrario. Che il sudetto Monasterio, mandando Monache, ò Conuerse alla cerca, ò non osseruando la Clausura in qualsiuoglia modo, non possa valersi della presente licenza, la quale in tali casi sia nulla, e riuocata. E finalmente, che la presente sia consegnata à quelli, a' quali è indrizzata per l'essecutione, e si registri ne gli atti della loro Cancellaria; altrimenti sia di nessun valore. In quorum fidem præsentes manu Secretarij eiusdem Congregationis roboratas, Sigilli nostri impressione muniri iussimus. Dat. Romæ die . . .

FORMVLA XV.

Instrumenti ingressus Puellæ ad Ordinem Monachatus.

Ex Tiberio Salustio in Formular.

IN Dei nomine. Amen, &c. in mei, &c. personaliter constitutæ venerabiles, & religiosæ mulieres DD. N. Abbatissa Monasterij N. Soror M. & N. N. N. & M. Sorores, &c. Moniales dicti Monasterij Capitulariter congregatæ in dicto Monasterio ad sonum campanellæ, vt moris est ipsarum, pro his, & alijs dicti Monasterij pertractandis negotijs; præsente N. filia N. ætatis, vt ipsa N. vna cum N. eius patre ibidem præsente, asseruerunt 16. annorum completorum, petente, & supplicante, cum consensu, & auctoritate dicti N. patris sui, & legitimi administratoris præsentis, & auctoritatem eidem præstantis ad omnia, & singula infrascripta, omnibus suasione, & violentia cessantibus, receperunt ipsam N. in Monialem, & sororem dicti eorum Monasterij, eamquè cœtui aggregauerunt; quæ N. non vi, dolo malo, vel metu, aut suasione aliqua ducta, seù circumuenta, sed sponte, &c eleuatis, iunctisq. manibus, dedicauit se Monasterio supradicto, quàm N. prædicta D. Abbatissa, cum consensu, & voluntate supradictarum Monialium, recepit ipsam N. ducendo ante Altare Ecclesiæ dicti Monasterij, decantato hymno Sancti Spiritus, scilicet: *Veni Creator Spiritus*; & ipsius gratia humilitèr inuocata, dicta D. Abbatissa ipsam expoliauit vestes seculares (quibus erat inducta) stantem genibus flexis ante dictum Altare, & induit eam vestimenta Monachalia, & solitum habitum Monasterij supradicti, promittens ei, cum consensu Monialium humilem victum, & vestitum, dum ad seruitia, & in habitu Monachali perseuerabit. Et è conuersò idem D. N. pater dictæ N. dedit, & exbursauit in proprijs manibus dictæ Dominæ Abbatissæ, ibidem præsentis, & recipientis, cum consensu dictarum Monialium, pro eleemosyna, & dote dicti Monasterij, & ipsius N. summam scutorum N. quæ in mei Notarij, & testium infrascriptorum præsentia habuit, & recepit in prompta, & numerata pecunia, in tot paulis, & testonibus Papalibus, de quibus se benè contentam vocauit, exceptioni, &c. ad maiorem cautelam renunciauit, quietauitquè, &c. per pactum, &c. quæ omnia, &c. alias, &c. pro quibus, &c.

FOR-

FORMVLA XVI.

Instrumenti Renunciationis bonorum, cum decreto Iudicis à Puella Professionem emissura, faciendę.

Ex Tiberio Salustio in Formulario.

Coram Magnifico, & Eximio I.V.D. Curiæ Capitolij, & in Rom. Cur. Iudice Ordinario sedenti pro tribunali, super quadam sede lignea; quam ad actum infrascriptum peragendum tantùm pro suis idoneis loco, & tribunali elegit, & deputauit, ac in mei, &c. præsentia personaliter constituta N. Nobilis, & honesta puella domina N. filia bo. me. N. &c. quæ sicut dicto D. Iudici exposuit per organum mei Notatij, Sancti Spiritus inspiratione ducta, vult, & intendit vitam sanctimonialem ducere in Ven. Monasterio S. N. & ibi professionem emittere, & Altissimo perpetuò famulari, cum dote scutorum quingentorum monetæ de iulijs decem pro scuto, & cum acconcio, seù bonis mobilibus scutorum centum quinquaginta similium, quæ dos est ex maioribus, quæ hucusque dicto Monasterio dari sit solita. Volens, ante dictæ Religionis ingressum, de bonis, & iuribus, quæ sibi quomodolibet obuenire possent, disponere, vt humanarum rerum iuribus omninò libera, Deo Optimo Maximo feruentiori, & quietiori animo inseruire valeat, spontè, &c. cum interuentu, præsentia, & cōsensu Magnificorum DD. . . . . . eius . . . . . præsentiam, & auctorizantium, & cum iuramento tactis, &c. affirmantium, hic nullum habere interesse, & ea non tendere in pręiudicium ipsius Dominæ N. omnia, & singula bona auita, paterna, & materna, & alia quęcumque ad ipsā, etiam ratione supplementi Legitimæ, vel Trebellianicæ, & aliàs quomodolibet, & alio quouis titulo, causa, ratione, & successione nunc, & pro tempore spectantia, & pertinentia, etiam si speciali nota digna essent, & in generalitate minimè compręhenderentur, ac omnia, & singula iura, & actiones sibi super dictis bonis quomodolibet, & qualitercumque competentia, & competentes, competitura, & competituras, cessit, renunciauit, & refutauit; ac irreuocabiliter, & inter viuos donauit, & titulo puræ, & perfectæ donationis concessit, & tradidit;

Magnifico Domino N. eius germano fratri, cui Magnifici DD. N. N. N. cōmunes fratres pro agnationis conseruatione, & nob. N. familiæ decore, omnia eorum bona irreuocabiliter donarunt, præsenti, & stipulanti pro se, & eius hæredibus, & successoribus quibuscumque ad habendum, &c. ponens, &c. nullo iure, &c. constituens, &c. dans licentiam, &c. donec, &c.

Et hanc cessionem, renunciationem, refutationem, & donationem, ac omnia, & singula in hoc instrumento contenta, dicta Domina N. cum dictis consensu, & auctoritate fecit, & facere declarauit, dicto D. N. vt supra præsenti, &c. quia dixit, & affirmauit, se à dicto D. N. eius fratre decenter, & competenter fuisse dotatam in dictis scutis quingentis, & pro acconcio, & bonis mobilibus in dictis scutis centum quinquaginta monetæ de iulijs decem pro scuto, & quia sic sibi de bonis, & iuribus prędictis liberè, & liberalitèr benefacere placuit, & placet. Promittens huiusmodi cessionem, renunciationem, refutationem, & donationem tanquam bonas, & bene factas, perpetuò seruare ratas, &c. & in nullo contrafacere, &c. easdem minimè reuocare, & reuocari facere quouis prætextu, & causa, etiam in corpore Iuris clausa: renunciando desuper cum iuramento, quod tactis, &c. præstitit ad dicti D. Iudicis certiorationem beneficio *l. 11. l. fin. C. de reuoc. donat. ben. sen. conf. Vell. auth. si qua mul. L. Iuf. de fun. dot.* Statutis Almæ Vrbis, & illorum nouis reformationibus, beneficio restitutionis in integrum, ex quouis capite resultanti, & competenti, cæterisquè, &c. Et pro maiori huius cessionis, & donationis roboris firmitate, eadem D. N. cum dictis consensu, & auctoritate, consensit illius insinuationi corā quouis Rom. Cur. Iudice competente facienda, & ad illa insinuan. & in actis publicis redigen. & redigi facien. Constituit eius procuratorem,

rem, vt in rem propriam D. . . . cum potestate substituen. & alijs facultatibus opportunis dicta D. N. cum dictis consensu, & auctoritate obligauit se, & bona, & iura in forma Cameræ Apostolicæ, cum Clausulis, citra, &c. renunciando, &c. iurauit, &c. Et prædictus Magnificus D. Iudex, vt supra pro Tribunali sedens, visis, & intellectis prædictis, & causa cognita, & diligenter inspecta, in, & super eisdē tamquam ritè, rectè, & legitimè gestis, suā, & sui officij, quo fungitur, auctoritatem ordinariam, & iudiciariam pariter, & decretum interponen. duxit, & solemniter interposuit, omni meliori modo, &c. suppletis, &c. super quibus, &c. Actum Romæ in . . . præsentibus ibidem N. & N. qui vna cum dicta D. B. proprijs manibus subscripserunt testibus, &c.

FORMVLA XVII.

Facultatis Abbatissæ concessæ recipiendi professionem Monialium.

Ex Georg. Polac. Vacat. Epidim. par. 2. cap. 4.

ESsendo noi N. &c. certificati per fede della Veneranda Madre . . . che suor . . . Nouitia nel suo Monastero, ha passato l'anno del suo Nouitiato con modestia religiosa, si nell'habito, come nel resto, & essendo essa d'età di sedici anni forniti, concediamo però licenza alla sodetta Madre, che alla presenza del suo Padre Confessore, stando egli nella Chiesa esteriore al fenestrino, doue si fà la santissima Communione, e seruandosi tutti gl'ordini sopradi ciò dati, possa riceuer la sua Professione espressa, e solenne, essendo di già stata esaminata, & approuata facendosi auuisati con scrittura del giorno, & alla cui presenza habbi fatta detta Professione.

ALIA FORMVLA.

Facultatis recipiendæ Professionis Monialium.

Ex Actibus Mediolanens. Eccles. sua D. Carolo Borromeo.

SI concede licenza alla R. Madre N. che stando il Superiore nella Chiesa esteriore alla fenestrella della Santissima Communione, osseruando gl'altri ordini prescritti possa riceuere l'espressa, e solenne professione di N. già approbata, dandoci poi auuiso con scrittura, la qual faccia fede del giorno, & alla presenza di chi ella haura fatta la detta professione. Dall'Arciuescouado, &c.

FORMVLA XVIII.

Professionis secundum consuetudinem Monialium meæ Congregationis Vallis Vmbrosæ.

Ex Valeriano Rainerio Vallumbrosano in Ritual. Monast. Rit. 7. in principio sacrarum precum ad emittendam professionem.

IN Nomine Sanctissimæ Trinitatis. Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen. Ego soror N. promitto stabilitatem meam, & conuersionem morum meorum, & obedientiam, & Virginitatem, ac Castitatem perpetuam, & fine proprio viuere secundum Regulam Sancti Benedicti Abbatis, & Institutum S. P. N. Ioannis Gualberti Abbatis coram Deo, & Sanctis eius, In hoc Monasterio, quod est constructum ad honorem Dei, Beatæ Mariæ semper Virginis S. N. & omnium Sanctorum, & Sanctarum eius; sub obedientia, & in præsentia Reuerendiss. in Christo Patris Domini N. . . Sancti Saluij Abbatis, ac totius Ordinis, & Cōgregationis Vallis Vmbrosæ

brosæ Præsidentis Generalis dignissimi, *vel admodum, &c. dum non adsit Præses Generalis*. Necnon admodum Reuerendæ in Christo Matris domnę N. huius Monasterij Abbatissæ, eorumq. in officio successorum. Anno Domini . . . . Mensæ . . . . die . . . . In præfato Monasterio S. N. . . . .

ALIA FORMVLA.

Professionis pro Monialibus Sancti Augustini.

Ex Rituali Monialium S. Luciæ in Silice Romæ.

NEl nome del nostro Signore Giesu Christo. Amen. Nell'anno . . alli . . del Mese . . . Io Sore N. chiamata nel secolo N. figliuola di N. faccio voto, professione, e prometto à Dio Omnipotente, alla Beata Vergine Maria, al B. Padre Santo Agostino, & à tutti li Sãti, & à voi Padrę in loco di Monsignor Illustrissimo, e Reuerendissimo N. . . & à voi Madre Priora, & ad ogn'altra sua legitima successora, Obedienza, Pouertà, & Castità, & perpetua Clausura sotto la Regola del Beatissimo Padre Santo Agostino, secondo le Constitutioni del Monasterio nostro N. . . . . Deo gatias. Amen.

ALIA FORMVLA.

Professionis Tertiariarum Ordinis Carmelitarum.

EGo Soror N. facio meam professionem, & promitto Obedientiam, & Castitatem Deo Omnipotenti, & B. Marię Virgini de Mõte Carmelo, & Reuerendissimo Patri Generali Ordinis eiusdem Beatæ Mariæ Virginis de Monte Carmelo, suisque successoribus, secundum Regulam tertij eiusdem Ordinis, vsque ad mortem.

ALIA FORMVLA.

Professionis Monialium S. Claræ.

Ex Rituali Monialium Ordin. S. Claræ Prouinciæ Romanæ.

EGo Soror N. promitto Deo, & Beatę Mariæ semper Virgini, & Beato Francisco, & Beatæ Claræ, & omnibus Sanctis, & tibi Dominæ Abbatissæ: viuere sub Regula à Domino Vrbano Papa Quarto Ordini nostro concessa, toto tempore vitæ meæ, in obedientia, sine proprio, & in Castitate, & etiam (secundum, quod per eandem Regulam ordinatur) sub Clausura.

FORMVLA EADEM.

in lingua Materna.

In eodem Rituali.

IO sore N. prometto à Dio, & alla Beatissima Maria sempre Vergine, & al B. Francisco, & alla B. Chiara, & à tutti gli Santi, & à voi madre Badessa, viuere sotto la Regola di Papa Vrbano Quarto all'Ordine nostro concessa, tutto il tempo della vita mia in obedienza; senza proprio, & in Castità, & ancora secondo, che per essa medesima Regola si ordina, sotto clausura, &c.

FORMVLA XIX.

Pro Confessore ordinario Monialium.

Ex Barbosa de Offic. & potest. Episc. in formular.

N. &c. licentiam concedimus tibi N. Præsbytero per examinatores nostros

ſtros idoneo reperto, & per nos approbato, vt in Eccleſia, & Monaſterio S. N. Cōfeſſiones Monialium audire, & ſæcularium etiam, ſi quæ in eodem monaſterio erunt, eaſque abſoluere valeas præterquam à caſibus, & cenſuris nobis reſeruatis, à quibus abſoluendi facultatem cum opus erit tibi impartiemur. In clauſuram monaſterij non ingredieris, niſi ſuperpelliceo, & ſtola indutus, vt adminiſtres tantummodò S. Sacramenta Pœnitentiæ, Euchariſtiæ, & extremæ Vnctionis, & ſpiritualem opem agonizantibus præſtes: quibus caſibus ſēper tuo hoc munere perſungeris ſociatus à duabus ex ſenioribus Monialibus; quæ cū Cōfeſſiones audis, te etiam videre poſſint, licèt non audire. Caue, ne te monaſterij, aut monialis alicuius quibuſcumquè negotijs immiſceas, nec ad Crates, aut Rotas colloquaris, niſi vt tantummodò petas, ea ea, quæ Eccleſiæ cultui, & diuinorum officiorum celebrationi, aut Sacramentorum adminiſtrationi ſunt neceſſaria. Vocatus tamen, vt aliquod præſtes ſpirituale conſilium, id effice ad Crates, quæ clauſæ ſint, præſenteſquè adſint moniales auſcultatrices, & non aliter, ſub pœnis in Conſtitutionibus felic. record. Clementis Papæ VII. & aliorum Summorum Pont. inflictis, & arbitriò noſtro infligendis. Te in Domino admonentes, &c.

ALIA FORMVLA.

Inſtituendi Confeſſarium Ordinarium Monialium.

Ex Petrino in formul. litera C. cap. 14.

NOS D. N. &c. dilecto nobis in Chriſto Patri D. N. &c.

Et ſi Religioſis omnibus, ac Chriſti ſeruis curę noſtrę demādatis paſtoralis officij debito conſulere, ac prouidere in Dño tenemur, prę cæteris tamen omnibus impolluta templi vaſa, pretioſaſquè margaritas noſtri Ordinis ſcilicet Sanctimoniales, ac ſpōſas, quæ, ne profano quoquam faſcinarentur obtutu, arctiori ſeſe, abditiorique cuſtodię manciparunt ſingulari quodam noſtræ circumſpectionis auxilio, ac ſollicita præſertim ſpiritualis Patris, ſeu Confeſſarij deputatione in via Domini decet confouere, quo feruentius ſalutari Pęnitētiæ pharmaco ſpiritualibus ſuis medentes languoribus, cæleſtium contemplationi, ac purioris vitæ ſtudio ſine intermiſſione valeant deſudare. Te igitur præfatum, de cuius vitæ, morumquè integritate, prudētia itidem, ſcientia, atquè peritia ſatis edocti ſumus cuiq. propterea ſpiritualis Chriſti ſponſarum cura meritò poſſit commēdari, ordinarium monialium noſtrarū Conuentus Sancti N. Confeſſarium eligimus, & conſtituimus earumdem monialium, nec non ſæcularium, ſi quæ in prædicto monaſterio extiterint, Confeſſiones excipiendi, eaſquè ab omnibus caſibus etiam nobis ſpecialiter reſeruatis, abſoluendi, prętarea inſuper monaſterij clauſuram, ad Sacra menta illis in caſibus vrgentis neceſſitatis miniſtranda, ſeruatis ſeruandis, ingrediendi, facultatem tibi concedentes. In quorū fidem, &c.

FORMVLA XX.

Facultatis Confeſſarij Monialium, etiam pro caſibus reſeruatis.

Ex Actibus Mediolanenſ. Eccleſiæ.

N. &c. dilecto nobis in Chriſto D. N. &c. Tibi, cuius vita, & morū probitas per teſtificationes nobis factas, probantur, vt monialium monaſterij S. N. Confeſſiones audire, eiſdemq. Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrare poſſis, cum facultate caſuum nobis reſeruatorum, nec non prędicti monaſterij clauſuram in caſibus vrgentis neceſſitatis, atque Confeſſario, tum ex forma ſacri Concil. Tridentin. tum ex Bulla Sanctiſſimi D. N. Papæ Gregorij XIII. permiſſis, ingredi, ſeruatis, quæ in Concilijs Prouincialibus, & Synodis Diœceſanis Mediolanen. ac etiam Decretis genera-

neralibus Visitatoris Apostolici, Sacerdotibus, & Confessarijs Monialium præscripta sunt ad . . . . . his nostris concedimus facultatem. Datum,&c.

FORMVLA XXI.

Instituendi Confessarium extraordinarium Monialium.

Ex Laur. de Peirin. in Formular. cap. 15. litera C.

NOs D.N. &c. . . . . Inter cæteras Pastoralis Officij nostri curas, illa nos præcipuè vrget, ac fatigat, per quā infirmioris sexus, gregisquè tenerioris, Sãctimonialium, inquam, virginea perpetuæ castitatis laureola sub Religionis nostræ iugo, altissimo famulantium, saluti, spiritualiquè consolationi prospicitur, ac pœnitentiæ onus, in quo hominum conscientiæ religantur, suauiùs, & leuiùs reddi posse arbitramur. Cum igitur ex Sacri Tridentini Concilij decreto idoneum Confessorem extraordinarium Monialibus nobis subiectis quotannis offerre, atque exhibere teneamur, quo eædem Christi spōsæ Sacramentali Pœnitentiæ medicina indigentes liberiùs malis suis mederi, ac Diaboli laqueos valeant euitare; idcirco Patrem N. . . . . cuius iampridem honestos mores, prudentiam, atque doctrinam experti sumus, extraordinarium Cōfessorem Monialium N. Ciuitatis N. facultatem quoque easdem ab omnibus casibus, & censuris nobis reseruatis absoluendi tibi concedentes, eligimus, ac deputamus. In quorum fidem,&c.

ALIA FORMVLA.

Pro Confessario extraordinario.

Ex tom. 1. de Iure Abbatum, in Formulario.

PRæcipua cura, qua nostri gregis saluti inuigilare tenemur, bonorum operum exercitium, Sacramentorumquè frequentationem in Monasterio Monialium N. nobis immediatè subiectarum adiuuare volentes, decreuimus hoc tempore prædictis nostris in Christo Sororibus Sacramentali Confessionis viam planiorem facere ex electione extraordinarij Confessarij. Igitur tenore præsentium P. tuam, cuius iampridem honestos mores, prudentiam, atque doctrinam expertі sumus, extraordinarium Confessorem Monialium N. Ciuitatis N. facultatem quoque easdem ab omnibus casibus, & censuris nobis reseruatis absoluendi tibi concedentes, eligimus, ac deputamus. In quorum fidem,&c.

FORMVLA XXII.

Literæ ad Abbatissam pro Confessario extraordinario.

Ex Georgio Palacco vacat. Epidim. par. 2. cap. de Confessarijs Monial.

PEr sodisfare al santissimo Decreto del sacro Concilio di Trento, e per fauorir la libertà circa il confessare i suoi peccati, habbiamo destinato per Confessore straordinario del vostro Monasterio . . . Però vi diciamo, ch'è nostra volontà, che tutte le Monache gli comparischino dināzi, e si fermino per tutto quello spazio di tempo, che parerà à detto Padre Confessore, se bene non si volessero confessare, stando ciò in arbitrio d'esse Monache. E tutto questo comandiamo sotto precetto di santa Obbedienza, e sotto altre pene giusta la contumacia; con l'obligare insieme voi Madre Superiora à farci intendere, se per sorte vi fosse alcuna, che ricusasse d'obbedire, ouero procurasse con fatti, ò con parole, che alcuna Monacha non si confessasse dallo Straordinario, che gli mandiamo. E perche proceda il tutto senza confusione, si presenti al detto Padre Confessore la tauoletta, doue per ordine stanno registrati i nomi di tutte le Monache; & niuna Monaca, se non in caso di qualche vrgente necessità, si cõ-

fessi

fessi dal Confessore ordinario; E vi benediciamo insieme con tutte le altre Madri.

FORMVLA XXIII.

Literarum pro Gubernatore Monialium eligendo.

Ex Tomo 1. de Iure Abbatum: in Formular.

OMnibus, & singulis nobis desuper, meritis licèt imparibus, commissi officij muneribus, continuò inuigilare nos decet, sed gubernationi sacrarum Virginum, quæ contemptis sæculi illecebris, diuinis se mancipauere obsequijs sub Regula Sanctissimi Patris nostri N. & instituto Almi Patris N. in Monasterio N. nostræ N. nostræq. iurisdictioni immediatè subiecto, speciali quadam à nobis, ac singulari solicitudine prouidere ob sexus, statusq. conditionem æquissimum est; hinc licèt non animo, persona tamen ab illis abesse cogamur, auxiliatrices manus exquirimus, à quibus, vt par est, in tam graui cura, opera, & actione adiuuemur. Qua de re Reuerentiæ tuæ, cuius iampridem probitatem, & idoneitatem experti sumus, Monialium præfati Monasterij N. gubernationem cōmittimus, ac vigore præsentium, quas per Cancellarium nostrum exarari mandauimus, ac proprij sigilli impressione, propriæq. manus subscriptione roborauimus, te ipsum earumdem Gubernatorē ad beneplacitum nostrum declaramus, & deputamus, cum facultate, rationabili de causa, clausuram ingrediendi, Moniales alloquendi, earum negocia peragendi, iura seruandi, lites incipiendi, ac prosequendi coram quocūq. Iudice, tam Ecclesiastico, quàm sæculari, comparendi, ac ea omnia demum faciendi, quæ temporali earumdem gubernationi, Regularis obseruantiæ incrementis, ac earumdem puritati, & honestati in dies expedire videbuntur, in omnibus semper seruatis seruandis. Hoc vnum in Domino monentes, vt hæc omnia eo charitatis zelo exequaris, qui Christi Sponsarum custodiæ, & gubernationi debetur, tanquā zelotypo Sponso rationem rediturus.

FORMVLA XXIV.

Licentiæ celebrandi in Ecclesijs Monialiū pro Cappellanis mercenarijs.

Ex actibus Mediolanen. Ecclesia.

N. &c. Dilecto nobis in Christo Presbytero N. salutem in Domino. Cum expostuleris, te, neque Ecclesiastici alicuius beneficij, quod obtineas, neque parochialis curæ munere, neque Legati, alteriusve obligationis causa, vsquam in vlla Ecclesia, vbi Missæ Sacrificium facias adstrictum teneri, cumq. per testificationes nobis factas, cognouerimus te vitæ honestate, moribusq. probatis esse; Nos tibi Cappellano Monasterij S. N. delecto, cognita per examen literarum intelligentia, & sacrarum Cœremoniarum peritia tua, his nostris litteris facultatem damus suscipiendi munus Missæ sacrum faciendi in Ecclesia exteriori earum Monialium per hebdomadam diebus . . . . Hanc verò facultatem tibi concedimus, seruatis conditionibus infrascriptis. Quæ de Missæ sacro ritè faciendo Missalis rubricis, Prouincialibus, ac Diœcesanis Concilijs, præsertim Prouinciali primo, editisque instructionibus decreta sunt: diligenter, integrèq. seruabis.

Decentem habitum Clericalem, & Coronam ad præscriptum Conciliorum vbique deferes.

Decreta, & Ordinationes, etiam Visitationis Apostolicæ, & præsertim colloquendi cum Monialibus, & minùs illis scribendi, neque literas ab illis recipiendi, nec munera ab eis accipiendi, aut eis dandi, neque eis absque licentia speciali in quauis alia re deseruiendi, & alia non solum Cappellanis Monialium præscripta exactè seruabis, sub pœna in edictis nostris contenta, & maiora arbitrio nostro.

Pro eleemosyna nihil amplius, quouis prætextu ob huiusmodi Missæ sacrum faciendi munus, hac facultate nostra susceptum percipies, quam librarum . . . . . summam, eamq. non nisi cum mandato

syngraphavè eius, cui hanc curam dederimus, sigillatim exiges.

Diebus singulis suprà præfinitis, susceptum Missæ sacrum faciendi munus præstabis, nec verò alibi ijs ipsis diebus Missæ sacrum facies, etiam si illius faciendi munus non suscipias, nisi aliquando, de illius id curæ commiserimus, consensu, in locum tuum ob legitimum impedimentum, quo detinearis, Sacerdotem alium antea substitueris, qui pro muneris à te suscepti ratione, quod ipse debes, id omne in Ecclesia præstet.

Missæ sacrum ne facias sine ministro, Clericali habitu induto, eoq. decenti ad præscriptum nostrarum Constitutionum.

Statuta hora, quã deputatus noster pro temporis ratione præscripserit, Missæ sacrum facies.

In libro, Missis, quæ celebrantur in singulos dies annotandis, constituto, manu tua singulis item diebus, quibus celebrabis subscribes.

Has autem nostras litteras tibi ad . . . tantùm suffragari volumus. Datum, &c.

FORMVLA XXV.

Licentiæ celebrandi in Ecclesijs Monialium ex deuotione.

Ex actibus Mediolanen. Ecclesia.

N &c. Dilecto nobis in Christo N. salutem in Domino. Cum fide dignorum testimonio, te vitæ honestate, moribusquè probatis esse cognouerimus; Nos tibi his literis facultatem damus, Missæ sacrificium per hebdomadam diebus singulis ex tua deuotione faciendi in Ecclesia exteriori Monialium S. N. seruatis tamen conditionibus infrascriptis.

Quæ de Missæ sacro, &c. *vt supra*.

Decentem habitum, &c. *vt supra*.

Decreta, & Ordinationes, *vt supra vsque ad verba*, & maiori arbitrio nostro.

Missæ sacrum, ne facias sine ministro, Clericali habitu induto, eoq. decenti, ad præscriptum nostrarum Constitutionum.

Has autem nostras litteras tibi ad . . . tantùm suffragari volumus. Datum, &c.

FORMVLA XXVI.

Pro Clerico, qui Missæ inseruiat, & alia ministeria prestet in Ecclesijs Monialium.

Ex actibus Mediolanens. Ecclesia.

SI concede licenza à N. Chierico, che per mesi . . . . possa seruire nella Chiesa esteriore delle Monache di S. N. per rispondere alle Messe, e fare altre funtioni pertinenti à lui, e per detto effetto possa ragionare con la Sacrista maggiore alla rota della detta Chiesa, e con la Madre N. e seruando gl'ordini prescritti. Dall'Arciuescouato, &c.

FORMVLA XXVII.

Licentiæ pro Prædicatore Monialium.

Ex Barbo de offic. & potest. Episc. in Formul.

NOs N. &c. Tibi R.P. N. Ordinis S. N. à Superiore tuo, & à nobis approbato, facultatem concedimus, vt in Ecclesia exteriori Monasterij Monialium S. N. quæ clausa sit, nullquè auditores præsentes adsint, exceptis Capellano, & socio tuo, possis ex suggestu verbum Dei die . . . . prædicare cum deuotione, & iuxta Sanctæ Ecclesiæ Romanæ doctrinam, & peracta Concione, statim ab Ecclesia discedas, nullo prorsus colloquio, aut quouis negotij genere ad crates, rotas, aut alia loca, intermixto, sub quouis pietatis, aut etiam consanguinitatis prætextu, nec munere vllo, etiam minimo accepto, iuxta formam Bullæ fel. rec. Clementis Papæ VIII. sub pœnis arbitrio nostro, &c. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

ALIA

ALIA FORMVLA.

Pro Concionatore Monialium.

Ex Gregor. Polacco vac. Epid. par. 2. in fine.

TIbi . . . . . . cuius morum honestas, ac sacrarum literarum peritia nobis notæ sunt, facultatem concedimus, vt in Ecclesia exteriori Monasterij Monialium. . . . . . Monialibus ipsis, in communi, & in interiori Ecclesia congregatis, Verbum Dei è suggestu, vel ex Altari, & non aliter, prædicare liberè, & licitè possis, dummodò peracta concione, à quocumq. singulari colloquio, spirituali etiam, cum aliqua ex Monialibus habendo, abstineas; ne pęnas contra Regulares alloquentes Moniales sine licentia inflictas, incurras, & lęthali crimine vnà cum ipsa te obstringas. Præsentibus . . . . duraturis. Dat. &c.

FORMVLA XXVIII.

Iuramenti præstandi ab ingredientibus Clausuram Monialium.

Ex Barbosa de offic. & potest. Episc. in Formul.

EGo N. Sacerdos ætatis quadraginta annorum Confessarius electus, & deputatus Monasterij S. N. polliceor, & iuro, me eos tantum ob casus, Clausuram Monasterii ingressurum, quos vrgens necessitas afferet, hoc est, vt infirmarū Monialium Confessiones audiam, iisdem oleū Sanctum præbeam, earumdemq. animas ex ritu S. Ecclesiæ commendem (*si Medicus fuerit, dicat, vt infirmarum curationi vacem. Si ex alijs, adiungat. Vt murum ædificem, aut panem coquendum feram, vel farinam afferam, vel vt tabulata accomodem, seu Cancellos, aut ianuas, & sic deinceps, prout vniuscuiusque erit ars, & occasio monasterium ingrediendi, quæ semper explicetur*) Quibus casibus ita me habeo, vt non nisi claro die ingrediar, & ante solis occasum egrediar, & præter munus meum, quod ritè admiistrare curabo, nihil aliud omninò in mnasterio agam, colloquiis vllis vtar, sed egomet, (*si Confessarius sit*) personaliter stola indutus, & superpellicco accedam (*si medicus erit*) alios medicos non ducam, nisi, qui aliis etiam monasteriis medeantur, & facultatem in scriptis de nouo pariter habeāt (*si alij erūt*) neq. Colloquiis vllis vtar, ac ipsemet personaliter accedam, nec vllum meo loco mittam, nisi obtenta à Superioribus licentia in scriptis. Ita me Deus adiuuet, & hęc Sancta Dei Enangelia.

FORMVLA XXIX.

Facultatis pro Connfessore Monialium ingrediendi Clausuram, necessitate vrgente.

Ex Barbos. de offic. potest. Episc. in formul.

NOs N. &c. Tibi N. Confessori, & Curato Monialium S. N. à nobis deputato, licentiam concedimus, vt iuramento prius pręstito, si infirma fuerit aliqua monialis, atque in lecto iacens, de licentia Abbatissæ intus superpelliceo, & stola, aliisque officio tuo necessariis tecum delatis, absq; vllo tecum socio, possis ingredi claustra dicti monasterii, sociatus semper duabus, aut tribus grauioribus monialibus ad id deputatis, & dato campanulæ signo, cæteræ omnes moniales in tuo aduentu in Ecclesiam; aut Cellulam suam se recipiant, tu ipse verò comitatus, vt suprà, recta via accedas ad Cellam ęgrotantis ad Confessionem audiendam, interimque Cameræ ostium maneat apertum; peractaq. Sacramentorum administratione, statim discedas. Quod si contingat eam mori, & sepulturæ tradi de-

bere, tunc etiam cœmeterium funeris causa ingredi possis, non aliter, ac suprà dictũ est, sub pęnis, &c. in quorum fidem, &c.

FORMVLA XXX.

Licentiæ ingrediendi Clausuram generatim concedi solitę.

Ex actibus Mediolanen. Ecclesia.

N. &c. Concediamo licenza à gl'infrascritti, che possino entrare nella Clausura del Monasterio di S.N. per gl'infrascritti bisogni, debitamente referendo, e solamente in casi d'vrgente necessità per l'anno . . . . : Auertendo però che prima tutti siano approuati dal Padre Cõfessore, ch'entrando, è stando nella Clausura siano sempre accompagnati dalle più vecchie deputate, riseruando à noi l'assolutione della Superiore, contrafacendosi in questo, e stando l'altre Monache ritirate, che fatti gl'essercitij per li quali entrano, subito eschino fuori, e non restino nella Clausura neà mangiare, ne à bere, e che niuno faccia dentro altro seruitio, se non quello, al quale ciascuno debitamente riferendo in questa è ascritto. Che parimente niuno vadi vagando per il Monasterio, mà vadi solamente alli luoghi prescritti. Che non v'entrino auanti l'alba del giorno, ne vi restino doppo il suono dell'Auemaria della sera; dalle quali hore eccettuando il li medici; quando altrimente occorresse la necessità, con che però in tal caso siano sempre accompagnato dalle . . . con lume; e che osseruino finalmente tutti gl'altri ordini sopra di ciò fatti dall'Arciuescouado, &c.

FORMVLA XXXI.

Licentiæ ingrediendi Clausuram.

Ex Actibus Mediolanens. Eccles.

N. &c. Concediamo licenza à N. che possa entrare per giorni . nella Clausura del Monasterio delle Monache di S.N. per causa di . . . . mentre però, che sia accompagnato dalle deputate più vecchie, &c. come sopra, &c. e seruando tutti gl'altri Ordini sopra ciò dati dall'Arciuescouado, &c.

FORMVLA XXII.

Licentiæ pro Medico, & Chirurgo ingrediendi Monasteria.

Ex Barbos. de offic. & potest. Episc. in Formul.

Tibi N. Medico licentiam cõcedimus ad annum duraturam, vt iuramento prius præstito, septa Monasteriorum Monialium Sanctorum N. & N. ingredi possis ad curandum infirmitatem earum, quæ in infirmaria communi in lecto, *vel vbi ea fuerit in propria Camera in lecto iacent*, nec ad Crates se transferre posset, iure iurando te obstringentes, vt omni honestate seruata, non ingeras te in vllas alias res, nec cum alijs Monialibus, aut domicellis in Monasterio manentibus loquaris, sed recta via eundo, & redeundo comitatus semper duabus grauioribus Monialibus ad id ab Abbatissa deputatis, præcedenteq; semper ad tui ingressũ Cãpanullæ signo, & non nisi post ante ortum solis ingrediaris, & ante occasum exeas, sub pœnis si cõtrafeceris, &c. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

ALIA

ALIA FORMVLA.

Licentię dandæ Medico, Chirurgo, &c. ingrediendi Monasteria Monialium.

Ex Peirino in Formular. lit. M. cap. 7.

NOs D. N. &c. . . Et si pro nitidis, pretiosisq. Catholicæ Ecclesiæ margaritis, Sanctimonialibus videlicet, in castitatis fulgore cor Domini vulnerantibus super arctiori clausura à Romanis Pontificibus edita decreta, inuiolabilitèr obseruari, atque, vbi necessitas non est, inconuertibilia manere expediat; iustissimũ tamen esse liquet, vt ob pias, ac rationabiles causas, quæ corporis præcipuè tangũt incolumitatem, vbi expedire videbitur, non nunquam intermittantur, ne illa, quæ pro sola charitate inuenta, ac statuta esse dignoscuntur, contra charitatem teneantur. Cum pastoralis igitur officij debitum, naturæ, ac charitatis lex exposcat, vt Sanctimonialium Monasterio N. Ciuitatis N. idoneum Medicum cõquiramus eius opera, atque industria sanitatis beneficio potitæ, iucundiùs valeant Altissimo deseruire. Harum idcircò nostrarum literarum serie, ac vi tibi Perillust. Domino N. Medico Monasterij N. Ciuitatis N. septa, præstito tamen priùs iuramento, ingrediendi, ad eiusdem Sanctimonialium, quę in Infirmaria communi lecto detentæ, ad crates se transferre nequeunt, ægritudines, infirmitatesquè curandas, ad annum duraturam licentiam, ac facultatem concedimus, iureiurando te obstringentes, vt vllis alijs in rebus te ingeras, ac inijcias, quàm in ijs, quæ honestatis ratione, artisquè tuæ præscripto exiguntur; minusq. cum alijs Monialibus, Domicellis, ac fœminis in Monasterio degentibus agas, vel colloquaris; sed duabus ætate prouectioribus, grauioribusquè Monialibus ab Abbatissa deputandis, comitatus, campanulæ signo præcedente, ortoque non nisi Sole, ingrediaris, & ante Solis occasum pariter egrediaris, pœnis contra eos, qui Monialium Monasteria absque licentia ingrediuntur inflictis, si secùs attentaueris, omninò subijciendis. In quorum fidem, &c.

FORMVLA XXXIII.

Licentiæ pro Operarijs, Fabris, Baiulis, alijsquè artificibus.

Ex eodem Barbosa, in Formular.

TIbi N. fabro lignario, seu baiulo, aut cæmentario, licentiam concedimus, vt iuramento priùs præstito clausuram Monasterij S. N. ingredi possis, sociatus duabus ad minùs Monialibus ex antiquioribus ab Abbatissa deputatis, atque in eo opere tuam per dies . . . præstare, quam quantociùs perficere curabis, nec ad alia loca Monasterij accedes, neque alijs te rebus, aut colloquijs vllo pacto immiscebis, tractando tantùm cum Abbatissa, aut alijs deputatis ad illud opus, ita vt ante ortum Solis non ingrediaris, & ante occasum semper exeas, seruesq. in omnibus, præstitum in manibus nostris iuramentum, sub pœnis, &c. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

FORMVLA XXXIV.

Pro Villicis, seu Colonis Monasterij Monialium.

Ex eodem Barbosa, in Formular.

TIbi N. Villico Monasterij S. N licentiam damus, vt quando res ad agros, & officium tuum pertinentes ad crates in alloquutorio publico expedire non poteris, & frumenta, vinum, aut alia omninò necessaria intra clausuram erunt deferenda, tunc in hospitium tantùm cum dictis rebus admitti possis præsentibus Monialibus deputatis, vbi de alijs rebus quibus-

cumquè extra officium tuum loqui non debeas, nec etiam ibi comedere, aut ampliùs quàm necessitas deponẽdi dictos fructus postulat, manere, cum in factoris ęde, vt possis cibum sumere tibi commoditas erit præbenda. Atque hanc ob causam ante omnia iuramentum præstare debebis in manibus eorum, qui à nobis sunt deputati, sub pœnis, &c.

FORMVLA XXXV.

Pro Factoribus Vrbanis.

Ex Barbos. de offic. & potest. Episc. in Formul.

TIbi N. Factori deputato ad res omnes Monasterij S. N. concedimus licentiam per annum duraturam, vt si aliquando ex magna necessitate oportuerit te ingredi septa Monasterij (cum alioquin res & negotia tua ad crates in alloquutorio publico expedire debeas) vt tunc non nisi post ortũ Solis, & associatus duabus Monialibus senioribus deputatis, & dato signo campanullæ, recta via pergas ad locũ vbi opera tua fuerit necessaria, & quãprimum inde te expedire procures, ita vt omninò exeas ante occasum Solis, nec interim cum alia loquaris, aut literas, seù nuncium intus, vel extra deferas, & in omnibus iuramentum in manibus nostris, seù eorum, quos deputauimus, præstes, sub pœnis, &c.

FORMVLA XXXVI.

Licentiæ pro Olitore, aut alio operario.

Ex d. Barbosa, in Formular.

TIbi N. licentiam concedimus per sex menses duraturam, vt iuramento priùs præstito, quando ab Abbatissa vocatus, necesse fuerit te ingredi claustra Monasterij S. N. horti, aut viridarij colendi, seù fructus legendi, aut alteriùs similis operis causa, non alitèr quàm recto itinere in locum deputatum pergas, post ortum Solis associatus semper duabus Monialibus senioribus ab Abbatissa deputatis, nec in alium locum transeas, nec cum alia vlla sub quocumque prætextu loquaris, aut literas, vel nuncium intus, siuè extra deferas, sed in omnibus iuramentum in manibus nostris pręstitum obserues, & ante Solis occasum exeas, sub pœnis, &c.

FORMVLA XXXVII.

Facultatis visitandi Monasterium Monialium.

Ex Barbosa de Offic. & potest. Episc. in formular.

N. &c. . . . . Tibi dilecto nobis in Christo Reuerendo N. per præsentes facultatem damus, & mandatum visitandi omnia, & singula Monialium Cœnobia Ciuitatis, & Diœcesis nostræ N. . . . . . teque Visitatorem nostrum constituimus, vt nostra, & alia quęcumque nobis competẽti auctoritate, Canonicas sanctiones, & sacri Concilij Tridentini, nostræq. Prouincialis, & Diœcesanæ Synodi decreta, aliaq. Statuta, Regulas, & Ordinationes de Obseruantia Regulari, pietate, moribus, Religione, regimine, bonorum administratione, clausura, & alijs rebus omnibus in capite, & membris omnium, & singulorũ Monasteriorum eorundem exequutioni cures, & facias mandari, sub pœnis, ac censuris tuo arbitrio infligendo, vbi, & quando iustum fuerit, licere tibi volumus. Item coercendi, & cogendi omnes, & singulas vtriusque sexus personas in prædictis omnibus, & ad ea pertinentibus tibi potestatem facimus, atque ad huiusmodi visitationis acta nomine, & vice Cancellarij nostri N. . . . recipienda, & conscribenda eligere, & assumere tibi liceat vnum quem volueris ex N. N. & N. si qui tamẽ horum Notarij non sint, ad acta publica scribenda nõ adhibeantur. Postremò tibi etiam

etiam facultatem damus, vt causa, & occasione huiusmodi Visitationis, quoties opus fuerit, septa, & Clausuram eorundem Monasteriorum, possis vnà cum vno ex illis, quos superius nominauimus, tibi adiuncto comite, ingredi, cui etiam comiti eo casu intra eadem septa ingrediendi licentiam impartimur. Præsentibus ad beneplacitum nostrum, & donec reuocentur per nos dũtaxat duraturis. In quorum fidem, &c.

FORMVLA XXXVIII.

Facultatis visitandi Monasteria Monialium.

Ex actibus Mediolan. Eccles.

N. &c. Tibi dilecto nobis in Christo R. D.N. his l teris facultatem damus, & mandatum Visitandi omnia, & singula Monialium Cœnobia Ciuitatis, & nostræ Diocesis N. teq. Visitatorem nostrum cõstituimus, vt nostra, & alia quæcunq nobis competente auctoritate, Canonicas sãctiones, & sacri Concilij Tridentini, nostrarumq. Prouincialium Synodorum, aliaq. decreta nostra, statuta, regulas, & ordinationes de Obseruantia Regulari, pietate, moribus, Religione, regimine, bonorum administratione, Clausura, & aliis rebus omnibus in capite, & membris omnium, & singulorum Monasteriorum eorumdem executioni cures, & facias mandari, & pœnis, ac censuris tuo arbitrio infligẽdis; vbi, & quando iustum fuerit, licere tibi volumus: Item coercendi, & cogendi omnes, & singulas vtriusque sexus personas in prædictis omnibus, & ad ea pertinentibus tibi potestatem facimus; atque ad huiusmodi visitationis acta, nomine, & vice cancellarij nostri Archiepiscopali recipien. & conscriben. eligere, & assumere tibi liceat vnum, quæ volueris ex R. viris D. N. N. & N. *si qui tamen horũ Notarij non sint ad acta publica, describenda, non adhibeantur.* Postremo tibi etiã facultatem damus, vt causa, & occasione huiusmodi Visitationis, quoties opus fuerit, septa, & Clausurã eorumdẽ Monasteriorum, possis vnà cum vno ex illis, quos superius nominauimus tibi adiuncto comite ingredi, cui etiam comiti, eo casu intra eadem septa ingrediendi licentiam impartimur. Præsentibus ad beneplacitũ nostrum, & donec reuocentur per nos dũtaxat duraturis. In quorum fidem, &c.

FORMVLA XXXIX.

Qua Prælatus Regularis dat alicui facultatem visitandi Monasteria Monialium.

Ex Peirino in Formular. lit. M. cap. 3.

NOs Don N. . . . magnus Ordinis, vel Congregationis N. . . . Generalis siue, &c. . . . . R.P.D. N. salutem.

Florido atque amœno huius nostræ Religionis hortulo excolendo, Deo auctore constituti, muneris nostri esse putamus, sedulò, ac diligenter curare, vt sacri eiusdem Religionis flores, & candida præsertim lilia, Sãctimoniales videlicet, impolluta seruentur, ac illibata; quod quidem cum per sollicitam, atque opportunam earumdem Visitationem, quæ alta veluti sepes hortulum munit, consequi posse videamur, ad idoneos ea propter visitatores, qui vices nostras obeant, cum ipsi adesse non valemus, destinandos inducimur; prout suadet vtilitas; & necessitas exigit, atque in Domino conspicimus salubriter expedire. Harum igitur literarũ serie, ac vi, tibi præfato N. cuius prudentia, scientia, ac vitæ probitas nos minimè latet, auctoritatem, facultatemq. concedimus Monialium nostri Ordinis Monasterium N. Ciuitatis N. visitandi, nostrum te eiusdem Monasterij Visitatorẽ dantes, eligentes, & constituentes, vt auctoritate nostra, & quauis alia, nobis quomodocumque legitimè competente, Regulam nostram, Generalia, ac Prouincialia statuta, nec non sacrosancti Concilij Tridentini, Sacræque Congregationis Cardinalium præfati Concilij interpretum, ac Regularium negotijs præpositorũ, decreta, & mandata quæcunque eiusdem Mo-

nasterij personas, quas secundum Deum, & iustitiam monitione, correctione, punitione noueris indigere, monendo, corrigẽdo, ac puniẽdo abusus quoquè, si quos forsan dęmonis actu, vel quarumcunque personarum fraudibus irrepsisse comperies, funditùs euellendo, laudabiles etiam quoscunquè ritus canonicis sanctionibus disciplinæquè regulari conformes, piè, prudenterquè inuehendo exactè pro viribus obseruanda cures ac enitaris. Quod si absolutam prædictorum omnium executionem in eiusdem Monasterij septa, opus fuerit te introire, liberam etiam, vt res tulerit, & necessitas postulauerit, P.F.N. quem etiam præfatæ Visitationis collegam tibi assignamus, in socium assumpto, ingrediendi facultatem concedimus, & elargimur. In quorũ fidem, &c.

FORMVLA XL.

Formula facultatis visitandi Monasteria Monialium ex delegatione Apostolica.

Ex Actibus Mediolanen. Ecclesiæ.

N. &c. Dilecto nobis in Christo Reuerendo N. salutem in Domino. De tua fide, prudentia, ac in rebus gerendis experientia in Domino confisi, auctoritate Apostolica nobis per diuersas literas tũ Apostolicas, tùm etiam Illustrissimorum DD. Cardinalium super reformatione specialiter concessa tibi per præsentes committimus, & mandamus, vt Monasteria Monialium S.N. Ord.N. & N. existẽtia in Diœcesi N. prout expediens tibi videbitur, visites, & de ipsorum Monasteriorũ statu, ac ipsarum Monialium vita, & moribus, Regularibus institutis, ac Monasticæ disciplinæ obseruantia diligenter inquiras, ac super his, & quibuscumque abusibus, nec non criminibus, excessibus, & delictis, si quæ deprehenderis, processus facias, informationes quascumq. in pręmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna fuerint, facias, geras, exequaris. Super quibus omnibus, & singulis plenam, amplam, & omnimodam potestatem tibi concedimus, & impartimur. Mandantes omnibus, & singulis Abbatissis, Priorissis, Prçfectis, & alijs quibuscumque superioribus dictorum Monasteriorum in virtute sanctę Obedientiæ, & sub pæna priuationis Officiorum obtentorum, atq. etiam censuris, alijsq. pœnis Ecclesiasticis arbitrio tuo infligendis, aut mandatis tuis pareant, ne te in Visitatione correctione, alijsque per te faciendis quoquomodo impedient per se, nec per alios quouis quæsito colore, vel prætextu. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

FORMVLA XLI.

Licentiæ alloquendi Moniales.

Ex dictis actibus Mediolanen. Ecclesiæ.

SI concede licentia à N. di potere andare per vna volta in giorno di lauoro, che non sia vigilia commandata, ne in hore delli diuini Offitij frà giorni, . . al Monastero di S.N. al parlatorio à parlare con N. con l'assistenza delle ascoltatrici deputate, seruando gl'altri ordini; e la presente licentia resti in mano della R. Madre superiora Dat. &c.

FORMVLA XLII.

Licentiæ alloquendi Moniales pro parentibus, fratribus, & sororibus tantùm.

Ex Actibus Mediolanens. Ecclesiæ.

SI concede licentia à N. di potere in questo anno . . . vna volta il mese, in giorno di lauoro, non però in tempo dell'Aduento, ne di Quadragesima, ne in altra Vigilia comandata, ne in hore delli diuini Officij andare al Monastero di S. N. & in parlatorio ragionare con N. solamente, con l'assistenza delle ascoltatrici depu-

deputare, auuertendo la Madre Superiora, che tal visita non ecceda il tempo di mezza hora per volta, e che si seruino gli altri ordini. Dall'Arciuescouado, &c.

FORMVLA XLIII.

Licentiæ, qua permittitur Moniales alloqui exteros.

Ex d. actibus Mediolanensis Ecclesiæ.

SI concede licenza alla Reu. Madre N. del Monasterio di S. N. & essendo lei legitimamẽte impedita, di sua commissione alla Madre Sottopriora, & alla Portinara maggiore, & Rotara maggiore, con la presenza d'vna delle Ascoltatrici deputate, che alla Rota commune, ouero al ferratino, possino con i messi de' parenti delle Monache, e con altri, che portaranno elemosina, ò dono in generale, & in particolare, & con debitori, e creditori, & fittabili del Monasterio, & con quelli, che andaranno al Monasterio per altri negotij necessarij, ò vtili al suo Monasterio, mẽtre non sia in giorno di festa (eccetto chè per riceuere elemosine, ò doni) e seruandosi gli altri ordini sopra di ciò dati, e questo per l'anno presente.

Parimente si concede licenza alla Maestra maggiore deputata sopra li Lauorerij, che alla Rota commune, con l'assistenza d'vna delle Ascoltatrici, possa con l'occasione di detti Lauorerij ragionare con N. & N. mercanti di seta, e messi loro, &c.

Le due Superiore Portinare, e Rotare possino alla Rota commune, e ferratino, & in parlatorio ragionare con N. loro fattore, & cõ N. & N. seruenti del Monasterio.

Potrà ancora la Superiora in parlatorio ragionare con N. Procuratore del detto Monasterio.

FORMVLA XLIV.

Iuramenti præstandi ab Electoribus ante electionem Abbatissę, de meliori eligenda.

Ex Peirino, in Formulario. loco cit.

EGo Soror N. iuro, & promitto Deo Omnipotenti, ac B. P. nostro N. illam eligere in Abbatissam, quam credam secundum meam conscientiam futuram huic Monasterio, vel Conuentui in omnibus vtiliorem, & probiorem.

FORMVLA XLV.

Instrumenti electionis Abbatissæ factæ per Capitulum Monasterij.

Ex Tiberio Salustio, in Formulario.

IN Dei nomine. Amen, &c. Conuocato, & congregato Capitulo Monasterij S. N. Ciuitatis, &c. Ordinis S. N. pro infrascripta peragenda Electione in loco infrascripto, vbi pro negotijs dicti Monasterij conuocari cõsueuit, sono campanellæ, vt moris est, de mãdato Sororis N. &c. senioris Monialis, & Priorissæ dicti Monasterij, in quo quidem Capitulo interfuerũt ipsa D. N. necnon D. N. N. & N. &c. omnes Moniales professæ dicti Monasterij, asserentes se esse maiorem, & seniorem partẽ dicti Capituli, & quod in dicto Monasterio non extat alia Monialis, quæ ad infrascripta possit, vel debeat commodè euocari, prædicta Ven. Priorissa dixit, & exposuit eisdem DD. Monialibus Capitulariter congregatis, quod D. N. olim immediatè, Dei gratia, Abbatissa dicti Monasterij, prout Deo placuit, vita occubuit, prout eis notum est, & quia non expedit ipsum Monasterium Abbatissæ regimine destitutum remanere, ne defectu Pastoris, Domini gregem lupus rapax inuadat, aut viduata Ecclesia, aliquod patiatur detrimentum. Institit igitur dicta D. Priorissa, ibi-

ibidem in dicto Capitulo cũ præfatis DD. Monialibus, vt ad electionem nouæ Abbatissæ deueniret, & eidem Monasterio, de idonea, & vtili persona, per quam circumspectè regi, & salubritèr dirigi valeant, prouideret: & dixit, & exposuit D. N. &c. Monialis dicti monasterij, quæ hactenùs se legalitèr, & honestissimè gessit in dicto monasterio, & cuius vita, moresq. probatissimi noti sunt ipsis DD. Monialibus, & Capitulo, sibi videtur, quod si eligatur ad Abbatissam dicti monasterij, erit vtilis dicto monasterio, ac habilis, & idonea illius regimini, attenta eius laudabili vita, & moribus, ac sufficientia, & integritate ipsius, morumq. spiritualium experientia, & prouidentia, & temporalium circumspecta. Et propterea cum instantia petijt ab ipsis DD. Monialibus, & Capitulo, quatenùs in præmissis votum suum explicare velint, & eis placeat ad electionem dictæ Dominæ N. deuenire, vel aliam, quam aptiorem cognouerint, ad regimen dicti monasterij. Quæ Moniales auditis præpositis per dictã Priorissam responderunt, & dixerũt, quod post decessum dictæ olim Abbatissæ pluries tractarunt, & colloquium insimul habuerunt, de, & super præmissis, & habito diligenti tractatu, arbitratæ sunt, & arbitrātur, quod dicta D. N. accedentibus eius virtutibus, & benemeritis, erit sufficiens, & idonea ad regimen dicti Monasterij, & personarum ipsarum Monialium. Et proptere ad euitandas quascumque rixas, seù præiudicia, quæ fortè suboriri possent, ex diuturna vacatione dicti Abbatissatus, decreuerunt ad electionem nouæ Abbatissæ deuenire. Vnde ibidem prædictæ Dominæ Priorissa, & Moniales capitulariter, vt supra congregatæ, præcedentibus inter eas pluribus tractatis, & colloquijs, habitoquè nunc diligenti scrutinio, accedente sancti Spiritus gratia, ipsius, & Gloriosæ Virginis Mariæ, ac Beati N. . . . sub cuius vocabulo dictum Monasterium fundatum est, nominibus, & suffragio inuocauit vnanimitèr, & concorditèr, ac viua voce, spontè, &c. omni meliori modo, &c. interuenientibus quibuscumquè solemnitatibus etiã substantialibus, tàm iuris, quàm facti, in similibus apponi consuetis, & tàm de iure, quàm de consuetudine requisitis, solemnitèr & legitimè elegerunt, & eligunt dictam N. Monialem, in Abbatissam dicti Monasterij ibidem præsentem, & humilitèr, ac deuotè electionem ipsam acceptantem, & suscipientem. Quo facto præfata Domina Priorissa vnà cum eis, *Te Deum laudamus*, more solito, cum cordis iubilo decantando, & pulsatione campanarum accedente, dictam D. N. Abbatissam introduxit in Ecclesiam dicti Monasterij, & ipsam posuit, & induxit in tenuta; & possessione, seù quasi dicti Abbatissatus, per pannos de cornu Altaris dictæ Ecclesiæ, & funes campanæ eiusdem, assignando stallum, seù solitam sedem in choro, & locum in Capitulo dicti Monasterij; & alia dicendo, & faciendo, quæ in similibus fieri consueuerunt, & requiruntur, in signum veræ tenutæ, & corporalis possessionis dicti Abbatissatus, iuriumquè, & pertinentiarum suarum spiritualium, & temporalium. Et de prædictis præfata D. Abbatissa, & ipsæ Moniales rogauerunt me Notarium, vt inde publicum conficiam Instrumentum. &c. Actum, &c. præsentibus N. & N. testibus, &c.

FORMVLA XLVI.

Instrumenti Electionis, Confirmationis, & Benedictionis Abbatissæ.

Ex Valer. Rainer. loco cit.

PAteat omnibus, & notum sit per hoc præsens publicum Instrumentum, qualitèr cùm Admodum Reu. D. N. Abbatissa Monialium S. N. decessisset, *vel officium suum triennale* iam sub die . . . Mensis . . . . explesset, ne prædictæ Moniales conuenienti Gubernio, & Regimine destituantur, Reuerendissimus in Christo Pater D. N. Abbas, & Præsidens Generalis totius nostri Ordinis, & Congregationis, sub die . . . *in principio apposita*, se cõtulit ad Monasterium N. sibi immediatè subiectum, pro facienda nouæ Abbatissæ

batissæ electione, qua de causa, me infrascripto publico Congregationis Notario, & Cancellario (*vel si non sit talis*) Vicecancellario secum ascito, accessit ad Fenestellam Sanctissimæ Communionis, ibiquè sedens, ad sonum campanulæ capitularis, vt moris est, ex interiori parte congregari, & conuocari fecit omnes Moniales velatas, & vocales dicti Monasterij, quorum nomina infra, quas ex tribus vltra duas partes, vt præfertur coadunatas, idem Reuerendissimus Pater huiusmodi euocationis exposita causa, hortatus fuit ad talem in nouam Abbatissam eligendam personam, quam in conscientia omni passione postposita, pro tali munere cognouerint aptiorem; præsentibusquè duobus testibus ad hoc specialiter ascitis, & vocatis, quorum nomina infra, nec non loci Ordinario, vel N. pro ipso, post inuocationem Sancti Spiritus, mandauit idem Reuerendissimus Pater Præsidens Monialibus, vt vnaquæquè ipsarum vocata seorsim, & suo loco ad se accederet pro præstando voto in electione nouæ Abbatissæ, prout quælibet ipsarum mandatis eius obediens seorsim venit, & suum præstitit votum, dicto Reuerendiss. Patre, & me infrascripto audientibus, excipientibus, & seorsim vno ab alio adnotantibus more solito; quibus omnibus exceptis, auditis, & adnotatis, ac tandem cum numero Monialium collatis, & correspondere visis, comperto vltra duas partes, vel medietatem ibi congregatarũ, plerasquè, Reuerendam D. N. in Abbatissam per triennium elegisse, nominasse, ac deputasse, ipsamquè canonicè in Abbatissam electam esse, votis omnibus fauorabilibus, vel tot in contrarium non obstantibus, idem Reuerendissimus P. Præsidens dictam Venerabilem D. N. Abbatissam præfati Monasterij S. N. per triennium dixit, promulgauit, & declarauit, ipsiusq. ibidem præsentis, ac onus iniunctum spontè suscipientis, & acceptantis, pro sua ordinaria auctoritate electionem, deputationem, & nominationem approbauit, & confirmauit, omni meliori modo, &c. Supplens omnes, & singulos iuris, vel facti defectus, si qui in ea fortasse interfuissent, quos Apostolicorum Priuilegiorum vigore supplere valeret, & per immissionem, & traditionem anuli, Libri Regulę S. P. Benedicti, per Constitutionem in sede, mandans, vt singulæ Moniales obedientiam, & reuerentiam illi exhibeant, prout statim vna post aliam accedentes ad ipsam in dicta sedente vltrò præstiterunt, ac per consuetam benedictionem præfato Officio inuestiuit, seruatis in omnibus de more seruandis. Nomina autem Monialium ad præmissa sunt hæc.

D. N.

D. N.

Acta in Ecclesia præfatarum Monialiũ S. N. ad Fenestellam sanctissimæ Cõmunionis, præsentibus ibidem N. & N. testibus ad præmissa vocatis, habitis, specialiter, atquè rogatis. Die, &c.

Ego D. N. prefatæ Congregationis Monachus, & pro ipsius actis, & rebus Apostolica auctoritate publicus Notarius, & Cancellarius, quia præmissis omnibus, & singulis interfui rogatus in fidem scripsi, & subscripsi, propriumq. signum apposui.

ALIA FORMVLA.

Instrumenti pro ijsdem rebus, delegata potestate factis.

Ex d. Valtr. Rainer. loc. cit.

IN Dei nomine. Amen. Anno à Dominica Natiuitatẽ, &c.

Pateat omnibus, & notum sit, qualitèr cum Admodum Reuerenda D. N. Abbatissa Monialium S. N. decessisset, *vel suum triennale officium* iam sub die . . . Mẽsis . . . : expleset, & Reuerendissimus in Christo Pater D. N. Abbas, & Præsidẽns Generalis totius Ordinis, & Congregationis præfatarum Monialium immediatus, & Ordinarius Superior, ac Prælatus delegasset, ac in suum locum subrogasset ad per se interessendum, & præsedendum electionis nouæ Abbatissæ per dictas Moniales faciendæ admodum Reu. in Christo P. D. N. per suas patentes literas sequentis tenoris,

Nos

Nos D. N. Abbas, & Præsidens Generalis, &c.

Dilecto in Christo Fratri D. N. . . . . Præcipua sollicitudo, quam Sanctimonialium nostræ Iurisdictioni subditarum, maximè in Monasterio S.N. degentium, gerimus, vrget; vt grauioribus officij nostri præpediti curis, quo minùs ad ipsas personalitèr accedere valeamns ad præsidendũ Electioni nouæ Abbatissæ per eas faciendæ, ne per hoc regimine, & gubernio præfatum monasterium cum sui detrimento destituatur R. T. de cuius diligentia, intelligentia, & integritate plurimum in Domino confidimus, ad hunc effectum deputare decreuimus, sicut de facto vigore præsentium, deputamus, declaramus, & in locum nostrum substituimus, & subrogamus ad accedendum ad præfatum monasteriũ Monialium, ibiquè nouæ Abbatissæ faciẽdæ electioni præsidendum, ipsamquè canonicè secutam confirmandam, & approbandam, necnon Abbatissam taliter electam & confirmatam, more solito benedicendam, seruatis in omnibus semper de more seruandis. In quorum omnium, & singulorum fidem, &c. Dat. in Monasterio, &c.

Ita est D. N. Præsidens Generalis qui supra, manu propria.

Qui quidem Adm. R. D. N. volens iniunctum sibi munus adimplere, sub die in principio apposita ad præfatum Monasterium S. N. se contulit, & me infrascripto publico Congreg. Notario, & Cancell. secum ascito, accessit ad Fenestellam Sanctissimæ Communionis, &c.

ALIA FORMVLA.

Decreti Confirmationis seorsim ab electione factæ.

Ex Valer. Rainer. loco cit.

NOs D. N. Abbas S. Saluij, &c. . . . .

Cùm dilectæ nobis in Christo Sorores Moniales S. N. nostræ ordinariæ Iurisdictioni immediatè subiectæ, nuper in suam, & dicti Monasterij Abbatissam per triennium Adm. Reu. in Christo Sororem D N. canonicè elegerint, præsidente electioni dilecto in Christo Fratre D. N. Commissario nostro, vt omnem, quam de iure debeamus pro bono dicti Monasterij Regimine prouisionem impendamus, constito nobis de bonitate, & veritate electionis, ac de electæ dignitate, & idoneitate; vt iniunctũ sibi munus liberè, ac licitè obire valeat, huiusmodi de ea factam electionem, nominationem, & deputationem in Abbatissam dicti Monasterij per triennium nostra ordinaria auctoritate approbamus, & confirmamus, supplentes omnes, & singulos, tùm iuris, tùm facti defectus, si qui in ea fortasse interfuerint, & quos Apostolicorum Priuilegiorum supplere valamus, & hoc omni meliori modo, &c. In nostro Monasterio S. N. &c. die, &c.

Ita est D. N. Præsid. Generalis, qui supra, manu propria.

Locus † Sigilli.

D. N. Cancell.

FORMVLA XLVII.

Denunciationis electionis Priorissæ Tertiariarum Ordinis Carmelitarum à Generali, vel alio de electioni præsidenti faciendæ.

EGo Fr. N. nomine omnium harum sororum eligentium eligo, & denuncio sororem N. Priorissam Sororum nostri Tertij Ordinis in hac Ciuitate, vel Oppido, &c. & sic electa per suos Annos durabit in Officio.

LAVS DEO.

SERIES TITVLORVM FORMVLARII.

Index singularum Formularum per Alphabetũ dispositus.

pro

dum

FINIS.

ERRATA SIC CORRIGE.

Primus numerus Paginam, secundus Columnam, tertius lineam indicat.

18	1	30	teneatur	teneretur
20	1	39	effectu	affectu
21	2	29	XII.	XIII.
35	1	26	Mutuum	mutuum
37	1	17	ab	*dele*
57	1	47	alteras	altera
51	2	29	Religiosæ	religiosè
53	2	4	scholis	scholis
57	2	47	proprijs	proprij
58	2	22	regulis	regulæ
62	1	8	liberore	liberiore
67	2	25	personis	personæ
73	2	27	inuriam	iniuriam
76	2	14	intungentes	iniungentes
80	2	13	ansu	ausu
93	1	16	nummis	nummis
95	2	1	secundū genitis	secūdogenitus
100	2	9	ad	ab
104	1	7	concessferum	concessurum
106	1	7	comestobilia	comestibilia
107	2	27	recipere	reciperet
ibid.	2	37	illos	illo
109	2	3	vlla	vllo
112	2	36	domi	dormi
113	2	40	nutitur, acceditur.	nutritur, accēditur
126	2	16	interpretam	interpretatam
127	2	46	sustentpriam	sustētationem
147	1	31	visitare	visitari
171	1	24	[illegible]	strata
173	2	21	ornum	ordinum
186	2	32	Monalibus	Monialibus
189	1	29	Mencantibus	Mendicātibus
164	1	31	iudicans	indicans
209	1	12	Religiosos	Religiosas
318	2	16	sufficientes	sufficienter

219	2	35	adstrictas,	adstricte
220	1	9	conuertit	conuenit
221	1	7	tenentur	teneretur
222	1	42	cōmitantis	comitantes
223	1	21	constitutionem	constitutionum
229	1	6	Clem. 8. tam.	*dele*
ibid.	2	21	frangantes	frangentes
231	2	32	hobilitate	hostilitate
234	1	12	præuideant	prouideant
ibid.	1	47	Quod	Quoad
244	2	14	animme	animæ
245	2	5	Clausuram	Clausura
247	2	30	superiori	superiore
249	2	30	instarum	instar
250	1	40	patum	paratum
258	1	27	confirmitas	confirmatas
259	2	1	non	*dele*
263	2	42	supra	septa
264	2	31	Ciuitares	Ciuitatis
265	2	25	Sacerdoti	Sacerdote
266	1	21	subiectum	subiectarum
271	1	46	habetur	habebit
287	2	47	recipeti	recipere
297	1	48	inuitati	inuenti
318	2	37	desinat	desinant
344	2	26	conformate	confirmatæ
345	1	43	iusta	sua
346	2	43	dabet	debet
370	2	3	piritualis	spiritualis
370	1	1	ordinario	ordinarios
371	1	39	habe	habet

In Decisionibus.

xiii	2	30	dicta	dicta
ibid.		31	dict	dicta

xxv	2	10	contulerentur	contulerunt,
xxvij	2	36	nc	ac
xxxvj	1	6	illegitimus	illegitimis
lv	2	18	quem	quam
lix	1	36	petito	petita
lxj	2	21	illam	illa
ibid.		38	hoc	hac
lxxxvij	2	28	decmas	decimas
xciv	2	49	communis	communi

In Formulario.

4	2	5	indemnibus	indebitibus
ibid.		41	meudie	meridie
ibid.	2	25	omnia	anima
ibid.		44	dicamus	dicamus
6	2	19	nostre	nostræ
7	1	44	probans	probe
21	1	25	numpserint	nupserint
25	2	31	cohibere	cohibere
27	1	12	ista	iuxta
ibid.	1	6	concurrere	rogauere
29	2	19	manchonibus	mantionibus
ibid.		22	in	in
130	2	19	Monialum	Monialium
40	2	25	infrastripes	infrascriptas
47	1	8	clausulam	clausuram
48	2	6	sacramentali	sacramentalis
51	1	4	Gregor.	Georg.
ibid.	2	5	habeo	habebo
ibid.		7	adminstrare	administrare
ibid.		8	mnasterio	monasterio
52	2	31	campanulæ	campanula
ibid.		32	posuit	*dele*

REGESTVM.

* ** † †† ††† †††† ††††† ††††††

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii

a b c d e f g h i a b c d e

Omnes sunt Terniones, præter e vltimum Quaternionem.

ROMÆ, Ex Typographia Petri Antonij Facciotti. M. DC. XXXVIII.

SVPERIORVM PERMISSV.

12